LISIÄ SUOMEN VIRALLISEEN TILASTOON.
BIDRAG TILL FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK.

XI.

LÄÄKINTÖLAITOS.

UUSI JATKO 28.

LÄÄKINTÖHALLITUKSEN KERTOMUS VUODELTA 1911.

MEDICINALVERKET.

NY FÖLJD 28.

MEDICINALSTYRELSENS BERÄTTELSE FÖR ÅR 1911.

IV A:1

HELSINKI, 1913.
KEISARILLISEN SENAATIN KIRJAPAINOSSA.

Sisällysluettelo — Innehållsförteckning.

I. Lääkintöhallitus. — Medicinalstyrelsen ..... Refer. Lääk. neuv. A. Koskimies — pag. 1.

II. Yleinen terveyden ja sairaanhoito — Allmänna hälso- och sjukvården.

A. Otteita piiri-, alue- ja kunnanlääkärien vuosikertomuksista — Utdrag ur provincial-, distrikts- och kommunalläkarenes årsberättelser » Med. råden L. W. Fagerlund och A. Koskimies — » 7.

B. Otteita kaupunkien terveydenhoitolautakuntien kertomuksista vuodelta 1911. — Utdrag ur de af städernas hälsovårdsnämnder afgifna berättelserna för år 1911 .. » Med. rådet L. W. Fagerlund — » 115.

C. Kunnanlääkärilaitos ..... » Lääk. neuv. A. Koskimies — » 162.

D. Toimenpiteitä koleran ja ruttovaaran johdosta. — Åtgärder med anledning af koleran och pesten .. » Med. rådet L. W. Fagerlund — » 163.

Suojelusrokottaminen — Skyddskoppympningen ..... » » » » » — » 165.

III. Sairashoitolaitos — Sjukvårdsinrättningarna .....

Valtion sairashoitolaitokset ..... » Lääk. neuv. G. R. Idman — » 185.

Yleisten sairashuoneitten lasarettiosastot ..... » » » » » — » 204.

Veneeristen tautien osastot ja ylimääräiset veneeriset sairashuoneet .. » » » » » — » 296.

Lapsenpäästölaitokset..... » » » » » — » 306.

Mielisairashoitolaitokset ..... » » » » » — » 317.

Kuntien sairastuvat ..... » » » A. Koskimies — » 332.

Kertomus Takaharjun parantolan toiminnasta ..... » » » » » — » 338.

Årsberättelse från Nummela sanatorium ..... » » » » » — » 345.

Årsberättelse från Hemmet för fallandesjuka å Räckhals ..... » » » » » — » 355.

	Kuopion Langettavatautisten hoitoyhdistyksen vuosikertomus	Refer.	Lääk. neuv. A. Koskimies —	pag. 356.
	Årsberättelse från Högsands sanatorium för skrofulösa barn	»	» » » » » —	» 356.
	Terveyslähde- ja kylpylaitokset — Brunns- och badanstalterna.....	»	Med. rådet L.W. Fagerlund —	» 359.
	Finlands gymnastik- och idrottsförbunds allmänna verksamhet år 1911	»	» » » » » —	» 360.
IV.	Kätilölaitos	»	Lääk. neuv. A. Koskimies —	» 365.
V.	Rättsmedicin	»	Med. rådet L. W. Fagerlund —	» 370.
VI.	Apteekkilaitos.....	»	Assessori Hj. Fellman —	» 381.
VII.	Veterinärväsendet	»	Assessor Frih. O. v. Hellens —	» 402.
Tabell-Bilagor.....			—	» I.

Tulirokon, tuhkarokon, kurkkumädän ja kuristustaudin levenemistä Suomessa v. 1911 osoittavat kartat. — Kartor utvisande utbredning af skarlakansfeber, messling, halsröta och strypsjuka i Finland år 1911.

Täten saa Lääkintöhallitus syvimmässä alamaisuudessa Teidän Keisarilliselle Majesteetillenne jättää kertomuksen Lääkintölaitoksesta Suomessa vuodelta 1911.

Härmed får Medicinalstyrelsen i djupaste underdånighet till Eders Kejserliga Majestät öfverlämna berättelse om Medicinalverket i Finland för år 1911.

Taav. Laitinen.

Gust. Rud. Idman.
Akseli Koskimies.
Hj. Fellman.
L. W. Fagerlund.
O. v. Hellens.

I. Lääkintöhallitus.

Lääkintöhallituksen jäsenten suhteen ovat seuraavat henkilömuutokset vuoden 1911 kuluessa tapahtuneet:

Armollisella avoimella kirjeellä 26/13 päivältä tammikuuta annettiin Lääkintöhallituksen päätirehtöörille, lääketieteen ja kirurgian tohtorille *Klas Richard Sieversille* ero virastaan ja määrättiin Armollisen käskyn kautta maaliskuun 2 päivältä hygienian professori Keisarillisessa Aleksanterin Yliopistossa, lääketieteen ja kirurgian tohtori *Taavetti Laitinen* hoitamaan siten avonaiseksi joutunutta päätirehtöörin virkaa, johon hän sittemmin Armollisella avoimella kirjeellä 7 päivältä marraskuuta nimitettiin ja määrättiin.

Maaliskuun 14 päivänä myönnettiin lääkintöneuvos *Fredrik Wilhelm Westerlundille* täysinpalvelleena pyytämänsä ero lääkintöneuvoksen virasta, jota virkaa sen jälkeen väliaikaisesti hoiti Muolan y. m. kuntain kunnanlääkäri, lääketieteen lisensiaatti *Tauno Robert Alarik Hannikainen* aina syyskuun 22 päivään, jolloin puheenalaiseen virkaan nimitettiin ja määrättiin lääketieteen lisensiaatti *Akseli Yrjö Koskimies*.

Saatuansa 10 päivänä marraskuuta Helsingin 9:nen apteekin erioikeudet sai apteekkiasiain assessori, lääketieteen lisensiaatti *Verner Eliel Grenman* joulukuun 8 päivänä pyytämänsä eron sanotusta assessorinvirasta; virkaa hoiti tämän jälkeen väliaikaisesti vuoden loppuun, filosofian maisteri *Gösta Salingre*.

Marraskuun 20 päivänä määrättiin proviisori *Richard Björksten* edelleenkin hoitamaan apteekkien tarkastajan tointa Lääkintöhallituksessa.

Lisääntyneiden töiden takia Lääkintöhallituksen kamarikonttoorissa anoi Lääkintöhallitus kirjelmässä heinäkuun 4 päivältä että hallitukselle myönnettäisiin vuodeksi 1911 625 markan suuruinen määräraha apulaisen palkkaamista varten kamarikirjurille sekä että Lääkintöhallitus oikeutettaisiin seuraavien vuo-

sien menosääntöehdotukseen merkitsemään 1,500 markan määrärahan samaa tarkoitusta varten. Siten tekemäänsä alamaiseen esitykseen sai Lääkintöhallitus myöntävän vastauksen kirjelmän kautta syyskuun 8 päivältä. Tätä apulaistointa on hoitanut neiti *Ingeborg Saxelin*.

Lääkintöhallitus on vuoden 1911 kuluessa käsitellyt seuraavan määrän asioita:

a) *Kanslian puolella.*

Keisarillisen Senaatin kirjeitä ja remissejä	941
Eri virastojen ja viranomaisten kirjeitä	668
Alaistensa virkamiesten kirjeitä ja raportteja	2,974
Anomuksia	949
Ruumiinavauspöytäkirjoja	686
Meneviä ekspeditsioneja	4,443

b) *Kamarikonttoorin puolella.*

Tulleita kirjeitä	6,504
Meneviä ekspeditsioneja	5,572

Maan lääkäri- ja hammaslääkärikunnassa sekä lääkintölaitokseen kuuluvissa viroissa [1]) ovat seuraavat muutokset vuoden kuluessa sattuneet:

a) Nimityksiä ja määräyksiä.

1. Piirilääkäriksi.

Huhtik. 4 p. Heinolan piirin piirilääkäri, lääketieteen lisensiaatti *K. O. Höijer* Jämsän piirin piirilääkäriksi.

2. Aluelääkäriksi.

Huhtik. 9 p. Lääketiet. lis. *A. V. Kröger* Sodankylään.

Marrask. 17 p. Lääketieteen lisensiaatti *E. E. Bergroth* Turtolan, Ylitornion ja Kolarin piiriin.

---

[1]) Eläinlääkärikunnassa tapahtuneet muutokset mainitaan kertomuksessa eläinlääkärilaitoksesta.

3. Sairaalain lääkäriksi.

Huhtik. 4 p. Lääketieteen lis. *G. A. Backman* Tampereen yleisen sairaalan ylilääkäriksi.

Toukok. 2 p. Lääketieteen ja kirurgian tohtori *B. Runeberg* Viipurin lääninsairaalan ensimmäiseksi alilääkäriksi.

» » » Lääketieteen lis. *K. E. Holmberg* Mustasaaren lääninsairaalan alilääkäriksi.

Heinäk. 14 p. Pitkäniemen keskuslaitoksen ensimmäinen alilääkäri lääket. lis. *H. G. Holck* saman laitoksen apulaisylilääkäriksi.

Syysk. 22 p. Lääk. lis. *L. J. Lindström* Mustasaaren lääninsairaalan alilääkäriksi.

» » » Lääket. lis. *T. V. Eklund* Tampereen yleisen sairaalan toiseksi alilääkäriksi.

Lokak. 27 p. Lääket. lis. *T. Rytkölä* Viipurin lääninsairaalan 3:neksi alilääkäriksi.

Marrask. 17 p. Lääket. lis. *V. H. Vidbom* Pitkäniemen keskuslaitoksen ensim. alilääkäriksi.

4. Vankilanlääkäriksi.

Helmik. 23 p. Lääk. lis. *H. Holmström* Vaasan lääninvankilan lääkäriksi.

5. Erinäisiin virkoihin.

Toukok. 17 p. Lääketiet. ja kirurgian tohtori *K. F. Hirvisalo* valtion väliaikaisen epidemialaboratorion johtajaksi.

Syysk. 22 p. E. o. professori *O. W. Streng* valtion serologisen laboratorion johtajaksi.

6. Kaupunginlääkäriksi.

Helmik. 14 p. Lääk. lis. *G. F. Forstén* Kuopion ensimmäiseksi kaupunginlääkäriksi.

Elok. 11 p. Lääk. lis. *A. A. Kalaja* Kotkan toiseksi kaupungin lääkäriksi.

Lokak. 8 p. Lääket. lis. *A. V. Aminoff* Naantalin kaupungin lääkäriksi.

Marrask. 8 p. Lääket. lis. *M. A. Alopaeus* Sortavalan kaupungin lääkäriksi.

7. Kunnanlääkäriksi.

Tammik. 13 p. Lääket. lis. *Hj. Stenbäck* Kirkkonummelle.

Helmik. 7 » » » *V. Telén* Jaakkimaan.

» 14 » » » *K. A. Kartio* Kangasniemelle.

Maalisk. 24 p. Lääket. lis. *A. N. Arppe* Joroisiin.
» 28 » » » *K. E. Holmberg* Kangasniemelle.
Huhtik. 4 » » » *V. Dahlberg* Helsingin pitäjään.
» 19 » » » *H. G. E. Forssell* Paraisiin.
» » » » » *B. A. Neovius* Heinävedelle.
Toukok. 20 » » » *O. S. Hellsten* Rautalammelle.
Kesäk. 8 » » » *B. V. Söderlund* Kerimäelle.
» 21 » » » *V. Helme* Savitaipaleelle.
» 27 » » » *E. M. Stenberg* Kemiön y. m. kuntiin.
Heinäk. 18 » » » *K. J. A. Hartman* Mynämäelle ja Mietoisiin.
Syysk. 15 » » » *J. H. Törnqvist* Maalahden, Petalahden ja Korsnäsin kuntiin.
» 26 » » » *H. Envald* Juvaan.
Lokak. 10 » » » *O. W. Forstadius* Jaakkimaan.
Marrask. 21 » » » *V. Klemola* Jalasjärvelle.

8. Tehtaanlääkäriksi.

Tammik. 13 p. Lääket. lis. *E. Kuitunen* Kaukaan tehtaalle.
Jouluk. 15 » » » *E. Sundberg* Taalin tehtaalle.

b) Laillistettuja lääkäreitä.

Tammik. 5 p. Lääket. lis. *Bruno Adolf Neovius.*
Helmik. 1 » » » *Veikko Punttala.*
» 11 » » » *Lorenzo Jalmari Ignatius.*
» » » » » *Fredrik Salzman.*
» 16 » » » *Aaro Verner Kröger.*
Maalisk. 4 » » » *Väinö Harald Helme.*
» 9 » » » *Suoma Helena Loimaranta.*
Huhtik. 1 » » » *Juho Adolf Kantala.*
» 8 » » » *Gustaf Martti von Essen.*
» 12 » » » *Ellen Ranghild Granholm.*
» » » » » *Karl Henrik Öhman.*
» 20 » » » *Edla Elisabeth Stenberg.*
Toukok. 2 » » » *Juho Heikki Hämäläinen.*
» 13 » » » *Magnus Arvid Alopaeus.*
» 20 » » » *Karl Oskar Heinonen.*
» 26 » » » *Ellen Ulrika Vigelius.*
Syysk. 16 » » » *Anders Johan Harald Envald.*
» » » » » *Petter Ragnar Ljunggren.*
» 28 » » » *Eemil Johannes Suihko.*

Lokak.	4	p.	Lääket. lis.	*Väinö Sefanias Klemola.*
»	11	»	» »	*Henry Arthur Hartman.*
»	19	»	» »	*Aarne Arthur Becker.*
»	28	»	» »	*Väinö Arvo Klami.*
»	»	»	» »	*Kaarlo Edvard Kalske.*
»	»	»	» »	*Einar Rafael Nystén.*
Marrask.	29	»	» »	*Sylvi Helena Antman.*
Jouluk.	6	»	» »	*Carl Gustaf Jarl Sundberg.*
»	»	»	» »	*Arne Johannes Palmén.*
»	23	»	» »	*Toivo Johannes Salo.*
»	30	»	» »	*Armas Ruotsalainen.*

c) Oikeutettuja harjoittamaan hammaslääkärin ammattia.

Toukok.	23	p.	*Frans Paavo Halonen.*
»	31	p.	*Gitla Simonowna Kagan.*
Kesäk.	8	p.	*Knut Erik Rafael Ahrenberg.*
»	27	p.	*Anna Alexandrowna Patzanovskaja.*
Syysk.	25	p.	*Anna Petrovna Dolgopoloff.*
Lokak.	17	p.	*Wera Louise Voegeding-Kusminskaja.*
Jouluk.	8	p.	*Gunnar Schauman.*
»	23	p.	*Saima Stigell.*
»	»	»	*Agda Hildegard Boije.*
»	»	»	*Björn Hjalmar Alfthan.*

d) Eron saaneet.

Tammik.	24	p.	Pitkäniemen keskuslaitoksen apulaisylilääkäri, tohtori *G. Winqvist.*
Toukok.	12	p.	Ylilääkäri, tohtori *A. J. Sundholm* Vaasan lääninvankilan lääkärin virasta.
Kesäk.	16	p.	Kurkijoen piirin piirilääkäri, valtioneuvos *C. B. Standertskjöld.*
»	»	»	Mustasaaren lääninsairaalan alilääkäri, lääket. lis. *K. E. Holmberg.*
Heinäk.	28	p.	Antrean piirin piirilääkäri, lääket. lis. *A. V. Fabritius.*
Elok.	9	p.	Ylimääräinen lääkäri Lääkintöhallituksessa, lääket. lis. *J. H. Törnqvist.*
»	11	»	Turtolan, Ylitornion ja Kolarin aluelääkäri, lääket. lis. *G. E. Alander.*
»	»	»	Nuivanniemen keskuslaitoksen ensimmäinen alilääkäri, lääket. lis. *M. J. Kiljander.*

e) Kuolleita.

Tammik.	23 p.	Kaupunginlääkäri lääket. lis. *E. Vendelin.*
Helmik.	3 p.	Entinen piirilääkäri, tohtori *M. M. V. Calonius.*
Heinäk.	4 p.	Entinen piirilääkäri, tohtori *H. G. Hällström.*
»	13 »	Piirilääkäri, lääket. lis. *F. K. Dickström.*

II. Yleinen terveyden- ja sairaanhoito.

A. Otteita piiri-, alue- ja kunnanlääkärien vuosikertomuksista.

A. Utdrag ur provincial-, distrikts- och kommunalläkarenes årsberättelser.

Uudenmaan lääni. *Helsingin piiri.* Mäntsälässä on yhä yleisemmin ruvettu sairauden kohdatessa etsimään apua varsinaisilta lääkäreiltä, eikä enää käytetä puoskaroimista eikä kotilääkitystapoja niin yleisesti kuin entisiin aikoihin. — Vaikka keuhkotauti ei olekaan vielä yleisemmin saanut jalansijaa täällä, tekivät kuntalaiset, piirilääkäriltä tulleen kehoituksen johdosta, kunnallislautakunnan esityksestä, sellaisen päätöksen, että kunnan yhteisistä varoista saa kunnallislautakunta vuosittain käyttää puhdistusaineitten ostamiseen 100 markkaa varattomien keuhkotautiin kuolleitten kuntalaisten kotien y. m. omaisuuden desinfisioimiseen, jonka toimittaa maksutta kunnan kiertävä sairaanhoitaja. Varakkaimpien tulee kuitenkin itse kustantaa puhdistusaineet. Milloin perheessä on joku kuollut keuhkotautiin, on asunto viipymättä desinfisioitava. Asianomaiset ovatkin yleensä hyvin noudattaneet mainittua puhdistusmääräystä sen käytäntöön tultua. — Yleinen puhtauskin näyttää vuosi vuodelta edistyvän sitä mukaa kuin varsinainen kansanvalistuskin edistyy.

Nurmijärvellä on kulkutautien ilmestyessä sairas eristetty, ja jollei sairaan asunnossa ole ollut tarpeeksi tilaa, on kunta vuokrannut huoneet sekä pitänyt huolta puista ja valosta, ruuasta sekä lääkkeistä ja hoidosta. — Kunnan kiertävä hoitaja on vuoden kuluessa suorittanut 14 kurkkumädän, 16 tulirokon ja 4 lapsihalvaustaudin aiheuttamaa puhdistusta. Hän on kaikkiaan tehnyt 152 matkaa sairaitten luo. Nurmijärven kunnanlääkärin vuosikertomuksesta tämän ohessa käy ilmi, että kunnassa todenteolla on vuoden kuluessa taas ryhdytty toimiin kunnallisen sairaalan aikaansaamiseksi. Kysymys on kaikessa hiljaisuudessa ollut vireillä siitä saakka kuin allekirjoittanut kuntakokouksessa 16/9 1907 otti asian puheeksi. Silloin jo asetettiin toimikunta asiasta huolehtimaan.

Pornaisissa toimittivat tarkastusmiehet puhtaanapitokatselmuksen kesäkuun 20 ja 21 päivänä.

Sipoossa toimitettiin yleinen terveydenhoitotarkastus kesäkuun alussa ja heinäkuun keskivaiheella, jolloin ei ilmennyt minkäänlaisia mainittavia epäkohtia; erikoisesti pidettiin silmällä kaivojen laatua ja asunto-oloja.

Tuusulassa on suurena syynä rokotusvelvollisuuden laiminlyöntiin pidettävä rokottamisen vastustamista koskevan kirjallisuuden leveneminen. Kuitenkin on lautakunta ryhtynyt lain vaatimiin toimiin, jotta tulevana rokotuskautena laiminlyöjät saatetaan velvollisuutensa täyttämään. Terveydenhoitosäännön 29 §:n määräyksien täytäntöön panemiseksi on kunta jaettu 14 tarkastuspiiriin, kussakin puheenjohtaja ja 2 jäsentä. Vakinaisia tarkastuksia on ollut syksyllä ja keväällä sekä lisäksi muinakin vuodenaikoina.

Askulassa laadittiin kevätpuolella uusi, monessa suhteessa ajanmukainen kunnan terveydenhoito-ohjesääntö, josta piirilääkäri 28/5 antoi lausuntonsa ja jonka läänin herra kuvernööri vahvisti noudatettavaksi vuoden loppupuolella.

Pukkilasta tuli piirilääkärille toukokuussa kirje, jossa kunnallislautakunnan esimies kysyi piirilääkäriltä neuvoa, mitä kunnan olisi tehtävä suuresti lisääntyneen keuhkotaudin ehkäisemiseksi. Tämän johdosta kehotettiin Pukkilan kuntaa laatimaan itselleen uuden terveydenhoito-ohjesäännön samaan malliin kuin on valmistettu Askulan ohjesääntö, jossa on erittäin seikkaperäisesti annettu määräyksiä varsinkin keuhkotaudin vastustamistoimenpiteistä.

Helsingin piirin kiertävä sairaanhoitaja on vuoden kuluessa desinfisioinut 31 yksityisasuntoa ja kaksi koulua. Yhteensä puhdistettiin niissä 79 eri huonetta, joista kurkkumädän vuoksi 3 Mäntsälässä ja 3 Pornaisissa. Tulirokon takia on hän desinfisioinut Askulassa, Pornaisissa ja Porvoon maaseurakunnassa, kaikkiaan 58 huonetta sekä keuhkotaudin vuoksi 10 huonetta Askulassa ja Pukkilassa.

13 p:nä huhtikuuta kävin tarkastamassa Helsingin maaseurakunnan vaivaistalon mielivikaisten osastoa, syystä että vaivaishoidontarkastajan apulaisen mielestä huoneet ovat liian ahtaat, mutta en nähnyt olevan syytä ryhtyä muistutusten johdosta mihinkään toimenpiteeseen, koska huoneita käytetään pääasiallisesti vain satunnaisiin tarpeisiin ja ne (kopit) olivat siistejä. Tästä ilmoitin vaivaishoidontarkastelijalle saman kuun 28 p:nä päivätyssä kirjeessä.

12 p:nä marraskuuta ilmoitin läänin herra kuvernöörille, vastaukseksi Nurmijärven vaivaistalon mielisairasten hoidossa ilmenneitä epäkohtia koskevaan kirjeeseen, että otettuani asiasta selkoa ja neuvoteltuani kunnanlääkärin kanssa en ollut huomannut olevan mitään syytä toimenpiteiseen minun puoleltani, kun jo oli korjattu ne puutteet, joista vaivashoidontarkastelijan apulainen oli herra kuvernöörille ilmoittanut.

Kätilöitä on toiminnut: Askulassa, Pornaisissa, Pukkilassa, Sipoossa ja Tuusulassa, yksi kussakin; Mäntsälässä 2, Helsingin maaseurakunnassa 3, Nurmijärven kunnassa 4 ja Porvoon maaseurakunnassa 5.

Kiertäviä sairaanhoitajia on, kuntien palkkaamina, toiminnut Helsingin, Mäntsälän, Nurmijärven, Sipoon ja Tuusulan kunnissa. Sitäpaitsi on koko piirin kiertävänä sairaanhoitajana, apunani kulkutautien vastustamisessa, edelleen (yhtäjaksoisesti kesäkuun 15 p:stä 1907) toiminnut diakonissa, joka koko vuo-

den on asunut Askulan kunnassa. Hänen avullaan olen tehokkaasti voinut seurata ja valvoa terveysoloja varsinkin piirin itäisissä kunnissa ja saada monta tarttumapesää aikanaan ilmi sekä siten ehkäistä tautien levenemistä.

Helsingin, Nurmijärven, Mäntsälän ja Porvoon kunnilla on kullakin oma kunnanlääkärinsä. Tuusulassa ja Sipoossa on yhteinen lääkäri, joka asuu Keravalla. (Konr. Reijo-Waara).

Helsinge. kommunalläkaredistrikt. För sjukvården underhåller Helsinge kommun sedan den 15 december 1908 en epidemisjukstuga, som från nämnda dag till den 27 april 1909 fungerade i hyrd lokal i Haga samt sedermera öfverflyttades i egen lokal i Malm, der den första patienten intogs den 23 december 1909. Sjukstugan, som är belägen c. 0.5 kilometer från Malm station, disponerar öfver 5 platser för scarlatina, 5 för difteritis och 5 för kombinerade fall, och fungerar kommunalläkaren såsom läkare å sjukstugan. Villakomplexen, som kommunen för några år sedan inköpte i afsikt att der uppföra en sjukstuga, består af tre byggnader, hvaraf en skulle inrymma sjukrum för invärtes sjukdomar, en för epidemiska fall och den tredje apteras för kosthåll. Kommunen har äfven beviljats årligt underhåll för sjukstugan, och har kommunen dessutom anhållit om statslån för nämnda ändamål, men när intet svar tillsvidare erhållits, och då epidemiska sjukdomsfall under år 1911 förekommit ganska talrikt, synes det blifva nödvändigt att aptera hela villakomplexen för epidemipatienter.

För motarbetande af de epidemiska sjukdomarna hafva kommunalmyndigheterna på uppmaning af och i samråd med distriktets provinciallläkare vidtagit följande åtgärder. Då sjukdomsfall misstänkes i någon by, sändes kommunens ambulatoriska sjuksköterska, som är anställd hufvudsakligast för motarbetande af epidemiska sjukdomar, till ort och ställe; med anledning af sin resa sänder hon omedelbart rapport enligt följande formulär:

Till Herr Kommunalläkaren i Helsinge.

Nedanstående rapport från kommunens ambulatoriska sjuksköterska insändes härmed för vidtagande af vidare åtgärder.

Å Kommunalnämndens vägnar:
Axel Lönngren.

Sjukbesigtningsrapport.

Den 19 mottog undertecknad order (anhållan) af att afresa till bosatt i by, gård, torp, villa N:o misstänktes hafva insjuknat i Vid ankomsten den 19 undersökte jag den sjukes temperatur, puls, svalg, ögon samt efter afklädning huden å hela kroppen, armar, händer, ben och fötter samt efterfrågade öfriga sjukdomssymptom och kom dervid underfund med följande:

(De sjukas namn, ålder, dagen för insjuknandet, sjukdomssymptomen, utslag, fjällningens beskaffenhet, läge, huruvida någon i familjen tidigare varit insjuknad med likadana symptom, böra antecknas, grannfamiljer böra äfven besökas ifall skäl till misstankar finnas.)

I familjen finnas ytterligare följande för närvarande friska personer: (Namn, ålder, hvilken skola de besöka.)

Vidtagit följande preliminära åtgärder med anledning af undersökningen.

Underskrift.

De misstänkta uppmanas att begifva sig för observation till sjukhuset; efter intagning af de sjuka å resp. afdelningar verkställer sköterskan desinfektion, hvaröfver hon insänder rapport enligt följande formulär:

Till Herr Kommunalläkaren i Helsinge.

Nedastående rapport från kommunens ambulatoriska sjuksköterska insändes härmed för vidtagande af vidare åtgärder.

Å Kommunalnämndens vägnar:
Axel Lönngren.

Desinfektionsrapport.

Desinfektion af rum kläder och verkställdes af undertecknad den 19 hos i by, gård, torp, villa N:o efter i insjuknade som den öfverflyttats till sjukhus. Desinfektionen och rengöringen utfördes med, utan biträde af (biträdenas namn) sålunda

Under desinfektion vistades familjen i I hemmet kvarstanna följande, af sjukdomen icke angripna personer: (Namn, ålder, skola, arbetsplats)

Underskrift.

och med ledning af dessa rapporter sänder kommunalläkaren till föreståndarene för resp. skolor eller inrättningar följande meddelande

Åggelby 19

Emedan insjuknat i förbjudes att besöka skola t. o. m. den och anmodas Ni att, ifall halssjukdom, isynnerhet jämte uppkastningar, hos elev skulle yppa sig eller fjällning å händerna skulle observeras hos någon elev, efterse att dylika sjuka ej få besöka skola förrän sjukdomens art konstaterats. I sådant afseende bör anmälan så snart som möjligt göras hos kommunalnämndens ordförande Herr Axel Lönngren, Åggelby Kottby, telefon Åggelby 172.

Kommunalläkaren i Helsinge.

Angående den lokala hälsovården anser jag mig med tillfredsställelse böra omnämna att inom kommunen redan existera några och med tiden uppstå flere s. k. »samhällen med sammanträngd befolkning» med särskild hälsovårdsordning och hälsovårdsnämnd. Tyvärr befinner sig institutionen tillsvidare i sin linda, hvarför frukter däraf ännu ej framträdt. Nämnderne hafva, ehuru valda, dels till följd af okunnighet dels äfven måhända till följd af ej väl träffadt val, efter ett kortvarigt mandat nedlagt sina arbeten. Sålunda hafva mig veterligen till kommunalnämnden inga årsberättelser för 1911 inkommit från andra än Åggelby samhälle, men det är att hoppas att valen framdeles komma att utfalla lyckligare, och att äfven hälsovårdsnämnderna å de öfriga orterna mera vinnlägga sig om sitt eget samhälles bästa. En omständighet som visserligen i hög grad försvårar dylika nämnders arbete är att byggnadsordning ej införes före hälsovårdsordningen. Det har sålunda åtminstone i Åggelby i många afseenden varit omöjligt för hälsovårdsnämnden att vidtaga nödiga åtgärder, då hvarje villaägare tidigare fått bygga efter eget behag. Derför har åtminstone hälsovårdsnämnden i Åggelby såsom sin åsikt uttalat att i framtiden i samhällen med sammanträngd befolkning åtminstone i närheten af hufvudstaden först en byggnadsordning och först senare en hälsovårdsordning borde införas och icke tvärtom. (Väinö Dahlberg.)

Nurmijärven kunnanlääkärinpiiri. Vuoden alussa nostettiin kysymys sairashuoneen perustamisesta kuntaan; kysymystä valmistamaan asetettiin komitea, johon myöskin kunnanlääkäri jäsenenä kuuluu; sen jälkeen on koottu aineksia perusteltua lausuntoa varten asiassa kunnanvaltuustolle ja kuntakokoukselle.

Yleinen terveydentila oli hyvänpuo-einen. Kevättalvella oli runsaanlaisesti urticaria- ja erythema exsudativum multiforme-sairaita; riippuiko tämä edellisen vuoden osittain pilaantuneista potaateista ja viljasta vai muusta, en osaa varmuudella päättää.

Kunnan kiertävä sairaanhoitajatar on vuoden varrella kuten ennenkin kunnanlääkärin neuvon mukaan sekä hänen, piirilääkärin ja Hyvinkään lääkärin toivomuksen perusteella käynyt eristämässä ja tarkastamassa tarttuvan taudin tapaukset. Samalla on hän myöskin auttanut lääkäriä vaikeampia sairaustapauksia hoidettaessa potilaiden kodissa. —

(P. Z. Collan.)

Mäntsälän kunnanlääkärinpiiri. Yleisen terveydenhoidon alalta voi mainita, että kunnan palveluksessa on yhä edelleen ollut kiertävä sairaanhoitajatar, joka on toimittanut etenkin puhdistuksia kodeissa, missä on ollut tarttuviin tauteihin sairastuneita henkilöitä. Sitäpaitsi on hän kulkenut kylissä päästäkseen sellaisten sairaitten jäljille ja on samalla antanut neuvoja tarttuvien tautien hoitamiseksi ja ehkäisemiseksi. Verraten vähässä määrin on sairaanhoitajatarta käytetty sairaanhoidossa siitä huolimatta että häntä saa lääkärin luvalla käyttää ilman mitään päiväpalkkaa.

Nykyinen kunnallislautakunnan esimies on koko ajan ollut hyvin toimelias tarttuvien tautien ehkäisemisessä ja on aina tehnyt yhteistyötä lääkärin ja sairaanhoitajattaren kanssa.

Yleinen terveydentila kunnassa on ollut erittäin vuoden alkupuoliskolla huonompi kuin edellisinä vuosina, ja on kuolevaisuuskin ollut vähän suurempi kuin viime vuosina. Tarttuvia lastentautia on ollut pitkin vuotta. (Ivar Sternberg.)

Tusby och Sibbo kommunalläkaredistrikt. Vid bekämpandet af smittosamma sjukdomar har undertecknad haft en god hjälp af de i hvardera kommunerna anställda ambulatoriska sjuksköterskorna, som med stort intresse och nit fullgjort sina åligganden. Utan deras biträde hade säkert dessa sjukdomar fått en vida större spridning än nu varit fallet.

(Tor Waenerberg.)

Borgå kommunalläkaredistrikt. Allmänna hälsotillståndet har under året varit godt. Å orten existerande förening för lungsotens bekämpande har för anställandet af massundersökning i socknen af tuberkulosens freqvens anslagit en summa af 1,000 Fmk och af Föreningen för bekämpandet af tuberkulosen erhållit löfte om en summa af 2,000 Fmk samt af Borgå sparbanks vinstmedel 2,500 Fmk allt för samma ändamål, men ännu tillsvidare icke oaktadt gjorda försök erhållit läkare för ändamålet. Föreningens byggnadsfond har genom testamenten erhållit löfte om 20,000 Fmk, och uppgår denna fond nu till i det närmaste 45,000 Fmk. Hos stadsfullmäktige har föreningen anhållit om en af experter godkänd plats för det blifvande tuberkulossjukhuset. (Albert Gulin.)

Lovisa distrikt. Året 1911 måste öfverhufvudtaget betecknas såsom ett friskt år, hvad infektionssjukdomars förekomst i Lovisa distrikt beträffar. Om man undantager en kikhostepidemi i Elimä under början af året samt en influensaepidemi i Orimattila under januari, så kan man egentligen ej tala om epidemisk förekomst af någon annan sjukdom än mässlingen. Af öfriga epide-

miska sjukdomar har difteritis jämte croup förekommit spridd i så godt som hela distriktet under årets lopp, än i den ena, än i den andra kommunen; de annoterade fallens antal visa dock en betydlig minskning i förhållande till föregående års.

I Orimattila uppenbarade sig 2 fall af smittkoppor (1 under augusti samt 1 under oktober); extra vaccination företogs omedelbart i närliggande gårdar.

Ett fall af akut barnförlamning (poliomyelitis) förekom, i oktober i Liljendal-Andersby hos en 20-årig skomakare, hvilken äfven dukade under för densamma. (Otto Im. Appelberg).

Iitin kunnanlääkärinpiiri. Yleisvointi kuluneena vuonna oli keskinkertainen — Kiertävä sairaanhoitaja on huolehtinut kulkutautitapauksista, desinfisioinnut myöskin tuberkulosiin kuolleiden asuntoja sekä sillä välin hoitanut yksityisiä sairastapauksia. (T. Aug. Backberg.)

Orimattilan kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut tyydyttävä. (A. J. Varén.)

Ekenäs distrikt. Nativiteten i såväl landsförsamlingarna som städerna har varit mindre än någonsin förr, åtminstone under de två senaste årtiondena; utgörande nu för landsförsamlingarna 27.4 och i hela distriktet (städerna medräknade) 26.6 på tusen invånare. Ännu för tio år sedan höll sig motsvarande procent för hela distriktet omkr. 34.5 à 35.0 på tusen.

Dödlighetsprocenten för landsförsamlingarna har varit 15.0 på tusen och sålunda något större än de närmast föregående åren, men kan dock snarare betecknas låg än hög.

I lungsot har enl. prästerskapets uppgifter i landsförsamlingarna dött 1.83 $^0/_{00}$ eller ungefär samma procenttal, som under tidigare år. Denna relativt låga procent är, om uppgifterna äro något så när riktiga, anmärkningsvärd nog, särskildt med fäst afseende därå, att i distriktet finnas många stora industriela inrättningar. Möjligen kunde detta till någon del få tillskrifvas den i dessa trakter, i jämförelse med det inre Finland, i bostäder och gårdar rådande större snyggheten och kanske äfven den högre kulturen i allmänhet. I detta sammanhang vill jag dock framhålla en stor lucka i snygghetsförhållandena hos allmogen härstädes, liksom i en stor del af Nyland för öfrigt, hvilken bjärt afsticker mot förhållandet i det inre Finland, nämligen bristen på bad. Flertalet gårdar sakna totalt badstuga och de som hafva sådan använda den, med få undantag, sällan till bad, utan till diverse husliga göromål, som omöjliggöra bad äfven för dem som någon gång ville begagna sig däraf.

Det allmänna hälsotillståndet i landsförsamlingarna har under året störts af flere epidemier med rätt talrika sjukdomsfall (skarlakansfeber, difteri, mässling, kikhosta).

Af mindre vanliga sjukdomar finnas två fall af meningitis cerebrospinalis epidemica antecknade från Ingå samt poliomyelitis anterior acuta, under september, oktober och november, med 6 fall i Karis, alla i samma by, samt 1 fall i Bromarf och 1 i Tenala. Af fallen i Karis torde ett gått till död.

Syphilis har mig veterligen alls icke förekommit.

Under året har Karislojo kommun bekommit egen diakonissa.

Fattiggårdarna i distriktet äro i allmänhet försvarliga och den i Pojo högst berömlig. (Reinh. Fabritius).

Ingå och Degerby kommunalläkaredistrikt. Af Guvernören öfver Nylands län stadfästa hälsovårdsordningar för såväl Ingå socken som Degerby kapell finnas; vid inträffad smittosam sjukdom har i kyrkorna kungjorts om sjukdomens förekomst, dess förnämsta symptom samt hälsovårdsstadgans föreskrifter i ifrågavarande fall. Dessutom har för bekämpande af de svårare smittosamma sjukdomarna såsom scarlatina och difteri desinfektion af de sjukas hem på kommunernas bekostnad af en härför särskildt anställd och af undertecknad inöfvad desinfektör verkstälts.

Allmänna hälsotillståndet grumlades, såsom af månadsrapporterna framgår, af en mindre scarlatinaepidemi i Svartå bruksförsamling. (Th. G. Grönlund.)

Pojo kommunalläkaredistrikt. Under året har jag på uppdrag af kommunalnämnden undersökt eleverna i socknens alla folkskolor utom i Billnäs, där eleverna undersöktes af brukets läkare. Antalet af mig undersökta barn var 344. Hos dessa var hälsotillståndet i allmänhet godt. Hvad tuberkulosen beträffar, fann jag ej ett enda fall af tydlig lungsot. Tuberkulösa halskörtlar funnos hos ett barn, hvarjämte ett barn hade ärr efter opererade halskörtlar. Symptom från hjärtat observerades i 37 fall. Ryggradskrökning fanns i 6 ifall, alla i mycket ringa grad, dålig hörsel i 12 fall, närsynthet i 7 fall, obetydlig struma i 6 fall. Tandkaries fanns hos 325 barn, hvilket utgör 94.5 % af samtliga undersökta.

På kommunalnämndens försorg anskaffades under året en formalinlampa för att användas för desinfektion af lokaler, hvilka bebotts af lungsotister eller af personer insjuknade i andra smittosamma sjukdomar. (Lennart Holm.)

Bromarf kommunalläkaredistrikt. Hälsotillståndet under året har varit tämligen godt. Fortfarande synas de tuberkulösa affektionerna i Bromarf vara få samt icke visa märkbar tendens till stegring i förhållande till grannkommunerna, om jag får döma saken af det antal sjukbesök jag haft. (Emil Sandell.)

Lohjan piiri. Yleinen terveydentila piirissä ei ole vuoden kuluessa ollut tyydyttävä, sillä tuhkarokkoa ja kurkkumätää on esiintynyt 7:ssä kunnassa, tulirokkoa 6:ssa, influensaa 5:ssä, hinkuyskää 4:ssä, lapsenhalvausta 2:ssa sekä suolityyfusta, punatautia, vesirokkoa ja epideemistä aivo- ja selkäydinkalvontulehdusta 1:ssä.

Tarttuvien tautien levenemisen ehkäisemiseksi on paikkakunnilla ryhdytty niin tarmokkaisiin toimenpiteisiin kuin maalaisoloissa yleensä on mahdollista, ja vähitellen on saavutettukin suotuisat tulokset.

Kunnallissairaalat Kirkkonummella ja Vihdissä ovat olleet yleisölle avoinna koko vuoden, Lohjalla taas tammikuun 22 päivästä alkaen.

Kirkkonummen, Siuntion, Lohjan ja Vihdin vaivaistaloissa on pienet, etupäässä varattomille mielenvikaisille varatut osastot. Kirkkonummen kunnanlääkäri on hoitanut kahta ensimäistä laitosta. Lohjan ja Vihdin kunnanlääkärit ovat antaneet lääkärinapua mainittujen kuntien vaivaistaloissa.

Veneristen tautien levenemisen ehkäisemiseksi toimitin Nummen pitäjän nimismiehen pyynnöstä, sittenkuin yksityisesti olin tarkastanut 19 Järvenpään kylässä asuvaa henkilöä, joista 4 naista ja 1 mies kuppataudin saastuttamina lähetettiin Helsingin sairashuoneeseen parannukselle, mainitussa kylässä joulukuun 8 ja 9 päivänä yleisen tarkastuksen tutkien yhteensä 247 henkilöä. Tällöin ei kumminkaan ketään havaittu kuppataudin saastuttamaksi. — Sitä paitsi olen kotonani tarkastanut yksityisiä epäiltäviä henkilöitä, joita olen osaksi itse hoitanut taikka lähettänyt Helsingin yleisen sairashuoneen kuppataudinosastolle.

Tutkinnon suorittaneita kätilöitä on Lohjan piirilääkärin alueen kaikissa kunnissa. (K. F. Walle).

Esbo kommunalläkaredistrikt. Det allmänna hälsotillståndet var under år 1911 ganska tillfredsställande. (Emil Leander.)

Kyrkslätt kommunalläkaredistrikt. Det allmänna hälsotillståndet har varit ganska godt. Sedan hösten finnes i socknen en af diakonatföreningen antagen diakonissa.

(Hj. M. Stenbäck.)

Lohjan kunnanlääkärinpiiri. Kunnassa löytyy erityinen terveyslautakunta, jonka puheenjohtajana on kunnanlääkäri. Mitään erikoisempaa terveydenhoidon edistämiseksi vuoden kuluessa ei ole tehty.

Yleinen terveydentila on ollut hyvä. — Tuberkulosi ei ole yleinen kunnassa, mutta näyttää se täällä saavan yhä enemmän jalansijaa.

Tammikuussa avattiin Lohjan kunnan sairastupa. Paikkoja siinä on lasarettiosastolla 11.

Syyskuun 1 päivästä on seurakunnan palveluksessa ollut diakonissa.

(V. Brummer.)

Vihdin kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut hyvä, eikä kuolevaisuus ole ollut tavallista huomattavasti suurempi. Kansa on ylimalkaan korkealla sivistyskannalla. Ilahuttavana asiana on mainittavana, että suurin osa kansaa esimerkiksi uskoo kulkutautien tarttuvaisuutta ja tekee parastansa estääkseen niitten levenemistä. Asunnot ovat puhtaat ja siistit. (B. W. Westlin.)

Pyhäjärven ja Pusulan kunnanlääkärinpiiri. Pyhäjärvellä on niinkuin edellisinäkin vuosina ja Pusulassa ensimmäistä vuotta erityisen henkilön kautta toimitettu desinfioiminen keuhkotautia, kurkkumätää ja tulirokkoa sairastavien asunnoissa.

Yleinen terveydentila on vuoden kuluessa lukuunottamatta liikkuvia kulkutautia ollut hyvä.

Uusia tuberkulositapauksia on ollut jonkun verran vähemmän kuin edellisina vuosina.

Sairastupaa ei ole. Pyhäjärvellä keskusteltiin toukokuun kuntakokouksessa sairashuoneen perustamisesta, mutta toimenpiteisiin ei ryhdytty. Yksityisesti on varoja arpajaisten kautta kerätty tätä tarkoitusta varten.

Pusulan kunnassa on vuoden alusta toiminut kiertävä diakonissa, ja on hänen toimintansa ollut suureksi hyödyksi. (Gösta Aspelin.)

Turun ja Porin lääni. *Turun piiri.* Yleinen terveydentila ei ole ollut tyydyttävä, sillä tulirokko, joka oli perintönä edelliseltä vuodelta, on ollut liikkeellä piirissä ympäri vuoden, erittäin Paraisissa, jossa vuoden kuluessa sattui kokonaista 78 kohtausta. Taudin enemmän levenemisen estämiseksi perustettiin Paraisissa tilapäinen kuumesairaala sairaanhoitajattarineen. Prunkkalassa oli kiertävä sairaanhoitajatar vähän aikaa toimimassa. Paitsi mainituita tulirokkotapauksia, on tähän piiriin kuuluvissa Turun esikaupungeissa — Maarian Raunistulassa ja Kaarinan Nummenmäellä ja Vähässä Heikkilässä — vuoden kuluessa sattunut ainakin 150 tapausta, joista luultavasti on ilmoitettu Turun terveydenhoitolautakunnalle. Nummenmäellä avattiin maaliskuussa Maarian ja Kaarinan yhteinen tilapäinen kuumesairaala, jossa on hoidettu 127 tulirokkopotilasta. Näistä oli 42 Maarian ja 85 Kaarinan kuntalaisia. Potilaista päästettiin 92 terveinä, 13 kuoli sekä 22 jäi seuraavaan vuoteen 1912. Sairaalan lääkärinä on toiminut tohtori Edv. Hansson, Turun kunnallissairaalan kulkutautiosaston lääkäri.

Kuolevaisuus keuhkotautiin tuhatta henkeä kohti on ollut tässä piirissä 3.0.

Yleistä kuppataudin tarkastusta ei viime tilintekovuonna ole pidetty. (Johan Martola).

Paimion kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on kunnassa ollut jotenkin tyydyttävä. — Kunnan palveluksessa on kirkonkylässä asuva kiertävä sairaanhoitajatar, jonka toimena enimmäkseen on ollut käydä köyhien sairaiden luona. (Julius Liljeström.)

Sauvon ja Karunan kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut hyvä. (B. A. Henricsson.)

Pargas kommunalläkaredistrikt. På vårvintern voro pneumonier och lungkatarrer ganska allmänna. Under sommaren och hösten har däremot hälsotillståndet varit mycket godt. (Hugo Forssell.)

Uudenkaupungin piiri. Yleinen terveydentila on ollut myöskin tänä vuonna verrattain hyvä. Tulirokkoa on liikkunut erittäinkin Velkuassa, johon tauti oli tullut Turusta, ja levisi paljon postitoimiston kautta, johon se ensiksi ilmaantui. Kansakoulu suljettiin ja formalisoitiin.

Minun tietääkseni ei ole sattunut lavantaudintapauksia muualla kuin Mynämäellä 1, vaikka pappien ilmoituksien nojalla mainittuun tautiin olisi muka kuollut 3 henkeä.

Paikalliset taudit ovat olleet samat kuin ennenkin, nimittäin ruuansulatushäiriöt, reumaattiset taudit, neurastenia, joka on hyvin yleinen, keuhkotauti, johon kuoli 123 henkeä (17 % kaikista kuolemantapauksista). Botriocephalus on yleinen erittäinkin saaristokunnissa. Ihotaudeista ovat tavallisimmat: impetigo ja prurigo lapsissa, eczema ja urticaria, joka viimeksimainittu tauti oli paikoittain melkein kulkutaudin kaltainen. Trachoma on jotenkin harvinainen.

Venerisiä tauteja ei ole esiintynyt muuta kuin pari kuppataudintapausta Laitilassa ja joitakuita gonorrhoe-tapauksia.

Lastentaudista ovat skrophulosus ja rhachitis tavallisia. Mainittava on vielä yksi lapsenhalvaustautitapaus Pyhärannan Kauheanpään kylässä. Ripuliin on ilmoitettu kuolleen 13 lasta.

Yleisen terveydenhoidon kannalta on mainittava, että kunnallislautakuntien esimiehet ovat kunnissa, joihin yllämainittuja kulkutauteja on ilmaantunut, koettaneet saada yleisöä noudattamaan piirilääkärien määräämiä varokeinoja kulkutautien levenemisen ehkäisemiseksi. Piirilääkärikuntaan kuuluvat kunnat, Uudenkaupungin kuntaa lukuunottamatta, ovat muutamien piirikunnan ulkopuolella olevien kuntien kanssa ryhtyneet toimenpiteisiin kunnallismielisairaalan aikaansaamiseksi Uudenkaupungin tienoille. Mielisairaita oli kaikkiaan 151, joista tylsämielisiä 44. Ainoastaan 13 mielisairasta hoidetaan laitoksissa.

Kuntien köyhät ovat maksusta yksityisten perheiden hoidettavina, köyhäintaloja kun ei ole piirissä, paitsi Uudessakaupungissa.

Sairastupia ei ole muissa kunnissa kuin Uudessakaupungissa.

Kylpylaitoksia on 3 pienenpuoleista, nimittäin Vehmaalla Lallisten kartanossa, Mietoisissa Tervoistęn tilalla ja Uudellakirkolla Kodjalan Junnilassa. Näissä kylpylaitoksissa annetaan savikylpyjä, höyrykaappia, amme- ja ruiskukylpyjä ja hierontaa. Kuhnekylpyjen käyttäminen on nähtävästi levinnyt ja käytetään niitä kaikissa taudeissa.

Kuntien palkkaamia kätilöitä oli piirikunnassa 16, ja yksi yksityinen toimi Uudessakaupungissa.

Piirissä on 3 kunnanlääkärikuntaa: Vehmaan-Taivassalon, Laitilan ja Mynämäen, joista kuitenkin 2 ensimainitut ovat hakijoiden puutteessa olleet avonaisina koko vuoden. (G. I. Rothström).

Mynämäen ja Mietoisten kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut tyydyttävä.

Mynämäellä on ollut toukokuusta alkaen kiertävä sairaanhoitajatar, jonka tehtävänä m. m. on ollut tarttuvien tautikohtausten jälkeen asuntojen puhdistaminen ja formaliniseeraaminen. (Alarik Hartman.)

Rimito distrikt. Dödligheten bland barn under 1 års ålder har betydligt ökats för hela distriktet och är låg endast i Korpo.

De endemiska sjukdomarna äro i tidigare årsberättelser framhållna.

Icke heller under år 1911 har något fall af frossfeber uppdagats.

Angående de sinnessjukes vård och behandling får jag hänvisa till hvad föregående årsberättelse därom innehåller, enär jag under företagna resor funnit att ingen förändring därutinnan förekommit. (A. A. Branders).

Godby distrikt. Af epidemisk cerebrospinalmeningit observerades 1 fall i Haga by af Saltvik socken och af intermittent feber 3 fall i Mariehamn.

Barnmorskebefattningen i Föglö blef under året besatt; till befattningen hade icke kunnat fås någon, som genomgått kurs i instrumental förlossningskonst. Mot slutet af året besattes barnmorsketjänsten i Vårdö, men skulle tjänsten tillträdas först vid ingången af år 1912. Barnmorskebefattningen i Brändö förblef fortfarande obesatt. (Georg Hornborg).

Porin piiri. Terveydentila piirissä oli v. 1911 jotenkin hyvä, vaikka muutamia pienempiä kulkutauteja liikkuikin.

Keuhkotautiin kuoli koko piirissä 325 henkeä, eli 20.55 % kuolleitten luvusta ja 3.20 kutakin tuhatta asukasta kohti.

Venerisistä taudeista esiintyi jonkun verran sekä gonorrhoeta että verestä syfilistä.

Kulkutautien leviämistä on koetettu estää antamalla sekä desinfisioimis- että muita ohjeita tautien ehkäisemiseksi.

Piirissä on v. 1911 toiminut 11 lääkäriä, nimittäin 1 piirilääkäri, 1 yleisen sairaalan lääkäri, 5 kaupunkien palveluksessa olevaa lääkäriä, 3 kunnanlääkäriä ja 1 praktiseeraava lääkäri.

Sairaanhoidossa on toiminut kaupungeissa 4 diakonitarta ja 1 sairaanhoitaja sekä maalaiskunnissa 3 diakonitarta. (Gunnar Hjelt).

Merikarvian ja Siikaisten kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut jotenkin hyvä. Huono ravitsemustila, ahtaat asunto-olot ja tuberkulosistien huolimaton kotihoito levittävät tuberkulosia niin että useissa taloissa koko suku on kuolemaisillaan sukupuuttoon tuberkulosiin. (Eemil Suihko.)

Euran, Kiukaisten, Säkylän ja Köyliön kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila kunnissa on ollut tyydyttävä lukuunottamatta erityisiä liikkuvia tauteja. Köyliön, Euran ja Kiukaisten kunnilla on sairaanhoitajattarensa, diakonittarensa, joita ahkerasti käytetään. (J. A. Huhti.)

Ahlaisten, Normarkun ja Pomarkun kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila kunnissa on ollut tyydyttävä. Sairaalaa ei vielä löydy piirissä, mutta paraikaa rakennetaan Kauppaneuvoksetar E. Ahlströmin lahjoittamaa yksityistä sairaalaa sisältäen sekä sisätautien ja kirurgisen että tuberkuloosiosaston ja, jos valtioapu siihen saadaan, lastenpäästölaitoksen. Toistaiseksi on Kauppaneuvoksetar E. Ahlströmin ylläpitämässä »Vanhojen turvakodissa» hoidettu useampia erilaatuisia potilaita. (Gunnar Hjelt.)

Ikaalisten piiri. Lavantauti ilmeni pienenä paikallisena epidemiana Ikaalisissa ja Parkanossa.

Muista akuuttisista tarttumataudeista esiintyi vuoden kuluessa: poliomyelitis ant. ac. Ikaalisissa, Parkanossa, Kankaanpäässä sekä Karvialla, 1 tapaus kussakin, sekä meningitis cerebrospinalis-tautia 4 tapausta Hämeenkyrössä.

Keuhkotaudin uhriksi joutui 118 henkeä, eli 14.5 % kuolleitten koko luvusta. Suurin oli kuolevaisuus tähän tautiin Hämeenkyrössä (3.11: 1000) ja pienin Honkajoella (0.82: 1000).

Näkyväisenä todistuksena siitä, että jonkinmoinen harrastus tuberkulosin vastustamistyöhön täälläkin on heräämässä, on se seikka, että Ikaalisten pitäjän kuntakokous päätti panna kunnalle tulevista viinaverorahoista 1,200 markkaa pohjarahastoksi kunnallisen keuhkotautisairaalan aikaansaamiseksi. Muuten näyttää siltä, että tuberkulosi-tartunnan leviämisen estämiseksi annettuja neuvoja on jossakin määrin ruvettu noudattamaan.

Tämän yhteydessä on mainittava, että tässä piirissä on tuberkulosi nautakarjassa sangen harvinainen, joten maito ei useinkaan voi olla tartunnan välittäjänä.

Paitsi keuhkotautia kuuluu paikkakunnallisiin tauteihin: kroonilliset ruuansulatushäiriöt ja silmätaudit, etenkin conjunctivitis trachomatosa ja sen seuraukset. Scrophulosis ja rachitis eivät ole harvinaisia. Syynä viimemainittuun tautiin on usein, paitsi asuinhuoneissa yleiseen vallitseva huono ilma, pitkälle, toista vuotta ja vieläkin kauemminkin kestävä imettäminen. Botriocephalusta tavataan silloin tällöin erittäinkin Kyrösjärven ympärillä olevissa seuduissa.

Vaikka piirissä on useita tukinuittoreittejä ja vaikka kansan siveellisyyttä ei voi kehua, on kuppatauti täällä harvinainen. Yleisiä tarkastuksia ei ole tarvinnut toimittaa.

Parkanoon hankittiin vuoden kuluessa »Berolina» desinfisoimiskone.

Kankaanpäässä avattiin syksyllä 8 potilaalle varattu sairaala. Vaikka sairaala sijaitsee rakennuksessa, joka ei täytä suuria vaatimuksia asemaansa ja huonejärjestykseensä nähden, on sen merkitys kuitenkin suuri tälle köyhälle kunnalle, josta lähimpään sairaalaan on ollut matkaa viidettä peninkulmaa.

Ikaalisten kunnan sairaalan, johon oli tehty muutoksia ja lisärakennuksia tarkoituksenmukaisen leikkaus- ja kylpyhuoneen hankkimiseksi, hyväksyi tässä uudessa, käytännöllisemmässä muodossa lääkintöhallitus huhtikuun 4 p:nä. Kyröskosken tehtaan sairaala on vuodesta 1909 asti ollut suljettuna.

Sekä Ikaalisissa että Hämeenkyrössä on vaivaistalo. Kummassakin on eri osasto mielivikaisia varten, Ikaalisissa on siinä 16, Hämeenkyrössä 13 koppia. Muissa kunnissa hoidetaan mielisairaat yksityisten luona. En ole huomannut enkä saanut kuulla, että kyseessäolevia sairaita olisi huonosti hoidettu. Honkajoen kirkkoherran käsityksen mukaan ei hänen seurakuntalaistensa joukossa (3,648 henkeä) ole muka yhtäkään tylsämielistä henkilöä.

Pieni kylpylaitos avattiin vuoden kuluessa Ikaalisten kauppalassa. Kylpijöistä oli joku määrä ulkokuntalaisiakin. Laitoksen lääkärinä toimi kunnanlääkäri B. H. Laurell. (Alarik Achrén.)

Ikaalisten kunnanlääkärinpiiri. Yleisen terveydenhoidon alalta on mainittava, että kunnanlääkärin virkaan on vuoden alusta yhdistetty kansakoulunlääkärin toimi, jonka kautta kasvava nuoriso on joutunut säännöllisen tarkastuksen alaiseksi terveydellisessä suhteessa, millä seikalla aikaa myöten tulee olemaan suurikin merkitys sekä kasvattavassa että hygienisessä suhteessa.

Yleinen terveydentila kunnassa on kuluneena vuonna ollut jokseenkin hyvä.

Vuoden kuluessa on potilaitten joukossa ollut 60 keuhkotuberkulosia sairastavaa omakuntalaista. 844:stä vuoden kuluessa tutkitusta kansakoululapsesta sairastaa 0.96 % ilmeistä kehkotuberkulosia ja 3.08 %:lla on epäiltävä tuberkulosi. Rauhaistuberkulosia on kansakoululapsissa 2.25 %:lla ja tuberkulosia luustossa 0.83 %:lla.

Toisen kiertävän sairaanhoitajattaren välityöksi on asetettu tehdä opastus- ja kontrollikäyntejä keuhkotautisten kodeissa. Kuntakokouksen päätöksen kautta viime syksynä pantiin 1,200 Smk. n. k. viinaveroista pohjarahastoksi tulevaa kunnallista keuhkotautiparantolaa varten. (Bertel Laurell.)

Kankaanpään kunnanlääkärinpiiri. [1]) Kankaanpään kunta, jota syystä myös mainitaan Satakunnan Lapiksi, käsittää sekä luonnonlaatunsa että siitä johtuvien elinehtojensa suhteen Ikaalisten piirin kovaosaisimman seudun. Melkein kauttaaltaan hieta- ja kiviperäinen maalaatu antaa sille köyhän jopa kurjankin leiman niillä harvoilla poikkeuksilla, joita muutamat pienet järvet ja pitäjän lounaisosan halkaiseva Hongonjoki jaksavat aikaansaada. Suuret ja lukuisat nevat ja rämeet ovat kesähallojen tyyssijoina. Katovuodet kuuluvat tavallisuuteen.

Ilmastolla on sisämaan leima: kesät lämpöiset, talvet tavallisesti lumiset, keväät ja syksyt pitkät. Ilma on, riippuen seudun verrattain korkeasta asemasta meren pintaan nähden, puhdas ja kirkas.

Pääelinkeinona on maanviljelys ja sen ohella karjanhoito — molemmat vielä jokseenkin vanhoillisella kannalla. Talolliset elävät suuren säästäväisyyden ja ahkeruuden kautta maanviljelyksestään. Torpparit ja irtolaisväestö lisäävät niukkaa leipäkannikkaansa käsiteollisuudella. Suutarinammatti on miesten joukossa suosittu. Naiset kutovat paljon kankaita.

Huonoon yleiseen varallisuuteen nähden on paikkakunnalla huomattava pyrkimys asua hyvin, varakkaimmilla lähennellen upeuttakin. Pukimet ovat tavallisesti siistit ja riittävät, jota ei voi sanoa ruoasta. Hapatettu kova leipä, perunat, hapan kalja, kuoritusta maidosta tai paikkakunnalla mainitusta »pluttanasta» valmistettu piimä ja silakat ovat niin rikkailla kuin köyhilläkin perusruoat, joita höystetään enintään huonostivalmistetuilla keitoilla ja kahvilla. Suurimmiksi juhliksi valmistetaan suuruspitoista »sahtia», joka saa mielen paremmalle tuulelle. Kankaanpää on tunnettu kotoisesta viinan poltostaan.

On luonnollista että tällainen ruoka- ja juomajärjestelmä aiheuttaa ruoansulatushäiriöitä, joista valitukset lääkärin luona ovat yleiset.

Juomavesi otetaan tavallisesti kaivoista ja lähteistä.

Valistusta levittää paitsi kierto- ja rippikoulua viisi kansakoulua ja kansanopisto.

Kankaanpääläinen äiti imettää lastaan 2 à 3 vuotta, mutta sallii sille myös tällä aikaa hapanta leipää, peruna- ja lihakeittoa. Kuolevaisuus pienokaisten joukossa ei kumminkaan ole erin suuri.

Yleinen terveydentila on vuoden kuluessa ollut hyvä.

Tuberkulosia siellä täällä, ei vallan yleisesti. Olen jakanut sairaille paitsi suullisia neuvoja tartunnan estämiseksi myöskin tohtori N. J. Arpen kirjaista keuhkotaudista.

Vuoden varrella on kuntaan perustettu sairastupa.

Köyhäin sairashoito on huonosti järjestetty. Kunnallislautakunnan esimiehellä ei ole lupa oikeuttaa varattomia saamaan kunnan laskuun pitempää hoitoa, ennenkuin on

---

[1]) Ensimäinen kertomus.

kuntakokouksessa tai valtuustossa asiata käsitelty. Tästä johtuu usein suuri hankaluus kun on kysymyksessä varattomalle sairaalle pikaisen avun saanti. Köyhäintaloa ei ole. (Hulda Hakulinen.)

Hämeenkyrön kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila vuoden kuluessa on ollut jokseenkin hyvä.

Tarttuvia tauteja sairastavia on koetettu eristää niin paljon kuin kotioloissa mahdollista on ja varsinkin kurkkumätäisiä, joiden jälkeen myöskin on toimitettu puhdistus formaliinilla. Sitäpaitsi on yleisöä sekä yksityisesti että kirkossa kuuluttamalla varotettu tarttuvien tautien suhteen, kansa kun yleensä täällä ei vielä usko tautien tarttuvaisuutta ja heitä siinä uskossa vahvistaa »Kuhnen oppi», joka pitäjässämme on hyvin laajalta levinnyt.

Kunnassamme on ollut kiertävänä sairaanhoitajattarena Hämeenkyrön seurakunnan palkkaama diakonissa, mutta hänen toiminnastaan ei minulla ole lähempiä tietoja. (J. H. Vuorinen.)

Tyrvään piiri. Varsinkin Karkussa ja Suoniemellä on pienten lasten kuolevaisuus v. 1911 ollut harvinaisen suuri.

Keuhkotautiin kuolleiden luku on vähän pienempi kuin edellisinä vuosina. Kaikkiaan kuoli mainittuun tautiin 103 henkeä, eli 2.89 kutakin asukasta kohti.

Yhden yleisen kuppatarkastuksen olen toimittanut Lavian kylässä Lavialla, mutta en tavannut ainoatakaan taudin saastuttamaa. (Otto Meurman.)

Tyrvään kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on vuoden kuluessa ollut keskinkertainen. Yksi kiertävä sairaanhoitaja, jonka kunta palkkaa viinavoittoverorahoista, toimii kunnassa. (Hugo Ståhlberg.)

Salon piiri. Tarttuvilla taudeilla ei ole vuoden kuluessa ollut piirissä mainittavaa merkitystä.

Lavantauti ei lopu kokonaan niistä kunnista, joissa se jo ennen on ollut miltei endeeminen, niinkuin Angelniemessä, Halikossa, Muurlassa ja Salossa, mutta kuluneena vuotena esiintyi sitä vain muutamia tapauksia, ja sitä paitsi joku satunnainen kohtaus muuallakin.

Lapsihalvausta ilmeni Perniössä samoilla paikoilla 1 tapaus toukokuulla ja 2 tapausta syyskuulla.

Venerisiä tauteja on esiintynyt vähässä määrin. Syfilis recenstä en ole tavannut ollenkaan, vaan ainoastaan muutamia tertiäritapauksia. Ulcus mollea en ole havainnut laisinkaan. Gonorrhéta on esiintynyt joitakuita tapauksia, sekä vereksiä että vanhoja. (E. J. Warén.)

Kimito, Dragsfjärds och Vestanfjärds kommunalläkaredistrikt. Under den del af året jag handhaft läkarevården inom distriktet har det allmänna hälsotillståndet, om man frånser den stora tuberkulosfrekvensen, varit relativt tillfredsställande. (E. Stenberg.)

Bjärnå och Finby kommunalläkardistrikt. Allmänna hälsotillståndet har under året varit tämligen tillfredsställande. (G. Bremer.)

Huittisten piiri. Tuberkulosiin kuoli papiston antamien tietojen mukaan 3.1 pro mille väkilukuun katsoen. Viime vuonna oli vastaava luku 2.8 pro mille. Kuten näkyy ei tuberkulosi ole suinkaan vähenemään päin piirissä. Syyt ovat

monet, mutta enimmän luullakseni levenee tauti suoran tartunnan kautta, sillä vaikka jo siellä täällä sairaat asianmukaisesti huolehtivatkin ysköksistään — näkeepä joskus sylkykupinkin — kuuluvat varovaisuustoimenpiteet yleensä vielä harvinaisuuksiin. Karjoissa on myös huomattu tuberkulosia, joka seikka myös osaltaan edistää taudin levenemistä.

Piirin kaikissa kunnissa on kätilöt. Näiden apua käytti 34.3 % synnyttäjistä. Köyliön ja Alastaron kunnilla on kummallakin toimessa diakonissa.

(R. Räihä. v. t.)

Huittisten ja Vampulan kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen. (R. Räihä.)

Punkalaitumen kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila oli verrattain hyvä. Keuhkotautiin kuolleitten vainajien asunnossa on desinfektio ollut pakollinen.

(A. Bustorff.)

Loimaan, Alastaron ja Metsämaan kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut vähän huonompi lopulla vuotta, jolloin Loimaalla hinkuyskä ja tuhkarokko levisivät kautta pitäjän ja tulirokkoakin ilmestyi joulukuussa alun toistakymmentä tapausta.

(Väinö Vallinkoski.)

Kokemäen kunnanlääkärinpiiri. Keuhkotautiin ja muihin tarttuviin tauteihin kuolleiden jälkeen on toimitettu, mikäli ne on tietoon saatu, desinfisoiminen.

(J. V. Manner.)

Hämeenlinnan lääni. *Hämeenlinnan piiri.* Endemisistä taudeista on luonnollisesti ensiksi mainittava niistä tuhoavin tuberkulosi. Kutakin kymmentätuhatta asukasta kohti kuoli keuhkotautiin 24.2 henkeä, joka suhde on kuitenkin maassamme paraimpia. Hengityselinten tulehdusta on tilivuoden kuluessa ollut suunnilleen saman verran kuin edellisenä vuonna. Lasten suolikatarreja on taas ollut vähemmän. Kuppatautiset ovat pääasiallisesti hoidetut läänin sairaalassa. Vuoden kuluessa ei ole joukkotarkastusta kuppataudin takia toimitettu. Lepraa todettiin yksi tapaus Janakkalassa pari vuotta sitten. Kyseessäoleva henkilö, jota ensi ajat hoidettiin Oriveden leprasairaalassa, on sittemmin ollut kotikunnassaan. Struma on verrattain yleinen, mutta kehittyy harvoin vaikeahkoihin muotoihin.

Poliomyelitistä ilmennyt 5 kunnassa 8 tapausta, joista Janakkalassa 2 ja Hausjärvellä 3, sekä Hauholla, Vanajassa ja Rengossa kussakin 1. Näistä päättyi kuolemalla muistaakseni vain 2 Hausjärven tapauksista.

Viidessä maalaiskunnassa on vaivaistalo toiminnassa, nimittäin Hauholla, Tyrvännössä, Hattulassa, Janakkalassa ja Hausjärvellä. Näistä olen tilivuonna käynyt kaikissa muissa, paitsi, Hattulan vaivaistalossa.

Vuonna 1911 toimi piirissä 2 kunnallissairaalaa, Lopella ja Janakkalassa.

(Karl von Fieandt.)

Janakkalan kunnanlääkärinpiiri. Terveydensuhteet jokseenkin hyvät.

(J. Blomstedt.)

Hausjärven kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila oli tyydyttävä. Kiertävä sairaanhoitajatar on ja on ollut erittäin suurena apuna lääkärille tarttuvien tautien levenemisen vastustamisessa. (K. Kallio.)

Lopen kunnanlääkärinpiiri. Yleensä on tuberkulosi ollut lisääntymässä viime vuosina. Sen vuoksi toimitetaankin nyttemmin kunnan päätöksen mukaan desinfisioiminen formaliinilla kaikkien tuberkuloosiin kuolleiden asunnoissa, varattomien luona kunnan kustannuksella.

Kiertävä sairaanhoitajatar oli kunnassa kesäkuun loppuun, jolloin ompeluseuran hankkimat varat hänen palkkaamisekseen loppuivat. (J. A. Kantala.)

Hollolan piiri. Keuhkotautiin on ilmoitettu kuolleen 121 henkeä, eli 2.30 ‰. Viime vuonna oli vastaava luku 1.99 ‰.

Kun muutaman kerran oli sattunut, että kurkkumätää ja tulirokkoa sairastavia henkilöitä oli yhteisessä junassa tuotu Lahteen ja osaksi samaten sieltä pois kuljetettu, pitivät piirissä toimivat lääkärit täällä maaliskuun 11 p:nä kokouksen, jossa päätettiin siten menetellä, että milloin mainittuja tauteja sairastavia henkilöitä junalla tulee lääkärin luo, tämä heti ilmoittaa asiasta kaupungin lääkärille, joka lähettää terveyspoliisin tai järjestysmiehen seuraamaan sairasta, kunnes hän taasen tulee asemalle, jossa hänelle varataan paikka joko erityisessä vaunussa tai huoneessa. Asiasta ilmoitettiin kuulutuksella täkäläisiin lehtiin pannulla kuulutuksella, sekä myöskin Hollolan, Nastolan ja Kärkölän kirkoissa, jolloin mainittiin samalla, mitä rautateitten säännöt tällaisissa tapauksissa määräävät.

Kärkölän pitäjässä oli taasen Järvelän aseman ympäristössä alkuvuodesta vähäinen tulirokkoepidemia. Kun suurien vastuksien perästä siellä vihdoin saatiin kuntoon tilapäinen sairaala sairaanhoitajattarineen, loppuivat taudintapaukset hyvinkin pian.

Harvinaisemmista tarttuvista taudintapauksista mainittakoon 5 lapsenhalvaustapausta, joista 2 päättyi kuolemalla. (Otto Bergström.)

Tammelan piiri. Mainittavaa juoppouspaheen levenemistä ei ole voitu huomata, päinvastoin on havaittavissa muutamia parannuksia, sittenkuin muun muassa Forssan olutpanimo lakkautettiin.

Lapsenhalvausta esiintyi kaikkiaan 8-tapausta, nimittäin Tammelassa, Urjalassa ja Akaassa.

Venerisiä tauteja on ilmennyt ainoastaan harvinaisina tapauksina tehdaspaikoissa. Useimmat sairastuneet ovat heti lähetetyt lääninsairashuoneeseen.

Sairashoidon alalla havaittavista parannuksista mainittakoon, että Jokioisten kunta on ottanut palvelukseensa kiertävän sairaanhoitajattaren sekä Kylmäkosken kunta diakonissan. (Georg v. Essen.)

Tammelan ja Jokioisten kunnanlääkärinpiiri. Niinkuin edellisinäkin vuosina on tänäkin vuonna Forssan tiheään asutussa tehdasseudussa terveyssyynejä pidetty, jotka ovat aiheuttaneet valtaojien aukaisemisia, loka- ja lantaruumien puhdistamisia y. m.

Kunnanlääkärin useitten kehoitusten ja vaatimusten jälkeen päätti kunnan valtuusto viime syksynä myöntää 2,000 mk. epidemiaosaston rakentamiseen kunnansairaalan yhteyteen, jota varten entiseltään yksityisten toimesta vuosien kuluessa on kertynyt 5,000 markkaa. Eri rakennus kymmenellä vuoteella sairaalan tontilla on jo tekeillä ja valmistunee tämän vuoden ajalla, jos varat riittävät.

Jokioisten kunta on palkannut sairaanhoitajattaren 100 markan kuukausipalkalla. Entiseltään on Forssassa diakonissa.

Yleinen terveydentila on ollut hyvä. (A. Gulin.)

Urjalan kunnanlääkärinpiiri. Terveydenhoitolautakunnalla on ollut 1 kokous yhdessä Urjalan Terveysliiton kanssa elokuun 24 päivänä, jolloin päätettiin niistä käytännöllisistä toimenpiteistä, joihin kunnan valtuuston päätöksen johdosta desinfisioimisasiassa oli ryhdyttävä. Kunnanvaltuusto päätti nimittäin kokouksessaan heinäkuun 21 päivänä tehdä perinpohjaisen desinfisioimisen jokaisen keuhkotautiin kuolleen sekä jokaisen keuhkotautia potevan asunnon muuton jälkeen pakolliseksi ja kunnan varoilla tehtäväksi. Näihin ryhdyttiin heti elokuun alusta alkaen ja on ne toimeenpantu seurakunnan diakonissan ja terveysliiton jäsenten avulla siten että ensin on suoritettu perinpohjainen mekaaninen puhdistus ja lopuksi formaliinihöyrytys Berolina-lampulla. Sellaisessa kunnassa kuin Urjala, jossa keuhkotautiin vuosittain kuolee suhteellisesti paljon asukkaita ja jossa tietoisuus keuhkotaudin tarttuvaisuudesta yleensä on hämärää, on tämä toimenpide katsottava hyvinkin tärkeäksi.

Yleinen terveydentila on kunnassa vuoden kuluessa ollut suhteellisen hyvä.
(A. Skogström.)

Akaan kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut hyvänpuoleinen.
(K. Palkonen.)

Someron ja Somerniemen kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila vuoden kuluessa oli harvinaisen hyvä.

Sairaalaa ei löydy. Someron kunta on jo kuusi vuotta ollut aikeissa rakentaa sairaalan, mutta riitaisuuksien vuoksi ei hommasta vielä ole tullut mitään. (O. Johansson.)

Sääksmäen kunnanlääkärinpiiri. Sanottaviin toimenpiteisiin tahi parannuksiin yleisen terveydenhoidon alalla ei ole kunnan puolesta ryhdytty. Kuitenkin mainittakoon, että A. B. Valkiakosken sairas- ja hautausapukassan johtokunta minun kehoituksestani on päättänyt että jokaisen kassaan kuuluvan perheen asunnossa, jossa jokin henkilö on kuollut keuhkotautiin, on kassan kustannuksella tehtävä koneellinen puhdistus sekä että ennenkuin huoneet uudelleen paperoidaan on myöskin kassan kustannuksella tehtävä koneellinen puhdistus. Sairas- ja hautausapukassa on myöskin kehoituksestani ostanut sylkykuppeja, joita kassaan kuuluvat keuhkotautiset saavat hyvin halvalla hinnalla ostaa kassalta.

Yleinen terveydentila on kuluneen vuoden aikana ollut tavallisenpuoleinen.

Vakinaista sairastupaa ei löydy kunnassa. Kulkutauteja varten on A. B. Valkiakosken tehtaitten sairas- ja hautausapukassalla vuokrattuna huoneusto, jossa on kuusi vuodetta. Viime vuonna on sanottu sairastupa ollut käytännössä ainoastaan yhdessä tulirokkotapauksessa. (H. Granfelt.)

Tampereen piiri. Kulkutautitapauksia on kyllä ilmoitettu kaikista tähän piiriin kuuluvista seurakunnista, paitsi Pirkkalasta, mutta ainoastaan yksi-

näisiä kohtauksia. Kuolevaisuus näihin tauteihin on ollut verraten vähäinen. Tästä kaikesta päättäen on yleinen terveydentila ollut erittäin hyvä.

Venerisiä tarkastuksia ei ole toimitettu vuoden kuluessa. (Osk. Londén.)

Kangasalan ja Sahalahden kunnanlääkärinpiiri. Jo viime kertomuksessa mainitsemani kansakoululääkärikysymys saatettiin onnelliseen ratkaisuun kuntakokouksessa 19 päivänä syyskuuta 1911. Silloin päätti Kangasalan kunta melkein yksimielisesti palkata kunnanlääkärinsä tarkastamaan kaikki kansakoulun oppilaat kerran vuodessa, syyslukukauden kuluessa. Lisäksi päätti kokous että tarttuvan taudin sattuessa kansakoululla saa opettaja, neuvoteltuaan johtokunnan kanssa, kutsua kunnanlääkärin koululle taudin ehkäisyä koskevia neuvoja antamaan. Mainitusta toimesta maksaa kunta syystarkastuksesta 200 Smk. ja kulkutautimatkoista 1 markan kilometriltä matkakuluiksi. Viime syksynä toimitin sitten tarkastuksen kunnan jokaisessa 12 kansakoulussa; kaikkiaan tarkastin 552 oppilasta. Tuloksistani mainittakoon lyhykäisesti että keuhkotuberkulosia huomasin 1.27 % ja rauhastuberkulosia 4.71 %, vaihdellen keskiarvo hyvin tuntuvasti eri koulujen oppilaissa. Punnitsin myös oppilaat ja sain keskipainoksi 31.62 kg., vaihdellen sekin huomattavasti, ollen esim. Liuksialan koululla 29.28 kg. ja Vatialan koululla 34.25 kg. Huomaamiani epäkohtia esitin tarkastustilaisuudessa läsnäolleelle opettajalle. Paitsi varsinaista oppilastarkastusta kiinnitin myös opettajien huomioon yleisiä hygienisiä näkökohtia, jonka johdosta m. m. hankittiin vähitellen kaikkiin kouluihin hanalla varustetut juomavesisäiliöt ja useita emaljoituja mukeja, jotka säilytetään ylös alaisin puutapeissa (kuten automaateissa). Lukukauden lopulla kun koulujen opettajilla ja koulujen johtokunnilla oli yhteinen vuosikokouksensa pidin sitäpaitsi esitelmän havainnoistani. Luulen tällaisen oppilastarkastuksen juurruttavan kansan keskuuteen paraiten hygienian perusoppeja.

Yleinen terveydentila on ollut hyvä.

Tuberkulosiin kuolleiden jälkeen on toimitettu sekä formaliini- että perinpohjainen mekaaninen puhdistus ja on se toimitettu kunnan laskuun, milloin varattomuus olisi ollut esteenä. En tahdo jättää mainitsematta että yhteistoiminta nykyisen kunnallislautakunnan esimiehen kanssa on ollut toiminnalleni suureksi eduksi.

Kaksi diakonissaa on edelleenkin toiminut Kangasalan kunnassa ja olen niiden toiminta-tapaan tyytyväinen. (K. G. Jäderholm.)

Pälkäneen kunnanlääkärin piiri. Yleinen terveydentila piirissä on vuoden kuluessa ollut kutakuinkin hyvä. — Pälkäneen diakoniayhdistyksen palkkaamana on Pälkäneellä tämänkin vuoden kuluessa toiminut kiertävä sairaanhoitajatar. (H. Huovinen.)

Jämsän piiri. Maaperä on jotenkin viljavaa. Maanviljelys on paikkakunnalla jokseenkin hyvällä kannalla ja vuoroviljelystä harjoitetaan kaikkialla. Vuodentulo oli huononpuoleinen.

Erittäinkin Jämsässä ovat talot hyvin rakennetut. Asuinrakennukset ovat isot ja siistit, monessa paikassa oikein komeatkin. Isommissa taloissa on usein kaksi asuinrakennusta, josta toista, vaikka onkin täysin kalustettu, käytetään ainoastaan juhlatilaisuuksissa. Torpissa ja mökeissä ovat asuinhuoneet tavallisesti hyvin yksinkertaisia, usein puutteellisiakin. Siisteyteen nähden on viimemainituissa asumuksissa monasti paljon toivomisen varaa.

Kansa on, niinkuin hämäläiset yleensä, hiljaista ja hidasta, mutta ystävällistä ja hyväntahtoista. Yleissivistys nousee monien koulujen vaikutuksesta vuosi vuodelta.

Kansan elinkeinona on pääasiallisesti maanviljelys ja karjanhoito. Sitä paitsi harjoitetaan myöskin tuottavaa kalastusta ja jonkunverran metsästystäkin. Torpparit ja vähäväkiset, joilla on hevosia, saavat talvisaikaan tukinajolla hyvät sivutulot ja täällä Jämsässä myöskin ajamalla paperirahtia Jämsänkosken tehtaalta Vilppulan asemalle. Tehtailta lähetetään noin 60 rahtikuormaa päivässä.

Kansan ruokana on tavallisesti ruisleipä, perunat, suolakala, erittäinkin muikut, ja suolattu liha, varsinkin sianliha. Juomana on etupäässä kalja, mutta myöskin maito. Hyvää juomavettä löytyy piirissä tietääkseni kaikkialla, paitsi Jämsän jokivarrella, jossa 13 kilometrin alalla on ainoastaan pari kaivoa. Moneen tuhanteen nouseva väestö saa siis täällä juoma- ja ruokavetenään käyttää jokivettä, joka on hyvin huonoa ja likaista.

Varallisuus on jotakuinkin hyvä, vaikka paljon on köyhiäkin. Erittäinkin Jämsässä on varallisuus epätasaisesti jaettu. Täällä on runsaasti varakkaita ihmisiä, mutta sangen paljon köyhiäkin. Hyvät, tarkoitustaan vastaavat vaivaistalot houruinhoito-osastoineen on Korpilahden ja Jämsän kunnilla. Kerjäläisistä ei täällä Jämsässä ainakaan ole puutetta. Tuskin kuluu päivää, jolloin ei joku kerjäläinen saapuisi, ja isojen juhlien edellä niitä käy monta joka päivä.

Paikkakunnallisina tauteina mainittakoon ensi sijassa keuhkotauti, joka erittäinkin täällä Jämsän jokivarrella on hyvin tavallinen. Yhtenä syynä tähän lienee hyvin kostea ja sumuinen ilma, joka täällä vallitsee varsinkin keväällä ja syksyllä. Sitä paitsi esiintyy täällä jokivarrella paljon syyhyä. Muut paikkakunnalliset taudit ovat piirissä, niinkuin muuallakin Keski-Suomessa, kroonillinen vatsakatarri ja trakomi. Venerisiä tauteja esiintyy vähän. Tilivuonna oli hoidossani ainoastaan pari gonorrhoetapausta, syfilistä ei ollenkaan. Yleisiä venerisiä tarkastuksia olen tilivuonna toimittanut kaksi,toisen Längelmäellä ja toisen Luopioisissa. Ensinmainitussa tarkastuksessa ei löytynyt sairaita ollenkaan ja toisessa kolme, yksi poika ja kaksi miestä.

Meningitis cerebrospinalis epidemicaa sattui 3 tapausta kesäkuussa Kuorevedellä.

Poliomyelitis anterior acuta-tautia esiintyi elokuussa 1 tapaus Jämsässä ja 6 Kuorevedellä. (Carl Höijer.)

Kuoreveden kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut jokseenkin tyydyttävä.

Sairastupaa pitäjässä ei ole, mutta ylläpitää Mäntän tehdas alueellaan pientä sairastupaa, missä kuoreveteläisiäkin on hoidettu. (A. Blomqvist.)

Kuhmoisten ja Padasjoen kunnanlääkärinpiiri. Terveydentila molemmissa kunnissa oli erittäin hyvä. Varsin suurta hankaluutta sekä kuntalaisille että lääkärille tuottaa se että apteekit ovat niin kaukana lääkärinasuntopaikasta, 11 km. Kuhmoisten ja 23 km. Padasjoen apteekkiin, joten tähän olisi tavalla tahi toisella saatava muutos aikaan. Molemmissa kunnissa on kiertävä sairaanhoitajatar. (H. V. Kario.)

Ruoveden piiri. Yleinen terveydentila piirissä on vuonna 1911 ollut jokseenkin tyydyttävä. Laajemmalle levinneitä kulkutauteja ei ole ilmaantunut. Joulukuussa 1911 ilmeni Ruoveden pitäjän Kekkosen kylässä kansakoululapsissa kurkkumätää, johon sairastui 21 kansakoululasta, mutta epidemia lakkasi, kun koulu suljettiin ja puhdistettiin. Muut taudintapaukset ovat olleet enimmäkseen hajanaisia, siellä täällä ilmestyneitä.

Kuolevaisuus keuhkotautiin on ollut Ruoveden piirissä vuonna 1909 2.8 vuonna 1910 2.7 ja vuonna 1911 2.6 kutakin tuhatta asukasta kohti.

Venerisiä tauteja tavataan piirissä verraten vähän. Vuoden kuluessa on piirilääkäri toimittanut Oriveden pitäjässä kaksi yleistä kuppatarkastusta. Toisessa näistä tarkastuksista havaittiin kuppaa kahdessa vanhassa naishenkilössä. Tautia oli sillä kertaa levittänyt eräs Längelmäeltä oleva kuppari-akka, joka toimitettiin Tampereen sairaalaan.

Veres trakomi on käynyt viime vuosina jokseenkin harvinaiseksi.

Oriveden kunnalla on vuodesta 1910 alkaen ollut oma, iso vaivaistalo. Ruoveden kunta on myös rakennuttanut uuden, ison ja ajanmukaisen vaivaistalon, joka valmistui vuoden lopussa. Se otetaan vuoden 1912 alusta käytäntöön.

Vilppulasta, joka tähän saakka on kuulunut Ruoveden seurakuntaan, muodostetaan oma itsenäinen seurakunta, jolla vuoden 1912 alusta tulee olemaan oma kunnallishallinto, ja 1 päivästä toukokuuta 1912 oma kirkkoherra. Mänttä ja Kolho, jotka vuoden 1912 alusta kuuluvat Vilppulan seurakuntaan kunnallisessa ja hallinnollisessa suhteessa, aiotaan siihen yhdistää myös virallisessa ja hallinnollisessa suhteessa, ja on tätä koskeva anomus jätetty senaattiin, mutta ei liene vielä hyväksytty.

Juupajoen kunta, joka on kuulunut Oriveden seurakuntaan, muodostuu myöskin itsenäiseksi seurakunnaksi ja saa vuoden 1913 alusta oman kunnallishallituksen. (Edvin Roos.)

Viipurin lääni. *Viipurin piiri.* Läänin pääkaupunki Viipuri virastoineen sijaitsee jotensakin piirin keskipaikoilla. Virkamiehiä lukuunottamatta on tehdasliike ja kauppa asukkaiden enemmistön elinkeinona. Kaupungin kasvaessa ja kehittyessä on vilkkaan rakennustoiminnan kautta tarjoutunut ansiota lukuisalle työväestölle, joka on asettunut asumaan kaupungin ympäristölle, joten on muodostunut laveita esikaupunkeja.

Kaikista vuonna 1911 esiintyneistä kulkutaudeista herätti isorokko suurinta huomiota. Sitä ilmeni useassa paikassa. Taudin leviämisen ehkäisemiseksi ryhdyttiin ankariin vastustustoimenpiteisiin. — Jo vuonna 1910 tunkeutui isorokko Venäjältä Viipurin piiriin, kuitenkin suurempaa alaa voittamatta, vaikka se jonkun verran pääsi leviämään lähiseudussa sen takia, että taudintapaukset pidettiin salassa. Kun ne tulivat julki, ryhdyttiin heti tarpeellisiin

vastustustoimenpiteisiin, jolloin tauti taukosi. Vuonna 1911 sitä vastoin näytti isonrokon levenemistaipumus olleen entistä suurempi, ikäänkuin joku levenemistä edistävä, tuntematon seikka, n. k. genius epidemicus olisi silloin vallinnut. Mutta kaikkia asianhaaroja tutkiessa löytynee tähän kylliksi luonnollisiakin syitä. Tauti alkoi Uudenkirkon väkirikkaassa Inon kylässä, jossa talot ovat yhdessä ryhmässä, toinen toisensa kyljessä ja jossa kansa on jotenkin alhaisella sivistyskannalla (Uudenkirkon pimeä kulma). Kaikista kehoituksista huolimatta eivät asukkaat noudattaneet saamiansa ohjeita eivätkä supistaneet keskinäistä liikettä, vaan kaiken lisäksi vielä koettelivat salata sattuneita taudintapauksia.

Joitakuita päiviä sen jälkeen kuin ensimmäinen isorokkotapaus oli todennettu ja sairas eristetty hoitajattarineen kodissaan, sairastui muuan nuori mies muutaman askeleen päässä olevasta naapuritalossa ankaraan isoonrokkoon. Tapahtuma onnistuttiin pitämään niin hyvin salassa, ettei sairaanhoitaja saanut asiasta kuulla kuiskaustakaan. Vasta 5—6 viikon kuluttua, kun sairas jo oli parantunut, kerrottiin tästä ja muista sill'aikaa ilmestyneistä taudintapauksista asianomaisille. Tauti oli silloin jo tunkeutunut 3—4 taloon, sitä helpommin, kun usean talon miehet jäällä kalastaessaan majailivat yksissä kojuissa.

Sattui vielä niinkin, että Inon kylässä silloin vielä asui joukko vieraita työmiehiä, jotka olivat olleet työssä Inon pattereilla, vaikka työt siellä jo olivat lakkautetut. Nämä työläiset menivät sitten Inolta mikä mihinkin työnansiolle, useimmat metsätöihin, jolloin majailivat saastutettuine vaatteineen joukolla torpissa ja taloissa, jotkut kenties lievästi sairainakin ja kulkivat yhdeltä työmaalta toiselle, vieden tarttuman mukanaan. Tällaisten työläisten mukana tauti todennäköisesti leveni Heinjoen kirkonkylään, Kämärälään ja Ristseppälään, Kämärän asemalle, Viipurin Nurmin kylään ja Säkkijärven Villalan kylään, sekä Heinjoelta sittemmin Tiiliruukin ja Kolikkomäen esikaupunkeihin, ynnä täältä Yliveden ja Vakkilan kyliin. Tiiliruukkiin tunkeutui isorokko sitä paitsi myös suorastaan Venäjältä helmikuussa ja maaliskuussa.

Lukuunottamatta rokottamattomia lapsia ja muutamia täysi-ikäisiä henkilöitä olivat isorokkotapaukset ylimalkaan lievää laatua, toisinaan niinkin lievää, että diagnosi oli vaikea. Ankarien isorokkokohtauksien joukossa oli kaksi, jolloin sairaan ihoon kolmantena päivänä ilmestyi pieniä verenpurkautumia. Molemmat tapaukset päättyivät seuraavana päivänä kuolemalla, ennenkuin varsinaisia rupuleja oli sairaisiin ehtinytkään ilmestyä.

Käydessäni Uudenkirkon Inon kylässä tapasin kerran erään talollisen vaimon, joka oli sairastanut lievää isoarokkoa jo toista viikkoa. Vaimon rinnalla oli rokottamaton, lähes vuoden vanha lapsi imemässä, ja kätkyessä, aivan hänen vieressään, lepäsi hänen miehensä veljen, noin ½ vuoden ikäinen, myöskin rokottamaton lapsi. Lapset rokotettiin tietysti heti, mutta sairastuivat jo

seuraavana päivänä. Nuorempi lapsi, jonka äiti tähän asti oli pysynyt terveenä, sairastui hyvin ankarasti ja kuoli viikon kuluttua, mutta vanhempi lapsi, jonka oli saanut imeä sairaan äitinsä rintamaitoa koko inkubationiajan, sairastui aivan lievästi, niin että oli vain aniharvoja näppyjä havaittavissa, ikäänkuin se olisi ollut rokotettu. En voi olla ajattelematta, että kysymyksessä oleva lapsi ehkä oli rintamaidossa saanut suojelusta antavia aineita vereensä.

(Edv. v. Weymarn.)

Viipurin kunnanlääkärinpiiri. Kulunut vuosi oli tulirokon ja kurkkumädän puolesta, jotka taudit useina vuosina olivat liikkuneet niin esikaupungeissa kuin varsinaisella maaseudulla, tuntuvasti rauhallisempi. Sen sijaan antoi suurtakin huolta ja vaivaa kevättalvella Venäjältä tullut ja kesää myöten yltyvällä voimalla leveнevä isorokko, joka toisinaan esiintyi erinomaisen lievänä, toisinaan kovinkin ankarana. Sairastui kaikkiaan 70 henkeä, joista 10 kuoli; rokottamattomia oli 14, niistä kuoli 7. Kunnan vakinaisen kuumesairaalan käytyä riittämättömäksi täytyi vuokrata naapuritalo ylimääräiseksi sairaalaksi. Kun taudin yltyvä voima oli saanut ihmiset varovaisemmiksi, sekä Kuvernöörin määräämä 100 mk. uhkasakko välinpitämättömät ja vastahakoisetkin antautumaan rokotettaviksi, asettui kulkutauti syksyn tullen. — Muuta sanottavaa tautia ei kunnassa viime vuonna liikkunut.

Vähentymätön juoppous ja yltyvä siveettömyys pitävät huolen siitä, että veneriset taudit eivät vähene paikkakunnalta.

Kiertävinä sairaanhoitajattarina ovat itäisissä esikaupungeissa toimineet entiset seurakunnan ja Nuort. Naist. Kr. Yhdistyksen palkkaamat kaksi laupeuden sisarta.

Mielisairaille on parempi aika koittanut kun kauan hankkeissa ollut uusi mielisairasosasto 24 hengelle viime marraskuussa valmistui. (Uno Vinter.)

Koiviston kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen. Sairastupa on tekeillä 14 sairassijalla ja pitäisi sen valmistua kesäkuuksi 1912. Kiertävä sairaanhoitajatar on ollut edelleenkin kunnassa. (Tahvo Rytkölä.)

Uudenkirkon kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut hyvä. — Kevättalvella raivosi Inon kylässä isorokko ja oli sinne järjestetty tilapäinen rokkosairaala, jota Lääkintöhallituksen määräyksestä hoiti Tri. G. von Essen. (Onni Matikainen.)

Säkkijärven kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut hyvä.

(Rudolf Salminen.)

Haminan piiri. Piirin ala ja rajat ovat entisellään, mutta pitäjäinvälisessä suhteessa on muutamia pieniä muutoksia tapahtunut. Haapasaari, ulkosaari, jossa asuu noin 300 henkeä, on eroitettu Kymistä eri seurakunnaksi. Vehklahden pitäjästä on kaksi kylää (Haapala ja Saaramaa) siirretty Sippolaan ja yksi kylä (Kaarniemi) Kymiin.

Niinkuin verrattain alhainen kuolevaisuuskin osoittaa, on yleinen terveydentila piirissä ollut tilivuonna aivan tyydyttävä. Kulkutauteja liikkui ainoastaan vähissä määrin.

Syyskuun alussa sairastui muuan nuori mies isoonrokkoon Virolahden pitäjän Koivuniemen kylässä. Hän oli tullut kävellen Savonlinnasta ja kotiin tullessa oli hän jo sairas. Ylimääräinen rokotus toimitettiin heti sanotussa kylässä. Uusia tapauksia ei kuulunut.

Lokakuussa vietiin Sippolasta (Saveron kylästä) lapsi lääkärin luo Kouvolaan. Lääkäri huomasi lapsen sairastavan isoarokkoa ja otti sen siellä olevaan kulkutautisairaalaan. Myöskin Sippolassa toimitettiin uudestaan rokotus.

Lapsenhalvaustapauksia sattui vuoden kuluessa 4, nimittäin Vehkalahdessa 2, Virolahdessa 1 ja Sippolassa 1.

Venerisiä tauteja ei ole paljon piirissä, eikä minun ole tarvinnut suorittaa mitään yleistä tarkastusta.

Todistukseksi kuinka siveellisyyskäsitteet työväen piireissä ovat raaistuneet viime aikoina, mainittakoon seuraava tapaus. Kesällä v. 1909 muutti eräs vanhanpuoleinen leskivaimo Pietarista Kymin Helilään (Karhulan tehtaiden läheisyydessä) ja alkoi siellä harjoittaa sikiönkarkoittamista. Avunpyytäjiä ei suinkaan puuttunut. Taksa oli 15 markkaa henkilöltä (köyhiltä ainoastaan 10 markkaa), ja liike sujui hyvin 1 ½ vuotta. Silloin sairastui eräs vaimo, jota »babushka» oli auttanut erilleen sikiöstään, ankaraan verenmyrkytykseen ja kuolinvuoteellaan hän ilmiantoi viranomaisille auttajansa, joka asetettiin syytteeseen. Pitkällisen oikeudenkäynnin jälkeen, jossa muun muassa yksi todistajista kertoi, että syytetty oli kehunut karkoittaneensa 60 sikiötä Helilässä, tuomittiin muija 7 vuodeksi kuritushuoneeseen.

Kätilöitä on nyt kaikissa piirin kunnissa mannermaalla ja sitä paitsi Suursaarella.

Vakinaisia kiertäviä sairaanhoitajia on myöskin mainituissa kunnissa, paitsi Pyhtäällä. (A. Th. Ehrström.)

Lappeenrannan piiri. Terveydentila on ollut verrattain hyvä. Tulirokko, joka useita vuosia oli tehnyt piirissä tuhojaan, ja hinkuyskä, johon tautiin v. 1910 kuoli 43 % kaikista kulkutauteihin kuolleista, olivat v. 1911 siihen määrin laimentuneet, että ne silloin esiintyivät enimmäkseen vain yksityisin tapauksin Valkealan, Luumäen ja Lappeen pitäjissä. Ainoa kulkutauti, joka v. 1911 varsinaisena epidemiana liikkui piirissä, oli tuhkarokko. Tähän tautiin kuoli papiston ilmoituksen mukaan 17 henkeä, eli 14.4 % kaikista kulkutauteihin kuolleista. Kun vuosi oli loppunut, oli tuhkarokko jo melkein laannut Valkealan ja Luumäen pitäjissä, mutta riehui vielä täydellä voimallaan muualla piirissä.

Jonkunlaisen epidemian muodon sai tulirokko ainoastaan Luumäen läntisessä ja pohjoisissa perukoissa, mutta loppui se sieltä muutamien kuukausien kuluttua, johon kaiketi vaikutti se seikka, että Luumäellä saatiin käyttää entisen Taavetin reservikomppanian kasarmin sairaalaa tilapäisenä kulkutautisairaalana.

Erityistä huomiota herättää edelleen Lappeen pitäjässä lavantauti. Myöskin v. 1911 oli taudin varsinainen olopaikka Saimaan kanavan ympäristöllä Lappeenrannan etukaupunkia myöten. Taudintapauksia on tänä vuonna ollut runsaammin kuin ennen (yli 50 tietoon tullutta tapausta). Epäillä ei tarvitse,

ettei Saimaan kanavan vesi, johon pitkin purjehduskautta Peitarista päin kulkevista höyrylaivoista, lotjista ja muista aluksista heitetään runsaasti ihmisteristeitä ja ruokaaineksia, ole tyfusbasillien kehittymiselle ja sikiäimiselle erikoisesti sopiva. Tästä syystä olisivat erityiset kanavalla kulkevien aluksien omistajia ja kuljettajia velvoittavat säännökset sekä muut kanavaveden pilautumattomana säilyttämistä tarkoittavat toimenpiteet sangen tarpeelliset ja toivottavat.

Itä-Suomessa v. 1911 uhkaavana riehunut isorokko liikkui myöskin Lappeenrannan piirilääkärin alueella, jossa tuli tunnetuksi yhteensä 15 taudintapausta, nimittäin 9 Lappeella, 5 Suomenniemellä (Savitaipaleella) ja 1 Taipalsaarella. Toukokuussa ilmaantui ensimäinen tapaus Lappeen pitäjän Kälvelän kylässä, joka sijaitsee lähellä Säkkijärven pitäjän rajaa, 5 kilometrin päässä Simolan asemalta. Sairas, eräs talonemäntä, oli 2 viikkoa ennen sairastumistaan käynyt toisella puolella rajaa olevassa Rummun kylässä katsomassa isoonrokkoon kuolleen lapsen ruumista ja tästä saanut tartunnan. Hyvissä ajoin toimitettiin sitten Kälvelässä ja Monolan kylässä yleinen uudestaanrokotus, jolloin rokotettiin yhteensä 180 henkilöä. Näiden joukossa oli 12 ennen rokottamatonta lasta. Heinäkuun 26 päivänä saapui lääkärin luo Lappeenrantaan apua saamaan eräs mies, joka lotjamiehenä oli tullut Kaukaan tehtaalle Mikkelistä päin. Hänen huomattiin sairastavan isoarokkoa. Työtoverinsa keralla, jonka seurassa hän oli maannut lotjassa samalla vuoteella, hänet vietiin kaupungin kolerasairaalaan, joka kaupungin ja Lappeen kuntien yhteisen päätöksen mukaisesti oli pantu kuntoon käytettäväksi yhteisenä isorokkosairaalana. Täällä hän parani ja toinen mies pysyi edelleen terveenä. Heidän käyttämässänsä lotjassa toimitettiin perinpohjainen desinfisioiminen. — Sittemmin ilmestyi jälleen Lappeen pitäjässä lokakuusa 6 isorokkotapausta Lipiälän kylässä. — Suomenniemellä (Savitaipaleella) ilmenneestä pienestä isorokkoepidemiasta mainittakoon seuraavaa. Ensiksi sairastui tautiin eräs Suomenniemen pitäjän Luotalahden kylästä kotoisin oleva tukkiasioitsija. Huolimatta taudistaan ja välittämättä siitä, että hänessä paraikaa oli rokkonäppylöitä ihossaan, oli hänen nähty liikuskelevan eräässä Savitaipaleella pidetyssä kansanjuhlassa. Nähtävästi oli hän, usein liikkuessaan ulkopuolella paikkakuntaa, saanut tartunnan matkoillaan. Häneltä sai sittemmin taudin hänen vaimonsa, joka elokuun 3 päivänä kävi Savitaipaleen kunnanlääkärin luona lääkärinapua saadaksensa. Vaimo eristettiin silloin jo parantuneen miehensä keralla erääseen huoneustoon kunnanlääkärin asunnon läheisyydessä olevaan huoneustoon. Samana päivänä siirrettiin sinne myös samoihin aikoihin isoonrokkoon sairastunut koneenhoitaja, joka pitkin kesää oli kuljettanut matkustajahöyrylaivaa Savitaipaleen ja Suomenniemen pitäjien välillä. Tämä oli kaikesta päättäen saanut tartunnan yllämainitulta asioitsijalta tämän kulkiessa matkustajana samalla laivalla. Käy-

dessäni asioitsijan kotitalossa Suomenniemellä tarkastusta pitämässä huomasin, että tämän anoppi niinikään hänen saastuttamanaan sairasti vuoteen omana isoarokkoa. Tämäkin sittemmin poliisin apua käyttämällä eristettiin ja häntä hoidettiin samassa, Savitaipaleen kirkolla olevassa huoneustossa johon muutkin sairaat oli sijoitettu. Näistä kuoli asioitsijan vaimo, toiset, jotka potivat jokseenkin lievää tautia, paranivat sittemmin. Kun laivankuljettaja oli pidätetty ja eristetty, ei laiva saanut lähteä liikkeelle, ennenkuin se oli perinpohjin desinfisioitu. Vielä on mainittava, että jo heinäkuulla oli Suomenniemen pitäjän Pukkilan kylässä eräs 6 ½ kuukauden ikäinen lapsi sairastunut tautiin, vaikka tapaus vasta jälkeenpäin oli tullut kunnallislautakunnan ja minun tietooni, koska talo, jossa tapaus ilmestyi, sijaitsee Mäntyharjun pitäjän rajalla olevassa etäisessä kolkassa, erillään muusta pitäjästä, jonka kanssa sillä on hyvin vähän liikeyhteyttä. Lapsi oli tilapäisesti tuotu taloon rajan yli ja kohta sinne saavuttua sairastunut ja siellä kuollut. Savitaipaleen ja Suomenniemen kunnissa toimitettiin ylimääräisesti yleinen uudestaanrokotus, jolloin rokotettiin yhteensä lähes 500 henkilöä. — Mainitakseni kaikki piirissä sattuneet tapaukset sairasti myöskin Taipalsaaren pitäjän Kurhilan kylässä syyskuulla eräs keskiikäinen palvelijatar isoarokkoa. Käydessään Lappeenrannassa lääkärillä pidätettiin hänet siellä ja häntä hoidettiin eristettynä kaupungin n. k. kolerasairaalassa, jota ei sinä kesänä tarvinnutkaan varsinaiseen tarkoitukseensa käyttää. Potilas pääsi sitten myöhemmin terveenä sairaalasta. Käydessäni hänen kotikylässään en saanut selkoa, mistä hänen tartuntansa oli peräisin.

Paitsi kahta samassa perheessä samaan aikaan tapahtunutta tapausta meningitis cerebrospin. epidemicaa Lappeen pitäjän Sitiön kylässä ilmaantui saman pitäjän Mentulan kylässä 1 tapaus lapsihalvausta (poliomyelitis ant. ac.). Tautiin sairastunut oli 19 vuotias talollisenpoika, joka ei juuri liikkunut ulkopuolella kotipitäjäänsä, jollei pidetä huomiota ansaitsevana seikkana sitä, että hänen vanhempainsa, jotka elättävät itseänsä myöskin Viipurin rinkelien leipomisella, on tapana käydä Suomen useissa kaupungeissa markkinoilla rinkelejänsä kaupittelemassa. Poika kuoli keuhkokuumeeseen kaikkien raajojen ollessa halpautuneina. Myöskin Valkealan pitäjästä on mainittava 1 tapaus tätä tautia, jolloin Kouvolan asemalla asuva 8 vuotias poika sairastui siihen. Hänet hoidettiin sikäläisessä kulkutautisairaalassa.

Yleistä veneristä tarkastusta ei ole tilivuotena tarvinnut toimittaa.

Kiertäviä diakonissoja on toiminnut samoissa kunnissa kuin ennenkin. Lemin, Savitaipaleen ja Suomenniemen kunnat eivät ole vielä hankkineet niitä itselleen. Kahdessa viimeksi mainitussa kunnassa liikkunut isorokko antoi minulle aiheen anoa, että kuvernööri velvoittaisi kyseessä olevat kunnat hankkimaan itsellensä kiertävän sairaanhoitajan tai diakonissan, joka pitäisi

huolta sairaanhoidosta ja toimittaisi myös desinfisioimiset, mutta tähän saakka ei asia vielä ole toteutunut.

Tämän yhteydessä lausuin, että kulkutautien vastustamisen helpoittamiseksi olisi toivottava, että mainitut kunnat hankkisivat itsellensä pysyväisen, molemmille kunnille yhteisen kulkutautisairaalan, jonka voisi sijoittaa Savitaipaleen kirkonkylään. Savitaipaleen kunnallislautakunta puolsi 6 vuoteella varustettavan sairaalan rakentamista, mutta kuntakokous, jonka juuri siihen aikaan olisi ollut helppo saada rakennusaineita melkein ilmaiseksi, hylkäsi ehdotuksen. Piirin muissakaan maalaiskunnissa ei vielä ole pysyväistä kulkutautisairaalaa, paitsi Valkealassa, jossa siitä on osoittautunut olevan kunnalle suurta hyötyä. Lappeen kunnassakaan ei ole kulkutautisairaalaa, mutta on sillä hätätilassa ollut toistaiseksi käytettävänään Lappeenrannan kaupungin kolerasairaala.

Valkealan ja Lappeen maalaiskunnissa sekä Lappeenrannan kaupungissa on vaivaistalo. Kunkin yhteydessä on erityisessä rakennuksessa sijaitseva mielisairaiden osasto. Lappeen vaivaistalossa on sitä paitsi erityinen rakennus yksityistä sairashoitoa tarvitsevia varten.

Kätilöitä oli piirissä 14. Näistä oli 8 kuntien palkkaamia, toiset taas olivat joko tehtaiden palveluksessa tai harjoittivat yksityistä praktiikkia.

Sittenkuin tohtori Gröhnin yksityiseltä, Kouvolassa sijaitsevalta sairaalalta lopetettiin valtioapu, joten sairaala täytyi sulkea, ei piirissä ole enää ollut muita saraaloita kuin Lappeenrannan kaupungin sairaala, joka nauttii valtioapua, ja Kaukaan tehtaan sairaala. (K. A. Hällström.)

Luumäen kunnanlääkärinpiiri. Terveydenhoitolautakunta on täyslukuisena yhden kerran ollut koolla uhkaavan tulirokkoepidemian johdosta, jolloin allekirjoittanut oli läsnä, antaen neuvoja ja ohjeita. Samassa tilaisuudessa päätettiin levittää kuntaan ilmaiseksi tohtori Pätiälän lentokirjaa »Tulirokosta» sekä kunnan kustannuksella tilata kullekin terveydenhoitolautakunnan jäsenelle kappale »Terveydenhoitolehteä». —

Yleinen terveydentila on ollut tyydyttävä.

Yksi kiertävä diakonissa on, mutta kun hänen toimenaan parhaasta päästä on sielunhoitoa, pitäisin sangen tarpeellisena saada kuntaan kiertävän sairaanhoitajattaren.

(E. Heikel.)

Savitaipaleen ja Suomenniemen kunnanlääkärinpiiri. Paikkakunnalla sattuneista kulkutaudeista on mainittava isorokko. Sen toi eräs Suomenniemellä asuva työnjohtaja, joka viettää hyvin liikkuvaista elämää, niin ettei voitu saada selville, mistä hän oli tartunnan saanut. Hän oli siksi lievästi sairas, ettei hänen johtunut mieleen käydä lääkärin luona; kerran »Suomenniemi»-laivalla matkustaessaan oli hänen täytynyt käydä levolle, ja oli hän saanut laivan koneenkäyttäjän vuodevaatteet käytettävikseen. Kaksi viikkoa myöhemmin sairastuivat hänen vaimonsa, tämän äiti ja yllämainittu koneenkäyttäjä. Vaikean kulun sai tauti ainoastaan työnjohtajan vaimolla, minkä takia vasta silloin käännyttiin lääkärin puoleen. Hänet suljettiin miehineen erääseen satunnaisesti tyhjänä olevaan huoneustoon Savitaipaleen kirkonkylässä, jonne muutkin sitte tuotiin. Työnjohtajan vaimo kuoli. Muissa tapauksissa tauti oli aivan helppoa, suppuratio-kuumetta ei ollut

ollenkaan. Kaikki sanoivat lapsena tulleensa rokotetuiksi. Piirilääkärin toimesta desinfisitoitiin talo, mistä sairaat olivat kotoisin, ja mainittu höyryvene sekä rokotettiin uudelleen melkein kaikki lähipaikoilla asuvat; mutta isorokkotapauksia ei sitte enää ilmestynyt.

Tuberkulosi on paikkakunnalla yleensä vähän levinnyt.

Kiertävää sairaanhoitajatarta ei vielä ole, mutta on Savitaipaleella kerätty diakonissan palkkaamiseksi varoja ja piakkoin voitanee toimi julistaa haettavaksi.

(Väinö Helme.)

Antrean piiri. Että pienten lasten hoito piirilääkäripiirissä on huonolla kannalla osoittaa se, että ensi ikävuodella kuolleitten luku nousi tilivuonna 206:een, mikä on 20.7 % kaikista kuolleista. Kulkutaudeista on ainoastaan tuhkarokko mainittavammin tähän tulokseen vaikuttanut (15 tapausta).

Piirissä ei ole yhtään köyhäintaloa. Kuntien käyhät sijoitetaan sinne tänne, joten ne jäävät riippuviksi isäntäväen mielivallasta. Luultavaa on, että täten sijoitetut köyhät usein joutuvat sopiviin paikkoihin ja saavat tarpeellista hoitoa siisteyteen, vaatetukseen, ruokaan ja kohteluun nähden, mutta on poikkeuksiakin ja varsinkin ovat mielisairaat tukalassa asemassa. Sen vuoksi on ilahuttavaa, että Jääsken kunnassa on tämän vuoden alusta voimassa uusi kuvernöörin vahvistama köyhäinhoitojärjestelmä, joka tekee järjellisen köyhäinhoidon mahdolliseksi. Toivottavasti muutkin kunnat vähitellen seuraavat esimerkkiä. Paikallisista taudeista ovat vatsataudit tavallisimmat. Botriocephalus on yleinen koko piirissä. Neurastenisiä häiriöitä havaitaan hyvin usein. Keuhkotautia on kaikissa piirin kunnissa, vaikkeikaan suuressa määrin muualla kuin Antreassa. Näyttää siltä kuin keuhkotauti Antrean, Kirvun ja Jääsken kunnissa viime vuosina olisi lisääntynyt. Venerisiä tauteja on piirissä ilmaantunut ainoastaan yksityisinä kohtauksina, tehdaspaikoissa jonkun verran enemmän.

Isoarokkoa ilmeni kaikissa muissa piiriin kuuluvissa kunnissa paitsi Jääskessä, nimittäin Joutsenossa, Kirvussa ja Rautjärvellä, kussakin 1 tapaus, Ruokolahdella 2 ja Antreassa 8 tapausta. Mainittuun tautiin sairastui siis kaikkiaan 13 henkilöä. Näistä kuoli puolen vuoden vanha rokottamaton lapsi ja vanha nainen, joka ei antautunut uudestan rokotettavaksi. Muista sairastuneista tiedän, että yksi nuori rokottamaton mies sai sydän- ja munuaistaudin. Rokotusta suvaittiin ylimalkaan kaikissa muissa paikoissa paitsi Inkilän sahalla Kirvussa, jossa ainoastaan 3 henkilöä saatiin rokotetuiksi. Suuri merkitys on sillä seikalla, että vaikeimmat rokkotapaukset ovat tulleet lääkärien tietoon, joten sairaat on saatu eristetyiksi, perinpohjainen puhdistus on toimitettu ja ryhdytty ajoissa suojelusrokotukseen. Arvelen kyllä, että muutamia lieviä iso- ja vähärokkokohtauksia on salattu, mutta kaikki vaikeahkot variolaetapaukset luulen tulleen tietooni. Myöskin Kirvun kuntaan, jossa vastahakoisuus rokotukseen nähden on suurin, kutsuttiin piirilääkäri kahdesti tarkastamaan epäiltäviä sairaustapauksia, jolloin sairauden huomattiin toisella kerralla olleen rokkoihottumaa (pemphigus), toisella kerralla taas vesirokkoa.

Miten tärkeätä on, että sairaat heti saadaan eristetyiksi, käypi jo siitä selville, että yksistään Kirvunkin kunnassa on tätä nykyä lähes 800 rokottamatonta, ennen vuotta 1912 syntynyttä lasta, joita ei tänä vuonna tuotu rokotettaviksi.

Vielä mainittakoon, että Antrean kunnanlääkäri on todennut yhden tapauksen lapsihalvausta lokakuulla.

Kesäkuun loppupuolella avattiin Joutsenossa, noin 8 kilometriä Imatralta, kylpylaitos Rauha, suuri, ajanmukainen, hyvin varustettu ja sisustettu, 200 hengelle aijottu sanatoriumi. Toimittuaan 5 kuukautta teki laitos vararikon.

Piirilääkäripiirissä on lisäksi toinenkin laitos, joka sijaitsee Kirvussa ja nimeltään Luonnonparantola. Se avattiin 15 p. toukokuuta ja piirilääkäri toimitti siellä tarkastuksen saman kuun loppupuolella. Parantolassa on tilivuonna hoidettu eri tauteja, muun muassa tuberkulosia ja syöpää, potevia sairaita, kaikkiaan noin 800. Hoitotapa on ollut Kuhnen opin mukaista. Pääasiallisesti on käytetty istuinkylpyjä ja nautittu kasviravintoa. Mitä tuloksiin tulee, on luonnollista, että Kuhnen hoitotapa mainituissa taudeissa on ollut sairaille vahingollinen, mutta useat muutkin sairaat ovat kärsineet moisesta hoitotavasta. Huonontuneena, ehkä parantumattomanakin palaa moni sairas jälleen lääkärinhoitoon.

Tämän kvasi kliinillisen hoidon ohella vastaanotetaan laitoksella maksusta myös polikliinillista apua tarvitsevia sairaita. Toukokuun puolivälistä vuoden loppuun annettiin nevoa noin 2,500—3,000 sairaalle ja melkein kaikki nämä otti laitoksen johtajatar, rouva Malin Bergström vastaan, niin kuin lääkäri ainakin, tutki heidät (sanotaan käyttävän kuulotorveakin), määritteli taudin ja neuvoi hoitotavan. Kuten arvata voisi, oli hänen diagnosinsa ja hoitomääräyksensä usein väärä, vaikkapa hänen ohjeensa monasti saattoivat soveltuakin. Puheenalaisen toiminnan vaikutus on kumminkin ollut turmiollinen. Kuhnen hoitotapa on levinnyt melkein joka kylään, taloon ja torppaan, niin että ennenkuin haetaan lääkärinapua, turvaudutaan useimmiten ensin istumakylpyyn. On totta kyllä, että tästä pahasta tavasta on ollut hyötyäkin. Monin paikoin on näet jätetty kahvin ja teen käytäntö vähemmäksi. Kyseessä olevan opin mukaisesti on sallittua ainoastaan kasviruoka, maito ja voi (aikaisemmin olivat nämäkin kiellettyjä). Yksinomaan kasviravintoa on työkansan kumminkin vaikea hankkia eikä se sillä tule toimeenkaan.

Paitsi tätä suuremmoista puoskaroimista, harjoitetaan parantolassa kirjakauppaliikettäkin. Rouva Bergströmin kustannuksella painettua Kuhne-kirjallisuutta ja muuta samankaltaista myydään suuret määrät. Olen useissa paikoin Jääsken kunnassa tavannut näitä kirjasia ja luulen, että niitä on levinnyt runsaasti kaikkialle.

Muuten arvelen, että noitä puoskareja, jotka liikkuvat ympäri maata vastaanottaen maksusta sairaita, opetetaan Kirvussa; ainakin he ovat Luonnonparantola Oy:n omistaman laitoksen palveluksessa.

Vielä on mainittava yksi seikka, joka on merkittävä Kuhnen opin ja Kirvun parantolan lukuun. Rokotusta vastustetaan siinä määrin, että jo kolmena vuotena peräkkäin on rokotettavaksi tuotu ainoastaan pieni määrä lapsia. Että Kuhnen oppi on sen vaikuttanut, ei kukaan voine kieltää, ellei mahdollisesti rouva Malin Bergström itse.

Näistä epäkohdista luulisi Kirvun parantolan lääkärin t:ri Lübeckin olevan selvillä. Kun siis ottaa huomioon, että parantolassa harjoitetaan puoskaroimista, että sinne otetaan tarttuviakin ja yleensä sellaisia tauteja potevia, joita ei siellä voi eikä sovi hoitaa, että siellä myydään lääketieteen arvoa alentavaa kirjallisuutta, joka hämmentää ja turmelee yleisön luonnollisen käsityksen, että siellä opetetaan puoskareita, tai että ainakin se yhtiö, jonka palveluksessa t:ri Lübeck, on, opastaa ja kouluttaa puoskareita, sekä että t:ri Lübeck on toiminut rokotuksen vastustamiseksi suurella menestyksellä, niin kaikki nämä seikat osottavat ilmeisesti, että t:ri Lübeck ei ole sovelias johtamaan Kirvun parantolaa. Ilahuttavaa tässä surkeassa asiassa on kumminkin se, että näyttää siltä, kuin yleisö itsekin vähitellen rupeaisi käsittämään, että kaikkia tauteja ei voi parantaa istuinkylvyillä, ja toivottavasti koko tämä epidemian tapainen, järjetön luonnonparannustoiminta kehittyy luonnolliseen ja järkevään suuntaan.

Tämän yhteydessä pyydän mainita, että yleisen syyttäjän kuvernöörin käskystä nostama kanne rouva Bergströmiä vastaan puoskaroimisesta oli jo kolmatta kertaa esillä Kirvun kihlakunnanoikeuden tämän vuoden kevätkäräjillä, mutta juttu lykättiin ensi syyskäräjiin, syystä että kihlakunnanoikeus katsoi tarpeelliseksi kuulustella t:ri Lübeckia ja parantolaosakeyhtiön johtokuntaa. (V. Inberg v. t.)

Jääsken kunnanlääkärinpiiri. Terveydentila on ylimalkaan ollut hyvä.

Venerisistä taudeista olen vuonna 1911 Jääsken kunnasta tavannut 2 syphilis resens- ja 4 urethritis gonorr.-tapausta. Toinen syphilis-tapaus kuvaa nykyaikaisia oloja, jonka vuoksi tahdon siitä lähemmin mainita. Eräs 60 vuoden vanha, vakava talonisäntä haki tautiinsa apua Kirvun parantolasta, jossa häntä neuvottiin käyttämään kylmiä istuinkylpyjä niin kuin ainakin. Siitä sai hän kovan rheumatismin, jonka takia hänet tuotiin luokseni; hän oli silloin aivan jäykkä ja liikkui hyvin vaikeasti. Joku aika sen jälkeen hän uudelleen tuli luokseni näyttäytymään. Hän ei nyt enään suuresti valittanut rheumatismiään vaan ohimennen kertoi että häntä vaivaa kutku peräreiän ympärillä. Tarkastaessa huomattiin runsaasti syfiliittisiä muodostumia. Sairas kielsi ennen sairastaneensa luesta ja genitaliinfektionin mahdollisuuden. Jos tämän kerran voi otaksua varmaksi, niin näyttää hyvin luultavalta, että hän Kuhne-vannasta on saanut tartunnan. Se onkin mahdollista. Kun talossa nim. on olemassa vanna, niin sitä ei käytä ainoastaan talonväki, vaan myös talossa käyvät vieraat ja matkailijat. Entinen vesi ehkä kaadetaan pois, mutta mitään puhdistusta ei useinkaan toimiteta. Semmoisesta vannasta voi luonnollisesti saada minkä tartunnan tahansa.

Mitä tuberkulosiin tulee, niin osottavat papiston taulut, että kuolevaisuus tuberkulosiin viime vuosina on ollut suurempi kuin ennen. Uusia keuhkotautitapauksia kuluneena

vuonna olen havainnut 23. Siitä päättäen, että piirilääkäri Fabritius-vainaja, joka oli toiminnut paikkakunnalla lääkärinä 35 vuotta ja siis jotenkin hyvin tunsi Jääsken kunnan terveydellisessä suhteessa, ilmoitti minulle Jääsken kunnassa olevan hyvin vähän tuberkulosia, olisi siis tuberkulosi enentymässä. Yhden asianseikan, joka siihen mahdollisesti olisi vaikuttanut, voin omasta ja naapurilääkärien kokemuksesta mainita. Kun keuhkotauti sairas on jonkun aikaa seurannut Kuhne-hoitotapaa ja jälleen tulee näkyviin, on hän melkein poikkeuksetta huonontunut. Toisinaan taasen näkee, että sairas, jota on epäilty keuhkotautiseksi, saa Kuhne-hoidon jälkeen aktiivisen tuberkulosin. Papiston taulut osottavat ja lääkärien kokemukset tukevat sitä käsitystä, että Kuhne-oppi lisää tuberkulosimortaliteettia ja vaikuttaa samalla tuberkulosin levittäjänä. (V. Inberg.)

Ruokolahden kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila oli Ruokolahden pitäjässä kuluneena vuotena, lukuunottamatta kulkutauteja lapsissa, suhteellisesti hyvä.

Syfiliksen suhteen tahdon huomauttaa, ettei täällä koskaan aikaisemmin ole tätä tautia ollut niin paljon kuin nyt kahtena viime vuotena. Syynä siihen on osaksi myöskin se, että asianomaiset ovat useasti ensin koetelleet tautiaan parannella »Kuhne-oppien» mukaan istumalla vesipytyssä ja ovat ennättäneet tautia ryvetellä ympäristöönsä, ennenkuin vihdoin ovat saapuneet lääkäriin.

Taipionkosken tehtaalla on tilapäinen sairaala kulkutauteja varten.

(H. Piponius.)

Antrean kunnanlääkärin piiri. Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen.

(Selim Vilen.)

Muolan piiri. Isoarokkoa, jota on liikkunut miltei joka pitäjässä, ilmeni kaikkiaan 53 tapausta. Väliaikainen sairastupa on sen vuoksi ollut toimessa Terijoella. Poliomyelitis ant. tautia esiintyi Muolassa 3 tapausta.

Oma kunnanlääkäri on sekä Kivennavalla että Muolassa. Viimemainittu on samalla myöskin Valkjärven kunnanlääkäri. Rautatienlääkäri asuu Terijoella, eläinlääkäri Raudussa. Sen ohessa asuu kautta koko vuoden kaksi venäläistä lääkäriä Terijoella ja kaksi Kivennavalla sekä yksi hammaslääkäri Terijoella. Raivolassa on sitäpaitsi venäläinen välskäri. Kesäiseen aikaan on näillä tienoilla useita venäläisiä lääkäreitä. Niinpä viime vuonna yksin Terijoella sanottiin niitä olleen kolmisen- tai nelisenkymmentä.

Jokaisella piirin kunnalla on oma palkkaamansa kätilö, joka myöskin toimii rokottajana. Terijoella on valtion avustusta nauttiva synnytyslaitos. Pitkäjärvellä on saksalainen, 60 vuoteella varustettu keuhkoparantola ja sen läheisyydessä sotilassanatorio, jossa on tilaa 150 potilaalle.

Yksityisiä kesäsanatorioita on sen ohessa Kivennavalla, Terijoella ja Perkjärvellä.

Vaivaistaloja ei ole piirissä.

Sekä Kivennavalla että Terijoella on seurakuntien palveluksessa olevat kiertävät diakonissat. (Carl Gustafsson).

Muolan, Valkjärven ja Kyyrölän kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut erittäin hyvä. (T. Hannikainen.)

Kivennavan kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut hyvin tyydyttävä.

Vakinaista sairastupaa ei vielä löydy kunnassa, mutta kunta on ylläpitänyt niinkuin ennenkin väliaikaista hoitopaikkaa kirkonkylässä mielisairaita varten. Samassa paikassa on myöskin hoidettu sairaita vaivaishoitolaisia.

Kiertävä sairaanhoitajatar on kunnassa ollut monta vuotta. (Hj. Gorschelnik.)

Käkisalmen piiri. Isoarokkoa esiintyi jälleen tänäkin vuonna. Pyhäjärvellä sitä ilmeni enin eli 11 tapausta. Eristämällä sairaat ja ryhtymällä joukkorokotukseen saatiin tauti taukoamaan. Koko piirissä havaittiin 24 tapausta.

Joka vuosi on paikkakunnalla sattunut jokunen tapaus epideemistä selkäytimen tulehdusta (poliomyelitis ant. acuta), mutta viime syksynä ilmeni piirissä kaikkiaan 10 tapausta. Useimmat sairaat parantuivat kokonaan, mutta eräs mies jäi elinajakseen halvautuneeksi. Kun tauti esiintyi hajanaisina, yksinäisinä tapauksina kuivan ja lämpöisen kesän jälestä, niin vakaantui yhä enemmän se käsitys, että taudin leviäminen riippuu jonkun hyönteisen pistämisestä. Yhdessä ainossa perheessä Käkisalmen kaupungissa sairastui 2 lasta muualla vain yksi henkilö. Mihinkään varovaisuustoimenpiteisiin ei taudin johdosta ryhdytty.

Vielä on mainittava, että Kaukolassa esiintyi vähäinen sikotautiepidemia (parotitis epid.).

Trakomi ei ole yleinen.

Venerisiä tauteja ilmestyy piirissä varsinkin kesäaikana, jolloin paljon ulkopitäjäläisiä on tukkitöissä. Sairastuneet eivät kaikki tule täkäläisten lääkärien hoitoon, vaan lähtevät sairashuoneisiin parannuksille. Sen vuoksi ei sairastuneitten lukumäärää voi tarkalleen määrätä. Veneristen tautien tarkastuksia ei ole kuluneena vuonna toimitettu. (G. V. Levander.)

Kurkijoen piiri. Isoarokkoa liikkui Kurkijoella epidemian tavoin touko-, kesä- ja heinäkuulla, jolloin siihen sairastui yhteensä 23 henkeä, josta 2 kuoli. Heinäkuussa ilmeni Parikkalan puolella 4 isorokkokohtausta.

Kunnan palkkaama kätilö on jokaisessa piirin kunnissa. Parikkalassa ja Jaakkimassa on kunnanlääkäri kummassakin. Piirin kaikissa kolmessa kunnassa on diakonaattiyhdistykset, jotka toimivat sairaanhoidon hyväksi ylläpitämällä Parikkalassa sairaalaa, Kurkijoella ja Jaakkimassa kiertäviä diakonissoja, sekä Kurkijoella sitäpaitsi pientä vanhojen kotia ja lapsikotia.

(N. J. Arppe).

Parikkalan kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut yleensä hyvä. (Ture Kumlin.)

Jaakkiman kunnanlääkärinpiiri. Terveydentila vuoden kuluessa ollut verrattain hyvä. Kunnassa on 2 diakonissaa. (Oskar V. Forstadius.)

Sortavalan piiri. Yleinen kuolleisuus on vuoden kuluessa piirissä ollut vähän alempi kuin edellisenä vuonna, eli 18 kutakin tuhatta kohti. Tähän on osaksi vaikuttanut lasten vähäinen kuolevaisuus, joka aiheutui taas siitä, että hinkuyskän ja tuhkarokon jälkitaudit ovat olleet lieviä.

Tulirokkoa ei saa piiristä pitkäksikään aikaa häviämään, syystä että kansa, taikauskoista ja välinpitämätöntä kun on, ei älyä suojella itseään tartunnalta, eikä välitä asianomaisten neuvoista ja toimenpiteistä.

Isorokkotapauksia sattui kaksi aivan Kiteen rajalla, jossa tauti on jo pitemmän aikaa kytenyt.

Sortavalan kunnan vaivaistalossa, jossa vuoden kuluessa on hoidettu muun muassa 7 mielisairasta, olen säännöllisesti kerta kuukaudessa toimittanut tarkastuksen.

Kaupungissa ja sen lähettyvillä Sortavalan pitäjässä sijaitsevissa kuppasairaaloissa on hoidettu seuraava määrä, piirin eri kunnista kotoisin olevia kuppatautisia:

	Syf. rec.		Recid;	
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.
Sortavalan kaupunki	—	2	2	—
» pitäjä	4	1	5	—
Ruskealan »	—	2	1	—
Uukuniemen »	—	—	1	—

(Werner Starck).

Salmin piiri. Kaikista ponnistuksista huolimatta ja, vaikka kunta on myöntänyt 2,000 markkaa ja valtio 1,500 markkaa vuotuisesti kunnanlääkärin palkkaamiseksi, ei ole Salmin kuntaan saatu kunnanlääkäriä varmaankin riippuen apteekin ja sopivien asuinhuoneiden puutteesta sekä otaksuttavien pienien tulojen takia. Asema on kuitenkin viime aikoina suuresti muuttunut: kunnassa on nykyään kätilö ja sairaanhoitajatar ja 10 päivästä elokuuta alkaen hyvin hoidettu itsenäinen apteekki. Sitä paitsi on kunta anonut 3,000 markan suuruista valtionapua kunnanlääkärin palkkaamiseksi ja on luultavaa, että sahanomistajat, veljekset Hosiainoff tulevat avustamaan kuntaan hankittavaa sairastupaa. Alueen laajuuteen, pitkiin matkoihin (Impilahden kirkonkylän ja Pitkänrannan väli on 28 kilometriä, Pitkänrannan ja Salmin Tuleman kylän väli 38 kilometriä), ja rahvaan verraten alhaiseen sivistykseen katsoen, se kun helposti joutuu kaikellaisten taikatemppujen uhriksi, sekä kulkutauteihin (koleraan, isoonrokkoon, pilkkukuumeesen j. n. e.) nähden olisi hyvin suotavaa, että lääkärien lukumäärä piirissä lisääntyisi. Kesällä voipi jotenkin mukavasti, 6 kertaa viikossa, matkustaa höyrylaivalla Sortavalaan. Talvella on asian laita ihan toinen (kelirikon aikana on Salmin Tuleman kylän ja Sortavalan väli lähes 120, muulloin noin 85 kilometria), ja silloin olisi kunnanlääkäri ja sairastupa Salmissa hyvin tarpeen.

Vuoden 1911 kuluessa on Salmin kunnassa ollut pysyväinen kiertävä sairaanhoitajatar, joka on asunut Salmin Tuleman kylässä. Helmikuun 6 p:nä pidetyssä kokouksessa päätti Impilahti-Kitelän kunta hankkia kiertävän sai-

raanhoitajattaren, joka on kesäkuun 2 p:stä vuoden loppuun asti ollut toimessa asuen Kitelän kirkonkylässä. Sekä Salmin että Impilahden kunnat ovat vuoden 1911 kuluessa hakeneet valtion avustusta sairaanhoitajattarilleen, johon pyyntöön valtio on suostunut määrätyillä ehdoilla, joita kunnat eivät kuitenkaan ehtineet täyttää ennen vuoden loppua. Osaksi Impilahden kirkonkylässä toimivan naisyhdistyksen osaksi Impilahden luterilaisen seurakunnan palkkaamana on diakonissa toiminut Impilahden kirkonkylässä sekä läheisissä kylissä.

Vuoden 1911 kuluessa on jokaisella Salmin piirin kunnalla ollut oma kätilönsä.

Huolimatta siitä, että vuoden ensimmäisenä neljänneksenä Suojärvellä on ollut kunnanlääkäri ja että apteekki on valtiolta ja kunnalta yhteensä saanut 1,700 markan suuruisen vuotuisen avustuksen, ei se ole kannattanut vaan oli apteekkari J. Geitel pakoitettu sulkemaan apteekkinsa 16 p:nä lokakuuta. Suojärvellä on jaettu lampuodeille ja tulee vielä pitkät ajat edelleenkin vuosittain jaettavaksi yhteisen metsämyynnin kautta karttuneita rahoja 200,000 joskus 400,000 markkaa.

Suojärvelaiset ovat kuitenkin yhtämittaista avustusta nautittuaan tulleet senlaisiksi, että heidän mielestään pitäisi kaikki muka saada ilmaiseksi. Rohtojen hinnat heitä kauhistuttavat. Salmin kunnassa avattiin apteekkari R. L. Bäckin omistama pääapteekki elokuun 10 p:nä sopivalla paikalla Tuleman kylässä. Apteekki tekee hyvin miellyttävän vaikutuksen. Nopealla suorituksella sekä halvoilla ja hyvillä rohdoilla onkin se suuressa määrin saavuttanut kuntalaisten suosion.

Rubeola-tapauksia huomattiin maaliskuussa Impilahdella. Osaksi vaikeanlaatuistakin vesirokkoa ilmeni lapsissa elo-, syys- ja marraskuulla Salmissa. Parotitis epidemica esiintyi joulukuulla Impilahden Uomaan ja Suojärven Leppäniemen kylissä.

Samaten kuin edellisinä vuosina pelättiin v. 1911 koleraruton tunkeutuvan Venäjältä Salmin piiriin ja ryhdyttiin, kuten ennenkin, varokeinoihin. Koleran vastustamista koskevia lentokirjasia levitettiin uudelleen kansan keskuuteen, ja piirilääkärin alotteesta ryhtyivät kuntien terveyslautakunnat jo toukokuun lopulla ja kesäkuussa asian vaatimiin toimiin. Tarkastusmiehiä, joitten tuli valvoa Venäjältä paikkakunnalle tulleissa laivoissa ja proomuissa palvelevien laivamiesten terveyttä, asetettiin Salmin Uuksun ja Miinalan kyliin sekä Impilahden syvien lahtien rantamille. Lääkintöhallitus vuokrasi Pöllän tulliaseman läheisyydessä kolerasairaalaa varten huoneuston, joka kuitenkin jäi käyttämättä, koska tauti Venäjällä oli lievää ja piankin taukosi. Salmin piirissä ei todettu ainoatakaan taudintapausta.

Vuoden 1911 alussa Etelä- ja Itä-Venäjällä ilmestyneen paiseruton takia ryhdyttiin hallituksen taholta toimenpiteisiin rottien hävittämiseksi. Ohi-

mennen voipi mainita, että syrjäseuduissa, esimerkiksi Suojärvellä ja Korpiselillä, monin paikoin ei ole rottia ensinkään.

Salmin piirilääkärin sekä Impilahden ja Suistamon kunnanlääkärien tietoon on tullut yhteensä 37 venerisen taudin tapausta. Kuppatautitarkastusmatkoja olen tehnyt: 25 p:nä maaliskuuta Suistamon Alatun kylään sekä syksykesällä Impilahden Uomaan kylään, jossa kuppatautisia tarkastettaessa ei löytynyt.

Kansa, etenkin syrjäpaikoissa, on taikauskoista ja yleiseen terveydenhoitoon nähden hyvin alhaisella kannalla. Näin ollen ja koska lääkäreitäkin on harvassa laajalla alueella, joutuu sairas useimmiten kaikenlaatuisien taikatemppujen uhriksi. Ainoastaan suurilla liikepaikoilla ja kirkonkylissä on viime aikoina ollut huomattavissa jonkunmoista kehitystä parempaan päin. Kunnallislautakunnista, joissa nykyisin vielä on runsaasti vanhollisia taantumusmielisiä jäseniä, ei ole tällöin suurtakaan apua. Viime syksynä ehdotin Impilahden kunnalle, että asetettaisiin erityinen terveyslautakunta, jonka jäsenet olisivat sivistyneitä henkilöitä, etupäässä kansakouluopettajia. Kumma kyllä suostui kuntakokous periaatteellisesti ehdotukseen, ja 3-henkinen komitea valittiin sääntöjä laatimaan. Salmin kunnan johtavien henkilöitten kesken on myöskin ollut puhetta itsenäisen terveydenhoitolautakunnan perustamisesta. Kansantajuisia kirjasia tuberkulosista, venerisistä taudista ja trakomista on yhä levitetty kansan keskuuteen, ja tällöin ovat Impilahden ja Salmin kuntien sairaanhoitajattaret olleet suurena apuna. L. Kuhnen oppi on jatkanut viimevuotista voittokulkuaan Salmin piirissä ja nähtävästi ruvennut vaikeuttamaan rokottamistakin. Onpa sattunut pettymyksiäkin »uuden lääketieteen» lupaamaan apuun ja parannukseen nähden. Kunkin oma, katkera kokemus, ilman lääkärien asiaan puuttumistakin, jota aina katsotaan kateudeksi ja virkavaltaisuudeksi, on paraana takeena siitä, ettei yleisöä voida ajan pitkään saattaa harhaan. Mutta Kuhnen opista on varmaan ollut hyötyäkin liialliseen tupakoimiseen ja kahvin juontiin nähden.

Huomattavimmat taudit Salmin piirissä ovat struma Impilahden ja Salmin pitäjissä, leveän heisimadon, tuottamat häiriöt, synnyttämisen ja lapsivuoteen aikana saadun huonon hoidon aiheuttamat taudit, hammasmätä ja conjunctivitis trachomatosa. Huomattavin tauti lapsissa on rachitis sekä vanhemmissa lapsissa ravinnonpuutteesta ja liiallisesta kahvinjuonnista johtuva heikkous.

Lukuunottamatta ruukkien työkansaa on rahvas vielä verraten hyvin säiliynyt tuberkulotisilta taudeilta, jotka kuitenkin ovat levenemään päin. Murhaavimmaksi paikkakunnan taudiksi on muodostunut venäläisen »pirtun» juonti tyhjentäen kukkarot, aiheuttaen Salmissa ja Impilahdella puukotuksia ja tappeluja sekä turmellen terveyden.

Impilahden kunta on jo kauan hommannut vaivaistaloa, joka valmistunee ensi vuonna. Muuan Impilahden kirkonkylässä toimiva yhdistys on jo

vuosikausia työskennellyt orpokodin aikaansaamiseksi. Kyseessä oleva rakennus valmistui vuoden 1911 lopulla, niin että hoidokkaita, etupäässä lapsia, ruvetaan vastaan ottamaan vuoden 1912 alusta. Salmissa rakennuttavat veljekset Hosiainoff samanlaatuisen orpojen kodin. (K. B. H. Fonselius).

Impilahden ja Kitelän kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila ei ollut varsin tyydyttävä. Syksypuolella teki piirilääkäri kunnankokouksessa esityksen erityisen terveydenhoitolautakunnan valitsemisesta ja valittiinkin jo 3 henkinen toimikunta laatimaan ohjesääntöä. (Rafael Vegelius.)

Suistamon ja Soanlahden kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on vuoden kuluessa ollut jotenkin hyvä. (A. Maximoff.)

Mikkelin lääni. *Mikkelin piiri.* Terveydentila piirissä oli v. 1911 jotensakin hyvä. Kulkutaudeista esiintyi tuhkarokkoa ja hinkuyskää laajahkolla alueella, jota vastoin tulirokko, joka parina edellisenä vuonna oli raivonnut piirissä, oli verrattain harvinainen.

Lastenhalvaustautia (poliomyelitis ant. ac.) tuli tietooni kaksi tapausta. Toinen potilas, 1 ½ v. vanha lapsi, sairastui 15. X kuumeeseen, 16. X halvautui vasen käsi ja jalka, 20 X kuoli lapsi. Perhe asui Mikkelin pitäjän kirkonkylässä lähellä kaupungin rajaa, mutta oli sairastumisen edellisenä päivänä saapunut kotiin Kangasniemen pitäjästä, jossa oli ollut useita kuukausia, joten tartunta nähtävästi oli saatu viimeksi mainitulla paikkakunnalla.

Toinen taas, 8 v. vanha poika Hirvensalmen pitäjän Syväsmäen kylästä, sairastui 7 XI kuumeeseen, jonka kestäessä niinikään vasen käsi ja jalka halvautuivat; 21. XI oli poika jo muuten terve, paitsi että käsi ja jalka vielä olivat vähässä määrin halvautuneet.

Kiertäviä saraanhoitajia (diakonissoja) on vuoteen 1911 saakka ollut ainoastaan Mikkelin kaupungilla ja Mikkelin maalaiskunnalla. Edellinen palkataan pääasiallisesti anniskeluyhtiön voittovaroista myönnetyillä varoilla, jälkimäinen taas n. k. »Seurakunnan diakonaatin» keräämillä varoilla. Näiden lisäksi saatiin v. 1911 kuluessa myös Ristiinan pitäjään diakonissa, joka astui toimeensa 1 p:nä syyskuuta. Hänet palkataan n. k. »Seurakunnan diakonitarrahaston» varoilla, joka rahasto on koottu kollehtien y. m. kautta vuosien kuluessa. Myös Anttolassa ja Hirvensalmella on v. 1911 ryhdytty vakaviin toimiin oman vakinaisen diakonissan hankkimiseksi, — jälkimäisessä pitäjässä astui tämä toimeensa jo v. 1912 alussa —, niin että nyttemmin on piirin kunnista Kangasniemi ainoa, jossa ei vielä ole ryhdytty minkäänlaisiin toimiin diakonissan saamista varten. (Aug. Hillbom).

Heinolan piiri. Piirin väkiluku oli vuoden lopussa 48,528, eli 455 henkeä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tämä melkoinen vähennys ei kuitenkaan riipu suuresta kuolevaisuudesta, sillä syntyneitten luku on 457 enemmän kuin kuolleitten vaan aiheutuu vähennys etupäässä poismuuttaneiden lukumää-

rästä. Viime aikoinahan muutto kaupunkeihin tai yleensä isompiin liikepaikkoihin on tullut yleisemmäksi.

Keuhkotautiin on — jos voi luottaa pappien antamiin ilmoitustauluihin — kuollut 55 henkeä, eli 1.15 kutakin tuhatta asukasta kohti. Nämä kuolevaisuusnumerot eivät tosin ole niin pelottavia kuin esimerkiksi Pohjanmaalla, vaan ovat kumminkin omiansa kiinnittämään huomiota keuhkotaudin leviämisen vaaraan täälläkin päin.

Yleinen terveydentila on ollut verrattain hyvä. Isorokkotapauksia on sattunut Mäntyharjulla 3, nimittäin touko-, elo- ja syyskuussa. Tauti ei päässyt kuitenkaan leviämään, kun Mäntyharjun kunnanlääkäri kunnan diakonissan avustamana eristi tarkoin sairaat sekä viipymättä toimeenpani suojelusrokotuksen. Läheisyyden asukkaita rokotettiin yhteensä noin 250 henkeä. Mainituista 3:sta sairaasta kuoli 1, toiset toipuivat. Toukokuulla sairastunut henkilö lienee saanut tartunnan erään Viipurin Kämärän sahalta palaavan työmiehen kautta. Elo- ja syyskuun tapauksissa arvellaan tartunnan kulkeutuneen Suomenniemeltä. — Meningitis cerebrospinalis epidemicaa on Sysmässä esiintynyt 2 tapausta helmikuulla.

Venerisistä taudeista puhuttaessa on mainittava, että ne eivät piirissä, ainakaan Sysmässä ja Hartolassa, enää ole harvinaisia. Yleisiä kuppataudin tarkastuksia on tarvinnut toimittaa Luhangossa (tulos: 4 henkilöä lähetetty sairaalaan), Sysmässä (tulos: 1 h. l. s.) ja Hartolassa. Viimemainitussa pitäjässä suoritettiin 2 eri tarkastusta (tulos: 9 h. l. s.).

Kaikissa piirin kunnissa — paitsi Leivonmäellä — on kätilöitä.

(Herman Buss v. t.)

Sysmän kunnanlääkärinpiiri. Yleisen terveydenhoidon alalta mainittakoon, että kunnassa toimiva »Sysmän kunnan terveysliitto» on palvelukseensa ottanut kiertävän sairaanhoitajattaren, joka on ollut toiminnassa 18 päivästä syyskuuta. Kysymys sairaalan perustamisesta kuntaan on ollut vireillä ja kootaan sitä varten edelleen varoja.

Yleinen terveydentila on ylimalkaan ollut hyvä. (Herman Buss.)

Mäntyharjun kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ylimalkaan ollut hyvä. Diakonissa on ollut toimessa helmikuun alusta ja tehokkaasti avustanut etenkin kulkutautien vastustamisessa. (Oskar Ehnberg.)

Joroisten piiri. Yleinen terveydentila piirissä ei ole ollut niin suotuisa kuin edellisinä vuosina, mutta ei kuitenkaan huonompi kuin viime vuonna. Tähän vähemmän hyvään ja tyydyttävään terveydentilaan on pääasiallisesti ollut syynä tulirokko, tuhkarokko ja hinkuyskä sekä vuoden alkukuukausina liikkunut influensa. Tosin on piirissä vielä muitakin kulkutauteja ollut liikkeellä, mutta ne ovat rajoittuneet eri pitäjiin ja verrattain pienille aloille. Kyseessä olevista taudeista mainittakoon vielä isorokko, lavantauti, punatauti ja kurkkumätä. Kuolevaisuus on myös ollut suurempi kuin edellisinä vuosina, mutta siihen on ollut syynä ennen mainitsemani tulirokko.

Isonrokon tapauksia on vuoden kuluessa tullut tietooni ainoastaan Juvan pitäjästä. Ensimäinen tapaus sattui heinäkuulla Maivalan kylässä. Elokuussa levisi tauti sitten naapurikyliin Hatsalaan, Turakkalaan, Auvilaan, Kilpolaan, Pekurilaan, Näärinkiin, Ollikkalaan ja Kettulaan sekä taukosi vasta syyskuun keskitienoilla, jolloin viimeiset sairaat päästettiin terveinä Juvan kirkonkylässä olevasta väliaikaisesta rokkosairaalasta. Käydessäni elokuun alkupäivinä Juvalla isonrokon takia, määräsin väliaikaisen rokkosairaalan perustettavaksi Juvan kirkonkylään ja sinne kuljettaviksi kaikki isoarokkoa sairastavat henkilöt. Kaikkiaan hoiti lääkäri 27 isorokkosairasta. Sitäpaitsi on Juvan v. t. kunnanlääkäri Juvan pitäjässä tekemillään matkoilla saanut tietoonsa 7 muuta isorokkotapausta, jolloin sairaat jo olivat parantuneet. Kaikkiaan ilmeni siis isoarokkoa 34 tapausta. Ainoastaan yksi henkilö on kuollut isonrokkoon. Ylimalkaan voipi sanoa taudin olleen lievää laatua.

Vilutautia on vuoden kuluessa huomattu yksi tapaus Joroisten pitäjässä.

Vesirokon tapauksia on tullut tietooni Joroisten pitäjästä, jossa kaksi pientä poikaa sairasti mainittua tautia sekä Heinäveden pitäjän Vihtarin kylästä, missä eräs keskenkasvuinen poika oli siihen sairastunut.

Sikotautia on tilivuonna tullut tietooni 5 tapausta eri osissa Joroisten pitäjää.

Veneristen tautien tapaukset piirissä eivät ole vuoden kuluessa lisääntyneet, vaan mahdollisesti vähenneet. Heinäveden pitäjässä, jossa venerisiä tapauksia viime vuosina on ollut enemmän kuin muissa piirin pitäjissä, oli Heinäveden kunnanlääkärin tiedonantojen mukaan niitä verraten vähän viime vuonna.

Tilivuonna olen hoitanut 4 keuhkotuberkulosia potevaa henkilöä, jotka olivat Joroisten pitäjästä. Skrofulotisia lapsia on kyllä piirissä, mutta kuitenkaan ei suuressa määrin. Rachitis eli riisitauti on, kuten ennen olen maininnut, hyvin laajalti levinnyt piirissä.

Kiertäviä sairaanhoitajattaria ei ole tässä piirilääkärialueessa. Joroisten kunnassa on yhä edelleen toimessa seurakunnan entinen diakonissa. Pieksämäen pitäjässä on elokuun 11 p:stä 1911 alkaen työskennellyt Pieksämäen diakonaattiompeluseuran ottama diakonissa, ja Heinäveden pitäjässä on viime syyskuusta alkaen toiminut kunnan diakonissa. Piirin muissa pitäjissä ei vielä ole diakonissoja. (Lennart Svinhufvud.)

Juvan kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut tavallinen.

Viime vuonna raivosi isorokko paikkakunnalla. Mainitun taudin levenemisestä ja toimenpiteistä, joihin ryhdyttiin taudin leviämisen ehkäisemiseksi, kirjoittaa silloinen lääkärinviran hoitaja G. Ekbom seuraavasti:

»Saavuin Juvalle 28 päivänä heinäkuuta 1911. Seuraavana päivänä, 29 p. heinäkuuta, tuli vastaanotolleni ensimäisetisoarokkoa sairastavat henkilöt, jotka asuivat Hatsalan kylässä ja Turukkalassa (Maivalan kylässä). Muut sairastapaukset ilmestyivät elokuussa ja 2 viimeistä 1 päivänä syyskuuta. Paitsi edellämainituissa kahdessa kylässä sattui sairastu-

misia seuraavissa kylissä, Auvilan, Kilpolan, Pekurilan, Nääringin, Ollikkalan ja Kettulan kylissä. Kaikkiaan kävi luonani 27 henkilöä, jotka sairastivat isoarokkoa. Suurin osa heistä otettiin väliaikaiseen isorokkosairaalaan. Kaikki paranivat. Tämän lisäksi tapasin matkustaessani rokon saastuttamissa kylissä noin 8 henkilöä, jotka jo olivat parantuneet. Eräs henkilö, jota en ollut tilaisuudessa näkemään, kuoli kertomuksesta päättäen isorokkoon.

Rokkoainetta tilattiin heti Lääkintöhallitukselta. Rokkoalueen asukkaat rokotettiin. Polisi matkusteli mainitulla alueella ja desinfisioi asunnot. Elokuun ensi päivinä varattiin kirkonkylään erikoinen rokkosairaala, jossa oli paikkoja noin 20 sairaalle. Henkilöitä, joiden epäiltiin sairastavan isoarokkoa, kehotettiin tulemaan tarkastettaviksi. Sairaalassa oli kaikkiaan yli 20 sairasta. Viimeinen poistettiin sairaalasta syyskuun puolivälissä.

Rokkoepidemia alkoi Maivalan kylässä, jossa eräällä talollisen pojalla kesä- ja heinäkuun vaiheilla oli täysin kehittynyt ihottuma. Mainittu tapaus oli siksi lievää laatua että potilas voi esiintyä tanssitilaisuuksissa y. m. ja siten rauhassa levittää tartuntaa. Selville ei ole päästy, mistä mainittu henkilö oli saanut tartunnan.» (Harald Enwald.)

Pieksämäen kunnanlääkärinpiiri. Terveydenhoito on vuoden kuluessa jonkun verran korjaantunut sen kautta että »Pieksämäen Diakonaatti-ompeluseuran» toimesta diakonissa on ollut pitäjässä toimessa syksystä alkaen.

Terveydentila on kaiken vuotta ollut huono, sillä kulkutauteja on riehunut useammassa kylässä.

Sairashuoneen rakentaminen on sen verran edistynyt, että pohjapiirustuksia on alettu muovailla. (A. Oker-Blom.)

Joroisten kunnanlääkärinpiiri. Yleistä terveydenhoitoa koskevia kysymyksiä ei ole käistelty eikä minkäälaisia toimenpiteitä ja parannuksia yleisen terveydenhoidon alalla ole toimeenpantu, riippuen tämä kai suurimmaksi osaksi siitä, ettei niiden tarve yleisen terveydentilan pysyessä suhteellisesti hyvänä ole tullut niin silmiinpistäväksi.

Mistään paikallisista taudeista ei juuri voi puhua. Seutu on yleensä terveellistä. Tuberkulosia tavataan joitakuita yksityisiä tapauksia siellä täällä hajallaan.

Kiertävän sairaanhoitajattaren tointa hoitaa diakonissa Helsingin Diakonissa laitokselta ja on hänestä ollut hyvin suuri apu etenkin tarttumatautikohtausten eristämisessä, hoitamisessa ja puhdistuksia toimitettaessa sellaisten tapausten jälkeen. (A. N. Arppe.)

Savonlinnan piiri. Isorokko, joka muutamissa Savonlinnan piirin itärajalla olevissa kunnissa oli saanut jalansijaa, yritti kesällä ruveta liikkumaan myöskin Savonlinnassa, jossa 2 Kiteeltä tarttuman saanutta potilasta hoidettiin, sekä Rantasalmella, jossa 1 henkilö sairastui mainittuun tautiin. Kun sairaat viipymättä eristettiin, saatiin taudin leviäminen ehkäistyksi.

Yksi poliomyelitis anterior ac.-tapaus ilmaantui elokuussa Kerimäellä. Jälestäpäin kuulin, että 3 tapausta samankaltaista tautia olisi esiintynyt Kerimäen Makkolan kylässä, mutta minulla ei kuitenkaan ole ollut tilaisuutta todeta sitä.

Keuhkotautiin on papiston ilmoitusten mukaan kuollut 96 henkilöä eli noin 10 % kaikista kuolleista.

Venerisiä tauteja on vuonna 1911 ilmennyt jotenkin saman verran kuin edellisinä vuosina. (Wilh. Snellman.)

Rantasalmen kunnanlääkärinpiiri. Tarttuvien tautien vastustamisessa on kunnallislautakunta toiminut kiitettävällä valppaudella. Niinpä on m. m. päätetty kunnan varoilla puhdistuttaa formaliinilla desinfisioiden kaikki asunnot, joissa on ollut tuberkulositauteja potevia taikka kulkutauteja sairastavia. Puhdistuksen toimittavat kunnan palveluksessa olevat kiertävät sairaanhoitajattaret.

Allekirjoittanut kunnanlääkäri on ollut kunnan valtuuston kokouksissa syksyllä 1911 ja ottanut osaa keskusteluihin, joissa on pohdittu kysymystä sairastuvan rakentamisesta. — Kokouksessaan päätti kunta rakennuttaa sairastuvan, johon tulisi 12 vuodetta n. s. yleiselle osastolle, yksityishuone 2:lla vuoteella sekä pieni eristyshuone kulkutautitapauksien varalle. — Sairaala pitäisi valmistua 1 päiväksi elokuuta 1913.

Yleinen terveydentila on ollut jokseenkin hyvä.

Kunnassa on kaksi kiertävää sairaanhoitajatarta, joiden apua varsinkin köyhä kansa ahkeraan käyttää. (Aku Sivola.)

Kangaslammen [1]) *kunnanlääkärinpiiri.* Maa on hyvin mäkistä ja vaikeaa muokata, jonka tähden pellot ovat pieniä ja melkeinpä yleensä täynnä kiviröykkiöitä. Maanviljelys näyttää muutenkin olevan takapajulla, koska siitä vähänpuolisesta viljasta, mikä pelloista saadaan, syksyllä puidaan ainoastaan osa. Suuri osa saa olla osaksi taivasalla puimatta koko talven. Kaskenviljelystä harjoitetaan vielä paikotellen. Heinämaat ovat enimmiten pieniä ja kivisiä. Sentähden ei kannattane rakentaa latoja, vaan pannaan heinät yleensä haasioihin, joissa sateisina syksyinä osaksi mätänevät ja muutenkin menettävät osan ravintoarvostaan. Meijereitä on kunnassa 2. Maitomäärä, joka niihin viedään, on jotenkin vähäinen. Metsät ovat vielä hyvät, ja suurin osa tilallisista ymmärtää pitää niitä arvossa. Havupuita harvoin enää kaadetaan polttopuiksi ja hakojen takia. Metsistä ovat tilalliset saaneet ja saavat yhä vieläkin paljon rahoja ja ovat sentähden yleensä varakkaita. Tukkitöissä on irtain väestökin suuremman osan vuotta ja tulee sekin jotenkin hyvin toimeen. Sivuelinkeinona harjoitetaan kalastusta suuressa määrin kaikenlaisilla pyydyksillä sekä luvallisina että luvattomina aikoina. Seurauksena tästä ymmärtämättömästä kalastuksesta on ollut se, että kalat vesistä ovat suuresti vähentyneet.

Asunnot näyttävät enimmäkseen jotenkin hyvin rakennetuilta, mutta puhtausniissä ei yleensä ole kehuttava. Jokaisella pienellä mäkitupalaisellakin on sauna, jossa käydään ahkerasti pari kolme kertaa viikossa, kesällä melkein joka arkipäivä.

Rahvaan ravinto on tyydyttävä. Ruokana käytetään yleensä maitoa, leipää, voita, kalaa, perunoita ja lihaa. Kahvia juodaan usea kerta päivässä, ja palkollisetkin vaativat sitä vähintäin kolme kertaa.

Lääkäriä kunnassa ei ole ollut ennen kuin huhtikuun 1 päivästä 1911. Lääkärin asuinpaikka on Varkauden tehtaalla.

Yleinen terveydentila oli tyydyttävä. Tuberkulosi ei vielä ole paljon levinnyt.

Tavallisimmat paikallisista taudeista ovat lettimadon (lapamadon) aiheuttamat ruuansulatuselinten taudit. Trakoomi on myöskin jossakin määrin levinnyt. Sen hoidossa ollaan yleensä kovin välinpitämättömiä.

Terveydenhoitosääntöjä ei kunnalla kuulu olevan. Ei ole myöskään kiertävää sairaanhoitajatarta, sairastupaa eikä vaivaistaloa. (K. E. Holmberg.)

Puumalan kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on vuoden kuluessa etenkin täysi-ikäisen rahvaan keskuudessa yleensä ollut tyydyttävä. Tuberkulosia ja skrofulosia

---

[1]) Ensimäinen kertomus.

on pitäjässä hyvin vähän. Papiston ilmoituksen mukaan on tuberkulsosiin vuoden kuluessa kuollut 10 henkeä. Tämä luku on mielestäni ainakin 2 kertaa todellista suurempi. Kumminkin täytynee myöntää, että tuberkulosi ehkä on enenemään päin. (O. A. Okkonen.)

Kerimäen kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut hyvä.

(Bror Söderlund.)

Kuopion lääni. *Kuopion piiri.* Terveydentila piirissä on vuoden kuluessa ollut harvinaisen hyvä. Kulkutauteja ei ole ollut liikkeellä, ainoastaan yksityisiä tapauksia on sattunut. Että nämä eivät ole päässeet leviämään johtuu siitä, että väestö vähitellen on oppinut mahdollisimman pian ilmoittamaan kulkutaudin tapaukset sekä myöskin siitä, että useimmissa kunnissa nykyään jo on kiertäviä sairaanhoitajattaria, jotka pitävät huolta eristämis- ja puhdistamistoimenpiteistä.

Meningitis cerebrospinalis epidemicaa on sattunut ainoastaan yksi tapaus, nim. Karttulassa maaliskuulla. Loka- ja marraskuussa ilmeni Kuopion pitäjässä 5 ja Pielavedellä 2 poliomyelitis acuta-tapausta. Kuopioon tuli tauti kaikesta päättäen Nilsiästä, josta muuan työläisperhe oli muuttanut Kuopioon, koskapa heti muuton jälkeen yksi lapsista sairastui mainittuun tautiin.

Venerisistä taudeista esiintyi piirissä kuppaa ja tippuria sekä yksi ainoa tapaus ulcus mollea.

Vaivaistalot piirissä ovat muuten entisellään, paitsi että Pielaveden vaivaistaloon on saatu lisärakennus, joka on varattu pääasiallisesti kaatuvatautisille ja muille vaikeahkoa tautia sairastaville. (Mortimer Nykopp.)

Pielaveden ja Keiteleen kunnanlääkärinpiiri. Pielaveden kunnallislautakunnan kahdessa kokouksessa on käsitelty yleistä terveydenhoitoa koskevia asioita. 3 p. huhtikuuta valitsi lautakunta kaksi jäsentänsä tarkastamaan leipomia ja toimittamaan terveydenhoidollisia tarkastuksia kirkonkylällä, mutta — kuten kokemus on osoittanut — niitten toiminnasta ei ole näkynyt mitään tuloksia; 3 päivänä heinäkuuta taas valitsi lautakunta yhden jäsenensä valvomaan »että etenkin kauppapaikkain seutuvilla kirkonkylässä on koetettava saada toimeen se, jotta käyntihuoneet varustetaan tiiveillä tynnöreillä tai laatikoilla, jotka tiheään ovat tyhjennettävät, käyttämällä kuivikkeena kalkkia tai muuta sellaista, kuten mutaa, turpeita y. m. Hevospaikoilla on lanta ajettava kokoon ja poisvietävä». Samalla määrättiin erään talon navettaan, josta virtsa valui naapurin pihamaalle, tehtäväksi sementtinen lattia tai virtsakaivo. Jälkimäisessä kokouksessa sai kunnanlääkärikin olla saapuvilla, ehkä sen vuoksi, että asia oli saanut alotteensa hänestä.

Joulukuun 29 päivänä päätti kunnanvaltuusto, että kaikkien keuhkotuberkulosia sairastaneitten kuoleman tai poismuuton jälkeen asunnoissa toimitetaan tarkoituksen mukainen desinfisioiminen kunnan kustannuksella ja annettiin kunnanlääkärin ja lautakunnan yhteiseksi toimeksi hankkia sitä varten tarvittavat välineet ja ostettiinkin heti Proskauerin ja Elsnerin desinfektori »Berolina» ynnä siihen kuuluva ammoniakin kehittäjä.

Keiteleen kunnallislautakunnan kokouksissa ei ole ollut käsitettävänä mitään terveydenhoitoa koskevaa kysymystä, ja kun kuntakokouksessa eräs asiata harrastava kuntalainen toi esiin kunnallensa mitä hyödyllisimmän ehdotuksen, että kunta nim. hankkisi desinfisioimiskoneen, jonka avulla ryhdyttäisiin vastustamaan siellä kovin suuressa määrin raivoavaa keuhkotautia, äänesti vanhoillinen aines ehdotuksen kumoon.

Yleinen terveydentila on ollut hyvä.

13 päivänä heinäkuuta saatiin vihdoin monien mutkien jälkeen Pielavedelle kiertävä sairaanhoitajatar.

Köyhäintalon yhteyteen on päätetty rakennettavaksi ajanmukainen mielisairaala, jonka rakentaminen pannaan alulle heti kun on saatu valtiolta parhaallaan hakemuksessa oleva laina sitä varten. Sairaalan kustannusarvio tekee Smk. 22,500. Entinen mielisairasosasto on niin kurjassa kunnossa, että läänin Kuvernööri on kieltänyt sitä käyttämästä tarkoitukseensa talvisaikana. (K. Niskanen.)

Karttulan ja Vesannon kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut tavallinen. Kummassakin kunnassa on ollut koko vuoden toiminnassa diakonissat, suureksi hyödyksi sairaiden hoidossa ja tarttuvien tautien ehkäisytoimissa. (Juhani Fr. Huttunen.)

Kuopion kunnanlääkärinpiiri. Kulkutautien levenemisen estäminen on toteutettu sairaanhoitajattaren ja diakonissan persoonallisella välityksellä lääkärin antamien ohjeitten mukaan. Olojen pakosta on herännyt kysymys oman kunnallissairaalan perustamisesta. Vaikka Kuopion kaupungissa on sekä suuri lääninsairaala että vähäisempi kaupungin sairaala, on sittenkin hyvin usein ollut monta hankaluuttä jopa mahdotontakin saada näissä sijaa kaikille sairaalahoitoa tarvitseville maalaiskuntalaisille. Tämän tähden on kunnan valtuusto asiata harkittuaan asettanut erityisen toimikunnan kysymystä valmistamaan. (L. Porthan.)

Rautalammin piiri. Eri kunnissa on kuolevaisuus keuhkotautiin suuresti vaihdellut. Hankasalmella oli se 1.71 ‰, Leppävirroilla 2.95 ‰, Varkaudessa 0.85 ‰, Rautalammilla 1.99 ‰, Suonnejoella 1.35 ‰ ja Vesannolla 1.52 ‰.

Muista paikkakunnallisista taudeista mainittakoon helminthiasis, gastritis chr., rachitis, scrophulosis, scabies ja trachoma.

Kulkutauteja liikkui piirissä tilivuonna sangen runsaasti.

Isoonrokkoon (variola) sairastui toukokuussa Leppävirroilla muuan työmies, joka oli saanut tartunnan ollessaan työssä Viipurin läänissä. Hän parani, eikä muita tähän tautiin sairastunut.

Rautalammilla avattiin kunnanlääkärin toimesta helmikuun 25 p:nä tulirokkoa sairastavia varten kuumesairaala, jossa toimi kaksi ylimääräistä sairaanhoitajatarta. Sairaala suljettiin vasta joulukuun 20 p:nä. Leppävirroilla ja Hankasalmella otettiin tilapäiset kiertävät sairaanhoitajat antamaan tulirokkosairaitten hoitoa koskevia neuvoja sekä toimittamaan desinfisioimisia taloissa, joissa oli ollut tulirokkoa potevia.

Meningitis cerebrospinalis epidemica-tautiin sairastui Suonnejoella viime heinäkuussa kaksi nuorta sisarusta. Toinen häistä kuoli, toinen parani. (J. E. Rahm.)

Rautalammen kunnanlääkärinpiiri. Tilivuoden alusta asti raivosi pitäjässä ankara tulirokkoepidemia. Tauti oli alussa hyvin tappavaa laatua. Kun se helmikuussa ilmestyi kirkonkyläänkin, esitin kunnallislautakunnalle, että kunta vuokraisi talon, johon perustettaisiin tilapäinen rokkosairaala, joten tautia voisi perinpohjaisesti vastustaa. Tähän lautakunta myös lojaalisesti myöntyi. Tarpeellisia sairashuonekaluja hankittiin muun muassa lainaamalla muutamia sänkyjä vaivaistalolta.

Tähän rokkosairaalaan otettiin ensimäiset sairaat 25 päivänä helmikuuta, ja täyttyi sairaala hyvin pian koska ankarasti vaadin, että kaikki lapset niistä taloista, joissa joku oli sairastunut tulirokkoon, oli lähetettävä sairaalaan. Sen jälkeen tehtiin heti perinpohjainen desinfisioiminen sairaan kotona polttamalla tulikiveä, jonka puhdistustavan huomasin sekä halvemmaksi että vaikuttavammaksi kuin formalinidesinfisioimisen. Sairaalassa kokeilin »Scarlatiinilla», josta käytin N:o I:tä profylaktisessa ja N:o II:ta terapeutisessa tarkoituksessa, vaan en huomannut niistä sanottavaa vaikutusta. Merkittävä on kuitenkin, ettei kukaan sairaalassa saanut tartuntaa. Sitä vastoin tarttui tauti pari kertaa sairaalasta uloslaskettujen kautta, vaikka jo olivat aivan vapaat hilseilemisestä. Koska vuoden lopussa ei enää ilmestynyt uusia tulirokkotapauksia, suljin sairaalan 20 päivänä joulukuuta, jonka jälkeen sairaala perinpohjaisesti desinfisioitiin.

Sairaalan kahdesta hoitajattaresta oli melkein aina toinen matkoilla desinfisioimassa niitä taloja, joihin oli ilmestynyt tulirokkoa. Luullakseni tämän hirveän kulkutaudin leviämistä tällä järkiperäisellä hoidolla suuresti ehkäistiin, koska se jo joulukuun lopulla ilmestyi hyvin harvoin ja nyttemmin on kokonaan hävinnyt pitäjästä.

Kiertävää sairaanhoitajatarta ei ole kunnassa; Sortavalan Diakonissalaitoksesta saatiin kuitenkin diakonitar, joka on toiminut kiertävänä hoitajattarena pitäjässä.

(Ossian Hellsten.)

Leppävirran kunnanlääkärinpiiri. Tuberkulosi on huomattavasti lisääntynyt viime vuosien kuluessa. Hyvin tarpeen olisi sen takia suuri keuhkotautiparantola Kuopion seuduille varattomia varten. Nykyään köyhät sairaat ennättävät kuolla ennenkuin heidän vuoronsa tulee päästä Takaharjulle, vaikka hakemus olisi tehty miten taudin alussa tahansa. Myöskin olisi ankara tuberkulosilainsäädäntö tarpeen.

Sairashuoneen rakennusta jatkettiin kesällä ja syksyllä, niin että itse sairaalarakennus vuoden lopussa oli melkein valmis. Syksyllä pyydettiin valtion apua ja myönnettiin apuraha odottamattoman pian. (Erik Hartman.)

Iisalmen piiri. Vaivaishoito on kaikkialla niellyt suuria summia. Huolimatta kuntien järjestämästä vaivaishoidosta liikkuu avunpyytäjiä, joskin ei aivan suuressa määrin, ympäri pitäjiä. Kunnan apua pyytävät sekä todellisesti vaivaiset ja köyhät että myöskin monet saamattomat ja työhön haluttomat henkilöt. Varsinkin sairauden sattuessa turvaudutaan heti kunnan avustukseen. Näin ollen nousevat lääkkeistä ja satunnaisesti sairastavien ylläpidosta johtuvat menot moniin tuhansiin markkoihin kutakin kuntaa kohti.

Vaivaistaloja on nykyisin kaikilla muilla kunnilla, paitsi Varpaisjärvellä ja Muuruvedellä, jotka äsken Nilsiästä eronneina, eivät vielä ole ehtineet hankkia vakituista vaivaistaloa.

Kansan toimeentulo on ollut tyydyttävä. Puutavara ja meijeriliikkeestä saapi paikkakunnan väestö kohtalaisen ansion. Elintavat ovat rahan liikkuessa kehittyneet kaikkea muuta kuin suotuisaan suuntaan; vaatimukset ovat näet tuntuvasti kasvaneet. Ulkolaista tavaraa käytetään runsaasti. Viljaa tuodaan vuosittain suuret määrät ulkoa, kun meijeriliikkeen lisääntyessä viljan kasvattaminen on supistettu mahdollisimman vähään. Nautintoaineisiin painuu vuosi vuodelta yhä suuremmia summia. Juoppoutta ei tosin voi pitää täällä yleisenä,

sillä se on oikeastaan joidenkuiden harvojen paheena. Sitä vastoin on kahvin käyttö hyvin yleinen. Melkeinpä voipi sanoa, että sitä nautitaan kätkyestä alkaen haudan partaalle saakka. Täten varsin monet kuluttavat suuren osan ansiostaan kahvin ja sokerinhankkimiseen. Säästäminen on täällä jotenkin harvinaista. Tilaton väestö elää ansioittensa mukaan, toisinaan paremmin, toisinaan huonommin. Kaikki menee kädestä suuhun. Milloin ei satu raha-ansioita olemaan eletään puutteessa ja koetetaan päästä vaivaisavun turviin. Käsi- tai kotiteollisuutta ei nimeksikään harjoiteta. Onpa jo tultu siihen nähden niin kykenemättömiksi, että kirvesvarsikin on vieraalla teetettävä.

Yleinen terveydentila on piirissä ollut kuluneena vuonna tyydyttävä.

Kulkutaudit ovat kyllä alinomaa uhanneet, mutta eivät toki ole päässeet laajemmin leviämään.

Isoarokkoa, joka on harvinainen paikkakunnalla, ilmeni heinäkuulla Iisalmen Viitaan kylässä. Täällä oli kansakoulun opettaja sairastunut jo 13 p:nä vaikka lääkäri haettiin vasta 20 p:nä. Tartunnan lähdettä ei voitu saada selville. Omituista oli sekin, että sairas oli lapsena rokotettu kolmesti, mutta rupulit eivät koskaan olleet kohonneet, jonka vuoksi hän piti itseänsä rokolle vastaanottamattomana, eikä huolinut myöhemmällä iälläänkään rokotuttaa itseään uudestaan. Tauti oli heti alusta alkaen kovin ankaraa, joten potilas kuoli heinäkuun 28 p:nä. Muutamaa päivää myöhemmin sairastui opettajan äiti lievästi samaan tautiin. Hän oli alkuaikoina hoitanut poikaansa, kunnes tauti todennettiin, jolloin sairaanhoitajatar pantiin potilasta vaalimaan. Elokuun 10 p:nä taas sairastui eräs naapurissa asuva mies, joka lähti kaupunkiin töihin, vaikka rokko oli jo ilmipuhjennut. Hän joutui sitten kaupungin sairaalaan ja parani samoin kuin opettajan äitikin, joka hoidettiin Viitaan kansakoulussa. Heti ensimmäisen tapauksen ilmestyttyä pantiin pakollinen uudestaanrokotus toimeen koko Viitaan kylässä. Edellämainittu mies oli kuitenkin päässyt sivuuttamaan rokotuksen, hän kun ei silloin ollut paikkakunnalla. Tartunnan hän sai auttaessaan erästä vainajaa arkkuun, johon tilaisuuteen, hän muiden varoituksista huolimatta, tunkeutui uhmaillen. Hänen saapumisensa kaupungin työmaalle aiheutti pakollisen uudestaanrokotuksen kaupungissa ja ympäristöllä, missä vain arveltiin tartunnan mahdollisuutta olevan. Miehen tottelemattomuus ja huolimattomuus varokeinojen noudattamiseen nähden oli niin ilmeinen, että annoin tiedon asiasta yleiselle syyttäjälle, mutta asianomainen ei ole vieläkään saanut hyvin ansaittua rangaistusta kevytmielisestä menettelystään.

Tulirokko pääsi enin leviämään Juuan tehtaalla. Yhteensä ilmeni 14 tapausta viiden kuukauden kuluessa, vaikka heti alussa ryhdyttiin sairastuneita eristämään tilapäiseen kulkutautisairaalaan.

Vielä on kulkutaudeista puhuttaessa mainittava lapsenhalvaus, jota esiintyi syys—joulukuulla Nilsiässä. Useimmat tapaukset sattuivat köyhissä, aivan

erillään toisistaan asuvissa perheissä, joten on vaikeata tietää, miten tartunta on kulkeutunut. Sairaat olivat enimmäkseen lapsia, jotka eivät vielä olleet täyttäneet 10 vuotta. Muuten ne tuotiin myöhään lääkärin luo, joten alkuoireita ei voitu huomata. Vasta kun halvaus oli selvä, saatiin lapsista tieto. Aivan ankaraa taudintapausta ei tietääkseni ilmennyt, jos kohta ei myöskään aivan helppoa. Halvautuminen on laajuudeltaan ollut erilainen. Se on kestänyt milloin lyhyemmän ajan aiheuttaen herpoutumista jossakin lihasryhmässä, milloin pitemmän ajan kohdistuen niskan, käsivarsien ja säärien lihaksiin. Parantuessa jäänevät huomattavammat alaraajain lihäksien halvautumiset pysyväisiksi. Maaseudulla on hoito ollut hyvin puutteellista. Pääasiallisesti neuvottiin sairaita pysymään hiljaa vuoteessa. Jälkihoitoa on harva saanut. Potilaat kun ovat olleet vähävaraisia, eivät he ole päässeet sairaalahoitoa nauttimaan, ja hierontaa ei ole uskallettu jättää tottumattomien toimeksi. Huoneiden puhdistus on suoritettu ensi halvausoireiden parantuessa samalla tavalla kuin yleensä kulkutautien esiintyessä. Muuten on koetettu saada kansaa käsittämään, että tauti on tarttuvaista.

Joskin kulkutaudit, onnellista kyllä, eivät ole päässeet laajalti liikkumaan piirissä, ei tähän ole suinkaan syynä kansaan juurtunut käsitys tautien tarttuvaisuudesta ja varokeinojen tarpeellisuudesta. Suurimpana apuna on ollut lää kintöhallituksen palkkaama kulkutautihoitajatar, joka liikkuu alinomaa piirissä. Hän useinkin saa tarkimmat tiedot, ellei sairaan vuoksi sattumalta ole käyty lääkärissä, tai joku naapuri tullut lääkärille kertomaan epäilyksiään.

Kulkutautihoitajatar on ollut toimessa 277 vuorokautta asuinpaikkansa ulkopuolella; matkustanut hän on 12,191 km. maantietä, 1,012 km. rautatietä ja noin 295 km. laivalla; lukuunottamätta pitkiä ja useinkin vaivaloisia jalkamatkoja. Pitempiaikaista hoitoa on hän antanut 39:lle sairaalle. Asunnon ja vaatteiden puhdistuksia on hän toimittanut 27, niistä 17 tulirokon, 6 kurkkumädän, 3 isonrokon ja 1 lapsihalvauksen takia. Onpa usein sattunut, kun olen hoitajattaren lähettänyt asuntoon, jossa olen epäillyt sairastettavan tarttuvaa tautia, että hän ensi tervehdykseksi on kuullut sanat: »kukahan vihamies se on käynyt lääkärille kantelemassa». Kun tällä tavoin eristämisen pelossa koetetaan salata tautia, ei todellakaan ole helppoa työskennellä tarttuvien tautien levenemisen estämiseksi.

Olen koonnut tietoja Iisalmen piiristä 24:ltä viimeiseltä vuodelta, mikäli ne koskevat yleistä kuolleisuutta ja siihen vaikuttanutta kulkutautikuolleisuutta, sekä yhdistettyä akuuttista keuhko- ja keuhkopussin tulehdus-keuhkotautia, sekä erikseen keuhkotautia. Niistä käy selvästi ilmi, että korkeampaa yleiskuolleisuutta vastaa melkein säännöllisesti korkeampi kuolleisuus kulkutauteihin, ja että keuhkotautiin kuolleiden luku ei viime vuosina ole mainit-

tavasti kohonnut, vaikka viime vuoden yleistä kuolleisuutta osoittava prosenttiluku on suurempi kuin lähinnä edellisten vuosien.

Veneristä tautia on tuontuostakin ilmennyt piirissä. Kuppatautiset on heti lähetetty Kuopion lääninsairaalaan. Tippuria ovat lääkärit sopivissa tapauksissa hoitaneet paikalla. Kuppatautitarkastuksia on pidetty kahdesti. Kiuruveden kirkonkylässä sanottiin nimismiehen ilmoituksen mukaan esiintyvän kuppatautia huomattavassa määrässä. Siellä tarkastettiin 33 henkilöä löytämättä yhtään mainitun taudin saastuttamaa. Myöhemmin tuli ilmi, että kuppataudin kauhu oli syntynyt, kun eräs työmies, joka muuten ei ollut naimisissa, oli lähtenyt sairaalaan — poskensa parran sängessä esiintyvän ihotaudin vuoksi. Nilsiässä oli lääkäri todella lähettänyt eräästä kylästä leskivaimon ja erään talon rengin kuppatautihoitoon. Tämän takia pidettyyn tarkastukseen saapui puolisen sataa henkilöä: miehiä, vaimoja ja lapsia, mutta ei yhdenkään havaittu sairastavan kuppatautia.

Kansanomaiset parannuskeinot ovat edelleen samat kuin ennenkin. Veden juonti ja hieronta »Kiuruveden runnilla», joka muuten on Iisalmen Haapajärvellä, vetää puoleensa yhä enemmän avunhakijoita. Keljan ja Koukunjoen runnilla, näyttävät sairaat joutuneen epäilyksen valtaan, joten lähteen omistajien toiveet ovat osaksi rauenneet. Kuhniminen, joka edellisenä vuotena oli piirissä kaikkialla sangen yleistä, on melkein tyyten loppunut. Lukuisat kuhnimisammeet odottavat uutta kansan herättäjää. Nykyisin ne säilytetään muistoina herkkäuskoisten yhteisestä istuntokaudesta. Sauna on taas voittanut vanhan maineensa tautien parantajana, vaikkapa, ikävä kyllä, nautitaankin toisinaan mikstuuraa tai kanvärttiviinaa ennen saunaan menoa. Kuppaamistakin käytetään vielä hammassäryssä, kun ei kaikilla ole tilaisuutta matkustaa pitemmälle hampaitaan korjauttamaan. (Kalle Brax.)

Iisalmen kunnanlääkärinpiiri. Variolaan sairastui heinäkuulla Viitaan kansakoulunopettaja ja pari viikkoa myöhemmin opettajan äiti, joista edellinen saman kuun 28 päivänä kuoli. Elokuun 10 päivänä sairastui eräs sahantyömies kaupungissa rokkoon. Hän oli käydessään kotonaan Viitaan kylässä kylpenyt yhdessä opettajan kanssa — kun tämä täydessä rokossa koetti parantaa kylpemällä itseään — ja sitä paitsi oli hän kiellosta huolimatta ja noudattamatta varokeinoja ollut apuna opettajaa arkkuun pantaessa. Mies eristettiin kaupungin sairaalaan, missä sitten parani. Mistä mainittu opettaja oli tartunnan saanut ei voitu varmuudella todeta. Näiden rokkotapausten johdosta toimitettiin uudestaanrokotus Viitaan kylässä ja kaupungissa, missä viime mainitussa paikassa 1,803 henkilöä rokotettiin. Katsoen siihen että kaupungissa rokkoon sairastunut mies itse tunnusti tienneensä sairastavansa rokkoa, mutta siitä huolimatta tuli vielä sairaana kaupunkiin työhön ja muutenkin uhalla laiminlöi annettuja varokeinoja ja ohjeita tartunnan levenemisen estämiseksi, ilmoitettiin piirilääkärin toimesta asia yleiselle syyttäjälle. Tiettävästi asianomainen ei ainakaan vielä ole saanut ansaittua rangaistusta menettelystään.

Tuberkulosia on paikkakunnalla paljon. Piirissä on vuoden kuluessa kuollut tuberkulosiin 91 henkilöä eli 22 % kaikista kuolleista ja 3.4 ‰ kaikista asukkaista. Missä määrin

papiston antama ilmoitus tuberkulosiin kuolleista on oikea, on vaikea sanoa; ainakin tuntuu ilmoitus siitä että 6 lasta alle vuoden olisi kuollut keuhkotautiin vähemmän todenmukaiselta. Luotettavamman tilaston laatiminen näin laajassa kunnassa kohtaa vaikeuksia. Yleinen tapa näet on että viikon varrella kuolleet tuodaan sunnuntaiaamuna kirkolle haudattaviksi ja silloin tehdään samalla kuolleista ilmoitus papistolle, ja kun näitä ilmoituksia näin ollen karttuu useampia, ei tarkemman diagnoosin tekemiseen tahdo riittää aikaa; sitä paitsi tekee ilmoituksen usein henkilö, joka ei tarkemmin ole tuntenut kuollutta hänen eläessään. Mahdottomalta tuntuisi myöskin lääkärintodistusten vaatiminen, sillä silloin jäisi useissa tapauksissa hautaaminen sinä päivänä toimittamatta. (Volmar Svanberg.)

Lapinlahden kunnanlääkärinpiiri. Paikkakunnalla on toiminut hyvällä menestyksellä 20 päivästä marraskuuta Mikkelistä kotoisin oleva ja Mikkelin lääninsairaalan sairaanhoitajattarenkurssin läpikäynyt sairaanhoitajatar. (Henrik Brummert.)

Pielisjärven piiri. Tuhkarokkoa liikkui runsaasti vuoden alussa Nurmeksessa, Rautavaaralla ja Juuassa. Yksityisiä tapauksia sattui Pielisjärvellä vuoden lopulla.

Hinkuyskää esiintyi jonkun verran Pielisjärvellä vuoden alussa.

Punatautia sattui useita kohtauksia Pielisjärvellä elo- ja syyskuussa sekä yksityisiä tapauksia Nurmeksessa syys- ja marraskuulla.

Influensa oli jossakin määrin vuoden alussa koko piirissä.

Muita kulkutauteja on esiintynyt pääasiallisesti yksityisin tapauksin, kuten typhus abdominalista Nurmeksessa ja Juuassa, diphteriaa Nurmeksessa, Rautavaaralla, Pielisjärvellä ja Juuassa, miningitis cerebrospinalis epidemicaa Pielisjärvellä. Vesirokkoa ilmeni kuitenkin sangen paljon vuoden lopulla Nurmeksessa ja Juuassa.

Syphilis ja gonorrhoe ovat lisääntyneet sekä Nurmeksessa että Pielisjärvellä nähtävästi rautatientöissä olevien työläisjoukkojen tuomina.

Joulukuun 1 p:nä tarkastin Pielisjärven pitäjän äsken valmistuneen vaivaistalon, joka oli hyvässä kunnossa ja järjestyksessä.

Nurmeksessa on toiminut diakonissayhdistyksen palkkaama diakonissa ja Pielisjärvellä diakonissa ja sitä paitsi kiertävä sairaanhoitaja, joka työskentelee etupäässä kulkutautien vastustamiseksi. (O. Granholm.)

Pielisjärven kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen.

Kunnassa on kiertävä sairaanhoitaja kulkutautien vastustamista varten sekä sitä paitsi diakonaatti-yhdistyksen palkkaama diakonissa. (O. Hakulinen.)

Juuan kunnanlääkärinpiiri. Terveydentila on ollut koko ajan hyvä.

Muutamain paikallisten tautien esiintymistä kuvaa seuraava tilasto:

Tutkittujen luku 1,000 asukasta kohti:		Struma.	Tuberkulosis.	Trachoma.
Vuonna 1907	127	2.5 %	5.69 %	9.0 %
» 1908	100	1.4 »	6.9 »	3.0 »
» 1909	105	2.0 »	6.0 »	5.0 »
» 1910	109	3.0 »	8.0 »	3.0 »

(U. M. Timonen.)

Nurmeksen, Valtimon ja Rautavaaran kunnanlääkärinpiiri. Yleisimmät taudit ovat ruuansulatuselinten taudit, hermo- ja silmätaudit sekä tuberkulosi ja rachitis, jotka molemmat viimeksimainitut näyttävät olevan yhä lisääntymään päin.

Kansanrotu on paikkakunnalla yleensä heikonlainen ja pienikasvuinen, ja koska useat kodit ovat tuberkulosin saastuttamat ja heikontuneen kansanrodun vastustuskyky on vähentynyt, on varmaa, että tuberkulosi täällä saa piankin yhä uhkaavamman muodon, jollei tartuntapesissä s. o. yksityisissä kodeissa opita noudattamaan parempaa puhtautta ja jollei järkiperäisemmän hoidon avulla nousevan sukupolven yleistilaa aikanaan korjata.

Epäkohtia, joista rodun heikkoneminen ja tuberkulosin eneneminen täällä suuressa määrin johtuu, on montakin, mutta suurimpina pitäisin puuttuvan puhtauden sekä puutteellisen ihonhoidon ja karkaisun lasten pieninä ollessa.

Maalaisväestön asumukset täällä ovat melkein poikkeuksetta kovin likaiset, seinät ja lattiat tahritut, lattialle yleensä syljetään ja niitä huolimattomasti puhdistetaan. Että puhtauden vaatimuksia ei paljoakaan ymmärretä, todistaa sekin seikka, että parhaissakin taloissa on tavattomasti syöpäläisiä. Huoneita ei tuuleteta ja lämpömäärä on niissä tavallisesti liian korkea. Taudin siementen lisääntymiselle ovat siis olosuhteet asunnoissa suotuisat.

Toinen rotua heikontava seikka on se, että raskaat vaimot ovat liiaksi paljon sisällä jo ennen synnytystä. Synnytyksen jälkeen taas on yleisenä tapana maata useita viikkoja ja olla imetysaikana enimmäkseen sisällä. Seurauksena on lihominen, veltostuminen, vähäverisyys ja maidon huonontuminen, jotka seikat taas vuorostaan vaikuttavat vahingollisesti lapseen. Pieniä lapsia kyllä kylvetetään kylliksi, mutta pidetään niitä liian lämpimissä huoneissa ja liiaksi puettuina — useat lapset ovat koko kapalossaolo-aikansa miltei aina hikisinä. Eikä pieniä lapsia pidetä kylliksi paljoa ulkona. Lapsi, joka syntyy kesällä, viedään useinkin ensi kerran ulos vasta seuraavana kesänä. Nämät seikat yhdessä ovat syynä rhachitiksen paljouteen — tietysti vaikuttavat myös osaltaan ravintovirheet sekä useat muut seikat — sekä yleistilan heikkouteen aikaisimpina ikävuosina sekä tautiin taipuvaisuuteen — etenkin tuberkuloosiin — seuraavina ikävuosina.

Vuoden kuluessa on herännyt ajatus pienemmän tuberkulosiparantolan aikaansaamisesta paikkakunnalla, ja hyvä kyllä olisi jos ajatus toteutuisi, vaikkapa parantolalla yksinään ei tule olemaan suurempaa merkitystä, jollei epäkohtia, jotka aiheuttavat tuberkulosin levenemisen ja menestymisen, samalla aikaa poisteta tartuntapesiä puhdistamalla ja kansanrodun vastustuskykyä kohottamalla.

Nurmeksen kunta on päättänyt rakentaa uuden vaivaistalon ja sitä tarkoitusta varten aikoinaan anonut valtiolta lainaa, mutta kun lainansaanti yhä viipyy, jäänee rakennuksenkin saanti yhtä epämääräiseksi.

Vuonna 1911 kuluessa on Nurmeksen kunnassa toiminut kiertävä sairaanhoitajatar, jonka toiminta on ollut erittäin tarpeellinen varsinkin tarttuvia tauteja vastustettaessa.

(F. Backberg.)

Tohmajärven piiri. Influensa on alkanut käydä yleiseksi. Se on kumminkin enimmäkseen ollut lievää. Kuppatauti on vähenemässä, paitsi Tohmajärven pitäjässä, jossa se on lisääntynyt.

Isorokko alkoi levitä Kiteen pitäjässä, mutta saatiin ehkäistyksi. Tästä on tarkemmin selostettu tohtori H. Tikan vuosikertomuksessa. (Onni Ruuth.)

Ilomantsin ja Koveron kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on etenkin Ilomantsin kunnassa ollut parempi kuin edellisinä vuosina, jolloin kulkutaudit kuntaa rasittivat. (Onni Lackström.)

Kiteen kunnanlääkärinpiiri. Yleistä terveydentilaa, joka on ollut tyydyttävä, häiritsi kuitenkin huomattavassa määrässä isorokko.

Kulkutaudeista oli huomattavin isorokko, joka sai alkunsa huhtikuulla piirin itäosassa (Närsäkkälän kylässä) siten, että sieltä eräs mies kävi katsomassa Uukuniemellä isoonrokkoon sairastunutta siskoaan, mikä sinne oli saapunut Uudeltakirkolta; kävijä sairastui ensin itse ja sen jälkeen hänen vaimonsa. Näistä sitte sai alkunsa muut tartunnat suoranaisen kanssakäymisen, pyhäkoulujen ja kiertävien saarnaajien kautta. Tukkien uittoväylää myöten levisi tauti Kontiolan kylään (Jätökseen), missä sairastui 4 ja Puhakseen, missä sairastui 3 henkilöä. Kaikkiaan sairastui paikkakunnalla 35 henkilöä, joista viimeiset 3 heinäkuulla. Pienempi osa oli vaikeasti sairastuneita; näistä kuoli 4, joista 3 oli rokottamatonta. Taudin ehkäisemiseksi pantiin toimeen yleinen rokotus niissä kylissä, joissa tauti esiintyi. Sairaat hoidettiin eristettyinä kotonaan tarkan valvonnan alla.

Yksi kiertävä sairaanhoitajatar on ollut vuoden alusta saakka ja hänen toimintansa tarttuvien tautien aikana on ollut suureksi hyödyksi. (Hannes Tikka.)

Joensuun piiri. Tulirokkoa, joka edellisen vuoden loppukuukausina liikkui Rääkkylän Onhamon kylässä, esiintyi vuoden 1911 alkukuukausina Rääkkylän kirkonkylässä, johon perustettiin tilapäinen tulirokkosairaala ja palkattiin erityinen sairaanhoitajatar, joten taudin laajemmalle leveneminen Rääkkylässä saatiin estetyksi. Tulirokko levisi täältä kuitenkin Liperin Ruokolahdelle ja sieltä moneen muuhun kylään mahdollisesti Liperin kirkonkylän meijerin välityksellä, jonne laajalta alalta Liperiä tuodaan maitoa. Levenemistä edisti luultavasti sekin seikka, että tauti oli hyvin lievää laatua, joten moni ei tiennyt tulirokkoa sairastavansakaan, ennenkuin ilmaantuivat jälkitaudit, jotka useissa tapauksissa aiheuttivat kuoleman. Heinäkuun lopulla ilmeni tulirokkoa myöskin Kaavin Kortteisten ja Sivakkavaaran kylissä ja liikkui siellä marraskuun loppuun asti. Sitäpaitsi ilmaantui muutamia tulirokkotapauksia Kontiolahdella, Polvijärvellä ja Enossa. Papiston ilmoituksen mukaan kuoli tautiin kaikkiaan 81 henkeä, joista yksistään Liperissä 37.

Keuhkotautiin kuoli papiston ilmoitusten mukaan kaikkiaan 174 henkeä, eli 2.9 kutakin tuhatta henkilöä kohti.

Jokaisessa piirini kunnassa on nykyään tutkinnon suorittanut kätilö.

(S. F. Parviainen.)

Liperin kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on lukuunottamatta tulirokkoepidemiaa ollut tavallinen.

Kunnassa on kaksi diakonissaa kiertävinä sairaanhoitajattarina, joista toisen asuntopaikka on kirkonkylässä, toisen Taipaleen kylässä. Yleisö onkin oppinut luottamuksella kääntymään sairaanhoitajattarien puoleen luopuen vähitellen puoskareista.

(Karl Chydenius.)

Enon kunnanlääkärinpiiri. Kunnassa on Kuvernöörin vahvistamat kunnan terveydenhoitosäännöt ja on niitä painettuina saatavissa, vaan siitä huolimatta ei kansa eivätkä useimmat viranomaiset niistä mitään välitä. Kun tarttuvaa kulkutautia ilmestyy, salataan usein tapaus eikä ryhdytä ajoissa apua hakemaan, ja kun lääkkeet saadaan, ei kyetä sairaita hoitamaan ja säännöllisesti lääkitsemään. Kiertävää sairaanhoitajatarta ei saada kuntaan,

kun kuntakokouksessa äänestetään kunnallislautakunnan kaikki parannusyritykset kumoon. Huonosti ovat terveydenhoidolliset asiat, kunnassa.

Kulkutauteja oli 1911 vuoden aikana runsaasti.

Yhteensä on Enossa 9 kansakoulua, joista ainoastaan yksi enää sopimattomassa vuokratalossa; kaikilla muilla kouluilla on ajanmukaiset valoisat ja ilmakkaat koulutalot. Päätin omasta alotteestani käydä kouluissa, mikäli aikani sallisi, tutkimassa oppilasten yleistä terveydentilaa. 1911 ennätin siten tutkia 6 koulua. Tarkastamistani kouluista oli 3 noin 20 kilometrin päässä, yksi 12 ja kaksi 2 kilometriä kotoani, joten kaikkiaan sain kulkea noin 170 kilometriä. Muutamia tekemiäni havaintoja mainitsen tässä. Yhteensä 248 tutkitusta oppilaasta asui 106 kolmen tai sitä useamman kilometrin päässä koulusta; moni niistä kävi vain sunnuntaisin kotona asuen koulupäivinä koulun lähistössä, mutta useimmat kulkivat joka päivä kodin ja koulun väliä, jota usein saattoi olla 7 kilometriä, talvisin aina hiihtämällä niin tytöt kuin pojat, paljaan maan aikana jalkasin. Yksimielinen oli opettajiston mielipide, että lämmin ruoka, jota edellisenä vuotena oli voitu antaa koululla, oli ollut aivan paikallaan ja oppilaitten suosima, ja oli huomattu, että silloin hyvin harvoin oppilaita jäi syyttä pois koulusta, ja olivat oppilaat silloin paljon reippaampia. Ikävä kyllä ei 1911 ollut varoja annettu näin hyödylliseen tarkoitukseen, mutta toivottiin saatavan varmasti vastaisuudessa.

Yleisen terveydentilan oppilaissa määrittelin seuraavasti: heikkoja 32, auttavan hyviä 104 ja hyvänpuoleisia 112. Conjunctivitis trachomatosaa huomasin 4 oppilaan sairastavan ja conjunctivitis phlyctaenulosaa 5 oppilaan. 248:sta oppilaasta oli 79:llä aivan perin huonot, hammasmädän hävittämät hampaat, vain harvalla täysin eheät ja vahvat hampaat. Kolmella oppilaalla oli näkö alentunut aina $\frac{1}{2}$—$\frac{1}{3}$ normaalista ja samoin kolmella oppilaalla oli häiritsevästi alentunut kuulo. (O. Sjölin.)

Vasa län. *Vasa distrikt.* Af epidemiska sjukdomar har scarlatina förekommit så godt som hela året nästan öfverallt i distriktet. Bäst man fått sjukdomen att upphöra på ett håll, hafva nya fall åter uppträdt på annat håll. Epidemisk utbredning har sjukdomen dock ej haft annanstädes än i Replot och Bergö. Detta är ej heller att undra öfver, ty i dessa kommuner är befolkningen så godt som omöjlig att fås att iakttaga några som helst försiktighetsmått.

I Lillkyro hotade en difteriepidemi att utbryta, men, tack vare den i kommunen anställda diakonissans energiska verksamhet, blef hvarje fall i tid upptäckt och nödiga åtgärder kunde vidtagas.

I augusti uppträdde det första fallet af poliomyelitis ant. ac., detta i norra Helsingby af Mustasaari socken. Fall af nämnda sjukdom förekom sedan under höstens lopp i Mustasaari, Solf, Malaks, Kveflaks, Replot, Lillkyro, Storkyro och Ylistaro. De flesta fallen förekommo i Replot, Mustasaari, Kveflaks och Lillkyro.

Lungsoten har åter kräft sin årliga tribut af människolif. Någon minskning från föregående år kan ej förmärkas. Tvärtom kan en ökning konstateras i Solf, Malaks, Pörtom, Ylistaro och Laihela. Hvad Malaks beträffar, så har lungsoten här årligen aftagit från år 1904, då desinfektion efter i lungsot döda

personer påbörjades. Nämnda år var nämligen dödligheten i lungsot 5.2: 1,000, men nedgick år för år så att den år 1910 var 2.00 :1,000. Desinfektionen hade genomförts med anmärkningsvärd ordentlighet, men år 1909 hade af 12 ställen, som bort desinficeras, 7 desinficerats och år 1910 hade alla ställen, 10 till antalet, blifvit odesinficerade. Dödligheten i lungsot steg år 1911 till 2.6: 1,000 ifrån 2.4: 1,000 år 1909 och 2.00: 1,000 år 1910. Det ser ut som om följderna af uraktlåtenheten att desinficera år 1909 och 1910 redan nu skulle visa sig. År 1911 har desinfektionen dock försiggått mera regelbundet, ehuru nu också svåra försummelser äro att annotera. — Orsaken till att lungsot så allmänt förekommer på dessa trakter är till stor del att söka i gamla inrotade missförhållanden. Man är mycket konservativt anlagd och har svårt att skiljas från genom generationer ärfda ovanor. Trasmattor finnas öfverallt på golfven och väggfasta sängar med 2—3 våningar placerade i en knut af stugan äro allmänt i bruk. När i en sådan säng ligger 4—6 personer, måste ju luften här i omgifningen blifva alldeles förskämd, något som måste inverka menligt på de sofvandes hälsa. Om någon är lungsotist, ligger han, åtminstone i de första stadierna tillsamman men andra. Hvilken smitthärd här måste uppstå inses af sig själft, så mycket mera, som sängen till dagen stänges med tjocka gardiner, så att en solstråle aldrig kan nå hit. Spottandet på golfvet är naturligtvis allmänt, och trasmattorna blifva ju då utmärkta behållare för smittämnen. Jag har därför öfverallt, där jag sett dessa sängar och mattor, ej försummat att framhålla vådorna häraf, men svårt tyckes man hafva att skiljas från dessa kärvordna bohag; dock kan en tendens till det bättre skönjas. Isynnerhet hålla sängarna på flere håll på att försvinna, men långsamt går det.

Till lungsotens förekomst bidrar ännu emigrationen. Lifvet i Amerika tyckes i allmänhet inverka menligt på emigranternas hälsa, ty aldrig kommer en person tillbaka med samma friska utseende, som han hade när han drog bort. Den återvändande emigranten ser i regeln tärd ut, och länge, ofta åratal, räcker det förrän amerikaprägeln försvunnit från honom. Ådrar man sig lungsot i Amerika, något som ofta nog tyckes vara fallet, försöker man hålla ut där så länge som möjligt, men kommer slutligen hem, om man har någon möjlighet därtill. Många äro de som återvända hem som lungsotister, efter att något år förut hafva rest bort som friska personer.

För att göra allmogen bekant med prima principia i bekämpandet af lungsoten och för att klargöra för densamma hvad den härvid har att iakttaga, har jag hållit föredrag i ämnet i Solf, Malaks, Petalaks, Pörtom och Replot i sistnämnda socken i Södervallgrund, Kyrkobyn, Brändövik och Björkö. I dessa föredrag har till först klargjorts lungsotens uppkomst hos människan samt sedan redogjorts för hvad vi hafva att iakttaga för att skydda oss mot densamma, härvid endast framhållande de punkter, där allmogen mest försyndar sig.

Föredragen hafva varit till trängsel besökta, men huru mycket man tagit ad notam af de råd, som gifvits, är en annan sak. Man måste väl hoppas att något frö ändock stannar kvar och gror. En välsignelse vore om ett folksanatorium ju förr desto bättre kunde fås till stånd. (G. Rosendal).

Malaks och Petalaks kommunalläkaredistrikt. Det allmänna hälsotillståndet har varit någorlunda tillfredsställande. (Hugo Törnquist.)

Isokyrön kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut yleensä hyvä. (H. F. Boisman.)

Kristiinankaupungin piiri. Yleinen terveydentila ei ole ollut tyydyttävä siihen nähden, että tarttumatauteja oli etenkin vuoden alkupuoliskolla pienemmässä määrin liikkeellä.

Kroonillisista taudeista on mainittava etupäässä tuberkulosi, johon papiston kuolevaisuustaulujen mukaan kuoli yhteensä 30 henkilöä, eli 16.8 % kaikista kuolleista.

Kuppatautitarkastusta en ole vuoden kuluessa toimittanut.

(Torsten Munsterhielm).

Närpes och Öfvermark kommunalläkaredistrikt. Allmänna hälsotillståndet har under året, om man bortser från tuberkulosen, varit ganska godt.

Tuberkulosen är fortfarande den allmännast förekommande sjukdomen inom distriktet. Det förefaller mig som om flertalet personer genomgått en tuberkulös infektion i en eller annan form, antalet akuta fall är dock i förhållande härtill relativt litet. Jag har såsom nya eller residiverande fall af säker manifest lungtuberkulos bland min klientel inom distriktet antecknat 42 fall i Närpes och 30 i Öfvermark. Bostadsinfektionen efter personer, som dött i tuberkulos, är föreskrifven i Närpes och utföres väl också i flertalet fall, men då desinfektören ej har tillräcklig utbildning för sitt kall och ingen effektiv kontroll kan utföras, är nyttan af desinfektionen högst problematisk. (Edv. Nylander.)

Jalasjärven kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut jokseenkin hyvä. Kiertävänä sairaanhoitajattarena on toiminut diakonissa Helsingin Diakonissalaitoksesta. Kansa on käyttänyt hänen apuaan suuressa määrin, ja on hän kokolailla helpoittanut lääkärinkin toimintaa valvomalla että lääkärin antamia ohjeita on seurattu. (Väinö Klemola.)

Kurikan kunnanlääkärinpiiri. Yleensä rupeavat ihmiset panemaan enemmän huomiota asuntoihinsa. Näkee jo useissa paikoissa, että talvellakin päästetään raitista ilmaa joko venttiilistä tai avatusta ikkunasta. Suurin osa kuntaa ei sitä sentään tee. Muuten on terveyslautakunta päättänyt desinfisioida kulkutauteihin kuolleiden asunnot siinä tapauksessa, että lääkäri erikoisesti sen määrää.

Jos vertaamme keuhkotautiin kuolleita joka 1,000 asukasta kohti niinä vuosina kuin kunnalla on ollut oma lääkäri, niin saamme seuraavat luvut:

v. 1908	kuoli	1,000	asukasta	kohti	keuhkotautiin	5.97 %.
» 1909	»	»	»	»	»	3.95 »
» 1910	»	»	»	»	»	4.54 »
» 1911	»	»	»	»	»	3.37 »

Jos taas vertaamme keuhkotautiin kuolleita koko kuolevaisuuteen mainittuina vuosina niin saamme seuraavat prosenttiluvut:

koko kuolleisuus 150 — v. 1908 oli keuhkot. kuolleisuus 34.6 % koko kuolleisuudesta.
» » 132 — » 1909 » » » 26.5 » » »
» » 131 — » 1910 » » » 31.3 » » »
» » 123— » 1911 » » » 25.2 » » »

Näyttää siis siltä kuin keuhkotauti olisi huomattavasti ruvennut vähenemään näinä neljänä vuotena. Samaa osottaa myös lääkärin tarkastuksessa keuhkotautisiksi havaittujen luku.

1908 tarkastettujen keuhkotautisten luku 120.
1909 » » » 55.
1910 » » » 31.
1911 jälkipuoliskolla vuotta » » 14 kun muuallakin kuin keuhkoissa oleva tuberkulosi otetaan huomioon. (M. Takala.)

Kauhajoen kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut hyvä.

Kiertävän sairaanhoitajattaren tarve kunnassa on suuri etenkin tarttuvien tautien aikana ja nostettiin siitä kysymys kuntakokouksessa, mutta ikävä kyllä raukesi asia tällä kertaa. (Joh. Soikkonen.)

Nykarleby distrikt. Af distriktets industriella inrättningar har på grund af maltskattens förhöjning tvänne ölbryggerier, i Alahärmä och i Lapua, nödgats inställa sin verksamhet. Det är med tillfredsställelse jag kan nämna, att de vanliga morden med åtföljande obduktioner upphört i Alahärmä, där ölbryggeriet i Voltti by isynnerhet varit orsaken till fylleriet och dråpen.

Hälsotillståndet har varit godt, om ett undantag göres för en lindrigt förlöpande scarlatina epidemi, som, fortplantade sig från Munsala socken, där den året förut var mycket spridd, utbredde sig till Vörå och Nykarleby församlingar. Epidemin upphörde med juli månads inträde.

I Jeppo kommun uppträdde på hösten ett antal difterifall, och då allmogen ej lät rätta sig af föreskrifterna angående isolering, drog jag försorg om, att vid häradsrätt pliktfälla en familj i stöd af kommunala hälsovårdsordningen. Plikten blef ej stor. Endast fem mark, men uppvaktningen vid tinget och öfriga besvär i målet verkar hälsosamt.

I medlet af sistlidne november månad anhöll kommunalnämndens ordförande i Alahärmä om venerisk besiktning af Heikkilä by. En kvinnsperson hade i åtskilliga gårdar hjälpt till vid tröskningen i riorna. Nu hade hon begifvit sig bort från orten och syfilidofobi hade bemäktigat sig byn. Då undertecknad anlände till ort och ställe och framhöll för husbönderne, att det var orätt att såra blygsamheten, att endast de misstänkta skulle undersökas, hjälpte det till intet. Alla skulle besiktigas. Gamla och unga, barn i alla åldrar måste af mig underkastas besiktning. Resultatet af undersökningen blef, att en äldre man med tertiära symptom upptäcktes och befordrades till lasarettet. Alla voro nöjda. I Alahärmä fruktar man af sjukdomar blott »kuppatautia».

Lungsoten kräfver fortfarande sina talrika offer. I synnerhet är det den s. k. Afrika lungsoten, som för i grafven återvändande emigranter i sina bästa

lefnadsår, anmärkningsvärd. Om det nu är inverkan af grufvornas fina damm, som skadat lungornas slemhinnor, eller förlusten af den lungsotsimmunitet, som vistelsen i hemmet delvis skänker, som gör dem så mottagliga för lungsoten vid hemkomsten, kan ej afgöras. Snart äro alla afrikaemigranter utdöda, och man res nog ej mera från våra orter till Afrikas grufvor. Emigrationen är för närvarande något förminskad. (Nils Durchman).

Wörå och Oravais kommunalläkaredistrikt. Det allmänna hälsotillståndet har under det förflutna året varit godt.

Bland allmännare förekommande sjukdomar intager tuberkulosen det främsta rummet. Dödligheten i lungtuberkulos i Wörå kommun under de 5 sista åren framgår af följande: år 1907 var dödlighetsprocenten 26.1 %, år 1908 18 %, år 1909 24.3 %, år 1910 27.94 % och år 1911 28 %. —

I föregående årsberättelse framhölls det arbete, som blifvit gjordt i och för uppförande af ett tuberkulossanatorium i Vårö. — Den 1:sta mars 1911 firades här på öfligt sätt. Min vikarie med. kand. J. Wellman höll föredrag om lungsotens karaktär och egenskaper för en å Kosksby folkskola samlad intresserad allmänhet, hvarefter man beslöt att skrida till garantiteckning för lungsotssanatoriets byggande i Wörå. Garantiteckningen fortsattes å ett af mig sammankalladt möte den 3:dje december 1911, hvarvid förslag till stadgar upplästes och godkändes med smärre anmärkningar. Den i föregående årsberättelse omnämnda interimsstyrelsen återvaldes jämte 3 suppleanter. Ordföranden (undert.) framställde styrelsens förslag att för sanatoriets uppförande skulle inköpas byggnaderna å Nygård henman i Räkiö by, hvilka stodo att erhållas för ett pris af 6,000 Fmk. Mötet beviljade styrelsen öppen fullmakt att fullfölja köpet och iordningställa sanatoriet. Styrelsen har upptagit ett lån på Fmk. 10,000 för gårdens inköp, remont och inredning. Skulden hoppas man få betald genom att ansöka bidrag från staten, bolag och föreningar. — Platsen, där sanatoriebyggnaden står, är påtagligen den lämpligaste, som kan erhållas i Wörå — högt belägen, torr mark och skyddad för starka vindar genom en granskog. (Karl Wangel.)

Kauhavan kunnanlääkärinpiiri. Terveyslautakunnan toimi on pääasiallisesti rajoittunut tarttuvien tautien vastustamiseen.

Kunnassa ei ole sairaalaa eikä vaivaistaloa vaan ainoastaan kiertävä sairaanhoitajatar, jonka apuun kuntalaiset yhä enemmän ovat ruvenneet luottamaan taudinkohtausten sattuessa. (John Corell.)

Lapuan kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut jokseenkin hyvä. Tähän vaikutti perin edullinen kesä ja hyvä sato.

Kunnassa toimii kunnan palkkaama kiertävä sairaanhoitajatar, joka toimii lääkärin määräysten mukaan, toimittaen muun muassa kaikki desinfektiot. Sitäpaitsi toimii kunnassa seurakunnan ja yksityisten varoilla palkattu diakonissa. (H. Tiitinen.)

Kokkolan piiri. Yleinen terveydentila on tilivuonna ollut tyydyttävä.

Lapsihalvauskohtauksia esiintyi loka- ja marraskuussa Kronobyssä, Teerijärvellä ja Kaustisella. Yhteensä sairastui kysessä olevaan tautiin 8 lasta.

Keuhkotauti on yhä vielä huomattavin kaikista taudeista. Suurin oli siihen kuolevaisuus Toholammella (6.95 ‰) ja Himangolla (6.61 ‰) ja pienin taas Halsuassa (0.61 ‰) ja Kronobyssä (1.38 ‰).

Piirissä ei ole tilivuonna toimitettu yhtään yleistä veneristä tarkastusta.

Lukuunottamatta Lestijärven kuntaa oli piirin kaikilla kunnilla oma tutkinnon suorittanut kätilönsä. (Osw. Myréen).

Pedersöre, Purmo och Larsmo kommunalläkaredistrikt. För allmänna hälsovårdens förbättrande gjordes under året mycket litet. Kommunalläkaren afhöll sig därifrån, emedan kommunalnämnderna icke önskade hans inblandning.

Den goda årsväxten bidrog äfven i någon mån att influera fördelaktigt på allmänna hälsotillståndet.

Anställandet af en diakonissa i Pedersöre, som redan länge varit påtänkt och hvarmed ett försök gjordes 1910, uppsköts tillsvidare.

Förarbetena för byggandet af ett sinnessjukhus invid Pedersöre fattiggård gjordes på senhösten. (Otto Blåfield.)

Kannuksen, Toholammen, Lestijärven, Lohtajan ja Himangan kunnanlääkärinpiiri. Asukasluku, syntyneet, kuolleet ja keuhkotautiin kuolleet yllämainituissa kunnissa olivat vuoden 1911 lopussa:

Kannus	4,910	151	118	30
Toholampi	4,456	132	79	25
Lohtaja	3,721	103	58	21
Himanka	3,177	104	72	21
Lestijärvi	981	31	24	5
Yhteensä	17,245	521	351	102

Keuhkotautiin kuolleita oli siis tässä piirissä 29.0 % kaikista kuolleista. Ei näytä tuberkuloosilla vielä olevan taipumusta vähenemään, vaan mieluimmin päinvastoin.

Tarttuvista taudeista on difteria raivonnut valitettavan suuressa määrässä, etenkin Kannuksessa. Sairaspäiväkirjani mukaan on vuoden kuluessa ollut hoidettavanani kaikkiansa 73 difteria-tapausta. Niistä on merkitty Kannuksesta 51 tapausta, Toholammelta 7 tapausta, Lohtajalta 4, Lestijärveltä 3. Himangalla on myös ollut useita tapauksia, vaan ne eivät ole olleet hoidossani. Mainittava lienee myös, että piirin ulkopuolelta on Sievistä ollut 6 difteriatapausta ja Rautiosta 1. Kannuksessa on kuollut difteriaan 12; useimmat niistä eivät ole olleet lääkärin hoidossa. Todellisuudessa voitanee difteria-sairasten luku Kannuksessa vuoden aikana arvostella noin 70. Tanskalaista serumia on Kannuksen apteekista myyty vuoden kuluessa 140 pulloa, ja olen havainnut tämän serumin erittäin tehokkaaksi. Melkein poikkeuksetta ovat kaikki parantuneet, jotka ajoissa ovat riittävästi sitä saaneet. Ja kuolemantapaukset ovat sattuneet lähes kaikki niiden joukossa, jotka ovat ilman sitä jääneet tai joille ruiskutus on tehty myöhään.

Tämä difteriaepidemia on tuottanut sekä minulle että seudun asukkaille paljon huolta. On koetettu neuvoa sairasten eristämistä ja on ollut määrä toimittaa puhdistukset joka tapauksessa formaliinilla. Terveyslautakunnalle on avuksi tähän taudin vastustamistoimeen valittu katsantomiehiä kyläkuntiin. Mutta sittenkin nämä toimenpiteet näyttävät aivan tehottomilta ja riittämättömiltä. Ja syy on se, ettei eristäminen useimmissa tapauksissa ole riittävän tarkka eikä huolellinen joko asianomaisten ymmärtämättömyyden tai tahallisen välinpitämättömyyden takia. Eikä puhdistusta toimiteta kyllin tehokkaasti, eikä aina ajoissa — väliin liiankin myöhään. Valitettava asia on se, ettei Kannuksessa vielä ole sairaanhoitajatarta, joka voisi kodeissa valvoa eristämistä ja toimittaa puhdistukset kunnollisesti. Difteria on jo päässyt muodostumaan paikkakunnan vitsaukseksi eikä ilman erityisen tehokkaita toimenpiteitä voida tästä selviytyä. Väliaikaisen sairaalan laittami-

nen ei minun luullakseni ollenkaan täällä vastaisi tarkoitusta, sillä tuskin poliisivoimallakaan sinne saataisiin muuta kuin osa sairaita. Ainoa sopiva ja ehkä riittäväkin keino olisi mielestäni, jos näihin seutuihin, etenkin Kannukseen, saataisiin joku sairaanhoitajatar, joka ainoastaan valvoisi difteriasairaiden hoitoa ja eristämistä sekä toimittaisi oikeaan aikaan kunnollisesti puhdistukset. Kiertäviä sairaanhoitajattaria on kyllä muissa pitäjissä paitsi Kannuksessa, vaan ne eivät voi yksinomaa difteriaa seurata, kun niitä paljon käytetään kaikellaisissa taudeissa ja voivat siten joskus levittääkin tauteja kun eivät paljotöisinä aina voi omastakaan puhdistuksestaan tarpeeksi huolehtia. (K. F. Klemola.)

Kuortaneen piiri. Tarttuvien tautien leviämistä edistää se seikka, että, milloin tarttuvaan tautiin sairastuneita lapsia tuodaan kaukaa lääkärin apua saamaan, matkustajat tällöin poikkeavat tien vieressä oleviin taloihin hevosiansa syöttämään, jolloin kipeät lapset viedään sisään asuntoihin, missä usein löytyy lapsia, jotka tällä tavalla saavat tartunnan.

Kuoleman syinä, paitsi liikkuvia kulkutautia, mainittakoon etupäässä keuhkotauti, keuhkokuume, tapaturmat ja vanhuus.

Lapsihalvausta on esiintynyt syyskuussa 1 tapaus Alavudella ja Virroilla, lokakuussa 1 tapaus Virroilla, 2 Ätsärissä ja 5 Keuruulla marraskuussa 1 tapaus Kuortaneella, 2 Ätsärissä ja muutamia Keuruulla sekä joulukuussa useita Keuruulla. (Henrik Borenius.)

Lappajärven, Vimpelin, Evijärven ja Kortesjärven kunnanlääkärinpiiri.[1] Yleinen terveydentila on ollut jokseenkin tyydyttävä. (A. Sjöberg.)

Alajärven, Soinin ja Lehtimäen kunnanlääkärinpiiri. Tammikuussa oli Alajärven kunnallislautakunnassa esillä kysymys, mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä silloin liikkuvan kurkkumädän vastustamista varten. Päätettiin kunnan kustannuksella toimittaa formaliini-puhdistuksia kaikissa taloissa, missä tauti vaan oli ollut, ja ylläpitää tilapäistä sairaalaa, niin kauan kun epidemia kestää. — Soinissa kunnallislautakunta hylkäsi ehdotuksen kunnan kustannuksella toimittaa formaliinipuhdistuksia tarttuvaa tautia ja etenkin keuhkotautia sairastaneen jälkeen.

Yleinen terveydentila ei ole ollut hyvä. Kulkutautina esiintyivät kurkkumätä ja kuristustauti, tulirokko, tuhkarokko, hinkuyskä ja influensa, vaikka ei mikään näistä ollut yli koko piirin levinnyt. (F. Nessling.)

Alavuden, Kuortaneen, Töysän ja Ätsärin kunnanlääkärinpiiri. Terveydentila on kunnissamme ollut kohtalainen. Mitä erittäinkin tuberkulosiin tulee, saattaa sanoa että sen pesäpaikkoina ovat näillä seuduin Ätsärin tehtaat, sekä että useimmat tapauksista ilmaantuvat Amerikasta palanneissa siirtolaisissa.

Kuortaneen kunnassa on kiertävä sairaanhoitajatar, muissa ei ole. Hän on ohjesääntönsä mukaisesti toiminut ja työtä on hänellä ollut runsaasti. (Eino Kaila.)

Keuruun ja Multian kunnanlääkärinpiiri. On huomattavaa, että tuberkulosia on alueella sangen vähän. Keuhkotautikuolleisuus on ylimalkaan melkoisesti alle maan keskimäärän. Viime vuonna ilmoitettiin papistolle keuhkotautiin kuolleiksi Keuruulla 13, Multialla 1, siis oli yhteinen keuhkotautikuolleisuus koko asukasmäärästä 0.107 %.

Kiertävää sairaanhoitajaa ei ole, mutta hankkeisiin on ryhdytty seurakuntasisaren hankkimiseksi ja saataneekin jo tänä vuonna. (Oskari Heikinheimo.)

Jyväskylän piiri. Terveydentila piirissä on ollut jokseenkin hyvä.

Isorokkotapauksia (9) ilmeni loka- ja marraskuussa Kaukaan tehtaalla. Venäjältä tuotujen lumppujen mukana oli tartunta luultavasti joutunut tänne.

Varallisuus on jotenkin epätasaista. Ylimalkaan tulee varsinainen väestö hyvin toimeen, mutta kunnissa on myös runsaasti irtainta väkeä, joka on köyhää. Vaivaishoitokustannukset ovatkin hyvin rasittavat.

Paikallisista taudeista ovat trakomi ja suolimatojen aiheuttamat kivut hyvin tavallisia. (Ernst Svanljung.)

Karstulan ja Kivijärven kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila vuoden alkupuolella oli huononpuoleinen silloin yli koko Karstulan kunnan raivoavan influensa-epidemian vuoksi. (Aarne Becker.)

Viitasaaren ja Pihtiputaan kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut hyvä. (John Sonck.)

Oulun lääni. *Oulun piiri.* Yleinen terveydentila on piirissäni vuonna 1911 ollut verrattain hyvä ja kuolevaisuus pienempi kuin kymmenenä viime vuotena. Suurimman kuolevaisuuden on kuten edellisinäkin vuosina aiheuttanut vanhuudenheikkous ja keuhkotauti. Viimeksi mainittuun tautiin on kuollut 2.87 henkeä tuhatta kohti. Kansalle on levitetty tietoja taudin vaarallisuudesta ja sen tartuntatavoista. Kaikkiin kuntiin on lähetetty keuhkotautia selvitteleviä kirjasia, joita ovat jaelleet sairaanhoitajattaret sekä myöskin papit kinkereillä. Asunnoissa, joissa keuhkotautinen on kuollut, toimittaa kunnan sairaanhoitajatar perinpohjaisen desinfisioimisen.

Paikkakunnallisista taudeista ovat tavallisimmat, paitse keuhkotautia, ruoansulatuselinten häiriöt, silmätaudit, risatauti sekä lapamadon aiheuttamat taudit, varsinkin verenvähyys.

Kurkkumätää on ilmennyt yksityisiä tapauksia piirini kolmessa pitäjässä (Oulujoella, Haukiputaalla ja Oulunsalossa). Oulujoella sairastui heinäkuussa kurkkumätään 2 saman mökin lasta, joista tauti tarttui saman ja naapuritorpan lapsiin. Sairaista, joitten luku heinä- ja elokuussa nousi 8:aan, otettiin muutamia Oulun kunnallissairaalaan, toiset taas voitiin eristää sairaanhoitajattaren avulla, joten tauti saatiin sillä tavoin rajoitetuksi pääsemättä leviämään tiheään asuttuun lähiseutuun. — Kaikissa näissä sairaustapauksissa käytettiin difteriaseerumia menestyksellisesti.

Joulukuussa ilmeni Lumijoella 1 poliomyelitis-tapaus. Sairas, joka oli 1 ½ vuoden vanha lapsi, parantui täydellisesti.

Yleisen kuppataudin tarkastuksen toimitin Tyrnävän pitäjän Suutarin kylässä. Tarkastus aiheutui siitä, että käydessäni kunnassa tapasin 2 kuppatautia sairastavaa henkilöä. Kaikkiaan tarkastin 75 henkilöä, joista yhdessä oli selvät kuppataudin oireet. Muutamia epäilyksen alaisia määrättiin jonkun viikon perästä uudelleen tarkastukseen. Kuppataudin levittäjäksi luullaan erästä

irtolaisnaista, joka oli työskennellyt siinä talossa, jossa ensiksi mainitut henkilöt olivat sairastuneet.

Sittenkuin Temmeksen kunta viime kuluneen lokakuun 1 p:nä oli saanut oman kätilön, on Kempele piirissäni ainoa kunta, jolla ei ole tutkinnon suorittanutta kätilöä. (S. W. Liljeblom.)

Iin kunnanlääkärinpiiri. Kunnan terveydenhoitosääntöihin ei ole vuoden kuluessa tehty mitään muutoksia eikä kunnallislautakunnan kokouksissa ole käsitelty yhtään yleistä terveydenhoitoa koskevaa kysymystä. Parannukset ja uudistukset terveydenhoitoalalla, niinkuin muillakin aloilla, kysyvät varoja, ja rahoja ovat isännät hyvin hitaita myöntämään. Jo 1910 tehty päätös toimittaa desinfisioiminen keuhko- ja muihin tuberkuloottisiin tauteihin kuolleitten jälkeen on jäänyt melkein pelkälle paperille syystä ettei kunta ole myöntänyt varoja desinfisioimiskoneen, formaliinilampun, ostamiseen. Kunnan sairaanhoitajatar on kyllä kuumalla lysoolivedellä toimittanut puhdistuksen kirkonkylässä tuberkulosiin kuolleitten jälkeen, mutta sitä vastoin ulkokylissä, joissa tuberkulosi on yleisempi, ei ainakaan minun tietääkseni ole tällaista puhdistusta tehty. Sairaanhoitajattarella on tiheästi asutussa kirkonkylässä ainakin ajottain siksi paljon työtä että hän tuskin joka tarpeessa joutuisikaan lähtemään monen penikulman päähän puhdistustöitä tekemään. Jos taas löytyisi yksinkertainen formaliinilamppu, luulisin että sen käyttämiseen helposti voisi totuuttaa esimerkiksi piirimiehet, jotka itsekukin kylässään sen avulla voisivat toimittaa tarpeelliset desinfisioimiset.

Yleinen terveydentila on kuluneen vuoden ajalla ollut verrattain tyydyttävä.

Sairastupaa ei löydy kunnassa, vaan on yksityisten kesken suurtakin innostusta sen perustamiseksi. Viime vuonna pidettiin arpajaiset sen hyväksi ja nyt puuhataan parastaikaa uusia. Varoja sairashuoneen hyväksi on jo koossa lähes 3,000 markkaa.

(K. A. Juselius.)

Raahen piiri. Kulkutauteja ei ole mainittavasti liikkunut muita kuin tuhkarokkoa vuoden kahtena ensi kuukautena. (Edvard Pruntsi.)

Kalajoen piiri. Kaikilla muilla piirin kunnilla on jo kätilöt, paitsi Sievissä ja Rautiossa.

Kurkkumätää ja kuristustautia esiintyi Kalajoella 19, Ylivieskassa 7, Rautiossa 4, Sievissä 3 sekä Oulaisissa 3 tapausta. Tauti on saatu ehkäistyksi, kun sairaihin on ruiskutettu serumia. Erityisesti on mainittava, että kunnallislautakunnat ovat sairaanhoitajattarille hankkineet ruiskut. Sitä paitsi on näiden tautien sekä tulirokon liikkuessa sairaitten huoneet desinfisioitu formaliinilla, jonka takia taudit eivät ole päässeet laajemmalle leviämään.

Sairaanhoitajattaret on kaikissa muissa tämän piirin kunnissa, paitsi Rautiossa ja Merijärvellä. (Werner Lindman.)

Ylivieskan kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut verrattain hyvä.

(E. Rodas).

Oulaisten kunnanlääkärinpiiri. Kuntakokoukseen maaliskuun 6 päivänä jätin ehdotuksen ohjesäännöksi kunnanlääkärille ja kun painetut terveydenohjesäännöt olivat loppumaisillaan niin että niitä oli hankittava uusi painos ehdotin samalla niihin muutamia muutoksia ja lisäyksiä, niinkuin pakollisen desinfisioimisen tuberkulosiin sekä äkillisiin

infektionitauteihin sairastuneitten ja kuolleitten asunnoissa, sekä että nämä puhdistukset ensi kädessä olisivat tehtävät kunnan kustannuksella ollen kunta oikeutettu perimään menonsa näistä niiltä henkilöiltä, joitten varallisuus sen myöntäisi. Vielä ehdotin että määrättäisiin jonkunlainen uhkasakko niille, jotka esimerkiksi myyvät toisille keuhkotautiin kuolleen vaatteita ja muita tavaroita, ennenkuin ne ovat desinfisioidut. Molemmat asiat jätettiin 5-miehiselle komitealle valmistettaviksi seuraavaan kuntakokoukseen. Tämän komitean oli määrä kutsua kunnanlääkäri ja kiertävä sairaanhoitajatar asiantuntijoina ottamaan osaa näihin töihin. Mitään sellaista kutsua kumpanenkaan ei kuitenkaan ole saanut. Ohjesääntöehdotus kunnanlääkärille laadittiin pääasiallisesti Duodecimseuran ehdotuksen mukaan; muut ylempänä mainitsemani ehdotukset raukesivat syystä että pidettiin vanhat yleiset terveydenhoitosäännöt täysin riittävinä.

Kuten ennenkin ovat tuberkulositaudit sekä vatsa- ja suoliston taudit yleisimpiä paikkakunnan väestön tauteja, ja otaksun näitten syiksi tietämättömyyden terveydenhoidollisissa asioissa, sopimattoman vanhoillisen lastenhoidon, epäterveelliset asunnot, sopimattoman ruoan, ylellisen kahvinjuonnin, liika ahtaan asutuksen sekä lopuksi nuorten poikien ja miesten yötyön pitäjässä toimivissa kolmessa höyrysahassa. Olen tietojen levittämiseksi ja tautien tuntemiseksi levitellyt N. A. Arpen »Tuberkulosista» nimistä kirjasta sekä K. Reijo-Waaran terveydenhoitoa käsittäviä kirjasia, jota paitsi kiertävän sairaanhoitajan avustamana olen koettanut saada jäseniä terveydenhoitoyhdistykseen ja tilaajia Terveydenhoitolehdelle. Maaliskuun 1 päivänä pidettiin täkäläisen raittiusseuran talolla n. k. tuberkulosi-iltama, jossa allekirjoittanut piti esitelmän tuberkulosista, ja monet asiaa harrastavat henkilöt avustivat muulla ohjelmalla: laululla, runonlausunnolla, näytelmäkappaleella y. m. Silloin vallitseva ankara lumipyry kuitenkin esti yleisön runsaammalti tilaisuuteen saapumasta, joten rahallinen tulos, joka päätettiin panna pohjarahaksi paikkakunnalle tulevaisuudessa perustettavan keuhkotautiparantolan hyväksi, supistui 50 markkaan. (Mikael von Pfaler.)

Haapajärven piiri. Lapsihalvaustautia sattui 2 tapausta marraskuulla Kestilässä. Samalla vuorokaudella sairastui kaksi perheen seitsemästä lapsesta. Molemmat kyllä toipuivat taudista, mutta toiseen jäi vaikeahko halvausvika.

Kuppatautia on tietooni tullut 8 tapausta, joista 1 Haapavedellä, 1 Pyhännällä ja 6 Reisjärvellä. Tämän vuoksi toimitin 3 joukkotarkastusta, nimittäin yhden Pyhännällä ja 2 Reisjärvellä.

Muista taudeista ovat piirissä yleisimpiä keuhkotauti ja muut tuberkeli taudit, ruansulatustaudit ja trakomi.

Tuberkulosin vastustamiseksi olen m. m. niissä kunnissa, joissa on kiertävät sairaanhoitajat, ilmoittanut näille kaikki näiden toimialueilla huomaamani keuhkotauti- ja muutkin soveliaat tuberkulositautitapaukset ja velvoittanut heidät käymään kyseessäolevien sairaiden luona neuvomassa ja tarkastamassa hoitotapaa. Sitäpaitse ovat he toimittaneet desinfisioimisia tuberkulosiin, samoinkuin muihinkin tarttuviin tauteihin kuolleiden asumuksissa.

Kiertäviä sairaanhoitajia on edelleenkin ollut toimessa Haapavedellä ja Pulkkilassa, jotapaitse Piippolaan ja Nivalaan on perustettu diakoniyhdistykset, joiden kummankin palveluksessa on ollut diakonissa elokuusta saakka.

Sairashuoneita ei piirissä vieläkään ole, ainoastaan Haapaveden ja Pyhäjärven vaivaistaloissa on muutamia sijoja varattomia mielisairaita varten. Kun paikkojen saanti valtion mielisairaaloissa on ollut peräti vaikeata, on usein täytynyt väliaikaisesti sijoittaa varallisiakin mielisairaita vaivaistalojen mielisairasosastoille, kun mainitut sairaat ovat olleet niin vaikeasti hoidettavia, ettei niille ole voitu saada hoitoa yksityisten luona. (J. Alfr. Levonius.)

Nivalan kunnanlääkärinpiiri. Tärkein tapaus terveydellisessä suhteessa viime vuotena on ollut yritykset köyhäinhoidon parantamiseksi kunnassa. Kun vaivaistaloa ei kunnassa ole, on köyhäinhoidossa paljonkin puutteellisuutta ja epäjärjestystä ollut olemassa. Varsinkin kotiavustusta on paljon moitittu, milloin se sitten on ollut turhan runsas, milloin taasen on avustusta jaettu riittämättömän niukasti. Tyytymättömyyttä ei siten ole puuttunut, ei maksajien eikä avustettujenkaan puolelta. Jotta parempaa järjestystä ja tasapuolisuutta tässä suhteessa saataisiin aikaan, lähetettiin kunnan puolesta kaksi henkilöä perehtymään köyhäinhoitoon muissa kunnissa ja ennen kaikkea sellaisissa, missä vaivaistalo oli toiminnassa. Kun he matkalta palattuaan esittivät syyskuun suuressa kuntakokouksessa matkakertomuksensa, puolustivat he mitä lämpimimmin vaivaistalon rakentamista, jonka he arvelivat tuottavan sekä puhtaasti taloudellista hyötyä että ennen kaikkea suurempaa järjestystä ja säntillisyyttä köyhäinhoidossa. Esitys ei kuitenkaan saanut riittävää kannatusta, ja enemmistö hylkäsi tehdyn esityksen. Kansakoulujen rakentamiset, jotka viime vuosina ovat kuntaa suuresti rasittaneet, lienevät osaltaan hylkäävän päätöksen aiheuttaneet. Vaivaistalo-kysymys on siten kielteisesti ratkaistu ehkä moneksi vuodeksi eteenpäin. Tämä on sitä enemmän valitettavaa, kun kunnassa ei ole sairashuonettakaan, joten vaivaistalon hankkiminen olisi ainakin köyhien sairaanhoidossa saanut jonkun verran parannusta aikaan.

Kiertävä sairaanhoitaja tai oikeammin diakonissa on kuntaan viime vuoden aikana hankittu. Tärkeänä tehtävänä hänen toimessaan on ollut asumuksien puhdistaminen keuhkotautia poteneitten sairaitten jälkeen. Vaikka kunnassa on ollut jo useita vuosia formaliinilamppu ja sitäpaitsi kunnan puolesta on myönnetty varoja tällaisien puhdistuksien toimeenpanemiseksi, ovat puhdistukset varsinkin syrjäkylillä olleet vaillinaisia ja monesti laimiinlyötyjä, kun ei kuolemantapauksista ole aina lääkärille ilmoitettu.

(A. E. Holmqvist.)

Kajaanin piiri. Pahin kaikista kulkutaudeista on ollut tulirokko, jota esiintyi Sotkamossa ainakin 43 ja Kajaanin maalaiskunnassa 10 tapausta. Sotkamon Tipasojan kylässä oli sitä jo edellisen vuoden lopulla ja levisi se sitten samassa kylässä yhä laajemmalle, kun ei onnistuttu kaikista ponnistuksista huolimatta saada kansaa noudattamaan annettuja varovaisuusohjeita. Tipasojalta levisi tauti viiteen eri kyläkuntaan, mutta kaikki tapaukset tulivat ajoissa tietooni, joten taudin leveneminen saatiin ehkäistyksi. Sotkamossa toimiva diakonissa on ollut sangen suurena apuna, sillä hän kierteli ahkeraan tautiseuduilla antamassa potilaiden hoitoa ja eristämistä koskevia neuvoja sekä toimitti asianmukaiset puhdistukset.

Harvinaisuutensa vuoksi on mainittava, että tänä vuonna olen tavannut täällä kaksi Balantidium coli tapausta. Toinen sairaista oli 64 vuotias talon-

isäntä Paltamosta. Hän ei ollut sairastanut muuta kuin lavantautia v. 1867, kunnes 2 vuotta sitten sai rinnanalusvaivoja ja vatsa alkoi olla pehmeällä. Silloin oli häneltä myös lähtenyt heisimatoa. Kun hän maaliskuun 27 p:nä tuli hoitooni, ei hänessä ollut heisimatoa, vaan runsaasti balantidium colia sekä niin vaikea suolikatarri, että ulosti toistakymmentä kertaa vuorokaudessa. Suolikatarri parani kyllä hyväksi, mutta balantid. coli ei hävinnyt kokonaan; muuten hän turmeli terveytensä sopimattomalla elämällään. Myöhemmin oli hän hoidettavana täkäläisessä sairaalassa ja on nykyään kuollut. Sikoja oli hänen kodissaan pidetty tavallisuuden mukaan milloin yksi, milloin kaksi. Toinen balantidium coli-tautiin sairastunut henkilö oli 54 vuotias, Säräisniemen pitäjän Manamon salon saarelta kotoisin oleva mökinemäntä. Hän kävi luonani kesäkuun 6 p:nä ja kertoi, että hän on aina ollut terve, vatsa on tosin ollut kovana ja heisimatoa on näyttäytynyt, mutta nyt oli vatsa ollut vetelällä pari viikkoa. Hän sanoi »kyllä nähneensä sikoja, mutta ei koskaan hoitaneensa niitä.» Myöhemmin en ole onnistunut saamaan tietoja hänestä.

Kun heisimato on täällä hyvin yleinen, on usein tarvinnut tarkastaa ulostuksia mikroskopilla (tänä vuonna 543 kertaa). Siten olen tullut huomanneeksi yllämainitut 2 tapausta ja yhden taenia solium-tapauksen. Viimemainittu mato vaivasi erästä 8 vuotiasta tyttölasta, joka oikeastaan oli kotoisin Iisalmelta, vaikka hän jo useita kuukausia oli asunut Kajaanissa. Hänellä oli ollut erityinen halu syödä raakaa lihaa.

Botriocephalus latus-matoa huomasin 18 %:lla kaikista potilaistani ja 69 %:lla vartavasten tarkastetuista.

Keuhkotautisten kuolleisuus on pysynyt jotenkin ennallaan.

Venerisiä tauteja on esiintynyt jokunen tapaus. Yleistä kuppatautitarkastusta ei ole kuitenkaan tarvinnut toimittaa.

Diakonissoja tahi kiertäviä sairaanhoitajattaria on Sotkamossa, Suomussalmella ja Puolangolla. Niistä on ainakin Sotkamon diakonissaa käytetty paljon. Myöskin Ristijärven seurakunnalle on myönnetty valtioapua diakonissan palkkaamiseen, mutta tointa ei ole vielä julistettu avonaiseksi.

(Alexis Arvelin.)

Hyrynsalmen, Ristijärven, Puolangon ja Suomussalmen kunnanlääkärinpiiri. Terveydentila yleensä hyvä. (Edvard Buss.)

Pudasjärven piiri. Yleinen terveydentila on vuoden kuluessa ollut hyvä.

Kulkutauteja on liikkunut piirissä vuoden 1911 kuluessa hyvin vähän.

Tavallisimpia tauteja ovat ruoansulatushäiriöt ja keuhkotauti. Mitä keuhkotautiin tulee, tuntuu minusta, että ainakin täällä Pudasjärvellä se ei enää ole niin yleinen, kuin ensi vuosina tänne tultuani.

Sekä Kuusamossa että Pudasjärvellä ovat kunnallissairaalat koko vuoden olleet toimessa.

Kiertävä sairaanhoitajatar on ainoastaan Pudasjärvellä. (E. Mellberg.)

Kuusamon kunnanlääkärinpiiri. Tuberkulosi on nähtävästi leviämään käsin. Tähän vaikuttanee osaltaan n. s. savottatyöt, niiden aikana kun tilapäisissä hökkeleissä asustaa tuvan täysi kansaa. (Juho Varpula.)

Tornion piiri. Piirin alueella sijaitsevat kaupungit ovat edelleenkin vähäpätöisiä, niin Tornio kuin Kemikin. Huomattavaa liike-elämän elpymistä ei ole havaittavissa; ne pysyvät pääasiallisesti sisämaahan vietävien tavaroiden kauttakulkupaikkoina. Teollisuuslaitokset, rannikkoseudun suurenpuoleisia sahalaitoksia mainitsematta, ovat aivan pieniä. Kemissä on vähäinen konepaja, ja tämän vieressä toimetonna ollutta puunjalostustehdasta aijotaan saada käyntiin ja sen voimalla myöskin sähkövalaistuslaitos kuntoon. Myöskin Tornio hankkii oman sähkölaitoksensa. Näistä koituu suuri hygieeninen etu kaupunkien kouluille, kun tälläkin kulmalla päästään ilmaa turmelevista lampuista, joita talvisydännä tarvitsee polttaa miltei koko lukuajan tai ainakin koko aamupuolen.

Tehdasliikkeen tuottamia hygieenisiä haittoja ei yleensä ole huomattavissa muita kuin sahojen työväestön liian ahtaista asunnoista aiheutuvat vauriot.

Väestön asunto-, ravinto- ja työoloissa ei ole mainittavia muutoksia tapahtunut. Yleiset liikeolot ovat jotenkin pysyneet ennallaan. Sanottavaa elpymistä ei ainakaan saata havaita. Sen sijaan kuulee nurkumista rahan niukkuudesta. Tähän vaikuttaa varsinkin irtolaisväestön keskuudessa vallitseva »kädestä suuhun» eläminen ja tuhlaavaisuus. Säästäväisyyttä on katsottava miltei rikokseksi, sillä on ylläpidettävä uskoa, ettei meidän päivinämme ruumiillisen työntekijä muka voi säästää työpalkkain niukkuuden vuoksi. Työnpuutetta ei todellisuudessa ole ollut, vaikka syyspuolella monet nuoret, terveet miehet koettivat kerjuulla päästä pulasta, johon joko juopottelulla tahi muuten kierrellessään parempia työmaita etsimässä olivat joutuneet. Työnhaluiset omanpaikkakuntalaiset ovat saaneet työtä kautta koko vuoden, onpa sitä riittänyt metsä- ja sahatöissä sekä uittohommissa suurelle määrälle maan eri kolkilta tänne kertynyttä väestöäkin. Ylimaista rannikolle palaavat kuluttavat usein lyhyessä ajassa säästönsä väkijuomiin.

Amerikaan muutto on mahdollisesti entisestään vähän laimennut. Maantyöt, jotka rahtiliikkeen loputtua Kemin jokivarrella pääsivät suurempaan vauhtiin, kärsivät edelleen työvoiman puutetta ja työpalkkain ollessa korkeina ei kannattavaisuuskaan ole kehuttava.

Vaivaistaloa ei ole millään piirin alueella olevalla kunnalla. Suurinta puutetta kärsivät sairaalloiset henkilöt, vieläpä mielisairaatkin ovat sijoitetut yksityisten luo.

Keuhkotauti on edelleen vienyt useimmat uhrit, 109 henkeä (2.78 tuhatta asukasta kohti).

Yleistä kuppatautitarkastusta ei ole tarvinnut suorittaa vuoden kuluessa muualla kuin Turtolan Pellonkylässä, metsätöissä toimivien keskuudessa maaliskuulla. Sen toimitti samassa kylässä asuva aluelääkäri. Tulos oli aivan vähäinen: ilmeni nimittäin muutamia tippurisairaita, joita jo aikasemmin oli sieltä sairaalaan lähetetty ja josta yleinen hälinä oli saanut alkunsa.

Terveydenhoidon yleistila maaseudulla on kuten ennenkin epätasaista, kehittyneempää rannikolla ja osittain myöskin Tornion jokivarrella, heikompaa Tervolan kunnassa. Kemin, Tervolan ja Alatornion kunnilla on kullakin diakonissa ja kaupungeissa kiertävä sairaanhoitajatar sekä Kemissä tämän lisäksi vielä seurakunnan diakonissa. Näitten tarpeellisuus on kaikkialla tunnustettu. Alatornion kunta, saatuaan avustusta yleisistä varoista, on vuoden lopulla ottanut palvelukseensa kiertävän sairaanhoitajattarenkin, joka kunnan laajuuteen nähden onkin varsin tarpeellinen. (J. Soini.)

Kemin kunnanlääkärinpiiri. Kiertävänä sairaanhoitajattarena on diakonissa toiminut; sitäpaitsi oli kevätpuolella ja kesällä kulkutautien aikana palkattuna toinenkin sairaanhoitajatar, joka myöskin piti huolen desinfisioimisesta. (Veikko Punttala.)

Rovaniemen piiri. Läpi koko piirin juoksee mahtava Kemijoki sivuhaaroineen. Myös löytyy lukemattomia järviä, joista mainittakoon suuri Kemijärvi, ja lampia. Enin osa maata on metsää ja rämettä. Viljeltyä maata on vähän, pääasiallisesti jokien ja järvien rannoilla.

Piirin ilmanalalle on ominaista: lyhyt kesä, joka voi olla kylläkin kuuma; lyhyt, mutta sateinen syksy; pitkä, synkkä pakkastalvi ja lyhyt, kuiva kevät.

Piirin eteläosassa viljellään ruista, joka joskus valmistuukin. Yleisesti, paitsi pohjoisimmassa osassa, viljellään ohraa, joka usein valmistuu käyttökelpoiseksi, joskaan ei siemeneksi. Ohraleipää, niin kutsuttua rieskaa, käytetään paljon. Perunoita viljellään koko piirissä. Mutta leipäaine on kumminkin suurimmaksi osaksi ostettava. Eteläosassa piiriä tullaan hyvinä vuosina omilla toimeen jouluun saakka (jossakin varakkaammassa talossa ympäri vuodenkin), mutta huonompina vuosina on ostoviljaan turvauduttava koko piirissä jo syksystä asti. Mistä kaikki tarvittavat rahat saadaan? Tukkimetsistä ja tukkitöistä sekä monessa paikassa rahdin ajolla. Paikkakunnilla, joissa isojako on loppuun suoritettu, ovat enimmät metsät jo myyty ja — myös syöty. Missä sitä ei vielä ole tehty, löytyy niitä jonkun verran, vaikka tukkiyhtiöt kaikellaisilla kepposilla (valekaupoilla, ennakkorahoilla y. m.) koettavat saada niitä valtoihinsa. Mutta suurimmat hakkuut tapahtuvat tietysti kruununmetsissä. Sekä talolliset että loiset koettavat sillä lailla hankkia tarvittavat rahat. Työpalkat nousevat vuosittain moneen miljoonaan markkaan, ja jäisi säästöjä ja

varallisuuttakin, jos ymmärrettäisiin elää säästäväisesti ja tallettaa saadut rahat. Niin kehittynyttä ei meidän kansamme kuitenkaan ole. Kärsittyään kylmyytta ja puutetta ja kaikenlaista kurjuutta talvella hakkuissa ja keväällä uitossa, tuhlaavat enimmät raskaalla työllä ansaitut rahansa viinaan ja kortinpeluuseen y. m. ja ostamalla kaikenlaista turhanpäiväistä, niin että monen on pakko kerjäämällä hankkia itsellensa tarvittavat varat päästäkseen syksyllä työmaille. Etukäteen sitten ostamalla yhtiöltä ruokaaineita ja työkaluja, joitten hinnat tietysti ovat kylläkin korkeat, supistuvat tulot. Rahdin ajolla koetetaan taas toisin ajoin ansaita rahaa, mutta sen kautta maanviljelys laiminlyödään.

Kuolevaisuus on tilivuonna ollut tavallista suurempi. Sen vaikuttavat enimmäkseen kulkutaudit. Olen sen takia hankkinut kulkutauteja selvitteleviä lentokirjasia, joita ovat levittäneet papit, piirimiehet, sairaat y. m., ja olen tullut siihen käsitykseen, että niistä on ollut hyötyä. Jos kirjanen jossakin jääkin lukematta, tutkitaan sitä taas toisessa pirtissä ja perheessä vakavasti ja koetetaan neuvoja seurata. Mutta kansan sivistymättömyys ja kehittymättömyys tekee suurta haittaa. Terveydenhoidon edistymistä tavallaan ehkäisee täällä paljon levinnyt Laestadion usko, joka suorastaan kieltää tartunnan ja pitää sitä suurena armonosotuksena, jos Jumala ottaa lapsen nuorena luokseen. Kun joku (pienikin lapsi) kuolee laestadiolaisperheessä, vaikkapa tarttuvaankin tautiin, pannaan kernaasti toimeen suuret hautajaiset siihen kuuluvine seuroineen (laestadiolaisten hartaushetkiä, joihin usein hankitaan joku maallikko saarnaajapuhujaksi, kutsutaan seuroiksi) ja sillä lailla tietysti taudit levenevät. Uhkauksilla ja varoituksilla olen saanut tämän tavan vähenemään kirkonkylän ympäristöstä, mutta sivukylissä on sitä mahdoton valvoa.

(O. Sahlberg.)

Kemijärven kunnanlääkärinpiiri. Tärkeänä seikkana on mainittava täällä suuressa määrässä harjotettu tukkiliike. Ikivanhoja metsiä on parina viimeisenä vuosikymmenenä ruvettu suuressa määrässä myymään. Tätä myyntiä kestää nykyäänkin. Sen kautta varallisuus on melkoisessa määrässä kasvanut, joten paikkakunta nyt lienee varakkaimpia seutuja maassamme. Samalla kun tukkiliike täten on ainakin toistaiseksi lisännyt paikkakunnan varallisuutta, on se kuitenkin myös tuonut tänne paljon pahaa. Niinpä terveydellisessäkin suhteessa. Liikkuva, irtain ja epäsiisti tukkityöväki monella tavalla edistää sairaloisuuden leviämistä siellä missä se tuon tuostakin täyttää kylät ja yksityiset asumukset.

Pahimpia terveydenhoidollisia epäkohtia on epäsiisteys. Se ilmenee kaikkialla, asumuksien ulko- ja sisäpuolilla. Portaiden vieret, pihat ja nurkan taustat saastutetaan likavesillä ja ulostuksilla aivan yleisesti. Kemijärveläinen ei tule ajatelleeksikaan että siinä on jotakin nurinkurista. Kaivojen puhtautta ei ymmärretä valvoa, vaan pääsee pihavettä enimmäkseen valumaan kaivoon. Lattialle sylkeminen on yleinen tapa. Epäsiisteyttä huoneissa lisää myös m. m. se seikka että tupakoiminen- ja tupakan pureminen täällä on

sangen yleistä, vielä yleisempää kuin muualla Suomessa. Juoppous on suuressa voimassa, julkeasti ja isossa määrässä harjotetun salakapakoimisen turvissa. Ehdoton raittius on hyvin vähän tunnettua.

Mitä ravinnon laatuun tulee, niin ei liene syytä sitä erityisemmin moittia. Jos ruoan valmistamisen taito olisi parempi ja enemmän ymmärrystä terveydenhoidon vaatimuksista ravintoon nähden, niin voisivat tarjona olevat ruoka-aineet nähtävästi olla sangen tyydyttävät. Kansan tapa kuitenkin on käyttää hyvin yksipuolisesti liharuokaa ja sitä sangen vahvasti suolattuna. Lasten hoidossa esiintyy paljon ymmärtämättömyyttä. Ruokinta tapahtuu vastoin terveyden vaatimuksia, vierottaminen lykätään usein aivan liian myöhäiseksi. Näissä suhteissa näyttää kuitenkin jonkun verran edistystä olevan huomattavissa, suureksi osaksi kätilöiden neuvojen vaikutuksesta. Ikävä epäkohta lapsiin nähden on, että he äivan yleisesti saavat viettää aikansa yhteisen asuinhuoneen lattialla, joka on talon väen sekä usein monilukuisten matkustajien syljen y. m. lian saastuttamana.

Erityinen terveydenhoito-ohjesääntö on kuntaa varten aikanaan muodostettu kuntakokouksessa 22/8 1891. Se on Kuvernöörin vahvistama 5/5 1892. Aikanaan se on painosta toimitettu ja nähtävästi kuntalaisille jaettu. Nykyään on tämä painos jo melkein olemattomiin hävinnyt. Tässä kiitettävässä tarkotuksessa toimitetussa ohjesäännössä on kuitenkin sen verran vanhanaikuisuuksia ja puutteita ettei sen uudestaan painattaminen ainakaan semmoisenaan liene tarkotuksen mukaista.

Kunnan terveydenhoitolautakuntaan on allekirjoittanut valittu jäseneksi ja esimieheksi kysymyksessä olevan vuoden ajalla. Joulukuun 4 päivänä lautakunta piti kokouksen, jossa suunniteltiin työtavasta. Pidettiin tärkeänä aluksi koettaa levittää hyviä tietoja esitelmien kautta. Tällaisia terveydenhoidollisia esitelmiä pidin joulukuussa 1911 kaksi kertaa eri paikoissa. Terveydenhoitolautakunnan tutkittavaksi on joutunut suurempi lähetys (19 laatikkoa) ameriikkalaista silavaa, joka oli aijottu tukkityömaille vietäväksi. Tutkittaessa huomattiin sen olevan turmeltunutta ja ravintoaineeksi sopimatonta, minkä vuoksi se palautettiin lähettäjälleen.

Kunta on ollut hankkeessa saada oman sairaalan. Sitä varten on pyydetty valtiolainaa (30,000 mk.) rakentamiseen sekä valtioapua sisustamiseen ja vuotuiseen ylläpitoon. Vahvistetut piirustukset ovat olemassa.

Kunnassa toimii yksityinen, valtioapua nauttiva synnytyslaitos. Paitsi siinä toimivaa kätilöä on kunnalla oma kätilö. Paikkakunnalla toimii myös seurakunta-diakonissa, jonka palkkaus tulee seurakunnan hallussa olevasta diakonaattirahastosta.

(Hannes Heikinheimo.)

Kittilän piiri. Vuodentulosta ei ole terveyssuhteisiin nähden mitään muistuttamista. Sato oli muuten tavallista parempi, m. m. kypsyi kaura, mikä täällä on sangen harvinaista. Ohra ja potaatit menestyivät sangen hyvin. Heiniä saatiin kuitenkin vähänpuoleisesti.

Sairaaloita ei vielä ole piirissä, mutta nykyisin rakennetaan valtion kustannuksella paraikaa sellaisia Sodankylään, Muonioon ja Inariin, joihin kuntiin on myöskin asetettu valtion palkkaamat alueläkärit. (Ivar Levison.)

Muonionniskan ja Enontekiäisten kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila on ollut hyvä.

Kulkutauteja ei ole tullut tietooni. (V. Fabritius.)

Sodankylän kunnanlääkärin piiri. Huolestuttavana ilmiönä on kuppataudin esiintyminen. Vuoden 1911 aikana olen lähettänyt Tornion yleiseen sairaalaan 8 miestä ja 3 naista mainitun taudin takia. Tippuri on myöskin yleinen kulkevien tukkityömiesten keskuudessa, mutta kääntyvät he lääkärin puoleen ainoastaan komplikatsionien sattuessa. Tartunnan ovat useimmat saaneet Rovaniemellä, Kemissä ja Torniossa. Kuppataudin vuoksi kävin tarkastusmatkoilla erinäisillä tukkityömailla touko- ja kesäkuussa.

(A. Kröger.)

Yhteenveto piirilääkärien ilmoituksista allamainittujen

Sammanställning af provincialläkarenes uppgifter om nedanangifna

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Uudenmaan lääni. **Nylands län.**						
Helsingin piiri. *Helsingfors distrikt.*						
Askula	30	1—3, 11	1	5	—	—
Borgå landsf.	47	2, 8, 10, 11	S	2, 3, 5	4	4, 8
Helsinge	129	1—12	164	1—3, 7, 8, 10	9	8, 9, 11
Mäntsälä	10	1, 4—7	S	1—4, 6, 12	—	—
Nurmijärvi	13	1—3, 5, 6, 9, 11	128	1—6, 8, 12	2	1, 2
Pornainen	17	1, 2, 4, 5, 10	30	4, 5	—	—
Pukkila	—	—	—	—	—	—
Sibbo	19	1—3, 6—10	S	1, 2, 5	7	1, 8
Tuusula	29	1—3, 5, 6, 11, 12	S	1, 2, 12	1	3
Lovisan piiri. *Lovisa distrikt.*						
Anjala	1	6	—	—	3	10
Artjärvi	2	10	22	11, 12	—	—
Elimäki	4	6	S	4—7, 11, 12	5	1, 2, 5, 10
Iitti	1	4	S	6, 8—10, 12	7	1, 4, 10
Jaala	—	—	—	—	—	—
Lappträsk	1	6	S	2—6	—	—
Liljendal	3	3, 4	S	2	1	8
Mörskom	—	—	2	12	—	—
Orimattila	4	1, 12	1	5	1	5
Pernå	1	7	M	1, 2, 6	—	—
Strömfors	—	—	—	—	1	1

Huom. Sarakkeeseen I on merkitty taudin kohtausten lukumäärä, vaan kun sitä ei kitsee suuren määrän kohtauksia sisältävä kulkutauti, M kulkutauti sisältävä pienemmän kuluessa tauti on ilmestynyt, merkitsemällä niiden järjestysnumerot 1, 2, 3 j. n. e.

Obs. I kolumn I finnes antecknadt antalet fall af sjukdomen, men då detta ej ens S betecknar epedemi med stort antal fall, M sådan med mindre antal samt E enstaka fall ningsnummer 1, 2, 3 etc.

tautien esiintymisestä piirilääkäripiireissä vuonna 1911.

sjukdomars förekomst inom provinciallläkaredistrikten under år 1911.

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	1	8	—	—	—	—
24	2, 3, 8, 11	8	5, 8	13	2, 3, 5, 8—12	—	—	M	2, 3, 12
S	1—3, 7	1	8	31	1—6, 8—12	—	—	S	1, 2, 11, 12
12	9, 11, 12	—	—	81	1—7, 9—12	—	—	S	1—3
M	2, 3	7	5, 8, 9, 12	18	1—9, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	1	11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	8	6, 7	—	—	—	—
—	—	—	—	16	2, 4, 6, 7, 9—11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	7	4, 10, 11	—	—	6	3, 7, 9
S	1—6, 8	—	—	18	1, 3, 4, 7, 9—12	—	—	3	9, 12
34	1, 2, 4, 6, 8, 9, 12	4	11	26	4—8, 10—12	—	—	21	1, 2, 4, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	10	—	—	3	3, 11	2	2, 4	7	1, 2, 4, 7, 10
—	—	—	—	6	5, 7	1	1	10	1, 2, 5—7, 9, 12
—	—	—	—	6	10—12	—	—	—	—
9	3, 4	18	1, 8, 9, 11	6	1, 6, 10—12	—	—	S	1, 2, 6, 11
—	—	—	—	8	1, 8, 11, 12	1	2	25	1—3, 5—7, 10—12
—	—	—	—	12	7, 10—12	1	5	14	1—4, 6

ole voitu tarkalleen määrätä käytetään siihen joku merkityksistä S, M eli E, joista S mer-
määrän semmoisia ja E yksityisiä kohtauksia. Sarakkeessa II mainitaan kuukaudet, joitten

märmelsevis kunnat uppgifvas, användes någon af beteckningarna S, M, eller E, af hvilka I kolumn II angifvas månaderna, under hvilka sjukdomen förekommit, genom deras ord-

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Tammisaaren piiri. *Ekenäs distrikt.*						
Bromarf	—	—	—	—	—	—
Degerby	22	7—9	3	4	—	—
Ekenäs landsf.	6	11, 12	—	—	—	—
Ingå	15	3, 7—10	—	—	—	—
Karjalohja	—	—	—	—	—	—
Karis	10	3, 4, 8, 11, 12	9	1—3, 6	—	—
Pojo	28	1—5, 9, 11	11	5—8	—	—
Sammatti	—	—	—	—	—	—
Snappertuna	—	—	—	—	—	—
Svartå	15	2—4	2	5	—	—
Tenala	—	—	—	—	—	—
Lohjan piiri. *Lojo distrikt.*						
Esbo	24	1,2,4,6—8,10,11	S	1—5	—	—
Kyrkslätt	40	5, 7—12	S	1—4	—	—
Lohja	—	—	S	5, 9—12	—	—
Nummi	—	—	E	11	1	12
Pusula	1	6	—	—	—	—
Pyhäjärvi	3	4, 10	S	1, 2, 4	—	—
Sjundeå	20	7, 9—12	S	3, 4	—	—
Vihti	18	1—3, 5—8	S	1—4	—	—
Turun ja Porin lääni. **Åbo och Björneborgs län.**						
Turun piiri. *Åbo distrikt.*						
Kaarina	—	—	5	4	—	—
Kakskerta	2	2	—	—	—	—
Karinainen	—	—	30	10	—	—
Karuna	—	—	—	—	—	—
Koski	—	—	—	—	—	—
Kuusluoto	3	5	—	—	—	—
Lieto	3	8, 11	100	10	—	—
Maaria	—	—	30	11	—	—
Marttila	—	—	—	—	—	—
Masku	6	12	20	2	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1—4
—	—	—	—	8	3, 4, 7, 8	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1, 2
1	3	—	—	6	7, 8	—	—	M	1—3, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	1	—	—	—	—	—	—	M	1, 2
9	1, 11	—	—	—	—	—	—	M	1, 2, 10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1, 2, 4
—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1, 2, 4
—	—	—	—	10	1, 3, 8, 12	—	—	S	1, 5, 12
2	6	3	10	17	1—5, 10—12	—	—	—	—
7	6, 7	—	—	6	2, 10—12	—	—	E	1, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
E	9	—	—	12	4, 10, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	41	1, 3, 4, 9, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	2	6, 10	—	—	1	4
2	1	—	—	7	1, 3, 5, 9, 11	—	—	E	2—4, 9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	10	2	10	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	13	2, 4, 11	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. karlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Naantalin maaseur.	2	11	—	—	—	—
Nousiainen	3	5, 12	—	—	—	—
Paattinen	4	4	—	—	—	—
Paimio	2	11, 12	—	—	—	—
Pargas	78	1, 4—12	6	4, 7, 8	—	—
Piikkiö	3	1, 3	26	1, 2	—	—
Prunkkala	12	9, 12	1	9	1	11
Pöytyä	—	—	10	2	—	—
Raisio	8	9—12	10	11	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—
Sauvo	4	1, 12	—	—	3	1, 2
Tarvasjoki	8	10	—	—	—	—
Vahto	2	12	10	4	1	2
Yläne	—	—	20	12	—	—
Uudenkaupungin piiri. Nystads distrikt.						
Iniö	—	—	—	—	—	—
Karjala	—	—	—	—	—	—
Kustavi	—	—	—	—	—	—
Laitila	1	5	—	—	—	—
Lemo	—	—	—	—	—	—
Lokalahti	S	12	—	—	—	—
Mietoinen	3	10	—	—	—	—
Mynämäki	8	11, 12	M	1—4	1	8
Pyhämaa	—	—	—	—	—	—
Pyhäranta	1	11	—	—	—	—
Taivassalo	—	—	—	—	—	—
Uudenkaupungin maaseur.	2	5, 8	—	—	—	—
Uusikirkko	7	4, 6, 10, 12	—	—	—	—
Vehmaa	20	2, 7, 10, 11	E	3	—	—
Velkua	12	11, 12	—	—	—	—
Rymättylän piiri. Rimito distrikt.						
Askainen	1	11	14	4, 6	—	—
Houtskär	—	—	M	7	—	—
Korpo	15	11, 12	—	—	—	—
Merimasku	2	12	S	4—6	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	9	8, 11, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	9	8, 9	—	—	—	—
—	—	—	—	2	6	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	10	11, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—3
—	—	—	—	M	1, 8, 9, 11	—	—	S	1, 2
S	5, 7	—	—	—	—	—	—	S	1—3
S	1, 4, 8, 12	—	—	1	9	—	—	S	1—3
S	1	—	—	—	—	—	—	S	1—3
S	1—4, 7, 9	—	—	—	—	—	—	S	1—3, 12
—	—	—	—	3	7, 8	—	—	S	1—3
S	9, 12	4	9	24	1—4, 7—9, 11	—	—	S	1—3
—	—	—	—	E	10	—	—	S	1—3
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—3
M	3, 6	—	—	—	—	—	—	S	1—3
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—3
S	4—6	—	—	3	2, 4	—	—	S	1—3
S	1—7, 11	—	—	1	5	—	—	S	1—3
M	1, 2, 4	—	—	—	—	—	—	S	1—3
8	4—6	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	2, 9	—	—	2	11	—	—	5	2, 3

Läänit, piirilääkäripiirit, läänit ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Nagu	—	—	5	1, 11	3	8, 9
Rymättylä	7	10, 12	—	—	—	—
Godbyn piiri. *Godby distrikt.*						
Brändö	—	—	—	—	—	—
Eckerö	—	—	—	—	1	8
Finström	—	—	—	—	—	—
Föglö	—	—	—	—	—	—
Geta	—	—	—	—	—	—
Hammarland	2	2, 3	—	—	—	—
Jomala	4	2, 4 5	—	—	—	—
Kumlinge	—	—	—	—	—	—
Kökar	—	—	—	—	—	—
Lemland	—	—	—	—	—	—
Lumparland	—	—	—	—	—	—
Saltvik	—	—	4	1	—	—
Sottunga	—	—	—	—	—	—
Sund	—	—	—	—	—	—
Vårdö	—	—	—	—	—	—
Porin piiri. *Björneborgs distrikt.*						
Ahlainen	6	2, 6, 10	—	—	3	9
Eura	—	—	—	—	—	—
Eurajoki	—	—	—	—	—	—
Hinnerjoki	—	—	—	—	—	—
Honkilahti	—	—	—	—	—	—
Kiukainen	—	—	—	—	—	—
Kullaa	—	—	—	—	—	—
Lappi	—	—	—	—	—	—
Luvia	4	10, 11	5	6, 7	1	8
Merikarvia	—	—	—	—	—	—
Nakkila	1	2	—	—	—	—
Normarkku	—	—	—	—	2	9
Pomarkku	2	4	—	—	1	9
Porin maaseur.	4	2, 5	—	—	—	—
Rauman maaseur.	—	—	—	—	—	—
Siikainen	—	—	—	—	—	—
Ulvila	3	1, 7, 11	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1, 2
49	1—3, 5	—	—	1	11	—	—	3	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	8	2—5, 7, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	24	1—3, 6, 7, 11
—	—	—	—	6	7, 8	—	—	7	1—4
—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	10	1—3, 5
—	—	—	—	4	7, 9	—	—	28	1—5, 7, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	S	2—4, 7
—	—	—	—	—	—	—	—	3	3, 4
—	—	—	—	—	—	—	—	3	1—3
—	—	—	—	1	12	—	—	28	1—3,5, 6, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	1	11
—	—	—	—	—	—	—	—	8	1—3
—	—	—	—	—	—	—	—	3	3, 4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	1, 3, 9—11	—	—	28	1—6, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	3	7, 9	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	11	—	—	1	7	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	3	—	—	—	—	—	—	M	2, 3
E	1, 2, 6	—	—	—	—	—	—	M	1—4
3	1, 2	—	—	—	—	—	—	M	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	1, 7	2	8, 10	5	3, 11	—	—	M	1—4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	M	2
E	2, 3, 7	—	—	6	1, 8, 11	—	—	M	1—4

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Ikaalisten piiri. *Ikalis distrikt.*						
Honkajoki	—	—	—	—	—	—
Hämeenkyrö	—	—	S	7—12	—	—
Ikaalinen	M	2, 4, 6, 8	M	1, 4, 8, 12	E	6—8
Jämijärvi	—	—	—	—	—	—
Kankaanpää	E	4	M	6, 12	—	—
Karvia	—	—	—	—	—	—
Parkano	—	—	—	—	E	9
Viljakkala	—	—	M	9, 10	—	—
Tyrvään piiri. *Tyrvis distrikt.*						
Karkku	—	—	S	5—8	—	—
Kiikka	—	—	M	8	—	—
Kiikoinen	M	11, 12	M	11, 12	—	—
Lavia	—	—	—	—	—	—
Mouhijärvi	—	—	S	6—8, 10—12	—	—
Suodenniemi	1	1	S	10—12	—	—
Suoniemi	22	1, 4, 5	M	5	—	—
Tyrvää	8	6, 11, 12	M	8	10	1, 10—12
Salon piiri. *Salo distrikt.*						
Angelniemi	—	—	—	—	1	11
Dragsfjärd	7	3, 11	2	11	—	—
Finby	1	6	—	—	—	—
Halikko	1	1	—	—	3	1, 2, 10
Hiittis	—	—	—	—	—	—
Kiikala	—	—	—	—	—	—
Kimito	5	2, 4	1	6	—	—
Kisko	17	6—10	—	—	1	2
Kuusjoki	—	—	—	—	—	—
Muurla	1	3	—	—	4	1—3, 8
Perniö	5	7	1	1	—	—
Pertteli	—	—	—	—	—	—
Salon kauppala	4	2, 6, 11	—	—	1	2
Suomusjärvi	—	—	—	—	—	—
Uskela	1	12	1	10	—	—
Vestanfjärd	—	—	4	12	1	10

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Lääk. Antal.	Kuukausi. Månad.	Lääk. Antal.	Kuukausi. Månad.	Lääk. Antal.	Kuukausi. Månad.	Lääk. Antal.	Kuukausi. Månad.	Lääk. Antal.	Kuukausi. Månad.
M	3—8	—	—	—	—	—	—	—	—
E	2, 3, 8	—	—	M	1—4, 7—12	—	—	E	2
M	1—3	—	—	E	5, 7, 9, 10, 12	—	—	E	1—4
M	1, 2	—	—	E	10	—	—	—	—
S	1—3	—	—	E	5	—	—	—	—
E	3, 7	—	—	—	—	—	—	—	—
E	1, 2	—	—	—	—	—	—	E	2
—	—	—	—	E	10	—	—	—	—
S	1—4	—	—	M	7, 9—11	—	—	—	—
M	2, 3	—	—	16	6, 7, 9, 11	—	—	—	—
M	1—4	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1—4	—	—	2	4, 7	—	—	—	—
S	1—5	—	—	E	12	—	—	—	—
M	1—4	—	—	1	11	—	—	—	—
S	1, 2, 4	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	M	6, 9—12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	E	2
S	4, 8—10	—	—	—	—	—	—	E	2
—	—	—	—	1	10	—	—	E	2
—	—	—	—	1	3	—	—	E	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	1	—	—	E	2
M	8	—	—	1	10	—	—	M	2
—	—	—	—	—	—	—	—	E	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	2	1	—	2	3	—	—	E	1, 2
—	—	—	—	8	4—7	—	—	E	1, 2
—	—	2	6	3	6	—	—	E	2
2	7	—	—	—	—	—	—	E	2
2	5	—	—	—	—	—	—	E	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	E	2
—	—	—	—	—	—	—	—	E	2

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Huittisten piiri. *Hvittis distrikt.*						
Alastaro	3	6, 12	—	—	—	—
Harjavalta	—	—	—	—	—	—
Huittinen	11	1—3, 9	—	—	—	—
Kauvatsa	—	—	—	—	—	—
Kokemäki	—	—	1	11	—	—
Köyliö	5	1, 2	—	—	—	—
Loimaa	15	1, 9, 11, 12	66	8, 10—12	—	—
Metsämaa	—	—	—	—	—	—
Oripää	—	—	—	—	1	11
Punkalaidun	3	4, 5, 10	1	1	1	9
Säkylä	—	—	—	—	—	—
Wampula	21	1—3	—	—	—	—
Hämeen lääni. **Tavastehus län.**						
Hämeenlinnan piiri. *Tavastehus distrikt.*						
Hattula	—	—	—	—	1	10
Hauho	1	1	S	1—5, 11	—	—
Hausjärvi	M	1—5, 7, 8	S	1, 2, 4—7, 9, 11	—	—
Hämeenlinnan maaseur.	3	9, 10	M	11, 12	M	9, 10
Janakkala	13	6—8, 10, 11	S	2—4, 6, 8	—	—
Loppi	45	3, 4	6	4	—	—
Renko	3	7	48	3—5	4	9
Tuulos	—	—	S	3—5	—	—
Tyrväntö	1	6	—	—	—	—
Vanaja	2	9, 10	M	5, 6, 12	—	—
Hollolan piiri. *Hollola distrikt.*						
Asikkala	—	—	10	7—9, 11	—	—
Hollola	13	1—7, 11, 12	22	3—6	—	—
Koski	1	11	—	—	—	—
Kärkölä	20	3	—	—	—	—
Lampi	—	—	—	—	—	—
Nastola	1	1	—	—	—	—
Padasjoki	1	10	E	12	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
4	1, 2, 7	—	—	—	—	—	—	M	1, 3
M	—	—	—	12	1, 3, 4, 6	—	—	M	3
—	1—5, 7, 8, 12	—	—	3	1, 2	—	—	S	1—3, 9—11
6	3, 7	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1, 3, 7, 9, 12	—	—	17	1—3, 7—11	—	—	S	1—6, 8—12
12	7, 11	—	—	10	1, 3, 4, 6, 7, 10	—	—	M	3
31	1, 7, 9—12	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	1	—	—	S	1, 2
6	11	—	—	6	5, 8	—	—	M	3
M	1	—	—	—	—	—	—	M	2
—	—	—	—	19	10—12	—	—	M	1
—	—	—	—	31	1, 2, 11, 12	—	—	—	—
2	8	—	—	S	2, 4—9, 11	—	—	M	1
M	9	—	—	1	10	—	—	—	—
1	8	6	8	7	10, 11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	6	8, 11	18	5, 7—9, 11	—	—	—	—
—	—	—	—	15	11, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	1	9	—	—	—	—
—	—	—	—	1	10	—	—	—	—
—	—	—	—	14	8—12	—	—	3	11, 12
4	1, 2, 5	—	—	70	1—12	—	—	M	1, 2, 4, 5, 11, 12
—	—	—	—	3	6, 11	—	—	1	2
9	1, 4	—	—	7	2, 7, 9	—	—	8	1—3, 12
—	—	—	—	14	11, 12	—	—	—	—
3	6	1	10	1	5	—	—	7	1, 2, 5, 9
E	2	3	6	16	7—11	—	—	M	1, 2, 12

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Tammelan piiri. *Tammela distrikt.*						
Akaa	1	1	M	1—6	—	—
Humppila	—	—	—	—	—	—
Jokioinen	—	—	S	12	—	—
Kalvola	—	—	—	—	—	—
Kylmäkoski	—	—	—	—	—	—
Perttula	—	—	M	12	—	—
Somero	21	1, 4, 6, 7, 9, 12	E	6	2	3, 9
Somerniemi	—	—	E	6	1	6
Sääksmäki	8	4	—	—	6	10, 11
Tammela	4	3, 5, 10	S	3—8	—	—
Urjala	—	—	E	6, 8	—	—
Tampereen piiri. *Tammerfors distrikt.*						
Kangasala	3	5, 7	—	—	2	9
Lempäälä	7	2, 3, 6	25	2	—	—
Messukylä	—	—	M	10	—	—
Pirkkala	—	—	—	—	—	—
Pälkäne	—	—	6	4	—	—
Sahalahti	—	—	4	8	—	—
Tottijärvi	—	—	—	—	—	—
Vesilahti	2	7	—	—	—	—
Ylöjärvi	—	—	M	10, 11	4	4
Jämsän piiri. *Jämsä distrikt.*						
Eräjärvi	—	—	—	—	—	—
Jämsä	4	1	M	10—12	—	—
Korpilahti	—	—	—	—	3	4
Kuhmalahti	—	—	—	—	—	—
Kuhmoinen	—	—	S	11, 12	1	12
Kuorevesi	5	10	—	—	—	—
Luopioinen	—	—	—	—	—	—
Längelmäki	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	8	8, 9, 11	—	—	E	1, 7, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1
E	3	—	—	1	5	—	—	S	1, 3, 11, 12
E	10, 11	—	—	7	2, 12	—	—	—	—
E	1, 5	—	—	6	3, 11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1—8, 10, 12	1	8	9	2, 11, 12	—	—	M	1—3, 12
E	2	3	9, 10	1	4	—	—	—	—
M	1, 3, 4, 7—10	9	8, 9	—	—	—	—	S	1, 3, 4, 7, 9—12
M	1—4	—	—	8	2, 5, 8, 12	—	—	S	1—4, 10—12
M	3, 4, 6—8, 12	—	—	12	3, 6—8, 10—12	—	—	M	3, 4, 6, 10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	2	—	—	2	5	—	—	12	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	6	5, 8, 9	3	9—11	—	—	3	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	11	—	—	—	—	—	—	—	—
E	1, 2	3	6, 11, 12	18	4, 5, 7, 9—11	—	—	S	1, 2, 12
—	—	—	—	1	8	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	11	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Ruoveden piiri. *Ruovesi distrikt.*						
Kuru	7	5, 10	—	—	3	10
Orivesi	5	8, 9	1	6	5	2, 9, 11, 12
Ruovesi	—	—	2	8	—	—
Teisko	2	2	—	—	—	—
Viipurin lääni. **Viborgs län.**						
Viipurin piiri. *Viborgs distrikt.*						
Johannes	—	—	M	4, 5	2	7
Koivisto	—	—	M	2	5	1, 2, 6, 10
Kuolemajärvi	13	1, 2, 7	M	12	—	—
Lavansaari y. m. saar.	—	—	—	—	5	4, 5
Nuijamaa	—	—	S	1—3	4	4—6
Säkkijärvi	—	—	S	3—7	—	—
Uusikirkko	8	2, 6—8	S	4—9	2	7
Viipurin maaseur.	18	1—5, 9, 12	S	1—7	6	3, 11, 12
Haminan piiri. *Fredrikshamns distrikt.*						
Kymi	2	3, 10	S	1—3, 6	4	1—6
Miehikkälä	—	—	S	1—5	—	—
Pyhtää	—	—	—	—	—	—
Sippola	—	—	—	—	—	—
Suursaari y. m. saaria	—	—	—	—	—	—
Vehkalahti	8	2, 4, 5	S	1—5	1	3
Virolahti	—	—	S	1—4	1	3
Lappeenrannan piiri. *Willmanstrands distrikt.*						
Lappee	15	1, 2, 7, 9, 12	S	3—12	S	1—12
Lemi	—	—	S	9—12	E	6, 9
Luumäki	M	5, 6, 8	S	2—7, 12	—	—
Savitaipale	S	3—7, 10—12	S	3—7, 10—12	E	8
Suomenniemi	—	—	—	—	—	—
Taipalsaari	1	6	S	8—12	E	6, 9—11
Valkeala	M	2—4, 6, 10	S	1—10	E	8, 10

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	3	7	—	—	—	—
50	3—10, 12	2	9, 10	10	9, 11, 12	1	10	M	1—5, 9, 10
—	—	—	—	24	4, 7, 8, 12	—	—	S	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	11	—	—	—	—
—	—	19	12	13	3—5,7,8,10—12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	9	8, 11	—	—	—	—
1	9	13	2, 9, 11	21	1—4	—	—	1	1
4	6	—	—	77	1—12	—	—	—	—
M	11	—	—	18	1—3, 6, 9—11	—	—	M	1
S	4	—	—	11	8—11	—	—	M	1
—	—	—	—	18	10—12	—	—	—	—
6	6, 10	—	—	8	2, 11, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	1—4, 6, 11	—	—	4	3, 4, 7, 8	—	—	9	1, 3, 4
S	1—3	—	—	16	1, 5—10	—	—	S	1, 2, 12
E	2—4	E	1, 6, 8, 9	20	1—12	—	—	M	1—3, 10—12
—	—	E	8	5	6—9	—	—	M	1—3, 10—12
E	2, 3	—	—	E	5, 10	—	—	M	1—3, 10—12
E	1, 7, 8	—	—	E	10	—	—	M	1—3, 10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1—3, 10—12
—	—	E	9	E	1	—	—	M	1—3, 10—12
M	1—5, 9, 10	E	2	S	1—12	—	—	M	1—3, 10—12

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Lukn. Antal.	Kuukausi. Månad.	Lukn. Antal.	Kuukausi. Månad.	Lukn. Antal.	Kuukausi. Månad.
Antrean piiri. *S:t Andreae distrikt.*						
Antrea	12	1, 4, 7, 11, 12	S	1	—	—
Joutseno	—	—	—	—	—	—
Jääski	21	4—8, 10, 12	S	1—8	—	—
Kirvu	7	1, 4	S	1, 2, 4, 5, 8	—	—
Rautjärvi	—	—	1	1	—	—
Ruokolahti	17	1, 3, 6, 10—12	64	2—5, 7, 9	1	10
Muolan piiri. *Mohla distrikt.*						
Heinjoki	—	—	—	—	—	—
Kivennapa	44	1, 2, 4—6, 10, 12	49	2—6, 8, 11, 12	4	1, 5, 7
Muola	3	1, 2, 8, 9	8	4, 5, 7, 12	1	7
Rautu	—	—	—	—	—	—
Valkjärvi	—	—	—	—	2	3
Terijoki	8	1, 2, 5, 6, 11	26	1—3, 5, 6	3	4, 8, 9
Käkisalmen piiri. *Kexholms distrikt.*						
Hiitola	5	1, 3, 9	77	1—4	—	—
Ilmes	—	—	—	—	—	—
Kaukola	—	—	78	1, 2	1	1
Käkisalmen maaseurak.	—	—	23	1	—	—
Metsäpirtti	—	—	M	1, 3	—	—
Pyhäjärvi	—	—	32	1, 4, 5, 12	1	9
Räisälä	—	—	16	1, 2	2	1, 2
Sakkola	—	—	M	1, 2, 12	—	—
Tiurula	—	—	—	—	—	—
Kurkijoen piiri. *Kronoborgs distrikt.*						
Jaakkima	4	X	M	1, 3—5	27	1—3
Kurkijoki	—	—	S	1—5	4	3, 4
Parikkala	1	2	M	1, 2	—	—
Sortavalan piiri. *Sordavala distrikt.*						
Ruskeala	E	VII	E	1	—	—
Soanlahti	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
4	1	7	8—10	3	9, 12	—	—	M	1, 10
—	—	—	—	3	7, 10, 11	—	—	M	1
3	1, 2	13	8, 10	59	2, 4—12	—	—	M	1—3
—	—	—	—	M	1, 4, 8	—	—	M	1—3
1	8	—	—	5	3, 5, 7, 8	—	—	M	1
—	—	13	2, 8, 10, 11	44	1, 2, 4—12	—	—	M	1
—	—	—	—	11	4	—	—	—	—
1	2	37	3—5, 8—12	17	1,2,4,6, 9, 11, 12	—	—	M	2, 3, 9, 11, 12
2	1, 2	15	1—4, 8	9	1, 6—8	—	—	M	1, 2, 8—12
—	—	—	—	3	1	—	—	M	1
—	—	—	—	2	8, 9	—	—	M	1, 12
57	1, 5—8, 11, 12	15	1—3, 8, 9, 11	10	5—9, 11	—	—	M	1—4, 7—11
38	3, 6—9	14	2, 3, 6—9	2	1, 6	—	—	2	8, 9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	4	2, 5	11	3—5, 7—12	—	—	1	1
1	1	2	9	9	1, 10, 11	—	—	—	—
—	—	8	1	—	—	—	—	4	1, 2
—	—	8	1, 2, 7	6	6—11	—	—	—	—
6	2—4, 7	3	1	3	1, 3, 8	—	—	2	2
—	—	—	—	1	12	—	—	6	1, 2, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	1, 3—5	—	—	—	—	—	—	M	1—5, 9
S	5—7, 9	6	2	7	1—3, 7, 10	—	—	S	1—5, 9
E	2	—	—	—	—	—	—	M	1—3, 6
E	1—6	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. karlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Sortavalan maaseurak.	E	IV	E	V	—	—
Uukuniemi	M	1—3	—	—	—	—
Salmin piiri. *Salmis distrikt.*						
Impilahti, Kitelä	29	1, 3, 8	—	—	3	5, 11
Korpiselkä	—	—	—	—	—	—
Salmi	—	—	—	—	—	—
Suistamo	12	6	1	3	—	—
Suojärvi	—	—	1	10	—	—
Mikkelin lääni. **S:t Michels län.** *Mikkelin piiri.* *S:t Michels distrikt.*						
Anttola	—	—	34	2—6	—	—
Hirvensalmi	—	—	1	4	—	—
Kangasniemi	12	1—5	—	—	—	—
Mikkelin maaseurak.	19	1—3, 10—12	70	1—7	—	—
Ristiina	—	—	30	5, 6, 10	1	4
Heinolan piiri. *Heinola distrikt.*						
Hartola	1	1	M	IV	—	—
Heinolan maaseurak.	—	—	14	10	—	—
Joutsa	—	—	—	—	—	—
Leivonmäki	—	—	—	—	—	—
Luhanko	—	—	—	—	—	—
Mäntyharju	—	—	S	3—6	—	—
Sysmä	—	—	E	6, 8, 9	—	—
Joroisten piiri. *Jorois distrikt.*						
Haukivuori	2	11	—	—	1	2
Heinävesi	10	1, 3, 9, 10	6	3, 9, 10	—	—
Joroinen	—	—	26	1, 2, 10	—	—
Juva	17	1, 3, 6, 11, 12	17	1—3, 5	—	—
Jäppilä	—	—	56	2—6	—	—
Pieksämäki	115	1—12	25	1, 3—5	—	—
Virtasalmi	16	9, 11, 12	1	6	5	6, 8

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
M	1—9, 11, 12	—	—	E	1, 2, 7, 8, 11	—	—	E	1—3, 10—12
E	1—8	—	—	—	—	—	—	E	1—3
S	1, 5—9, 11, 12	—	—	1	2	—	—	S	1—6, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2	6	—	—	—	—	S	12
E	1	—	—	1	9	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	9	11, 12
49	1—6	10	7, 8	—	—	—	—	3	1
10	10	—	—	1	7	—	—	—	—
20	1—5	—	—	29	1—12	—	—	—	—
26	2—4	—	—	13	1, 6—12	—	—	4	1, 2
52	1—9	—	—	2	9, 10	—	—	14	1, 12
2	11, 12	—	—	—	—	—	—	M	1, 2, 11
—	—	—	—	1	11	—	—	S	1
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	M	2
—	—	M	7—9	18	1—5, 9, 11, 12	—	—	S	1, 2, 12
1	3	3	1, 10, 12	7	1, 5, 10, 12	—	—	46	1—8, 10—12
2	6	—	—	—	—	—	—	—	—
6	2, 4, 9	2	10, 11	1	9	—	—	24	1, 3, 4, 10, 11
27	1, 3, 4, 7—9	—	—	7	9, 11, 12	1	4	31	1—4, 11, 12
11	2, 3, 9—11	—	—	1	11	—	—	6	1, 2, 10
—	—	—	—	2	4, 6	—	—	—	—
24	1, 4, 6—8	—	—	10	3, 4, 9, 10, 12	—	—	50	1—3
30	5—9	—	—	9	9, 10	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Savonlinnan piiri. *Nyslotts distrikt.*						
Enonkoski	2	10	—	—	—	—
Kangaslampi	3	8	2	6, 7	—	—
Kerimäki	1	8	S	1—4	3	6, 8
Puumala	—	—	M	2—4, 6	3	9, 12
Rantasalmi	—	—	M	1—4	—	—
Savonranta	21	2, 5—8, 10	M	2, 5, 10	—	—
Sulkava	—	—	M	2	6	9, 11
Sääminki	22	9—12	M	1—8	2	7, 9
Kuopion lääni. **Kuopio län.**						
Kuopion piiri. *Kuopio län.*						
Karttula	23	2—5, 7, 8, 10,11	M	3, 5—7, 9, 11	3	1
Keitele	—	—	2	9	—	—
Kuopion maaseurak.	55	2—6, 8—12	S	1—7	2	5, 12
Maaninka	3	5, 7	—	—	—	—
Pielavesi	13	1, 3	6	1	—	—
Tuusniemi	9	1	M	4, 9—12	—	—
Rautalammin piiri. *Rautalampi distrikt.*						
Hankasalmi	30	1—3, 12	—	—	—	—
Leppävirta	47	1, 3—7, 9— 12	S	1—6	1	3
Rautalampi	S	1—12	M	2—6, 10, 11	1	10
Suonenjoki	38	1—7, 9—12	M	2—7	—	—
Vesanto	9	12	M	10, 11	1	8
Iisalmen piiri. *Idensalmi distrikt.*						
Iisalmen maaseur. ja Rutakko	—	—	—	—	1	1
Ju'an tehdas	14	6—8, 11, 12	—	—	—	—
Kiuruvesi	—	—	E	1, 2	—	—
Lapinlahti	10	1, 2, 9, 11	E	1	—	—
Muuruvesi	18	1, 2, 7—10	—	—	2	9, 12
Nilsiä	11	1, 11, 12	S	1—3, 5	—	—
Varpaisjärvi	—	—	E	3	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1
M	6—8, 10—12	—	—	—	—	—	—	—	—
2	3, 9	—	—	8	2, 3, 9	—	—	3	1
—	—	2	8	1	12	—	—	M	1, 2, 6
—	—	—	—	13	1, 10, 11	—	—	E	1, 2, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2	9	8	1, 9, 10	—	—	M	1—3
M	10—12	23	4, 7—11	30	3, 4, 7—12	—	—	M	1, 2, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	7	31	9—11	47	1—4,7—9,11,12	—	—	M	1—3, 12
—	—	1	10	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	1, 3	—	—	6	1
2	3	5	10	19	1, 2, 11, 12	—	—	M	1, 2, 11
—	—	12	11, 12	3	1, 2, 11	—	—	E	1
1	1	12	10	9	1—3, 11, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	7	1, 2, 7, 10, 12	—	—	E	1, 2
8	1, 4	9	1, 2, 6, 7,11,12	16	2, 3, 7, 8, 11, 12	—	—	E	1, 2
E	2	—	—	—	—	—	—	E	1, 2
E	1, 2	—	—	13	1, 3—5, 7, 12	—	—	E	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	6	3—5
—	—	—	—	2	9	—	—	—	—
—	—	—	—	3	10	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Pielisjärven piiri.						
Pielisjärvi distrikt.						
Juuka	5	6	S	1—3, 7	6	1, 6
Nurmes	7	3, 6, 7	S	1—3	7	8—11
Pielisjärvi	19	1, 6, 7, 9—11	6	12	—	—
Rautavaara	M	1, 5, 6	S	1—3	—	—
Valtimo	—	—	—	—	—	—
Tohmajärven piiri.						
Tohmajärvi distrikt.						
Ilomantsi	M	3—5	—	—	—	—
Kesälahti	3	2, 7	—	—	—	—
Kiihtelysvaara	—	—	—	—	5	9
Kitee	2	6	—	—	—	—
Kovero	M	3—7, 9	—	—	—	—
Pälkjärvi	3	2, 6	—	—	—	—
Tohmajärvi	S	1—4, 6, 9	—	—	—	—
Värtsilä	3	5, 6	—	—	—	—
Joensuun piiri.						
Joensuu distrikt.						
Eno	16	7, 9—11	—	—	—	—
Kaavi	S	7—11	M	1	—	—
Kontiolahti	12	4—6, 11	S	1—4	3	3, 9, 11
Kuusjärvi	—	—	2	1	—	—
Liperi	S	1—12	5	3, 4	—	—
Polvijärvi	14	11, 12	—	—	—	—
Rääkkylä	M	1—4	—	—	—	—
Vaasan lääni.						
Vasa län.						
Vaasan piiri.						
Vasa distrikt.						
Bergö	M	12	—	—	—	—
Isokyrö	1	2	—	—	1	6
Jurva	2	2	—	—	—	—
Kveflax	—	—	—	—	—	—
Laihia	E	1	—	—	—	—
Malax	2	2, 3	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	12	10, 11	2	9, 11	—	—	E	1, 8, 9
—	—	10	9, 11	9	2, 3, 5, 9, 11	—	—	E	1, 5—7
M	1	S	8, 9	9	7, 10, 11	—	—	M	1
—	—	—	—	1	10	—	—	—	—
—		—	—	—	—	—	—	E	1
4	4	—	—	2	3	—	—	—	—
M	6	—	—	—	—	—	—	—	—
M	6	—	—	—	—	—	—	—	—
M	2, 4, 6	—	—	2	3, 4	—	—	—	—
M	6	—	—	—	—	—	—	—	—
M	6	—	—	3	3, 4	—	—	—	—
M	3, 6	—	—	7	2—4	—	—	—	—
M	6	—	—	—	—	—	—	—	—
1	9	—	—	—	—	—	—	M	1, 3, 6, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1, 2, 4, 9	10	3, 9, 12	—	—	—	—	M	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	7	6, 7, 9, 10	—	—	—	—	M	1
1	9	—	—	—	—	—	—	M	1
—	—	1	11	—	—	—	—	M	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	6	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	6	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, läänit ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Mustasaari	19	1—4, 6, 10—12	—	—	—	—
Petalax	E	3	—	—	—	—
Pörtom	2	4	—	—	—	—
Replot	S	4, 7, 10—12	—	—	1	12
Solf	1	7	—	—	—	—
Vähäkyrö	1	8	—	—	—	—
Ylistaro	1	7	—	—	—	—
Kristiinankaupungin piiri. Kristinestads distrikt.						
Ilmajoki	58	1—12	S	1, 11, 12	—	—
Isojoki	—	—	10	6	1	8
Jalasjärvi	—	—	—	—	—	—
Karijoki	—	—	—	—	—	—
Kauhajoki	—	—	1	12	—	—
Korsnäs	38	1—4	—	—	1	1
Kristinestads landsf.	12	2, 4, 8, 12	—	—	2	10
Kurikka	—	—	7	5, 6	—	—
Lappfjärd	39	1,2,5,6,8,10—12	3	10	—	—
Närpes	175	1—6, 9	1	1	—	—
Peräseinäjoki	—	—	—	—	—	—
Seinäjoki	—	—	—	—	—	—
Sideby	1	10	48	2,, 6—10	—	—
Teuva	—	—	—	—	—	—
Öfvermark	37	1—6	—	—	—	—
Uudenkaarlepyyn piiri. Nykarleby distrikt.						
Alahärmä	—	—	1	5	10	2, 4—6, 11, 12
Jeppo	—	—	—	—	—	—
Kauhava	—	—	—	—	—	—
Lapua	1	7	—	—	—	—
Maksmo	1	1	—	—	—	—
Munsala	1	7	—	—	—	—
Nurmo	—	—	—	—	—	—
Nykarleby landsf.	—	—	—	—	—	—
Oravais	1	5	—	—	—	—
Vörå	4	1, 2, 3	—	—	—	—
Ylihärmä	1	6	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Hörkkä. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	9	1, 4, 6, 9, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	5	8, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	1	3	—	—	—	—
—	—	—	—	10	7, 8, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	1	7	—	—	—	—
1	8	8	9, 10	8	1, 6, 9, 10	—	—	S	2, 3, 6
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1
2	5, 6	—	—	17	1,2,4,6,8—10,12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	1, 7	—	—	S	1, 2
S	5—7, 9	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	16	1, 2, 10	—	—	S	1, 2
—	—	2	9	12	1—3, 6, 8, 9, 11	1	5	S	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	8, 12	1	9	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	1, 2	—	—	S	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	11	3, 4, 11	—	—	S	1
12	1, 2, 10—12	—	—	2	1, 5	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	1, 9	—	—	—	—
7	2, 4—6, 8, 9	—	—	14	1, 4, 8—12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
—	—	—	—	3	1, 3, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	1	11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	6	—	—	—	—
10	3, 4, 6, 8, 9	—	—	1	1	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Kokkolan piiri. *Gamlakarleby distrikt.*						
Esse	M	1—4	S	1, 2	—	—
Halsua	M	1	S	1, 2	—	—
Himanka	—	—	10	2	—	—
Kannus	4	9	E	1, 8	11	3, 8—10
Kaustinen	—	—	8	5, 6	—	—
Kokkolan maaseurak.	12	3—5, 7, 12	M	2	4	9
Kronoby	5	2, 3	S	1—5, 12	—	—
Kälviä—Ullava	1	2	—	—	—	—
Larsmo	—	—	—	—	—	—
Lestijärvi	—	—	—	—	—	—
Lohtaja	—	—	—	—	—	—
Nedervetil	—	—	36	4	—	—
Pedersöre	M	1, 2, 4—7	M	1, 2	—	—
Perho	—	—	—	—	—	—
Purmo	M	1, 2, 4, 5	M	1, 2	—	—
Terijärvi	—	—	—	—	—	—
Toholampi	8	2, 5, 6, 9, 10	M	3, 4, 6, 7	—	—
Veteli	—	—	—	—	—	—
Kuortaneen piiri. *Kuortane distrikt.*						
Alajärvi	23	5, 7—9, 11, 12	—	—	—	—
Alavus	2	6, 9	S	1, 6, 7	—	—
Evijärvi	3	6	M	1—3	—	—
Keuruu	8	5	5	5, 10	7	10, 12
Kortesjärvi	1	3	—	—	—	—
Kuortane	7	3, 4, 6, 7	—	—	—	—
Lappajärvi	9	5, 7	—	—	—	—
Lehtimäki	9	6, 8	S	10—12	—	—
Multia	—	—	—	—	—	—
Pihlajavesi	—	—	—	—	—	—
Soini	9	4, 11	1	11	—	—
Töysä	1	12	S	1, 2, 6	—	—
Vimpeli	M	2—4	M	1	—	—
Virrat	—	—	—	—	—	—
Ätsäri	4	5	S	6—8	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	3	1, 8, 9	—	—	M	1, 2
—	—	—	—	4	3	—	—	—	—
—	—	—	—	6	7, 8	—	—	—	—
—	—	—	—	67	1, 2, 4—12	—	—	—	—
—	—	—	—	2	12	—	—	—	—
—	—	—	—	3	2, 12	—	—	M	1—3, 11, 12
—	—	—	—	4	1, 3, 5, 10	—	—	25	1, 2
—	—	—	—	E	2, 6, 8	—	—	2	2, 3
M	2	—	—	3	11	—	—	S	1, 2
—	—	—	—	6	6, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	3	9, 11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	7	1, 2, 4, 6, 8	—	—	S	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	5	1, 8, 11	—	—	M	1
—	—	—	—	1	2	—	—	—	—
—	—	—	—	8	3, 6, 10, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	M	3—10	—	—	—	—
5	10, 12	—	—	38	1,2,4,6—9,11,12	—	—	S	1, 2, 12
M	7, 8	—	—	17	1, 9—12	—	—	M	2
M	1, 8	—	—	3	9, 10, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	3	11, 12	—	—	S	1
M	1	—	—	—	—	—	—	M	2, 12
—	—	—	—	1	2	—	—	—	—
M	1—4, 7	—	—	3	3, 5, 6	—	—	S	3, 9, 12
—	—	—	—	1	12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	10, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	2	—	—	10	2, 3, 5, 10—12	—	—	—	—
M	4, 6	—	—	3	4	—	—	M	2, 12
—	—	—	—	9	5, 10, 11	—	—	—	—
M	6	—	—	1	12	—	—	4	10

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Jyväskylän piiri.						
Jyväskylä distrikt.						
Jyväskylän maaseurak.	16	9—12	M	2, 3, 5, 8—11	16	1, 2
Karstula	—	—	M	1, 2, 4	—	—
Kivijärvi	—	—	3	1	—	—
Konginkangas	—	—	—	—	—	—
Laukaa	—	—	S	11, 12	—	—
Petäjävesi	—	—	M	1, 6	—	—
Pihtipudas	—	—	—	—	—	—
Pylkönmäki	—	—	3	2	—	—
Saarijärvi	—	—	M	1, 3, 5, 6, 10	1	7
Sumiainen	—	—	M	11, 12	1	2
Toivakka	—	—	—	—	—	—
Uurainen	—	—	1	12	—	—
Viitasaari	—	—	2	1	—	—
Äänekoski	—	—	2	5, 11	—	—
Oulun lääni.						
Uleåborgs län.						
Oulun piiri.						
Uleåborgs distrikt.						
Haukipudas	—	—	—	—	—	—
Ii	—	—	S	3, 5, 6	1	1
Kempele	9	2, 5	—	—	—	—
Kiiminki	—	—	—	—	—	—
Kuivaniemi	—	—	—	—	—	—
Liminka	3	1, 5	—	—	—	—
Lumijoki	—	—	—	—	—	—
Muhos	—	—	—	—	—	—
Oulun maaseurak.	—	—	—	—	—	—
Oulunsalo	—	—	—	—	—	—
Temmes	—	—	—	—	—	—
Tyrnävä	—	—	—	—	—	—
Utajärvi	34	1—4	S	1, 2	—	—
Ylikiiminki	—	—	—	—	—	—
Raahen piiri.						
Brahestads distrikt.						
Hailuoto	—	—	—	—	—	—
Paavola	—	—	M	1, 2	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	42	8, 9	10	5, 8—11	—	—	S	1, 2
—	—	2	12	19	1, 4, 8	—	—	S	1, 2
—	—	—	—	3	1, 9	—	—	S	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	4	8—10	2	2, 3	—	—	S	1, 2
—	—	3	8	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1, 2
1	10	1	9	14	1—3, 5, 9, 10	—	—	S	1
2	3	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2	8	2	10, 11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	1, 2	1	9	10	1, 2, 5—9	—	—	S	1, 2, 9, 12
2	5	2	8, 9	2	3, 8	—	—	—	—
—	—	—	—	1	7	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	4	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	8	7, 8	—	—	—	—
—	—	—	—	4	10	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	11	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4	2, 3	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Rantsila	—	—	—	—	—	—
Revonlahti	—	—	M	1, 2	—	—
Salon emäseurak.	—	—	S	1, 2	—	—
Salon kappeli	—	—	M	1, 2	—	—
Siikajoki	—	—	M	1, 2	—	—
Vihanti	—	—	M	1, 2	—	—
Kalajoen piiri.						
Kalajoki distrikt.						
Alavieska	6	11, 12	—	—	—	—
Kalajoki	2	3, 6	—	—	—	—
Merijärvi	—	—	E	2	—	—
Oulainen	6	1	M	1	—	—
Pyhäjoki	—	—	—	—	—	—
Rautio	—	—	—	—	—	—
Sievi	—	—	M	1	—	—
Ylivieska	1	1	—	—	1	2
Haapajärven piiri.						
Haapajärvi distrikt.						
Haapajärvi	—	—	E	1	—	—
Haapavesi	1	10	E	1	—	—
Kestilä	—	—	—	—	—	—
Kärsämäki	—	—	E	1	—	—
Nivala	—	—	E	1, 12	—	—
Piippola	—	—	—	—	—	—
Pulkkila	—	—	—	—	—	—
Pyhäjärvi	—	—	—	—	—	—
Reisjärvi	—	—	—	—	—	—
Kajaanin piiri.						
Kajana distrikt.						
Hyrynsalmi	—	—	—	—	—	—
Kajaanin maaseurak.	10	1	—	—	—	—
Kuhmoniemi	1	4	—	—	—	—
Paltamo	—	—	—	—	—	—
Puolanka	—	—	S	4—6	—	—
Ristijärvi	—	—	4	4—6	—	—
Sotkamo	43	1—10	2	1	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	3	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1, 2	—	—	19	1—3, 6, 12	—	—	E	1—3, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1
S	7—10, 12	2	1, 2	3	6, 10	1	8	S	1—3, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1
—	—	—	—	4	3, 4, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	3	8, 9	—	—	—	—
E	2, 9—11	—	—	7	1, 6, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	5	7	—	—	—	—
2	10	—	—	2	9, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	2	7	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	7, 8	—	—	S	1, 2, 12
—	—	—	—	6	7, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	1	2	—	—	—	—
—	—	—	—	16	4, 8—12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1, 2, 12
—	—	—	—	4	5—7, 12	—	—	S	1, 2, 12
—	—	—	—	3	8, 11	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Suomussalmi	4	3	3	1, 2	3	10, 11
Säräisniemi	—	—	—	—	—	—
Tornion piiri. *Torneå distrikt.*						
Alatornio	20	1, 3, 5	12	1, 5, 7	—	—
Karunki	6	9	—	—	—	—
Kemin maaseurak.	28	1—5, 8	S	3—8	—	—
Kolari	—	—	—	—	—	—
Simo	—	—	S	1, 2, 4, 5	—	—
Tervola	43	1—4, 7	4	2, 7	—	—
Turtola	—	—	—	—	—	—
Ylitornio	13	11, 12	3	11	1	3
Pudasjärven piiri. *Pudasjärvi distrikt.*						
Kuusamo	—	—	—	—	—	—
Pudasjärvi	—	—	—	—	—	—
Taivalkoski	—	—	—	—	—	—
Rovaniemen piiri. *Rovaniemi distrikt.*						
Kemijärvi	—	—	S	3—8	8	8, 9, 11, 12
Kuolajärvi	—	—	—	—	—	—
Rovaniemi	3	3, 4	S	1—9, 12	1	3
Kittilän piiri. *Kittilä distrikt.*						
Enontekiäinen	—	—	—	—	—	—
Inari	—	—	—	—	—	—
Kittilä	4	3	M	5	—	—
Muonnioniska	—	—	—	—	1	7
Sodankylä	—	—	S	2, 3, 5, 6, 10	2	1
Utsjoki	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
8	1, 3,	1	4	—	—	—	—	S	1, 2, 12
4	8, 10	—	—	2	8	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	11	—	—	—	—
—	—	—	—	14	1, 2, 4, 6—10,12	—	—	28	1—6, 8
—	—	—	—	8	7, 8	—	—	S	1, 2
—	—	—	—	19	4, 9, 11, 12	—	—	6	1
—	—	—	—	2	7, 10	—	—	9	1—3, 6
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1, 2
—	—	—	—	4	2, 4, 11	—	—	S	1
—	—	—	—	4	10	—	—	5	2
—	—	—	—	1	10	—	—	E	2
—	—	—	—	8	3	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	9	—	—	M	1—3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	7	2, 4, 9, 12	—	—	S	1, 12
—	—	—	—	1	3	—	—	S	1 2
—	—	—	—	—	—	—	—	18	1. 2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Variolae.

Nylands	län,	Lovisa	distrikt,	Orimattila	socken	.....	2 fall	VIII, X.
Viborgs	»	Viborgs	»	Kuolemajärvi	»	.....	4 »	V.
»	»	»	»	Säkkijärvi	»	.....	14 »	IV, V.
»	»	»	»	Nykyrka	»	.....	27 »	I—V.
»	»	»	»	Viborgs	»	.....	70 »	II—IX.
»	»	Fredrikshamns	»	Sippola	»	.....	1 »	X.
»	»	»	»	Vederlaks	»	.....	1 »	IX.
»	»	Villmanstrands	»	Lappvesi	»	.....	9 »	V, VII, X.
»	»	»	»	Suomenniemi	»	.....	5 »	VII, VIII.
»	»	»	»	Taipalsaari	»	.....	1 »	IX.
»	»	St. Antreae	»	St. Andreae	»	.....	8 »	V—VII.
»	»	»	»	Joutseno	»	.....	1 »	VI.
»	»	»	»	Kirvu	»	.....	1 »	VI.
»	»	»	»	Rautjärvi	»	.....	1 »	IV.
»	»	»	»	Ruokolahti	»	.....	2 »	VI, VII.
»	»	Mohla	»	Heinjoki	»	.....	24 »	III—VI, VIII.
»	»	»	»	Kivinebb	»	.....	3 »	VII.
»	»	»	»	Mohla	»	.....	13 »	IV—VII.
»	»	»	»	Valkjärvi	»	.....	4 »	V.
»	»	»	»	Terijoki	»	.....	9 »	III—VI.
»	»	Kexholms	»	Hiitola	»	.....	4 »	VI, VII
»	»	»	»	Kexholms	»	.....	1 »	VIII.
»	»	»	»	Pyhäjärvi	»	.....	11 »	I, IV, VII.
»	»	»	»	Räisälä	»	.....	6 »	VI, VII.
»	»	»	»	Sakkola	»	.....	2 »	VI.
»	»	Kronoborgs	»	Kronoborgs	»	.....	23 »	V—VII.
»	»	»	»	Parikkala	»	.....	4 »	VII.
»	»	Sordavala	»	Sordavala	»	.....	2 »	VI.
St. Michels	»	Heinola	»	Mäntyharju	»	.....	3 »	V, VIII, IX.
»	»	Jorois	»	Jokkas	»	.....	34 »	VII—IX.
»	»	Nyslotts	»	Rantasalmi	»	.....	1 »	VII.
Kuopio	»	Rautalampi	»	Leppävirta	»	.....	1 »	V.
»	»	Idensalmi	»	Idensalmi	»	.....	2 »	VII.
»	»	Tohmajärvi	»	Kitee	»	.....	M »	VI, VII.
»	»	»	»	Kesälaks	»	.....	S »	VI.
»	»	»	»	Pälkjärvi	»	.....	E »	VI.
Vasa	»	Jyväskylä	»	Jyväskylä	»	.....	9 »	X, XI.
Uleåborgs	»	Kajana	»	Suomussalmi	»	.....	11 »	I.

Varicellae.

Nylands	län	Lojo	distrikt,	Lojo	socken	.....	1 fall	IX
Kuopio	»	Pielisjärvi	»	Juga	»	.....	S »	X, XI.
»	»	»	»	Nurmes	»	.....	S »	X—XII.
Vasa	»	Kristinestads	»	Kurikka	»	.....	7 »	VI.

Meningitis cerebro-spinalis epidemica.

Nylands	län	Ekenäs	distrikt,	Ingå	socken	2	fall	III, IV.
»	»	Lojo	»	Kyrkslätt	»	1	»	IX.
Åbo o. B:borgs	»	Godby	»	Saltvik	»	1	»	VII.
»	»	Björneborgs	»	Kullaa kap.		1	»	VII.
»	»	Ikalis	»	Tavastkyrö	socken	E	»	II, XII.
»	»	Tyrvis	»	Karkku	»	1	»	IX.
Tavastehus	»	Jämsä	»	Kuorevesi	»	3	»	VI.
»	»	Ruovesi	»	Orivesi	»	2	»	IX, XI.
Viborgs	»	Villmanstrands	»	Lappvesi	»	2	»	V.
»	»	Kexholms	»	Pyhäjärvi	»	2	»	I, VI.
St. Michels	»	Heinola	»	Sysmä	»	2	»	II.
Kuopio	»	Kuopio	»	Karttula	»	1	»	III.
»	»	Rautalampi	»	Suonenjoki	»	2	»	VII.
»	»	Pielisjärvi	»	Pielisjärv	»	3	»	IV.
Vasa	»	Vasa	»	Replot	»	1	»	VII.

Poliomyelitis anterior acuta.

Nylands	län,	Helsingfors	distrikt,	Borgå	socken	1	fall	VIII.
»	»	»	»	Helsinge	»	1	»	X.
»	»	»	»	Nurmijärvi	»	8	»	IX, X.
»	»	Lovisa	»	Liljendal kap.		1	»	X.
»	»	Ekenäs	»	Bromarf	socken	1	»	X.
»	»	»	»	Karis	»	6	»	IX—XI.
»	»	»	»	Tenala	»	1	»	VIII.
»	»	Lojo	»	Esbo	»	9	»	VIII, IX
»	»	»	»	Pyhäjärvi	»	1	»	XI.
Åbo o. B:borgs	»	Åbo	»	St. Karins kap.		1	»	XI.
»	»	Nystads	»	Pyhäranta	socken	1	»	X.
»	»	Ikalis	»	Ikalis	»	E	»	X.
»	»	»	»	Kankaanpää	»	E	»	VIII.
»	»	»	»	Karvia	»	E	»	X.
»	»	»	»	Parkano	»	E	»	XI.
»	»	Salo	»	Bjernå	»	3	»	V, IX.
»	»	Hvittis	»	Hvittis	»	2	»	XI.
»	»	»	»	Kauvatsa	»	1	»	X.
»	»	»	»	Kjulo	»	1	»	IX.
»	»	»	»	Loimijoki	»	7	»	IX, X, XII.
»	»	»	»	Punkalaitio	»	1	»	XII.
Tavastehus	»	Tavastehus	»	Hauho	»	1	»	IX.
»	»	»	»	Hausjärvi	»	3	»	IX.
»	»	»	»	Janakkala	»	2	»	VIII, IX.
»	»	»	»	Rengo	»	1	»	IX.
»	»	»	»	Vånå	»	1	»	VIII.
»	»	Hollola	»	Hollola	»	3	»	IX, X.

Tavastehus	län,	Hollola	distrikt,	Koski	socken	.....	1	fall XII.
»	»	»	»	Padasjoki	»	.....	1	» XII.
»	»	Tammela	»	Akkas	»	.....	1	» XII.
»	»	»	»	Tammela	»	.....	5	» VIII, IX.
»	»	»	»	Urdiala	»	.....	2	» XII.
»	»	Jämsä	»	Jämsä	»	.....	1	» VIII.
»	»	»	»	Kuorevesi	»	.....	6	» VIII.
»	»	Ruovesi	»	Orivesi	»	.....	1	» X.
»	»	»	»	Ruovesi	»	.....	1	» IX.
Viborgs	»	Viborgs	»	Nykyrka	»	.....	1	» IX.
»	»	Fredrikshamns	»	Sippola	»	.....	1	» IX.
»	»	»	»	Vekkelaks	»	.....	2	» I.
»	»	»	»	Vederlaks	»	.....	1	» I.
»	»	Villmanstrands	»	Lappvesi	»	.....	1	» IX.
»	»	»	»	Valkeala	»	.....	1	» XII.
»	»	St. Andreae	»	St. Andreae	»	.....	1	» X.
»	»	Mohla	»	Mohla	»	.....	3	» VIII, IX.
»	»	Kexholms	»	Hiitola	»	.....	1	» VIII.
»	»	»	»	Kaukola	»	.....	3	» VIII, X, XII.
»	»	»	»	Kexholms	»	.....	1	» VIII.
»	»	»	»	Pyhäjärvi	»	.....	4	» VI, VIII, X.
»	»	»	»	Räisälä	»	.....	1	» VIII.
St. Michels	»	St. Michels	»	Hirvensalmi	»	.....	1	» XI.
»	»	»	»	St. Michels	»	.....	1	» X.
»	»	Nyslotts	»	Kerimäki	»	.....	1	» VIII.
Kuopio	»	Kuopio	»	Kuopio	»	.....	5	» X, XI.
»	»	»	»	Pielavesi	»	.....	2	» X, XI.
»	»	Idensalmi	»	Nilsiä	»	.....	7	» IX, X, XII.
Vasa	»	Vasa	»	Storkyro	»	.....	2	» X.
»	»	»	»	Malax	»	.....	1	» IX.
»	»	»	»	Mustasaari	»	.....	7	» VIII—XI.
»	»	»	»	Kveflaks	»	.....	9	» X, XI.
»	»	»	»	Replot	»	.....	9	» IX, X.
»	»	»	»	Solf	»	.....	4	» IX, X.
»	»	»	»	Lillkyro	»	.....	7	» X, XI.
»	»	»	»	Ylistaro	»	.....	2	» IX, X.
»	»	Kristinestads	»	Ilmola	»	.....	6	» IX—XI.
»	»	»	»	Storå	»	.....	1	» IX.
»	»	»	»	Kurikka	»	.....	4	» VIII, IX.
»	»	Gamlakarleby	»	Kaustby	»	.....	6	» X, XI.
»	»	»	»	Kronoby	»	.....	1	» X.
»	»	»	»	Terijärvi	»	.....	1	» XI.
»	»	Kuortane	»	Alavo	»	.....	1	» IX.
»	»	»	»	Keuru	»	.....	8	» X—XII.
»	»	»	»	Kuortane	»	.....	1	» XI.
»	»	»	»	Virdois	»	.....	2	» IX, X.
»	»	»	»	Ätsäri	»	.....	4	» X, XI.

Vasa	län,	Jyväskylä	distrikt,	Pihtipudas	socken	.....	2 fall	X.
Uleåborgs	»	Uleåborgs	»	Lumijoki	»	.....	1 »	XII.
»	»	Haapajärvi	»	Kestilä	»	.....	2 »	XI.
»	»	Pudasjärvi	»	Kuusamo	»	.....	13 »	IX.
»	»	»	»	Pudasjärvi	»	.....	1 »	IX.
»	»	Rovaniemi	»	Kemijärvi	»	.....	2 »	IX.

Väkiluku ja kuolevaisuus piirilääkäripiireihin kuuluvissa maaseurakunnissa *)
Folkmängd och dödlighet i de till provincialläkaredistrikten hörande landskommunerna *).

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1911 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1911.	Vuonna 1911 syntyneitä. Födda under år 1911.	Vuonna 1911 kuolleita. Döde under år 1911.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden kuluessa syntyneestä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda barn afled.
Uudenmaan lääni. **Nylands län.**						
Helsingin piiri: Askula, *Borgå landsf.*, *Helsinge*, *Mäntsälä*, *Nurmijärvi*, Pornainen, Pukkila, *Sibbo*, *Tuusula*. (Helsingin kaupunki)	69,827	1,974	1,130	16.2	209	10.6
Lovisa distrikt: Anjala, Artjärvi, *Elimäki*, *Iitti*, Jaala, Lappträsk, Liljendal, Mörskom, *Orimattila*, Perno, Strömfors. (Lovisa)	59,405	1,744	946	15.9	142	8.1
Ekenäs distrikt: *Bromarf*, *Degerby*, Ekenäs landsf., *Ingå*, Karjalohja, Karis, *Pojo*, Sammatti, Snappertuna, Tenala. (Ekenäs)	33,713	927	509	15.0	97	10.4
Lohjan piiri: *Esbo Kyrkslätt*, *Lohja*, Nummi, *Pusula*, *Pyhäjärvi*, Sjundeå, *Vihti*. (Lohja.)	49,012	1,483	843	17.2	156	10.5
Turun ja Porin lääni. **Åbo och Björneborgs län.**						
Turun piiri: Kaarina, Kakskerta, *Karinainen*, *Karuna*, *Koski*, Kuusluoto, Lieto, Maaria, *Marttila*, Masku, Naantalin maaseurak., Nousiainen, Paattinen, *Paimio*, *Pargas*, Piikkiö, Prunkkala, *Pöytyä*, Raisio, Rusko, *Sauvo*, *Tarvasjoki*, Vahto, *Yläne*. (Åbo)	67,401	1,770	1,209	17.9	181	10.2
Uudenkaupungin piiri: Iniö, Karjala, Kustavi, Laitila, Lemo, Lokalahti, *Mietoinen*, *Mynämäki*, Pyhämaa, *Taivassalo*, Uudenkaupungin maaseurak., Uusikirkko, *Vehmaa*, Velkua. (Uusikaupunki)	40,013	975	656	16.4	118	12.1
Rimito distrikt: Askainen, Houtskär, Korpo, Merimasku, *Nagu*, Rymättylä. (Nådendal.)	13,609	329	207	15.2	36	10.9
Godby distrikt: Brändö, Eckerö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar, Lemland, Lumparland, Saltvik, Sottunga, Sund, Vårdö. (Godby)	25,569	456	343	13.4	40	8.8

*) Papiston piirilääkäreille antamien, ilmoituksien mukaan. Niitten kuntien nimet, joissa on kunnanlääkäri, ovat painetut kursiivikirjakkeilla.

*) Enligt presterskapets till provincialläkarene lemnade uppgifter. Namnen på de kommuner, i hvilka kommunalläkare finnes, äro tryckta med kursiv stil.

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provincialläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1911. lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1911.	Vuonna 1911 syntyneitä. Födda under året.	Vuonna 1911 kuolleita. Döde under år 1911.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden kuluessa syntyneestä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda barn afledo.
Porin piiri: *Ahlainen, Eura*, Eurajoki, Hinnerjoki, Honkilahti, *Kiukainen*, Kullaa, Lappi, Luvia, *Merikarvia*, Nakkila, *Normarkku, Pomarkku*, Porin maaseurak., Rauman maaseurak., *Siikainen*, Ulvila. (Pori)	78,447	2,334	1,189	15.2	222	9.5
Ikaalisten piiri: Honkajoki, *Hämeenkyrö, Ikaalinen*, Jämijärvi, *Kankaanpää*, Karvia, *Parkano*, Viljakkala. (Ikaalinen)	52,603	1,533	814	15.5	182	11.9
Tyrvään piiri: Karkku, Kiikka, Kiikoinen, Lavia, Mouhijärvi, Suodenniemi, Suoniemi, *Tyrvää*. (Karkku)	35,653	1,087	629	17.6	122	11.2
Salon piiri: Angelniemi, *Dragsfjärd, Finby*, Halikko, Hiittis, Kiikala, *Kimito*, Kisko, Kuusjoki, Muurla, *Perniö*, Pertteli, Salon kauppala, Suomusjärvi, Uskela, *Vestanfjärd*, (Salon kauppala)	51,911	1,547	780	15.0	147	9.5
Huittisten piiri: *Alastaro*, Harjavalta, *Huittinen*, Kauvatsa, *Kokemäki, Köyliö, Loimaa, Metsämaa, Oripää. Punkalaidun, Säkylä, Vampula*. (Huittinen)	56,881	1,634	889	15.6	145	8.9
Hämeen lääni. **Tavastehus län.**						
Hämeenlinnan piiri: Hattula, *Hauho, Hausjärvi*, Hämeenlinnan maaseurak., *Janakkala, Loppi*, Renko, *Tuulois*, Tyrväntö, Vanaja. (Hämeenlinna)	50,851	1,542	790	15.5	167	10.8
Hollolan piiri: *Asikkala, Hollola, Koski*, Kärkölä, *Lampi*, Nastola, *Padasjoki*. (Lahti)	47,041	1,304	768	16.3	134	10.2
Tammelan piiri: *Akaa*, Humppila, *Jokioinen*, Kalvola, Kylmäkoski, Perttula, *Somero, Somerniemi, Sääksmäki, Tammela, Urjala*. (Forssa)	66,293	2,020	932	14.1	201	9.9
Tampereen piiri: *Kangasala*, Lempäälä, Messukylä, Pirkkala, *Pälkäne, Sahalahti*, Tottijärvi, Vesilahti, Ylöjärvi. (Tampere)	44,562	1,341	746	16.7	177	13.2
Jämsän piiri: Eräjärvi, Jämsä, *Korpilahti*, Kuhmalahti, *Kuhmoinen, Kuorevesi, Luopioinen*, Längelmäki. (Jämsä)	46,767	1,429	755	16.1	147	10.3
Ruoveden piiri: *Kuru, Orivesi, Ruovesi*, Teisko. (Ruovesi)	34,265	1,017	478	14.0	84	8.3

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1911 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1911.	Vuonna 1911 syntyneitä. Födda under år 1911.	Vuonna 1911 kuolleita. Döde under år 1911.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden kuluessa syntyneestä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda barn afled.
Viipurin lääni. **Viborgs län.**						
Viipurin piiri: Johannes, *Koivisto,* Kuolemajärvi, Lavansaari y. m. saaria, Nuijamaa, *Säkkijärvi, Uusikirkko, Viipurin maaseurak.* (Viipuri)	97,129	3,116	1,689	17.4	410	13.1
Haminan piiri: Kymi, Miehikkälä, Pyhtää, Sippola, Suursaari, y. m. saaria, Vehkalahti, *Virolahti.* (Hamina)	54,526	1,944	931	17.1	211	10.9
Lappeenrannan piiri: Lappvesi, Lemi, *Luumäki,* Savitaipale, Suomenniemi, Taipalsaari, Valkeala. (Lappeenranta)	61,730	1,882	962	15.6	214	11.4
Antrean piiri: *Antrea,* Joutseno, *Jääski, Kirvu, Rautjärvi, Ruokolahti.* (Jääski)	53,363	1,685	996	18.7	206	12.2
Muolan piiri: Heinjoki, *Kivennapa, Muola,* Rautu, *Valkjärvi.* (Uusikirkko, Terijoki)	53,583	1,921	857	16.0	225	11.7
Käkisalmen piiri: *Hiitola,* Ilmes, Kaukola, Käkisalmen maaseurak., *Metsäpirtti,* Pyhäjärvi, Räisälä, *Sakkola,* Tiurula. (Käkisalmi)	39,832	1,319	814	20.4	188	14.3
Kurkijoen piiri: *Jaakkima,* Kurkijoki, *Parikkala.* (Kurkijoki)	38,364	1,215	653	17.0	136	11.2
Sortavalan piiri: Ruskeala, *Soanlahti,* Sortavalan maaseurak., *Uukuniemi.* (Sortavala)	34,453	1,181	642	18.6	153	13.0
Salmin piiri: *Impilahti, Kitelä,* Korpiselkä, Salmi, *Suistamo, Suojärvi.* (Kitelä, Pitkäranta)	40,297	1,535	875	21.7	211	13.7
Mikkelin lääni. **S:t Michels län.**						
Mikkelin piiri: Anttola, *Hirvensalmi, Kangasniemi,* Mikkelin maaseurakunta, Ristiina. (Mikkeli)	42,801	1,150	773	18.1	172	15.0
Heinolan piiri: Hartola, *Heinolan maaseurak.,* Joutsa, Leivonmäki, Luhanko, *Mäntyharju, Sysmä.* (Joutsa)	46,843	1,244	801	17.1	148	11.9
Joroisten piiri: Haukivuori, *Heinävesi, Joroinen, Juva,* Jäppilä, *Pieksämäki.* (Joroinen)	48,087	1,321	899	18.7	154	11.7
Savonlinnan piiri: Enonkoski, *Kangaslampi, Kerimäki, Puumala, Rantasalmi,* Savonranta, Sulkava, Sääminki. (Savonlinna)	50,864	1,544	987	19.4	198	12.8

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1911 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1911.	Vuonna 1911 syntyneitä. Födda under år 1911.	Vuonna 1911 kuolleita. Döde under år 1911.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden kuluessa syntyneestä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda barn afledo.
Kuopion lääni. **Kuopio län.**						
Kuopion piiri: *Karttula, Keitele, Kuopion maaseurak., Maaninka, Pielavesi,* Tuusniemi, (Kuopio)	56,058	1,687	970	17.3	204	12.1
Rautalammin piiri: *Hankasalmi, Leppävirta, Rautalampi,* Suonenjoki, *Vesanto,* (Suonenjoki)	46,524	1,363	817	17.6	113	8.3
Iisalmen piiri: *Iisalmen maaseurak., Kiuruvesi, Lapinlahti,* Muuruvesi, *Nilsiä,* Varpaisjärvi. (Iisalmi)	63,420	2,172	991	15.6	192	8.8
Pielisjärven piiri: *Juuka, Nurmes, Pielisjärvi, Rautavaara, Valtimo.* (Nurmes)	40,249	1,516	696	17.3	146	9.6
Tohmajärven piiri: *Ilomantsi,* Kesälahti, Kiihtelysvaara, *Kitee, Kovero,* Pälkjärvi, Tohmajärvi. (Tohmajärvi)	54,405	1,574	980	18.0	182	11.6
Joensuun piiri: *Eno, Kaavi,* Kontiolahti, Kuusjärvi, *Liperi,* Polvijärvi, Rääkkylä. (Joensuu)	53,914	1,872	1,109	20.6	208	11.1
Vaasan lääni. **Vasa län.**						
Vasa distrikt: Bergö, *Isokyrö,* Jurva, *Laihia, Malax,* Mustasaari, *Petalax,* Pörtom, Qveflax, Replot, Solf, Vähäkyrö, *Ylistaro.* (Nikolaistad)	68,621	1,430	1,088	15.9	173	12.1
Kristiinankaupungin piiri: *Ilmajoki,* Isojoki, *Jalasjärvi,* Karijoki, *Kauhajoki, Korsnäs,* Kristinestads landsf., *Kurikka,* Lappfjärd, *Närpes,* Peräseinäjoki, *Seinäjoki,* Sideby, Teuva, *Öfvermark.* (Kristinestad)	105,409	2,866	1,756	16.7	336	11.7
Nykarleby distrikt: Alabärmä, Jeppo, *Kauhava, Lapua, Maxmo,* Munsala, Nurmo, Nykarleby landsf., *Oravais, Vörå,* Ylihärmä. (Nykarleby)	63,309	1,536	1,090	17.2	200	13.0
Kokkolan piiri: Esse *Halsua, Himanka, Kannus, Kaustinen,* Kokkolan maaseurak., Kronoby, Kälviä, *Larsmo, Lestijärvi, Lohtaja,* Nedervetil, *Pedersöre, Perho, Purmo,* Terijärvi, *Toholampi,* Ullava, *Veteli,* (Gamlakarleby)	69,281	1,986	1,264	18.2	181	9.1

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1911 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1911.	Vuonna 1911 syntyneitä. Födda under år 1911.	Vuonna 1911 kuolleita. Döde under år 1911.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden kuluessa syntyneestä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda barn afledo.
Kuortaneen piiri: *Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Keuru, Kortesjärvi, Kuortane, Lappajärvi, Lehtimäki, Multia,* Pihlajavesi, *Soini, Töysä, Vimpeli, Virrat, Ätsäri.* (Alavus)	87,564	2,427	1,329	15.2	253	10.4
Jyväskylän piiri: Jyväskylän maaseurak., *Karstula, Kivijärvi,* Konginkangas, Laukaa, Petäjävesi, *Pihtipudas,* Pylkönmäki, Saarijärvi, Sumiainen, Toivakka, Uurainen, *Viitasaari.* (Saarijärvi)	83,809	2,366	1,272	15.2	259	10.9
Oulun lääni. **Uleåborgs län.**						
Oulun piiri: Haukipudas, *Ii,* Kempele, Kiiminki, Kuivaniemi, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulun maaseurak., Oulunsalo, Temmes, Tyrnävä, Utajärvi, Ylikiiminki. (Oulu)	59,191	1,569	808	13.7	165	10.5
Raahen piiri: Hailuoto, Paavola, Rantsila, Revonlahti, Salon emäseurak., Salon kappeli, Siikajoki, Vihanti. (Raahe)	22,651	670	422	18.6	81	12.1
Kalajoen piiri: Alavieska, Kalajoki, Merijärvi, *Oulainen,* Pyhäjoki, Rautio, Sievi, *Ylivieska.* (Kalajoki)	36,928	1,209	689	18.7	102	8.4
Haapajärven piiri: Haapajärvi, Haapavesi, Kestilä, Kärsämäki, *Nivala,* Piippola, Pulkkila, *Pyhäjärvi,* Reisjärvi. (Haapavesi)	44,626	1,467	780	17.5	143	9.7
Kajaanin piiri: *Hyrynsalmi,* Kajaanin maaseurak., Kuhmoniemi, Paltamo, *Puolanka, Ristijärvi,* Sotkamo, *Suomussalmi,* Säräisniemi. (Kajaani)	46,740	1,512	670	14.3	134	8.9
Tornion piiri: Alatornio, Karunki, *Kemin maaseurak., Kolari,* Simo, Tervola, *Turtola, Ylitornio.* (Kemi)	35,216	1,188	634	18.0	168	14.1
Pudasjärven piiri: *Kuusamo,* Pudasjärvi, Taivalkoski. (Pudasjärvi)	26,187	921	442	16.9	113	12.3
Rovaniemen piiri: *Kemijärvi,* Kuolajärvi, *Rovaniemi.* (Rovaniemi)	22,183	922	474	21.4	160	17.4
Kittilän piiri: *Einontekiänen, Inari,* Kittilä, *Muonionniska, Sodankylä, Utsjoki.* (Kittilä)	14,527	484	218	15.0	56	11.6

B. Otteita kaupunkien terveydenhoitolautakuntien kertomuksista vuodelta 1911.

B. Utdrag ur de af städernas hälsovårdsnämnder afgifna berättelserna för år 1911.

Helsingfors. Hälsovårdsnämnden höll under året 43 sammanträden.

Vid sitt sammanträde den 21 september beslöt Nämnden på framställning af Styrelsen för Maria sjukhus hos Stadsfullmäktige hemställa om inrättande af en Röntgenafdelning vid sjukhuset. Det härför erforderliga anslaget af 8,000 mark beviljades af Stadsfullmäktige den 3 oktober, hvarförutom 2,400 mark anslogs för aflönande af en assistent vid Röntgenafdelningen samt 2,000 mark för afdelningens årliga underhåll.

Med anledning af en af läkaren vid Humlebärgs reservsjukhus för tuberkulösa doktorn Ellen Ahlqvist, till Nämndens sammanträde den 2 februari ingifven skrifvelse, med framställning om behofvet af en lämplig promenadplats för de i sjukhuset intagna patienterna, beslöt Nämnden vid sitt sammanträde den 9 februari hos Drätselkammaren förorda den gjorda framställningen.

På framställning af förste stadsläkaren, som meddelade att distriktsläkaren i Hermanstads distrikt anhållit, att en andra ordinarie distriktssjuksköterska måtte uti distriktet anställas, emedan den ena sköterska, som finnes inom distriktet, icke medhunne vården af alla de sjuka, för hvilka hennes hjälp behöfdes, beslöt Nämnden den 5 oktober hos Stadsfullmäktige anhålla om beviljande af ett anslag af 1,500 mark per år för aflönande af en andra kommunal sköterska inom distriktet, räknadt från den 1 oktober. Denna anhållan biföllo Fullmäktige den 17 oktober.

Sedan förste stadsläkaren vid Hälsovårdsnämndens sammanträde den 9 mars meddelat, att direktorn för Maria sjukhus doktor Jarl Hagelstam föreslagit, att de 25 sjukvårdsplatser, som på grund af rådande skarlakansfeber enligt öfverenskommelse med Diakonissanstalten i dess sjukhus reserverats för stadens behof intill den 1 april, skulle bibehållas till den 1 maj, och frågan om behofvet af sjukvårdsplatser öfver hufvud i nävaro af doktorn Hagelstam och öfverläkaren vid epidemiafdelningen doktorn Max Björkstén vid Nämndens

sammanträde den 16 mars diskuterats, beslöt Nämnden hos Stadsfullmäktige anhålla om ett anslag af 4,400 mark för förlängande af aftalet med Diakonissanstalten samt därutöfver för upprätthållande af extra sjukhusen i f. d. gasverket under april och maj månader om ett anslag af 7,000 mark, i Hesperia under månaderna maj—augusti af 10,000 mark och i kolerabarackerna under månaderna april—augusti af 25,000 mark eller inalles 46,400 mark. Denna framställning biföllo Stadsfullmäktige den 21 mars.

I skrifvelse af den 29 maj framhöll öfverläkaren vid Maria sjukhus epidemiafdelning doktorn Max Björkstén, att reservsjukhuset i f. d. gasverkets lokal borde öppenhållas äfven under juni månad. Nämnden beslöt den 1 juni förorda denna framställning, som jämväl bifölls af Stadsfullmäktige den 13 juni, hvarvid för ändamålet anslogs ett belopp af 3,000 mark.

Af öfverläkaren vid Maria sjukhus epidemiafdelning framhölls i en till Nämndens sammanträde den 16 augusti inlämnad skrifvelse, att samtliga för vården af skarlakansfebersjuka inrättade reservsjukhus borde öppenhållas till den 1 maj 1912, och beslöt Nämnden, som fann sig föranlåten att till framställningen bifalla, vid sitt sammanträde den 30 augusti hos Stadsfullmäktige hemställa om att reservsjukhusen å Hesperia, i gasverkets f. d. kontorsbyggnad och i den senast uppförda sjukbaracken finge för bekämpandet af skarlakansfeberepidemin öppenhållas till den 1 maj 1912, ifall behof däraf gjorde sig gällande, för hvilket ändamål för år 1911 en summa af 41,200 mark vore behöflig. Vidare anhöll Nämnden om ett anslag af förslagsvis 23,000 mark för sådan reparation af kolerabarackerna n:ris 1 och 2, att de kunde användas jämväl under den kallare årstiden, äfvensom för upprätthållande af ett skarlakansfebersjukhus i dessa baracker under årets återstående 3 ½ månader om ett anslag af 16,800 mark samt för inredning af barackerna af förslagsvis 4,000 mark. För transport till reservsjukhusen af i skarlakansfeber insjuknade personer hemställde Nämnden om ytterligare ett anslag af 2,000 mark för 4 månader af år 1911, hvarjämte Nämnden slutligen anhöll om tillåtelse att anställa ytterligare en desinfektör under den tid skarlakansfeberepidemin gjorde det nödigt, med en lön af 2,000 mark om året samt att Stadsfullmäktige ville för ändamålet under år 1911 anslå 666 mark 67 penni. Nämndens framställning blef af Fullmäktige till alla delar bifallen den 5 september.

Vid Nämndens sammanträde den 12 september anmälde ordföranden, att antalet skarlakansfeberfall i staden allt fortfarande var i stigande, hvarför äfven de från sjukhusen utskrifnas antal var färre än de inskrifnas, och hade i synnerhet under de senaste dagarna tilloppet af skarlakansfebersjuka varit ovanligt stort. Med anledning häraf ansåg ordföranden, att ytterligare platser för i skarlakansfeber insjuknade borde anskaffas. Sedan stadsingenjören meddelat, att i staden tillhöriga gården n:o 4 vid Trädgårdsgatan, som innehölle

13 rum, af hvilka 7 voro uthyrda åt Kristliga arbetarföreningen, samt dessutom 4 rum i en flygelbyggnad, lämpliga sjukvårdsplatser med relativt ringa kostnader kunde inredas, beslöt Nämnden, som ansåg att för de i Maria sjukhus gamla träpaviljong intagna tuberkulösa sjuka plats kunde beredas i stadens ofvannämnda hus och att sagda träpaviljong sålunda kunde upplåtas för uti skarlakansfeber insjuknade, att hos Drätselkammaren anhålla, det Kristliga arbetarföreningen måtte uppsägas till afflyttning från gården och samtliga rum i densamma upplåtas till sjukvårdsändamål äfvensom att Drätselkammaren måtte hos Stadsfullmäktige utverka bifall till vidtagande af ifrågavarande anordningar samt beviljande af härför nödiga anslag. Enligt af sysslomannen vid Maria sjukhus uppgjordt kostnadsförslag komme kostnaderna att stiga till 5,000 mark i ett för allt för sjukhusets första uppsättning äfvensom till inalles 14,178 mark 50 penni för sjukhusets underhåll under 3 ½ månader, räknadt från medlet af september till årets slut. Stadsfullmäktige biföllo den 3 oktober denna Nämndens framställning och beviljade jämväl det äskade anslaget.

Med anledning däraf, att under sommaren i staden förekommit några fall af s. k. barnförlamning, beslöt Nämnden vid sitt sammanträde den 16 augusti på förslag af ordföranden att i skrifvelser till samtliga praktiserande läkare i staden uppmana dessa att, i den händelse i deras praktik förekomme fall af ifrågavarande sjukdom, därom anmäla till Nämndens byrå för möjliggörande af desinfektion i de sjukas bostäder.

Vid sammanträde den 12 september beslöt Nämnden vidare på förslag af andre stadsläkaren att till samtliga skolföreståndare och läkare i staden till kännedom och efterrättelse aflåta ett cirkulär af följande innehåll:

1) Skolbarn, som bor inom familj där någon insjuknat i barnförlamning bör vara från skolan uteslutet under 14 dagar.

2) I hus, där flere fall inträffa, böra samtliga barn i skolåldern isoleras från skolorna under 14 dagar.

3) Om något i skolan gående barn insjuknat i barnförlamning, bör omedelbart hela klassen afhållas från skolgång under 14 dagar och desinfektion genast utföras.

Dessa bestämningar gälla, såvida ej Hälsovårdsnämnden eller förste stadsläkaren i särskilda fall annorlunda bestämmer.

Den 23 november beslöt Nämnden anhålla hos Stadsfullmäktige om ett anslag af 2,300 mark per år för aflönande af en person, som ägde verkställa nödiga desinfektioner i anledning af inträffade fall af tuberkulos, samt af 1,000 mark för anställande af en person för rengörandet af sådana tuberkulosisters bostäder, där desinfektion blifvit utförd, äfvensom af ytterligare 700 mark för aflönande af ett biträde åt rengörerskan.

Vid Hälsovårdsnämndens sammanträde den 16 mars föredrogs en från Guvernören i länet anländ remiss med en från distriktsdjurläkaren i Helsingfors distrikt Allan Höijer ingifven skrifvelse angående föreslagna och af Medicinalstyrelsen godkända åtgärder till förebyggande af spridning af den inom distriktet rådande hästinfluensaepidemin. Nämnden beslöt att genom förste stadsläkaren hos Styrelsen för stadens tekniska verk anhålla, att de i staden förefintliga vattenhoarna äfvensom de stänger, vid hvilka körkarlarna pläga binda sina hästar, måtte två gånger dagligen aftvättas med lysollösning, samt att medels annons i tidningarna varna allmänheten för att i sina stall emottaga andra tillhöriga hästar, hvilka ej veterligen äro absolut friska, att uppmana allmänheten att undvika användandet af allmänna vattningsställen och fastbindningsplatser samt att, då en häst lider af hosta, ej använda densamma till arbete, innan af djurläkare konstaterats, huruvida hästen har influensa eller ej, hvarjämte allmänheten skulle göras uppmärksam därpå, att det i stall med ett flertal hästar vore af stor betydelse, om hästarnas temperatur kunde dagligen uppmätas och hästar med lindrig feber (öfver 39 grader) genast afhållas från arbete och isoleras från de öfriga hästarna.

Då den i staden rådande influensaepidemin bland hästar allt fortfarande grep omkring sig, inlämnade distriktsveterinären Höijer till Nämndens sammanträde den 23 mars en skrifvelse, i hvilken han, bland annat, påyrkade inrättandet af ett isoleringsstall för hästar, angripna af influensa, och samtidigt meddelade ordföranden, att äfven en deputation å särskilda hyrkuskars vägnar å Nämndens byrå framhållit behofvet af ett sådant stall.

Sedan till Nämndens sammanträde den 30 mars ytterligare från Medicinalstyrelsen ankommit en resolution med anmodan till Nämnden att till Medicinalstyrelsen inkomma med uppgift om de åtgärder, hvilka af Nämnden vidtagits för motarbetande af hästinfluensan, samt jämväl genom Magistraten en skrifvelse från Guvernören i länet, hvari Magistraten anmodades tillse, att Hälsovårdsnämnden enligt § 38 mom. g. af hälsovårdsstadgan utan dröjsmål vidtoge nödiga åtgärder till förebyggande, så vidt möjligt, af smittans vidare spridning, beslöt Nämnden att, till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna, huruvida Fullmäktige ansågo skäl föreligga att för inrättandet af ett sådant stall och för dess öppenhållande under en tid af 3 månader bevilja erforderligt anslag.

Vid sitt sammanträde den 4 april fattade Stadsfullmäktige beslut om isoleringsstallets inrättande samt uppdrogo åt Hälsovårdsnämnden att vidtaga därför erforderliga åtgärder.

Vid Nämndens sammanträde den 5 juli meddelade ordföranden, att distriktsveterinären ansett att isoleringsstallet för sjuka hästar fortfarande borde hållas öppet, emedan influensaepidemin, som i senare delen af maj redan

varit stadd i aftagande, åter tilltagit, och beslöt Nämnden med anledning häraf, att nämnda stall fortfarande skulle öppenhållas under en tid af 2 månader.

Med anledning af att i isoleringsstallet fortfarande var intaget ett mindre antal hästar samt fall af hästinfluensa allt fortfarande förekommo i staden, beslöt Nämnden vid sitt sammanträde den 30 augusti, att ytterligare öppenhålla stallet under en tid af en månad, räknadt från den 5 september.

Sedan förste stadsläkaren vid Nämndens sammanträde den 30 mars meddelat resultaten af de undersökningar af den i staden tillsaluhållna mjölkens smutshalt, som under en längre tid utförts vid stadens Laboratorium för sanitära undersökningar, föreslog han, att såsom ett tillägg till Nämndens förslag till hälsovårdsordning borde intagas bestämning därom, att smutshalten i mjölk icke finge öfverskrida 10 milligram per liter, och beslöt Nämnden den 11 maj i skrifvelse till Magistraten föreslå, att till § 38 i förslaget till hälsovårdsordning för Helsingfors skulle göras följande tillägg: Mjölk får icke tillsaluhållas, med mindre dess smutshalt understiger 10 milligram per liter.

Vid Nämndens sammanträde den 9 augusti företogs till behandling en anmälan om att vid släckning af kalk å gamla murbruksfabriken vid Repslagargatan kalkdam i besvärande mängd inträngde i de i närheten befintliga bostäder, hvilka hade sina fönster vettande mot gatan. Då den uppmaning, som af t. f. förste stadsläkaren gifvits verkmästaren vid fabriken att flytta kalksläckningen till annan lämpligare plats, icke medfört åsyftat resultat, beslöt Nämnden anmäla ärendet till Magistratens behandling.

Med anledning af en till Nämndens sammanträde den 11 april inlämnad rapport, af hvilken framgick, att det område af stadens hamn, där marinfartyg ligga förtöjda, befann sig i ett synnerligen osnyggt skick, i det att å isen i fartygens omgifning ställvis kunde iakttagas högar af sopor, aska och kolaffall, hvarjämte äfven matrester, rotsaksafskräden samt människo- och hästspillning förekom i större mängd, beslöt Nämnden i skrifvelse till Magistraten framhålla de sanitära vådor, hvilka kunde härflyta ur ett sådant sakernas läge, samt anhålla, att Magistraten ville vidtaga åtgärd om att vederbörande marinbefäl blefve uppmärksamgjordt på det rådande missförhållandet.

Till Nämndens sammanträde den 23 mars anmälde handtverkeri-inspektören, att bleck- och plåtslageriverkstaden i gården n:o 31 vid Andrégatan, bestående af 2 rum, var ur sanitär synpunkt oändamålsenlig, emedan rummen voro för låga (2.10 m.), för mycket under markens yta (1.10—1.20 m.) och otillräckligt belysta. Dessutom rökte ässjan in, hvarför arbetarna klagade öfver att röken angrep ögonen. Med anledning häraf beslöt Nämnden den 30 mars förbjuda innehafvaren af ifrågavarande verkstadslokal att efter den 1 juni använda densamma, hvarjämte gårdsägaren ålades att omedelbart inrätta en fullt effektiv ventilationsanordning i lokalen. Då några åtgärder emellertid

icke vidtogos, beslöt Nämnden, på grund af gjord anmälan härom af handtverkeri-inspektören, den 21 september hos Magistraten anhålla om behöriga åtgärders vidtagande i ärendet.

Till Nämndens sammanträde den 14 juni anmälde handtverkeri-inspektören, att en boktryckerilokal, belägen i gården n:o 39 vid Norra Esplanadgatan, befann sig h. o. h. under markens nivå, att dess fönster var beläget mot ett ungefär 1 meter bredt ljusschakt åt gatan, så att fönstrets öfre kant befann sig i jämnhöjd med trottoarens nivå, hvarför arbetarna voro nödsakade att under arbetet hela dagen använda elektriskt ljus, samt att luften i rummet kändes tung och fuktig. Med anledning häraf beslöt Nämnden den 5 juli förbjuda lokalens användning efter den 1 september.

Till Nämndens sammanträde den 18 januari ingaf tillsyningsmannen Alfr. Zweygberg en rapport, som utvisade att väggar och tak i iskällaren i Operakaféet voro i hög grad osnygga och mögliga, och beslöt Nämnden att härom anmäla till Magistraten, som vid vite af 100 mark ålade bolagets disponent att ombesörja en verksam ventilation af iskällarrummet. Ytterligare beslöt Nämnden den 16 februari på grund af anställd syn i skrifvelse till Magistraten anhålla, att förbud mot begagnande af ett innanför korridorrummet beläget afplankadt rum och ett till kallskänk apteradt källarrum såsom rum i hvilka människor uppehålla sig en längre tid af dagen, måtte utfärdas samt att de fortfarande bestående missförhållandena i iskällarrummet måtte aflägsnas.

Vid Nämndens sammanträde den 19 oktober inlämnades ett syneinstrument, af hvilket framgick, att en till tobaksbutik använd lokal i gården n:o 37 vid Norra Esplanadgatan utgjordes af en liten utbyggnad mot gatan af endast 1.75 meters längd och 1.10 meters bredd samt 2.65 meters höjd och 5.0 kubikmeters rymdinnehåll. Det i butiken anställda kvinnliga biträdet hade en arbetstid utan raster från kl. 9 à ½ 10 f. m. till kl. 11 e. m. samt sön- och hälgdagar från kl. 2 till kl. 11 e. m. Med anledning af lokalens oändamålsenliga beskaffenhet beslöt Nämnden den 26 oktober, att densamma icke finge under den kallare årstiden, från den 1 oktober till den 1 maj, såsom butikslokal användas.

Till Nämndens sammanträde den 11 maj inlämnade bostadsinspektören en skriftlig anmälan om att han vid sina inspektioner i den mindre bemedlade befolkningens bostäder varit i tillfälle att iakttaga fukt i nybyggda hus, särskildt i sådana, som uppförts af s. k. arbetsbolag, och framhöll han, att under närvarande förhållanden upptorkningen af nybyggen lämnade mycket öfrigt att önska. Då det ej ålåge någon myndighet att öfvervaka upptorkningen af nybyggena och densamma alltid medförda afsevärda utgifter, låge det nära till hands att upptorkningen utfördes i så ringa grad som möjligt. Då rummen hunnit blifva bebodda, vore det alltid förenadt med svårigheter, utgifter och

omak att företaga en förnyad upptorkning, hvarför något borde göras för att tillförsäkra hyresgästerna torra rum. Med anledning häraf uppdrog Nämnden åt förste stadsläkaren att inkomma med förslag till utlåtande i frågan. Sedan detta blifvit afgifvet, beslöt Nämnden den 19 maj i skrifvelse till Magistraten anhålla, att Magistraten ville hos den för utarbetande af förslag till ny byggnadsordning för staden tillsatta kommittén göra erinran om att i detta förslag ovillkorligen borde ingå bestämmelser, som afsåge att garantera, det nyuppförda hus äro på ett tillfredsställande sätt upptorkade, innan desamma upplåtas till beboende. Liknande bestämningar ingingo äfven i flere utländska städers byggnadsordningar och lydde exempelvis i Stockholms stads byggnadsordning: »Nybyggdt samt till- eller påbyggdt boningshus af sten får icke invändigt rappas förrän fyra månader efter det byggnadsarbetet blifvit — — — besiktigadt och godkändt; dock att där särskilda ändamålsenliga åtgärder för rummens uttorkande vidtagits eller gynnsamma väderleksförhållanden rådt, byggnadsnämnden må kunna på ansökan af den byggande förkorta sagda tid för hela huset eller delar däraf.» — — »Sådant hus, hvarom föregående moment talar, får icke utvändigt afrappas förrän sex månader efter det byggnadsarbetet blifvit — — — besiktigadt och godkändt och ej heller under annan tid än från och med maj till och med september månad.»

Vid Nämndens sammanträde den 23 november framhöll förste stadsläkaren, att för åstadkommande af en någorlunda tillfredsställande kontroll öfver vården af fosterbarn en kvinlig kontrollant borde anställas med en aflöning af 2,000 mark per år, och beslöt Nämnden att härom göra framställning hos Stadsfullmäktige. Framställningen blef af Stadsfullmäktige den 22 december godkänd.

På framställning af Nämndens ordförande ingafs till Nämndens sammanträde den 12 januari af hälsovårdsinspektören doktor E. Roos en plan för råttutrotningen i staden medels ratin, hvilken af Nämnden godkändes.

I en till Nämndens sammanträde den 23 mars inlämnad skrifvelse framhöll hälsovårdsinspektören, att en del gårdsegare i staden ställt sig afvisande gentemot ratinutläggningen i deras gårdar, förmenande att ratinet vore orsaken till den i staden rådande hästinfluensa-epidemin. Med anledning häraf och då enskilda gårdsägares tredska kunde vanskliggöra hela utrotningen, beslöt Nämnden hos Magistraten anhålla, att Magistraten ville genom utfärdad kungörelse ålägga resp. gårdsägare att ställa sig till efterrättelse hvad Nämnden i föreliggande afseende ansett nödigt föreskrifva.

Att oaktadt Magistratens påbud dock allt fortfarande vanskligheter förelågo i afseende å råttutrotningen medels ratin, framgick af en anmälan, som till Nämndens sammanträde den 4 maj gjordes af hälsovårdsinspektören. Denna inrapporterade, att enligt meddelande af en af de för råttutrotningen tillsatta

extra tillsyningsmännen den 2 maj i gården n:o 4 vid Simonsgatan med gårdsägarens begifvande hade utsatts 20 st. s. k. försökspaket för utrönande af råttors förekomst i gården; vid följande dag anställd granskning af kvarvarande paket befanns emellertid, att några i gården boende formän självrådigt aflägsnat 16 af paketen och nedgräft dem i en grop, angifvande såsom orsak därtill, att deras hästar bleve nedsmittade och sjuka genom de råttor, hvilka efter förtärandet af paketen dogo. Sedan de till Nämndens sammanträde uppkallade formännen på tillfrågan medgifvit riktigheten af den gjorda anmälan, men anfört att de icke ägde kännedom om Magistratens påbud samt icke heller af extra tillsyningsmannen förvägrats att borttaga paketen, ansåg sig Nämnden icke böra göra någon anmälan om saken till Magistraten, utan endast förständiga de uppkallade att icke framdeles motsätta sig utläggande af ratinpaket. Samtidigt uppdrog Nämnden åt förste stadsläkaren att genom meddelande i tidningarna göra vederbörande gårdsägare, gårdskarlar samt hästägare och deras drängar uppmärksamma därpå, att Magistraten genom sitt i tidningarna allmänheten delgifna förständigande ålagt ägare af och disponenter för inom Helsingfors stads område belägna gårdar och fabriker att för utrotande af råttor och möss inom resp. fastigheter omedelbart vidtaga sådana åtgärder, som af Nämnden kunde godkännas. Tillika skulle uppmärksamheten fästas därpå, att den i staden för tillfället rådande hästinfluensan alls icke stode i något samband med ratinutläggningen.

Ytterligare beslöt Nämnden vid sitt sammanträde den 11 maj i skrifvelse hos Magistraten anhålla om att till § 17 af förslaget till hälsovårdsordning för staden följande tillägg måtte göras: »Dessutom tillkommer det gårdsägare eller disponent att vidtaga åtgärder för utrotandet af i gården förekommande råttor och möss. Vid försumlighet häri äger Hälsovårdsnämnden att på gårdsägarens bekostnad vidtaga för råttutrotningen erforderliga åtgärder.»

Vid sitt sammanträde den 1 juni beslöt Nämnden hos Stadsfullmäktige anhålla om att åt förste stadsläkaren måtte beviljas ett resestipendium af 750 mark för besökande af den i Dresden föranstaltade hygieniska utställningen samt för att i en del utländska städer studera de hygieniska anordningarna beträffande handeln med mjölk, kött och öfriga lifsmedel äfvensom i Hamburg taga kännedom om de åtgärder, som därstädes vidtagits för utrotande af med fartyg inkomna, möjligen pestsmittade råttor. Denna Nämndens anhållan bifölls af Stadsfullmäktige den 13 juni, och tilldelades förste stadsläkaren med anledning häraf en månads tjänstledighet, räknadt från den 5 augusti. Till hans vikarie förordnades andre stadsläkaren.

Å Polikliniken för tuberkulösa, som förfogar öfver egen lokal i förvaltningsbyggnaden af Maria sjukhus, ägde under år 1911 liksom tillförene mottagning af sjuka rum alla hvardagar kl. ½ 9—10 f. m. Läkarvården, som

var kostnadsfri, handhades af med. lic. Ina Rosqvist, som tillika fungerade såsom anstaltens föreståndare. Under de tider af året, då ordinarie läkaren åtnjöt tjänstledighet, tjänstgjorde såsom vikarie med. licentiaterna I. Olsoni och J. Ch. Sjöblom. Vid polikliniken voro dessutom anställda tvänne diakonissor, hvilka dels biträdde läkaren under mottagningarna, dels besökte de tuberkulösa i deras hem. Under oktober månad var ytterligare en extra diakonissa antagen såsom biträde vid polikliniken.

Hela antalet år 1911 behandlade sjukdomsfall uppgick till 1,992 och antalet polikliniska besök till 3,877.

Poliklinikens klientel har bestått icke blott af tuberkulösa personer, utan äfven af sjuka, hvilka på grund af hereditär belastning, allmän svaghet, långvarig hosta eller andra sjukdomssymptom befarat sig lida af lungsot. Undersökning af de sjukas upphostningar i afseende å förekomsten af tuberkelbaciller har utförts i alla fall, där expektoration förekommit. Å barn under 7 års ålder har för underlättande af diagnosen Pirquets tuberkulinreaktion kommit till användning. Reaktionen har utförts i inalles 87 fall: i 53 fall med positivt, i 34 fall med negativt resultat. Så snart förekomsten af tuberkulos med säkerhet kunnat uteslutas hos de sjuka, hafva dessa hänvisats till erhållande af läkarbehandling å annat håll, medan alla tuberkulösa eller för tuberkulos misstänkta patienter tagits under poliklinikens speciella omvårdnad.

Af de tuberkulösa personer som anlitat polikliniken och särskildt af dem, som erhållit materiellt understöd från anstalten, har fordrats, att de skola sofva ensamma i särskild säng samt att de äfven i öfrigt skola ställa sig de från polikliniken gifna föreskrifterna till efterrättelse. Hvarje lungsiktig, som icke ägt medel att skaffa sig egen säng, har från polikliniken till låns erhållit en sådan jämte madrass, dynor, filt och lakan. Åt tuberkulösa familjer, hvilka varit synnerligen trångbodda eller bebott hälsovådliga bostäder, hafva hyresbidrag utdelats, på villkor att familjen afstått från att hos sig hålla inneboende samt eventuellt förbundit sig att öfverflytta till annan, sundare bostad. Sådana hyresbidrag hafva under år 1911 utdelats åt inalles 44 medellösa familjer Lungsiktiga, hvilka varit inneboende hos friska familjer, hafva genom poliklinikens förmedling erhållit plats å sjukhus eller öfverflyttats till särskilda, för dem upphyrda lokaler. Liksom under föregående år har polikliniken sålunda under år 1911 vid Gräsviksgatan 5 förhyrt en lokal, bestående af 3 rum, tambur och kök, i hvilken 10—11 af tuberkulos lidande kvinnor samtidigt kunnat erhålla bostad. I denna lokal hafva under året bott inalles 22 lungsiktiga kvinnor. För tuberkulösa ogifta män har polikliniken under år 1911 vid Östra Chaussén n:o 57 upphyrt en lokal om 3 rum med plats för 10 sjuka samt vid Vasagatan 5, sedan den 1 mars 1911, ytterligare en lokal, bestående af 2 rum och tambur, med 9—10 platser. I båda dessa lokaler hafva under år 1911 bott inalles 42 af

tuberkulos lidande män. Lokalerna, hvilka inredts af polikliniken, hafva stått under dennas uppsikt. Polikliniken har dessutom ombesörjt och bekostat uppvärmningen, belysningen och städningen af lokalerna äfvensom tvätten af sänglinnet. Svårare sjuka, hvilka bott i dessa lokaler i afvaktan på plats i sjukhus, hafva jämväl erhållit fri kost, tills de lyckats vinna inträde å sjukhuset. Af privat person har vid Östra Chaussén n:o 57 upprätthållits ett barnhem med 9—10 platser för poliklinikens små tuberkulösa skyddslingar. Polikliniken har haft uppsikt öfver barnhemmet, i hvilket under året vårdats inalles 24 barn från några månaders till c. 8 års ålder.

Den betydande stegring af antalet skarlakansfeberfall, som inträdde under slutet af sommaren och under hösten 1911, gjorde det nödvändigt att aptera tuberkulosafdelningen af Maria sjukhus till sjukhus för i skarlakansfeber insjuknade personer. För att bereda de tuberkulösa ett motsvarande antal sjukplatser inrättades på förslag af Hälsovårdsnämnden ett provisoriskt sjukhus i gården n:o 4 vid Trädgårdsgatan, hvilken gård tillhör Helsingfors stad, men för tillfället var uthyrd dels åt privata personer, dels åt Kristliga Arbetarföreningen.

Å sjukhuset vid Trädgårdsgatan vårdades under tiden från den 18 september till årets slut inalles 74 sjuka, 68 kvinnor och 6 flickor i åldern 10—14 år. Patienterna, hvilka alla antingen ledo af tuberkulos eller voro misstänkta för att lida af nämnda sjukdom, ägde samtliga hemortsrätt i Helsingfors med undantag af 2, hvilka tillhörde Helsinge kommun, men af hvilka den ena hade anställning i staden. Hela antalet sjukvårdsdagar uppgick till 3,641.

Ehuru icke ålagd af Medicinalstyrelsen, öppenhöll Helsingfors stad under år 1911 en mindre sjukafdelning å västra ändan af stenpaviljongen bland kolerabarackerna för att å denna bereda plats för patienter, som kunde misstänkas vara behäftade med kolera, af hvilken sjukdom talrika fall förekommo i Ryssland, likväl icke i S:t Petersburg.

Under augusti och september månader var vid denna sjukafdelning engagerad en sjuksköterska; under öfriga tider af året anställdes personal endast vid behof. Läkarvården handhades af d:r Herman von Willebrand.

Under året intogos endast 3 patienter. Alla 3 voro män, som nyss anländt till Helsingfors från sina hemorter i Ryssland och härstädes insjuknat i *cholera nostras*. Alla tre utskrefvos friska.

Af hvar och en togos exkrementprof, hvilka insändes till Medicinalstyrelsen i och för undersökning, men koleravibrioner påträffades icke.

Sammanlagda antalet sjukvårdsdagar utgjorde 10.

Sanitetsbyråns verksamhet var under år 1911 anordnad på enahanda sätt som under föregående år. Dess lokal var inrymd på samma ställe (N. Magasinsgatan 2, ingång från gården), och mottagningstiderna voro äfven som förut kl.

12—1 e. m. för män och kl. ½ 2—½ 3 för kvinnor, hvarjämte kvinnor, som genom sitt arbete voro förhindrade att infinna sig på dagen, mottogos fredagsaftnar kl. 7—½ 8.

Under år 1911 besiktigades inalles 780 personer å Sanitetsbyrån. Af dessa voro 732 kvinnor, 47 män och 1 barn. Af kvinnorna hade 200 icke tidigare underkastats besiktning; 33 hade tidigare besiktigats å Veneriska besiktningsbyrån, men ej å Sanitetsbyrån, samt 499 redan under föregående år besiktigats å Sanitetsbyrån. Af männen hade 41 ej tidigare, men 6 redan någon gång tidigare underkastats besiktning å Sanitetsbyrån.

Besiktningarnas antal uppgick till 6,159; af dessa kommo 712 på under året första gången besiktigade, och 5,393 på äfven tidigare besiktigade kvinnor, 53 på männen och 1 på barnet. Dessutom inlämnades af 12 kvinnor 26 sundhetsintyg.

Af de 200 ej tidigare besiktigade kvinnorna hade 110 uppkallats efter anmälan från polisen och inställdes af denna; 3 hade kommit självmant. Genom tillsyningsmännen hade 90 ej tidigare besiktigade kvinnor uppkallats. Af dessa presterade 3 sundhetsintyg och infunno sig 72 personligen, medan 15 vägrade både att prestera sundhetsintyg och infinna sig, hvarför de anmäldes för sedlighetspolisen och inställdes af denna.

Inalles verkställdes 1,257 besiktningar å kvinnor som med polisens tillhjälp inställts, och 47 å af polisen inställda män.

Af läkare anmäldes 52 kvinnor såsom af patienter uppgifna smittokällor. Af dessa voro 40 kvinnor redan tidigare å byrån kända och anträffades alla.

På den med byrån förenade polikliniken undergingo 114 kvinnor 155 mer eller mindre fullständiga injektionskurer under symptomfritt stadium af syfilis. 4 måste, på grund af att de trots varningar ej infunno sig på de för injektionerna bestämda dagarna, insändas till sjukhus för slutförande af de afbrutna kurerna. En kvinna, intern å fru E. Mäkinens skyddshem, behandlades poliklinisk för gonorré.

Antalet preparat, som undersöktes i afseende å gonokokker, utgjorde 7,930, tagna vid 4,138 olika besiktningar.

För möjliggörande af sanitetsbyråns upprättande verksamhet bland kvinnor, som redan hemfallit eller visat benägenhet att hemfalla till yrkesosedlighet, tilldelades byrån äfven år 1911 af stadsfullmäktige ur utskänkningsbolagets vinstmedel Fmk 7,000, hvilken summa stod att lyfta den 12 juni.

Den 1 januari 1911 återstodo Fmk 5,572: 01 af de 8,000 mark byrån tilldelats år 1910 och som lyfts den 1 juli 1910. Af dessa medel utgaf byrån, räknadt från den 1 januari till den 31 december 1911, inalles Fmk 10,103: 60 och innehade alltså den 31 december ännu Fmk 2,675: 66, af hvilken summa Fmk 207: 25 utgjorde under året upplupen ränta å löpande räkning. Den summa,

som står till byråns förfogande för 1912 års fem första månader, tills byrån, som det är att hoppas, erhåller ett ökadt anslag af stadsfullmäktige, är sålunda ganska knapp.

Af de 23 i fru Mäkinens skyddshem inackorderade kvinnorna, af hvilka 14 kvarstodo från år 1910 och 9 tillkommo under år 1911, kvarstodo till år 1912 6 och afgingo under året 17. Af de sistnämnda ingingo 2 äktenskap, började 6 arbeta och återgingo 9 till sitt förra lif.

Af de i Frälsningsarméns skyddshem inackorderade 12 kvinnorna hade 7 intagits redan år 1910, medan 5 tillkommo under år 1911. Till år 1912 kvarstodo inackorderade 5; af de öfriga 7, som afgingo under året, afled 1, började 2 arbeta och återgingo 4 till sitt förra lif.

Den i privathem inackorderade kvinnan kvarstod från år 1910, och utbetaltes inackorderingsbidrag för henne till och med september. Från oktober började hon lifnära sig med maskinstickning, och bidrog byrån vid inköpet af maskinen.

Då en person önskar flyttningshjelp af byrån, har det uppställts som villkor, att hon först måste uttaga flyttningsbetyg och följes hon vid afresan till jernvägsstationen eller ångbåten af en tillsyningsman, som köper biljetten och verkställer alla nödiga utbetalningar samt ser till att personen ifråga verkligen afreser. På samma sätt hafva äfven öfriga utbetalningar af bidrag skett genom byrån och sålunda i regel inga kontanta medel lemnats direkt åt understödstagarena.

Under år 1911 undersöktes å kemiska afdelningen af Helsingfors stads laboratorium för sanitära undersökningar 9,623 särskilda prof, af hvilka 7,913 anskaffats dels på initiativ af stadens myndigheter, dels genom laboratoriets egen försorg, medan 1,710 inlämnats af utomstående.

För den dagliga kontrollen af till salu hållen helmjölk utfördes i butiker och i öfriga försäljningsställen inalles 4,995 förprof i afseende å specifika vikten. På grund af denna preliminära undersökning inköptes 1,678 mjölkprof, i hvilka fetthalten bestämdes. Högsta fetthalten var 6,50 %, den lägsta 1,40 % och medelfetthalten för alla under året undersökta prof var 3,31. Af profven utvisade 209 en fetthalt understigande 2,90 % och voro således underhaltiga. Detta utgör 12.5 af hela antalet i afseende å fetthalt undersökta prof. Medräknas emellertid de i butikerna utförda förprofven, genom hvilka de otvifvelaktigt goda profven blifvit afskilda, så erhålles för de undermåliga profven procenttalet 4.2.

Utom denna undersökningsserie i afseende å fetthalten utfördes dessutom tvänne andra ganska omfattande serier, i det mjölken undersöktes i afseende å smutshalt och surhet. Smutshalten bestämdes volymetriskt enligt en af G. Fendler och O. Kuhn angifven metod sålunda att i mjölken suspenderade fasta

partiklar afskildes genom centrifugering i speciella aflånga glasbehållare, dragande 100 cm³ och utlöpande i ett smalt graderadt rör, der smutsvolymen kan afläsas. Emedan kaseinet i mjölken därvid alltid i större eller mindre mängder följer med, måste återstoden behandlas med utspädd ammoniak. Då det är kändt att äfven en del af mjölkens fosfater afsättes vid centrifugeringen, har en vid den citerade metoden icke angifven uttvättning med utspädd saltsyra tillagts. Viktsmängden af mjölksmutsens olösliga beståndsdelar bör enligt tyska normer icke öfverstiga 10 mg per liter. För att af smutsvolymen kunna uppskatta vikten utfördes en mängd paralellförsök och visade det sig härvid att 10 mg i medeltal motsvarades i volym af 0.095 cm³. — Högsta smutshalten var 0.017 och medelsmutshalten 0.0032 cm³ per 100 cm³. Smutshalten i mjölken var större om vintern än om sommaren. Mjölken i Helsingfors måste betecknas såsom synnerligen ren. Mjölkens surhetsgrad bestämdes i 794 särskilda fall enligt en metod af Soxhlet och Henkel, sålunda att 50 cm³ mjölk filtrerades med ¼ normal natronlut hvarvid fenolftalein användes som indikator. Antalet cm³ lut beräknadt för 100 cm³ mjölk anger surhetsgraden. I allmänhet har färsk eller endast svagt sönderdelad mjölk en surhetsgrad under 8, hos måttligt sönderdelad mjölk är densamma 8—9 och går den öfver 9 bör mjölken anses starkt sönderdelad. Surhetsgraden utgjorde i medeltal under året 6.8; större under den varmare delen af året, lägre under den kallare. Den stegring i surhetsgraden som observerades från minimum i oktober till ett märkbart högre värde i december, torde få tillskrifvas den omständigheten, att mjölken längre in mot vintern allt mera kommer att befinna sig i uppvärmda rum.

Under året föreslogs af föreståndaren för vattenledningsverkets laboratorium att det därintills vid den kemiska vattenreningen använda neutralisationsmedlet kalk måtte utbytas mot kalcinerad soda. Under försöksperioden, som varade från medlet af mars till medlet af maj, visade vattenledningsvattnet en betydlig minskning af kalkhalten och en ökning af den fria kolsyran och alkaliniteten. Ändamålet med det nya neutralisationssättet, en minskning af vattnets pannstensbildande förmåga alltså uppnådd.

Liksom ofta förut har äfven under detta år vattnet i stadens sköljhus, simhus och hamnar utgjort föremål för undersökningar. Af dessa framgå att vattnet är renast om hösten, beroende på att de biologiska processer, hvarigenom det organiska materialet från kloakerna mineraliseras, då hunnit verka en längre tid.

Af tapeter, mattor, tyger o. d. undersöktes under året 237 prof i afseende å arsenik. Af dessa prof befunnos 10 innehålla en större halt af arsenik än enligt giftstadgan är tillåtet.

Å Helsingfors stads bakteriologiska laboratorium utfördes under året 1,200 bakteriologiska undersökningar på förekomsten af difteribaciller. I 294 fall

anträffades Löfflers baciller, i 55 fall korta och tjocka stafvar, i 821 fall andra stafvar eller kokker, i 30 fall blef resultatet oafgjordt. Af 237 undersökningar på förekomsten af tuberkelbaciller gåfvo 51 positivt resultat; af 16 undersökningar å förekomsten af Vidals agglutinasionsreaktion gåfvo 3 positivt resultat. Undersökningar i afseende å förekomsten af tyfusbaciller utfördes i 13 fall å blod, af hvilka två gåfvo positivt resultat, i 14 fall å faeces, i 12 fall å urin och i 40 fall å vatten. Alla med negativt resultat.

Borgå. I och för underhåll af den af hälsovårdsnämnden år 1910 inrättade upplysningsbyrån för personer lidande af tuberkulos har Hälsovårdsnämnden under året fått emottaga af sparbanken i Borgå 500 mark. Byrån, som varit öppen onsdag och lördag eftermiddag har varit ganska talrikt besökt. Läkarevården vid byrån har handhafts af stadsläkaren Duncker och hans vikarier med biträde af en enkom för ändamålet anställd diakonissa.

Lovisa. Hälsotillståndet i staden under 1911 har öfverhufvudtaget varit godt. Anmärkningsvärdt är att intet dödsfall i akuta infektionssjukdomar förekommit.

Hangö. Stadens vattenledning, som provisoriskt begynte funktionera redan de sista dagarna af år 1910, har under det gångna året rönt en oväntadt stor anslutning. Icke mindre än 60,000 kubikmeter vatten har af densamma levererats, hvaraf 10,000 kubikmeter kostnadsfritt genom de 10 fribrunnarna.

Att denna rikliga användning af ett felfritt vatten måste fördelaktigt återverka på det allmänna hälsotillståndet, ligger i öppen dag. Dock är tiden ännu icke inne att med siffror påvisa detta; därtill är materialet för ringa. Att till exempel nu redan kategoriskt tilldela vattenledningen förtjänsten af att intet fall af rödsot under senaste sommar förekom i staden, vore helt säkert förhastadt.

Med anledning däraf att stadens myndigheter ansågo den i kejsardömet härjande pestepidemin hota äfven vårt samhälle, har under ledning af stadsdjurläkaren utrotandet af råttor förmedelst utläggandet af ratin under sommaren 1911 företagits. Beträffande resultatet häraf har meningen bland ortsborna varit mycket delad. Dock håller stadsdjurläkaren före att en minskning af råttor i de särskilda gårdarna från 60 % ända till 100 % härigenom åvägabragts.

För särskilda sanitära förseelser hafva 15 personer blifvit lagförda och samtliga fällda till böter från 5 till 10 mark.

Ekenäs. Under året har hälsovårdsnämnden haft sin uppmärksamhet riktad på bostadsförhållandena samt på renligheten af gårdsplaner och vården af latriner. Äfven nu har därvid samma förhållande som observerats under föregående år kunnat iakttagas, nämligen att hälsovårdsnämndens föreskrifter öfverhufvudtaget, ogärna åtlydas. Dock måste det erkännas, att en förbättring i hithörande förhållanden år efter år inträdt.

Särskilda personer hafva för öfverträdelse af hälsovårdsförordningen vid domstol åtalats.

Under året har varit tillsatt en sundhetstillsyningsman samt en särskild person för utförande af desinfektioner efter i tuberkulos eller annan smittosam sjukdom aflidna.

Åbo. Uti skrifvelse för den 16 oktober 1911 har hälsovårdsnämnden, under framhållande af att den upplysnings- och understödsbyrå för tuberkulossjuke, som, jämlikt stadsfullmäktiges vid sammanträde den 26 maj 1910 fattade beslut försöksvis härstädes inrättats, vore i åtnjutande af stadsfullmäktige beviljadt anslag för tiden intill den 1 juni 1912, anhållit att enär byrån fortsättningsvis borde upprätthållas under hela kalenderåret 1912, fullmäktige ville för byråns underhåll under en tid af sju månader, räknadt från den 1 juni 1912 eller intill utgången af samma år, bevilja nämnden ett anslag af 5,833 mark.

I anledning häraf hafva stadsfullmäktige, sedan hälsovårdsnämnden på anmodan tillhandahållit fullmäktige af byråns föreståndare med. lic. Karl Lindgren afgifna uppgifter rörande byråns verksamhet, beviljat nämnden ett tillskottsanslag af 5,000 mark för upprätthållande försöksvis af ifrågavarande byrå intill utgången af år 1912 samt tillika anmodat nämnden att före nyssantydda tidpunkt till stadsfullmäktige afgifva en mera upplysande och noggrann redogörelse öfver byråns verksamhet än den nämnden nu tillhandahållit fullmäktige.

Vid årets ingång kvarstodo i hälsovårdsnämndens längder 63 mjölkbodar: under loppet af året anmäldes, i och för lokalens besiktning, 17 nya lokaler; men verklig handel vidtog uti 15 af dessa. Under året upphörde mjölkhandel uti 4 lokaler; hvadan alltså vid årsskiftet 1912 kvarstodo 74.

Antalet 1,703 undersökta prof fördelar sig på 1,223 helmjölks- och 480 handskummad vara, med underhaltighetsprocenten inom kategori: 0.65 för den förra och 8,33 för den senare. De underhaltiga profvens antal utgjorde nämligen 8 för den förra, 40 för den senare.

Under året framträdde tecken tydande på benägenhet att pressa mjölkpriset i höjden, från 17.5 och 20 till 20 och 25 p:i per liter helmjölk samt 10 p. för den handskummade. Lyckligt nog för konsumenterne ledde försöket, såvidt det gällde helmjölken, icke till varaktigt resultat; den handskummade varan har däremot sedan dess hållits vid 10 pennni per liter.

Handeln med kött och med lismedel tillredda af kött har gett anledning till inskridande från tillsyningsmannens sida uti 35 fall.

I likhet med hvad under tidigare år varit fallet hafva ortens handtverkerier på våren 1911 undergått inspektion.

Vid ingången af året 1911 voro å orten allaredan 31 septic-tank-anläggningar i verksamhet och under året tillkommo nya sådana, hvadan antalet

anläggningar, hvilkas afloppsvätska genom hälsovårdsnämndens åtgärder varit underkastad regelbunden undersökning, vid årets utgång uppgick till 52.

Till de tre å orten tidigare konkurrerande firmorna, hvilka sysslat med att anlägga dylika tanker, som under år 1911 ytterligare en fjärde, en berliner firma, hvars system i allt väsentligt erinrar om det af Helsingin vesijohtoliike härstädes tillämpade.

De iakttagelser, hvilka under redogörelseåret hafva gjorts vid de regelbundna undersökningarna, hafva visat enahanda skiftesrikedom, som under året 1911, hvarvid särskildt förtjänar framhållas, att samma firma, med tillämpande af alldeles samma system och samma detaljanordningar, likväl icke är i stånd att bringa sina anläggningar till att prestera inbördes jämnlika resultat.

Lungsotsdödligheten: 140 stadsbor, hvilket utgör 3.22 på 1,000 invånare, en obetydlig minskning.

De endemiska sjukdomarna, tarmtyfus, remittent feber och frossa, förete en något större sjuklighet än under året 1910, beroende detta på att kort efter årets ingång en tillstymmelse till tarmtyfus-endemi yppade sig, hvilken kunde visas hafva fått sitt ursprung inom en ladugård å Södra utmarken samt därifrån spridt sig med betingmjölk till närliggande stadsdelar, mest likväl till den första. Med februari månads utgång, sedan sjuksiffran uppgått till omkring 40 och dödligheten till 4, kan denna endemi sägas hafva upphört och de fall som sedermera yppade sig, kunna med allt skäl betecknas såsom sporadiska: någon härd kunde icke konstateras bland de öfver hela stadsområdet fördelade sjukdomsfallen. Totalantalet för året 84; också en främling afled under året i tarmtyfus.

Naantali. Yleinen terveydentila kaupungissa on ylimalkaan ollut hyvä.

Kaupungin kulkutautisairaalana on yhä edelleenkin ollut 2 vuokrattua huonetta, jotka varsinaisen epidemian sattuessa eivät mitenkään voi vastata melkoisiakaan vaatimuksia. Kaupunkiin ajottua sairaalaa varten tehdyt lahjoitukset ovat vuosien kuluessa nousseet n. 50,000 markkaan, jonka takia kaupunki nyt katsoo voivansa ryhtyä rakentamaan kunnallissairaalan, ja on kaupunki asettanut komitean valmistamaan tätä asiaa.

Mariehamn. De i hälsovårdsordningen för staden Mariehamn föreskrifna allmänna sundhetssynerna höllos i maj och november månader. Vid dem utdelades mindre anmärkningar angående renligheten på en del gårdsplaner och brandgator och angående latrinernas och brunnarnas skötsel i några gårdar. Bagerierna, matvarubutikerna och läskdrycksfabriken stodo under hälsovårdsnämndens kontroll. De bagerier, vid hvilka legda arbetare användes, och som voro underkastade i näringslagen stadgad anmälningsskyldighet, besiktigades under året.

Den 15 och 17 augusti inspekterades i Mariehamns stad befintliga handtverkerier och industriella inrättningar af yrkesinspektören, ingeniör Konst.

Jansson, ordningsmannen i Mariehamn, kronofogden J. Ax. Bergroth och 2 medlemmar af stadens hälsovårdsnämnd.

Under året verkställdes af sundhetspolisen i Mariehamn 17 desinfektioner: 5 mot tarmtyfus, 8 mot scarlatina, 1 mot erysipelas och 3 mot tuberkulos.

I epidemisjukhuset i Mariehamn voro under år 1911 intagna 7 patienter, 6 för scarlatina och 1 såsom misstänkt att lida af denna sjukdom. Alla de intagna utskrefvos som friska utan att sjukdomen i något fall komplicerats.

Allmänna hälsotillståndet i staden var under år 1911 tillfredsställande.

Uusikaupunki. Terveydentoimikunnan toiminta on ollut entisen tapainen. Pääasiassa on se huolehtinut yleisestä puhtaudesta ja juomaveden nautittavaksi kelpaavaisuudesta; kaivojen puhdistuksesta on erikoisesti huolta pidetty.

Pakollinen lihantarkastus kysymys, joka edellisenä vuonna oli lautakunnan valmistamana, pätevän tarkastajan ollessa tarjolla, kaupungin valtuustossa herättänyt vahvaa vastarintaa ja rauennut, otettiin uudelleen kuvernöörin kehoituksesta esille ja onkin lautakunta onnistunut tällä kerralla saamaan kysymyksen onnellisempaan ratkaisuun ja pakollinen lihantarkastus Uudessakaupungissa on nyt päätetty asia.

Kunnallissairaalassa on edelleen ollut 10 sairassijaa, joista 2 vapaavuodetta.

Rauma. Terveydenhoitolautakunta oli kaupungin valtuusmiehille v. 1910 jättämässään ehdotuksessa esittänyt parhaimpana keinona nahkatehtaan likavesiin nähden, että kaikki likavedet pumpun avulla työnnettäisiin Leikarin takaiseen metsään vartavasten rakennettavaan soralla peitettävään kiviröykkiöön. Valtuusmiehet asettivat erityisen komitean asiaa valmistamaan, mikäli erittäinkin kustannuksiin tulee. Tämä komitea oli sitä mieltä, ettei voida katsoa kaupungin asiaksi kaikkien kustannusten suorittamista, josta syystä se ehdotti, että kaupunki avustaa Nahkatehdas O. Yhtiötä kolmeneljäsosa määrällä kustannuksista. Mutta kun mainittu osakeyhtiö ilmoitti suostuvansa ottamaan osaa ainoastaan S. markalla 3,000: — ehdotettuun pumppu- ja viemärilaitokseen ilman mitään muuta sitoumusta yhtiön puolelta, niin valtuusmiehet päättivät antaa ehdotuksen raueta. Samalla valtuusmiehet jättivät »Terveydenhoitolautakunnan tehtäväksi lähinnä valvoa sitä, että Keis. Suomen Senaatin 6 p:nä lokak. 1905 vahvistamaa lisäystä Rauman terveydenhoitosääntöön noudatetaan ja ryhtyä niihin toimenpiteisiin mihin mainitun lisäyksen rikkomukset mahdollisesti aihetta antavat.

Tämä valtuusmiesten päätös saapui terveydenhoitolautakunnan tiedoksi ja noudatettavaksi 2 p:nä kesäk. Asiaa käsiteltiin lautakunnan kokouksessa 8 p:nä samaa kuuta, mutta, koska pormestari ilmotti, että maistraatin puolelta aiotaan ensi tilassa ryhtyä toimeen, pantiin asia pöydälle.

Maistraatti päättikin 12 p:nä kesäk. kieltäytyä hyväksymästä Nahkatehtaan nykyisiä likaveden puhdistuslaitteita, mutta siihen nähden, että ne olivat

toistaiseksi hyväksytyt, myönsi tehtaalle kolmen kuukauden ajan uusien hyväksyttäväin laitteiden hankkimiseksi tarkotusta varten.

Kun kuitenkin haju kanavan varrella pitkin kesää oli mitä ilettävintä ja kun eräs yksityinen henkilö oli sähkösanoman kautta valittanut Lääkintöhallitukseen, joka lähetti sähkösanoman sellaisenaan terveydenhoitolautakunnalle, niin ei voitu odottaa maistraatin antaman mainitun »armonajan» loppumista, vaan päätettiin toimittaa tarkastus nahkatehtaan likavesistä.

Toimitettua eri aikoina useita tarkastuksia, saatiin selville, ettei maistraatin määräyksiä vuodelta 1906 ole noudatettu, vaan päinvastoin puhdistamiskaivot oli jätetty ilman hoitoa sekä tämän lisäksi vielä oli nahkatehtaasta johdettu puhdistamatonta likavettä vanhaan jokiuomaan. Tässä uomassa muuttuu tuo likavesi — veden haihduttua — ilettävän löyhkääväksi sakaksi, joka vähitellen valuu Tarvonsaarensillan korvassa kaupungin läpi juoksevaan jokeen ja lisää sen löyhkää. Ja tämän lisäksi huomattiin vielä, että n. k. Liimatehtaan pohjoispuolelle oli, kenenkään viranomaisen tietämättä, rakennettu maanalainen viemäri, josta valui haisevaa vettä n. k. Leikarin ojaan. Kaikesta tästä päätettiin tehdä ilmotus kaupunginviskaalille. Samalla kertaa päätettiin pyytää maistraatilta sellaista toimenpidettä, että mainittu jokiuoma, varsinkin siihen nähden että se kaupungin kustannuksella noin 3 vuotta sitten puhdistettiin, rahatoimikamarin toimesta, nahkatehtaan kustannuksella puhdistettaisiin.

Valtuuston 1911 myöntämillä varoilla toimitti insinööri Aartovaara tammikuulla lähdeveden tutkimuksen. Tulos herra Aartovaaran todistuksen mukaan oli, että vesi, 1:o kemiallisesti tutkiessa 100 litralle sisälsi: rikkihappoa 0.79 gr., aluminiumoksidia 0.92 gr., rautaa 2.53 gr., joka määrä vastaa ferrioksidia 3.61 gr. tai hapanta ferrokarbonaattia 7.32, 2:o on radioaktiivista siinä määrässä, että 1 litra tätä vettä sisältävä emanationi synnyttää sähkövirran, jonka väkevyys on 1.77 Mack'en yksikköä sekunnissa. Tutkimustodistuksessaan lausuu insinööri Aartovaara m. m. että »täytyy otaksua, että vedessä on jotakin radioaktiivista ainetta pienen pienissä määrissä».

Tämän johdosta päätti terveydenhoitolautakunta valtuusmiehille tehdä ehdotuksen, että rahatoimikamaria kehoitettaisiin yksissä neuvoin lääkärien kanssa ensi tilassa toimeenpanemaan tarpeelliset korjaus- ja puhdistamistyöt kaivon suhteen.

Valtuusmiehet myönsivät tarpeelliset rahavarat tähän tarkoitukseen ja tuli siis sekä kaivohuoneet että myös itse kaivo ajanmukaiseen kuntoon. Toivottavasti tulee yleisö ensi kesänä käyttämään vettä terveysjuomana.

Esiintulleesta syystä ehdotti terveydenhoitolautakunta valtuusmiehille, että Vähittäismyynti-O.-Y:n voittovaroista annettaisiin vuosittain eli niin kauan kun näitä varoja on käytettävissä, 250 mk. kansakoulujen johtokunnan käytettäväksi köyhien kansakoululasten kylpyjä varten.

Kun terveydenhoitolautakunnan mielestä kaikki sellaiset asunnot, missä on sairastettu keuhkotautia tai muita tarttuvia tauteja välttämättömästi ovat desinfisoitavat, ja kun tätä monessa paikassa on vastustettu siitä syntyvän kustannuksen takia, ja muutoinkin on ollut eri mieltä siitä kenen kustannuksella desinfisoiminen on tapahtuva, niin päätettiin esittää valtuusmiehille, että tällainen desinfisoiminen tästä lähtien tapahtuisi kaupungin kustannuksella.

Kun kaupungin kauppatori vihdoinkin on saatu laajennetuksi, jotenka parempaa järjestystä ja puhtautta voi noudattaa, laati terveydenhoitolautakunta ehdotuksen ruokatavarakaupasta, joka ehdotus lähetettiin valtuusmiehille pyynnöllä, että sille haettaisiin asianomainen vahvistus.

Terveyspoliisi Hj. Wallin on vuoden kuluessa desinfisoinut kurkkumädän takia 10 talossa, tulirokon takia 9, lavantaudin takia 4 ja keuhkotaudin takia 20 talossa.

V. 1911 hoidettiin kulkutautisairaalassa yhteensä 24 sairasta, joista 9 sairasti lavantautia, 4 tulirokkoa, 1 tulirokkoa ja kurkkumätää, 2 kurkkumätää, 1 kuristustautia, 4 vihurirokkoa, 1 vesirokkoa (varicellae gangraenosa), 1 ruusua (erysipelas) ja 1 punatautia (dysenteria). Kuolemantapauksia sattui 2; toinen kuoli lavantautiin ja toinen, ruusua sairastava, verenmyrkytykseen (sepsis).

Vuoden kuluessa laadittiin ehdotus ohjesäännöksi kulkutautisairaalaa varten.

Pori. Terveydenhoitolautakunnan tarkastaja on viran puolesta kaupungin eri osien taloissa toimittanut säännöllisen tarkastuksen sekä tarpeellisia desinfektioneja.

Eläinlääkärin ja terveydenhoitolautakunnan tarkastajan säännöllisen valvonnan alaisina ovat olleet torilla ja myymälöissä kaupaksi olevat ruokatavarat sekä makkaraintekijäin ja leipurien työhuoneet, lihantarkastusasema ja teurastuslaitos.

Viime vuonna kunnallissairaalaan perustetun tuberkuloosiosaston yhteyteen on tämän vuoden kuluessa rakennettu makuuhalli. Tätä osastoa ovat sairaat yhä enemmän ruvenneet käyttämään, jonka vuoksi on täytynyt sinne siirtää muutamia ylimääräisiä vuoteita.

Hämeenlinna. Vuosi 1911 on vesijohtolaitoksen ensimäinen toimintavuosi. Sen alussa oli vesijohtoverkkoon yhdistettynä 50 taloa, mikä määrä kesällä ja syksyllä lisää tulleitten kautta nousi 102. Vuoden kuluessa nostettiin vettä kaikkiaan 27,901 m^3 mikä tekee keskim. 76.4 m^3 päivää kohti. Vesijohtolaitoksen hoito on järjestetty siten, että laitosta johtaa erikoisesti asetettu vesijohtotoimikunta siksi kunnes kaupungille järjestetään erityinen rakennuskonttoori.

Mitä ensiksikin pohjavesipinnan korkeusvaihteluihin tulee, ovat ne yleensä pienet. Ero sen alimman ja ylimmän korkeuden välillä teki ainoastaan 33 stm. Pohjavesi nousee ja laskee muuten samaan tapaan kuin kaupunkia ympäröivä järvivesi ollen kevättalvella alimmillaan, minkä jälkeen tapahtuu kevätnousu ja sitte kesälasku ynnä syksyllä eli vuoden lopussa uusi nousu.

Kuten tunnettu ovat kylpylaitosolot kaupungissamme, sen jälkeen kuin n. k. Hämeensaaren sauna paloi v. 1899, olleet epätyydyttävällä kannalla sikäli, että asukasten käytettävänä on ollut ainoastaan yksi eli n. k. Wathin'in sauna, mikä on liian pieni tässä suhteessa vallitsevia tarpeita tyydyttämään. Kun mainittu kylpylaitos tämän lisäksi on sovitettu siksi ahtaasti rakennetulle tontille, että mikään laajentaminen ei ole voinut tulla kysymykseen, heräsi tietysti pian kysymys uuden kylpylaitoksen hankkimisesta. Asia ajateltiin ajettavaksi siten, että muodostettaisiin osakeyhtiö, jossa kaupunki olisi pääosakkeen omistaja, tarvitsematta kuitenkaan ryhtyä itse laitosta hoitamaan. Kun kysymystä oli vähän enemmän valmisteltu, kutsuttiin kaupunkilaisia kokoon keskustelemaan asiasta. Ehdotus saikin yksimielisen kannatuksen ja päätettiin ryhtyä toimenpiteisiin »Hämeenlinnan kylpylaitos Osaseyhtiön» perustamiseksi. Osakepääoma ajateltiin noin 35,000: — markan suuruiseksi, josta määrästä kaupunki merkitsisi 20,000: — ja yksityiset kaupunkilaiset 15,000: — ja tämän mukaan haettiin säännöille vahvistusta. Kun lopulliset piirustukset olivat valmiit, kävi kuitenkin selville että mainitulla osakepääomalla ei voitaisi yritystä toteuttaa. Osakepääoma korotettiin sentähden 50,000: — markaksi siten että kaupunki ottikin osalleen 35,000: —. Rakennus tuli maksamaan 62,521: 80 ynnä koneet, jotka ovat toiminimi Gebr. Körting osakeyhtiöltä Hannover'in läheltä Zitting'in insinööritoimiston välittämiä, 15,733: 10 ja irtaimisto 5,014: 88 sekä sähkövalo-installasiooni 800: —.

Tampere. Valtuusto ilmoitti suostuvansa tehtyyn ehdotukseen kulkutautisairaalan alueelle rakennetun puhdistusmajan sisustamisesta ja kuntoon panemisesta, sekä pyysi erättäistä ja seikkaperäistä ehdotusta majan henkilökunnan palkkaamiseksi. Lautakunta ehdotti, että puhdistusmajaan palkattaisiin palvelija, jonka pääasiallisena tehtävänä tulisi olla saunottaminen, 20 markan kuukausipalkalla, jonka lisäksi hän saisi vapaan asunnon ja ravinnon. Järjestyksen valvomista sekä kirjanpitoa ja taloudenhoitoa varten ehdotti lautakunta sitä paitsi otettavaksi taloudenhoitaja, mieluummin yhteinen kulkutautisairaalan kanssa; palkaksi hänelle ehdotettiin 50 markkaa kuussa. — Sen ohessa ehdotti lautakunta että puhdistusmaja, joka on aivan kulkutautisairaalan yhteydessä, asetettaisiin kunnallisten sairaalain hallituksen hallinnon ja hoidon alaiseksi.

Lautakunnan puhdistusmajaa koskevat ehdotukset hyväksyi valtuusto maaliskuun 27 p:nä muissa kohdin paitsi mitä tulee taloudenhoitajan palkkioon, jonka valtuusto määräsi 10:ksi markaksi kuukaudessa.

Jo vuonna 1909 oli lautakunta valtuustolle selostanut keuhkotautisten huoltolan tarpeellisuutta Tampereella, missä nystyrätauti huomattavan suuressa määrässä vaivaa, sekä ehdottanut tämänlaisen toimiston perustamista, aluksi 5,000 markan vuosikustannuksilla ynnä vapaa huoneisto; samoin oli lautakunta vuonna 1910 uudistanut ehdotuksensa. Tämän ehdotuksen hyväksyikin valtuusto kokouksessaan tammikuun 24 p:nä, pyytäen terveydenhoitolautakunnan ehdotusta huoneistosta ja huoltolan yksityiskohtaisesta vuosimenosta.

Huoltolan huoneistoksi ehdotti lautakunta terveydenhoitotoimiston huoneistoa käytettäväksi senlaisena aikana, jolloin se on alkuperäisestä tarkoituksestansa vapaana; vuosikustannukset tulisivat lautakunnan arvion mukaan olemaan samat kuin lautakunnan alkuperäisessä ehdotuksessa on esitetty, nim. 1,200 markkaa johtavan lääkärin ja samoin 1,200 markkaa sairaanhoitajan palkkioksi sekä 2,600 markkaa avustuksiin ja tiprustuksiin eli siis yhteensä 5,000 markkaa. Sitä paitsi lautakunta ehdotti, että se saisi toimekseen ryhtyä kaikkiin käytännöllisiin toimenpiteisiin huoltolan perustamiseksi.

Kun valtuusto oli hyväksynyt nämätkin ehdotukset, julisti lautakunta huoltolan lääkärinviran ja sairaanhoitajattaren toimen haettaviksi.

Kokouksessaan maaliskuun 23 p:nä valitsi lautakunta huoltolan lääkäriksi ainoan hakijan, tohtori Anna Vikanderin, joka hakemuskirjassaan oli sitoutunut käymään tutkintomatkalla eri paikoissa tutustumassa huoltoloiden järjestelyyn ja toimintaan. Sairaanhoitajattareksi valittiin tohtori Vikanderin puoltama rouva Rosa Tähkä.

Sittenkun tohtori Anna Vikander oli palannut edellämainitulta tutkintomatkaltansa, ehdotti hän lautakunnalle, että huoltola, joka kohta alkaisi toimintansa, pidettäisiin avoinna kahtena iltapäivänä viikossa, tiistaina ja perjantaina. Kokemuksen saatua voitaisiin sittemmin ehkä pitää huoltolaa auki useamminkin, jos tarve niin vaatii, mutta olisi silloin luultavasti tarpeen hankkia toinen sairaanhoitajatar huoltolan palvelukseen. — Lautakunta hyväksyi ehdotetut aukipitämisajat, ja alkoi keuhkotautisten huoltola toimintansa toukokuun 1 p:stä.

Kokouksessaan lokakuun 17 päivänä vahvisti valtuusto terveydenhoitolautakunnan laatiman keuhkotautisten huoltolan ohjesäännöt. —

Sen johdosta, että tilanpuute kaupungin mielisairaalassa oli niin suuri, että usealta sairaalan hoitoa kipeästi tarvitsevalta kaupunkilaiselta oli kielletty pääsy sinne, oli monessa tapauksessa käännytty ensimmäisen kaupunginlääkärin puoleen pyynnöllä saada tarvitseville sairaalahoitoa. Sittenkun mielisairaalan naisosasto oli saanut tilapäistä laajennusta sairaalan vieressä olevasta pakkotyölaitoksesta, oli tilanpuute naisten osastolla saatu väliaikaisesti poistetuksi, jota vastoin se miesosastolla oli sietämätön. Ensimmäinen kaupunginlääkäri esitti sentähden terveyshoitolautakunnassa kuinka välttämätöntä oli saada

pikainen ja tehoisa apu tähän valitettavaan asiankohtaan, ehdottaen ryhdyttäväksi erinäisiin toimenpiteisiin. Uudistetuilla kirjelmillä valtuustolle selittikin lautakunta asian tilan, huomauttaen sairaaloiden laajentamiskysymyksen kiireellisyyydestä, sekä ehdottaen tilapäisiä apukeinoja. Valtuusto suostuikin väliaikaisiin toimenpiteisiin, sekä määräsi lopullisen rakennusalueen, neljännentoista kaupunginosan itäpuolella, uudistettavaa kunnallissairaalaa varten, jonka kysymyksen nopeata toteuttamista varten se asetti erityisen valiokunnan.

Koska tarttuvia tautia sairastavien kuljettaminen kulkutautisairaalaan yksityisten pika-ajurien avustuksella on tartunnan levenemisen takia sangen vaarallista, katsoi lautakunta välttämättömäksi että kulkutautisairaalaan hankitaan omat sekä talvi- että kesä-ajoneuvot sairaitten kuljetusta varten, jonkatähden se, hankittuaan tänlaisista ajoneuvoista 1,700 markkaan päättyvän suunnittaisen kustannusarvion, pyysi valtuustolta mainitun rahamäärän myöntämistä tähän tarkoitukseen. Pyyntöön valtuusto suostui, ja annettiin kulkutautisairaalan taloudenhoitajalle toimeksi hankkia ajoneuvot sekä järjestää niiden käyttäminen.

Kun kevättalven kuluessa oli ilmaantunut tulirokkoa huomattavässa määrässä oli jo heti ryhdytty kaikkiin mahdollisiin varokeinoihin taudin levenemisen vastustamiseksi. Kokouksessaan maaliskuun 14 päivänä järjesti lautakunta tilapäisen toimiston jonka köyhäinlääkärien sekä koulu- ja tehdaslääkärien ohessa tuli antaa maksutonta apua vähävaraisille kulkutautien diagnostisoimisessa ja neuvoja taudin tartunnan levenemisen ehkäisemiseksi. Tämän järjestelmän kautta, joka kyllä tuli sangen työtä- ja aikaavaativaksi ja sentähden kalliiksi, saatiin aikaan se, että tulirokkoiset kohta taudin puhjettua eristettiin sairaalaan, jotenka tämä uhkaava kulkutauti saatiin rajoitetuksi ja ehkäistyksi.

Lahti. Isoon-rokkoon on merkitty Lahdessa sairastuneeksi yksi henkilö elokuulla. Tämä tapaus ei kuitenkaan sattunut Lahden kaupungissa vaan Orimattilan pitäjässä, josta sairas tuotiin täkäläiseen kulkutautisairaalaan hoidettavaksi. Sairas parani.

Lapsihalvausta (Poliomyelitis ant. ac.) sattui elokuulla yksi tapaus, joka päättyi kuolemalla.

Koska tarttuvia tauteja, etenkin tulirokkoa, ja kurkkumätää oli runsaasti esiintynyt Lahden kaupungin ympärillä olevissa pitäjissä, joista näitä tauteja sairastavia henkilöitä sangen usein joko rautateitse tahi muuten kuljetetaan lääkärien luokse Lahteen, missä he, ennenkuin jälleen pääsevät palaamaan kotipaikoilleen levittävät tartuntaa kaupungin asujanten keskuuteen, päätti terveydenhoitolautakunta kokouksessaan maaliskuun 21 p:nä tästä lähtien asettaa kaikki tällaisia tauteja sairastavat henkilöt erityisen valvonnan alaisiksi sinä aikana, jonka he kaupungissa oleskelevat, sekä viipymättä pakoittaa heitä palaamaan takaisin kotipaikoilleen. Tässä tarkoituksessa oli lautakunta ter-

veyspoliisin avuksi, jota monien muiden toimiensa vuoksi useinkin tulisi vaikeaksi nopeasti saada käsille, saanut käytettäväkseen kaksi järjestyspoliisia, jotka kaupunginlääkäri erityisesti oli tähän tarkoitukseen opastanut. Koska täytyi ottaa huomioon, että asianomaisilla sairailla useinkaan ei olisi varaa suorittaa tästä koituvia kustannuksia, kuten erityisen vaunun lunastamista rautatiella j. n. e. mutta koska toiselta puolen oli tärkeätä, etteivät tämmöiset sairaat saisi jäädä kaupunkiin, päätti lautakunta suorittaa käyttövaroistaan matkakulut semmoisista henkilöistä, joilla itsellään ei siihen varoja olisi, sekä asianomaisessa järjestyksessä hakea sitä heiltä jälkeenpäin takaisin.

Viipuri. Rokkotautia on kaupungissa sairastunut neljä. Kaupungin sairashuoneella on rokkotautiin sairastuneita hoidettu kaikkiaan 27, niistä suurin osa oli maaseudulta, joko Viipurin pitäjästä tahi muualta. Ensimäiset tämän taudin kohtaukset tuotiin kaupungin sairashuoneelle maaliskuun 18 päivänä. Ne olivat isä ja kaksi lasta, joilla oli asunto Kolikkoinmäellä. He asuivat lähellä Viipurin maalaiskunnan sairashuonetta, jossa täällä tätä ennen oli hoidettu rokkosairas; lapsien äiti oli käynyt tämän sairashuoneen pyykin pesossa sekä kerran kotiin mennessä saanut lainata joltakin sairashuoneen palvelijattarelta jonkin päällysvaatteen. Perheen isä oli sairaaksi tullessaan ollut työssä Konkkalan sanatoorirakennuksessa ja huhtikuun 1 päivänä tuotiin sieltä Helsingistä kotoisin oleva seppä rokkosairaana kaupungin sairaalan.

Esikaupungeista, missä kevään ja kesän kuluessa yhä ilmaantui rokkotaudin kohtauksia, tuotiin vielä kesäkuun 24 päivänä 2 miestä ja 1 lapsi ja heinäkuun 1 päivänä 1 mies ja 1 lapsi kaupungin sairashuoneeseen. Näistä yksi mies oli renkinä kaupungissa mutta asui tiiliruukilla, missä hän ja veljensä olivat tulleet rokkotautisten yhteyteen; toinen oli kaupungissa olevan vesitehtaan työmies, joka asui Kolikkoinmäellä.

Karjalan esikaupungissa sattui kaksi sairaskohtausta, jotka joutuivat kaupungin sairashuoneelle. Toinen oli Lappeelta kotoisin oleva mies joka oli tullut täällä toimivan luonnon parantelian hoitoon tautinsa takia ja asui veljensä perheessä Karjalan esikaupungissa. Hän sanoo muutaman kerran käyneensä mainitun parantelian luona, sekä tämän kehoituksesta yhä jatkaneen kylpyjään kunnes veljen lapsi sairastui ja he sitten molemmat joutuivat sairashuoneeseen.

Myöskin Rosuvoilta joutui rokkosairas kaupungin sairashuoneeseen. Sairas oli mies joka suoraan muualta oli tullut erääseen perheeseen Rosuvoilla! Heinjoelta tuotiin suorastaan viisi henkilöä sairashuoneeseen sairaina, ja muualta maaseudulta viisi. Itse kaupungissa tapahtui neljä taudin kohtausta. Talosta 39 Kullervonkadulta tuotiin kesäkuun 24 päivänä lapsi sairashuoneeseen. Hän oli äitinsä kanssa tätä ennen käynyt Kolikkoinmäellä talossa, missä oli rokkosairas. Heinäkuussa sairastui rokkotautiin kaupungin synnytyslaitoksessa

lapsivuoteessa oleva vaimo joka oli kotoisin Kolikkoinmäeltä; tämä vaimo muutettiin kaupungin sairashuoneeseen, missä sittemmin hänen äskensyntynyt lapsensakin sairastui. Kullervonkadun numerossa 11 sairastui myöskin heinäkuussa eräs neiti, joka oli konttoristina liikkeessä kaupungissa. Hän oli ainoa, joka ei laisinkaan tiennyt olleensa rokkotautisten yhteydessä tai läheisyydessä.

Terveyslautakunta päätti helmikuun kokouksessa kaupungin valtuustolle tehdä esityksen uuden sairaspaviljongin rakentamisesta tarttuvia tautia varten.

Elokuun kokouksessa nosti kaupungin lääkäri kysymyksen siitä että kaupunkiin olisi perustettava avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia varten holhojatoimisto. Kannattaen kaupungin lääkärin ehdotusta sekä hyväksyen tähän tarkoitukseen laaditut ohjesäännöt holhojatoimistoa varten päätettiin kokouksessa syyskuussa tehdä asiasta esitys valtuustolle. Esityksen hyväksyi valtuusto kokouksessaan 8 p. jouluk., mutta ei terveyshoitolautakunta kerinnyt saada siitä tietoa ennen vuoden loppua.

Erityisten epäkohtien korjaamiseksi terveydellisessä suhteessa on tehty ilmoituksia rahatoimikamarille ja poliisikamarille. Muistutuksia asuinhuoneustoja ja verstaita vastaan on tehty 4 kertaa.

Maitomyymälähuoneustoja on hyväksytty 10 ja 3 on hyljätty; uusia leipomoliikkeitä on hyväksytty 4. Käsityöverstaita on tarkastettu 30.

Tuberkulositautisten asunnoissa on toimitettu desinfektioneja 11 kertaa.

Difteriataudin määräämiseksi on kaupungissa toimivien lääkärien lähettämissä kokeissa tehty bakteriologinen tutkinto kaupungin sairashuoneen laboratorissa 246 kertaa, joissa 59 kertaa löytyi difteriabasilleja. Maaseudulta on lähetetty 8 kertaa kokeita ja niistä on 2 kertaa löytynyt difteriaa.

Hamina. Yleinen terveydentila oli ympäri koko vuoden erittäin hyvä. Mitään kulkutautia ei ole raivonut kaupungissa paitsi hinkuyskää, joka kulkutauti alkoi jo 1909; ilmoitettiin 30 tapausta; kesällä ei enään sattunut mitään uutta tapausta.

Terveydenhoitolautakunnan katsantomies on tehnyt säännöllisesti tarkastuksia. Muistutuksia on hän ilmoittanut lautakunnalle puhtaudesta 7 kertaa, ruokaaineista 2 kertaa ja asuinhuoneesta kerran. Asia jätettiin 3 kertaa maistraatille: 2 kertaa ruoka-aineista ja kerran asuinhuoneesta.

Kotka. Yleinen terveydentila Kotkan kaupungissa on vuoden 1911 kuluessa ollut verraten hyvä. Terveydenhoitolautakunnalle saapuneiden kuukausi-ilmoituksien mukaan on akuutitautien lukumäärä vuoden kuluessa ollut paljon pienempi kuin edellisinä vuosina.

Lappeenranta. Yleisiä vuotuisia katselmuksia on terveydenhoitolautakunnan palveluksessa oleva poliisi toimittanut neljä kertaa. Tämän lisäksi jokapäiväisiä tarkastuksia ruokatavarakaupoissa ja säilytyshuoneissa.

Kauppapuotien, majatupien ja muiden sellaisten paikkojen omistajia on alituisilla kehoituksilla koetettu saada pitämään huoneustonsa puhtaina tautien tartunnan ehkäisemiseksi.

Satamassa poikkeavissa matkustaja- ja rahtilaivoissa sekä lotjissa on toimitettu tarkastuksia ja kehoitettu noudattamaan puhtautta.

Ammattitarkastuksia on pidetty neljä kertaa, joista kahdella kerralla on Viipurin läänin ammattien tarkastaja ollut mukana.

Kaupungin kaikista kaivoista on lähetetty Helsinkiin vettä kemiallista tarkastusta varten, joista saadut tiedot näyttivät että vesi, kahta kaivoa lukuun ottamatta, on ollut hyvää. Nämät kaksi kaivoa ovat lautakunnan toimesta puhdistetut ja sen lisäksi on kaksi yksityistä kaivoa määrätty puhdistettaviksi.

Lääkintöhallituksen kirjelmän johdosta, koskeva rottien hävittämistä, ryhtyi terveyshoitolautakunta seuraaviin toimenpiteisiin. Sovittiin Lappeen kunnan kanssa, että kunta jatkaisi kaupungin alottamaa rottien hävittämistä ja samoin sovittiin tänne sijoitettujen venäläisten sotajoukkojen päällystön kanssa. 20:nen suomenmaalaisrykmentin eläinlääkäri lupasi hankkia ratiiniviljelystä ja viljellä tarvittavat määrät ratiinia rykmentin laboratoriossa. Kaupungin valtuusto myönsi tarkoitusta varten 800 markkaa, joiden lisäksi terveydenhoitolautakunta maksoi käyttövaroistaan 125 markkaa.

Vaikka koetettiin järjestelmällisesti työskennellä nähtiin sangen pian, että ratiinimenettelytapa ei ollut täysin pätevä, ei ainakaan siihen tapaan, jolla sitä täällä toimitettiin, sillä osa rottia palasi aina takaisin jo vapaaksi oletetuille paikoille. Tosin nähtiin muutamissa, erittäin rottien ahdistamissa paikoissa, kuten eräässä jauhomyllyssä ja työvankilassa, että ratiinilla oli erittäin efektiivinen vaikutus, sillä rotat hävisivät niistä tyystin.

Tarttuvia tauteja ei ole suuremmassa määrin sattunut. Tosin avattiin viime kesänä rokkosairaala, joksi täkäläinen kolerasairaala oli muodostettu, syystä, että useampia isorokko-tapauksia oli sattunut kaupungin ympäristöllä. Sairaalassa ei ollut kuitenkaan muita kuin 2 potilasta, molemmat eräästä Saimaalla kulkevasta lotjasta.

Käkisalmi. Kesän aikaan, kun isorokko liikkui monessa paikoin Viipurin lääniä, ilmestyi Käkisalmen kaupungissakin pari isorokkotapausta työväestön kaupungin osassa. Isorokko oli saapunut tänne kuleksivain tukkilaisten mukana Räisälästä. Isorokkotapaukset hoidettiin kaupungin kunnallissairaalassa, jossa myös hoidettiin pari muuta muualta tullutta isorokkotapausta. Niistä kuoli ainoastaan viimeiseksi hoidettu potilas, kotoisin kaupungin läheltä olevalta Konevitsan luostarille kuuluvalta Pärnän tilalta. — Isorokon levenemisen ehkäisemiseksi ryhtyi terveyslautakunta heti tarmokkaisiin toimenpiteisiin. Pakollinen rokotus työväen kaupungin osassa päätettiin heti toimeenpanna ja kehoituksella kaupungin sanomalehdissä kehoitettiin muitakin kaupungin asukkaita

rokotuttamaan itsensä. Näiden toimenpiteiden johdosta rokotettiin kaupungissa yli 250 henkeä. Niskoittelusta terveyslautakunnan toimenpiteitä vastaan ilmoitettiin syytteeseen muutamia henkilöitä. Siltä varalta, jos useampia isorokkotapauksia rupeaisi kaupungissa ilmaantumaan, päätti terveydenhoitolautakunta panna kuntoon erityisen isorokkosairaalan.

Kuluneena vuonna on kaupungin valtuusto päättänyt palkata erikoisen terveyspoliisin 300 markan suuruisella vuosipalkalla ja hyväksynyt terveydenhoitolautakunnan laatimat ohjesäännöt. Nämät ovat kuvernöörin virastossa odottamassa vahvistustaan. Vahvistusta vailla ovat niinikään torilla olevien kauppakojujen puhtaana pitoa varten laaditut ohjesäännöt sekä ohjesäännöt teurastamoa varten.

Käsityöyhdistyksen valtuutettujen kanssa on terveydenhoitolautakunta toimeenpannut tarkastuksia käsityöpajoissa, ja varsinkin leipomoita on silmällä pidetty. Useita kaupungin lokaviemärejä ja yleensä puhtautta koskevia kysymyksiä on ollut terveydenhoitolautakunnan käsiteltävänä ja uuden lokaviemärijärjestelmän aikaansaaminen on jo valtuustossakin ollut käsittelyn alaisena.

Sortavala. Terveydenhoitolautakunta on toimittanut tavanmukaisia hygienisiä tutkimuksia leipomoissa, ruokatavaramyymälöissä, makkaratehtaissa j. n. e., jota paitsi terveyspoliisi yksinään on tehnyt 395 tarkastusta. Huomatuista epäkohdista on asianomaisille muistutuksia annettu 48 tapauksessa sekä maistraatille ilmoitettu syytteeseen panoa varten 2 tapausta. Tarttuvan taudin kohtauksissa on terveyspoliisi 14 yksityisessä kodissa toimittanut huoneen desinfisioimisia formalinin avulla.

Mikkeli. Joulukuussa valmistui kaupungin vesijohto. Vesi on pohjavettä; kaivot sijaitsevat kaupungin maalla noin kahden kilometrin matkalla kaupungista, jota vastoin vesitorni on kaupungissa; kustannukset niistä nousivat noin 300,000 markkaan. Vesiklosettien rakentaminen on myös myönnetty, mutta tulee satamavesi johon likavedet johdetaan, säännöllisesti tarkastettavaksi, niin hyvin kemiallisesti kuin bakteriologisesti kolme kertaa vuodessa.

Kaikki täällä rekisteröidyt matkustajalaivat on terveydenhoitolautakunta tarkastanut kaksi kertaa kulkuajalla, ja on näistä kaksi siivottumuudesta ilmoitettu kuvernöörille syytteeseen pantavaksi. Erään pienemmän asuinrakennuksen on terveyshoitolautakunta ilmoittanut maistraatille olevan asunnoksi kelpaamattoman ja anonut kieltoa sen käyttämiseen. Terveyspoliisi on vuoden ajalla monesti tarkastanut käsityöpajoja, kirjapainoja, leipomoita y. m. Leipomoin omistajista on kolmea syytetty leipomolain rikkomisesta, kahta ruokalan omistajaa siivottomuudesta ja kahta makkarantekijää pilaantuneen tavaran kaupitsemisesta.

Kahdessakymmenessäseitsemässä kodissa on terveyspoliisi, tarttuvien tautien jälkeen, toimittanut desinfisioimisen.

Heinola. Akuuttisiin tarttuviin tauteihin ei v. 1911 kuollut yhtään henkilöä, eikä myöskään edellisinä vuosina.

Savonlinna. Kaksi isorokkoa sairastavaa miestä saapui kaupunkiin heinäkuun alussa (7 ja 10 p:nä) lääkärin apua hakemaan. Nämä miehet, joiden rokot olivat täysin puhjenneet, tulivat Savonlinnaan matkustajahöyrylaivalla Kiteeltä, jossa he Puhoksessa olivat saaneet tartunnan. Heitä varten täytyi kaupungissa panna kuntoon rokkosairaala ja ylläpitää sitä kaupungin varoilla, kun potilaat olivat varattomia, ja kunnat, joista he olivat kotoisin, kieltäytyivät maksamasta. Miehet parantuivat ja pääsivät kotiinsa elokuun 21 p:nä. Mitään pelkoa rokkotapauksien johdosta ei huomattu kaupungin asukkaissa eikä kylpyvieraissa.

Suuri joukko kaupunkilaisia rokotutti itsensä ja lapsensa mainittujen rokkotapausten johdosta, ja miehistö siinä laivassa, jossa toinen potilaista oli oleskellut, rokotettiin terveydenhoitolautakunnan toimesta.

Kauan kaivattua ja hyvin tarpeellista kuumesairaalaa on kuluneena vuotena alettu rakentaa Savonlinnaan, ja voidaan sinne jo tulevana kesänä ottaa sairaita.

Suureksi hyödyksi terveydenhoidolle on ollut kaupungissa oleva paljon käytetty synnytyslaitos ja pientenlastentarha, jossa pienokaiset saavat 5 pennin maksusta aterian.

Kuopio. Etenkin tulirokkopotilasten kuljettamista varten sairaalaan ovat toiminimi Karl Spennert'in Helsingissä valmistamat vaunut saapuneet. Yhden hevosen vedettävät kummirengaspyörillä varustetut katolliset vaunut ovat kaikin puolin sirot ja sisustetut neljälle hengelle sekä istuma-asentoa että pitkällään olemista varten. Vaunujen desinfisioiminen tapahtuu »Septisan» nimisellä aineella, jota Holder'in käsitihmurin avulla helposti saadaan leviämään sisustuksen pienimpäänkin sopukkaan. Vaunun pyörien sijaan voi talveksi muuttaa jalakset, joten niissä voi kuljettaa haavotettuja sekä muita kiireellistä sairashuoneapua tarvitsevia kaikkina vuoden aikoina, varsinkin kun ovat varustetut rullapaareilla. Vaunujen hinta on 2,000 mk.

Kaupungin sairaalan pihamaalle pyydettiin kaupungin puolesta istutettavaksi puita ja pensaita, jotka sitoisivat katupölyä ja tulevaisuudessa tarjoaisivat toipuville potilaille siimestä ja mieluisen kävelypaikan sairaalan ympärillä kauniin Valkeislammen rannalla. Valtuusto myönsi tarkoitukseen 300 mk.

Sairaalan tulirokko-osaston sisäseinämien valkosella öljyvärillä maalatuilla panelilaudoilla varustamista päätettiin valtuustolta anoa, koska huonon perustuksen tähden tapetit niissä eivät säilyneet eheinä ja desinfisioiminen sekä puhtaanapito yleensä kävi vaikeaksi. Toimenpide, joka hyvin on vastannut tarkoitustaan, tuli maksamaan 577 mk. 57 p.

Sairaalan eri osastot ovat nyttemmin yhdistetyt yleisosaston päätelefoniin, joka toimenpide suuresti helpottaa hoitajien työtä ja jonka kautta yleisöllä

on tilaisuus suorastaan puhella sairaitten kanssa. Telefonit tulivat maksamaan 215 mk. 5 p.

Rottien hävittämistä koetettiin toteuttaa aluksi »Musitin» nimisellä myrkyllä, mutta kun tämä näyttäytyi aivan tehottomalta, ryhdyttiin käyttämään »Ratinia.» Kun Ratin I ei myöskään antanut toivottua tulosta ja Ratin II:en, joka kyllä vaikutti, kalleuden tähden täytyi vastaiseksi hyljätä, ei ollut muuta keinoa kuin ottaa vanha tapporahajärjestelmä uudelleen käytäntöön; tätä tarkoitusta varten myönsi valtuusto keväällä 800 mk. Vuoden kuluessa oli »häntiä» à 5 p:iä kpl. tuotu noin 400 mk:sta. Rottien vähenemistä huomataan kumminkin toistaiseksi vaan nimeksi.

Katsoen kansan terveydenhoidon suureen merkitykseen päätettiin kehoittaa rahatoimikamaria luovuttamaan Väinölänniemen etelätyvellä oleva laaja ja matala hiekkarantavyöhyke, jota näihin asti on käytetty vaan veneitten säilytyspaikkana ja kaupungin ajurien kärryjen puhdistusrantana, yksinomaan pienten lasten käytettäväksi. Kaupungissa löytyy nimittäin varsin suuri määrä heikkoja, kalpeita ja varsinkin risa- ja riisitaudista nääntyneitä ihmisalkuja. Nämät, joiden ennen kesän pitkään on pitänyt viihtyä likasilla pihamailla ja tomusta ummehtuneilla rännikaduilla, saavat nyt täällä luonnon osoittamalla parannuslaitoksella terveyttä ja virkistystä nauttien vesi-, hiekka- ja aurinkokylvyistä — ilmaiseksi.

Keuhkotaudin leviämisen estämiseksi kirkon lattialle syljeskelemisestä kehoitettiin kirkollisviranomaisia suosiollisesti ripustamaan sopiviin paikkoihin kirkon seinille ja oville varoitustauluja tätä vaarallista ja inhoittavaa tapaa vastaan sekä asettamaan lattialle tarkoituksenmukaisia sylkyastioita ja mikäli mahdollista joka jumalanpalveluksen jälkeen toimittamaan lattian ja penkkien pyyhkimisen lysolivedellä.

Koska isorokkotapauksia tuontuostakin on ilmestynyt useissa paikoin sekä Kuopion että Mikkelin lääniä, kehoitettiin sanomalehti-ilmoituksilla niitä kaupunkilaisia, joita ei ole 10 vuoteen uudelleen rokotettu, heti rokotuttamaan itsensä, ja huomautettiin, että rokotus on maksuton.

Lapsenhalvaustaudin ilmenemisen johdosta kaupungissa painettiin paikkakunnan sanomalehdissä varovaisuussääntöjä koulujen johtajille ja lasten vanhemmille noudatettavaksi taudin leviämisen estämiseksi.

Uusi terveydenhoitosääntöehdotus Kuopion kaupungille on kahden vuoden aikana ollut erityisen terveydenhoitolautakunnan valitseman komitean laadittavana ja valmistui toukokuun lopulla valtuuston hyväksyttäväksi.

Pohjois-Savon keuhkotaudin vastustamisyhdistyksen lääkärin t:ri Eva Piispasen vuosikertomuksesta näkyy, että yhdistyksen huoltamistoimistossa Kuopiossa vastaanottotunneilla on käynyt 331 henkeä, yhteensä 445 eri kertaa.

Näistä on 45 sairastanut keuhkotautia sekä 20 ollut epäilyksen alaisia. Diakonissan vastaanottotunneilla on ollut 1,518 käyntiä, kodeissa hän on käynyt 2,016 eri kertaa ja 32 vuoteenomaista sairasta on ollut hänen hoidossaan ja on hän käynyt heidän luonaan 832 kertaa; 17 kotia on desinfisioitu formalinilla. Yhdistyksen kesäsiirtolassa on 12 lasta ja 1 aikuinen Kuopion kaupungista nauttineet hoitoa. Kuopion valtuusto on myöntänyt avustuksena huoltamistoimistolle 4,500 mk. Yhdistys on sitä paitse saanut Kuopion kaupungin rahastosta keuhkotaudin vastustamiseksi 20,000 markan korottoman lainan ehdolla, että kaupunki saa kaksi vapaapaikkaa ja 5 helpompaa paikkaa yhdistyksen parantolassa käytettäväkseen.

Kuopion kasvattilasten luku kuluneella vuodella oli 38 tyttöä ja 40 poikaa. Lapset ovat 1—16 vuoden ikäisiä ja olivat sijoitetut kasvatettaviksi useampien talollisten ja mökkiläisten perheisiin Kuopion, Karttulan, Maaningan, Leppävirran ja Iisalmen seurakunnissa. Lapset on kahdesti vuodessa tarkastettu varsinaisten vaivaishoitohallituksen valitsemien lastenhoidontarkastajain toimesta ja maksaa kaupunki lasten elatuksesta 120 mk. vuodessa lasta kohti.

Sukupuolitautisten tarkastuksen on suorittanut vastaanottohuoneellaan niinkuin ennen v. t. toinen kaupunginlääkäri. Tarkastuksen alaisena on vuoden kuluessa ollut 9 naista. Kaikkiaan on merkitty 35 käyntiä. Läänin sairaalan sukupuolitautisten osastolle on lähetetty uudistuvan kupan tähden 1 ja gonorrhoe'n tähden 1 nainen.

Niinkuin seuraavasta näkyy on vereeristen tautitapausten luku tänä vuonna melkoisesti vähentynyt:

Veres kuppa (Syfilis recens)	3	(edell. vuotena 13)
Pehmeä sankkeri (Ulcus molle)	1	(» » 15)
Röppeli (Gonorrhoe)	95	(» » 107)

Kun sikojen suhteen ei tähän asti ole ollut muita määräyksiä kuin ettei niitä saa pitää 6 metriä lähempänä katua tai yleistä paikkaa — on niitä ollut aivan pienillä tonteilla keskellä kaupunkia rajaton määrä, noin 7:kin kappaletta, puhumattakaan laitakaupungin oloista. Olojen tällä kannalla ollen ei parhaallakaan tahdolla ole voinut kuumina kesäpäivinä — kesäksi useimmat kaupunkilaiset itselleen sikoja ottavat — välttää pihoihin »sikahöyryä» ilmenemästä. Maistraatin antama määräys, ettei niitä vuoden 1912 alusta saa olla yhtä useampaa talonomistajaperhettä kohden ilman terveydenhoitokunnan lupaa, on ajan vaatima toimenpide.

Vesijohtokysymys on Kuopiossa jo kauan aikaa ollut vakavan pohdinnan alaisena. Asia pantiin tietääksemme vireille ensi kerran valtuuston kokouksessa vuoden 1896 alussa. Silloin jo tuumittiin, mitä olisi tehtävä puhtaan

veden hankkimiseksi kaupunkilaisille. Valtuuston pyytämää lausuntoa itse vesijohdon rakentamisesta ei terveydenhoitovaliokunta silloin voinut antaa, koska ei ollut mitään pätevää karttaa kaupunkia ympäröivien maitten korkeus- ja vesien syvyyssuhteista. Vuonna 1898 terveydenhoitolautakunta lähetti valtuustolle jo insinööri K. J. Karlssonin valmistaman suunnitelman vesijohtoa varten; myötäseuraavassa kartassa osotettiin, miten vesijohto olisi tehtävä. Terveydenhoitolautakunta ehdottikin, että heti ryhdyttäisiin asiassa tositoimiin, koska vesijohto kaikesta päättäen tulisi kaupungille kannattavaksi ja sitä kaupungin terveyssuhteet ehdottomasti vaativat ja että insinööri Hausenilta olisi viipymättä tilattava seikkaperäinen suunnitelma ja kustannusarvio. Kaikki muut ehdotukset vesipostijohdoista y. m. lautakunta ehdotti hyljättäviksi, koska niistä kaupungille ei ollut mitään vastaavaa hyötyä. Myös likaviemärivaliokunta hyväksyi puolestaan nämät ehdotukset, kannattaen suunnitelman teettämistä ins. Hausenilla. Valtuusto sitten lokakuussa 1898 päättikin, että vesijohto on kaupunkiin saatava. Ins. Hausenin tehtäväksi jätettiin suunnitelman laatiminen. Samana vuonna rakennettiin pumppukaivo vedensaantia varten satamatorille. Vesi otetaan siihen putkea pitkin Kallavedestä.

Vuoden 1900 lopulla valtuusmiehet jättivät sekä vesijohto- että likaviemäriasian erityisen valiokunnan käsiteltäväksi. Tämän tuli harkita: 1) salliiko kaupungin varallisuus vesijohtoa ja likaviemäriä rakentamaan, 2) kumpi näistä on ensin rakennettava, 3) minkä ajan kuluessa ovat työt suoritettavat ja 4) kuinka suuri laina on tarkoitusta varten otettava. — Vesijohtoasia jäi sitten lepäämään! ensinnä päätettiin kaupungille rakentaa likaviemäriverkko.

Vuonna 1901 tiedusteltiin likaviemärisuunnitelman tekijältä, ins. Idströmiltä, oliko suunnitelma laadittu edellyttämällä, että vesijohto samalla rakennettaisiin vai voitaisiinko se rakentaa jälestäpäin. Samasta asiasta vielä tiedusteltiin prof. A. Palmbergin mielipidettä. Tämä oli sitä mieltä, että likaviemäri oli viipymättä rakennettava kaupungin terveyssuhteitten takia. Vesijohtoa sitä vastoin ei pitäisi rakentaa, ennenkuin oli tutkittu, olisiko kaupungin lähestöllä riittävästi pohjavettä saatavana. Ainoastaan siinä tapauksessa, ettei hyvää pohjavettä olisi, olisi turvauduttava Kallaveden veteen. Tämä vaikutti, että valtuusto vuonna 1903 päätti likaviemärin rakennettavaksi, mutta vesijohtoasia jäi edelleenkin valmistelun alaiseksi. — Vuoden 1905 lopulla terveydenhoitolautakunta taas herätti kysymyksen eloon, vaatien pohjavesitutkimusten toimeenpanoa. Koska tällaiset tutkimukset kestävät kauan aikaa olisi toimiin viipymättä ryhdyttävä. Valtuusto noudattikin tätä kehotusta. Tietoja pohjavesitutkimuksista, veden hinnoista y. m. hankittiin Viipuristä ja Turusta. Pohjavesitutkimusta ajamaan valittiin syksyllä 1906 vielä erityinen teknikoista kokoonpantu valiokunta, johon tulivat insinöörit Aartovaara, Mo-

lander, Telén ja Zidbäck. — Jo vuoden 1910 lopulla lyötiin Reposaareen kolme putkea noin 17—23 metrin syvyyteen. Ins. Aartovaara tutki putkista otettua vettä ja huomasi sen rautapitoiseksi. Veden hän kuitenkin arveli olevan hyvää, jos vain rauta saadaan siitä poistetuksi. Saatuaan tiedon näistä tutkimuksista ins. Skog kehotti niitä jatkamaan ja panemaan pitempiaikaisen koepumppauksen toimeen. Saarelta otettuja vesinäytteitä on senjälkeen tutkittu Helsingissä ja jatkaa näitä tutkimuksia edelleen tohtori Y. Tuomikoski.

Ins. Skogin kehotuksesta ja hänen ohjeittensa mukaisesti ryhdyttiin itse työhön elokuussa 1911. Senjälkeen ovat työt jatkuneet yhtämittaa. Reposaarelle on porattu kaksi 6-tuuman sekä kaksitoista 2-tuuman putkikaivoa. Edellisessä toimitetaan koepumppaus, jälkimäisiä käytetään vedenpinnan korkeus- ja temperatuurimittauksiin. Reposaarelle on sitä paitsi rakennettu väliaikainen konehuone, johon on sijoitettu 5-hevosvoiman petroleumimoottori ja sentrifugaalipumppu, jolla koepumppaukset nyt talven ja ensi kesän kuluessa suoritetaan.

Tutkimustöitä johtaa vesijohtokomitean jäsenistä kokoonpantu komitea. Ylivalvojana toimii edelleen insinööri Alb. Skog, joka silloin tällöin on käynyt töitä tarkastamassa.

Tällä kannalla on Kuopion vesijohtokysymys. Vielä siis ei ole varmaa, voidaanko pohjavettä riittävästi saada vai onko lopultakin pakko tyytyä Kallaveden veteen.

Parannusjuomana käytetään yleisesti varsinkin raatimies J. F. Dahlström'in ja leskirouva I. Loveson'in talojen maasta pulppuavien lähteiden vettä. Putken avulla vastanostettu vesi on 4—6° C. kylmää, kirkasta, hajutonta ja selvästi raudalle maistuvaa. Vesi juodaan tavallisesti suorastaan lähteestä mutta lähetetään sitä myöskin terveysjuomana ympäri maata.

Tutkimustodistukset osoittavat että molemmissa lähteissä löytyy lähes samat määrät parannusta edistäviä kivennäisaineita, kumminkin sillä eroituksella, että Dahlströmin lähteessä löytyy vähän enemmän rautakarbonaattia kuin Lovesonin lähteessä; sitä vastoin löytyy jälkimmäisessä melkein puolta enemmän magnesiumkarbonaattia kuin edellisessä.

Joensuu. Puhdistusta toimitettaessa tarttuvien tautien takia sellaisten perheiden asunnoissa, joilla ei ole asuttavanaan kuin 1—2 huonetta, on välttämätöntä että on olemassa erikoinen huone, johon perhe puhdistuksen ajaksi sijoitetaan. Tällaisissa tapauksissa oli joskus käytetty kaupungin sairaalan eristysosastoa, kun se sattui olemaan tyhjänä. Valtuustolta anottiin ja saatiin sellaisen huoneen vuokraamiseksi ja puhdistukseen 300 mk. vuodessa. Huone vuokrattiin kesäkuun 1 p:stä ja käytettiin sitä vuoden loppuun mennessä 10 tapauksessa. Niinikään anottiin 300 mk. vuodessa puhdistuksen toimeenpanemiseksi sattuvissa kulkutautitapauksissa varattomissa kodeissa.

Kaupungin sairaalaan anottiin sähkövalo ja saatiinkin sittenkuin öljylampun aiheuttama tulipalonalku oli antanut vakavan muistutuksen sen välttämättömyydestä.

Kun Joensuun kaupungin entinen, 8/XI 1890 vahvistettu terveydenhoitojärjestys on jo vanhentunut ja nykyisiä olosuhteita vastaamaton, niin jätti terveydenhoitolautakunta kokouksessaan toukokuun 5 p:nä uuden ehdotuksen laatimisen erityiselle toimikunnalle.

Lokakuussa pidätettiin kaupungissa hoidettavaksi yksi isorokkosairas, joka oli sairastunut Soanlahden pitäjässä ja saapunut tänne lääkärin apua saamaan. Ennen lääkärin luo tuloaan oli hän kerinnyt viettää yönsä kaupungissa. Muita isorokkotapauksia ei kuitenkaan ilmaantunut. Sairas hoidettiin kaupunginsairaalan siinä osastossa, joka on ollut varattuna kolerasairaita varten.

Iisalmi. Katsoen siihen, että Haukiniemen rantaa kesäisin yhä enemmän on alettu käyttää pyykki- ja uimarantana, niin ehdotettiin rahatoimikamarille että Haukiniemen rannalla nahkain huuhteleminen kiellettäisiin ja osotettaisiin paikka sitä varten Luuniemen luoteisrannalla.

Katsoen siihen että kaupungissa toimivan makkarantekijän työhuone on ollut tarkoitukseensa aivan sopimaton varsinkin kun liike vuosi vuodelta on suurentunut niin vaati terveydenhoitolautakunta makkaratehtailijan laittamaan itselleen tarkoitusta vastaavan työhuoneen ja noudattikin hän tätä vaatimusta, joten tehdashuoneet, varastohuoneet ja kellarit nyt ovat täysin tyydyttävät.

Jo vuosia sitten oli terveydenhoitolautakunta ehdottanut valtuustolle, että kaupunkiin laitettaisiin teurastamo ja että se rakennettaisiin joko Kangaslammin rannalle tai Luuniemen luoteisrannalle. Asia oli sitten useita kertoja esillä valtuustossa, lepäsi aina väliin, mutta otettiin nyt taas tänä vuonna uudelleen käsittelynalaiseksi sillä seurauksella että teurastamo päätettiin rakentaa Luuniemelle ja ryhtyä heti panemaan päätöstä täytäntöön, — ja niin saatiinkin teurastamo ennen talven tuloa käytettävään kuntoon. Täten on nyt poistunut se ikävä epäkohta että teurastusta, joskin harvemmin, on toimitettu kaupungin tonteilla. Näihin asti ovat kaupungin teurastajat hyvin suuressa määrässä teurastaneet elukoita kaupungin lähettyvillä löytyvissä Pappilan virkataloon kuuluvissa mökeissä ja kun virkatalon haltija nyt kaupungin teurastamon valmistuttua on kieltänyt teurastuksen mainituissa mökeissa niin on siitäkin pahasta päästy.

Likaviemärirahaston kartuttamiseksi pyysi terveydenhoitolautakunta valtuuston myöntämään anniskeluyhtiön voittovaroista Smk. 5,000: — mutta myönsi valtuusto tähän tarkoitukseen ainoastaan Smk. 1,000: — joten rahasto on nyt Smk. 26,800: —.

Yleinen terveydentila kaupungissa on vuoden kuluessa ollut tyydyttävä.

Vuoden kuluessa ilmestyi yksi tapaus isorokkoa. Eräs mies työskenteli kaupungin alueella löytyvällä sahalla, kävi usein kotonaan Iisalmen pitäjän Viitaan kylässä ja sai siellä tartunnan eräästä kansakoulunopettajasta, joka sairasti rokkoa ja jonka kanssa hän oli kylpenyt kun tämä täydessä rokossa oli koettanut kylpemällä parantaa itseään. Mainittu rokkosairas eristettiin ja hoidettiin kaupungin sairaalassa ja rokotettiin tämän johdosta uudestaan melkein kaikki ne henkilöt kaupungissa, joita ei 5:teen vuoteen oltu rokotettu, joten kaupungissa 1,803 henkeä tuli uudestaan rokotetuksi.

Kaupungissa löytyvän Valkonauhayhdistyksen palkkaamana on vuoden alkupuolella toiminut diakonissa, joka erkani toimestaan syyskuulla. Diakonissan palkkaamista on kaupunki avustanut 500 markalla ja antanut vapaat polttopuut.

Nikolaistad. Under året inträffade 21 fall af en för staden så att säga ny sjukdom, barnförlamning. Uti rapporter gifna af hälsovårdsnämnden, öfver observerade akuta sjukdomsfall, har denna sjukdom förut icke nämnts, och om fall af barnförlamning tidigare alls förekommit, hafva de helt säkert varit enstaka. Sjukdomen gjorde sitt inträde i staden med sjukdomsfall samtidigt i vidt skilda delar. Inom de sista 10 dagarne af augusti anmäldes 10 fall, bosatta i gårdar belägna långt från hvarandra, på afstånd varierande emellan 250 och 4,000 meter. Dessa första fall voro alla barn i hem, där på ett undantag när jämte det i förlamning insjuknade funnos andra barn, hvilka voro och förblefvo friska. Samma förhållande upprepades i de familjer, hvilka därefter hemsöktes: endast ett fall i hvarje familj. Ej häller inträffade i en och samma gård flere än ett fall. Gårdarne med barnförlamningsfall åter äro spridda kring hela staden. Endast på trenne ställen ligga de i närheten af hvarandra. En af de sjuka var en fullvuxen person, de öfriga 20 voro små barn i en ålder icke öfverstigande tre år. — I afseende å samhällsställning tillhörde 14 arbetarenas klass och 7 småborgare och lägre tjänstemannaklassen. Genast i sin början slog sjukdomen ut så att säga i full låga. Men branden blef ej långvarig, efter en och en half månad slocknade den, om man ej räknar med det sista, i november observerade fallet.

Orsaken till att denna sjukdom, som förut torde varit så godt som okänd i staden, plötsligt uppträder med ett relativt stort antal sjukdomsfall och efter en kort tid nästan lika plötsligt försvinner, har ej kunnat utredas.

Af hälsovårdsnämnden iordningställdes det s. k. koleralasarettet till barnförlamningssjukhus, och de första fallen intogos där den 28 augusti, det sista den 5 oktober. Tillhopa 9 fall vårdades på sjukhuset.

Enär det kontrakt, som upprättats mellan staten och staden rörande statsbidrag till kommunala sjukhusets förlossningsafdelning, under 1911 upphört att gälla, ingick sjukhusets styrelse vid möte den 15 december till stads-

fullmäktige med framställning i ärendet och föreslog att för erhållande af fortsatt statsbidrag, anhållan om kontraktets förnyande borde hos Medicinalstyrelsen göras. Ett statsbidrag af 3,600 mark per år beviljades äfven af senaten i maj månad 1912.

Understödsbyrån för lungsiktiga, inrymd i hälsovårdsnämndens lokal, har äfven detta år arbetat enligt samma plan som tidigare. Hyreshjälp beviljas särdeles i fall, där barn finnas i familjerna.

Antalet lungsotssjuka, som besökt byrån, var 81, däraf 28 män, 32 kvinnor och 21 barn. Misstänkta för tuberkulos voro 29 (8 män 11 kvinnor och 10 barn under 15 år). Nyinskrifna 9 män, 9 kvinnor och 10 barn. Sköterskan har 526 gånger besökt de sjukas hem. Läkarens besök utgjorde 43. 59 desinfektioner efter tuberkulösa hafva blifvit under året verkställda.

Den under tidigare år påbörjade statistiken öfver lungsotssjuka har fortsats och funnos vid 1911 års slut 204 antecknade (hvartill komma 9 nyinskrifna under 1912).

Byråns anslag 3,500 mark har under året åtgått och delvis öfverskridits.

När i augusti af brist på medel understöden måste minskas, inverkade detta menligt på de polikliniska besökens antal. Det gick så långt att sköterskan fick emottaga förebråelser för att understöden icke kunde utfalla lika rikligt som tillförene.

För en del klienter, som under åratal åtnjutit, understöd har detta indragits, isynnerhet om hälsa eller förbättring inträdt. Dessa hafva därefter afbrutit alla sina förbindelser med byrån. Ledsamt nog måste erkännas, att endast den ekonomiska fördelen binder de flesta.

Ännu sorgligare erfarenheter gjordes med en del interner i kolonin för barn från lungsiktigas hem. Kolonin var år 1911 inrymd i Iskmo folkskolas tätt intill stranden belägna lokal med flere rätt stora rum. Inalles hyste den under tiden 16/VI—17/VIII 30 barn, af hvilka dock 6 efter 4 veckors vistelse borttogos af sina föräldrar. Hälsotillståndet under vistelsen var godt. Vikttillökningen utgjorde i medeltal 2,375 k., växlande från 0—4.5 kilo.

Orsaken till de 6 förtidiga afresta uppgafs vid mitt besök hos föräldrarna vara dels otillräcklig föda, dels brist på tvål samt klagomål öfver att icke ägg och karameller serverades. Vid mitt genast företagna inspektionsbesök befanns alla klagomål fullkomligt obefogade. När barn från de minst bemedlade hemmen erhålla mat 5 gånger dagligen borde föräldrarna uttala sitt tack till kommunen i st. f. motsatsen. Barnen fingo äta så mycket de behagade. En viss ordning måste klarligen hållas bland så många från olika hem komna ostyringar. Äfven detta tycktes misshaga en del föräldrar.

Från den 1 januari trädde den af stadsfullmäktige antagna köttundersökningen i verksamhet. Det å landsorten slaktade, här torgförda köttet hafva

kötthandlarena i ganska ringa grad låtit undersöka. I flere fall har kött, som varit afsedt att å salutorget försäljas, måst kasseras såsom till människoföda absolut odugligt.

Köttet af alla å slakthuset slaktade kreatur har därstädes blifvit undersökt och stämpladt, och har därvid följande sjukliga förändringar hos de slaktade kreaturen konstaterats: mjältbrand 1 fall, blodförgiftning 2 fall, lungtuberkulos 25 fall, allmän tuberkulos 4 fall, lefvermask 130 fall, lungmask 4 fall, echinococcer 25 fall, höggradig afmagring 3 fall. Vid konstaterandet af tuberkulos har vederbörande distriktsdjurläkare i det distrikt, därifrån kreaturet härstammade, blifvit underrättad om saken.

Likasom under tidigare år har äfven under år 1911 upprepade besiktningar af korfmakerierna, saluhallen och salutorget i staden vidtagits.

Enligt förordnande af guvernören öfver Vasa län har stadsveterinären besiktigat alla härifrån till Sverige exporterade kreatur, och utgjorde exporten under 1911 938 nötkreatur och 46 hästar. Han har äfven närvarit vid kreaturens inlastning i ångfartyget samt öfvervakat att de blifvit behandlade på ett humant och ändamålsenligt sätt. Under år 1911 undersökte han 850 lådor amerikanskt fläsk vägande 201,625 kgr. och innehållande 37,486 bitar. Af fläsket var 48 bitar vägande 263 kg. trikinöst eller eljes odugligt till människoföda. En olägenhet som i tidigare årsberättelse påpekats och som ej blifvit ändrad, är att tullverket ej består några förvaringsrum för fläsket, utan måste proftagningen ske ute på kajen, och där få fläsklådorna sedan ligga under bar himmel, utsatta både för regn, solsken och damm, sålänge tills fläsket är undersökt.

Sanitetsbyrån för motarbetande af de veneriska sjukdomarne har varit ordnad på samma sätt som under tidigare år. Personer, hvilka hängifvit sig åt skörlefnad eller hvilka antagits vara med smittosam venerisk sjukdom behäftade, hafva af byråns tillsyningsman uppmanats att infinna sig till byråns mottagningar eller att insända läkareintyg öfver sitt hälsotillstånd. I enstaka fall hafva personer med latent syfilis blifvit under byråns mottagningar behandlade.

Sedan på hälsovårdsmyndigheternas föranstaltande prof af svagdricka från samtliga i staden och dess närmaste närhet varande svagdricksfabriker underkastats analys på agrikultur- och handelskemiska laboratoriet och därvid framgått att profven tagna hos en fabrikant i Brändö och en i Brändö-Mustasaari innehöllo saccharin, beslöt nämnden den 13 december anmäla dessa fabrikanter hos magistraten för i lag förbjuden tillsats vid svagdricksbrygd.

En till poliskammaren hämtad bakelse hade innehållit glasbitar. Rapport häröfver sändes af polisen till hälsovårdsnämnden, som vid möte den 6 mars ansåg, att grof vårdslöshet vid tillverkningen förelegat samt beslöt hos stads-

fiskalen anhålla om åtals väckande mot bagaren. Denne blef sedermera af rådstufvurätten dömd att böta 20 mark.

Kristinestad. Några särskilda sanitära åtgärder hafva under året ej vidtagits. Renhållningen i staden har öfvervakats af hälsovårdsnämndens tillsyningsman, som äfven verkställt besiktningar af stadens bagerier, korfmakeri och matserveringsställen.

Desinfektioner medelst formalinrökning hafva under året verkställts 31 gånger. Regelbunden matvarubesiktning har liksom tidigare hvarje torgdag egt rum.

Kaskö. Liksom under tidigare år hafva stadsfullmäktige beviljat anslag för bekostande af fria bad åt folkskoleeleverna och stadens fattiga. På hälsovårdsnämndens förordnande verkställdes under året 10 gånger rumdesinfektion med formalin, däraf 9 gånger i bostäder, som bebotts af tuberkulösa personer och en gång efter skarlakansfeber.

Några smittosamma sjukdomar af allvarligare beskaffenhet förekommo icke under året.

Nykarleby. De sanitära förhållandena i skolor, offentliga lokaler, bagerier, handtverkerier och matvaruförsäljningsställen hafva icke gifvit skäl till allvarligare anmärkningar.

Stadshäktet har delvis ombyggts och grundligt reparerats.

På privat initiativ och bekostnad har stadens mest centrala kvarter (det femtonde) till största delen dränerats genom en rörkloakledning.

Jakobstad. Sedan ett af en kommitté uppgjordt förslag till renhållningsverk af stadsfullmäktige förkastats, beslöto stadsfullmäktige den 14 november 1911 att infordra drätselkammarens och hälsovårdsnämndens utlåtande öfver ett af d:r Wold. Backman uppgjordt förslag till renhållningssystem för staden.

Gamlakarleby. Den 19 januari fastställdes af stadsfullmäktige med smärre ändringar ett af hälsovårdsnämnden uppgjordt förslag till ny instruktion för stadsläkaren.

Föregående år hade på grund af guvernörens i länet skrifvelse med anmodan att för hindrande af befarad pestsmittas spridning vidtaga åtgärder för utrotning af råttor och möss premiering af dödade sådana djur införts. Då emellertid detta tillvägagående visat sig vara mindre effektivt, beslöt nämnden hos stadsfullmäktige föreslå den s. k. Ratin-metoden och anhöll om 1,250 mark för bestridande af de beräknade kostnaderna. Sedan stadsfullmäktige bifallit härtill och utanordnat den begärda summan, skreds under sommaren till utläggning af Ratin I och II i Yxpila och staden. Inalles användes 30 flaskor (liter) Ratin I och 33 flaskor Ratin II. Då Finska statsjärnvägarna bidrogo med 146

mark 88 p:i för Ratinbehandling af stationsområdena i staden och Yxpila, utgjorde stadens utgifter för företaget 1,009 mark 87 p:i.

Att ratinförfarandet, ehuru det på grund af de jämförelsevis dryga kostnaderna icke kunde komma till användning öfverallt å stadens område, likvisst icke varit resultatlöst framgår af från flere håll ingångna meddelanden om att råttorna, som förut å resp. gårdar funnits i massor, helt och hållet försvunnit.

Af kloakledningen har under året nedlagst ung. 950 löpande meter och därigenom några af de sämst dränerade platserna i staden erhållit aflopp. I samband med kloaken ha tvänne modernare bekvämlighetsinrättningar för allmänhetens bruk införts.

Vattenledningsfrågan, som för stadens utveckling i sanitärt hänseende är af synnerlig vikt, har efter några års hvila återupptagits till behandling och under året kommit ett steg närmare sin lösning. Sedan nämligen öfverenskommelse uppnåtts med firman A.-B. Robert Huber O.-Y. i Helsingfors om uppgörande af fullständigt förslag till vattenledning till staden från den grundvattenförande grusås, som är belägen ung. 1 kilometer väster om staden, har nämnda firma under hösten utfört profborrningar och pumpning på platsen och därvid kommit till resultat, som bekräfta de af hälsovårdsnämnden genom år 1908 utförda undersökningar erhållna.

Jyväskylä. Terveydentila on vuoden kuluessa ollut varsin tyydyttävä.

Raahe. Lukuunottamatta asianomaisten virastojen pyytämiä lausuntoja koski terveydenhoitolautakunnan toiminta yleisen puhtauden valvontaa ja tarttuvien tautien levenemisen ehkäisemistä kaupungissa.

Oulu. Koska terveyspoliisi oli ilmottanut että lähiseutujen karjojen omistajat kokoavat maidon useista karjoista yhteen ja tämä maito sitten yhden talon nimessä kaupunkiin kuljetetaan, josta voi seurauksena olla että tuberkelin saastuttamienkin karjain maitoa tulee kaupunkiin puhtaasta karjasta saadun maidon nimellä, niin päätettiin lähettää terveyspoliisi asiasta selkoa ottamaan ja oikeutettiin hän, jos siihen huomaa syytä olevan, haastamaan oikeuteen sellaisia maidonmyyjiä, jotka tässä suhteessa ovat vilpillisesti menetelleet.

Koska lautakunnan tekemän kysymyksen johdosta paikkakunnan eläinlääkärit olivat ilmoittaneet että kaupungin lehmäkarjojen tuberkulinitarkastus olisi uusittava aina kahden vuoden kuluttua jotta saataisiin varmuutta siihen etteivät lehmäkarjat joutuisi tuberkuloosisaastutuksen alaisiksi päätti lautakunta kokouksessaan 10 p. maalisk. pyytää läänin kuvernööriltä märäystä kaup. eläinlääkärille että hän ensi kesänä saisi tehtäväkseen tarkastaa Oulun kaupungissa olevat lehmäkarjat. Samasta syystä ja kun maaseudun suhteen oli katsottu kolmen vuoden väliaika eri tarkastuksien välillä sopivimmaksi päätet-

tiin sanomalehti-ilmoituksella huomauttaa asianomaisia karjanomistajia, jotka maitoa kaupunkiin myyvät, että he aina kolmen vuoden kuluttua uudelleen karjansa tuberkulinilla tarkastuttaisivat.

Koska kahden kaupunkilaisen omistamassa lehmäkarjassa oli teurastettaessa huomattu yhden lehmän kummastakin karjasta olevan tuberkulosisen, päätettiin kokouksessa 5 p. toukok. pyytää läänin kuvernööriltä määräystä jälellä olevien lehmien tuberkulinitarkastuksesta.

Kokouksessa 3 p. lokak. ilmotti terveyspoliisi että eräs maanviljelijä kotoisin Kellon kylästä Haukiputaalla oli tuonut Åströmin kenkätehtaan ruokalaan maitoa mutta ei ollut, vaikka häneltä oli monesti pyydetty, esittänyt eläinlääkärin todistusta siitä, että hänen karjansa on eläinlääkärin tarkastama ja terveeksi havaitsema. Tämän takia päätti lautakunta asiasta ilmottaa maistraatille ja pyytää, että maistraatti kieltäisi mainitun maanviljelijän myymästä ja tuomasta maitoa kaupunkiin, kunnes hänen karjansa on tuberkulinilla tarkastettu ja terveeksi havaittu.

Koska eristysosasto kunnallissairaalassa on tarpeen vaatima, päätti lautakunta lähettää valtuustolle ehdotuksen, että kivinen paviljonki rakennettaisiin sitä varten; kustannusarvio oli noin 20,000 mk.

Vuoden kuluessa oli lautakunnalle jätetty 8 anomusta vesiklosettien rakentamisesta erinäisiin taloihin, niistä 4 kaupungin ensi osaan, 2 toiseen ja 2 kolmanteen osaan. Lautakunta hyväksyi toiset muistutuksetta, toiset hyväksyttiin erinäisillä ehdoilla.

Vuoden kuluessa oli käytännössä 38 leipomalaitosta; 20:ssä niistä leivottiin ainoastaan ruokaleipää, 10:ssä kahvi- ja teeleipää ja 8:ssa molempia lajeja. Vuoden kuluessa on 9 leipuria lopettanut leipomaliikkeensä; lisäksi on tullut 7. Leipomoista on 26 merkitty siisteiksi ja 12 kohtalaisen siisteiksi. Leipomoista on 18, joissa harjoitetaan varsinaista ammattileipomista; 20 leipojaa harjoittaa leipomista yksistään omaksi elatuksekseen. Erästä leipomoa on kielletty käyttämästä leipomista varten, syystä että leipominen oli alettu ennenkuin leipomo oli hyväksytty ja yksi leipomon omistaja on sakotettu leipomasääntöjen rikkomisesta.

Ruokatavarainmyymäläinluku vuoden lopussa oli 47. Niistä on 41 merkitty siisteiksi ja 6 kohtalaisen siisteiksi. 5 ruokatavarakauppiasta on lopettanut liikkeensä vuoden kuluessa ja lisäksi on tullut 9. Myymälät ovat yleensä olleet hyvässä kunnossa; 4 myymälää on määrätty korjattavaksi.

Maitomyymälöitä oli vuoden lopussa 27. Puhtaus näissä on ollut 17:ssa hyvä ja 10:ssä tyydyttävä. 4 maitokauppiasta on lopettanut liikkeensä vuoden kuluessa; 7 on tullut lisäksi. Korkein maidon rasvapitoisuus on ollut 6.40 % sekä alin rasvapitoisuus 3.00 %; keskiarvo on ollut 3.75, joka on erittäin korkea verrattuna maidon rasvapitoisuuten edellisenä vuotena, jolloin keskiarvo oli

3.57 %. Mainittava on myös että tämä on ensimmäinen vuosi kun ei ole tavattu ala-arvoista maitoa.

Neljää maanviljelijää on sakotettu maidonmyynnistä tuberkuloosisesta karjasta ja yksi maanviljelijä on ollut syytteessä maidonmyynnistä tarkastamattomasta karjasta. 7 maidonmyyjää on kielletty myymästä maitoa ennenkuin tarkastustodistus on esitetty siitä että maito on terveestä karjasta. Vuoden lopussa annettiin määräys, että uusi tarkastus on toimitettava karjassa kolmen vuoden kuluttua jos karjaa edellisessä tarkastuksessa on havaittu terveeksi, vaan sellaisessa karjassa, jossa tuberkulosia on ollut ja eläimet hävitetyt, on tarkastus uudistettava seuraavana vuonna. Muutamia vuosia sitten kun ryhdyttiin toimenpiteisiin ettei maitoa saa kaupungissa myydä, ellei todistusta ole näytetty siitä että maito on tarkastetusta ja terveestä karjasta, herätti se tyytymättömyyttä maidontuojien puolelta, mutta nyt on kokemus osoittanut, että senjälkeen ovat melkein kaikki tuberkuloosiset lehmät teurastetut, ja on mainitusta toimenpiteestä vielä siinäkin suhteessa ollut sekin hyöty, että yleensä kaikki maanviljelijät Oulun lähellä ovat huomanneet, kuinka suuresta merkityksestä on, että karja on terve ja senvuoksi tarkastuttaneet karjansa, vaikkakin maitoa ei tuodakkaan Ouluun myytäväksi.

Kartanoiden luku oli 779. Uusia asuinhuoneita on vuoden kuluessa rakennettu noin 150; hyvin vähä niistä on kuitenkin työväen asuntoja, joiden puute yhä on kaupungissa olemassa.

Kemi. Terveydenhoitolautakunnan toiminnassa kuluneena vuonna ei ole huomattavissa uusia alotteita terveydenhoidon alalla kaupungissa, vaan ainoastaan entisten saavutusten järjestelyä ja valvonta.

Puhtauden tarkastuksia on terveyspoliisi kuten ennenkin usein tehnyt ruokatavarakaupoissa ja sellaisten valmistuslaitoksissa sekä pitänyt silmällä lantahuoneitten tilaa. Kesäkuun alussa toimitettiin yleinen tarkastus kaupungissa ja oli silloin lääkäri mukana ruokatavarakauppoja, leipomoita, makkara- ja kaljatehdasta sekä ruokatarjoiluhuoneita tarkastettaessa.

Kaupungin likaviemäriverkon laajentamiseen ja kunnossa pitoon on kulutettu kaupungin varoja Smk. 5,078: 02 ja yleisiin puhtaanapitotöihin Smk. 547: —.

Tornio. Terveydenhoitolautakunta on kuluneena vuoden ajalla, kuten ennenkin, toimeenpannut tarkastuksia ruokamyymälöissä, käsiteollisuuslaitoksissa, varsinkin leipomoissa, sekä valvonut yleistä siisteydenpitoa kartanoissa, yleisillä paikoilla ja kaupungin ympäristössä.

Kajaani. Yleinen terveys on kaupungissa ollut melkoisesti parempi kuin edellisenä vuonna, kun epidemioja ei ole ollut.

Terveyspoliisi on koettanut mikäli on voinut silmällä pitää ja vaatia puhtautta kartanoilla ja on toimittanut puhdistuksia formaliinilla 10 kertaa tuli-

rokon, 12 kertaa kurkkumädän ja 2 kertaa keuhkotaudin jälkeen. Useimmissa näissä on diakonissa sitten toimittanut muun puhdistuksen. Sakkoihin on terveyspoliisin toimesta tuomittu 6 talonomistajaa huonosta siivosta kartanossa, 2 ruokakauppiasta huonosta siivosta; lannan ajosta sopimattomalla ajalla on sakotettu 2.

Väkiluku ja kuolevaisuus Suomen kaupungeissa vuonna 1911. [1])
Folkmängd och dödlighet i Finlands städer under år 1911. [1])

Kaupungit. Städer.	Väkiluku vuoden 1911 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1911.	Vuonna 1911 syntyneitä. Födda under år 1911.	Vuonna 1911 kuolleita. Döde under år 1911.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden kuluessa syntyneestä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda barn afledo.
Helsingfors	[2])153,642	3,722	1,938	12.6	501	13.5
Borgå	5,462	124	90	16.5	15	12.1
Lovisa	3,476	89	39	11.2	4	4.5
Ekenäs	3,078	70	[4]) 37	12.0	8	11.4
Hangö	6,160	139	70	11.4	13	9.4
Åbo	51,528	1,125	[3]) 842	16.3	124	11.0
Nådendal	914	22	17	18.6	2	9.1
Mariehamn	1,460	26	18	12.3	4	15.4
Nystad	4,493	79	71	15.8	9	11.4
Raumo	6,078	156	107	17.6	20	12.8
Björneborg	16,960	397	277	16.3	40	10.1
Tavastehus	6,285	136	94	14.9	16	11.8
Tammerfors	45,386	1,134	703	15.5	178	15.7
Lahtis	5,526	187	72	13.1	23	12.3
Wiborg	28,791	649	436	15.1	97	14.9
Fredrikshamn	3,212	71	42	13.1	7	9.9
Kotka	10,600	386	125	11.8	43	11.1
Willmanstrand	2,703	59	33	12.2	—	—
Kexholm	1,573	42	25	15.9	6	14.3
Sordavala	3,012	92	44	14.6	14	15.2
S:t Michel	4,554	87	62	13.6	8	9.2
Heinola	1,682	44	31	18.4	5	11.4
Nyslott	3,583	111	58	16.2	16	14.4
Kuopio	16,109	386	[3]) 235	14.6	43	11.1
Iisalmi	2,626	87	30	11.4	5	5.7
Joensuu	4,731	132	54	11.4	8	6.1
Kristinestad	3,315	63	50	15.1	5	7.9
Kaskö	1,307	22	20	15.3	4	18.2
Nikolaistad	21,325	575	[3]) 290	13.6	68	11.8
Nykarleby	1,332	17	23	17.3	1	5.9
Jakobstad	6,867	228	112	16.3	31	13.6
Gamlakarleby	3,828	102	51	13.3	13	12.7
Jyväskylä	3,746	94	52	13.9	12	12.8
Brahestad	4,011	95	49	12.2	8	8.4
Uleåborg	19,859	490	[3]) 265	13.3	54	11.0
Kemi	2,260	82	35	15.5	4	4.9
Torneå	1,719	36	18	10.5	2	5.6
Kajana	3,077	119	45	14.6	15	12.6

[1]) Papiston kaupunkien terveyslautakunnille antamien ilmoituksien mukaan.
[1]) Enligt af presterskapet åt städernas hälsovårdsnämnder lemnade uppgifter.
[2]) Keskimääräinen väkiluku (Evangeelis-luterilainen).
[2]) Medelbefolkning (Evangelisk-lutherska).
[3]) Tähän sisältyy myös kaupungissa kuolleet henkilöt toisista seurakunnista.
[3]) Häri ingå äfven i staden aflidna personer från andra församlingar.
[4]) Tähän sisältyy ainoastaan kaupungissa kuolleet kaupunkilaiset.
[4]) Häri ingå endast inom staden aflidna stadsbor.

Kuolemansyyt Suomen kau- Dödsorsakerna i Finlands

Taudin nimi. Sjukdomens namn.	Helsingfors.	Borgå.	Lovisa.	Ekenäs.	Hangö.	Åbo.	Nådendal.	Mariehamn.	Nystad.	Raumo.	Björneborg.	Tavastehus.	Tammerfors.	Lahtis.	Viborg.	Fredrikshamn.
Syfilis congenita	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alii morbi congeniti	103	—	—	—	—	19	3	—	—	4	—	3	29	9	25	1
Marasmus senilis	33	3	6	6	3	100	1	—	15	7	2	6	24	2	32	3
Meningitis cerebro-spinalis epidemica	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Poliomyelitis anterior acuta.	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Variola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Morbilli	23	1	—	—	—	25	1	—	—	—	—	2	7	3	2	—
Scarlatina	55	—	—	—	—	60	—	—	—	—	3	1	24	1	3	—
Typhus exanthematicus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» abdominalis	3	—	—	—	—	7	—	1	1	1	1	—	12	—	—	—
» recurrens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pyæmia, Septichæmia	29	1	1	—	1	9	1	—	1	2	1	1	8	—	4	1
Sepsis puerperalis	10	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—
Cholera asiatica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» nostras	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
Dysenteria	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tussis convulsiva	21	—	—	—	—	7	—	—	1	—	—	3	3	—	1	2
Diphteria	19	1	—	1	—	6	—	—	—	—	3	1	2	—	5	—
Laryngitis crouposa	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	7	—	13	4	6	1
Erysipelas	23	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	3	—
Influenza epidemica	13	—	—	1	—	7	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—
Aliæ infectiones acutæ	1	1	—	—	4	1	—	—	—	—	1	—	1	—	2	1
Febris intermittens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculosis;																
a) Phtisis pulmonum	309	19	4	4	11	160	2	3	11	25	52	20	145	11	61	4
b) aliorum organorum	90	2	—	—	—	47	1	—	1	3	17	1	28	3	12	3
Lepra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Syphilis acqvisita	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Aliæ infectiones chronicæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scrophulosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Rhachitis	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—
Aliæ cachexiæ	24	—	1	—	—	12	—	—	3	—	9	1	12	—	5	1
Alcoholismus acutus et chronicus	1	—	—	—	—	8	—	—	1	—	2	—	1	—	—	1
Aliæ intoxicationes chronicæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—

pungeissa vuonna 1911.
städer under år 1911.

Kotka.	Villmanstrand.	Kexholm.	Sordavala.	S:t Michel.	Heinola.	Nyslott.	Kuopio.	Iisalmi.	Joensuu.	Kristinestad.	Kaskö.	Nikolaistad.	Nykarleby.	Jakobstad.	Gamlakarleby.	Jyväskylä.	Brahestad.	Uleåborg.	Kemi.	Torneå.	Kajana.	Summa.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	1	—	—	—	—	—	13	—	—	—	1	24	—	1	2	—	—	5	—	1	4	248
3	3	2	1	1	2	1	5	4	2	3	1	10	4	1	4	4	6	24	—	1	5	330
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	1	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1	—	—	—	2	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	2	1	—	—	76
2	—	—	2	—	—	—	6	—	3	—	—	2	2	4	—	—	—	1	1	—	3	173
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	1	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	2	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65
2	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
1	—	—	1	2	2	—	2	—	—	1	—	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	53
3	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	5	—	4	—	—	—	2	—	—	2	56
1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	44
—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	37
1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	5	—	—	—	1	—	2	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	6	5	4	12	2	5	33	5	6	6	6	61	5	26	11	5	8	47	7	5	6	1,129
3	—	—	—	—	—	—	5	—	1	1	3	16	—	15	3	5	2	22	2	5	3	294
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	10
11	—	1	—	2	4	1	1	—	3	2	—	5	—	2	—	4	—	1	—	—	—	105
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27

Taudin nimi. Sjukdomens namn.	Helsingfors.	Borgå.	Lovisa.	Ekenäs.	Hangö.	Åbo.	Nådendal.	Mariehamn.	Nystad.	Raumo.	Björneborg.	Tavastehus.	Tammerfors.	Lahtis.	Viborg.	Fredrikshamn.
Morbi cerebri, medullæ spinalis, systematis nervosi et organorum sensuum	122	2	4	—	4	10	—	2	2	6	19	7	47	1	46	5
Insania	12	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Morbi organorum circulationis	221	27	5	4	6	24	3	2	7	16	41	11	61	9	55	5
Pneumonia et pleuritis acuta	211	10	1	1	12	67	—	—	3	15	26	14	22	7	42	3
Alii organorum respirationis morbi	28	1	1	1	5	22	—	—	2	—	5	—	52	—	—5	—
Enteritis acuta	—	5	—	—	7	72	—	—	—	12	17	1	110	11	34	1
Alii organorum digestionis morbi	263	1	2	1	4	21	—	1	2	1	10	3	21	—	14	1
Morbi organorum uropoëticorum	34	—	2	2	—	13	—	1	3	2	8	3	11	—	7	4
Morbi organorum sexualium muliebrum	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Morbi organorum locomotionis et ossium	1	—	1	—	—	5	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—
Morbi systematis cutanei et telæ connexivæ	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cancer	114	7	4	4	2	44	1	1	4	4	16	5	31	2	22	2
Tumores alii	11	—	—	—	—	5	1	2	—	—	2	1	5	—	—	—
Casus mortiferi	72	3	3	—	7	20	—	—	6	4	10	3	17	4	15	—
Suicidium	48	2	—	2	2	13	—	—	—	1	4	2	3	1	9	—
Homocidium	17	—	—	1	—	10	—	—	—	—	1	1	1	1	4	—
Aliæ causæ mortis	16	3	3	9	1	29	2	—	5	4	14	2	1	—	15	1
Summa	1,938	90	39	[1]) 37	70	842	17	[1]) 13	71	107	277	94	703	72	436	42

[1]) Tähän sisältyy ainoastaan kaupungissa kuolleet.

[1]) Här ingå endast inom staden aflidna.

Kotka.	Villmanstrand.	Kexholm.	Sordavala.	S:t Michel.	Heinola.	Nyslott.	Kuopio.	Lisalmi.	Joensuu.	Kristinestad.	Kaskö.	Nikolaistad.	Nykarleby.	Jakobstad.	Gamlakarleby.	Jyväskylä.	Brahestad.	Uleåborg.	Kemi.	Torneå.	Kajana.	Summa.
10	4	—	6	4	5	1	—	2	6	1	—	6	2	10	4	6	—	22	—	1	—	367
1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	28
2	4	4	—	9	6	6	34	5	7	3	—	38	6	11	3	5	8	24	4	1	5	682
4	6	—	6	3	3	6	22	3	6	2	—	12	1	14	3	1	3	4	2	2	—	537
9	—	2	—	—	1	3	6	1	3	1	—	11	—	3	3	3	1	14	1	1	1	186
2	—	1	4	2	2	8	18	2	3	3	1	23	1	—	7	4	2	25	3	—	6	387
16	—	1	3	4	—	2	8	—	2	4	1	15	—	11	2	—	1	20	2	—	1	438
8	1	—	—	—	1	3	8	—	—	2	1	9	—	—	1	—	2	4	2	—	—	132
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	7
1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
9	4	3	1	6	—	2	10	—	1	3	—	14	1	4	5	3	3	9	—	1	—	342
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	33
6	—	1	2	4	—	4	7	3	2	2	2	3	—	1	—	1	2	6	1	—	1	212
2	—	1	—	3	1	—	6	—	—	1	—	2	1	—	—	1	—	2	1	—	1	109
—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	3	—	—	—	46
7	2	2	12	7	—	14	9	3	6	8	1	7	—	1	1	—	9	15	7	—	2	218
125	33	25	44	62	31	58	235	30	54	50	20	290	23	112	51	52	49	265	35	18	45	6,555

Yleiskatsaus sairassuhteisiin
Öfversikt öfver sjukdomsförhållan-

Kaupungit. Städer.	Typhus abdominalis.	Typhus exanthematicus.	Febris gastrica et remittens, febricula.	Febris intermittens.	Influenza.	Meningitis cerebrospinalis epidemica.	Poliomyelitis anterior acuta.	Cholera asiatica.	Dysenteria.	Cholera nostras, gastroenteritis epidemica.	Gastritis, enteritis acuta.	Variola.	Varicellae.	Scarlatina.	Morbilli.	Rubeola.
Helsingfors	42	—	248	10	2,319	—	16	—	15	31	3,830	—	249	1,292	930	13
Borgå	6	—	2	—	151	—	—	—	—	3	122	—	27	39	75	2
Lovisa	—	—	15	—	47	—	—	—	—	—	70	—	1	2	57	—
Ekenäs	—	—	—	—	66	—	1	—	—	—	69	—	17	7	169	—
Hangö	—	—	21	—	155	—	5	—	—	—	234	—	25	22	137	—
Åbo	88	—	9	19	828	—	2	—	—	14	994	—	95	597	511	279
Nådendal	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	31	—	—	—	52	—
Mariehamn	4	—	1	4	99	—	—	—	—	—	51	—	15	5	—	—
Nystad	6	—	8	—	111	—	—	—	1	—	88	—	21	19	8	—
Raumo	10	—	—	1	80	—	—	—	5	—	127	—	11	6	1	14
Björneborg	27	—	—	—	482	—	—	—	2	70	242	—	11	6	77	—
Tavastehus	5	—	—	—	51	—	—	—	5	2	99	—	6	27	89	—
Tammerfors	129	—	117	1	327	2	1	—	4	18	1,076	—	48	273	521	5
Lahtis	—	—	—	—	67	—	1	—	—	—	102	1	22	21	52	—
Wiborg	2	—	93	1	291	2	—	—	3	4	854	4	53	61	108	7
Fredrikshamn	—	—	11	—	23	—	—	—	2	—	38	—	3	2	—	—
Kotka	—	—	—	—	175	—	—	—	—	—	251	1	17	4	47	—
Willmanstrand	9	—	11	1	46	—	1	—	2	—	38	—	21	—	43	—
Kexholm	1	—	7	—	6	—	4	—	1	—	20	2	2	—	12	20
Sordavala	3	4	—	—	95	—	—	—	2	—	173	—	10	44	13	2
S:t Michel	1	—	8	—	45	—	—	—	—	—	68	—	4	7	64	—
Heinola	—	—	—	—	47	—	—	—	—	—	34	—	1	2	3	5
Nyslott	4	—	—	—	52	—	—	—	5	—	76	2	—	11	115	—
Kuopio	8	—	3	—	276	—	1	—	26	23	351	—	15	80	67	19
Iisalmi	—	—	1	—	15	—	—	—	—	—	41	1	1	5	—	—
Joensuu	24	—	4	—	39	—	—	—	15	12	74	—	1	32	5	1
Kristinestad	6	—	21	1	34	—	—	—	—	—	43	—	2	22	—	4
Kaskö	—	—	3	—	105	—	—	—	—	—	47	—	—	20	4	—
Nikolaistad	5	—	94	—	151	—	21	—	—	1	434	—	31	122	4	—
Nykarleby	—	—	5	—	15	—	—	—	—	—	27	—	—	13	19	—
Jakobstad	1	—	—	—	169	—	—	—	—	—	187	—	26	35	10	—
Gamlakarleby	1	—	11	—	95	—	—	—	—	—	88	1	5	11	28	1
Jyväskylä	5	—	18	—	95	—	—	—	17	6	56	1	3	21	96	6
Brahestad	—	—	—	—	29	—	—	—	—	—	66	—	3	1	19	1
Uleåborg	3	—	74	2	63	2	—	—	—	—	520	—	29	25	52	5
Kemi	—	—	8	—	24	—	—	—	—	—	38	—	7	3	67	2
Torneå	1	—	—	3	7	—	—	—	—	3	50	—	15	5	25	—
Kajana	8	—	39	—	62	3	—	—	2	1	280	—	4	10	1	1
Summa	399	4	841	43	6,742	9	53	—	107	188	10,989	13	801	2,852	3,481	387

maamme kaupungeissa v. 1911.
dena i landets städer år 1911.

Erysipelas.	Septico-pyemia.	Febris puerperalis.	Diphteritis faucium.	Laryngitis cruposa.	Angina tonsillaris.	Laryngo-bronchitis acuta.	Pertussis.	Pneumonia cruposa et catarrhalis.	Parotitis epidemica.	Rheumatismus articulorum acutus.	Meningitis tuberculosa.	Pleuritis acuta (idiopath).	Syphilis recens et syphilis congenita.	Gonorrhoe.	Ulcus molle.	Summa.
150	11	12	406	—	2,580	4,732	519	880	75	341	32	155	286	1,772	90	21,036
8	—	—	13	—	218	161	1	23	—	12	2	6	—	10	—	881
3	—	1	16	—	65	95	—	4	32	2	—	—	1	3	—	414
9	—	—	2	—	42	66	44	6	—	4	—	1	—	2	—	505
17	4	1	1	—	121	251	52	37	38	22	7	13	4	23	—	1,190
19	1	2	66	14	999	2,081	124	196	17	68	24	67	10	41	2	7,167
—	—	—	5	1	29	28	15	—	—	1	1	—	—	1	—	173
1	—	—	—	—	31	40	—	2	1	1	—	—	1	1	—	257
2	—	—	7	—	35	140	36	27	—	10	—	2	1	9	—	531
1	1	—	16	—	72	48	50	37	—	9	3	3	2	32	—	529
13	—	3	34	26	315	468	13	143	—	40	—	16	37	91	20	2,136
2	—	2	4	1	91	121	5	24	—	11	—	5	3	11	2	566
43	—	5	26	9	601	552	45	71	9	65	5	41	36	248	38	4,316
8	—	—	29	6	37	139	6	6	4	3	—	—	7	47	4	562
30	—	6	42	29	677	1,234	69	98	19	43	6	39	157	421	122	4,475
10	—	—	6	3	50	41	30	22	10	3	3	2	—	4	1	264
2	1	1	35	4	147	129	20	24	1	5	1	6	8	41	1	921
5	3	4	6	2	14	32	1	8	13	—	—	—	2	7	—	269
2	—	—	14	1	36	39	—	11	—	2	—	2	—	1	1	184
5	—	—	7	2	74	218	21	3	10	2	—	—	—	31	7	726
1	—	—	13	—	54	69	35	17	—	6	—	—	—	—	—	392
—	1	—	2	—	36	23	47	5	10	1	—	—	—	3	—	220
10	—	—	4	2	28	26	13	6	12	2	1	—	1	5	—	375
17	1	2	27	7	377	539	4	99	1	21	6	28	3	95	1	2,097
—	—	—	3	—	31	49	—	11	—	2	—	2	2	3	—	167
1	—	—	5	1	48	86	6	19	—	—	2	1	3	12	1	392
4	—	—	4	—	19	58	11	4	—	—	1	—	1	2	2	239
1	—	—	—	—	37	55	—	5	—	—	3	2	—	10	—	292
19	4	4	—	46	429	538	79	58	62	28	9	18	3	82	5	2,247
—	—	—	2	—	9	37	—	1	—	2	1	—	—	—	—	131
13	—	2	69	10	287	237	44	15	—	16	8	1	5	20	2	1,157
2	—	—	12	11	84	173	—	24	—	1	2	3	3	14	1	571
3	—	—	26	1	65	122	5	7	—	6	6	1	3	22	3	594
—	—	—	—	—	36	98	1	16	—	4	—	17	2	10	1	304
11	1	—	10	1	343	812	13	43	—	42	6	22	15	41	—	2,135
3	—	—	14	—	40	62	—	5	—	3	—	—	1	6	5	288
4	—	—	1	—	54	117	—	9	—	9	3	4	13	9	—	332
1	—	1	22	—	61	208	—	24	—	5	3	6	4	13	—	759
420	28	46	949	177	8,272	13,924	1,309	1,990	314	792	135	463	614	3,143	309	59,794

C. Kunnanlääkärilaitos.

Kunnanlääkärilaitoksen kehitys v. 1911 kuluessa on jo otettu huomioon Lääkintöhallituksen edellisessä vuosikertomuksessa olevassa yleiskatsauksessa, joka koskee vuosia 1905—1911 ja johon tässä suhteessa viitataan.

Kunnanlääkärien kertomukset piiriensä sairaan- ja terveydenhoidosta v. 1911 ovat taas huomioon otetut tämän vuosikertomuksen luvussa II A.

D. Toimenpiteitä koleran ja ruttovaaran johdosta.
D. Åtgärder med anledning af koleran och pesten.

Med hänsyn dertill, att möjlighet ansågs föreligga att landet kunde blifva hotadt af pest och det i så fall gällde att hafva läkare rustade att bekämpa densamma beslöt Medicinalstyrelsen den 31 januari att ingå till medicinska fakulteten vid Kejs. Alexanders universitetet i Helsingfors med anhållan att fakulteten ville taga i öfvervägande huruvida kurser i pestens profylax och terapi kunde anordnas, helst redan under innevarande vårtermin, i likhet med hvad tidigare varit fallet med afseende å koleran.

Den 3 mars beslöt Medicinalstyrelsen att ställa sig i förbindelse med Kejserliga Institutet för experimentel medicin i S:t Petersburg för att säkerställa landet att erhålla möjligen erforderliga qvantiteter pestserum af olika slag.

Den 7 mars beslöt Medicinalstyrelsen vidtala derför lämplig person att författa en populär broschyr angående pesten och skyddsmedlen mot densamma. Sedan en tidigare härför vidtalad person afsagt sig uppdraget öfverlemnades detsamma den 23 maj åt professor *H. Holsti*. Med hänsyn till den stora sannolikheten af att landet åter under sommaren kunde bli hotadt af kolera fann Medicinalstyrelsen på grund af stadgandet i sista mom. i § 23 i Kejs. Senatens för Finland beslut innefattande närmare föreskrifter om kolerafarsotens afvärjande och bekämpande af den 20 april 1909 nödvändigt att åtgärder i tid blefve vidtagna för att bakteriologiska undersökningar för fastställande af diagnosen af kolera skulle kunna verkställas. Då landet emellertid under samma tid derjämte kunde blifva hotadt af pest ansåg Medicinalstyrelsen det vara nödvändigt, att det laboratorium, å hvilket de bakteriologiska koleraundersökningarna komme att utföras, anordnades så, att å detsamma äfven bakteriologiska pestundersökningar i händelse af behof kunde verkställas. Alldenstund Helsingfors stads laboratorium, där de bakteriologiska koleraundersökningarna under senaste sommar verkställdes på inga villkor finge eller kunde användas för pestundersökningar, ansåg Medicinalstyrelsen ett särskildt provisoriskt bakteriologiskt laboratorium vara af nöden härför och sökte för detta ändamål erhålla en fristående byggnad, som för ytterligare isolering kunde omgifvas med ett tätt plank och som tillika vore så belägen, att till densamma kunde inledas gas. Af så belägna och för ändamålet äfven för öfrigt lämpliga byggnader kunde Helsingfors stads förra obduktionshus i Alkärr af Medicinalstyrelsen få hyras på två år med rätt

till hyresaftalets förlängning på ytterligare ett år om behof af byggnaden då ännu gjorde sig gällande emot en årlig hyra af 1,000 mark. Å Medicinalstyrelsen skulle ankomma att bestrida kostnaderna för plankets uppförande kring byggnaden och anordnande af gasledningen till byggnaden. Då härigenom emellertid skulle åstadkommas en ny särskild anstalt om ock af provisorisk art hemställde Medicinalstyrelsen bifogande ett kostnadsförslag till Kejs. Senaten, om tillstånd att af Helsingfors stad få från 1 maj 1911 på ett år i sender få upphyra stadens förra obduktionshus till ett provisoriskt bakteriologiskt laboratorium samt att få påföra det å Medicinalstyrelsens stat upptagna anslaget för bekämpande af smittosamma sjukdomar såväl hyresbeloppet som kostnaden för laboratoriets utrustning och bringande i sådant skick, att å detsamma undersökningar å såväl kolera som pest kunde utföras, äfvensom de kostnader som erfordras för verksamheten vid laboratoriet.

Den 2 maj meddelade Kejserliga Senaten bifall till inrättande af ett provisoriskt epidemilaboratorium för diagnostisering af kolera och andra smittosamma sjukdomar på sätt Medicinalstyrelsen tidigare föreslagit, hvarjemte Kejs. Senaten i bref af den 4 maj anbefalte Medicinalstyrelsen att omedelbart anslå föreståndarebefattningen för epidemilaboratoriet ledig att inom 8 dagar ansökas af därtill kompetenta läkare och sedermera insända samtliga ansökningshandlingar med förord å någon af de sökande till Civilexpeditionen, åt hvilken Kejs. Senaten öfverlemnat att förordna en af dem till befattningen. Den 17 maj förordnades med. och kir. doktorn K. F. Hirvisalo till föreståndare för nämnda laboratorium.

Den 9 maj beslöt Medicinalstyrelsen att åtgärder skulle vidtagas för upphyrande af lokaler till kolerasjukhus i Trångsund, Björkösund, Sortanlaks, Pöllä och Räfsö tullstationer.

Den 30 juni insände Medicinalstyrelsen till Kejs. Senaten ett i anslutning till den i Paris den 3 december 1903 och i S:t Petersburg den 15 mars 1904 ratificerade Internationella sundhetskonventionen uppgjordt förslag till Reglemente innefattande föreskrifter om pestfarsotens afvärjande och bekämpande.

Den 19 september beslöts att de för kolerasjukhusen i Räfsö, Trångsund, Sortanlaks och Pöllä uppgjorda hyreskontrakten hvilka utgingo den 31 september äfvensom för kolerasjukhuset i Björkösund, som utgick den 31 november icke skulle förnyas samt att kolerasjukhuset i Terijoki skulle stängas den 1 oktober samt läkaren och sköterskan derstädes afskedas.

Å epidemilaboratoriet utfördes under året undersökningar i afseende å förekomsten af kolerabaciller i prof tagna från fem personer, hvilka misstänktes hafva insjuknat i kolera. Undersökningarna gåfvo dock i alla fallen negativt resultat.

II. Suojelusrokottaminen.
II. Skyddskoppympningen.

Enligt till Medicinalstyrelsen från landets provincialläkare och föreståndaren för vaccindepoten i Helsingfors insända berättelse för år 1911 undergingo sammanlagdt 69,661 personer skyddskoppympning. Af detta antal hafva 67,126 blifvit ympade med framgång och 1,505 utan tillfredsställande påföljd; för de återstående 1,030 hvilka icke undergått föreskrifven granskning, är ympningsresultatet obekant. — De med fullständig påföljd ympade utgöra sålunda 96.36 procent, de med ofullständig påföljd 2,16 procent och de från granskningen frånvarande 1,48 procent af hela antalet vaccinerade.

Antalet under året vaccinerade understiger fjolårets med 6,151 personer. År 1910 företedde 97.32 procent af de ympade fullständigt och 1.32 procent ofullständigt resultat, medan 1.36 procent voro från granskningen frånvarande. Ympningsresultatet år 1911, jemfördt med det under föregående år, utvisar sålunda en minskning i antalet af de med fullständig framgång vaccinerade med 0.96 procent, en ökning af de ofullständigt ympades antal med 0.84 procent och af de frånvarandes antal med 0.12 procent. Resultatet af årets skyddskoppympning är sålunda något sämre än föregående år.

Resultatet af vaccinympningen framgår ur Tab. 1.

Denna tabell utvisar att af hela antalet ympade:

86.22	procent	innehaft	en	ålder	under	2 år
13.54	»	»	»	»	emellan	2—10 »
0.24	»	»	»	»	öfver	10 »

Förhållandet emellan antalet ympade och ympningens resultat inom hvarje af de särskilda åldersgrupperna belyser nedanstående sammanställning:

	Antal ympade.	Med fullständig framgång.	Med ofullständig framgång.	Frånvarande från granskning.
Under 2 år	60,059	96.44 %	2.14 %	1.42 %
Emellan 2—10 år	9,433	95.84 »	2.32 »	1.84 »
Öfver 10 år	169	97.63 »	1.78 »	0.59 »

Vaccinationsresultatet hos de ympade visar som vanligt ganska betydande olikheter inom provincialläkaredistrikten i de särskilda länen. Under detta redogörelseår, hafva de bästa resultat uppnåtts i Vasa, Nylands och Åbo och Björneborgs län; i Viborgs och Kuopio län har vaccinationen utfallit sämst.

	Fullständig framgång.	Ofullständig framgång.	Frånvarande från granskning.
Nylands	6,669 = 98.1 %	49 = 0.7 %	79 = 1.2 %
Åbo och Björneborgs	10,236 = 98.1 »	93 = 0.9 »	100 = 1.0 »
Tavastehus	7,146 = 97.8 »	87 = 1.2 »	72 = 1.0 »
Viborgs	12,087 = 93.1 »	627 = 4.8 »	270 = 2.1 »
S:t Michels	3,888 = 94.9 »	56 = 1.4 »	151 = 3.7 »
Kuopio	8,227 = 94.2 »	276 = 3.2 »	229 = 2.6 »
Vasa	10,643 = 98.4 »	139 = 1.3 »	37 = 0.3 »
Uleåborgs	8,230 = 96.8 »	178 = 2.1 »	92 = 1.1 »
	67,126 = 96.3 %	1,505 = 2.2 %	1,030 = 1.5 %

Bland de vaccinerade uppgifvas 14 eller 0.02 % af totalantalet hafva blifvit 3 år å rad vaccinerade utan påföljd och till följd häraf afförda ur journalerna såsom icke emottagliga för vaccin.

Antalet utsatta ympstygn på barn inom provincialläkaredistriktens och städernas samlingsställen utgjorde 409,655 och de resulterande koppornas 392,913 eller 95.9 procent af de utsatta ympstygnen.

Vid vaccindepoten i Helsingfors, den enda som numera af staten underhålles, hafva 1,243 barn undergått vaccination af hvilka 1,208 motsvarande 98.1 procent blifvit ympade med fullständig och 23 utgörande 1.9 porcent med ofullständig framgång och 12 eller 1.0 procent varit från granskningen frånvarande.

Under året hafva 70 barnmorske-elever följt med ympningarna vid depoten och öfvat sig i koppympning. Dessa hafva vaccinerat 788 barn, sålunda enhvar i medeltal 11.25 barn. Efter verkställda öfningar i journalföring och undergånget förhör hafva 55 elever erhållit betyg öfver kunnighet i vaccineringskonsten.

Såsom ympämne har användts endast kalfvaccin, beredd vid statens vaccinberedningsanstalt i Helsingfors. Öfverhufvudtaget har verkan af den använda vaccinen varit god. De mindre gynnsamma resultaten inom några distrikt bero sannolikt hufvudsakligast på, att lymfan före dess användning ej på lämpligt sätt förvarats.

Från en mängd provincialläkaredistrikt i olika delar af landet meddelas om en gryende motvilja bland befolkningen att låta vaccinera sina barn, en mot-

vilja, som sprides och underhålles, dels genom skrifter emot vaccinationen, som sprides bland folket, dels genom muntliga utläggningar af personer, som resa kring landet drifvande propaganda för s. k. naturläkekonst enligt Louis Kuhnes metod. Anhängarene af denna lära fördömer vaccinationen anseende den vara icke blott värdelös, utan rent af skadlig. I synnerhet i Viborgs län, der dessa läror vunnit stor spridning har antalet frånvarande från vaccinationen varit betydligt. De största svårigheterna för vaccinationens genomförande har särskildt framträdt i S:t Andreæ provincialläkare distrikt hvarest inom Kirvus socken inrättats en på Louis Kuhnes principer byggd s. k. naturläkeanstalt, hvars ledare äro mycket verksamma spridare af dessa obetänksamma, okritiska och sorgliga ideer emot vaccinationen. För att motverka detta gryende motstånd mot vaccinationen hafva provincialläkarena sökt såväl direkt öfvertyga barnens föräldrar om det kortsynta uti deras handlingssätt, som att genom hälsovårdsnämnderna förmå dem att författningsenligt fullgöra sina skyldigheter i detta afseende.

I S:t Andreæ distrikt förmådde provincialläkaren kommunalnämnderna att i enlighet med § 8 i H. K. M:ts nådiga förordning angående vaccinationen i Finland af den 17 december 1883 kalla alla ovaccinerade barn öfver två år till förnyad vaccination vid hot om vite. På grund af denna kallelse hemtades till vaccination ifrån Ruokolaks 12 barn, från Jääskis 7 barn och från Kirvus icke ett enda. Emellertid blefvo böterna outtagna hvarigenom åtgärden blef betydelselös. För att få en bättre ordning till stånd för vaccinationen 1912 anmälte provincialläkaren om förhållandet till Medicinalstyrelsen, som fann sig föranlåten att hos guvernören i Viborgs län anhålla om nödiga åtgärders vidtagande för att vaccinationen inom S:t Andreæ distrikt blefve i författningsenlig ordning verkställd.

Med anledning af de under året i särskilda kommuner yppade fall af smittkoppor föranstaltades flerstädes revaccination och blefvo dervid följande antal personer revaccinerade: i Viborgs distrikt inemot 3,000, i Fredrikshamns distrikt 161, i Villmanstrands inemot 1,000, i S:t Andreae inemot 1,500, i Mohla 308, i Kexholms 2,417, i Kronoborgs omkr. 300, i S:t Michels 12, i Jorois 340, i Rautalampi 32, i Idensalmi 2,082 och i Jyväskylä distrikt 3,232. Inalles undergingo sålunda c. 14,100 personer under året förnyad vaccination.

Totalantalet revaccinerade inom provincialläkaredistrikten angående hvilka fullständiga uppgifter ingått, uppgå till 2,708 af hvilka 1,256 män och 1,452 kvinnor. Af dessa blefvo 1,580 — 711 män och 869 kvinnor ympade med framgång och 1,128 — 545 män 583 kvinnor — utan framgång. De med framgång ympade utgjorde således 58.3 % och de utan framgång ympade 41.7 %. Af de revaccinerade voro 1,244 — 600 män och 644 kvinnor — under 20 år gamla; 523—215 män och 308 kvinnor i en ålder mellan 20 och 30 år; 381— 182 män

och 199 kvinnor i en ålder mellan 30 och 40 år samt 560 — 259 män och 301 kvinnor öfver 40 år. I åldern under 20 år ympades 689 — 336 män och 353 kvinnor — med påföljd och 555 — 264 män och 291 kvinnor utan; i åldern mellan 20 och 30 år 318 — 124 män och 194 kvinnor — med påföljd och 205 — 91 män och 114 kvinnor utan; i åldern mellan 30 och 40 år 236 — 105 män och 131 kvinnor — med framgång och 145 — 77 män och 68 kvinnor utan samt i åldern öfver 40 år 337 — 146 män och 191 kvinnor med påföljd och 223 — 113 män och 110 kvinnor — utan framgång.

För öfvervakande af skyddskoppympningen hafva inspektionsresor af provinciallläkarene blifvit författningsenligt verkställda.

Följande utdrag ur provinciallläkarenes årsberättelser belysa närmare vaccinationsförhållandena inom de olika delarne af landet under redogörelseåret:

Uudenmaan lääni. *Helsingin piiri.* 1/6 matkustin rokotustarkastukseen Tuusulassa, jossa kl. 12 päivällä olin saapuvilla Ylikeravan Mattilässa, minne oli 58 lapsen määrä saapua rokotettaviksi, mutta tuotiinkin vain 2 lasta. Kunnan puolesta oli toimituksessa saapuvilla tarkastusmiehenä v. t. kruununnimismies, joka luuli, että kansaan levitetty rokotusta vastustava kirjallisuus oli Tuusulassakin jo alkanut tehdä vaikutustaan sekä että tämä olisi ollut syynä siihen että niin vähän lapsia tuotiin tässäkin piirissä rokotettaviksi. Kehoitin kruununnimismiestä pitämään huolta siitä, että niskottelevia sakon uhalla velvoitettaisiin myöhemmin rokotuttamaan lapsiaan.

26/9 kävin Porvoon kaupungissa vuoden viimeisessä rokotustilaisuudessa ottamassa selkoa miten toimitus oli onnistunut. Tällä kertaa oli vain yksi edellisellä viikolla rokotettu lapsi tarkastettavana; siihen oli noussut 6 hyvää rupulia. Rokottaja kertoi, että vastahakoisuus rokotusta vastaan on selvästi ollut kasvamaan päin. Ja tämä vastahakoisuus näkyy levinneen Porvoon kaupunkia ympäröivään maaseutuunkin.

(Konr. ReijoWaara.)

Lovisa distrikt. Med undantag af vaccinen från kalf N:o 4 har vaccinämnet öfverallt varit af mycket god beskaffenhet, och vaccinationspersonalen skött sitt värf med omsorg och duglighet. (Otto Im. Appelberg.)

Ekenäs distrikt. Vaccinationen, som inträffade under särdeles gynnsamma väderleksförhållanden, utföres öfverallt i vanlig ordning utan störingar af vare sig epidemier eller eljest större sjuklighet bland barnen. — Hos en del äfven gamla och vana vaccinatriser vidlåder fortfarande en ingrodd benägenhet att göra ympsnitten alltför ytliga, hvarigenom hos några barn ej alla ympar slagit fullt ut, om ock därigenom ej »ofullständigt» ympningsresultat förorsakats, då å hvarje barn dock minst 4 ympar blifvit fullt utvecklade.

Att rörelsen i Sverige emot vaccinationstvånget äfven här blifvit uppmärksammad och på endel orter börjat göra sig gällande, vill jag, såsom af mig ej tidigare här observerad, omnämna, om ock protesterna tillsvidare endast förekommit i enstaka fall.

(Reinh. Fabritius.)

Lohjan piiri. Lohjalla ja Kirkkonummella onnistuivat istutukset jokseenkin, mutta paljon lapsia oli poissa rokonpanosta. Espoossa, Vihdissä, Pusulassa ja Suntiossa onnistuivat kaikki istutukset. (K. F. Walle.)

Turun ja Porin lääni. *Turun piiri.* Rokotus piirissä alkoi toukokuun 22 p:nä ja loppui elokuun 3 p:nä. Menestys, jolla sitä on toimitettu, on tietysti ollut erilainen piirin eri kunnissa, mutta ylimalkaan on se ollut hyvä.

Rimito distrikt. Ympningsresultaten hafva i de flesta af distriktets kommuner utfallit synnerligen tillfredsställande i det att samtliga barn i Nagu, Korpo, Houtskär och Rimito, hvilka varit föremål för granskning, blifvit med fullständig framgång vaccinerade, medan för ett enda barn i Merimasku endast en utslagen pustel felades för att det skulle kunnat godkännas.

De från vaccinationstillfällena uteblifnas antal är fortfarande stort. Åtminstone i de svenskatalande kommunerna består den tjänande klassen merändels af finskatalande familjer, hvilka ofta redan hunnit draga sina färde förrän vaccinationsterminen stundar; jämväl vistas flere af kommunernas manliga medlemmar med familjer å annan ort, t. o. m. borta i Amerika. (A. A. Branders.)

Godby distrikt. Vaccinationen har såtillvida bedrifvits framgångsrikt, att endast en af de vaccinerade uteblifvit från granskningen och att alla öfriga blifvit med fullständig framgång vaccinerade utom en, hvilken, såsom 3 gånger vaccinerad utan påföljd, får betraktas såsom oemottaglig. Däremot måste med beklagande konstateras, att ett så stort antal af de såsom vaccinationspliktige förtecknade uteblifvit från vaccinationen. Till och med då man medräknar dem, som blifvit vaccinerade, ehuru de icke varit upptagna i prästerskapets förteckningar, utgör de vaccinerades antal endast 76.8 % af de vaccinationspliktiges; och icke ens för åldersklasser under 2 år stiger procenttalet högre än till 80.3.

(Georg Hornborg.)

Uudenkaupungin piiri. Papiston tekemien luettelojen mukaan rokottamattomista henkilöistä oli niiden luku 1,473. Näistä oli poissa rokotuksesta 474, eli 34 %, siis enemmän kuin koskaan ennen. Luulisin että tähän on syy Kuhne'n opin leveneminen piirikunnassa. (G. I. Rothström.)

Salon piiri. Useimmissa tähän piiriin kuuluvissa kunnissa toimitettiin rokotus säännöllisesti kuten ennenkin, vaan siellä täällä, varsinkin Kiikalan ja Kiskon kunnissa kohtasi se vastustusta ja jätettiin suuri osa rokotettavia lapsia tuomatta rokotustilaisuuteen.

Kiikalan kunnan suhteen pyysin kuvernöörin toimenpidettä siihen, että asianomaiset saatettaisiin seuraamaan rokotusasetusta; tämän johdosta useimmat vanhemmat kun näkivät että asiasta tulee tosi antoivat rokottaa lapsensa.

Vastusta rokotusta vastaan tuli monelta eri taholta. Ensiksikin sosialistein taholta, jossa näytetään vastustettavan kaikkea porvarillista järjestystä ja rokotusta väitetään vaan »herrojen metkuiksi». Myöskin Kuhnelaiset pitävät rokotusta tarpeettomana, jota oppia koittaa aikakauslehti »Terveys» tohtori W. Lybeckin kannattamana levittää. Vihdoin on täällä havaittavissa rokotuksen vastustamista myöskin ruotsalaisen pastori Liljeqvistin terveysopin kannattajissa. (E. J. Warén.)

Porin piiri. Merikarvialla on vuosi vuodelta yhä suurempi osa rokotusvelvollisia jäänyt pois, koska rokotuksen vastustaminen kuhnimis- ynnä muista syistä tulee yhä tavallisemmaksi. (Gunnar Hjelt v. t.)

Ikaalisten piiri. Rokotuksen tulos ei ollut aivan tyydyttävä. Rokotuksesta poissa olleiden luku oli nimittäin tilivuotena edelliseen vuoteen verraten melkoisesti suurempi. Samaten oli puhjenneitten istutusrupulien procentimäärä vähempi.

Muissa kunnissa oli poisjääneistä enin osa sellaisia lapsia, jotka eivät vielä olleet täyttäneet 2 vuotta, mutta Kankaanpäässä ja Ikaalisissa oli niiden joukossa myös paljon lapsia yli 2:den vuoden. (Alarik Achrén.)

Huittisten piiri. Rokotus toimitettiin piirissä asetuksen mukaisella ajalla ja järjestyksessä Helsingin rokonvalmistuslaitoksesta otetulla rokotusaineella, joka tuloksista päättäen on ollut hyvää laatua; huono oli kuitenkin tulos Kokemäen pitäjässä, jossa 798 pistosta nousi ainoastaan 504 rupulia; epäedullinen tulos riippuu Kokemäen kunnan rokottajan ilmoituksen mukaan siitä että rokotusaine (jonka lähetysnumero oli N:o 4) oli vanhaa; se lähetettiin rokottajalle monta viikkoa ennen rokotusta. (C. Mechelin.)

Tyrvään piiri. Kaikki rokkoaine on tilattu ja saatu Helsingin rokkovalmistuslaitoksesta ja on se ollut varsin tehokasta paitsi varhaisin lähetys Karkkuun ja Suoniemeen. Tästä syystä ei rokotuksen tulos näissä pitäjissä ollut erinomainen, vaan kyllä välttävä. Muissa pitäjissä oli rokotuksen tulos varsin hyvä. (Otto Meurman.)

Hämeenlinnan piiri. Vuoden rokotustulos piirissä ei ole niin tyydyttävä, kuin se on ollut edellä kuluneina lähivuosina. Tämän huonon tuloksen on vaikuttanut Hämeenlinnan kaupungin rokotuksen täydellinen epäonnistuminen. Tilapäistä syytä tähän huonoon tulokseen kaupungissa en ole voinut löytää. Epäkohtina on vielä tunnustettava, että rokotuksesta on jäänyt pois verrattain korkea luku 2 vuotta vanhempia, sekä että rokotettujen koko luku on noin satamäärän alempi, kuin edellisenä vuonna. Näitä molempia asianhaaroja en voi olla asettamatta yleisössä nykyään liikkuvan, »Kuhnijain» ja t:ri Lybeckin alkuun paneman rokotusvastustusliikkeen yhteyteen. (Karl von Fieandt.)

Taimmelan piiri. Tulos on ollut jotenkin samallainen kuin lähinnä edellisinä vuosina. Kuitenkin valittavat rokottajat että suuremmissa tehdaspaikoissa myrkkynä yhä enemmän leviää vastenmielisyys lasten rokottamiseen ja käyvät erittäinkin sosialistit tämän kiihotuksen etunenässä. (Georg von Essen.)

Tampereen piiri. Vaikka edellisenä kesänäkin tarkastin rokotusta sekä Pirkkalassa että Messukylässä, päätin minä kuitenkin myös vuonna 1911 käydä mainituissa pitäjissä saadakseni selkoa ovatko minun asianomaisille antamani varotukset tuottaneet minkäänlaista hyötyä. Ikävä kyllä täytyy minun mainita että rokotus oli yhtä huonolla kannalla kuin se täällä jo vuosikymmeniä oli ollut. Rokotettaviksi tuotiin nimittäin pari kolme ja väliin ei ainoatakaan lasta kun olisi pitänyt saapua monta kymmentä. Kotiin tultua huomautin tästä heti asianomaisille kunnallislautakuntien esimiehille sekä kehoitin heitä mitä tarkemmin noudattamaan rokotusta koskevien asetuksien määräyksiä. Messukylässä kävi tämän johdosta pitäjän rokottajatar uudestaan ympäri pitäjää rokottamassa niitä lapsia, jotka olivat poisjääneet rokotuksesta. Niinmuodoin tuli osa näistä rokotetuksi, osa jäi kuitenkin rokottamatta. Minkäänlaisiin ankarampiin toimenpiteisiin ei Messukylän kunnallislautakunnan esimies kuitenkaan ole ryhtynyt. Pirkkalassa ei ole tehty mitään koko asiassa. Kun Pirkkalan kunnallislautakunnan esimies oli kokonansa laiminlyönyt minun antamani määräykset, pyysin minä häneltä selitystä, ja vastasi hän ett'ei hän voinut asiassa tehdä mitään kosk'en minä muka olisi hänelle ilmottanut rokotusta koskevan asetuksen numeroa eikä vuosikauttakaan. Ei liene tarpeellista mainita että hänellä olisi ollut tilaisuutta milloin tahansa minulta saada tästä selvää, varsinkin koska hän muun muassa on Nokian telefonicentralin hoitaja sekä vuoden kuluessa hyvinkin useasti on puhunut minun kanssani muista virka-asioista. Olen siis nyt vieläkin kehoittanut häntä välttämättömästi menettelemään niskoittelevien kanssa asetuksen n:o 39 vuodelta 1883 §§ 8 ja 9 mukaan. Ennenkuin rokotus kesällä alkaa tulen minä kehoittamaan muitakin tähän piiriin kuuluvia kunnallislautakuntien esimiehiä valvoamaan että rokotus kaikin puolin tulisi asetustenmukaisesti toimitetuksi. (Osk. Londén.)

Ruoveden piiri. Vuonna 1911 on piirin kunnissa toimitettu, paitsi varsinaista rokotusta kesällä myöskin ylimääräinen rokotus syksyllä.

Parhaat tulokset on tällä kertaa saavutettu Kurun ja Teiskon kunnissa.

Rokottajattaret ovat huolellisesti tehneet tehtävänsä.

Helsingistä rokkoaineen valmistuslaitoksesta saatu rokko-aine on yleensä ollut hyvää.

(Edvin Roos.)

Jämsän piiri. Kun erittäinkin Seppolan kylästä monta lasta oli rokotuksesta pois, niin pantiin minun pyynnöstäni ylimääräinen rokotus toimeen syyskuussa huonolla tuloksella. Syynä että Seppolassa niin monta lasta oli pois lienee erittäinkin se että eräs kirjakauppias siellä, joka on antanut suomentaa Kuhnen kirjan ja myy sitä kirjakaupassaan, aina lienee saarnanut rokotusta vastaan. Täällä niinkuin Kuorevedelläkin toimitan ensi kesänä ylimääräisen rokotuksen. Niihin paikkoihin, joissa minä olin läsnä, oli saapunut verrattain paljon lapsia. (Carl Höijer.)

Hollolan piiri. Tässäkin piirissä on jätetty paljo lapsia tuomatta rokotettaviksi. Tämä on pääasiallisesti tulos siitä nykyajan lisääntyvästä viisaudesta, jonka täyttämänä mikä puumerkin piirtäjä tahansa katsoo voivansa asettua yksin tiedemiestenkin auktoriteetin yläpuolelle. Lahden kaupungissa toimitettiin elokuun loppupäivinä ylimääräinen rokotus, jolloinka noin 40 lasta rokotettiin. (Otto Bergström.)

Viipurin lääni. *Viipurin piiri.* Viipurin piirissä ilmestyneen isorokon takia toimitettiin vuonna 1911 taudin ilmestyttyä rokotus samalla kuin uudestaan rokotuskin niillä paikkakunnilla, joissa isorokko ilmestyi. Näillä poikkeuksilla tapahtui rokotus muuten tavallisessa järjestyksessä piirin muissa osissa, mutta valitettavasti rokotuksen tulokset eivät ollenkaan olleet niin hyviä kuin edellisinä vuosina. Erittäinkin rokotuksen alussa ja Säkkijärven kunnassa koko rokotuksen aikana olivat rokotuksen tulokset huonoja, johtuen rokkoaineen heikkoudesta.

Piirissä liikkuvan isorokon takia toimitettiin vuonna 1911 useassa kohdassa uudestaan rokotus, ja rokotettiin lähes 2,200 henkilöä uudestaan, lukuun ottamatta t:ri G. v. Essen'in rokottamia Inolla ja Metsäkylässä, Viipurin yksityisten lääkärien ja kätilöiden mahdollisesti rokottamia sekä valtion rautatien puolesta rautatieläisten keskuudessa rokotettuja, jotka eivät tulleet minun tietoon.

Tavallisesti vastusteli kansa ensin uudestaan rokotusta, mutta kun sitä useasti tarjottiin, saatiin kuitenkin vähitellen melkoinen lukumäärä sairastuneiden ympäristössä rokotetuiksi. Syynä vastustelemiseen oli osaksi se seikka, että ankarat isorokon tapaukset olivat harvinaiset, ja että pelättiin käsivarren kipeytyvän panentarupuleista, niin että täytyisi luopua työnteosta; suurempana syynä oli kuitenkin Kuhne-profetain saarnat rokotusta vastaan. Mutta kun kesäkuun loppupuolella ja heinäkuun alussa 2—4 henkilöä sairastui isorokkoon miltei joka päivä, niin vastustus vähentyi ja olisi ehkä laannut täysin, jos tauti olisi pitkistynyt.

Tiiliruukin esikaupungissa sattui pari tapausta, jotka aivan selvästi näyttivät rokotuksen hyödyn uskomattomillekin. Eräässä talossa, jossa asui monta työläisperhettä, sairastui rokottamaton lapsi ja sen äiti isorokkoon. Kehoitukseni antaa heti rokottaa rokottamattomat lapset, vastasi talon emäntä, että kaikki lapset olivat rokotetut. Mutta kahden viikon kuluttua kuoli saman emännän 2 vuoden ikäinen, rokottamaton lapsi isorokkoon. Tämän talon asukkailla oli yhteensä 15 lasta, joista kaksi rokottamatonta, jotka molemmat sairastuivat ja kuolivat, ja 13 rokotettua, joista ei ainoakaan sairastunut. Toisessa talossa oli yhteensä 5 rokottamatonta lasta: yksi sairastui isorokkoon, 3 rokotettiin heti, yhden lapsen äiti salasi rokottamattoman lapsensa rokottajattarelta, sillä seurauksella, että tämä lapsi lähes 2 viikon kuluttua sairastui isorokkoon, toiset lapset talossa pysyivät terveinä. (Edv. v. Weymarn.)

Haminan piiri. Pääsyy siihen, että niin paljon lapsia on jäänyt pois rokotuksesta, on epäilemättä siinä, että näilläkin seuduilla kiertää n. k. Kuhne-profeettoja, jotka esitelmissään kehoittavat kansaa vastustamaan rokotusta. Muuten ovat rokotuksen tulokset aivan tyydyttävät. Parhaat tulokset on tänä vuonna saavutettu Haminassa, Sippolassa ja Pyhtäällä, jossa kaikki rokotetut lapset tuotiin tarkastukseen ja rupulien luku oli sama kuin pistojenkin.

Syyskuun alussa sattui Virolahden pitäjän Koivuniemen kylässä isorokkotapaus, jonka tähden toimitettiin ylimääräinen rokotus sanotussa kylässä, jolloin 67 henkilöä rokotettiin uudestaan. (A. Th. Ehrström.)

Lappeenrannan piiri. Luumäen kunnassa toimitti rokotuksen uusi rokottaja, joka paikkakunnan oloja toistaiseksi tuntemattomana oli järjestänyt rokotusmatkasuunnitelmansa siksi epäkäytännöllisesti että siitä syystä suuri osa rokotetuista ei saanut tilaisuutta saapua tarkastuskokouksiin. Valkealassa on 53 % jäänyt rokottamatta. Tästä on Valkealan kunnalle huomautus tehty. Valkealassa on paljon työväkeä, jotka oleskelevat muualla siihen aikaan kun rokotusta toimitetaan eikä niitä siellä rokotettaviksi kaivata. Myöskin on ilmoitettu että n. k. »kuhnijat» Valkealassa tekevät voitavansa uskotellaksensa kansalle että rokottaminen on tarpeeton vieläpä vaarallinenkin ja onpa siellä henkilöitä, jotka levittävät kansaan rokotusta vastustavaa kirjallisuutta. Tällaista kuhnijoiden synnyttämää vastarintaa valittavat rokottajat myöskin muutamissa muissa kunnissa.

Suomenniemen, Savitaipaleen, Lappeen ja Valkealan pitäjissä ilmaantui vuoden kuluessa useampia isonrokon tapauksia. Tämän johdosta pantiin kaikissa mainituissa kunnissa toimeen ylimääräinen rokotus ja revaksinatio, etupäässä niissä kylissä ympäristöineen, joissa taudintapaukset olivat ilmaantuneet. Siten tuli, lukuunottamatta ennen rokottamattomia lapsia, Suomenniemellä 93 henkilöä revaksinoiduksi, Savitapaleella 360, Lappeella 461 ja Lappeenrannassa 52 sekä Valkealassa useampia kymmeniä. Paitse näitä lienevät paikkakuntien lääkärit rokottaneet useampia kymmeniä henkilöitä, joita ei ole missään luetteloissa lueteltu. (K. A. Hällström.)

Antrean piiri. Yleistulos rokotuksesta oli huono, vielä huonompi kun edellisenä vuonna. Että rokotus Rautjärvellä onnistui paremmin kun ennen saanee siitä kiittää isorokkoa, jonka ilmestyttyä toimitettiin ylimääräinen rokotus toukokuussa ja heti tämän jälkeen, ennenkuin isorokkokauhu oli kadonnut, varsinainen rokotus kesäkuussa.

Kaikissa piirilääkäripiiriin kuuluvissa kunnissa paitse Joutsenossa toimitettiin kertomavuotena liikkuvan isorokon vuoksi ylimääräinen rokotus. Varsinkin Antrean kunnassa rokotettiin jotenkin suuressa määrässä; Kirvun kunnassa eivät piirilääkärin toimenpiteet, niinkuin voi odottaakin, saavuttaneet kannatusta, jonka vuoksi ainoastaan 6 henkilöä tuli uudelleen rokotetuiksi. Mihinkään erityisiin toimenpiteisiin sen johdosta ei ryhdytty, varsinkin siitä syystä, että isorokkosairas heti oli saatu eristetyksi. Paitse mainittua ylimääräistä rokotusta toimeenpani rautatiehallitus isorokon liikkuessa oman rokottajan avulla rokotuksen rautatien henkilökunnassa ja työväessä, ja sitä paitse toimitti Lääkintöhallituksen tänne lähettämä medisiinan kandidaatti rokotusta luentomatkoillaan. (V. Inberg. v. t.)

Muolan piiri. Tulos 1911 vuoden rokotuksesta on yleensä, paitsi Muolan pitäjässä, ollut tyydyttävä.

Rokotuspöytäkirja on tavallisuuden mukaan myöhästynyt Muolasta; vasta kuvernöörin välityksellä sain sen maaliskuun 26 p:nä ja silloinkin niin vaillinaisessa kunnossa että olin pakotettu sen palauttamaan täydennettäväksi.

Kivennavan rokottaja on saanut muistutuksen huonosta pöytäkirjanpidosta.

(Carl Gustafsson.)

Käkisalmen piiri. Rokotuksesta poisjääneiden luku nousee 22.7 %. Muuten on rokotus onnistunut hyvin.

Piirissä toimitettiin revaksinationia suuressa määrässä isonrokon leviämisen estämiseksi. Kaikkiaan tuli noin 2,417 henkilöä uudestaan rokotetuksi. (G. V. Levander.)

Kurkijoen piiri. Rokotus on kaikkialla onnistunut hyvin, mutta paljon lapsia — varsinkin tilattoman väestön — on ollut poissa rokotustilaisuuksista. Paikottain vastustetaan rokotusta, kerrotaan että tämä muka tuottaisi lapsille ijänkaikkista vahinkoa. Varsinkin n. k. luonnonparantajat toimivat tähän suuntaan.

Sattuneen isorokkoepidemian takia rokotettiin uudelleen Kurkijoen pitäjän Elisenvaaran ja Mikrilän kylän asukkaat noin 300 henkilöä. (Ernst Svanljung. v. t.)

Sortavalan piiri. Rokotusaine on tilattu Helsingin valmistuslaitoksesta, ja oli se laadultaan Ruskealassa käytettyä lukuunottamatta hyvää; tulos Ruskealassa olikin tästä syystä huono. Epätyydyttävä oli tulos Sortavalan kaupungin syysrokotuksessa.

(Werner Starck.)

Salmin piiri. Impilahti-Kitelän kunnassa on rokotustilaisuuksista poisjääneitten lukumäärä, samaten kuin edellisinä vuosina, ollut hyvin suuri riippuen pääasiallisesti siitä, että irtain ruukkien entinen työväestö usein muuttaa asuinpaikkaa etsiessään työansiota.

Sekä Impilahdella että Korpiselällä on rokottaminen onnistunut hyvin luultavasti riippuen siitä, että rokottaminen tapahtui viileänä aikana kesäkuussa ja alussa heinäkuuta.

(K. B. H. Fonselius.)

Mikkelin lääni. *Mikkelin piiri.* Parhaat tulokset saavutettiin vuonna 1911 Anttolassa ja Hirvensalmella; näissä molemmissa kunnissa olivat kaikki rokotetut läsnä tarkastuksessa ja olivat myös kaikki rokotetut täydellisellä menestyksellä.

Tavallisuuden mukaan voi muuten epäilemättä otaksua että suurin osa, ehkä kaikki, tarkastuksesta poissa olleet lapset ovat tulleet rokotetuiksi täydellisellä menestyksellä, vaikkei heitä huolimattomuuden tahi muun syyn tähden ole tuotu tarkastukseen.

(Aug. Hillbom.)

Heinolan piiri. Verrattuna 1910 vuoden tuloksiin ovat tulokset Heinolan kaupungissa ja Hartolan kunnassa huomattavasti paremmat; muissa kunnissa taasen entistään huonommat kuten Heinolan maalaiskunnassa, Joutsan ja Leivonmäen kunnissa.

(Herman Buss v. t.)

Joroisten piiri. Päättäen tuloksesta on tähän piiriin lähetetty rokotusaine ollut kaikin puolin hyvää ja kelvollista. Tosin on täydellisellä menestyksellä rokotettujen luku vähäsen huonompi kun edellisenä vuonna. Rokotuksesta poissa olleitten lukumäärä on Juvan ja Heinäveden pitäjissä suuri, vaikka tosin vähäsen pienempi kuin viime vuonna, mutta mikä on arveluttavaa, on se seikka, että Heinäveden pitäjässä on Kuhnen opin mukaan, levitetty mielipidettä, että lapsia ei saa antaa rokottaa, sillä perusteella, että rokotuksesta seuraisi kaikenmoisia tauteja, kuten luumätää y. m. Kuultuani tästä kirjoitin Heinäveden kunnallislautakunnan esimiehelle pyytäen, että hän ryhtyisi toimenpiteisiin saadakseen niskoittelevat henkilöt noudattamaan rokotuksesta annettuja asetuksia.

(Lennart Svinhufvud.)

Savonlinnan piiri. Tulokset 1911 vuoden rokotuksesta ovat olleet vielä huonommat kuin edellisen vuoden, siihen katsoen ett'eivät puoletkaan rokotusvelvollisista ole tulleet rokotetuiksi. Savonlinnassa, Säämingissä, Sulkavalla ja Enonkoskella on rokotus, niinkuin viime

vuonnakin, onnistunut paljon huonommin kuin muisssa piiriin kuuluvissa kunnissa. Syynä tähän voipi osaksi olla n. k. Kuhneliike, jonka edustajat vastustavat rokotusta, osaksi on luullakseni syy myös siinä että mainittujen kuntien rokottajat ovat toimineet laimeammin kuin muiden kuntien.

Savonlinnasta mainittakoon että sen terveydenhoitolautakunta on päättänyt poliisin kautta lähettää muistutuksen niille vanhemmille, joilla on yli 2 vuoden ikäisiä lapsia rokottamatta. (Wilh. Snellman.)

Kuopion piiri. Poisjääneistä oli 105 yli kahden vuoden vanhoja.

(Mortimer Nykopp.)

Rautalammin piiri. Kuten edellisenäkin vuotena oli rokotuksen tulos paras Hankasalmella, jossa rokotuksen voi sanoa nyt onnistuneen täydellisesti. Jokaisesta pistosta on noussut rokko ja kaikki rokotetut (164) ovat tulleet tarkastetuiksi. (J. E. Rahm.)

Iisalmen piiri. Kun Iisalmen pitäjän Wiitaan kylän kansakoulussa opettaja sai kesällä ison rokon, pidettiin pakollinen uudestarokotus kylässä, jolloin rokotettiin kaikki 10 ikävuoden täyttäneet; näin tuli siellä 252 henkilöä uudestaan rokotetuksi. Sittemmin sai eräs kotonaan käypä kaupungissa oleskeleva työmies sieltä tartunnan ja rokko puhkesi ilmi hänen kaupungissa ollessaan, jonka vuoksi kaupungissa rokotettiin kaikki joita ei oltu viimeisten kuuden vuoden kuluessa rokotettu. Näin tuli kaupungissa 1,803 henkilöä uudestaan rokotetuksi, näistä kyllä suuri osa oli maaseudulta kotoisin olevia, kaupungissa joko työnansiolla tai muutoin kaupunkilaisten kanssa yhteyteen tulleita. Sairastumisen pelko levisi myös Kiuruvedelle, niin että siellä vapaaehtoisesti rokotutti itsensä 27 henkilöä.

(Kalle Brax.)

Pielisjärven piiri. Kesäkuun 8 päivänä matkustin Rautavaaran kirkonkylään, jossa rokotus oli kuulutettu tapahtuvaksi kunnan huoneella kello 5 j. p. p. Kun saavuin paikalle vähä ennen tätä aikaa, oli kunnan huone lukossa eikä kukaan koko talossa tiennyt mitään rokotuksesta. Kävin sitte toiseen taloon, jossa rokottaja asuu, mutta eivät sielläkään tienneet asiasta paremmin. Rokottaja itse oli rokotusmatkoilla, eikä tienneet muuta kun että hänen samana iltana piti tulla kotia. Noin tunnin kuluttua tulikin rokottaja väittäen että hän ei päässyt aikaisemmin, kun oli venematka, eikä saanut venettä eikä soutajia. Muuta selitystä hän ei voinut jättää. Rokotuksesta tietysti ei tullut mitään, kun ei ollut lapsia. Tapahtumasta ilmoitin kunnallislautakunnan esimiehelle. (O. Granholm.)

Vasa distrikt. I Storkyro och Laihela har ett märkbart motstånd mot vaccinationen börjat göra sig gällande. Orsaken härtill framhåller kommunalnämndsordföranden i Storkyro vara den, att doktor Lybeck och Jonsson, i synnerhet d:r Jonsson genom tidningen »Kiertolainen» spridt ut skrifter, i hvilka vaccinationen stämplas som onyttig och t. o. m. skadlig. Följden häraf vore den, att barnens föräldrar förklara sig komma att underkasta sig böter och hvad straff som helst, förr än de läte vaccinera sina barn.

Från Laihela skrifver kommunalnämndsordföranden, att en viss predikant vid namn Jonsson, måhända samma person, som verkat i Storkyro, där hållit föredrag emot vaccinationen, samt att därförinnan d:r Lybeck därsammastädes för församlingsborna klargjort, att barnen »förgiftas» genom vaccinationen. Följden häraf är nu den, att man byavis undandrar sig att fullgöra sin skyldighet, något som jag personligen varit i tillfälle att konstatera. (G. Rosendal.)

Kristiinankaupungin piiri. Tulos rokotuksesta on ollut erittäin hyvä.

(Torsten Munsterhielm).

Nykarleby distrikt. Resultatet af vaccinationen i distriktet är godt.

(Nils Durchman.)

Kokkolan piiri. Rokotus on menestynyt hyvin. (Osw. Myréen.)

Jyväskylän piiri. Uudestaan rokotus toimitettiin Jyväskylän läheisyydessä sattuneiden isorokko-kohtausten takia Jyväskylän kaupungissa sekä ympäröivässä maaseudussa. (N. J. Arppe:)

Oulun lääni. *Oulun piiri.* Rokotus on siihen nähden mikä koskee täydellisellä menestyksellä rokotettujen lukua tuottanut hyvät tulokset. (S. W. Liljeblom.)

Raahen piiri. En ole huomannut yleensä erityistä vastamielisyyttä rokotukseen, vaan lienee poissa olon syynä saamattomuus ja joskus pitkät matkat. (Edvard Pruntsi.)

Kalajoen piiri. Käydessäni Merijärvellä oli enempi kuin puolet poissa rokonistutuksesta. Kunnallislautakunnat uhkaavat kyllä poissa olleita uhkasakolla, vaan tästä ei ole mitään hyötyä, kun sakkoa ei lopullisesti vaadita. Siten löytyy perheitä, jotka vuosi vuodelta kulkevat luetteloissa, niinkuin Kalajoella yksi perhe, jossa on 21, 17, 14, 11 ja 6 vuoden vanhoja lapsia rokottamatta. (Werner Lindman.)

Haapajärven piiri. Rokotus on onnistunut täydellisesti (99.61 %) ja pistoista on noussut 98 %. (J. Alfr. Levonius.)

Kajaanin piiri. Yleistulos osoittaa vähäistä edistystä, vaan sittenkin on vielä paljon parantelemista, ennenkuin rokotustoiminta tässä piirissä joutuu vähääkään tyydyttävälle kannalle. (Alexis Arvelin.)

Tornion piiri. Rokotukselle on jonkun verran tuottanut häiriötä kulkutautien esiintyminen alueella. Suurimpana haittana rokotukselle on kuitenkin edelleen vanhempain välinpitämättömyys ja suoranainen vastaan hangoittelu, toisissa muka aiheutuen siitä vakaumuksesta, että rokotus olisi lapsille turmiollinen niin ruumiin kehitykseen kuin tautien vastustuskykyynkin nähden.

Vastahakoisuutta on Kemin kaupungissa edelleen näyttäytynyt niissäkin, jotka laiminlyömistään v. 1910 rokotuksessa saatettiin syytteeseen.

Kolarin kappelissa ei edellisvuonna voitu rokotusta lainkaan toimittaa kun kätilön muutettua muualle ei onnistuttu saada virkaa täytetyksi. Kun kuntaan ei vieläkään ole saatu kätilöä, on rokotustoimi siellä järjestetty siten, että eräs edistyneempi talon emäntä on käynyt saamassa opastusta Ruotsin puolen kätilöllä; olen itsekin antanut hänelle ohjausta sekä hankkinut rokotuskalut. Viime joulukuulla toimittamassani rokotuksen tarkastuksessa osottautuikin hän toimeen pystyväksi ja tehneenkin sen tyydyttävästi. (J. Soini.)

Pudasjärven piiri. Pudasjärvellä ovat useat lapset jääneet rokottamatta vuoden kuluessa vallitsevan rupitaudin takia. Muuten ei ole viime vuoden rokotuksen johdosta mitään muistutettavaa. (E. Mellberg.)

Rovaniemen piiri. Kun yhden rokottajan on vaikea käydä joka osassa kuntaa olen ehdottanut, että nyt kun on kunnan kätilöt Kemijoen ja Ounasjoen varsilla, heille annettaisiin rokotus piireissään, toivolla että rokotus sen kautta tulisi huolellisesti tehdyksi myöskin sivukylissä. (O. Sahlberg.)

Kittilän piiri. Rokottamattomien suhteellisesti suuri luku riipuu enimmäkseen siitä, että Sodankylässä ja Kittilässä rokotuksen aikana oli tuhkarokko (morbilli) liikkeessä joten muutamissa kylissä kaikki lapset jäivät rokottamatta. (Ivar Levison. v. t.)

Kostnaderna för skyddskoppympningen hafva enligt från länestyrelserna i landet meddelade uppgifter och af Medicinalstyrelsen utfärdade anordningar

uppgått till 81,336 mark 65 penni förutom de 8,000 mark hvilka årligen proportionsvis fördelas emellan samtlige provinciallläkare i landet såsom ersättning för dem åliggande inspektionsresor i och för vaccinationens öfvervakande inom distrikten. Afdrages från dessa summor 2,453 mark 20 penni, som vid vaccinberedningsanstalten i Helsingfors influtit genom försäljning af vaccinämne och slaktade kalfvar och hvilket belopp levererats till ränteriet i Nylands län, uppgår totalkostnaden för vaccinationen i landet under detta år till 86,883 mark 45 penni. Enligt tabell I uppgår antalet af de under året vaccinerade personerna till 69,661 hvilket utvisar en medelkostnad af 1 mark 24.7 penni för person. Under år 1910 steg denna kostnad till 1 mark 10.7 penni.

Fördelade på de skilda länen utfaller kostnaden för skyddskoppympningen och densammas öfvervakande under år 1911 sålunda:

Län.	För inspektionsresor åt provinciallläkarena.		Vaccinberedningsanstalten i Helsingfors.		Vaccindepoten i Helsingfors.		Anslag till kommunerna.	
	Fmk.	pi.	Fmk.	pi.	Fmk.	pi.	Fmk.	pi.
Nylands	488	--	15,033	73	3,866	27	4,592	62
Åbo och Björneborgs	1,365	—	—	--	—	—	9,625	98
Tavastehus	780	—	—	—	—	—	6,700	64
Viborgs	1,317	—	—	—	—	—	9,532	26
S:t Michels	585	—	—	—	—	—	3,913	96
Kuopio	951	—	—	—	—	—	8,220	51
Vasa	951	—	—	—	—	—	9,752	86
Uleåborgs	1,563	—	—	—	—	—	6,871	44
(Lappmarken)	—	—	—	—	--	—	3,226	38
Summa	8,000	—	15,033	73	3,866	27	62,436	65

Årsberättelse från Vaccinberedningsanstalten i Helsingfors för år 1911.

Såsom leverantör af de för anstalten behöfliga ympdjuren har äfven under detta år fungerat hemmansägaren M. Nyman i Borgå landsförsamling. Djuren hafva vid ankomsten till anstalten befunnit sig i god kondition och deras hälsotillstånd under vistelsen å densamma har varit godt; dock har något enstaka fall af öfvergående hämoglobinuri förekommit. Sektionerna, verkställda af anstaltens veterinär kort efter afympningen hafva icke häller gifvit skäl till anmärkning.

Inalles hafva under årets lopp 66 kalfvar blifvit ympade, nämligen:

under januari	1	under juli	9
» februari	1	» augusti	1
» mars	6	» oktober	1
» april	16	» november	1
» maj	18	» december	1
» juni	11	Summa	66

Nedanstående tabell lämnar närmare upplysningar om tiden för ympningarna m. m.

Kalf n:o.	Tiden för inokulationen.	Tiden för afympningen.	Pustlernas ålder i timmar.	Pustelmassans vigt i gram.
1	$^{26}/_{1}$ kl. 11 f. m.	$^{30}/_{1}$ kl. 9 $^{1}/_{4}$ f. m.	94 $^{1}/_{4}$	10.8
2	$^{23}/_{2}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{27}/_{2}$ kl. 2 $^{3}/_{4}$ e. m.	98 $^{1}/_{4}$	4.2
3	$^{2}/_{3}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{6}/_{3}$ kl. 9 $^{1}/_{4}$ f. m.	92 $^{3}/_{4}$	4.0
4	$^{9}/_{3}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{13}/_{3}$ kl. 3 $^{1}/_{4}$ e. m.	98 $^{3}/_{4}$	8.4
5	$^{13}/_{3}$ kl. 4 e. m.	$^{17}/_{3}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	92 $^{1}/_{2}$	10.1
6	$^{16}/_{3}$ kl. 12 $^{1}/_{4}$ e. m.	$^{20}/_{3}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	96 $^{1}/_{4}$	2.7
7	$^{23}/_{3}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	Rudimentärt utslag, skördades ej	—	—
8	$^{30}/_{3}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{2}/_{4}$ kl. 9 $^{1}/_{2}$ e. m.	81	3.4
9	$^{1}/_{4}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	Rudimentär eruption, skördades ej	—	—
10	$^{3}/_{4}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{6}/_{4}$ kl. 1 e. m.	72 $^{1}/_{2}$	9.0
11	$^{5}/_{4}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{9}/_{4}$ kl. 1 $^{1}/_{2}$ e. m.	97	4.4
12	$^{5}/_{4}$ kl. 12 midd.	$^{9}/_{4}$ kl. 1 e. m.	97	7.8
13	$^{11}/_{4}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{15}/_{4}$ kl. 8 f. m.	91 $^{1}/_{2}$	9.7
14	$^{13}/_{4}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{18}/_{4}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	123	3.3
15	$^{15}/_{4}$ kl. 11 $^{1}/_{2}$ f. m.	Rudimentär eruption, skördades ej	—	—
16	$^{15}/_{4}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{18}/_{4}$ kl. 8 $^{3}/_{4}$ e. m.	80 $^{1}/_{4}$	8.8
17	$^{20}/_{4}$ kl. 11 $^{1}/_{2}$ f. m.	$^{24}/_{4}$ kl. 8 $^{1}/_{4}$ f. m.	92 $^{3}/_{4}$	15.6
18	$^{20}/_{4}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{24}/_{4}$ kl. 7 $^{3}/_{4}$ f. m.	91 $^{1}/_{4}$	11.7
19	$^{20}/_{4}$ kl. 4 e. m.	$^{24}/_{4}$ kl. 9 f. m.	89	8.6
20	$^{24}/_{4}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{27}/_{4}$ kl. 4 $^{1}/_{2}$ e. m.	77	9.9
21	$^{24}/_{4}$ kl. 4 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{28}/_{4}$ kl. 12 midd.	91 $^{1}/_{2}$	7.3
22	$^{27}/_{4}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{30}/_{4}$ kl. 7 $^{1}/_{2}$ e. m.	76	7.8
23	$^{29}/_{4}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{3}/_{5}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ e. m.	93	16.9
24	$^{29}/_{4}$ kl. 4 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{3}/_{5}$ kl. 4 $^{1}/_{2}$ e. m.	96	6.3
25	$^{2}/_{5}$ kl. 7 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{6}/_{5}$ kl. 7 e. m.	95 $^{1}/_{2}$	10.8
26	$^{4}/_{5}$ kl. 3 $^{1}/_{4}$ e. m.	$^{8}/_{5}$ kl. 9 f. m.	89 $^{3}/_{4}$	16.7

Kalf n:o.	Tiden för inokulationen.	Tiden för afympningen.	Pustlernas ålder i timmar.	Pustelmassans vigt i gram.
27	$^{4}/_{5}$ kl. 4 $^{1}/_{4}$ e. m.	$^{8}/_{5}$ kl. 8 $^{1}/_{4}$ e. m.	88	16.3
28	$^{7}/_{5}$ kl. 1 e. m.	$^{11}/_{5}$ kl. 10 f. m.	93	15.7
29	$^{8}/_{5}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{12}/_{5}$ kl. 8 $^{3}/_{4}$ f. m.	89 $^{1}/_{4}$	16.1
30	$^{8}/_{5}$ kl. 4 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{12}/_{5}$ kl. 8 f. m.	87 $^{1}/_{2}$	10.0
31	$^{11}/_{5}$ kl. 3 $^{1}/_{4}$ e. m.	$^{15}/_{5}$ kl. 9 $^{3}/_{4}$ f. m.	90 $^{1}/_{2}$	13.2
32	$^{13}/_{5}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{16}/_{5}$ kl. 9 $^{3}/_{4}$ f. m.	90 $^{1}/_{4}$	15.9
33	$^{15}/_{5}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{19}/_{5}$ kl. 9 $^{1}/_{4}$ f. m.	89 $^{3}/_{4}$	10.8
34	$^{18}/_{5}$ kl. 3 $^{1}/_{4}$ e. m.	$^{22}/_{5}$ kl. 9 $^{3}/_{4}$ f. m.	90 $^{1}/_{2}$	16.7
35	$^{18}/_{5}$ kl. 4 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{22}/_{5}$ kl. 9 $^{1}/_{4}$ f. m.	88 $^{3}/_{4}$	19.0
36	$^{20}/_{5}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{24}/_{5}$ kl. 9 f. m.	89 $^{1}/_{2}$	14.8
37	$^{22}/_{5}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{26}/_{5}$ kl. 9 f. m.	89 $^{1}/_{2}$	14.8
38	$^{22}/_{5}$ kl. 4 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{26}/_{5}$ kl. 9 $^{1}/_{2}$ f. m.	89	9.2
39	$^{24}/_{5}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{28}/_{5}$ kl. 10 $^{3}/_{4}$ f. m.	91 $^{1}/_{4}$	17.7
40	$^{27}/_{5}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{31}/_{5}$ kl. 8 $^{1}/_{2}$ f. m.	89	13.4
41	$^{27}/_{5}$ kl. 4 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{31}/_{5}$ kl. 9 f. m.	88 $^{1}/_{2}$	17.0
42	$^{20}/_{5}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{2}/_{6}$ kl. 7 $^{1}/_{2}$ f. m.	88	19.7
43	$^{3}/_{6}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{7}/_{6}$ kl. 9 f. m.	89 $^{1}/_{2}$	17.9
44	$^{3}/_{6}$ kl. 4 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{7}/_{6}$ kl. 8 f. m.	87 $^{1}/_{2}$	17.7
45	$^{8}/_{6}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{12}/_{6}$ kl. 8 f. m.	88 $^{1}/_{2}$	23.9
46	$^{8}/_{6}$ kl. 4 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{12}/_{6}$ kl. 9 f. m.	88 $^{1}/_{2}$	15.5
47	$^{10}/_{6}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{14}/_{6}$ kl. 6 $^{1}/_{2}$ f. m.	89	18.0
48	$^{13}/_{6}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{16}/_{6}$ kl. 7 $^{3}/_{4}$ e. m.	76 $^{1}/_{4}$	15.7
49	$^{13}/_{6}$ kl. 4 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{16}/_{6}$ kl. 7 $^{1}/_{4}$ e. m.	74 $^{3}/_{4}$	21.6
50	$^{17}/_{6}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{20}/_{6}$ kl. 6 $^{1}/_{2}$ e. m.	75	17.9
51	$^{17}/_{6}$ kl. 4 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{21}/_{6}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	95	5.4
52	$^{27}/_{6}$ kl. 12 $^{1}/_{4}$ e. m.	$^{1}/_{7}$ kl. 8 $^{1}/_{2}$ f. m.	92 $^{1}/_{4}$	16.1
53	$^{28}/_{6}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{2}/_{7}$ kl. 8 $^{3}/_{4}$ f. m.	89 $^{1}/_{4}$	22.7
54	$^{1}/_{7}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{5}/_{7}$ kl. 6 $^{3}/_{4}$ f. m.	87 $^{1}/_{4}$	19.9
55	$^{5}/_{7}$ kl. 3 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{9}/_{7}$ kl. 8 $^{1}/_{4}$ f. m.	88 $^{3}/_{4}$	16.8
56	$^{8}/_{7}$ kl. 12 midd.	$^{11}/_{7}$ kl. 10 $^{1}/_{4}$ e. m.	82 $^{1}/_{4}$	23.1
57	$^{13}/_{7}$ kl. 7 $^{1}/_{2}$ e. m.	$^{17}/_{7}$ kl. 8 f. m.	84 $^{1}/_{2}$	15.0
58	$^{15}/_{7}$ kl. 3 e. m.	$^{19}/_{7}$ kl. 6 f. m.	87	13.8
59	$^{20}/_{7}$ kl. 2 e. m.	$^{23}/_{7}$ kl. 3 e. m.	73	20.1
60	$^{21}/_{7}$ kl. 8 f. m.	$^{24}/_{7}$ kl. 7 f. m.	71	17.7
61	$^{28}/_{7}$ kl. 8 f. m.	$^{31}/_{7}$ kl. 1 e. m.	77	17.2
62	$^{28}/_{7}$ kl. 2 e. m.	$^{31}/_{7}$ kl. 2 e. m.	72	15.0
63	$^{26}/_{8}$ kl. 12 $^{1}/_{2}$ f. m.	$^{31}/_{8}$ kl. 11 f. m.	118 $^{1}/_{2}$	32.6
64	$^{21}/_{10}$ kl. 11 $^{1}/_{2}$ f. m.	$^{26}/_{10}$ kl. 10 $^{1}/_{2}$ f. m.	119	48.6
65	$^{25}/_{11}$ kl. 11 $^{1}/_{2}$ f. m.	$^{30}/_{11}$ kl. 11 $^{1}/_{2}$ f. m.	120	46.3
66	$^{11}/_{12}$ kl. 11 $^{1}/_{2}$ f. m.	$^{16}/_{12}$ kl. 11 f. m.	119 $^{1}/_{2}$	39.5

Ympmaterialet för dessa djur har tagits från olika håll. Vid början af året skedde ympningarna med den å anstalten odlade vaccinstammen. Sålunda inokulerades kalfvarna n:o 1—7 med n:o 42—46 från år 1910. Då emellertid, såsom af tabellen framgår, de flesta af 1911 års första numror lämnade en mycket klen skörd och sålunda stammen syntes degenererad, var det för mig nödvändigt att anskaffa nytt ympmaterial. Jag vände mig då till prof. *Hubert* vid S:t Petersburgs kommunala vaccinanstalt och erhöll äfven af honom en mindre mängd vaccin, som (jämte N:o 45/1910 och N:o 1/1911) användes till ympning af kalf n:o 5 samt (jämte N:o 42/1910 och n:o 2 & n:o 4/1911) till inokulation af kalf n:o 11. Då den kvantitet jag af prof. *Hubert* erhöll, var alldeles otillräcklig, rekvirer de jag ympämne från *Institut vaccinal de Tours*, dirigé pour le dr. *Chaumier* och från *K. k. Impfstoff-Gewinnungsanstalt* i *Wien*. Dessutom ställde *Kgl. Vaccinathionsanstalt* i *Kjöbenhavn*, *det animale Vaccineinstitut i Kristiania* samt *kgl. svenska statsmedicinska anstaltens bakteriologiska afdelning i Stockholm* godhetsfullt kostnadsfritt till mitt förfogande nödig mängd lymfa. Samma älskvärdhet hade jag lyckan röna från ett vaccininstitut i Tyskland.

Med vaccin från dr. *Chaumiers* anstalt ympades kalfvarna n:o 10 och 12 med dåligt samt (med en senare sändning) n:o 20, 32 och 48—50 med ganska godt resultat. Med vaccin från *Danmark* ympades kalfvarna n:o 9, 13, 16 och 22, den första och sista af dessa med mycket dåligt, de öfriga med skäligen klent resultat. Den norska vaccinen, utsatt å kalf n:o 15, felslog totalt. Svensk vaccin kom till användning å kalf n:o 14, äfvenledes med alldeles dåligt resultat.

Bättre framgång hade jag med den från Tyskland erhållna lymfan, med hvilken kalfvarna n:o 8, 18, 19, 21, 24, 31, 33, 51 äfvensom (jämte en ny sändning norsk vaccin) n:o 59 ympades.

Wiener vaccinen anlände i medlet af april och användes med godt resultat på kalf n:o 17, med en senare sändning blef inokulation utförd å kalf n:o 58; resultatet var här icke lika godt. Med den från n:o 17 erhållna lymfan blefvo kalfvara n:o 34—40 ympade, alla med godt resultat.

Af de under årets början skördade vaccinerna visade n:o 5 ett synnerligen godt resultat hos barn; jag beslöt mig då för att med densamma ympa kalf n:o 23 och då eruptionen hos denna var normal, ympades ytterligare med samma n:o 5 kalfvarna n:o 25—29, likaledes med godt resultat.

Med framgång ympades kalfvarna n:o 41—47 och användes till dessa ympämne från n:o 23.

Till ympning af kalfvarna n:o 52—57 togs ympämne från resp. n:o 41, 43, 45, 46 och 47 samt till kalfvarna n:o 60—66 från resp. n:o 32, 40, 42, 44, 53, 54, 58 och 64.

Totala skörden af pustelmassa eller rå vaccin utgjorde 956.5 gram.

I tekniken vid ympningen hafva ett par förändringar blifvit införda. Ympningarna skedde förut å anstalten sålunda att med ett instrument, som hade formen af en vanlig rakknif (men var slipadt blott på ett område af några cm. från spetsen), gjordes långa snitt i kalfvarnas hud. Sedan alla snitt utförts, ingneds med en smal spatel vaccinämnet i såren. Enligt denna metod äro de 16 första kalfvarna under året ympade. Men från och med kalf n:o 17 har ett annat och enligt min mening, bättre förfaringssätt kommit till användning. Såsom instrument har nämligen begagnats den af *Chalybäus* angifna tveäggade ymplancetten. Denna doppas hvarje gång, omedelbart förrän snittet utföres, i vaccinen, som befinner sig i ett steriliseradt urglas. Ympningen försiggår sålunda snabbare men äfven eljest synes detta senare sätt vara afgjordt att föredraga framför det förra. Ingnides nämligen vaccinen i såren först, sedan en tid hunnit förflyta efter det snittet utförts, så kunna intorknings- o. a. processer inträda i de blottade epidermiscellerna, hvilka göra dessa celler mindre lämpliga för upptagande af vaccinämnet. För jämnförelses skull utförde jag ympningen af kalf n:o 17 sålunda att å en del af ympfältet den gamla metoden tillämpades, medan å den öfriga delen förfaringssättet att för hvarje gång doppa lancetten i vaccin, kom till användning. Det visade sig att å den del, där ympningen skett efter den gamla metoden, eruptionen var diskontinuerlig och smal, medan den å öfriga ställen där vaccinen direkt införts i det friska såret, var synnerligen jämn, kontinuerlig och kraftig. Då detta, om ock enstaka, försök talade till förmån för det nya förfaringssättet, så har jag från och med kalf n:o 18 uteslutande användt detta och anser mig hafva skäl att vara nöjd härmed.

En annan nyhet i tekniskt hänseende är att jag från och med kalf n:o 63 begynnt använda det s. k. tegminförbandet. Förfarandet är angifvet af *Paul*, föreståndare för *Impfstoff-Gewinnungsanstalt i Wien*, jag fick se detsamma vid mitt besök i augusti förlidet år å statsmedicinska anstaltens bakteriologiska afdelning i Stockholm. Prof. *Petterson*, föreståndare å denna anstalt, rekommenderade varmt metoden.

Tegminet är en pasta, bestående af vax, gummi arabicum, glycerin, zinkoxid och vatten. Denna pasta utbredes strax efter ympningen öfver operationsfältet medelst en bred spatel och sedan tryckas tunna, ungefär 10 cm. breda och 20 cm. långa remsor af steriliserad vadd emot tegminskiktet. Det hela bildar ett förband eller plåster, som i början häftar mycket starkt vid huden, men senare, efter ungefär 2 dygn, lossnar. Detsamma måste då omläggas och förblir sedan på huden tills vaccinen skördas. Tidpunkten för skörden har å anstalten förr varit ungefär 4 dygn efter inokulationen men vid tegminförbandet vanligen uppgått till 5 dygn. Att tegminmetoden är snyggare än den öppna sårbehandlingen är uppenbart; huruvida man, såsom *Paul* afser vinner en verklig förminskning af lymfans bakterihalt, har jag icke varit i tillfälle att pröfva.

Det som man med säkerhet synes ernå med tegminet, är en förökning af det skördade vaccinämnets mängd. Medan å vaccinberedningsanstalten förr skördar af 20 gram hört till undantagen, hafva efter tegminförbandets införande pustelmassor vägande 30 à 40 gram och därutöfver blifvit regeln.

Ända sedan anstaltens anläggning och intill senaste tid har rifningen af vaccinämnet skett för hand i porslinsmortel. Detta förfarande är, i synnerhet då det gäller större massor, ytterst ansträngande och tidsödande. Sedan jag vid besök å de norska och svenska vaccininstituten varit i tillfälle att taga reda på de å dessa använda vaccinrifningsmaskinerna, har jag låtit till anstalten anskaffa en sådan af *Chalybäus'* system. Densamma har fungerat klanderfritt och rifver vaccinen mycket snabbare och finare än det är möjligt att göra för hand.

I anstaltens lokal har operationsrummet med därtill hörande förvaringsrum ommålats i emaljfärg. I stallet och väktarens lokal hafva äfven nödiga uppsnyggningsarbeten utförts.

De från anstalten afgående expeditionerna af vaccin hafva stigit till 1,176 af dessa 956 för allmänt behof och 220 åt enskilda.

Förutom den vaccin, som förbrukats vid vaccindepoten i Helsingfors hafva från anstalten utgifvits 152,986 portioner vaccin, hvaraf

för allmänt behof kostnadsfritt ..... 149,523 och
åt enskilda mot ersättning ..... 3,463 portioner.

På de olika månaderna fördelar sig beloppet på följande sätt:

Månad.	För allmänt behof kostnadsfritt.	Åt enskilda mot ersättning.	Summa.
Januari	675	28	703
Februari	1,370	28	1,398
Mars	5,425	81	5,506
April	2,075	396	2,471
Maj	53,730	932	54,662
Juni	56,585	520	57,105
Juli	15,013	663	15,676
Augusti	7,300	431	7,731
September	2,525	130	2,655
Oktober	1,850	152	2,002
November	2,675	43	2,718
December	300	59	359
Summa	149,523	3,463	152,986

I ersättning för försåld vaccin har influtit Fmk 885 samt för försålda kalfrester Fmk 1,568.20, eller tillsammans Fmk 2,453.20. Utgifterna för anstalten hafva under året stigit till Fmk 15,938.88, hvartill kommer ännu ett belopp af Fmk 45, hvilket såsom utgiftsrest från år 1910 påförts följande år; med afdrag af den inkomst som anstalten haft genom försäljning af vaccin och slaktade kalfvar, belöper sig den faktiska kostnaden sålunda till Fmk 13,530.68.

Arthur Clopatt.

Vaccinationen i Helsingfors år 1911.

Den af vaccindepoten föranstaltade offentliga skyddskoppympningen har under året fortgått från den 7 mars till den 26 november. Under 5 veckor förrättades vaccination 4 gånger i veckan, under 13 veckor 3 gånger och under 19 veckor 2 gånger i veckan. Följande lokaler hafva för ändamålet disponerats: Arbetets vänners lokal Annegatan 26, Hospiz Betania Sjömansgatan 43, Arbetets vänners lokal i Sörnäs, Folkets hem i Hermanstad, Tölö sockerbruks läsesal äfvensom vaccindepotens lokal Skilnadsgatan 5.

Vaccinations förrättningarnas antal var 97. Antalet vaccinerade barn utgjorde å Arbetets vänners lokal Annegatan 26, 118 under 14 mottagningar; å Hospiz Betania 281 under 22 mottagningar; å Arbetets vänners lokal i Sörnäs 516 under 30 mottagningar, å Folkets hem i Hermanstad 184 under 5 mottagningar; å läsesalen i Tölö 32 under 8 mottagningar samt å vaccindepotens lokal 121 under 18 mottagningar.

Under år 1911 uppgick antalet af de genom vaccindepotens försorg vaccinerade barnen till 1,252. Af dessa voro 1,243 förstymplingar, medan 9 förut hade undergått vaccination.

Hvad de 1,243 förstymplingarne beträffar, så uteblefvo af dem 12 från granskningen och äro sålunda till resultatet okända. Af de 1231 till resultatet kända fallen, hafva 1,208 visat ett fullständigt resultat (847 hafva erhållit 6 pustler af 6 snitt, 20: 5 pustler af 6 snitt, 14: 4 pustler af 6 snitt; 6 hafva erhållit 5 pustler af 5 snitt 2—4 pustler af 5 snitt och 319: 4 pustler af 4 snitt). De 23 ofullständiga resultaten förhålla sig sålunda: i 5 fall 3 pustler af 6 snitt, i 2 fall 2 pustler af 6 snitt, i 3 fall 1 pustel af 6 snitt, i 3 fall 0 pustler af 6 snitt, i 7 fall 3 pustler af 4 snitt i 2 fall 2 pustler af 4 snitt och i 1 fall 0 pustler af 4 snitt. I 7 fall omvaccinerades vid granskningen med positivt och i 5 fall med negativt resultat.

Af de 9 förut vaccinerade (i en ålder af resp. 10, 7, 5, 3, 2 och 1 år) företedde 4: 6 abortiva pustler hvarje, medan 2 presenterade 4 abortiva pustler och 3 hade

6 normala pustler. Antalet ärr från föregående vaccination var i 1 fall 4, i 2 fall 3, i 3 fall 1, i 3 fall 0.

Hos 894 barn, af hvilka varje ympades med 6 snitt eller inalles 5,364 snitt hafva stigit 5,260 pustler. Fördelas dessa pustler på de 894 barnen, fås i medeltal på hvarje 5.88 pustler.

Flertalet barn ympades med vaccin från vaccinberedningsanstalten. Endast hos några få kom en från statsmedicinska anstalten i Stockholm erhållen vaccin till användning; densamma visade sig besitta en försvagad virulens. Af 1910 års vaccinskörd användes n:o 42—46 äfvensom samtliga vaccinnummer från år 1911. Af dessa gåfvo n:o 10, 13, 16, 22, 59, 61 och 63 icke fullt tillfredsställande resultat. De öfriga visade sig vid profympningar å vaccindepoten dugliga och användbara.

De ympade voro:

Mankön.	Kvinnkön.	Grekiska katoliker.	Romerska katoliker.	Från tyska församlingen.	Babtister.	Af svenskatalande föräldrar.	Af finskatalande föräldrar.	Från andra orter än Helsingfors.	Oäkta.
616	636	55	12	4	1	352	900	36	37

Efter månader voro besöken vid vaccinationerna sålunda fördelade.

Januari	1	April	55	Juli	197	Oktober.....	83
Februari....	0	Maj	316	Augusti..	203	November	12
Mars	73	Juni	144	September	168	December	0

Förstymplingarnes ålder och ympningens resultat framgå ur följande tabell:

Antal ympade				Ympningens resultat						Frånvarande fr. granskningen			Utslagna vaccinpustler i % af ympsnitten.	Resultatet i %		Frånvarande från granskningen i %
				under 2 år		1—10 år		öfver 10 år								
under 2 år.	2—10 år.	öfver 10 år.	summa.	fullst.	ofullst.	fullst.	ofullst.	fullst.	ofullst.	under 2 år.	2—10 år.	öfver 10 år.		fullst.	ofullst.	
666	576	1	1,243	642	15	565	8	1	—	9	3	—	98.26	98.1	1.9	0.97

Under året hafva 70 barnmorskeelever undervisats i koppympning och öfvat sig i dess utförande. Dessa hafva vaccinerat sammanlagdt 788 barn på hvarje elev har sålunda i medeltal kommit 11.26 vaccinationer. Efter undervisning i journalföring och undergånget förhör hafva 55 elever erhållit betyg öfver skicklighet i vaccinering.

På depoten hafva 380 barn blifvit anmälda såsom vaccinerade af i staden praktiseranda läkare och vaccinatriser. Af de vaccinerade voro 183 gossar och 197 flickor. Ofullständigt resultat visade sig i 7 fall.

Af prästerskapet uppgafs antalet ovaccinerade barn i de skilda församlingarna sålunda:

i norra finska församlingen	707	i södra svenska församlingen	350
» » svenska »	440	» Sörnäs finska »	994
» södra finska »	742	» » svenska »	233
		Summa	3466

Arthur Clopatt.

III. Sairashoitolaitokset.

Niistä muutoksista ja uudistuksista, joita v. 1911 valtion sairashoitolaitoksissa on toimeenpantu, tehdään alempana selkoa, kustakin sairashuoneesta erikseen. Manittakoon sitä ennen kuitenkin vuoden kuluessa kysymyksessä olleista uusista sairashuonehankkeista ja muista yleisiä sairashuoneita yhteisesti koskevista toimenpiteistä.

Päiväjärjestyksessä olevien lääkintölaitoksen alaan kuuluvien suurempien töitten joukossa on uusien yliopistoklinikkojen rakentamisen valmistamispuuhat vuoden 1911 kuluessa olleet tärkeimmät. Nämä puuhat ovat vuoden kuluessa sikäli saaneet lopullisen muodon, että asemakaavaehdotus uusia klinikoita varten on valmistunut. Lääkintöhallituksen edellisissä vuosikertomuksissa on jo mainittu miten valtio aikoinaan osti Helsingin kaupungilta kaksi tonttia Meilahdella aijotuita klinikkoja varten. Näitä vieretysten olevia tontteja ei kuitenkaan voitu edullisella tavalla käyttää tarkoitusta varten, syystä että katu oli ehdotettu vedettäväksi tonttien välillä, jonka takia kävi mahdottomaksi saada aikaan vastaisten rakennusten yhtenäistä ryhmitystä tonteille. Tämän johdosta kääntyi Lääkintöhallitus pääkaupungin asemakaava-kommissionin ja muitten viranomaisten puoleen pyytäen muutosta tässä suhteessa tehtäväksi Meilahden asemakaavaehdotukseen. Kaupungin hallitus suostui muodostamaan asemakaavaehdotuksen toiseen suuntaan, kyseessä oleva katu poistettiin ehdotuksesta ja molemmat tontit yhdistettiin yhdeksi ainoaksi 100,000 neliömetrin suuruiseksi alueeksi.

Kuten Lääkintöhallituksen kertomuksessa vuodelta 1910 mainittiin käski K. Senaatti saman vuoden lopulla Lääkintöhallitusta kiiruhtamaan piirustuksien ja kustannusarvioiden laatimista niitä vastaisten uusien yliopistoklinikkojen osia varten, joista käsky oli annettu 20 p. huhtikuuta 1909 sekä samalla tekemään ehdotuksen seikkaperäistä ja lopullista asemakaavaa varten, josta kävisi selville muun muassa kaikkien yliopistoklinikkojen paikat niitä varten ostetulla alueella Meilahdessa. Yllämainitun päätöksen 20 päivältä huhtikuuta 1909 mukaan oli K. Senaatti jättänyt uusien yliopistoklinikkojen valmistamistyöt Lääkintöhallitukselle, Yleisten rakennusten Ylihallitukselle ja Helsingin yleisen sairaalan hallitukselle. Asiata valmistamaan olivat mainitut virastot jo v. 1909 asettaneet pienemmän valiokunnan, jonka jäseniksi valittiin lääkintöneuvos

R. Idman, ylimääräiset professorit J. Karvonen ja O. Schauman sekä lääkintöarkkitehti M. Schjerfbeck. Ensimmäiseksi työkseen otti valiokunta asemakaavaehdotuksen valmistamisen. Sittenkuin valiokunta, joka asiantuntijoina oli apunaan käyttänyt Lääkintöhallituksen entistä päätirehtööriä R. Sievers'iä ja arkkitehtejä professori O. Tarjannetta, E. Saarista ja L. Sonck'ia, oli saanut ehdotuksensa asemakaavaksi valmiiksi, jätti se sen keväällä v. 1911, yllämainittujen viranomaisten arvosteltavaksi. Kun kuitenkin tässä arvostelussa eri mielipiteitä ehdotuksesta syntyi, katsottiin tarpeelliseksi pyytää joitakuita ulkomaalaisia asiantuntijoita antamaan lausuntoa siitä. Sittenkuin K. Senaatti 16 päivänä kesäkuuta 1911 Lääkintöhallituksen siitä tekemästä anomuksesta oli asettanut 5,000 markkaa niiden kulujen suorittamiseksi, jotka aiheutuivat suunnitelman laatimisesta, kääntyi Lääkintöhallitus herrojen kuninkaallisten rakennusten tarkastajan arkkitehti Martin Borch'in, Köpenhaminassa, ja kuninkaallisen lääkintöhallituksen arkkitehdin Thure Stenberg'in, Tukholmassa, puoleen pyytäen heitä hyväntahtoisesti arvostelemaan kyseessä olevaa ehdotusta. Annettuaan myöntävän vastauksen kävivät nämä herrat kesällä Helsingissä tutustumassa yliopistoklinikkoja varten ostettuun alueeseen, valiokunnan ehdotukseen y. m. seikkoihin ja jättivät sitten Syyskuun alkupuolella Lääkintöhallitukselle lausuntonsa, jossa he pääasiallisesti puolsivat valiokunnan ehdotusta, tehden siihen kuitenkin pienempiä muutosehdotuksia. Tehtyjen muistutusten nojalla laati valiokunta sittemmin lopullisen ehdotuksen, joka hyväksyttiin syksyn kuluessa. Rinnakkain asemakaavaehdotuksen kanssa laati valiokunta ehdotukset ruoka- ja pesulaitosta, pannu- ja konehuoneita, desinfisioimislaitosta sekä syfilodermatologista klinikkaa varten. Suuressa keskus-talousrakennuksessa löytyy, paitsi niitä huoneita, joita tarvitaan ruuanvalmistusta ja pesua varten, huoneustoja ja asuinhuoneita niin monelle mies- ja naispalvelijalle kuin on otaksuttu tarvittavan vastaisessa täydellisessä sairaalaryhmässä. Näitten joukkoon ei ole laskettu sairashuoneosastojen hoitajattaria eikä siivoojattaria, joille aijotaan valmistaa asuinhuoneita sairaspaviljonkien vinttikerroksissa tai mahdollisesti erityisessä rakennuksessa. Talousrakennukseen on vielä varattu tilaa virkailijoita varten aijotulle kylpylaitokselle, taloudenhoitajan konttorille ja huoneustolle, säilytyshuoneelle potilaitten vaatteita varten y. m. s.

Kun alueen koko eteläpuoli on lähinnä kaupunkia ja tämä osa niin hyvin maaperään kuin valosuhteisiinkin nähden paraiten soveltuu varsinaisia sairasosastoja varten on höyrypannuhuone sijoitettu tontin pohjoisosaan. Jos rakennusnäkökohtia yksinomaan olisi voitu ottaa kysymykseen olisi tietysti ollut edullisinta rakentaa höyrypannuhuone alueen lounaiskulmaan, joka on matalin osa koko alueesta; mutta kun, kuten mainittu, maaperä tällä kulmalla on erittäin sovelias sairashuoneosastoille ja kun sitä paitsi lounaistuulet, jotka Helsingissä ovat tuulista lukuisammat, tässä tapauksessa tulisivat kuljettamaan

savun ja höyryn yli koko sairaalan alueen, ei tämä muuten edullinen pannuhuoneen sijoittaminen voinut tulla kysymykseen. Että pannuhuone lopullisesti ehdotetulla paikallaan tulee olemaan korkeammalla kuin useimmat sairaspaviljongit ei tuottane suurempia vaikeuksa keskuslämmityshuoneiden sovittamisessa, jos uudenaikainen lämminvesi-järjestelmä otetaan käytettäväksi. Tukea tälle mielipiteelleen sai valiokunta kuultuaan asiassa kuuluisan ruotsalaisen lämpöteknikon insinööri H. Theorell'in mieltä.

Syfilodermatologinen klinikka on ehdotettu rakennettavaksi aluetta itään rajoittavan kadun keskipaikalle. Tämä klinikkarakennus on ehdotettu kolmekerroksiseksi. Toiseen ja kolmanteen kerrokseen sijoitetaan varsinaiset sairashuoneet. Ensimmäinen kerros on aijottu poliklinikkaa, sairaitten hoitamista ja leikkauksia, Röntgen ja Finsen koneita sekä kahta pienempää eri sukupuolille varattua sairasosastoa varten. Huoneet tässä rakennuksessa ovat sijoitetut siten että kaikkien kerrosten pohjoispäät ovat varatut mies- ja niitten eteläpäät naispotilaita varten. Näitä osastoja eroittaa toisistaan pääkäytävä, kokoelma- ja luentosalit sekä laboratorio, jotka rakennuksen keskellä muodostavat tavallaan neutraalisen alueen. Rakennuksen vinttikerroksessa on sairaanhoitajattarien ja palvelijattarien huoneet. Tarpeeksi suuri osa vintistä käytetään sitäpaitsi osaston erityisten tarvekalujen säilytyspaikkana.

Kellarikerrokseen on valmistettu huoneusto vahtimestarille sekä kaksi kylpyhuonetta, toinen mies- toinen naispotilaita varten, joita otetaan sairaalaan hoidettaviksi.

Ensin mainittujen ekonomiaosastojen piirustukset ja kustannusarviot, jotka nousivat 1,284,011 markkaan 20 penniin, valmistuivat täydellisesti vuoden 1911 lopulla ja lähetettiin seuraavan vuoden alkupäivinä K. Senaattiin. Syfilodermatologisen klinikan piirustukset ja kustannusarvio eivät vielä ehtineet lopullisesti valmistua ennen vuoden loppua vaan jäivät seuraavaan vuoteen. Kustannusarvio nousi 911,250 markkaan.

Nojautuen H. K. Majesteettinsa armolliseen käskyyn elokuun 25 päivältä 1910 käski K. Senaatti toukokuun 7 päivänä Lääkintöhallitusta ryhtymään Lääkintöhallitukselle kuuluviin toimiin serologisen laboratorion perustamiseksi Helsinkiin, oikeuttaen Lääkintöhallitusta tarkoitusta varten etumaksuna käyttämään 14,000 markkaa ynnä laboratorion ylläpitämistä varten 21,000 markkaa. Tämän johdosta vuokrasi Lääkintöhallitus tarvittavan huoneuston talossa N:o 3 Konstantinin kadun varrella ja julisti laboratorion esimiehenviran haettavaksi. Syyskuun 22 päivänä nimitti K. Senaatti virkaan ylimääräisen professorin Osw. Streng'in. Marraskuun kuluessa oli laboratorio täydessä kunnossa.

Kirjeessä joulukuun 8 päivältä ilmoitti Siviilitoimituskunta että K. Senaatti oli nähnyt hyväksi määrätä että maksuttomia oppikursseja sairaanhoitajattariksi aikovia henkilöitä varten on läänin sairaaloissa edelleenkin järjestettävä asianomaisten sairashuonelääkärien lähemmin määrääminä aikoina. Näissä kursseissa, jotka kestävät kuusi kuukautta ja joihin otetaan korkeintaan kuusi oppilasta, on annettava opetusta sillä kotimaisella kielellä, jota oppilaat taitavat ja käyttävät, ja saavat oppilaat kurssissa käydessään vapaan ruuaan sairaaloissa.

Vuonna 1911 myönnettiin seuraavat rahasummat korjaustöitä varten maan sairashoitolaitoksissa.

Uudenmaan lääni.

Kirurginen sairashuone Helsingissä	Smk.	15,600: —	
Uusi klinikka »	»	12,000: —	
Vanha klinikka »	»	8,310: —	
Lapsenpäästölaitos »	»	6,240: —	
Lasten sairashuone »	»	9,870: —	
Lapinlahden keskuslaitos »	»	9,300: —	
Rokotuslaitos »	»	300: —	
Gumtäcktin yl. sairashuone »	»	4,320: —	
Yleinen sairashuone Loviisassa	»	240: —	66,180: —

Turun ja Porin lääni.

Lääninsairaala Turussa	Smk.	7,605: —	
Vastaanottolaitos »	»	2,400: —	
Yleinen sairashuone Porissa	»	1,440: —	
Yleinen sairashuone Ahvenanmaalla	»	1,500: —	
Seilin turvalaitos	»	3,360: —	16,305: —

Hämeen lääni.

Lääninsairaala Hämeenlinnassa	Smk.	3,540: —	
Pitkäniemen keskuslaitos	»	18,990: —	
Orihveden leprasairaala	»	1,020: —	23,550: —

Viipurin lääni.

Lääninsairaala Viipurissa	Smk.	13,550: —	
Vastaanottolaitos »	»	1,722: —	
Yleinen sairashuone Sortavalassa	»	9,045: —	
Käkisalmen turvalaitos	»	8,892: —	33,209: —

Mikkelin lääni.

Lääninsairaala Mikkelissä	Smk.	4,920: —	
Vastaanottolaitos »	»	1,440: —	
Yleinen sairashuone Savonlinnassa	»	1,680: —	8,040: —

Kuopion lääni.

Lääninsairaala Kuopiossa	Smk.	5,106: 12	
Yleinen sairashuone Nurmeksessa	»	840: —	
Yleinen sairashuone Kajaanissa	»	900: —	
Yleinen sairashuone Joensuussa	»	5,370: —	
Niuvanniemen keskuslaitos	»	14,310: —	26,526: 12

Vaasan lääni.

Lääninsairaala Mustasaaressa	Smk.	5,400: —	
Vastaanottolaitos »	»	1,455: —	6,855: —

Oulun lääni.

Lääninsairaala Oulussa	Smk.	7,140: —	
Vastaanottolaitos »	»	2,040: —	
Yleinen sairashuone Torniossa	»	2,520: —	
Yleinen sairashuone Rovaniemellä	»	1,440: —	13,140: —

Läänin sairaalat ja yleiset sairashuoneet.

Helsingin yleinen sairashuone.

Esittelyssä 2 päivänä kesäkuuta 1911 suvaitsi H. K. Majesteettinsa hyväksyä K. Senaatin seuraavat toimenpiteet:

I. a) kolmen vuoden ajaksi, lukien ensimmäisestä päivästä kesäkuuta 1911, Suomen yleisistä varoista myöntää 21,800 markkaa vuosittain huoneuston vuokraamiseksi talossa n:o 14 Mariankadun varrella Helsingin yleisen sairashuoneen silmätautiosastolle ja b) käskeä Lääkintöhallitusta irti sanomaan silmätautiosaston Nikolainkadun varrella olevan anneksin huoneuston, ja

II. Armossa käskeä:

a) että sairashuoneen patalogisen osaston huoneusto uudessa klinikassa on luovutettava sisätauti- ja propedeutisen osaston käytettäväksi;

b) että silmätautiosaston päärakennuksen yläkerros, yhtä huonetta lukuunottamatta, on annettava patologiselle osastolle sekä että alakerrokseen on sisustettava asuinhuoneita vanhan ja uuden klinikan hoitohenkilöille ja palvelijoille, kuin myöskin

c) että vuonna 1911 on määrättävä maksettavaksi 1) 26,100 markkaa sisustamis- ja korjaustöitä varten niin hyvin uuden klinikan ja nykyisen silmätautiosaston huoneustoissa ja siinä huoneustossa, joka viimeksimainittua osastoa varten on vuokrattava sekä 2) 21,800 markkaa 48 penniä kaluston, instrumenttien ja koneiden hankkimiseksi sairaalan neljää yllämainittua osastoa varten, sekä

III. Armossa oikeuttaa K. Senaattia aikanaan tekemään H. K. Majesteetillensa alamaisen esityksen uudeksi rahasäännöksi Helsingin yleistä sairashuonetta varten.

Heinäkuun ensimmäisenä päivänä käski Senaatti Lääkintöhallitusta tämän johdosta ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin. Päätöksillä 14:ltä päivältä helmikuuta, 2:lta ja 30:ltä päivältä toukokuuta oli K. Senaatti jo oikeuttanut Lääkintöhallituksen etukäteen nostamaan suurimman osan yllämainituista rahamääräyksistä, jonka takia ei minkäänlaista seisahdusta tai häiriötä toimeenpantavien muutosten kautta syntynyt kyseessä olevien osastojen toiminnassa.

Lokakuun 17 päivänä lähetti Lääkintöhallitus K. Senaattiin laatimansa ehdotuksen uudeksi vuosirahasäännöksi sairashuonetta varten.

Ajanmukaisena toimenpiteenä on mainittava että sähköjohdot Helsingin yleisen sairashuoneen rakennusryhmässä vuoden kuluessa suurimmaksi osaksi sijoitettiin uudestaan. Sittenkuin Helsingin kaupunki oli ostanut kaikki kaupungissa toimivat yksityiset sähkölaitokset, kävi välttämättömäksi asettaa kaikissa valtion rakennuksissa valojohdot siihen kuntoon kuin Helsingin sähkölaitos turvallisuuden kannalta vaati, sitä suuremmalla syyllä kuin tällainen kun-

toonpaneminen oli pantu ehdoksi voimien luovuttamiselle laitoksen sähköverkosta. Kun suurin osa sairashuoneen sisäjohdoista oli hankittu aikana, jolloin vanjohen alkuperäisten installatsionitapojen tulenvaarallisuus ei vielä ollut todennettu, on selvä että nyt toimitetut muutostyöt ovat pidettävät hyvin harkittuna toimenpiteenä jota paitsi nykyisten virtaasäästävien lamppujen käytäntöön ottaminen tulee suhteellisesti alentamaan valaistuskustannuksia. Kaikki nämä työt eivät kuitenkaan vielä vuoden kuluessa tulleet loppuunsuoritetuiksi.

A. Vanha ja uusi klinikka.

Lähetettyään tarpeellista toimenpidettä varten K. Senaatille alamaisen ehdotuksen Armolliseksi Asetukseksi, koskeva johtaja-viran perustamista sisätauti- ja propedeutisen osaston yhteiselle röntgenlaitokselle, anoi Lääkintöhallitus 13 päivälle lokakuuta päivätyssä alamaisessa kirjeessä että, ellei mainittu ehdotus ennen lokakuun loppua ehtisi saada armollisen vahvistuksen, Lääkintöhallituksen käytettäväksi asetettaisiin kunnes vahvistus on saatu, 333 markan 33 pennin suuruinen kuukautinen määräraha, laskettuna seuraavan marraskuun alusta, sanotun laitoksen johtajan palkkaamiseksi sekä saman laitoksen laboratorion apulaisen palkkaamiseksi 75 markkaa kuussa ynnä ruokaraha laskettuna 1 markan 10 pennin mukaan päivältä. Tähän anomukseen suostui K. Senaatti lokakuun 27 päivänä, päättäen samalla että laboratorion apulainen oli oikeutettu saamaan vapaan asunnon, lämmön, valon ja pesun sairaalasta.

Syyskuun 22 päivänä myönsi K. Senaatti Yleisten rakennusten Ylihallituksen esityksestä, 2,400 markkaa uuden lämpövesikoneen asettamiseksi vanhan klinikan kylpylaitokseen.

Joulukuun 21 päivänä nimitettiin lääketieteen ja kirurgian tohtori M. af Heurlin syfilodermatologisen osaston apulaislääkäriksi.

Vanhassa ja uudessa klinikassa hoidettiin vuoden kuluessa 3,054 potilasta. Sairaanhoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 89,380. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4.59 markkaan.

B. Kirurginen osasto.

Helmikuun 24 päivälle päivätyssä kirjeessä anoi Lääkintöhallitus että 1,500 markan vuotuinen määräraha kahden vuoden aikana, laskettuna 1 p:stä kesäkuuta 1911, myönnettäisiin huoneuston vuokraamista varten osalle osastolla työskentelevistä sairaanhoitajattarista. Tähän pyyntöön suostui K. Senaatti 14 päivänä maaliskuuta. Uuden huoneuston tarpeellista sisustamista ja kalustolla varustamista varten myönsi K. Senaatti vielä 11 päivänä elokuuta

Lääkintöhallituksen 22 päivänä heinäkuuta tekemän esityksen johdosta 1,430 markan suuruisen määrärahan.

Osastolla hoidettiin vuoden kuluessa 1,663 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 64,919. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4.65 markkaan.

C. Synnytyslaitos.

Heinäkuun 1 päivänä myönsi K. Senaatti 150 markkaa korjaustöitä varten apulaislääkärin asunnossa.

Osastolla hoidettiin vuoden kuluessa 3,019 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 22,850. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 5.68 markkaan.

D. Lastensairashuone.

Osastolla hoidettiin vuoden kuluessa 376 potilasta. Hoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 11,947. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 6.64 markkaan.

E. Korva- nenä- ja kurkkutautiosasto.

Sittenkuin Lääkintöhallitus kirjeessä 26 päivältä toukokuuta oli K. Senaatille ilmoittanut että ylimääräisen professorin A. af Forselles'in kanssa tehty vuokrakontrahti osaston huoneustosta päättyi 31 päivänä joulukuuta, sekä että professori af Forselles oli ilmoittanut olevansa halukas entisillä ehdoilla pitkittämään kontrahtia mainitusta päivästä kolmeksi vuodeksi eteenpäin, käski K. Senaatti Lääkintöhallitusta tekemään uuden kontrahdin hänen kanssaan. Kontrahti allekirjoitettiin 9 päivänä syyskuuta.

Osastolla hoidettiin vuoden kuluessa 385 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 5,468. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 8.13 markkaan.

Turun lääninsairaala.

Yleisten rakennusten Ylihallituksen 18 päivänä maaliskuuta siitä tekemän esityksen johdosta asetti K. Senaatti 4 päivänä huhtikuuta Ylihallituksen käytettäväksi 1,800 markkaa turvallisuuden kannalta tarpeelliseksi katsottujen muutosten toimeenpanemiseksi lääninsairaalan yhteydessä olevan mielisairaiden vastaanottolaitoksen kylpyhuoneissa kuin myöskin erityisten korjaustöitten teettämiseksi lämpövesihuoneissa.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 1,732 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 56,131. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.87 markkaan.

Hämeenlinnan lääninsairaala.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 739 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 19,984. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.18 markkaan.

Viipurin lääninsairaala.

Toukokuun 2 päivänä oikeutti K. Senaatti Lääkintöhallitusta etumaksuna käyttämään 21,770 markkaa 35 penniä kaluston ja tarvekalujen hankkimiseksi sairaalan yhteydessä olevaan vastaanottolaitokseen mielisairaita varten.

Toukokuun 2 päivänä nimitti K. Senaatti lääketieteen ja kirurgian tohtorin Birger Runebergin sairaalan ensimmäiseksi alilääkäriksi.

Sittenkuin H. K. Majesteettinsa Armollisella määräyksellä 12 päivältä tammikuuta oli suvainnut myöntää Senaatin käytettäväksi v. 1911 Suomen yleisiä varoja 105,495 markkaa 30 penniä kaluston ja tarvekalujen sekä koneiden hankkimiseen Viipurin lääninsairaalan vasta valmistuvaan keskuspaviljonkiin, kuitenkin ehdolla että Senaatti vuoden 1911 menoarvioehdotusta laatiessa havaitsee sanotun määrärahan valtiovarain tilaan nähden voitavan menoarvioehdotukseen ottaa, määräsi K. Senaatti tammikuun 31 päivänä että tämä Armollinen käsky oli ilmoitettava Lääkintöhallitukselle kirjelmässä Senaatista.

Lääkintöhallituksen 23 päivänä toukokuuta tekemän esityksen johdosta antoi K. Senaatti toukokuun 29 päivänä Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimeksi rakennuttaa portinvahdin suojan sairaalaan ja myönsi tarkoitusta varten 1,800 markkaa.

Maaliskuun 3 päivänä anoi Lääkintöhallitus, oheenpannen Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimesta laaditut piirustukset ja 24,295 markkaan nousevan kustannusarvion, että edellisenä syksynä rakennettavaksi otetun uuden sairaspaviljongin toiseen päähän varustettaisiin sanottujen piirustusten mukaan kolmas kerros, johon voitaisiin järjestää huoneita kahdelletoista sairaanhoitajatar oppilaalle ja neljälle sairaalan palvelijalle sekä että sanottu rahamäärä tarkoitukseen myönnettäisiin. Tämän esityksen hyväksyi Senaatti lokakuun 23 päivänä.

Kesäkuun 16 päivänä myönsi K. Senaatti 8,882 markkaa uuden raudasta ja kivestä rakennettavan aitauksen teettämiseksi sairaalan alueen ympäri.

Lokakuun 13 päivänä myönsi K. Senaatti 9,000 markkaa pintavesikaivojen, viemärien ja tasoitustöitten suorittamiseksi sairaalan alueella.

Lokakuun 27 päivänä nimitti K. Senaatti Koiviston kunnan kunnanlääkärin lääketieteen lisensiaatin Tahvo Rytkölän sairaalan kolmanneksi alilääkäriksi.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 3,159 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 60,210. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4.14 markkaan.

Mikkelin lääninsairaala.

Yleisten rakennusten ylihallituksen esityksestä myönsi K. Senaatti huhtikuun 11 päivänä 4,145 markkaa käytettäväksi ajanmukaisen vesiklosettilaitoksen rakentamiseksi sairaalaan.

Heinäkuun 28 päivänä nimitti K. Senaatti sairaalan taloudenhoitajaksi läänin kanslistin Weikko Arthur Aurasen.

Joulukuun 4 päivänä päätti K. Senaatti Lääkintöhallituksen marraskuun 14 päivänä tekemän esityksen johdosta antaa Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimeksi yhdistää sairaalan vesijohto Mikkelin kaupungin yleiseen vesijohtoon ja myönsi tarkoitusta varten tarvittavan määrärahan 990 markkaa.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 668 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 19,651. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.17 markkaan.

Kuopion lääninsairaala.

Sittenkuin sairaalan ylilääkäri esiintuomistaan syistä oli Lääkintöhallitukselle esittänyt että yksi huone sairaalan vanhan rakennuksen yläkerrassa, jota oli aijottu käyttää kuppatautia potevia sairaita varten, väliseinän kautta jaettaisiin kahteen osaan, joista toinen käytettäisiin sairaiden ruoka-astiain pesemis- ja puhdistamishuoneena, anoi Lääkintöhallitus kirjeessä maaliskuun 14 päivältä että Yleisten rakennusten Ylihallitukselle myönnettäisiin 1,500 markan suuruinen määräraha yllämainituista töistä sekä lämpövesikamiinan hankkimisesta uuteen huoneeseen koituvien kustannusten suorittamiseksi. Tämän esityksen hyväksyi K. Senaatti maaliskuun 28 päivänä.

Toukokuun 14 päivälle päivätyssä kirjeessä ilmoitti sairaalan ylilääkäri Lääkintöhallitukselle että sairaalan uusi kirurginen osasto sekä uudet talousrakennukset kyökki-, pesu- ja koneosastoineen olivat valmistuneet ja sisustetut, kuin myöskin että muutos- ja lisärakennukset vanhassa sairaalarakennuksessa alilääkärin asunnossa ja ulkohuoneissa olivat loppuunsuoritetut niin että sairaala oli valmis vastaanottamaan 172 potilasta.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairaalassa 1,587 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 36,585. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.97 markkaan.

Mustasaaren lääninsairaala.

Yleisten rakennusten Ylihallituksen 18 päivänä maaliskuuta siitä tekemän esityksen johdosta asetti K. Senaatti 4 päivänä huhtikuuta Ylihallituksen käytettäväksi 2,600 markkaa turvallisuuden kannalta tarpeellisiksi katsottujen muutosten toimeenpanemiseksi lääninsairaalan yhteydessä olevan mielisairaiden vastaanottolaitoksen kylpyhuoneissa kuin myöskin erityisten korjaustöiden teettämiseksi lämpövesikoneissa.

Toukokuun 2 päivänä nimitti K. Senaatti rautatienlääkärin lääketieteen lisensiaatti Karl Eli Holmbergin sairaalan alilääkäriksi. Alilääkäri Holmberg pyysi kuitenkin heti eron virastaan ja sai sen jo kesäkuun 16 päivänä.

Syyskuun 22 päivänä nimitti K. Senaatti lääketieteen lisensiaatti Ludvig Julius Lindström'in sairaalan alilääkäriksi.

Elokuun 11 päivänä korotettiin sairaalan saarnajan palkkio 500 markasta 700 markkaan.

Marraskuun 21 päivälle päivätyssä alamaisessa kirjelmässä esitti Lääkintöhallitus että sairaalaan saataisiin kahden nuoremman sairaanhoitajattaren sijaan, jotka itse ovat kustantaneet itselleen asunnon sairaalan ulkopuolella, ottaa yksi hierontaan perehtynyt vanhempi sairaanhoitajatar ja että tästä aiheutuva palkkauksen ero — 300 markkaa vuodessa — saataisiin käyttää asunnon vuokraamiseen viimemainitulle hoitajattarelle. Tämä esitys hyväksyttiin 8 päivänä joulukuuta.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 919 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 39,286. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.21 markkaan.

Oulun lääninsairaala.

Sittenkuin Oulun läänin rakennuskonttorin esimies oli, oheenpannen 2,000 markkaan nousevan kustannusarvion, Yleisten rakennusten Ylihallitukselle osottamassaan kirjelmässä pyytänyt Ylihallituksen toimenpidettä siihen että sanottu määrä myönnettäisiin sähköjohtojen upottamiseksi sairaalan seiniin, lähetti Ylihallitus asiassa kertyneet asiakirjat Lääkintöhallitukselle pyytäen Lääkintöhallitusta saattamaan ne perille K. Senaattiin. Alamaisessa kirjeessä elokuun 5 päivältä esitti Lääkintöhallitus asian K. Senaatille anoen määrärahan myöntämistä tarkoitukseen. Esityksen hyväksyi Senaatti syyskuun 7 päivänä.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 1,124 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 35,340. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.77 markkaan.

Loviisan yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 212 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 5,138. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.51 markkaan.

Porin yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 625 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 13,515. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.85 markkaan.

Tampereen yleinen sairashuone.

Sittenkuin Lääkintöhallitus tammikuun 24 päivänä oli K. Senaatille lähettänyt kaksi yhteensä 6,060 markkaan 50 penniin nousevaa Tampereen Höyrypuuseppä osakeyhtiön laskua sairaalaan hankituista huonekaluista ja niinikään toiminimi Christian Nissen'in 4,000 markkaan päättyvän laskun sairaalaan ostetuista koneista sekä anonut että niiden suorittamiseksi yleisistä varoista myönnettäisiin 10,060 markan 50 pennin suuruinen summa, asetti K. Senaatti helmikuun 14 päivänä nämä varat Lääkintöhallituksen käytettäviksi.

Maaliskuun 28 päivänä nimitti Lääkintöhallitus isännöitsijän Väinö Sipin sairaalan taloudenhoitajaksi.

Toukokuun 31 päivänä myönsi K. Senaatti etukäteen kaluston, tarveaineiden ja koneiden hankkimiseksi sairashuoneeseen 70,000 markkaa.

Syyskuun 22 päivänä nimitti K. Senaatti lääketieteen lisensiaatin Thure Vilhelm Eklund'in sairashuoneen toiseksi alilääkäriksi.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 810 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 21,711. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 5.58 markkaan.

Sortavalan yleinen sairashuone.

Tammikuun 20 päivänä anoi Lääkintöhallitus K. Senaatilta 6,250 markan suuruista määrärahaa uusien tarvekalujen ja koneiden hankkimiseksi sairashuoneeseen. Tammikuun 31 päivänä myönsi Senaatti anotut varat.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 651 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 19,055. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4.02 markkaan.

Joensuun yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 364 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 12,376. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.98 markkaan.

Jyväskylän yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 650 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 18,844. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.17 markkaan.

Kajaanin yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 413 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 11,180. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.12 markkaan.

Tornion yleinen sairashuone.

Kirjeessä lokakuun 4 päivältä 1910 anoi Lääkintöhallitus K. Senaatilta että yleisistä varoista myönnettäisiin 7,400 markan suuruinen määräraha sairashuoneen laajentamiseksi siten että siihen rakennettaisiin kaksi lisähuonetta, jotta sairaalan lasarettiosaston sairasvuoteiden lukua voitaisiin korottaa 10:stä 18:sta. Toukokuun 23 päivänä suostui K. Senaatti esitykseen.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 444 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 9,376. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.94 markkaan.

Nurmeksen yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 212 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 5,079. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.14 markkaan.

Savonlinnan yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 509 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 13,091. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.05 markkaan.

Yleinen sairashuone Ahvenanmaalla.

Toukokuun 9 päivälle päivätyssä kirjeessä käski K. Senaatti Lääkintöhallitusta toimimaan niin että 0.81 ha suuruinen palsta, kuuluva Pehrsbergin piirilääkärin virkataloksi Ahvenanmaalla luovutettuun kruununtaloon N:o 1 Godbyn kylässä Finströmin pitäjässä ja Ahvenanmaan kihlakunnassa, pakkoluovutuksen kautta liitettäisiin sairaalan alueeseen. Pakkoluovutus toimitettiin Turun läänin kuvernöörin välityksellä vuoden kuluessa.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 32 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 913. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 7.04 markkaan.

Rovaniemen yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 159 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 3,983. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4.57 markkaan.

Orihveden leprasairaala.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairaalassa 33 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 10,590. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.91 markkaan.

Kaikissa maamme sairashuoneissa, joista tietoja on annettu, hoidettiin v. 1911 yhteensä 65,006 henkilöä, joista 6,116 oli jääneitä vuodelta 1910 ja 58,890 vastaanotettiin vuoden kuluessa. Kaikista hoidetuista uloskirjoitettiin 42,389 terveenä, 8,416 paremmaksi tulleena, 2,946 parantumatta, 3,197 kuolleena ja 1,729 hoitamatta tahi muihin sairashuoneisiin siirrettynä; seuraavaan vuoteen jäi 6,329 henkilöä. Sairashoitopäivien yhteinen lukumäärä oli 2,320,864.

Taulu II näyttää joka eri sairashuoneessa hoidettujen lukumäärän, hoidon tuloksen sekä hoitopäivien luvun.

Jako eri sairashuoneita kohti käy selville seuraavasta yhteensovittelusta:

	Uloskirjoitetut.					Vuoteen 1911 jäänеitä.	Hoidettujen yhteinen lukumäärä.	Sairashoitopäivien lukumäärä.	Sairashoitopäivien keskimäärä.
	Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Valtion mielisairaslaitokset	131	139	172	49	1	1,398	1,890	489,141	258.8
Kunnalliset ja yksityiset mielisairaalat.....	124	212	183	87	11	722	1,339	274,076	204.7
Yleisten sairashuoneitten lasarettiosastot	9,842	2,279	722	1,005	726	1,039	15,613	391,078	25.0
Yleisten sairashuoneitten syfiliittiset osastot.....	3,665	103	54	52	27	446	4,347	132,378	30.5
Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet.....	2,081	52	37	20	35	239	2,464	78,624	31.9
Leprasairaala	—	—	2	6	—	26	34	10,590	311.5
Lapsenpäästölaitokset	8,928	123	57	37	174	188	9,507	78,502	8.3
Vankilan sairaalat.....	493	144	51	29	6	53	776	20,452	26.4
Rautatien lasaretit	89	32	12	2	17	3	155	2,850	18.4
Kolera sairaalat.....	3	—	—	—	—	—	3	10	3.3
Keuhkotautiparantolat.....	104	626	214	115	3	297	1,359	101,139	74.4
Kunnalliset ja yleiset rairashuon.	16,929	4,706	1,442	1,795	729	1,918	27,519	742,024	27.0
Yhteensä	42,389	8,416	2,946	3,197	1,729	6,329	65,006	2,320,864	35,7

Jokaista maamme sairashuoneissa v. 1911 hoidettua potilasta kohti tulee keskimäärin 36,7 hoitopäivää. Jos tässä laskelmassa jätämme lukuunottamatta mielisairaalat ja lapsenpäästölaitokset, joitten yhteenlasketut potilaat ja hoitopäivät tekivät 12,736 ja 841,719, tulee jokaista muissa sairashuoneissa hoidettua henkilöä kohti 28,3 sairashoitopäivää.

Kaikista hoidetuista on keskimäärin 65,21 prosenttia uloskirjoitettu terveenä, 12,95 prosenttia paremmaksi tulleena, 4,53 prosenttia parantumatta ja 4,92 prosenttia hoitamatta; 2,66 prosenttia on kuollut ja 9,73 prosenttia jäänyt seuraavaan vuoteen.

Eri sairashuoneet näyttävät tässä suhteessa seuraavat suhteet, laskettuina prosentissa hoidetuista:

	Terveitä.	Paremmaksi tulleita.	Parantumatta.	Kuolleita.	Hoitamatta.	Seuraavaan vuoteen jääneitä.
Valtion mielisairaalat (paitsi turvalaitokset)	8.0	8.4	10.4	2.4	0.1	70.7
Kunnalliset ja yksityiset mielisairaalat.....	9.3	15.8	13.7	6.5	0.8	53.9
Yleisten sairashuoneitten lasarettiosastot	63.0	14.6	4.6	6.4	4.7	6.7
» » syfiliittiset osastot....	84.3	2.4	1.2	1.2	0.6	10.3
Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet	84.5	2.1	1.5	0.8	1.4	9.7
Lapsenpäästölaitokset.....	93.9	1.3	0.6	0.4	1.8	2.0
Vankilan sairaalat.....	63.5	18.6	6.6	3.7	0.8	6.8
Rautatien lasaretit	57.4	20.7	7.7	1.3	11.0	1.9
Keuhkotautiparantolat.....	7.7	46.1	15.7	8.5	0.2	21.8
Kunnalliset ja yleiset sairashuoneet	61.5	17.1	5.2	6.5	2.7	7.0

Keskimäärin oli maamme sairashuoneissa jokaisena päivänä vuodessa:

Valtion mielisairaslaitoksissa	1,340	henkilöä.
Kunnallisissa ja yksityisissä mielisairaaloissa	751	»
Yleisten sairashuoneitten lasarettiosastoilla	1,071	»
» » syfiliittisillä osastoilla	363	»
Ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa	215	»
Leprasairaalassa	29	»
Lapsenpäästölaitoksissa	215	»
Vankilain sairaaloissa	56	»
Rautatien lasareteissa	8	»
Keuhkotautiparantoloissa	277	»
Kunnallisissa ja yksityisissä sairashuoneissa	2,033	»
Yhteensä	6,358	henkilöä.

Potilasmäärä valtion sairashuoneissa on kuten tavallista vaihdellut eri vuoden-aikoina. Useimmissa maamme sairashuoneissa on korkein luku yht'-aikaa hoidettuja ajottain ollut sairasvuodelukua suurempi, syystä että on ollut mahdotonta kieltää paikkaa sairailta, jotka ovat olleet hoidon välttämättömässä tarpeessa.

Taulu 17, jonka lääkintöneuvos L. W. Fagerlund on laatinut, osottaa maassa 31 p. joulukuuta 1911 löytyvät lepratautia sairastavat henkilöt, jaettuina kuntien ja läänien mukaan kuin myöskin kuinka monta näistä sairaista hoidettiin sairashoitolaitoksissa.

Kustannukset maan yleisillä varoilla ylläpidetyistä siviili sairashuoneista nousivat vuonna 1911 3,688,427 markkaan 38 penniin, lukuunottamatta niitä apurahoja, joilla valtio avusti yksityisiä ja kunnallisia sairashuoneita. Yllämainittuihin kustannuksiin sisältyvät menot *palkkauksista* 1,139,724 markalla 43 pennillä, *ruuanpidosta* 1,132,333 markalla, *lääkkeistä ja sideaineista* 342,899 markalla 8 pennillä, *polttopuista ja valaistuksesta* 504,596 markalla 98 pennillä, sekä *tarvekalujen kunnossa pidosta* 254,291 markalla 96 pennillä. — *Sairashoitopäivien* yhteinen lukumäärä nousee kysymyksessä olevissa sairashuoneissa 1,126,436. *Hoidettujen* lukumäärä on 27,507. Menot jokaisesta hoidokkaasta ovat siis keskimäärin olleet 134 markkaa 9 penniä. Menot hoitopäivää ja henkilöä kohti ovat olleet 3 markkaa 27 penniä, josta palkkauksiin 101.1 penniä, ravintoon 100.5 penniä, lääkkeisiin ja sideaineisiin 30.4 penniä, polttopuihin ja valaistukseen 44.8 penniä sekä tarvekalujen kunnossapitoon 22.6 penniä. Koko kustannukseen nähden tekevät menot palkkauksista 30.9 prosenttia, ruuanpidosta 30.6 prosenttia, lääkkeistä ja sideaineista 9.3 prosenttia, polttopuista ja valaistuksesta 13.7 prosenttia sekä tarvekalujen kunnossa pidosta 6.9 prosenttia.

Kustannukset Lääkintöhallituksen hoidon alla olevista sairashoitolaitoksista, yleinen sairashuone Helsingissä ja leprasairaala Orihvedellä poisluettuna, nousevat 2,691,404 markkaan 16 penniin, josta palkkauksiin menee 847,991 markkaa 25 penniä, ravintoon 884,528 markkaa 40 penniä, lääkkeisiin ja sideaineisiin 187,121 markkaa 19 penniä, polttopuihin ja valaistukseen 365,401 markkaa 23 penniä sekä tarvekalujen kunnossa pitoon 201,484 markkaa 30 penniä. Hoidokkaitten lukumäärä on 18,977 ja sairashoitopäivien lukumäärä 921,282. Jokainen hoidokas on keskimäärin maksanut 141 markkaa 82 penniä. Keskimääräiset menot päivää ja henkilöä kohti ovat olleet 2 markkaa 92 penniä, johon summaan menot palkkauksista sisältyvät 92.0 pennillä, ravinnosta 96.0 pennillä, lääkkeistä ja sideaineista 20,3 pennillä, polttopuista ja valaistuksesta 39.7 pennillä sekä tarvekalujen kunnossa pidosta 21.9 pennillä.

Taulu III osoittaa menot ja tulot joka sairashuonetta kohti erikseen.

Jos laskemme kustannukset jokaisesta vuoden kuluessa hoidetusta henkilöstä, nousee se eri sairashoitolaitoksissa seuraaviin määriin:

Läänin yleisissa sairashuoneissa	91	markkaan	21	penniin.
Yleisissä sairashuoneissa	97	»	38	»
Ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa	91	»	18	»
Leprasairaalassa	934	»	09	»
Mielisairaaloissa	717	»	34	»
Lapsenpäästölaitoksissa	12	»	57	»
Helsingin yleisessä sairashuoneessa	113	»	71	»

Kustannukset jokaisesta hoidokkaasta ovat tarkempien, yksityiskohtiin menevien, laskujen mukaan olleet:

Mielisairaslaitoksissa:

Keskuslaitoksissa	732	markkaa	49	penniä.
Turvalaitoksissa	640	»	69	»

Sekä erityisesti:

Lapinlahden keskuslaitoksessa	941	markkaa	66	penniä.
Niuvanniemen »	652	»	11	»
Pitkäniemen »	725	»	85	»
Käkisalmen turvalaitoksessa	637	»	60	»
Seilin »	649	»	06	»

Helsingin yleisessä sairashuoneessa:

Kirurgisella osastolla	181	markkaa	59	penniä
Lapsenpäästö »	43	»	01	»

Lapsi	osastolla	.....	210 markkaa	80	penniä.
Otiatrisella	»	.....	115 »	48	»
Muilla osastoilla yhteensä		.....	134 »	46	»

Mainitut menot yleisissä sairashuoneissa eivät kuitenkaan yksinomaan ole suoritetut yleisillä varoilla. Vuodemaksuja on läänien rahastoihin vuonna 1911 sairashuoneitten taloudenhoitajien kautta maksettu 890,533 markkaa 28 penniä ja muita sairashuoneille lankeavia tuloja on ollut 16,298 markkaa 94 penniä, siis yhteensä 906,832 markkaa 22 penniä. Jos tämä summa vedetään pois kokonaissummasta 3,688,427 markasta 38 pennistä jää 2,781,595 markkaa 16 penniä, jotka siten osoittavat valtiolaitoksen menot siviilisairashuoneista vuoden kuluessa. Jos otamme lukuun yleisillä varoilla joko kokonaan tai osittain ylläpidetyt lapsenpäästölaitokset, joitten menot nousivat 98,235 markkaan 55 penniin (josta kuitenkin on vedettävä pois ylöskannetut vuodemaksut 2,200 markkaa), nousee summa 2,877,630 markkaan 71 penniin. Ne menot, joita valtio on saanut suorittaa jokaisesta sen siviilisairashuoneissa hoidetusta henkilöstä nousevat siis 2 markkaan 46.9 penniin päivää kohti, jotavastoin menot joka henkilöä kohti, joka on hoidettu kaikissa valtion siviilisairashuoneissa sekä valtion joko kokonaan tahi osittain ylläpitämissä lapsenpäästölaitoksissa, ovat 2 markkaa 42.4 penniä.

Seuraava yhteensovittelu näyttää kuinka menot jakaantuvat valtion sairashuoneitten kesken läänittäin.

	Sairashoitopäivien kokonaisluku.	Koko sairashuonetta kohti.				Päivää ja henkeä kohti.		
		Menot sairaitten ravitsemisesta.		Kokonaismenot yhteensä.		Ravitsemi-nen.	Kokonais-menot.	
		Smk.	pnä	Smk.	pnä	pnä	Smk.	pnä
Uudenmaan lääni.								
Helsinki: Yleinen sairashuone. (Vanha ja uusi) klinikka, Kirurginen sairashuone, Lapsenpäästölaitos, Lapsisairashuone, Otiatrinen sairashuone,) Lapinlahden keskuslaitos, Ylimääräinen veneerinen sairashuone Gumtäcktissä .. Loviisan yleinen sairashuone	282,099	326,564	07	1,252,347	02	115.7	4	43.9
Turun ja Porin lääni.								
Turun lääninsairashuone ..... Porin yleinen sairashuone ..... Ahvenanmaan yleinen sairashuone ..... Seilin turvalaitos.....	93,876	80,774	41	249,056	55	90.9	2	65.3

	Sairashoitopäivien kokonaisluku.	Koko sairashuonetta kohti.				Päivää ja henkeä kohti.		
		Menot sairaitten ravitsemisesta.		Kokonaismenot yhteensä.		Ravitsemi-nen.	Kokonais-menot.	
		Smk.	p:ä	Smk.	p:ä	p:ä	Smk.	p:ä
Hämeen lääni.								
Hämeen lääninsairashuone								
Tampereen yleinen sairashuone.....	238,080	226,544	02	674,214	32	95.1	2	83.1
Pitkäniemen keskuslaitos.....								
Orihveden leprasairaala.....								
Viipurin lääni.								
Viipurin lääninsairashuone								
» ylimäär. veneerinen sairashuone I....								
» » » » II....								
Sortavalan yleinen sairashuone	167,820	157,470	—	525,626	11	93.8	3	11.4
» ylimäär. veneerinen sairashuone I..								
» » » » II..								
Käkisalmen turvalaitos								
Mikkelin lääni.								
Mikkelin yleinen sairashuone.....								
Savonlinnan yleinen sairashuone	34,231	35,028	30	107,890	43	102.3	3	15.1
» ylimäär. veneerinen sairashuone ..								
Kuopion lääni.								
Kuopion lääninsairashuone								
» ylimääräinen veneerinen sairashuone..								
Joensuun yleinen sairashuone	179,630	177,241	23	485,043	49	98.5	2	70.1
Nurmeksen » »								
Niuvanniemen keskuslaitos.....								
Tohmajärven veneerinen sairashuone								
Vaasan lääni.								
Vaasan lääninsairashuone.....	58,130	59,066	44	185,976	04	101.6	3	19.9
Jyväskylän yleinen sairashuone.....								
Oulun lääni.								
Oulun lääninsairashuone								
» ylimääräinen veneerinen sairashuone....								
Tornion yleinen sairashuone	72,470	71,372	18	208,273	42	98.4	2	73.6
» ylimääräinen veneerinen sairashuone..								
Kajaanin yleinen sairashuone								
Rovaniemen » »								

Yleisten sairashuoneitten lasarettiosastot.

Lääninsairaaloissa on vuoden kuluessa hoidettu 7,325 henkilöä. Tästä määrästä uloskirjoitettiin:

4,993	eli 68.17	prosenttia,	*terveenä;*
904	» 12,34	»	*paremmaksi tulleena;*
269	» 3.67	»	*parantumatta;*
418	» 5.71	»	*kuolleena;*
313	» 4.27	»	*hoitamatta;*
428	» 5.84	»	jäi seuraavaan vuoteen.

Yleisissä sairashuoneissa hoidettiin 3,879 henkilöä ja uloskirjoitettiin:

2,764	eli 71.26	prosenttia,	*terveenä;*
424	» 10.93	»	*paremmaksi tulleena;*
141	» 3.63	»	*parantumatta;*
222	» 5.72	»	*kuolleena;*
62	» 1.60	»	*hoitamatta;*
266	» 6.86	»	jäi seuraavaan vuoteen.

Helsingin yleisessä sairashuoneessa hoidettiin 4,409 henkilöä. Näistä uloskirjoitettiin:

2,085	eli 47.29	prosenttia,	*terveenä;*
951	» 21.57	»	*paremmaksi tulleena;*
312	» 7.08	»	*parantumatta;*
365	» 8.28	»	*kuolleena;*
351	» 7.96	»	*hoitamatta;*
345	» 7.82	»	jäi seuraavaan vuoteen.

Silmätaudit esiintyivät lukuisasti ja oli niitten kokonaissumma 909. Näistä hoidettiin 449 Helsingin yleisessä sairashuoneessa, 257 läänien yleisissä sairashuoneissa ja 203 muissa yleisissä sairashuoneissa. Eri sairashuoneissa hoidettujen silmätautien lukumäärä osoittanee jossain määrin näitten tautien esiintymistä eri osissa maata.

Turun lääninsairaalassa hoidettiin	.....	14	silmätauti tapausta
Hämeenlinnan »	»	15	» »
Viipurin »	»	3	» »
Mikkelin »	»	37	» »
Kuopion »	»	130	» »
Mustasaaren »	»	6	» »
Oulun »	»	52	» »
Loviisan yleisessä sairashuoneessa hoidettiin	....	3	» »
Porin »	» »	22	» »

Godbyn	yleisessä	sairashuoneessa	hoidettiin	....	1	silmätauti	tapausta
Tampereen	»	»	»	....	12	»	»
Sortavalan	»	»	»	....	11	»	»
Savonlinnan	»	»	»	....	10	»	»
Joensuun	»	»	»	....	11	»	»
Nurmeksen	»	»	»	....	24	»	»
Jyväskylän	»	»	»	....	42	»	»
Tornion	»	»	»	....	28	»	»
Kajaanin	»	»	»	....	27	»	»
Rovaniemen	»	»	»	....	12	»	»

Silmän sidekalvo oli sairastunut 216 tapauksessa, sarveiskalvo 332 tapauksessa ja värikalvo (iris) 41 tapauksessa. Sidekalvon taudeista oli *trachomi* yleisin ja esiintyi 133 henkilössä; katarali conjunctivitin takia hoidettiin 4 henkilöä, phlyktenuläri conjunctivitin takia 67 henkilöä, gonorrhœisen conjunctivitin takia 11 henkilöä ja conjunctivitis diphterican takia 1 henkilöä.

Sarveiskalvon taudeista esiintyi keratitis 99 hoidokkaassa, haavat 165, luecoma 29 ja staphyloma 10 hoidokkaassa.

Erityisiä kaihimuotoja tavattiin 122 tapauksessa.

Niitten tautien joukossa, jonka takia suurempi määrä potilaita on saanut yleisissä sairashoitolaitoksissa hoitoa, ottavat *tuberkeli taudit* huomattavan sijan. Näitten taudinkohtausten luku oli 1,160, joista 178 *keuhkotautia*. *Nivelleini* sattui 149 tapauksessa, 108 kertaa äkillisenä ja 41 kertaa kroonillisena. *Anaemia* tapausten luku oli 68, *anaemia perniciosan* 42. *Äkillinen mahakatarri* sattui 15 kertaa, *kroonillinen* 39 kertaa, *mahalaukun laajennus* 19 kertaa, *mahahaava* 124 kertaa, *suolikatarri* 180 kertaa, — 106 kertaa äkillisenä ja 74 kertaa kroonillisena. — *Pahanlaatuiset kasvannaiset* tavattiin 1,258 tapauksessa, joista *sarcomi* 79 tapauksessa ja *canceri* 748 tapauksessa. *Syöpä* (cancer) sijaitsi 224 tapauksessa mahalaukussa, 10 tapauksessa maksassa, 21 tapauksessa suolistossa, 34 tapauksessa peräsuolessa, 18 tapauksessa vatsakalvossa, 7 tapauksessa rakossa, 14 tapauksessa miesten siitinelimistöissä, 86 tapauksessa kohdussa, 19 tapauksessa munasarjassa, 9 tapauksessa emättimessä, 54 tapauksessa rinnoissa, 11 tapauksessa henkitorvessa, 39 tapauksessa ruokatorvessa, 10 tapauksessa kielessä, 145 tapauksessa suussa ja huulissa, 8 tapauksessa leuvassa, 33 tapauksessa kasvoissa sekä 6 tapauksessa muissa ruumiinosissa.

Taulu V antaa likemmän selityksen niistä taudintapauksista joita hoidettiin lasarettiosastoilla.

Kuten edellisinä vuosina on myöskin vuonna 1911 opintokurssia sairaanhoitajattaria varten pantu toimeen Turun, Viipurin, Mikkelin, Kuopion, Oulun, Hämeenlinnan ja Mustasaaren lääninsairaaloissa.

Taulu osoittava valtion yleisissä sairas-

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Suonen sitomiset ja hermoston leikkaukset.						
Ligatura art. carotidis commun	1	Vulnus sclopetarium	—	—	—	1
» » iliacae	1	Sarcoma pelvis	—	1	—	—
» » »	1	Vulnus incisum	—	—	—	1
» » femoralis	2	Aneurysma post vuln. incis.	2	—	—	—
» » »	1	Vulnus incisum	1	—	—	—
» » axillar. vel brachial. ...	1	Vulnus sclopetar.	1	—	—	—
» » » » » ...	2	Vulnus incisum	2	—	—	—
» » radialis	2	Vulnus incisum	1	—	—	1
» » coronarii lab. sup.	1	Haemangioma	1	—	—	—
» » mammaria intern.	4	Vulnus incisum	4	—	—	—
» aliarum arteriarum	21	Vulnus incis., dilacerat, contus	7	—	—	—
» circularis subcutanea	1	Haemangicma	1	—	—	—
» venae jugularis	1	Vulnus incisum	1	—	—	—
» » saphen. magn.	1	Vulnus incisum	1	—	—	—
» » » »	11	Varices	9	—	—	—
» » saph. magn. et exstirp.	5	Varices	5	—	—	—
» aliarum venarum	1	Aneurysma	1	—	—	—
» » »	1	Vulnus incisum	1	—	—	—
» » »	2	Ulcus. varic. cruris	2	—	—	—
Resectio v. saphen. magn.	1	Ulcus cruris	1	—	—	—
Exstirpatio	4	Varices	4	—	—	—
Evacuatio sinus lateralis	4	Trombosis	2	1	—	1
» » lat. et ligat. v. jugul.	5	Trombophlebitis	2	—	—	3
Operatio pro	1	Meningocele	—	—	—	1
» »	4	Cephalocele	3	—	—	1
» »	1	Myelocele	1	—	—	—
» »	6	Spina bifida	5	—	—	1
Exstirpatio	3	Tumor cerebelli	1	—	—	2
Resectio	1	Prolaps. cerebri	1	—	—	—
Incisio et exploratio cerebri et cerebelli	2	Tumor cerebelli. Meningitis	—	—	—	2
» » »	4	Abscessus cerebri?	4	—	—	—
» et canalisatio	1	Cysta cerebri	—	—	—	1
» »	10	Abscessus cerebri	2	1	1	6
Resectio nervi	4	Neuralgia n. trigemini	4	—	—	—
Neuroraphia	5	Vulnus incisum	4	—	1	—
»	5	Dilaceratio	2	—	—	—

huoneissa v. 1911 tehdyt leikkaukset.

Rovaniemi.	Kajaani.	Tornio.	Jyväskylä.	Nurmes.	Joensuu.	Savonlinna.	Sortavala.	Tampere.	Godby.	Pori.	Loviisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Helsinki. Korvatautien osasto.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.	Edellisiltä vuodelta jääneitä potilaita.	Muu lisätauti.	Kuolemansyy. Oheenlittynyt haavainfekt.	Leikkaus.	Tauti.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	•	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	6	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputolus.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Neurolysis	1	Synaechiae n. radialis	1	—	—	—
Injectio alcohol absolut.	4	Neuralgia n. trigemini	—	4	—	—
Resectio aneurysm. arterio-venos	1	Aneurysma art. orbital.	1	—	—	—
Incisio et explorat. n. radial.	1	Paralysis	1	—	—	—
Punctio lumbalis	1	Meningitis	—	—	—	1
Arterioraphia	1	Vulnus incis.	1	—	—	—
Luiston ja nivelten leikkaukset.						
Amputatsionit.						
Amputatio humeri	1	Ulcera tuberc. permagn.	1	—	—	—
» »	1	Carcinoma	1	—	—	—
» »	1	Sarcoma	1	—	—	—
» »	1	Vulnus sclopetarium	1	—	—	—
» »	1	Septicaemia	—	—	—	1
» »	1	Gangraena	1	—	—	—
» »	3	Dilaceratio	2	—	—	1
» antebrachii	1	Arthritis suppurat.	1	—	—	—
» »	1	Vulnus incis. man.	1	—	—	—
» »	1	Amputatio traumatica	1	—	—	—
» »	3	Dilaceratio	3	—	—	—
» »	1	Osteosarcoma	1	—	—	—
» »	1	Fractura compl.	1	—	—	—
» metacarpi	1	Vulnus	1	—	—	—
» »	1	Trauma	1	—	—	—
» femoris	1	Phlegmone femoris et septicaem.	1	—	—	—
» »	1	Fractura iterata	1	—	—	—
» »	12	Gangraena	8	1	—	3
» »	5	Gonitis purulent. seu tubercul.	4	—	—	1
» »	5	Sarcoma	5	—	—	—
» »	5	Dilaceratio	4	—	—	1
» »	3	Fractura complicata	3	—	—	—
» »	1	Elephanthiasis et lupus	1	—	—	—
» »	1	Osteomyelitis	1	—	—	—
» »	1	Amputatio traumatica	—	—	—	1
» » (Gritti)	4	Gangraena	3	—	1	—
» cruris	15	Gangraena	12	2	—	1
» »	1	Lepra	—	—	1	—
» »	8	Dilaceratio	7	—	—	1

	Rovaniemi.	Kajaani.	Tornio.	Jyväskylä.	Nurmes.	Joensuu.	Savonlinna.	Sortavala.	Tampere.	Godby.	Pori.	Loviisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Korvatautien osasto.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.	Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Muu lisätauti.	Oheenliittyneet haavataudit.	Leikkaus.	Tauti.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
																			1					4						
																								1						
																			1										1	
																			1											
																	1													
																1														
																			1										1	

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Amputatio cruris	4	Tuberculosis	4	—	—	—
» »	1	Sarcoma	1	—	—	—
» »	3	Carcinoma	2	—	—	1
» »	4	Fractura compl. comminut.	3	—	—	1
» » (Pirogoff)	2	Gangraena	1	1	—	—
» metatarsi	1	Dilaceratio	—	—	1	—
» »	4	Gangraena	2	1	—	1
» »	1	Congelatio	1	—	—	—
» digitor. man. et ped.	2	Anchylosis. Contractura	2	—	—	—
» » » » »	60	Dilaceratio	24	—	—	—
» » » » »	15	Necrosis, tuberculosis	13	1	—	—
» » » » »	29	Vuln. incis., sclopet., lacerat.	29	—	—	—
» » » » »	4	Gangraena	2	1	—	1
» » » » »	5	Congelatio	5	—	—	—
» » » » »	2	Amputatio traumat.	2	—	—	—
Reamputatio	8	Defect. cutis post. operat.	6	2	—	—
Nivelestä poikkileikkaamiset.						
Exarticulatio humeri	1	Combustio gr. III	1	—	—	—
» manus	2	Dilaceratio	2	—	—	—
» femoris	1	Sarcoma	1	—	—	—
» cruris	1	Gangraena sept.	—	—	—	1
» pedis	1	Ulcus post operat. Chopart	1	—	—	—
» » subtalo (Lisfrancs)	1	Carcinoma pedis	1	—	—	—
» » » (Chopart)	1	Gangraena	1	—	—	—
» metatarsi	1	Caries	1	—	—	—
» »	1	Gangraena	1	—	—	—
» metacarpi	1	Vulnus	1	—	—	—
» digitor. ped. et man.	13	Dilaceratio	7	—	—	—
» » »	9	Necrosis	1	—	—	—
» » »	4	Tuberculosis	4	—	—	—
» » »	1	Tumor	1	—	—	—
» » »	4	Contractura	2	—	—	
» » »	8	Gangraena	7	—	—	1
» » »	1	Congelatio	1	—	—	—
» » »	1	Syndactylon	1	—	—	—
» » »	1	Digit. supernumerar	1	—	—	—
» » »	11	Varia	11	—	—	—
» et amput. digit. ped. et man.	11	Dilaceratio	11	—	—	—

	Kuolemansyy.			Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
	Tauti.	Leikkaus.	Muu lisätauti.	
Rovaniemi.	—	—	—	—
Kajaani.	—	—	—	—
Tornio.	—	—	—	—
Jyväskylä.	—	—	—	—
Nurmes.	—	—	—	—
Joensuu.	—	—	—	—
Savonlinna.	—	—	—	—
Sortavala.	—	—	—	—
Tampere.	—	—	—	—
Godby.	—	—	—	—
Pori.	—	—	—	—
Loviisa.	—	—	—	—
Oulu.	—	—	—	—
Mustasaari.	—	—	—	—
Kuopio.	—	—	—	—
Mikkeli.	—	—	—	—
Viipuri.	—	—	—	—
Hämeenlinna.	—	—	—	—
Turku.	—	—	—	—
Helsinki.				
Korvatautien osasto.	—	—	—	—
Silmätautien osasto.	—	—	—	—
Naistautien osasto.	—	—	—	—
Poliklinikka.	—	—	—	—
Kirurgillinen osasto.	—	—	—	—
Edelliseltä vuodelta jäänеitä potilaita.	—	—	—	—
Muu lisätauti.	—	—	—	—
Oheenliittyvyt haavainfekt.	—	—	—	—
Leikkaus.	—	—	—	—
Tauti.	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Exarticulatio et amput. digit. ped. et man.	1	Vulnus sclopetar.	1	—	—	—
» » » »	3	Congelatio	3	—	—	—
» » » »	1	Amputatio traumat.	1	—	—	—
» » » »	1	Gangraena et tendovaginit.	1	—	—	—
Resektionit, osteotomiat y. m.						
Resectio maxill. superior.	1	Carcinoma	1	—	—	—
» » »	2	Sarcoma	2	—	—	—
» » inferior.	1	Carcinoma	1	—	—	—
» » »	1	Epulis	1	—	—	—
» scapulae	1	Sarcoma	1	—	—	—
» artic. scapulo-humeral.	1	Luxatio inveterata	1	—	—	—
» » » »	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» » cubiti	17	Tuberculosis	13	1	3	—
» » »	1	Anchylosis	1	—	—	—
» » »	1	Fract. deform. consolid.	1	—	—	—
» » »	1	Arthritis deformans	1	—	—	—
» » radio-carpal.	7	Tuberculosis	5	—	2	—
» » » »	1	Necrosis. oss. carpi	1	—	—	—
» » coxae	13	Tuberculosis	10	1	1	1
» »	2	Arthritis deformans	2	—	—	—
» »	1	Osteomyelitis	1	—	—	—
» »	1	Fractura colli femoris	—	—	1	—
» » genus	18	Tuberculosis	14	4	—	—
» » »	2	Contractura	2	—	—	—
» » talo-cruralis	2	Arthropatia tabetica	2	—	—	—
» » » »	6	Tuberculosis	5	1	—	—
» » » »	1	Osteomyelitis	—	1	—	—
» » » »	1	Pes varus	1	—	—	—
» oss. ischii	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» art. sacro. iliaca	1	Tuberculosis	—	—	—	1
» oss. tarsi	3	Tuberculosis	3	—	—	—
» cuneiformis tarsi	1	Tuberc. articul. Lisfrancs	1	—	—	—
» » » »	2	Pes varus	2	—	—	—
» » tarsi, achillotenotomia.	3	Pes varus paralyticus	3	—	—	—
» capituli metatarsi I	3	Hallux valgus	3	—	—	—
» calcanei	1	Ulcus neuropaticum	1	—	—	—
» oss. metacarpi, metatarsi et dig.	14	Tuberculosis	14	—	—	—
» » » »	2	Vulnus	2	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Resectio oss. metacarpi, metatarsi et dig.	1	Arthritis purulenta	1	—	—	—
» » » »	1	Deformatio post fracturam	1	—	—	—
» » » »	2	Necrosis	1	1	—	—
» oss. variorum	2	Fractura. Resid. post. operat.	1	—	—	1
» costar.	17	Empyema thoracis	15	—	—	2
» »	10	Caries	8	—	—	1
» »	3	Tuberculosis	3	—	—	—
» »	2	Abscess. subphrenicus	2	—	—	—
» »	4	Vulnus incis. thoracis	4	—	—	—
» »	2	Actinomycosis	—	1	1	—
» »	1	Peripleuritis	—	1	—	—
» »	1	Fractura commin. compl.	1	—	—	—
» » et operat. plastica	1	Fistul. bronchial. et empyem.	—	1	—	—
Resectio costae et thoracotomia	81	Empyema thoracis	58	5	3	14
» » »	1	Gangraena pulmonum	1	—	—	—
» » »	1	Pyopneumothorax	—	—	—	1
» » »	1	Sarcoma thoracis	—	—	—	1
» » »	1	Vulnus penetrans	—	—	—	1
» » »	1	Caries	1	—	—	—
» » et thoracoplastia (Estlander)	13	Empyema chr.	7	3	1	2
» » » (Scheede)	2	Empyema chr.	1	—	—	1
» et osteoraphia oss. varior.	17	Pseudoarthrosis	15	—	2	—
» » »	6	Fractura deform. consolid.	6	—	—	—
» costae et scapul. et thoracopl.	1	Empyema thoracis	1	—	—	—
Arthrectomia genus	4	Gonitis suppurat.	3	1	—	—
» »	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» cubiti	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» talo-cruralis	1	Arthritis tuberculosis	1	—	—	—
Osteotomia femoris	2	Deformatio extrem.	2	—	—	—
» »	2	Genu valgum	2	—	—	—
» »	1	Subluxatio et anchylos. gen. p. resect.	1	—	—	—
» supracondylica	1	Genu valgum rachit.	1	—	—	—
» tibiae	1	Deformatio extrem.	1	—	—	—
Osteoclasia radii	1	Fractura deform. consolid.	1	—	—	—
» femoris	1	Fractura deform. consolid.	1	—	—	—
» tibiae	1	Genu valgum	1	—	—	—
» »	1	Fractura deform. consolid.	1	—	—	—

| | Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil. | Kuolemansyy. | | Edelliseltä vuodelta jäänetiä potilaita. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Osteoclasia cruris	1	Crus recurvatum	1	—	—	—
» oss. varior.	3	Deformatio extrem.	3	—	—	—
Osteoraphia	3	Pseudarthrosis	—	3	—	—
»	17	Fractura spl. seu. complicat.	13	2	1	1
»	2	Luxatio claviculae	2	—	—	—
Patelloraphia	14	Fractura	13	1	—	—
Laminectomia	1	Fractura vertebrae	—	—	1	—
Repositio cruenta fracturae	8	Dislocatio irreponabilis	7	—	—	1
Excisio proc. styloid ulnae	1	Fractura	1	—	—	—
Punkteeraukset ja arthrotomiat.						
Punctio articulation. variar.	3	Haemarthron	3	—	—	—
» » »	4	Gonitis seropurulenta	4	—	—	—
» » »	1	Synovitis	1	—	—	—
» » »	3	Arthritis tuberculosa	3	—	—	—
» articul. et injectio jodoform.	8	Tuberculosis	7	1	—	—
» » » »	15	Arthritis	7	8	—	—
» » » sublimat	1	Synovitis gen.	1	—	—	—
» » » acid. carbol.	16	Synovitis gen.	13	3	—	—
» » » tinct. jodii.	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» » » » »	11	Hydarthron	8	—	3	—
Punctio	8	Haematoma scroti	8	—	—	—
» bursar. variar.	5	Bursitis	4	—	—	—
» et lavatio	51	Abscess. tuberc. et congest.	37	—	4	—
» et injectio jodoform	36	Abscess. tuberc. et congest.	23	8	4	—
» abdominis	28	Ascites	19	3	4	2
» et aspiratio thoracis	73	Pleuritis seros. seu. purulent.	63	9	1	—
» » » (Perthe).	2	Empyema	1	1	—	—
Arthrotomia art. scapulo-humeralis	1	Fractura colli humeri	—	—	—	1
» » » »	1	Arthritis suppurat.	—	—	1	—
» » cubiti	1	Arthritis suppurat.	—	—	1	—
» » coxae	3	Coxitis	—	—	3	—
» » genus	25	Arthritis purulenta	21	—	—	4
» » »	3	Vuln. incis. penetr.	3	—	—	—
» » »	3	Tuberculosis	3	—	—	—
» » »	1	Vulnus sclopetar.	1	—	—	—
» » »	1	Mus articular.	1	—	—	—
» » talo-crural.	6	Arthritis tuberculos.	5	1	—	—
» » radio-carpal.	1	Arthritis	1	—	—	—

| Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil. | Kuolemansyy. | | | Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen loppütulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Arthrotomia art. metacarp. phalang I	2	Arthritis purulenta	2	—	—	—
Thoracotomia et canalisat. intercostal	10	Empyema thoracis	6	2	—	2
Injectio chloreti Zincici (Lannelongve)	1	Tuberculosis	—	1	—	—
Sijoiltaan menneitten nivelten paikalleen asettaminen.						
Repositio luxationis	6	Mandibulae	—	—	—	—
» »	64	Humeri	6	1	—	—
» »	13	Antibrachii	4	—	—	—
» »	3	Radii seu ulnae	—	—	—	—
» »	6	Capituli radii	—	—	—	—
» »	8	Femoris	6	—	—	—
» »	4	Patellae	3	—	—	—
» »	1	Genus	1	—	—	—
» »	23	Digitorum	1	—	—	—
» » per arthrotomiam.	8	Luxatio inveterata oss. varior.	4	—	2	2
» » » .	7	Coxae congeniti	6	1	—	—
Nivelten ojentamiset, redressionit y. m.						
Extensio violenta cubiti	3	Contractura	3	—	—	—
» » coxae	5	Contractura p. coxit. tuberc.	5	—	—	—
» » »	2	Osteomyelitis	2	—	—	—
» » genus	8	Contractura	7	1	—	—
» » »	2	Gonitis tuberculosa	2	—	—	—
» » artic. humero-scapular	1	Rigiditas post resection.	1	—	—	—
Hyperflexio coxae	12	Ischias	10	2	—	—
Redressio violenta	14	Pes eqvin. vel eqvin. var.	13	—	1	—
» »	3	Articulation. variar.	—	—	—	—
» violenta et tenotomia tend. Achill.	17	Pes eqvin. vel eqvin. var.	17	—	—	—
» violenta vertebr. (Calot)....	1	Spondylitis	1	—	—	—
Myotomia musc. adductor.....	1	Luxatio congen. coxae	1	—	—	—
Trepanoimiset ja taltaalla avaamiset sekä luuontelojen kaaputukset (sekvestrotomiain kanssa tai ilman niitä) y. m.						
Trepanatio cranii	2	Haemorrhagia subdural.	1	—	1	—
» »	20	Fractura compl.	14	—	—	6

	Rovaniemi.	Kajaani.	Tornio.	Jyväskylä.	Nurmes.	Joensuu.	Savonlinna.	Sortavala.	Tampere.	Godby.	Pori.	Loviisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Helsinki. Korvatautien osasto.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Polikliinikka.	Kirurgillinen osasto.	Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Muu lisätauti.	Oheenliittyvyt haavainfekt.	Leikkaus.	Tauti.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
																							2								
																		6	4							1			1	
													1																		
				2																			6								
							2	2											1				57								
								3					1										9								
																							3								
																							6								
							2	1						1					1				2	1							
							1								1				1				1								
																			1												
														1					3				4			1			1		
																							7								
			1																				3								
																							4								
																							2								
				1			1					1	1	1	1			2	1												
																							1								
								12																							
				2					1									2					8								
		1																					3								
							1		1			4			1	2	1		7												
															1																
																							1								
																	1														
									4										6												
			1												1				2				6								

	Kuolemansyy. Tauti.	Leikkaus.	Oheenliittyvyt haavainfekt.	Muu lisätauti.	Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Helsinki. Kirurgillinen osasto.	Polikliinikka.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.	Korvatautien osasto.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	57	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	1	—	1	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	1	1	1	—	1	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	1	2	1	—	4	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	2	6	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Trepanatio cranii	4	Vulnus sclopetar.	3	—	—	1
» »	2	Epilepsia	1	1	—	—
» »	5	Tumor	2	—	—	3
» »	8	Impressio	7	—	—	1
» »	2	Necrosis	2	—	—	—
» » et excisio durae	26	Epilepsia	2	14	9	1
» » » part. cort. cerebri	13	Epilepsia	3	6	4	—
» » et punctio cerebri	9	Epilepsia	2	5	2	—
» » et exstirpatio tumor. cerebri	6	Epilepsia	2	1	1	2
» » explorat.	2	Kephalalgia. Abscessus.	—	1	—	1
» » »	1	Vulnus contus capitis	1	—	—	—
» sinus frontalis	3	Empyema sinus frontal.	2	—	—	1
» » sphenoidalis	4	Empyema sin. sphenoidal.	4	—	—	—
» » ethmoidalis	16	Empyema cell. ethmoidal.	16	—	—	—
» » »	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» » maxillaris.	3	Empyema sin. maxillar.	2	—	—	1
» » » (Miculicz)	8	Empyema sin. maxillar.	8	—	—	—
» et evacuatio oss. cranii	3	Osteitis	2	1	—	—
» » » »	3	Fractura compl. c. impressione	3	—	—	—
» oss. varior.	2	Osteomyelitis	1	1	—	—
» et evacuatio oss. zygomat.	3	Necrosis	3	—	—	—
» » » frontis	3	Caries	3	—	—	—
» » maxill. super.	2	Osteomyelitis. Tuberculosis	2	—	—	—
» » » infer.	7	Osteomyelitis. Tuberculosis	7	—	—	—
» » » »	1	Fractura compl.	1	—	—	—
» » proc. mastoid.	5	Caries	4	—	—	1
» » claviculae	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» » scapulae	2	Osteitis	2	—	—	—
» » sterni	1	Caries	1	—	—	—
» » humeri	22	Osteomyelit., necrosis, tuberc.	20	1	—	1
» » ulnae	10	Osteomyelit., necrosis, tuberc.	10	—	—	—
» » radii	1	Fractura comminut.	1	—	—	—
» » »	3	Osteomyelitis, necrosis	2	1	—	—
» » oss. carpi, metacarpi et digitor. man.	20	Osteitis, tuberculosis	18	2	—	—
» » oss. ilei	3	Necrosis	2	1	—	—

| | Kuolemansyy. | | | Edelliseltä vuodelta jäänyttä potilasta. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Trepanatio et evacuatio femoris	104	Osteomyelit., necrosis, tuberc.	65	3	8	2
» » tibiae	103	Osteomyelit., necrosis, tuberc.	86	4	11	2
» » »	1	Fractura complicata	1	—	—	—
» » fibulae.....	2	Necrosis, tuberculosis	2	—	—	—
» » oss. tarsi ...	1	Congelatio	1	—	—	—
» » » » ...	27	Necrosis, tuberculosis	24	3	—	—
» » digit. pedis..	31	Necrosis, tuberculosis	30	—	1	—
» » vertebr. et oss sacri	1	Actinomycosis	—	—	—	1
» » » » »	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» » costar.....	4	Necrosis	2	2	—	—
» » sterni	1	Tuberculosis	1	—	—	—
Abrasio oss. varior.....	44	Osteomyelitis, osteitis, tuberc.	34	6	2	2
» » »	1	Sarcoma maxill. infer.	—	1	—	—
» » »	1	Carcinoma maxill. infer.	—	1	—	—
Operatio radical. ad mode Lue-Coldwell	87	Empyema sin. maxill.	87	—	—	—
Exstirpatio tali	3	Tuberculosis	2	—	1	—
Extractio seqvest. seu fragment.....	10	Fractura compl.	10	—	—	—
Pehmeäin osain insisionit, kaaputukset, polttamiset, syövytykset y. m.						
Incisio	1,150	Phlegmon. et abscess.	735	16	15	35
»	531	Panaritium et tendovaginitis	94	3	1	7
»	159	Furuncul. et carbuncul.	21	—	—	—
»	39	Mastitis	30	—	—	1
»	78	Angina phlegmonosa	3	—	—	—
»	112	Periostit.	69	3	—	2
»	1	Erysipelas.	1	—	—	—
»	1	Perichondritis.	1	—	—	—
»	19	Bursit. praepatellar.	18	—	—	—
»	2	Bursit. olecrani.	1	—	1	—
»	8	Bursit. variar. region.	—	—	—	—
»	1	Abscess. cerebri.	—	—	—	1
»	2	Atheroma.	2	—	—	—
»	6	Haematoma.	5	—	—	1
»	1	Parotitis suppurativa.	1	—	—	—
»	4	Abscess. congest. tuberc.	3	—	1	—
»	1	Angina Ludovici.	—	—	—	—
»	22	Lymphangitis.	22	—	—	—
»	1	Osteomyelitis ac. femoris.	—	—	—	1

| Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil. | Kuolemansyy. | | | Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Incisio	9	Bubo	9	—	—	—
» et abrasio	8	Actinomycosis faciei et colli	8	—	—	—
» »	2	Actinomycosis thoracis	1	1	—	—
» »	4	Actinomycosis abdominis	4	—	—	—
» et canalisatio	1	Vulnus sclopetar.	1	—	—	—
» »	1	Angina Ludovici.	1	—	—	—
Abrasio	19	Vegetationes adenoideae	19	—	—	—
»	86	Glandul. lymphat. tuberc.	73	8	1	2
»	26	Abscess. congestion.	22	4	—	—
»	76	Fistular. tuberculos.	56	8	11	—
»	52	Fistular. non tuberculos.	44	2	5	1
»	24	Lupus	19	2	3	—
»	16	Ulcera reg. variar.	15	—	1	—
Cauterisatio	7	Ulcera tuberc.	4	3	—	—
»	24	Verrucae	1	—	—	—
»	10	Lupus	6	4	—	—
»	1	Angioma	1	—	—	—
»	1	Ulcus phageden.	1	—	—	—
»	1	Carcinoma	1	—	—	—
»	1	Carcinoma cervicis	1	—	—	—
» c. dioxid. carbon.	1	Haemangioma	—	1	—	—
» c. Paqvelin	3	Haemangioma	3	—	—	—
» »	1	Fractura compl. cruris	—	—	—	1
Fulguratio	2	Carcinoma	—	2	—	—
Suturatio	29	Vuln. penetr. thoracis	28	—	—	1
Plastilliset leikkaukset.						
Operatio plastica	22	Labium leporinum	22	—	—	—
Cheiloplastia (af Schultén)	2	Defect. labii	2	—	—	—
Meloplastia	1	Defect. buccae	1	—	—	—
Staphyloraphia, Uranoplastia	20	Palatum fissum	11	9	—	—
Op. myoplastica (af Schultén)	3	Necrosis	2	—	1	—
Op. osteoplastica tibiae (af Schultén)	1		1	—	—	—
Operatio plastica	2	Atresia narium	2	—	—	—
» »	6	Defect. retro-auricular.	5	—	—	1
» »	8	Defect. nasi	3	5	—	—
» »	2	Defect. faciei	2	—	—	—
» »	8	Defect. cutis post operation.	8	—	—	—
» »	6	Ulcera reg. variar.	6	—	—	—

| Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil. | Kuolemansyy. | | | Edelliseltä vuodelta jäänyttä potilasta. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Operatio plastica	2	Syndactyl.	2	—	—	—
» »	6	Synechiae cicatriciales	5	1	—	—
» »	3	Microstoma p. excisio epithel.	3	—	—	—
Tendoraphia	87	Vulnus incisum	30	2	1	—
Tendoplastia	1	Pes eqvin. paralyt.	1	—	—	—
»	1	Defect. tendinis	1	—	—	—
Excisio et operat. plast.	1	Cicatrix mucos. oris	1	—	—	—
Transplantatio (Thiersch)	21	Defect. cutis post operation.	18	3	—	—
»	38	Ulcera reg. varior.	34	3	1	—
»	3	Combustio	3	—	—	—
Transplantatio fasciae latae	2	Contractura et defect. p. tendovaginit.	2	—	—	—
Musculoraphia	2	Vulnus incisum	2	—	—	—
Injectio paraffini	3	Depressio nasi	—	—	—	—
Kohjuleikkaukset.						
Taxis	3	Hernia incarcerata	2	1	—	—
Herniotomia	3	Hernia ingvinalis incarcerata	3	—	—	—
»	1	Hernia cruralis incarcerat.	1	—	—	—
»	1	Hernia lineae alb.	1	—	—	—
»	1	Hernia ventral.	1	—	—	—
» et op. radical.	2	Hernia ventral.	2	—	—	—
» » »	1	Hernia ventralis incarcerata	1	—	—	—
» » »	57	Hernia ingvinalis incarcerata	52	—	—	5
» » »	19	Hernia cruralis incarcerata	16	—	—	3
» » »	9	Hernia umbilicalis incarcerata	8	—	—	1
» et enterostomia	3	Hernia incarcerat. gangraenosa	—	—	—	3
» et resectio intestin.	17	Hernia incarcerat. gangraenosa	12	1	—	4
Operatio explorativa	1	Hernia ingvinal. inveterata	1	—	—	—
» radicalis	1,124	Hernia ingvinalis	1,122	—	—	1
» »	41	Hernia cruralis	40	—	1	—
» »	42	Hernia umbilicalis	41	—	—	1
» »	29	Hernia ventralis	28	—	—	1
» »	27	Hernia lineae alb. vel epigastr.	27	—	—	—
Vatsaonteloa koskevat leikkaukset.						
Laparotomia	1	Ruptura intraperin. vesicae	1	—	—	—
»	6	Ruptura intestin.	1	—	—	5
»	3	Ruptura hepatis	1	1	—	1

| | Kuolemansyy. | | | | Helsinki. | | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Laparotomia	14	Peritonitis tuberculosa	8	2	1	3
»	32	Vulnus penetrans	28	—	—	4
»	17	Ulcus ventr. perforat.	6	—	—	11
»	1	Stenosis coli sigmoid.	1	—	—	—
»	1	Vulnus sclopetar. ventr. et int.	1	—	—	—
» et enteroraphia	1	Vulnus sclopetar.	—	—	—	1
» et suturatio	1	Ulcus ventr. perforat.	1	—	—	—
» et gastroenterostomia	1	Ulcus ventr. perforat.	1	—	—	—
» et excisio	8	Ulcus ventr. perforat.	3	—	—	5
» et suturatio	2	Carcinoma ventr. perforat.	1	—	—	1
» et exstirp. divertic. Meckeli	1	Occlusio intest.	—	—	—	1
» explorat.	2	Ulcus ventr. Ileus	2	—	—	—
» »	11	Contusio. Vulnus incisum	11	—	—	—
» »	32	Carcinoma. Stenos. Peritonitis	26	1	1	4
» »	2	Vulnus sclopetar.	2	—	—	—
» »	10	Tumor inoperabl.	6	—	1	3
» pro occlusio intestin.	2	Stenosis intestin.	2	—	—	—
» » »	9	Strangulatio intestin.	2	—	—	7
» » »	1	Volvulus ventriculi	—	—	—	1
» » »	6	Volvulus flexur. sigmoid.	2	—	—	4
» » »	3	Volvulus intest. ten.	—	—	—	3
» » »	11	Volvulus coeci	4	1	—	6
» » »	3	Invaginatio	1	—	—	2
» » »	1	Incarceratio	1	—	—	—
» » »	1	Corpus alien. intr. abdomin.	1	—	—	—
» » »	2	Obturatio cum synechia	2	—	—	—
» et enterostomia	17	Occlusio intestin.	4	4	1	8
» et resectio intestin.	10	Occlusio intest. cum gangraena	1	—	—	9
» » »	1	Append. ac. c. periton. diffus	—	—	—	1
» pro	13	Peritonitis diffusa	5	—	—	8
» et enterolysis	15	Synechiae intestin.	13	—	—	2
Amputatio appendicis	445	Appendicitis chr.	443	—	—	1
» »	308	Append. ac. cum seu sine periton. circumscript.	294	—	2	12
» »	96	Append. ac. c. periton. diffus	54	1	1	40
Incisio et canalisatio	69	Abscess. periappendicularis	60	—	3	6
» »	24	Abscess. abdominis	14	4	1	5
» »	15	Abscess. subphrenicus	5	1	2	7
» »	1	Abscess. hepatis	1	—	—	—

| | Kuolemansyy. | | | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkausten lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Incisio et canalisatio	2	Abscess. pelvis	2	—	—	—
» »	1	Abscess. praeperitoneal.	1	—	—	—
Gastrostomia	6	Carcinoma	4	—	—	2
»	1	Peritonitis	—	—	—	1
Resectio pylori	1	Carcinoma ventriculi	1	—	—	—
» » et gastroenterost.	3	Carcinoma	2	—	—	1
» » »	1	Strictura pylori	1	—	—	—
» pylori et gastroduodenostomia	19	Carcinoma	12	—	—	7
» ventriculi	7	Ulcus	4	—	—	3
Gastroenterostomia ant. et enteroanastomosis	2	Carcinoma ventriculi	1	—	—	1
» posterior et enteroanastomosis	16	Ulcus-stenosis	15	1	—	—
» posterior et enteroanastomosis	27	Carcinoma ventriculi	22	—	1	4
» posterior et enteroanastomosis	1	Ptosis ventriculi	1	—	—	—
» posterior et enteroanastomosis	4	Ulcus ventriculi	4	—	—	—
» posterior et enteroanastomosis	1	Dilatatio ventriculi	1	—	—	—
Pyloroplastia	2	Stenosis	2	—	—	—
Enteroanastomosis	6	Occlusio. Stenosis. Synechia.	5	—	—	1
»	3	Tumor malignus	2	—	—	1
»	2	Fistula stercoralis	2	—	—	—
Coecosigmoideostomia	1	Megalocolon	—	—	—	1
Enterostomia (Witzel)	2	Hernia incarcerata	1	1	—	—
»	18	Peritonitis	7	11	—	—
»	1	Carcinoma coli	1	—	—	—
»	1	Peritonitis diffus	—	—	—	1
»	1	Hernia cruralis incarcerat.	1	—	—	—
»	1	Occlusio post periton. append.	—	—	—	1
Typhlostomia	1	Occlusio	1	—	—	—
Colostomia	2	Carcinoma recti inoperab.	1	—	—	1
»	1	Occlusio	1	—	—	—
Anus praeternaturalis	2	Carcinoma flexurae	2	—	—	—
» »	1	Defect. ani congen.	1	—	—	—
Resectio coli sigmoid. c. anus praeternaturalis	1	Carcinoma	—	—	—	1

| | Kuolemansyy. | | | Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Resectio omenti	3	Vulnus incis. penetrans.	3	—	—	—
» intest. ten.	1	Trombosis art. mesentericae	—	—	—	1
» » »	1	Strictura intest.	1	—	—	—
» » »	11	Anus praeternatur. seu fist. stercoral.	7	2	—	2
» » »	1	Vulnus sclopetar.	—	—	—	1
» » »	2	Invaginatio	—	—	—	2
» ileo-coecalis	4	Carcinoma seu sarcoma	2	—	—	2
» »	4	Tuberculosis	2	—	—	2
» »	1	Ruptura intestin.	—	—	—	1
» coli	1	Megacolon congen.	1	—	—	—
Enteroraphia	9	Fistula stercoralis	8	1	—	—
»	1	Gangraena intestin.	—	—	—	1
»	3	Ruptura subcutan. intest.	1	—	—	2
»	1	Ulcus perforat.	—	—	—	1
»	6	Vulnus sclopetar.	1	—	—	5
»	1	Vulnus incisum	1	—	—	—
Cholecystotomia	2	Cholelithiasis	2	—	—	—
»	1	Empyema	1	—	—	—
Cholecystostomia	1	Cancer hepatis	—	—	—	1
Cholecystectomia	10	Cholelithiasis. Cholecystitis	9	—	—	1
Cholecystectomia et choledochotomia	2	Cholelithiasis	1	—	—	1
Cholecystenterostomia et enteroanastomosis	1	Carcinoma pancreatis	1	—	—	—
Cholecystoraphia	1	Ruptura intest. traumat.	1	—	—	—
Operatio Talma	5	Cirrhosis hepatis	1	1	1	2
Laparotomia et expressio in vesicam	1	Calculus ureteris	1	—	—	—
» et suturatio	1	Ruptura hepatis	—	—	—	1
» »	1	Vulnus sclopetar lienis	1	—	—	—
Splenectomia	1	Hyperthrophia lienis	1	—	—	—
Repositio hepatis prolabent.	1	Diastasis congen. musc. abdom.	1	—	—	—
Suturatio ulc. ventr. et gastroenterost. post.	1	Ulcus ventriculi perforans.	1	—	—	—
Exstirpatio	1	Fistula umbilicalis	—	—	—	1
»	1	Carcinom. musc. abdom.	1	—	—	—
»	1	Echinococcus peritonei	1	—	—	—

| | Kuolemansyy. | | | | Helsinki. | | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Peräsuolta koskevat leikkaukset.						
Dilatatio violenta	14	Fissura ani	14	—	—	—
» »	1	Strictura ani	—	1	—	—
» »	1	Venect. haemorrhoidal.	1	—	—	—
» et cauterisatio	13	Fissura ani	13	—	—	—
Excisio	3	Fistula ani vel recti	3	—	—	—
»	53	Venect. haemorrhoidal.	52	—	—	1
»	6	Polyp. ani	5	—	—	—
Resectio recti	1	Prolapsus	—	—	—	1
» »	9	Carcinoma	6	—	—	3
» » (Krogius)	3	Carcinoma	3	—	—	—
» » et enteroraphia	1	Carcinoma	1	—	—	—
Amputatio recti	4	Carcinoma	3	1	—	—
Incisio et canalisatio	18	Periproctitis	17	—	—	—
Incisio et abrasio	8	Fistula ani vel recti	8	—	—	—
Operatio pro	8	Atresia ani	7	—	—	1
» »	9	Fistula ani	9	—	—	—
» »	6	Prolapsus recti	6	—	—	—
Applicatio filament. argent. (Thiersch).	2	Prolapsus ani	2	—	—	—
Rectopexia (Ekehorn)	1	Prolapsus ani	1	—	—	—
Rectoraphia et musculoraphia	1	Vulnus lacerat. ani	1	—	—	—
Virtsatiehyettä ja miesten siittimiä koskevat leikkaukset.						
Nephropexia	1	Hydronephrosis	1	—	—	—
»	10	Ren mobilis	8	1	—	1
Nephrotomia	2	Calculus	2	—	—	—
» et drainatio	3	Hydronephrosis, pyonephros.	2	—	—	1
Pyelotomia	1	Calculus	1	—	—	—
Nephrectomia	16	Tuberculosis	15	—	1	—
»	3	Hydronephrosis	3	—	—	—
»	3	Tumor	1	—	—	2
»	1	Ren cyst degenerat.	1	—	—	—
Ureterectomia	1	Tuberculosis	—	—	1	—
Punctio vesicae	3	Retentio urinae	3	—	—	—
Cystotomia suprapubica	2	Ruptura vesicae	1	—	—	1
» »	1	Tumor vesicae inoperab.	—	—	—	1
» » et extractio	3	Calculus	3	—	—	—
Cystostomia suprapubica	1	Diverticulum vesicae	1	—	—	—

| | Kuolemansyy. | | | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Cystostomia suprapubica	1	Sarcoma pelvis	—	—	—	1
» »	1	Carcinoma penis	—	—	—	1
» »	1	Carcinoma uteri	1	—	—	—
» »	1	Haemorrhagia	—	1	—	—
» »	4	Hypertrophia prostatae	3	1	—	—
Cystostomia et exstirpatio tumoris	5	Papilloma vesicae	3	—	—	2
Prostatectomia perinealis	1	Hypertrophia prostatae	1	—	—	—
» suprapubica	6	Hypertrophia prostatae	5	—	—	1
» transversalis	4	Hypertrophia prostatae	2	—	—	2
Urethrotomia externa	1	Epispadia	1	—	—	—
» »	2	Strictura urethrae	1	1	—	—
» »	2	Ruptura urethrae	2	—	—	—
» »	1	Corpus alienum urethrae	1	—	—	—
» interna	4	Strictura urethrae	4	—	—	—
Amputatio penis	1	Carcinoma	1	—	—	—
Amputat. penis et evacuatio reg. ingvinal	5	Carcinoma	5	—	—	—
Orchidopexia	17	Retentio testis	17	—	—	—
Resectio epididymis	2	Tuberculosis	2	—	—	—
Castratio	14	Tuberculosis	14	—	—	—
»	1	Hydrocele	1	—	—	—
»	1	Suppuratio	1	—	—	—
»	1	Haematocele infect.	1	—	—	—
»	6	Sarcoma, Carcinoma	6	—	—	—
»	1	Epididymitis	1	—	—	—
Vasectomia	9	Hypertrophia prostatae	8	1	—	—
Resectio vasor. deferent.	4	Hypertrophia prostatae	4	—	—	—
Punctio et injectio tinct. jodi	7	Hydrocele	3	1	—	—
Op. radical. hydrocele (v. Bergmann).	66	Hydrocele	66	—	—	—
» » » (Volkmann)	4	Hydrocele	4	—	—	—
» » » (Doyen)	22	Hydrocele	22	—	—	—
Exstirpatio cystar. variar.	10	Hydrocele funiculi, spermatocele etc.	10	—	—	—
Operatio pro	20	Varicocele	20	—	—	—
» »	66	Phimosis	62	—	—	—
» »	10	Paraphimosis	10	—	—	—
» plastica pro	2	Fistula vesicae	1	—	1	—
» » »	2	Epispadia	1	1	—	—
» » »	5	Defect. partial. urethrae	4	1	—	—

| | Kuolemansyy. | | | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Operatio plastica pro	1	Hypospadia	1	—	—	—
Incisio et canalisatio	1	Abscess. pararenal.	1	—	—	—
» »	2	Abscess. prostatae	2	—	—	—
» »	2	Abscess. periurethral.	2	—	—	—
» et abrasio	3	Tuberculosis epididymis	3	—	—	—
Resectio scroti	1	Varicocele	1	—	—	—
Extractio per urethram	1	Calculus vesicae	1	—	—	—
Dilatatio violenta urethrae et abrasio vesicae	1	Tuberculosis vesicae	1	—	—	—
Expositio ren. amb.	2	Tuberculosis	—	1	—	1
Decapsulatio renis	1	Haematuria renalis	1	—	—	—
Circumcisio	1	Elephantiasis penis	1	—	—	—
Op. pro (Engström)	1	Incontinentia urinae	1	—	—	—
Exstirp. scroti et cutis penis	1	Elephantiasis	1	—	—	—
Naisten synnyttimiä koskevat leikkaukset.						
Perineoraphia	20	Ruptura perinei	20	—	—	—
Colporaphia	14	Prolapsus uteri	14	—	—	—
»	1	Prolapsus vaginae	1	—	—	—
Colpoperineoraphia	59	Prolapsus uteri	59	—	—	—
»	5	Descensus vaginae	5	—	—	—
Operatio pro	14	Fistula vesico-vaginalis	10	3	1	—
» »	5	Fistula recto-vaginalis	3	2	—	—
Amputatio portion. vaginal.	3	Prolapsus uteri	3	—	—	—
» » »	3	Hypertrophia	3	—	—	—
Amputatio uteri supravaginal. (Chrobak seu Zweifel)	44	Myoma uteri	43	—	—	1
Exstirpatio uteri total. per vaginam.	3	Carcinoma uteri	3	—	—	—
» » » » »	10	Prolapsus totalis	10	—	—	—
» » » » laparotom. (Wertheim)	9	Carcinoma seu sarcoma	6	—	—	3
Enucleatio ventralis	9	Tumor uteri	8	—	—	1
Excochleatio uteri	10	Carcinoma inoperabilis	9	—	—	1
Ventrofixatio uteri seroso-fibrosa	9	Retroflexio uteri	9	—	—	—
» » » »	18	Prolapsus uteri	18	—	—	—
» » praeperitonealis	9	Prolapsus uteri	9	—	—	—
Exstripatio	15	Polypi uteri fibros.	15	—	—	—
»	11	Polypi uteri mucos.	11	—	—	—
Abrasio mucos. uteri	321	Endometritis	319	—	—	1

| | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Evacuatio uteri	341	Residua post abort.	338	—	—	3
Laparotomia	9	Explorativa	2	6	—	1
Laparotom. et deliberatio intest. et organ. genital.	2	Graviditas extrauterina	2	—	—	—
Ovariotomia unilateralis	75	Tumor ovarii	73	—	—	2
» »	1	Pyovarium	1	—	—	—
» »	2	Graviditas extrauterina	2	—	—	—
» bilateralis	11	Tumores ovarii	8	2	—	1
Salpingectomia unilateralis	43	Graviditas extrauterina	42	—	—	1
» »	5	Salpingitis	5	—	—	—
» »	4	Hydrosalpinx	4	—	—	—
» »	5	Pyosalpinx	5	—	—	—
» »	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» bilateralis	3	Pyosalpinx	3	—	—	—
Ovariosalpingectomia unilateralis	3	Kystoma	3	—	—	—
» »	15	Graviditas extrauterina	14	—	—	1
» »	1	Tuberculosis	1	—	—	—
» »	5	Ruptura graviditas extr. uter.	4	—	—	1
» »	5	Oophorosalpingitis	5	—	—	—
» bilateralis	2	Kystoma malign.	2	—	—	—
» »	4	Oophorosalpingitis	4	—	—	—
Salpingostomia	2	Pyosalpinx	2	—	—	—
Parovariotomia	2	Kystoma	2	—	—	—
Resectio ovarii	1	Kystoma	1	—	—	—
Ignipunctura ovarii	1	Kystoma	1	—	—	—
Incisio et canalisatio per vaginam	12	Parametritis purulenta	12	—	—	—
» » »	1	Haematoma	1	—	—	—
» » ventralis	9	Parametritis purulenta	7	2	—	—
Sectio caesarea	2	Pelvis parv.	2	—	—	—
Abortus arte provocatus	1	Tuberculosis pulmonum	1	—	—	—
» » »	1	Asthma	1	—	—	—
» » »	1	Hydramnion ac.	1	—	—	—
» » »	1	Vitium cordis	1	—	—	—
» » »	3	Hyperemesis gravidarum	3	—	—	—
Suturatio fornic. vaginae	1	Ruptura fornic. vaginae	1	—	—	—
Vaginofixatio uteri	6	Prolapsus uteri	6	—	—	—
Incisio	1	Bartholonitis suppurat.	1	—	—	—
Exstirpatio	3	Cysta vaginae seu vulvae	3	—	—	—
»	2	Cysta gland. Bartholini	2	—	—	—

	Rovaniemi.	Kajaani.	Tornio.	Jyväskylä.	Nurmes.	Joensuu.	Savonlinna.	Sortavala.	Tampere.	Godby.	Pori.	Loviisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Helsinki. Korvatautien osasto.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.	Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Kuolemansyy. Muu lisätauti.	Oheenliittynyt haavainfekt.	Leikkaus.	Tauti.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
	1	3	6	8	—	12	3	3	7	1	5	1	12	5	21	18	58	4				173		—	—	—	2	—		—
														2								7							1	—
							2																							
			1			3	2	2	6				8	5	9	15		2				20		2				2		
													2									1								
							1	1							3	1		3				1								
								1	3				4	5								30								
								1					1									3								
									1					1								1		1						
									1					1								—		1						
														1								2								
				1				2			1			4		3		2				2					1			
								1														—								
									1					5								—					1			
																						—				

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Exstirpatio et evacuat. reg. ingv. bilat.	1	Carcinoma vulvae	1	—	—	—
Exstirpatio	2	Carcinoma vulvae	2	—	—	—
Resectio urethrae	1	Prolaps. membr. mucos. urethr.	1	—	—	—
Ablatio placentae	5	Retentio placentae	5	—	—	—
Repositio	1	Uter. gravid. incarcerat.	1	—	—	—
Punctio	1	Hydronephrosis	1	—	—	—
Abrasio recid. placent.	1	Methrorrhagia	1	—	—	—
» et canalisatio	1	Carcinoma uteri	—	—	1	—
Incisio hymenis	2	Atresia	2	—	—	—
Exstirpatio	2	Cysta ovarii torqvat.	2	—	—	—
Excisio labior. minor.	1	Hyperthrophia	1	—	—	—
» » major.	1	Haematoma	1	—	—	—
Kasvainten poisleikkaaminen y. m. jota ei ole mainittu eri ruumiinosien leikkauksissa.						
Exstirpatio carcinomat.	1	Lab. sup.	1	—	—	—
» »	26	Lab. inf.	26	—	—	—
» carcinom. et evacuatio reg. submaxill. et sub. mental.	64	Carcionma lab. inf.	62	1	—	1
» carcinom. et cheiloplastia (Langenbeck)	4	Carcinoma lab. inf.	4	—	—	—
» carcinom. et cheiloplastia (Estlander)	33	Carcinoma lab. inf.	30	—	1	2
» carcinom. et cheiloplastia (af Schultén)	1	Carcinoma lab. inf.	1	—	—	—
» carcinomat.	1	Lingvae	—	1	—	—
» »	5	Lingvae et gland. colli	3	1	—	1
» »	4	Buccae et gland. colli	3	1	—	—
» »	1	Oesophagi	—	—	—	1
» »	7	Glandul. lymhat.	5	2	—	—
» »	1	Glandul. lymphat. axill.	1	—	—	—
» mammae	4	Carcinoma mammae	3	1	—	—
» mammae et evacuat. axill.	41	Carcinoma mammae	40	1	—	—
» carcinomat	2	Vulvae	1	1	—	—
» »	1	Penis	1	—	—	—
» »	17	Cutan. reg. variar.	15	—	1	1
» epitheliom. (ulcus rodens)	22	Faciei	21	2	—	—
» sarcom.	9	Cutan. reg. variar.	7	—	—	3

| | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Exstirpatio sarcom.	1	Columnae vertebral.	1	—	—	—
» »	1	Sterni	—	—	—	1
» »	1	Femoris	1	—	—	—
» »	2	Pharyngis	2	—	—	—
» »	1	Gland. submaxillar.	1	—	—	—
» »	5	Parotidis	5	—	—	—
» »	5	Colli	5	—	—	—
» »	1	Metacarpi V	—	—	1	—
» »	6	Musc. reg. variar.	5	1	—	—
» »	1	Glandul. lymphat.	1	—	—	—
» sarcom. et evacuatio axill.	2	Mammae et gland. axill.	2	—	—	—
» adenomat.	8	Mammae	8	—	—	—
» cystadenom.	3	Mammae	3	—	—	—
» fibroadenom.	2	Mammae	2	—	—	—
Exstirpatio	6	Epulis	6	—	—	—
» gland. lymph. reg. parot.	3	Tuberculosis	3	—	—	—
» » » » colli	242	Tuberculosis	228	1	—	—
» » » » colli et axill.	8	Tuberculosis	6	—	—	1
» » » axill.	8	Tuberculosis	8	—	—	—
» » » ingvinal.	6	Tuberculosis	6	—	—	—
»	8	Lymphoma	8	—	—	—
»	112	Atheroma	56	—	—	—
»	16	Papilloma	8	—	—	—
»	42	Lipoma	28	—	—	—
»	15	Angioma	10	—	—	—
»	4	Cystoma mandibulae	3	1	—	—
»	1	Cyst. dermoid. frontis.	1	—	—	—
»	5	Cyst. dermoid. colli	5	—	—	—
»	6	Cyst. dermoid. reg. coccygei	5	1	—	—
»	47	Cysta reg. variar.	16	—	—	—
»	15	Fibroma	9	—	—	—
»	1	Exostosis cartilag.	1	—	—	—
»	4	Osteoma	4	—	—	—
»	3	Neuroma	3	—	—	—
»	8	Naevus pigment.	7	—	—	—
»	6	Clavus	1	—	—	—
»	24	Verruca	—	—	—	—
» bursae	2	Praepatellaris	2	—	—	—
» »	1	Tuber. ischii	1	—	—	—

| | Kuolemansyy. | | Edelliseltä vuodelta jäänеitä potilaita. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Exstirpatio	7	Hygroma man.	7	—	—	—
»	1	Hygroma ped.	1	—	—	—
»	9	Hygroma reg. variar.	—	—	—	—
»	1	Lupus faciei	1	—	—	—
»	1	Lupus reg. variar.	—	—	—	—
Excisio	1	Mastitis chr. cystica	1	—	—	—
Strumectomia	87	Struma	86	1	—	—
»	13	Morbus Basedowi	11	2	—	—
Enucleatio	6	Cysta strumae	6	—	—	—
Exstirpatio	2	Struma malign.	2	—	—	—
» gland. submaxillar.	1	Sieloadenitis	1	—	—	—
Exstirpatio	1	Actinomycosis colli	1	—	—	—
»	1	Rana	1	—	—	—
Incisio et abrasio	1	Strumitis	1	—	—	—
Erinäisiä leikkauksia.						
Tracheotomia	1	Strictura luetica	1	—	—	—
»	1	Oedema glottidis	1	—	—	—
»	1	Struma	1	—	—	—
»	2	Stenosis cicatricialis	2	—	—	—
»	2	Carcinoma laryngis	2	—	—	—
»	1	Laryngitis crouposa	1	—	—	—
Laryngofissura	1	Tumor laryngis	1	—	—	—
»	2	Strictura laryngis	—	2	—	—
Exstirpatio laryngis	1	Carcinoma	1	—	—	—
Tonsillotomia	29	Hypertrophia tonsill.	27	1	—	—
Conchotomia infer.	11	Hypertrophia conchae infer.	11	—	—	—
Conchectomia	21	Empyema cav. accessor. nasi	21	—	—	—
Extractio	15	Polyp. nasi	15	—	—	—
Tenotomia tend. Achill.	7	Pes eqvinus	6	—	1	—
Tendoraphia	6	Discisio tendinis	5	1	—	—
Myotomia musc. sterno-chleid-mast.	3	Torticollis congen.	3	—	—	—
Exstirpatio	5	Tumor. laryngis	3	2	—	—
Excisio et fulguratio	2	Cicatr. et keloid.	2	—	—	—
Excisio	3	Cicatr. et keloid.	2	1	—	—
»	2	Ulcera reg. variar.	2	—	—	—
»	3	Ulcera tuberc. reg. variar.	3	—	—	—
» fasciae palmar.	1	Contractura (Dupuytren)	1	—	—	—
Incisio explorat.	1	Vulnus sclopetar.	1	—	—	—

	Rovaniemi.	Kajaani.	Tornio.	Jyväskylä.	Nurmes.	Joensuu.	Savonlinna.	Sortavala.	Tampere.	Godby.	Pori.	Loviisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Helsinki. Korvatautien osasto.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Polikliinikka.	Kirurgillinen osasto.	Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Muu lisätauti.	Oheenliitetyyt haavaniteet.	Leikkaus.	Kuolemansyy. Tauti.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Incisio explorat.	2	Carcinoma. Sarcoma	2	—	—	—
Exstirpatio carcinomat.	1	Carcinoma laryngis	—	1	—	—
Operatio pro	5	Ungvis incarnat.	5	—	—	—
Extractio	411	Corpus alienum	54	—	—	—
»	1	Corpus alien. oesophagi	1	—	—	—
» ungvis	57	Panaritium	—	—	—	—
» dentis	1,746	Dens. carios.	—	—	—	—
Excisio	3	Strictura tracheae	—	2	—	1
Resectio septi nasi submucos.	18	Deviatio septi nasi	18	—	—	—
Exstirpatio tendinis	2	Necrosis tendinis	2	—	—	—
Injectio intr. ven. salvarsani	52	Syfilis	49	3	—	—
» » » hectin.	7	Syfilis	—	7	—	—
Obligament. gypsan.	26	Varia	26	—	—	—
Suturatio vulneris contus et incis.	2,085	Vulnera reg. variar.	27	1	1	—
Korvaleikkaukset.						
Paracentesis membr. tymp.	6	Otitis med. suppurat.	5	—	—	—
Abrasio cav. tympani	2	Otit. med. suppurat.	2	—	—	—
» » »	1	Otit. intern.	—	—	—	1
Extractio	6	Polypi	6	—	—	—
Trepanatio proc. mastoid.	136	Otit. med. et mastoidit.	132	1	—	3
» » » et op. rad.	109	Otit. med. et mast. Cholesteatomia	107	1	—	1
» » » et cranii et operat. radical.	3	Otit. med. et suppur. et trombophlebit. et meningitis	2	—	—	1
» cranii pro	12	Abscess. epidural.	8	1	—	3
Op. rad. et trepan. labyrinth.	1	Labyrinthitis ac.	1	—	—	—
» » et evacuatio labyrinth.	2	Destructio labyrinth.	2	—	—	—
» » et incisio durae	2	Otit. med. suppur. Meningitis	—	—	—	2
Silmäleikkaukset.						
Blepharoplastia	5	Ectropion	5	—	—	—
Operatio pro	81	Entropion	81	—	—	—
» »	2	Ptosis	2	—	—	—
» »	5	Blepharophimosis	5	—	—	—
» »	1	Symblepharon	1	—	—	—

| Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil. | Kuolemansyy. | | | | Edellisestä vuodelta jääneitä potilaita. | Helsinki. | | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Exstirpatio	2	Tumor. palpebr.	2	—	—	—
»	12	Chalazion	12	—	—	—
Expressio	55	Trachom	52	3	—	—
Exstirpatio sacci lacrymal.	24	Dacryocystitis	24	—	—	—
Operatio	7	Pterygium	7	—	—	—
Cauterisatio corneae	86	Ulcus serpens	81	5	—	—
Paracentesis corneae	20	Hypopyon	16	4	—	—
Paracentes. corneae et inject. acris	3	—	3	—	—	—
Excisio	7	Prolaps. iridis	7	—	—	—
Iridectomia	7	Glaucoma	7	—	—	—
» optica	27	Leucoma	25	2	—	—
Sclerotomia	2	—	2	—	—	—
Sclerotomia prae-eqvator.	9	—	9	—	—	—
Slcerotom. limbalis c. iridect.	11	—	11	—	—	—
Extractio lentis sine iridect.	26	Cataracta	25	1	—	—
» » cum »	67	Cataracta	64	2	1	—
» » linearis	3	Cataracta	3	—	—	—
Discisio	25	Cataracta secundaria	25	—	—	—
Amputatio bulbi	6	Phtisis bulbi	6	—	—	—
Enucleatio bulbi	2	Vulnus penetrans	2	—	—	—
» »	1	Dilaceratio	1	—	—	—
» »	1	Corpus alien.	1	—	—	—
» »	12	Panophtalmitis	12	—	—	—
» »	1	Glaucoma secundaria	1	—	—	—
» »	1	Staphyloma	1	—	—	—
» »	15	Varia	15	—	—	—
Exenteratio bulbi	2	Tumor malign.	2	—	—	—
» »	1	Vulnus contus perforans	1	—	—	—
» »	1	Panophtalmitis	1	—	—	—
» »	12	Varia	12	—	—	—
Extractio	6	Corpus alien. bulbi	6	—	—	—
Tenotomia	10	Strabismus	10	—	—	—
Antepositio musculi	14	Strabismus	14	—	—	—
Operatio pro	18	Dacryocystitis	18	—	—	—
» »	1	Fistula sacci lacrymal.	1	—	—	—
Exenteratio orbitae	2	Sarcoma	2	—	—	—
Tatuatio corneae	1	Leucoma	1	—	—	—
Iridotosis antiglaucom.	5	Glaucoma	5	—	—	—
Extractio partial.	1	Cysta iridis	1	—	—	—

| Kuolemansyy. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.			
			Hyvä.	Vähemmänhyvä.	Epävarma.	Kuolema.
Extractio	1	Corpus alien. lentis	1	—	—	—
»	1	Corpus alien. palpebr. sup.	1	—	—	—
Iridocapsulo-ectomia optica	1		1	—	—	—
Exstirpatio	2	Glandul. lacrymalis	2	—	—	—
Operatio plastica	1	Vulnus incis. bulbi	1	—	—	—

Rovaniemi.							
Kajaani.							
Tornio.							
Jyväskylä.							1
Nurmes.			1				
Joensuu.							
Savonlinna.							
Sortavala.							
Tampere.							
Godby.							
Pori.							
Loviisa.							
Oulu.							
Mustasaari.							
Kuopio.							
Mikkeli.							
Viipuri.							
Hämeenlinna.							
Turku.							
Helsinki.	Korvatautien osasto.						
	Silmätautien osasto.	1		1	2		
	Naistautien osasto.						
	Poliklinikka.						
	Kirurgillinen osasto.						
Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.							
Kuolemansyy.	Muu lisätauti.						
	Oheenliittynyt haavainfekt.						
	Leikkaus.						
	Tauti.						
Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.							

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epäonnea.	Kuolema.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
Suonten sitomiset ja hermoston leikkaukset.							
Ligatura art. radialis	2	Vulnus incisum	2	—	—	—	—
» » femoralis	1	Vulnus incisum	1	—	—	—	—
» » uterina sin.	1	Carcinoma uteri	1	—	—	—	—
» » spermat. int. sin.	1	Myoma uteri	1	—	—	—	—
» aliarum arteriar	1	Angioma	1	—	—	—	—
» » »	8	Vuln. incisa	8	—	—	—	—
» saphen. magn.	2	Varices	2	—	—	—	—
» » » et exstirpatio varices	11	Varices cruris	11	—	—	—	—
Circumsicio cruris (Mariani)	5	Varices cruris	5	—	—	—	—
Excisio varicis	3	Varices femoris et cruris	3	—	—	—	—
Neurolysis n. radialis	1	Fractura humeri	1	—	—	—	—
Punctio cerebri	1	Hydrocephalus internus	1	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Meningocele glabellae	1	—	—	—	—
Laminectomia et radicotomia (Foerster)	2	Crises gastricae, tabes dors.	1	1	—	—	—
Injectio perineuralis	1	Ischias	1	—	—	—	—
Luiston ja nivelten leikkaukset. *Amputatsionit.*							
Amputatio antebrachii	1	Dilaceratio et amput. traum.	1	—	—	—	—
» metacarpi	1	Trauma	1	—	—	—	—
» femoris	7	Gangraena cruris seu pedis	5	—	—	2	—
» »	2	Sarcoma cruris	2	—	—	—	—
» »	1	Sarcoma femoris	1	—	—	—	—
» »	2	Gonitis tuberculosa	2	—	—	—	—
» » (Gritti)	1	Sarcoma fibulae	1	—	—	—	—
» cruris	1	Conqvassatio ped. et cruris	1	—	—	—	—
» »	7	Gangraena	6	1	—	—	—
» »	1	Carcinoma	1	—	—	—	—

v. 1911 tehtyjä leikkauksia.

Kuolemansyy.	Tauti.	Leikkaus.	Oheenliittyneet haavainfektioni.	Muu lisätauti.	Edellisellä vuodella jäänneitä potilaita.	Diakonissalaitos.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. O. Engström'in gynækologinen klinikka.	Mehiläinen.	T:ri K. Eskelin'in sairaala.	Turun kunnallissairaala.	A. B. läkarenes sjukhus Turussa.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	Neiti F. Carlson'in sairaala Tampereella.	Finlayson & Kump. sairaala Tampereella.	T:ri Hoffström'in lapsenpäästölaitos Tampereella.	T:ri Virzenuksen silmätautisairaala Tampereella.	Malm'in sairaala Pietarsaaressa.	Kokkolassa.	Libeckin sairaala	Oulun diakonissalaitos.	Lahden kunnallissairaala.	Prof. Strömberg'in silmäklinikka Viipurissa.	Läppeenrannan kaupungin sairaala.
Helsinki.																									1
																								3	
																								2	

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Amputatio cruris	1	Amputatio traumatica	1	—	—	—	—
» metatarsi I	1	Gangraena hallucis	1	—	—	—	—
» metatarsi	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—
» digitor. man. et pedis	10	Dilaceratio	10	—	—	—	—
» » » » »	2	Endarteritis	2	—	—	—	—
Nivelestä poikkileikkaamiset.							
Exarticulatio humeri	1	Carcinoma reg. pectoral.	—	1	—	—	—
» cruris	1	Gangraena pedis	—	1	—	—	—
» digit. man.	1	Spina ventosa	1	—	—	—	—
» digit. man. et ped.	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—
» » » » »	3	Gangraena	3	—	—	—	—
» » » » »	7	Dilaceratio	7	—	—	—	—
» » » » »	2	Digiti deform.	2	—	—	—	—
» et amputat. digit. man. et ped.	1	Dilaceratio	1	—	—	—	—
Resektsionit, osteotomiat y. m.							
Resectio maxill. superior	3	Carcinoma	3	—	—	—	—
» » »	1	Necrosis	—	—	—	1	—
» part. pariet. nasal antr. Highmori	3	Empyema antr. Highmori	3	—	—	—	—
» maxill. inferioris	2	Carcinoma	2	—	—	—	—
» artic. humeri	1	Dilaceratio	1	—	—	—	—
» » coxae	2	Arthritis tuberculos	1	—	—	1	—
» » »	1	Luxatio congenit.	1	—	—	—	—
» capitis femoris	2	Fractura colli femoris	2	—	—	—	—
» artic. genus	1	Contractura post gonitid.	1	—	—	—	—
» » »	1	Gonitis tuberculosa	1	—	—	—	—
» » digit. man. et. ped.	1	Trauma	1	—	—	—	—
» cuneiformis tarsi	1	Pes eqvinovar. congenit.	1	—	—	—	—
» » » Achillo-tenotomia et fasciotomia plantaris	1	Pes eqvinovar. congenit.	1	—	—	—	—
» tarsi et metatarsi	1	Osteitis tuberculosa	1	—	—	—	—
» tarsi	1	Osteitis tuberculosa	1	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
Resectio capituli metatarsi I.	6	Hallux valgus	6	—	—	—	—
» oss. metacarp., metatars et digitor.	2	Necrosis. Osteitis tubercul.	2	—	—	—	—
» costar	1	Abscessus subphrenicus	1	—	—	—	—
» »	6	Osteitis tuberculos	6	—	—	—	—
» costae et thoracotomia . . .	1	Abscessus subphrenicus	1	—	—	—	—
» » » » . . .	37	Empyema	31	—	—	6	—
» » » » . . .	1	Corpus alienum pleurae	1	—	—	—	—
» » » » et evacuatio abscess.	2	Abscessus pulmonum	—	—	—	2	—
» cost. et thoracoplastia (Estlander).	2	Empyema chr.	2	—	—	—	—
» cost. et thoracopl. atypica	1	Empyema chr.	1	—	—	—	—
» crist. nasi	8	Deviatio septi nasi	8	—	—	—	—
Arthrotomia genus	1	Arthritis suppurat.	—	—	1	—	—
Arthrodesis genus et tendofixatio . .	1	Paralysis post polyomyelit.	1	—	—	—	—
Osteotomia subtrochant.	1	Anchylosis coxae	1	—	—	—	—
» femoris	1	Anchylosis genus	1	—	—	—	—
» »	1	Genu valgum	1	—	—	—	—
» ulnae	1	Fractura deform consolid.	1	—	—	—	—
Epiphyseotomia femoris	1	Genu valgum	—	1	—	—	—
Osteoclasia femoris	1	Fractura deform consolid.	1	—	—	—	—
Osteoraphia	9	Fractura	8	—	1	—	—
Patelloraphia	1	Fractura	1	—	—	—	—
Laminectomia	1	Fractura		—	—	1	—
Clavifixio pro extension.	1	Fractura femoris	1	—	—	—	—
Clavifixio	1	Fractura colli femoris	1	—	—	—	—
Refractio et repositio radii	1	Fractura deform. consolid.	1	—	—	—	—
Repositio et suturatio	1	Fractura compl. humeri	1	—	—	—	—
Operatio osteoplastica (Koenig)	1	Defect. cranii	1	—	—	—	—
Punkteeraukset ja arthrotomiat.							
Punctio articul. variar.	4	Haemarthron	4	—	—	—	—
» » »	2	Hydrops	2	—	—	—	—
» » »	1	Hydarthron genus	1	—	—	—	—
» » »	5	Tuberculosis	2	2	1	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Punctio articul. et injectio jodoform	19	Tuberculosis	10	9	—	—	—
» » » » acid. carbol.	1	Hydarthron genus	1	—	—	—	—
» et lavatio	4	Arthritis tuberculosa	1	3	—	—	—
Punctio	24	Abscess. tuberc. et congest.	12	8	4	—	—
» et injectio jodoform	7	Abscess. tuberc. et congest.	4	2	1	—	—
» abdominis	13	Ascites	12	1	—	—	—
» et aspiratio thoracis	13	Pleuritis seros. seu purulent.	13	—	—	—	—
» et dranatio thoracis	2	Empyema tuberculos	1	1	—	—	—
Arthrotomia artic. cubiti	1	Fractura humeri	1	—	—	—	—
» » genus	5	Arthritis suppurat.	4	—	1	—	—
» » »	1	Corpus alienum	1	—	—	—	—
Sijoiltaan menneitten nivelten paikoilleen asettaminen.							
Repositio luxationis	1	Vertebr. colli	—	—	1	—	—
» »	2	Claviculae	2	—	—	—	—
» »	8	Humeri	8	—	—	—	—
» »	2	Antebrachii	2	—	—	—	—
» »	1	Manus	1	—	—	—	—
» »	2	Femoris	2	—	—	—	—
» »	1	Patellae	1	—	—	—	—
» »	1	Pedis	1	—	—	—	—
» »	1	Digitor.	1	—	—	—	—
» » per arthrotomiam	1	Humeri inveterata	1	—	—	—	—
» » » »	3	Coxae congenit.	3	—	—	—	—
» » » »	1	Genus	1	—	—	—	—
» » » »	1	Tali posterior.	1	—	—	—	—
» cruenta	1	Fractura humeri	1	—	—	—	—
Nivelten ojentamiset, redressionit y. m.							
Extensio violenta coxae	5	Contractura	5	—	—	—	—
» » genus	2	Contractura	2	—	—	—	—
» » »	2	Arthritis tuberculosa	2	—	—	—	—
Redressio coxae	3	Arthritis tuberculosa	3	—	—	—	—
» »	2	Arthritis coxae resect.	2	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
Redressio genus	2	Arthritis tuberculos.	2	—	—	—	—
» pedis	1	Arthritis tuberculos.	1	—	—	—	—
» »	1	Pes valgus	1	—	—	—	—
» »	17	Pes eqvinovar. congenit.	9	8	—	—	—
» »	3	Pes eqvinovar. paralyt.	2	—	1	—	—
» »	2	Pes plano-valgus doloros.	2	—	—	—	—
Repositio et extensio (Codivilla-Steinman)	6	Fractura	6	—	—	—	—
Redressio ped. et Achillotenotomia	3	Pes eqvinovar. congen.	3	—	—	—	—
» » » »	3	Pes eqvinovar. paralyt.	3	—	—	—	—
» » » » et fasciotomia plantaris	2	Pes eqvino-excurat.	2	—	—	—	—
Trepanoimiset ja taltaalla avaamiset sekä luuontelojen kaaputukset (sekvestrotomiain kanssa tai ilman niitä) y. m.							
Trepanatio cranii osteoplastica	1	Abscessus cerebri	1	—	—	—	—
» cranii	2	Impressio cranii	1	—	—	1	—
» »	2	Haematoma	2	—	—	—	—
» »	3	Varia	3	—	—	—	—
» »	2	Contusio	2	—	—	—	—
» »	1	Corpus alienum	1	—	—	—	—
» sinus frontalis	2	Empyema sinus frontalis	2	—	—	—	—
» » ethmo dalis	19	Empyema sinus ethmoidal.	18	—	—	1	—
» » maxillaris	34	Empyema sinus maxillaris	34	—	—	—	—
» » »	5	Sinuisitis maxillaris	5	—	—	—	—
» oss. varior.	1	Osteitis tuberculosa	1	—	—	—	—
» et evacuatio oss. cranii	3	Fractura complicata	2	—	—	1	—
» » » » »	1	Necrosis	1	—	—	—	—
» » » process. mastoid.	2	Mastoiditis	1	1	—	—	—
» » » oss. frontis	1	Necrosis	1	—	—	—	—
» » » maxill. superior	1	Empyema antri	1	—	—	—	—
» » » » inferior.	1	Necrosis	1	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
Trepanatio et evacuatio humeri	4	Osteomyelitis. Necrosis.	4	—	—	—	—
» » » radii	3	Osteomyelitis	3	—	—	—	—
» » » »	1	Corpus alienum	1	—	—	—	—
» » » oss. carpi, metacarp. et digit man...	3	Necrosis	3	—	—	—	—
» » » femoris	11	Osteomyelitis. Necrosis	8	—	1	2	—
» » » tibiae	9	Osteomyelitis. Necrosis	7	—	2	—	—
» » » »	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—
» » » fibulae	2	Osteitis	2	—	—	—	—
» » » oss. tarsi ...	4	Tuberculosis	4	—	—	—	—
» » » oss metatars. et digitor. ped.	7	Tuberculosis	7	—	—	—	—
» » » et plombatio oss. metatarsi	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
Abrasio oss. varior.	26	Tuberculosis	20	6	—	—	—
» et evacuatio femoris	1	Necrosis post fracturam	1	—	—	—	—
» » » tibiae	2	Osteitis chr.	2	—	—	—	—
» » » tarsi	3	Osteitis tuberculosa	1	2	—	—	—
» » » phalang. man.	1	Osteitis tuberculosa	1	—	—	—	—
Pehmeäin osain incisionit, kaaputukset, polttamiset, syövytykset y. m.							
Incisio	364	Phlegmone et abscess.	352	1	4	7	—
»	97	Panaritium et tendovaginit.	96	—	1	—	—
»	35	Furuncul. et carbuncul.	35	—	—	—	—
»	34	Mastitis	34	—	—	—	—
»	18	Periostit.	18	—	—	—	—
»	20	Bursit. praepatellar.	20	—	—	—	—
»	15	Angina phlegmonosa	15	—	—	—	—
» et abrasio	1	Cysta dermoid. reg. sacralis	1	—	—	—	—
» » »	1	Carbunculus nuchae	1	—	—	—	—
» » »	6	Actinomycosis faciei et colli	6	—	—	—	—
» » »	2	Actinomycosis thoracis	—	—	2	—	—
» » »	3	Actinomycosis abdominis	2	1	—	—	—

| Kuolemansyy. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epäveranna.	Kuolema.	
Incisio et evacuatio	2	Lymphadenitis phlegmonosa	2	—	—	—	—
Abrasio	278	Vegetationes adenoideae	278	—	—	—	—
»	32	Gland. lymph. tuberc.	30	2	—	—	—
»	5	Abscess. congestion.	4	—	1	—	—
»	22	Fistula tuberculosa	18	4	—	—	—
»	11	Fistul. non tuberculos.	10	—	1	—	—
»	2	Tendovaginitis tuberculosa	1	1	—	—	—
»	62	Ulcera reg. variar.	61	1	—	—	—
»	1	Arthritis cubiti resect.	—	1	—	—	—
»	2	Arthritis coxae	2	—	—	—	—
»	1	Lymphadenitis suppurat. ingv.	1	—	—	—	—
»	1	Abscess. periartic. pedis	1	—	—	—	—
» et cauterisatio	1	Lupus faciei	1	—	—	—	—
» » »	1	Carcinom. colli	—	1	—	—	—
Cauterisatio	1	Papilloma lingvae	1	—	—	—	—
Evacuatio et abrasio	1	Abscess. periart. scapul. humer.	1	—	—	—	—
» » »	1	Abscess. pelvis	1	—	—	—	—
Excisio	1	Tendovaginit. tuberc. man.	1	—	—	—	—
Plastilliset leikkaukset.							
Operatio plastica	8	Labium leporinum	8	—	—	—	—
Cheiloplastia (af Schultén)	1	Defect. labii	1	—	—	—	—
Staphyloplastia. Uranoraphia	17	Palatum fissum	12	5	—	—	—
Op. myoplastica (af Schultén)	1	Necrosis	1	—	—	—	—
Operatio pro	4	Anchyloglossus	4	—	—	—	—
Operatio plastica	1	Fistula stercoralis	—	1	—	—	—
» »	1	Deformatio alae nasi	1	—	—	—	—
» »	2	Syndactyl.	2	—	—	—	—
» »	3	Ulcera reg. variar.	3	—	—	—	—
» »	1	Defect. cutis. post combust.	1	—	—	—	—
» »	4	Synechiae cicatriciales	4	—	—	—	—
Tendoraphia	1	Luxatio genus	1	—	—	—	—
»	24	Vulnus incisum	24	—	—	—	—
Tendoplastia	6	Paralysia infant.	6	—	—	—	—
»	1	Ruptura inveterat.	1	—	—	—	—
» extensor. pedis	1	Pes-eqvino-excavatus	1	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
Transplantatio (Thiersch)	6	Defect. cutis post operat.	6	—	—	—	—
»	11	Ulcera reg. variar.	11	—	—	—	—
Tendofixatio (Codivilla)	2	Pes eqvinovar. paralyt.	2	—	—	—	—
Transplantatio tendinis	1	Pes eqvinovar. paralyt.	1	—	—	—	—
Neuroraphia	1	Vulnus	1	—	—	—	—
Tenomyotomia m. sternochleid. mast.	3	Torticollis spast. seu congenit.	3	—	—	—	—
Operat. ex stenos. duct. Stenoniani	1	Stenosis ductus Stenoniani	1	—	—	—	—
Injectio paraffini	1	Deformatio nasi traumatica	1	—	—	—	—
Kohjuleikkaukset.							
Taxis	1	Hernia incarcerata	1	—	—	—	—
Herniotomia	1	Hernia umbilicalis	1	—	—	—	—
»	2	Hernia ventralis	2	—	—	—	—
» et operat. radicalis	21	Hernia ingvinalis incarcerata	20	—	—	1	—
» » » »	9	Hernia cruralis incarcerata	8	—	—	1	—
» » » »	1	Hernia umbilicalis incarcerata	1	—	—	—	—
» » » »	1	Hernia ventralis incarcerata	1	—	—	—	—
» et resectio intestinis	5	Hernia incarcerata gangraen.	4	—	—	1	—
» et enterostomia	2	Hernia incarcerata gangraen.	—	—	—	2	—
Operatio radicalis	246	Hernia ingvinalis	245	—	—	1	—
» »	17	Hernia cruralis	17	—	—	—	—
» »	30	Hernia umbilicalis	30	—	—	—	—
» »	30	Hernia ventralis	28	1	1	—	—
» »	4	Hernia lineae alb. vel epigastr.	4	—	—	—	—
» » et orchidopexia	4	Ectopia testis. Hernia ingv.	4	—	—	—	—
Vatsaonteloa koskevat leikkaukset.							
Laparotomia	7	Peritonitis tuberculosa	6	—	—	1	—
	6	Vulnus penetrans	5	—	—	1	—
»	4	Ulcus ventriculi perforans	4	—	—	—	—
» et tamponatio	1	Ruptura hepatis	—	—	—	1	—
» explorativa	30	Varia	24	3	—	3	—
» pro occlusione intestin.	1	Invaginatio	1	—	—	—	—
» » » »	3	Strangulatio intestin.	3	—	—	—	—

Kuolemansyy.	Tuuti.	Leikkaus.	Oheenlitityvyt haavantekijöni.	Muu lisätauti.	Edellisestä vuodelta jääneitä potilaita.	Diakonissalaitos.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. O. Engström'in gynækologinen klinikka.	T:ri K. Eskelin'in sairaala.	Mehiläinen.	Turun kunnallissairaala.	A. B. lækarenes sjukhus Turussa.	T:ri v. Heidekon'in lapsenpäästölaitos Turussa.	Neiti F. Carlson'in sairaala Tampereella.	Finlayson & Komp. sairaala Tampereella.	T:ri Hoffström'in lapsenpäästölaitos Tampereella.	T:ri Virzenuksen silmätautisairaala Tampereella.	Prof. Strömberg'in silmäklinikka Viipurissa.	Lahden kunnallissairaala.	Oulun diakonissalaitos.	Lübeckin sairaala Kokkolassa.	Malmi'in sairaala Pietarsaaressa.	Lappeenrannan kaupungin sairaala.
Helsinki.	—	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	2	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	1	12	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—
	—	—	—	1	—	—	2	4	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1
	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	1	—	—	—	63	31	78	7	5	7	6	4	—	17	—	—	—	—	—	6	—	16	—
	—	—	—	—	—	3	1	2	8	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
	—	—	—	—	—	8	4	8	2	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	1	—
	—	—	—	—	—	2	4	14	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	3	—
	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—
	—	1	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	—	1	—	—	—	8	4	5	3	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	4	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tuuti. | Leikkaus. | Oheenlitityvyt haavantekijöni. | Muu lisätauti. | Edellisestä vuodelta jääneitä potilaita. | Diakonissalaitos. | Eira. | Marian sairaala. | Prof. O. Engström'in gynækologinen klinikka. | T:ri K. Eskelin'in sairaala. | Mehiläinen. | Turun kunnallissairaala. | A. B. lækarenes sjukhus Turussa. | T:ri v. Heidekon'in lapsenpäästölaitos Turussa. | Neiti F. Carlson'in sairaala Tampereella. | Finlayson & Komp. sairaala Tampereella. | T:ri Hoffström'in lapsenpäästölaitos Tampereella. | T:ri Virzenuksen silmätautisairaala Tampereella. | Prof. Strömberg'in silmäklinikka Viipurissa. | Lahden kunnallissairaala. | Oulun diakonissalaitos. | Lübeckin sairaala Kokkolassa. | Malmi'in sairaala Pietarsaaressa. | Lappeenrannan kaupungin sairaala.

Kuolemansyy. | Helsinki.

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
Laparotomia pro occlusione intestin.	1	Volvulus coeci	1	—	—	—	—
» » » »	1	Volvulus flexur sigmoid.	—	—	—	1	—
» » » »	3	Volvulus intest. tenuis	1	—	—	2	—
» et resectio intestin. . . .	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» » » »	7	Occlusio intest. c. gangraena	4	—	—	3	—
» et enterostomia	4	Occlusio intestin.	3	—	—	1	—
Amputatio appendicis	458	Appendicitis ac. et chr.	458	—	—	—	—
» »	207	App. ac. c. perit. circumscript.	205	—	—	2	—
» »	47	Append. ac. c. periton. diffusa	34	—	—	13	—
» »	1	Append. ac. c. abscess.	1	—	—	—	—
Laparotomia et incisio	1	Cysta pancreatis	—	—	—	1	—
Laparotomia pro	13	Peritonit. diffus	7	—	—	6	—
» »	1	Pancreatitis gangraenosa	—	—	—	1	—
» et deliberatio intestin .	6	Adhaesiones intraabdomin.	6	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	6	Abscessus abdominis	4	—	2	—	—
» » »	2	Abscessus subphrenicus	2	—	—	—	—
» » »	1	Abscess. hepatis	1	—	—	—	—
» » »	18	Abscess. periappendicularis	18	—	—	—	—
Gastrotomia	1	Strictura oesophagi	1	—	—	—	—
Gastrostomia	3	Carcinoma oesophagi s. cardiae	1		—	2	—
»	1	Stenosis oesophagi	1	—	—	—	—
»	2	Peritonitis purulent. diffus	—	—	—	2	—
Gastrectomia	1	Carcinoma ventriculi	1	—	—	—	—
Resectio pylori	1	Ulcus ventriculi	1	—	—	—	—
» » et gastroenterostomia	12	Carcinoma	8	—	—	4	—
» » » »	1	Carcinoma	1	—	—	—	—
Gastroenterostomia	7	Carcinoma ventr.	6	—	—	1	—
»	1	Uulcus ventr.	1	—	—	—	—
»	2	Ulcus duodeni	2	—	—	—	—
» ant. et entero-anastomosis . .	2	Strictura pylori	2	—	—	—	—
» ant. et entero-anastomosis . .	2	Carcinoma pylori	—	—	—	2	—
» post. et entero-anastomosis . .	3	Ulcus duodeni	3	—	—	—	—
» post. et entero-anastomosis . .	12	Stenosis pylori	11	—	—	1	—

| Kuolemansyy. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Gastroenterostomia post. et entero-anastomosis ..	1	Carcinoma pylori	1	—	—	—	—
» post. et entero-anastomosis ..	7	Carcinoma ventriculi	6	—	—	1	—
Jejunostomia et enteroanastomosis .	1	Carcinoma ventr.	1	—	—	—	—
Typhlotransverso-anastomosis et exstirp. append.	1	Peritonitis et appendicit. chr.	1	—	—	—	—
Transverso-sigmoideo-anastomosis .	1	Carcinoma coli	1	—	—	—	—
» » ..	1	Pericolitis chr.	1	—	—	—	—
» » et deliberatio intest.	1	Pericolitis chr. et occlusio intest.	1	—	—	—	—
Recto-sigmoideopexia	1	Prolapsus recti	1	—	—	—	—
Enteroanastomosis	1	Hernia incarcerata	1	—	—	—	—
»	2	Adhaesiones tubercul.	2	—	—	—	—
»	1	Circulus vitiosus chr.	1	—	—	—	—
Enterostomia.....	1	Adhaesiones	1	—	—	—	—
»	1	Occlusio intestin.	1	—	—	—	—
»	4	Peritonitis diffus	—	2	2	—	—
»	2	Paralysis intestin.	2	—	—	—	—
Colostomia	1	Occlusio intestin.	—	—	—	1	—
Deliberatio omenti	1	Residua perimetrit.	1	—	—	—	—
Resectio intestin.....	1	Stenosis intest. traum.	1	—	—	—	—
» » tenuis	1	Carcinoma intest.	1	—	—	—	—
» » ten. et mesent. ..	1	Sarcoma mesenterii	1	—	—	—	—
» ileocoecalis	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—
» »	2	Carcinoma	1	—	—	1	—
» »	1	Invaginatio	—	—	—	1	—
» coli	1	Anus praeternaturalis	1	—	—	—	—
Enteroraphia	7	Ruptura intestin.	3	—	—	2	2
»	2	Fistula stercoralis	—	1	1	—	—
Cholecystotomia	2	Cholelithiasis	2	—	—	—	—
Cholecystectomia	13	Cholelithiasis	11	—	—	2	—
» et choledoctomia .	1	Cholelithiasis	—	—	—	1	—
Cholecystenterostomia	2	Carcinoma	2	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Myxolipoma retroperiton.	1	—	—	—	—
Excisio	1	Ulcus ventriculi	1	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyviä.	Vähemmän hyviä.	Epävarma.	Kuolema.	
Inplantatio ureteris in vesicam	1	Fistula uretero-vaginal.	—	—	—	1	—
Extractio	1	Calcul. duct. Wirsungiani	1	—	—	—	—
Peräsuolta koskevat leikkaukset.							
Dilatatio violenta	14	Fissura ani	14	—	—	—	—
» et cauterisatio	4	Fissura ani	4	—	—	—	—
Incisio » »	5	Fistula ani	5	—	—	—	—
Excisio	9	Fistula ani vel recti	9	—	—	—	—
»	24	Venect. haemorrhoidal.	24	—	—	—	—
»	5	Prolapsus ani	5	—	—	—	—
»	1	Fissura ani	1	—	—	—	—
»	1	Polypus ani	1	—	—	—	—
Resectio recti	1	Carcinoma	1	—	—	—	—
Amputatio recti (Whithead)	2	Haemorrhoides	2	—	—	—	—
Ligatura et cauterisatio	4	Haemorrhoides	4	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	15	Periproctitis	15	—	—	—	—
» » »	2	Abscess. para-anal.	2	—	—	—	—
» et abrasio	2	Periproctitis tubercul.	1	1	—	—	—
» » »	3	Fistula ani vel recti	2	1	—	—	—
Abrasio recti	1	Ulcus tubercul.	1	—	—	—	—
Operatio pro	1	Atresia ani	1	—	—	—	—
» »	4	Fistula ani	4	—	—	—	—
» »	3	Prolapsus recti	2	1	—	—	—
» »	1	Laseratio sphincter. ani	1	—	—	—	—
Injectio paraffini	1	Prolapsus recti	1	—	—	—	—
» »	1	Insufficientia sphincter. ani	1	—	—	—	—
Virtsatiehyettä ja miesten siittimiä koskevat leikkaukset.							
Nephropexia	2	Ren migrans	2	—	—	—	—
Neprotomia	1	Tuberculosis renis	—	1	—	—	—
Nephrectomia	2	Hydronephrosis	1	—	—	1	—
»	3	Carcinoma vel sarcoma renis	2	—	—	1	—
»	2	Pyonephrosis	2	—	—	—	—
»	2	Tuberculos. renis	2	—	—	—	—
Pyelolithomia	1	—	1	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	Seuraavuan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
Nephrolithomia	1	Nephrolithiasis	1	—	—	—	—
Ureterectomia	1	Calcul. ureteris	1	—	—	—	—
Punctio vesicae	1	Retentio urinae	1	—	—	—	—
Cystotomia suprapubica	1	Papilloma vesicae	1	—	—	—	—
» »	1	Haematuria	—	1	—	—	—
Cystostomia suprapubica	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» »	1	Infiltratio urinae. Sepsis	—	—	—	1	—
» »	1	Carcinoma prostatae	—	—	—	1	—
» »	2	Cystitis chr.	2	—	—	—	—
» et exstirpatio tumoris	1	Sarcoma vesicae	1	—	—	—	—
Prostatectomia perinealis	1	Hypertrophia prostatae	1	—	—	—	—
Urethrotomia	1	Ruptura	1	—	—	—	—
Amputatio penis et evacuatio regionis ingvinalis	1	Carcinoma	1	—	—	—	—
Orchidopexia	7	Kryptorchismus	7	—	—	—	—
Resectio epididymis	1	Epididymitis. et prostatit. chr.	1	—	—	—	—
» »	3	Tuberculosis	3	—	—	—	—
Castratio	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
Punctio et injectio jodii	2	Hydrocele	2	—	—	—	—
Op. radical. hydrocele (v. Bergmann)	15	Hydrocele	15	—	—	—	—
» » » (Doyen)	5	Hydrocele	5	—	—	—	—
Operatio pro	5	Varicocele	5	—	—	—	—
» »	14	Phimosis	14	—	—	—	—
» »	1	Paraphimosis	1	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	1	Periprostatitis suppurat.	1	—	—	—	—
Cauterisatio urethrae	1	Angioma urethrae	1	—	—	—	—
Exstirpatio	2	Ectopia testis	2	—	—	—	—
Extractio	1	Polypus urethrae	1	—	—	—	—
Injectio paraffini	3	Incontinentia urinae	3	—	—	—	—
Naisten synnyttimiä koskevat leikkaukset.							
Perineoraphia	10	Ruptura	10	—	—	—	—
»	2	Prolapsus uteri	2	—	—	—	—
Colporaphia ant. et colpoperineoraphia	17	Descensus vaginae	17	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epäverma.	Kuolema.	
Colporaphia anterior	15	Prolapsus vaginae et uteri	15	—	—	—	—
»	1	Prolapsus vaginae et uteri	1	—	—	—	—
Colpoperineoraphia	13	Prolapsus vaginae et uteri	12	1	—	—	—
»	1	Ruptura inveterata	1	—	—	—	—
Operatio pro	1	Fistula vesico-vaginalis	1	—	—	—	—
» »	1	Fistula recto-vaginalis	1	—	—	—	—
Amputatio portion. vaginae	4	Metritis chr.	4	—	—	—	—
» »	2	Prolapsus uteri	2	—	—	—	—
» colli uteri alta	15	Elongatio	15	—	—	—	—
» uteri supravaginal. (Chrobak seu Zweifel)	65	Myoma uteri	52	—	—	3	10
» uteri supravaginal. (Chrobak seu Zweifel)	1	Adenoma corp. uteri	1	—	—	—	—
» uteri supravaginal. (Chrobak seu Zweifel)	1	Sarcoma uteri	—	—	—	1	—
» uteri supravaginal. (Chrobak seu Zweifel)	1	Mola destruent. hydatidosa	1	—	—	—	—
» uteri	4	Myoma uteri	2	—	—	2	—
Exstirpatio uteri total. per vaginam	10	Carcinoma uteri	10	—	—	—	—
» » » » »	2	Myoma	2	—	—	—	—
» » » » »	7	Prolapsus totalis	7	—	—	—	—
» » » » »	1	Sclerosis. Menorrhoea	1	—	—	—	—
» » » per laparot.	9	Carcinoma uteri	7	—	—	2	—
» » » » »	3	Myoma uteri	3	—	—	—	—
Myomectomia ventralis	7	Myoma uteri	7	—	—	—	—
Enucleatio vaginalis	2	Myoma uteri	2	—	—	—	—
» ventralis	35	Myoma uteri	32	—	—	3	—
Exchocleatio et cauterisatio	18	Carcinoma cav. uteri	1	17	—	—	—
» » »	1	Carcinoma vaginae	—	1	—	—	—
Ventrofixatio seroso-serosa	60	Retroflexio uteri	60	—	—	—	—
» »	6	Prolapsus uteri	6	—	—	—	—
» praeperitonealis	14	Prolapsus uteri	14	—	—	—	—
» »	3	Retroflexio uteri	3	—	—	—	—
Exstirpatio	9	Polyp. uteri fibrosa	9	—	—	—	—
»	12	Polyp. uteri mucosa	12	—	—	—	—
Athmocausis uteri	3	Endometritis chr.	3	—	—	—	—
Abrasio mucos. uteri	306	Endometritis	305	1	—	—	—

| Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Abrasio mucos. uteri	2	Myoma uteri	1	1	—	—	—
» » »	1	Sarcoma uteri	1	—	—	—	—
Laparotomia	5	Explorativa	5	—	—	—	—
»	4	Ruptura uteri vel tubae	4	—	—	—	—
»	3	Haematocele retro-uterina	3	—	—	—	—
Laparot. et deliberatio organ. genit.	14	Recidua ovario-salpingit.	14	—	—	—	—
Ovariotomia unilateralis	56	Tumor ovarii	56	—	—	—	—
» »	4	Cysta parovarii	4	—	—	—	—
» »	3	Carcinoma	3	—	—	—	—
» bilateralis	5	Tumor ovarii	3	—	—	2	—
» »	1	Menorrhagia	1	—	—	—	—
Salpingectomia unilateralis	27	Graviditas tubaria	27	—	—	—	—
» »	13	Salpingitis	13	—	—	—	—
» bilateralis	19	Salpingitis	19	—	—	—	—
Ovariosalpingectomia unilateralis	17	Graviditas tubaria	15	—	—	2	—
» »	12	Ovariosalpingitis	12	—	—	—	—
» »	5	Peritonitis diffusa	5	—	—	—	—
» »	14	Kystoma ovarii	14	—	—	—	—
» bilateralis	1	Ovariosalpingitis tubercul.	1	—	—	—	—
» »	4	Ovariosalpingitis purulenta	4	—	—	—	—
Salpingostomia	21	Salpingitis	21	—	—	—	—
»	1	Graviditas tubaria	1	—	—	—	—
Parovariotomia	9	Tumor parovarii	9	—	—	—	—
Myomatomia (Martin)	6	Myoma uteri	5	—	—	1	—
Resectio ovarii	36	Oophoritis ac. Degenerat. cyst.	36	—	—	—	—
» » bilateralis	1	Degeneratio cystica	1	—	—	—	—
Punctura ovarii ventral.	16	Oophoritis chr.	16	—	—	—	—
» » vaginalis	1	Oophoritis chr.	1	—	—	—	—
Ignipunctura ovarii	3	Degeneratio cyst.	3	—	—	—	—
Oophorectomia unilat. ventral.	7	Oophoritis chr.	7	—	—	—	—
» » »	3	Sarcoma	2	—	—	1	—
» bilateral. ventral.	1	Myoma uteri	1	—	—	—	—
Incisio et canalisatio per vaginam	4	Parametrit. purulent.	3	—	—	1	—
» » » » »	1	Haematoma	1	—	—	—	—
» » » » »	11	Oophoritis et salpingit. purul.	10	—	1	—	—
	6	Abscessus pelvis	6	—	—	—	—
» » » ventralis	2	Peritonitis suppurativa	2	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Evacuatio uteri	87	Residua post abort.	87	—	—	—	—
» »	3	Mola hydatidosa	3	—	—	—	—
Abortus arte provocat.	1	Cirrhosis hepatis	1	—	—	—	—
» » »	1	Psychosis	1	—	—	—	—
» » »	4	Tuberculosis pulmonum	4	—	—	—	—
» » »	1	Ulcus ventr.	1	—	—	—	—
» » »	1	Insufficientia valv. mitralis	1	—	—	—	—
» » »	2	Nephritis chr.	2	—	—	—	—
Partus praematurus	4	Pelvis contract.	4	—	—	—	—
» »	3	Nephritis gravis	3	—	—	—	—
Sectio caesarea	5	Pelvis contract.	5	—	—	—	—
» » (Porro)	1	Myoma uteri	1	—	—	—	—
» » »	1	Sepsis	—	—	—	1	—
» » cervical.	1	Eclampsia gravidar.	1	—	—	—	—
Dilatatio colli uteri	2	Rigiditas colli	2	—	—	—	—
» » »	3	Eclampsia gravid.	3	—	—	—	—
Forceps	13	Varia	13	—	—	—	—
Hysterotomia vaginalis	1	Graviditas. Eclampsia.	1	—	—	—	—
Colpometrotomia post.	1	Calculus uteri	1	—	—	—	—
Colpohysterotomia	1	Corpus alien. cavi uteri	1	—	—	—	—
Exstirpatio	3	Cysta tubo- ovarial.	3	—	—	—	—
»	1	Adenokystoma recidiv.	—	—	1	—	—
»	1	Strati coll. pelvis	1	—	—	—	—
» ventral.	1	Adenomyoma lig. lat.	1	—	—	—	—
» ventral. cornu uteri rudiment	1	Haematometra	1	—	—	—	—
» ventr. cornu uteri amb.	1	Defect. vagin. Dysmenorrhag.	1	—	—	—	—
»	1	Varicocele ligament. rotund.	1	—	—	—	—
»	1	Carcinoma urethrae	—	1	—	—	—
»	1	Angioma urethrae	1	—	—	—	—
»	1	Polyp. urethrae	1	—	—	—	—
»	2	Carcinoma vulvae & vaginae	2	—	—	—	—
Stomatoplastia oris uteri	1	Haematometra	1	—	—	—	—
Incisio et exchocleatio	1	Haematoma vulvae	1	—	—	—	—
Discisio septi vaginae	1	Vagina duplex	1	—	—	—	—
Cauterisatio	1	Condylom. accuminat. vulvae	1	—	—	—	—
Urethroraphia	1	Incontinentia urinae	1	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Excisio hymenis	4	Atresia hymenalis	4	—	—	—	—
Op. plastica colli uteri	2	Fissura Emmet	2	—	—	—	—
Exstirpatio gland. Bartholini	2	Bartholinitis suppurativa	2	—	—	—	—
Exstirpatio	2	Cysta ovarii	2	—	—	—	—
»	1	Cyst. retent. vaginae	1	—	—	—	—
»	1	Cyst. lab. maj.	1	—	—	—	—
»	1	Polyp. placentae.	1	—	—	—	—
Op. plastica perinei	1	Ruptura perinei	1	—	—	—	—
» » urethrae	1	Incontinentia urinae	1	—	—	—	—
» » pro	1	Anus vaginalis	1	—	—	—	—
Repositio	1	Uterus retroversus	1	—	—	—	—
Kasvainten poisleikkaaminen y. m. joita ei ole mainittu eri ruumiinosain leikkauksissa.							
Exstirpatio carcinomat.	3	Lab. inf.	3	—	—	—	—
» » et evacuatio reg. submaxill.	9	Carcinoma labii inf.	9	—	—	—	—
» carcinom. et cheiloplastia (Estlander)	2	Carcinoma labii inf.	2	—	—	—	—
» carcinomat.	1	Laryngis	—	—	—	1	—
» »	1	Lingvae et gland. colli	1	—	—	—	—
»	7	Gland. lymphat.	6	—	1	—	—
»	1	Clitoridis	1	—	—	—	—
» mammae	2	Carcinoma mammae	2	—	—	—	—
» » et evacuat. axill.	13	Carcinoma mammae	13	—	—	—	—
» » » » »	2	Tuberculosis mammae	2	—	—	—	—
» carcinomat.	7	Cutan. reg. variar.	6	—	—	1	—
» epitheliomat. (ulcus rodens	2	Faciei	2	—	—	—	—
» sarcom.	3	Cutan. reg. variar.	3	—	—	—	—
» »	1	Buccae	1	—	—	—	—
» »	1	Palati duri	1	—	—	—	—
» »	1	Parotidis	1	—	—	—	—
» »	1	Colli	1	—	—	—	—
» »	2	Mammae	2	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Exstirpatio sarcom	3	Musc. region. variar.	2	1	—	—	—
» osteosarcom.	1	Radii	1	—	—	—	—
» adenom.	8	Mammae	8	—	—	—	—
» cystadenom.	2	Mammae	2	—	—	—	—
» fibroadenom.	5	Mammae	5	—	—	—	—
»	1	Epulis	1	—	—	—	—
» gland. lymph. reg. parot.	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—
» » » colli	73	Tuberculosis	73	—	—	—	—
» » » » et axill.	5	Tuberculosis	5	—	—	—	—
» » » axill.	3	Tuberculosis	2	—	1	—	—
» » » ingvinal. .	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» » » mesenterii	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
»	1	Lymphoma	1	—	—	—	—
»	43	Atheroma	43	—	—	—	—
»	14	Papilloma	14	—	—	—	—
»	15	Lipoma	15	—	—	—	—
»	13	Angioma	13	—	—	—	—
»	1	Lymphangioma	1	—	—	—	—
»	1	Cysta auriculae	1	—	—	—	—
»	1	Cysta dermoid. colli	1	—	—	—	—
»	10	Cysta dermoid. reg. coccygei	10	—	—	—	—
»	10	Cysta dermoid. reg. variar.	10	—	—	—	—
»	15	Fibroma	15	—	—	—	—
»	2	Osteoma	2	—	—	—	—
»	2	Neuroma	2	—	—	—	—
»	1	Verrucae	1	—	—	—	—
»	5	Naevus pigment.	5	—	—	—	—
»	4	Clavus	4	—	—	—	—
» bursae	4	Praepatellaris	4	—	—	—	—
» »	2	Olecrani	2	—	—	—	—
»	7	Hygroma man.	7	—	—	—	—
»	2	Hygroma pedis	2	—	—	—	—
»	1	Cysta ligament. rotund.	1	—	—	—	—
»	2	Tumor inflam. pariet. abd.	2	—	—	—	—
»	1	Tubercul. reg. variar.	1	—	—	—	—
Strumectomia	24	Struma	24	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Strumectomia	20	Morbus Basedowi	18	—	—	2	—
Exstirpatio gland. submaxill.	1	Sialolithiasis	1	—	—	—	—
Erinäisiä leikkauksia.							
Tracheotomia	2	Carcinoma laryngis	2	—	—	—	—
»	4	Laryngitis crouposa	4	—	—	—	—
Tonsillotomia	55	Hypertrophia tonsill.	55	—	—	—	—
Chonchectomia	41	Hypertrophia conchae	41	—	—	—	—
»	1	Sinuisitis frontalis	1	—	—	—	—
Oesophagotomia	1	Strictura	1	—	—	—	—
»	1	Corpus alienum	1	—	—	—	—
Extractio	3	Polyp. nasi	3	—	—	—	—
Exstirpatio	2	Digit. supernumerar.	2	—	—	—	—
Incisio explorat.	1	Vulnus penetr. thoracis	1	—	—	—	—
Excisio	9	Ulcera reg. variar.	9	—	—	—	—
»	1	Synechia nasi	1	—	—	—	—
»	1	Cornu cutan.	1	—	—	—	—
»	1	Xanthelosma	1	—	—	—	—
Extractio	61	Corpus alienum.	61	—	—	—	—
Operatio pro	5	Ungvis incarnat	5	—	—	—	—
» »	1	Crista nasi	1	—	—	—	—
Cauterisatio	2	Epithelioma buccae	2	—	—	—	—
Operatio radicalis	1	Diastasis musc. recti. abdom.	1	—	—	—	—
Suturatio	1	Vulnus contus lingvae	1	—	—	—	—
»	1	Vulnus contus frontis	1	—	—	—	—
»	36	Vulneris	36	—	—	—	—
»	6	Pleurae pro vuln. penetr.	6	—	—	—	—
Extractio dentis	107	Dens carios.	107	—	—	—	—
Korvaleikkaukset.							
Paracentesis membr. tympani	17	Otit. med. suppurat.	17	—	—	—	—
Extractio	2	Polyp. meat. auditor.	2	—	—	—	—
»	1	Corpus alien. meat. auditor.	1	—	—	—	—
Trepanatio proc. mastoid.	55	Otit. med. et mastoidit.	52	—	—	3	—
» » » et operat. radical	24	Otit. med. et mastoidit.	24	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | | | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneistä potilaista.
Trepanatio cranii pro	1	Abscessus epidural.	1	—	—	—	—
» » »	1	Meningitis	—	—	—	—	1
» » »	1	Thrombos sin. transvers.	1	—	—	—	—
Silmäleikkaukset.							
Blepharoplastia (Snellen-Wahlfors)	27	Trichiasis trachomatosa	25	1	1	—	—
»	7	Entropion	7	—	—	—	—
»	3	Entropion spastic.	3	—	—	—	—
Op. pro	34	Entropion	34	—	—	—	—
» »	4	Blepharophimosis	4	—	—	—	—
Excisio tarsi palpr. super.	12	Deformat. tarsi trachomat.	10	2	—	—	—
» » » »	1	Ectropion scrofulos.	1	—	—	—	—
» » » » cum transplant. muc. lab. oris ..	16	Entropion trachomatos.	13	1	2	—	—
» tarsi palp. sup. c. conj. tarsi c. transpl. muc. lab. oris	7	Trachoma tarsi et conj. tarsi	7	—	—	—	—
» combinata tarsi et conjunct. (Kuhnt)	10	Conjunctivitis trachomatosa	8	2	—	—	—
Cauterisatio palpebrae	4	Trichiasis partialis	4	—	—	—	—
Canthoplastia (v. Ammon)	40	Blepharophimosis trachom.	32	6	2	—	—
» »	2	Entrop. spastic. palp. inf.	2	—	—	—	—
» »	3	Keratoconjunctivitis eczemat.	1	2	—	—	—
Operatio pro	3	Blepharophimosis	3	—	—	—	—
» »	3	Ptosis	3	—	—	—	—
» ex ptosis	1	Paralysis palpebr. sup.	1	—	—	—	—
Epilatio electrolyt.	4	Distichiasis	4	—	—	—	—
Excisio tarsi palp. sup.	5	Ptosis	2	3	—	—	—
Exstirpatio	2	Tumor. palpebr.	2	—	—	—	—
»	77	Chalazion	77	—	—	—	—
Expressio	160	Trachom.	155	4	1	—	—
Exstirpatio sacci lacrymal.	98	Dacryocystitis	97	—	1	—	—
Dacryocystorhinostomia (Toti)	2	Dacryostenosis	1	1	—	—	—
Operatio	1	Pterygium	1	—	—	—	—
Cauterisatio corneae	28	Ulcus serpens	17	5	6	—	—
Abrasio corneae	1	Keratitis dendritica	1	—	—	—	—
Paracentesis corneae	1	Embolia art. retinae	—	1	—	—	—

| Kuolemansyy. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkausten lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Paracentesis corneae (Sämisch)	6	Ulcus serpens	2	2	2	—	—
Punctio	1	Staphyloma	—	1	—	—	—
Termocauterisatio corneae	2	Ulcus serpens	—	1	—	—	1
» »	2	Keratitis	2	—	—	—	—
Operatio pro	1	Staphyloma	1	—	—	—	—
Excisio	10	Prolaps iridis	8	2	—	—	—
Cauterisatio	2	Prolaps iridis	2	—	—	—	—
Excisio prolaps. irid. c. supertract. conjunctivae	2	Ulcus corneae perfor. c. prolaps. iridis	1	1	—	—	—
Sclerotomia Lagrange	5	Glaucoma absolut	4	—	1	—	—
»	1	Ablatio retinae	1	—	—	—	—
»	1	Glaucoma	1	—	—	—	—
» limbalis	8	Glaucoma	7	1	—	—	—
» (Holth)	4	Myopia maligna	2	2	—	—	—
Iridectomia	1	Pannus trachomatos.	1	—	—	—	—
»	10	Ulcus corneae	4	1	5	—	—
»	19	Glaucoma	16	1	2	—	—
»	1	Cataracta perinuclearis	1	—	—	—	—
»	1	Corpus alienum iridis	—	1	—	—	—
» optica	11	Leucoma	11	—	—	—	—
» »	17	Seclusio pupillae	11	4	2	—	—
Iridotosis	8	Glaucoma	7	1	—	—	—
Extractio lentis sine iridect.	26	Cataracta	24	1	1	—	—
» » cum »	44	Cataracta	37	2	4	1	—
» » linearis	1	Cataracta mollis	1	—	—	—	—
» » »	5	Cataracta traumatica	4	1	—	—	—
» » »	2	Cataracta Morgagni	2	—	—	—	—
» » luxat. in camer. ant.	2	Luxatio lentis	1	—	1	—	—
Discisio	41	Cataracta secundaria	36	2	3	—	—
»	3	Cataracta congenit.	3	—	—	—	—
Amputatio bulbi	1	Atrophia	1	—	—	—	—
» »	2	Glaucoma secundaria	2	—	—	—	—
» »	1	Panophtalmitis	1	—	—	—	—
Enucleatio bulbi	1	Vulnus perforans bulbi	1	—	—	—	—
» »	2	Iridocyclitis	2	—	—	—	—
» »	6	Panophtalmitis	5	1	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Enucleatio bulbi	1	Tumor iridis et chorioideae	1	—	—	—	—
» »	5	Phtisis bulbi. Cyclitis	5	—	—	—	—
» »	1	Glaucoma	1	—	—	—	—
» »	2	Dilaceratio bulbi	1	—	1	—	—
» »	1	Staphyloma totalis	1	—	—	—	—
» »	1	Ruptura bulbi	1	—	—	—	—
» »	3	Corpus alienum bulbi	3	—	—	—	—
» »	1	Sarcoma chorioideae	1	—	—	—	—
» »	1	Sarcoma gland. lacrymal.	1	—	—	—	—
» »	1	Ophtalmia sympat.	1	—	—	—	—
Exenteratio bulbi	1	Panophtalmitis	1	—	—	—	—
Extractio	3	Corpus alienum bulbi	2	—	1	—	—
Tenotomia	33	Strabismus	27	4	1	—	1
Antepositio musculi	12	Strabismus	12	—	—	—	—
Operatio pro	29	Dacryocystit.	28	1	—	—	—
Tatuatio corneae	3	Leucoma	2	—	1	—	—
Desinfectio intrabulbar.	1	Vulnus infect. bulbi	1	—	—	—	—
Exstirpatio	3	Xanthelasma	3	—	—	—	—
»	1	Sarcoma orbitae	1	—	—	—	—
Abrasio	29	Hyperplasia conjunct.	29	—	—	—	—
Canalisatio	3	Canal. lacrymal.	3	—	—	—	—
Sutura conjunctivae	2	Vulnus contus.	2	—	—	—	—
Sutura palpebrar.	3	Vulnus palpebrae	3	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Angiom. sub conjunct.	1	—	—	—	—
Excisio	1	Verrucae palpebr.	1	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Sarcoma gland. lacrymal.	1	—	—	—	—
Extractio	1	Corpus alien. orbitae	1	—	—	—	—
Incisio et drainatio	3	Phlegmone orbitae	1	2	—	—	—
Iontophoresis	7	Ulcus serpens	4	2	1	—	—
»	1	Blepharitis	1	—	—	—	—
»	1	Trachom.	1	—	—	—	—

| | | |

Veneeristen tautien osastot ja ylimääräiset veneeriset sairashuoneet.

Veneerinen tartunta on v. 1911 näyttänyt enenemisen oireita. Kuppataudeista v. 1911 hoidettujen potilaitten yhteinen lukumäärä on 259 henkilöä enempi kuin edellisenä vuonna. Vuonna 1910 toimessa olevat ylimääräiset sairaalat ovat kaikki paitsi Viipurin kolmas ja Kuopion ylimääräinen sairaala v. 1911 pysytetyt entisellään. Valtion menot ylimääräisistä veneerisistä sairashuoneista nousivat v. 1911 226,493 markkaan 83 penniin. Seuraava taulu osoittaa valtion ylläpitämissä sairashuoneissa viimekuluneena kymmenenä vuotena hoidetut veneeriset tautikohtaukset.

Vuosi.	Yleisten sairashuoneitten kuppatautien osastoilla hoidettujen potilaitten luku.	Hoitopäivien lukumäärä yleisten sairashuoneitten kuppatautiosastoilla.	Ylimääräisissä kuppatautisairashuoneissa hoidettujen potilaitten luku.	Hoitopäivien lukumäärä ylimääräisissä kuppatautisairashuoneissa.	Hoidettujen yhteinen lukumäärä.	Hoitopäivien yhteinen lukumäärä.
1902	4,176	141,946	715	30,599	4,891	172,545
1903	4,317	150,759	1,081	39,029	5,398	189,788
1904	4,532	164,309	1,467	52,572	5,999	216,881
1905	4,333	156,985	1,725	63,106	6,058	220,091
1906	4,485	162,768	1,875	70,173	6,360	232,941
1907	4,201	146,012	2,060	79,888	6,261	225,900
1908	3,994	142,579	2,375	87,453	6,369	230,032
1909	4,114	140,521	2,632	93,299	6,746	233,820
1910	4,002	126,886	2,550	90,486	6,552	217,372
1911	4,347	132,378	2,464	78,624	6,811	211,002

Kuten ylläolevasta yhteenvedosta näkyy on yleisten sairashuoneitten *veneerisillä osastoilla* sekä *ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa* vuonna 1911 hoidettu 6,811 henkilöä, joista 637 oli jääneitä edelliseltä vuodelta sekä 6,174 vuoden kuluessa vastaanotettuja. *Syfilis* tautia varten hoidettiin 2,473 henkilöä, josta määrästä 293 oli vuodelta 1910 jääneitä ja 2,180 tilivuoden aikana tulleita. *Ulcus molle'a* sairasti 195, *urethritis gonorrhoica'a* 2,659 sekä *ihotauteja* y. m. 1,484 potilasta.

Uusista vuoden aikana vastaanotetuista tapauksista

sairasti syfilistä	35.30	prosenttia
» ulcus mollea	2.79	»
» gonorrhoe'ta	39.75	»
» ihotauteja	22.16	»

Kaikista hoidetuista päästettiin:

5,954	eli 87.41	prosenttia	parantuneena tahi paremmaksi tulleena.
100	» 1.47	»	parantumatta tahi hoitamatta.
72	» 1.06	»	kuolleena.
685	» 10.06	»	jäi seuraavaan vuoteen.
6,811			

Syfilis taudeista hoidetuista päästettiin:

2,126	eli 85.97	prosenttia	parantuneena tahi paremmaksi tulleena.
21	» 0.85	»	parantumatta tahi hoitamatta.
16	» 0.65	»	kuolleena.
310	» 12.53	»	jäi seuraavaan vuoteen.
2,473			

Kaikista vuoden aikana vastaanotetuista syfilistä sairastavista potilaista hoidettiin

962	eli 44.13	prosenttia	syfilis recens'in takia.
837	» 38.39	»	syfilis secundaria recidiva'n takia.
344	» 15.78	»	syfilis tertiaria'n takia.
37	» 1.70	»	syfilis hereditaria'n takia.
2,180			

Mitä sisäänkirjoitettujen sukupuoleen ja ikään tulee

oli	1,471 eli 67.48	prosenttia	miehiä,
»	638 » 29.27	»	naisia.
»	71 » 3.25	»	lapsia.
	2,180		

Alle ½ vuotta	.....								0.82	prosenttia
½— 2 »	.....								1.38	»
2—10 »	.....								1.06	»
10—15 »	miehiä	0.14	pros.,	naisia	0.36	pros.,	yhteensä		0.50	»
15—20 »	»	4.31	»	»	5.09	»	»		9.40	»
20—30 »	»	37.39	»	»	14.17	»	»		51.56	»
30—50 »	»	23.07	»	»	7.85	»	»		30.92	»
Yli 50 »	»	2.57	»	»	1.79	»	»		4.36	»

Mitä ikään tulee on ikäluokka 20—30 v. lukuisin, sen jälkeen ikäluokka 30—50 v. Sukupuoleen nähden ylläolevissa ikäluokissa ilmenee se eroavaisuus

että naispuoli on lukuisampi luokissa 10—15 v. kun miespuoli ja miespuoli on lukuisampi luokissa 15—20 v., 20—30 v., 30—50 v. ja yli 50 vuotta.

Kaikista vuoden aikana yleisissä sairashuoneissa veneeristen ja ihotautien takia vastaanotetuista hoidettiin sairashuoneissa:

Helsingissä	1,919	henkilöä	=	31.08	pros.;	syfilis taudista	390	=	6.32	pros.
Turussa	309	»	=	5.01	»	»	»	68	=	1.10	»
Hämeenlinnassa	180	»	=	2.92	»	»	»	55	=	0.89	»
Viipurissa	977	»	=	15.82	»	»	»	262	=	4,24	»
Mikkelissä	78	»	=	1.26	»	»	»	41	=	0.66	»
Kuopiossa	300	»	=	4.86	»	»	»	119	=	1.93	»
Mustasaaressa	185	»	=	3.00	»	»	»	101	=	1.64	»
Oulussa	606	»	=	9.82	»	»	»	372	=	6.03	»
Porissa	125	»	=	2.02	»	»	»	78	=	1,26	»
Godbyssä	2	»	=	0.03	»	»	»	1	=	0.02	»
Tampereella	176	»	=	2.85	»	»	»	46	=	0.75	»
Sortavalassa	440	»	=	7.13	»	»	»	87	=	1.41	»
Savonlinnassa	170	»	=	2.75	»	»	»	95	=	1.54	»
Joensuussa	114	»	=	1.85	»	»	»	25	=	0.40	»
Tohmajärvellä	85	»	=	1.38	»	»	»	52	=	0.84	»
Nurmeksessa	37	»	=	0.60	»	»	»	28	=	0.45	»
Jyväskylässä	89	»	=	1.44	»	»	»	41	=	0.66	»
Kajaanissa	36	»	=	0.58	»	»	»	23	=	0.37	»
Torniossa	346	»	=	5.60	»	»	»	296	=	4.79	»
Yhteensä	6,174	henkilöä	=	100.00	pros.;	syfilis taudista	2,180	=	35.30	pros

Jos vertaamme tilivuotta vuoteen 1910 niin näemme että yleisten sairashuoneitten veneerisille osastoille sekä ylimääräisiin veneerisiin sairashuoneisiin vastaanotettujen henkilöitten luku on enentynyt 345:llä. Sairashuoneisiin syfilistaudin takia vastaanotettujen luku on enentynyt edelliseen vuoteen nähden 284:llä tahi, jos ulkomaalaiset potilaat luetaan pois, 272:lla.

Kun maamme väkiluku 31 päivänä joulukuuta 1911 oli 3,154,825 henkilöä oli sairashuoneisiin veneeristen ja ihotautien takia vastaanotettujen luku 1.96 pro mille ja syfilistaudin takia vastaanotettujen luku 0.69 pro mille koko väestön lukumäärästä.

Vuonna 1902 oli viimeksi mainittu suhde 1.55 ja 0.68, vuonna 1903 resp. 1.73 ja 0.77 vuonna 1904 resp. 1.88 ja 0.89; vuonna 1905 resp. 1.88 ja 0.79, vuonna 1906 resp. 1.92 ja 0.80, vuonna 1907 resp. 1.89 ja 0.66, vuonna 1908 resp. 1.90 ja 0.62, vuonna 1909 resp. 1.97 ja 0.63 sekä vuonna 1910 resp. 1.87 ja 0.61 pro mille väkiluvusta.

Seuraava vertaileva yhteenveto näyttää syfilistaudin takia maamme sairashuoneisiin otettujen kotimaisten potilaitten luvun vuosina 1902—1911.

Lääni.	v. 1902.	v. 1903.	v. 1904.	v. 1905.	v. 1906.	v. 1907.	v. 1908.	v. 1909.	v. 1910.	v. 1911.
Uudenmaan	259	291	395	416	434	304	249	239	258	289
Turun ja Porin.....	208	236	217	179	164	147	115	116	141	165
Hämeen	211	245	325	328	365	248	205	201	150	143
Viipurin	322	361	474	367	369	336	327	355	339	359
Mikkelin	136	184	195	167	150	183	140	200	178	155
Kuopion	344	360	476	435	476	374	302	365	315	351
Vaasan.....	189	226	254	214	212	192	226	152	205	227
Oulun	215	263	188	179	172	174	275	285	297	466
Yhteensä	1,884	2,166	2,524	2,285	2,342	1,958	1,839	1,913	1,883	2,155
Ulkomaalaisten luku	8	7	12	13	9	18	16	11	13	25
Yhteensä	1,892	2,173	2,536	2,298	2,351	1,976	1,855	1,924	1,896	2,180

Vuoden kuluessa sairashuoneissa eri läänistä kotoisin olevien syfilistautisten lukumäärä verrattuna läänin asukaslukuun on

Uudenmaan läänissä	0.75	pro mille	väestöstä
Turun ja Porin läänissä	0.33	»	»	»
Hämeen läänissä	0.41	»	»	»
Viipurin »	0.68	»	»	»
Mikkelin »	0.78	»	»	»
Kuopion »	0.84	»	»	»
Vaasan »	0.44	»	»	»
Oulun »	1.39	»	»	»

Vuonna 1911 syfilis recens'in takia hoidetut 947 kotimaiset potilaat — 629 miestä ja 318 naista — jakaantuvat eri läänien kesken seuraavasti:

Uudenmaan lääni	73	miestä	68	naista
Turun ja Porin lääni	55	»	40	»
Hämeen lääni	42	»	30	»
Viipurin »	102	»	47	»
Mikkelin »	34	»	14	»
Kuopion »	103	»	29	»
Vaasan »	74	»	32	»
Oulun »	146	»	58	»
Yhteensä	629	miestä	318	naista

Syfilis recens'ia potevien eri läänistä kotoisin olevien henkilöitten lukumäärä oli:

Uudenmaan läänistä	141	= 48.8	pr	kaikista	syfilistautisista.
Turun ja Porin läänistä	95	= 57.6	»	»	»
Hämeen läänistä	72	= 50.3	»	»	»
Viipurin »	149	= 41.5	»	»	»
Mikkelin »	48	= 31.0	»	»	»
Kuopion »	132	= 37.6	»	»	»
Vaasan »	106	= 46.7	»	»	»
Oulun »	204	= 43.8	»	»	»
Yhteensä	947	= 49.9	pr	kaikista	syfilistautisista.

Helsingin yleisen sairashuoneen syfiliittiselle osastolle otettiin v. 1911 Helsingin kaupungista 144 syfilistä sairastavaa, joista 70 henkilöä — 47 miestä ja 23 naista — hoidettiin syfilis recens'in takia.

Veneeristen tarkastusasemien toiminta.

Helsinki. Vuoden 1911 kuluessa tarkastettiin kaikkiaan 780 henkilöä, 732 naista, 47 miestä ja 1 lasta. Naisista oli 532 jo ennen tarkastetut, 200 ei koskaan ennen ole tarkastettu. Veneeristen tarkastuksien yhteinen lukumäärä oli 6,159 ja tehtiin 4,138 tarkastuksen ohella 7,930 mikroskopillista tutkimusta. Ensimmäinen kerta tarkastetuista oli 27 syntynyt Helsingissä ja 173 toisella paikkakunnalla, ennen tarkastetuista oli 72 syntynyt Helsingissä ja 460 toisella paikkakunnalla.

Potilaitten luku, jotka aseman toimesta lähetettiin sairashuoneisiin oli:

	Syfilis.					Ulcus molle et ulcus suspect.		Tippuri.		Ihotaudit y. m.		Potilaitten yhteinen lukumäärä.
	Recens.		Residiva.		Yhteensä.							
	m.	n.	m.	n.		m.	n.	m.	n.	m	n.	
1911 ensi kerta tarkastetut henkilöt	1	20	2	4	27	2	5	19	205	—	—	258
Ennen tarkastetut henkilöt	—	6	—	19	25	—	10	—	731	—	—	766
Yhteensä	1	26	2	23	52	2	15	19	936	—	—	1,024

Turku. Säännöllisesti tarkastettujen lukumäärä oli 53. Tilapäisesti tarkastettiin 65 miestä, 88 naista ja 28 lasta. Tarkastuksien yhteinen luku oli 931.

Seuraava taulu näyttää aseman kautta sairashuoneisiin lähetettyjen henkilöitten luvun:

	Syfilis.							Ulcus molle.		Tippuri.			Ihotaudit y. m.		Potilaitten yhteinen lukumäärä.
	Recens.			Residiva.			Yhteensä.								
	m.	n.	l.	m.	n.	l.		m.	n.	m.	n.	l.	m.	n.	
Säännöllisesti tarkastetut henkilöt	—	2	1	6	4	—	13	—	—	4	104	—	1	1	123
Tilapäisesti tarkastetut henkilöt	6	6	3	6	1	—	22	2	—	21	15	4	3	—	67
Yhteensä	6	8	4	12	5	—	35	2	—	25	119	4	4	1	190

Luettelo niistä kunnista, joista v. 1911 sairashuoneisiin otetut syfiliittiset potilaat ovat olleet kotoisin sekä lukumäärästä sairaita joka kunnasta.

	Syphilis recens.		Muut syfilis-tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Uudenmaan lääni.					
Askula	1	1	—	1	3
Elimäki	—	1	—	—	1
Espoo	3	1	—	—	4
Hanko	2	1	3	—	6
Helsingin pitäjä	1	—	—	2	3
Helsinki	52	51	61	72	236
Iitti	1	—	1	—	2
Lappträsk	—	1	—	—	1
Lohja	—	1	—	—	1
Lovisa	1	1	—	—	2
Myrskylä	2	—	—	—	2
Mäntsälä	—	—	1	—	1
Nummi	2	4	—	—	6
Nurmijärvi	2	—	—	—	2
Orimattila	1	—	1	—	2
Porvoo	2	1	2	—	5
Pyhäjärvi	1	—	1	—	2
Ruotsinpyhtää	1	—	—	—	1
Sipoo	—	2	—	—	2
Siuntio	—	1	—	—	1
Tuusula	—	1	—	1	2
Vihti	1	1	—	2	4
Yhteensä	73	68	70	78	289
Turun ja Porin lääni.					
Ahlainen	1	—	—	—	1
Ahvenanmaa	1	—	—	—	1
Alastaro	1	—	1	—	2
Angelniemi	—	—	—	2	2
Harjavalta	—	—	—	1	1
Honkajoki	—	—	2	—	2
Huittinen	1	—	1	—	2
Ikaalinen	—	—	1	—	1
Jämijärvi	—	1	—	1	2
Kaarina	—	—	—	1	1
Kankaanpää	—	—	1	2	3
Kauvatsa	—	—	—	1	1
Kemiö	—	—	1	—	1
Kiikoinen	—	—	1	—	1
Kiukainen	—	—	1	2	3

	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Kokemäki	—	—	1	—	1
Koski	1	3	2	1	7
Kullaa	—	1	—	1	2
Laitila	2	3	—	—	5
Lavia	2	3	—	—	5
Maaria	1	—	—	—	1
Maarianhamina	—	—	1	—	1
Marttila	—	—	1	—	1
Merikarvia	1	—	—	—	1
Mynämäki	1	—	—	—	1
Nakkila	1	1	4	—	6
Nauvo	1	—	—	—	1
Paimio	—	1	—	—	1
Pertteli	—	—	1	—	1
Piikkiö	—	1	—	—	1
Pomarkku	1	1	2	1	5
Pori	18	4	11	5	38
Porin maaseurak.	4	1	3	1	9
Punkalaitio	2	—	—	—	2
Pyhämaa	1	—	—	—	1
Raisio	—	1	—	—	1
Rauma	1	—	1	—	2
Siikainen	1	—	1	—	2
Turku	10	11	9	3	33
Tyrvää	—	4	1	—	5
Ulvila	2	3	—	1	6
Uusikaupunki	1	1	—	—	2
Yhteensä	55	40	47	23	165
Hämeen lääni.					
Akaa	3	2	1	—	6
Asikkala	1	1	—	—	2
Hattula	1	—	1	—	2
Hauho	—	1	—	1	2
Hausjärvi	—	2	—	2	4
Hollola	2	2	4	—	8
Hämeenlinna	5	—	4	1	10
Janakkala	—	—	2	—	2
Jämsä	—	1	5	3	9
Kalvola	—	—	—	1	1

	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Kangasala	—	—	2	—	2
Korpilahti	3	1	3	2	9
Kuhmalahti	—	1	—	—	1
Kylmäkoski	2	—	1	—	3
Kärkölä	1	—	—	1	2
Lahti	1	3	1	2	7
Lampi	—	—	1	—	1
Lempäälä	—	2	—	—	2
Loppi	—	1	1	—	2
Luopioinen	1	2	—	—	3
Längelmäki	1	1	—	—	2
Messukylä	1	—	1	—	2
Orihvesi	2	1	—	3	6
Pirkkala	—	1	3	1	5
Pälkäne	1	—	—	3	4
Ruovesi	—	—	2	—	2
Somero	1	—	—	—	1
Sääksmäki	1	1	—	—	2
Tammela	1	1	2	—	4
Tampere	8	5	12	2	27
Tyrväntö	1	—	—	—	1
Urjala	3	—	1	—	4
Vanaja	1	1	—	1	3
Vesilahti	—	—	1	—	1
Vilppula	1	—	—	—	1
Yhteensä	42	30	48	23	143
Viipurin lääni.					
Antrea	2	—	—	—	2
Hamina	—	—	2	—	2
Heinjoki	1	—	—	—	1
Hiitola	1	—	4	2	7
Impilahti	2	1	8	1	12
Jaakkima	1	2	2	2	7
Johannes	1	—	1	—	2
Joutseno	2	1	1	—	4
Jääski	—	—	1	—	1
Kaukola	2	1	2	—	5
Kirvu	3	2	4	2	11
Kivennapa	3	—	6	2	11

	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	M.	M.	N.	
Koivisto	—	1	4	—	5
Korpiselkä	1	—	1	2	4
Kotka	3	1	5	1	10
Kuolemajärvi	2	1	1	—	4
Kurkijoki	1	1	1	—	3
Kymi	1	—	1	1	3
Käkisalmi	2	1	4	—	7
Lappee	5	1	4	1	11
Lappeenranta	1	1	1	1	4
Luumäki	—	—	—	1	1
Miehikkälä	1	—	2	—	3
Muola	3	3	6	2	14
Nuijamaa	—	1	—	—	1
Parikkala	3	2	3	1	9
Pyhäjärvi	1	—	—	—	1
Rautjärvi	—	1	—	—	1
Ruokolahti	3	—	7	2	12
Ruskeala	—	2	2	—	4
Räisälä	1	—	2	—	3
Sakkola	1	—	2	—	3
Salmi	1	1	5	2	9
Savitaipale	2	—	—	1	3
Sippola	—	—	4	—	4
Sortavala	2	2	9	1	14
» maaseur.	4	1	6	—	11
Suistamo	2	—	—	—	2
Suomenniemi	2	2	1	—	5
Säkkijärvi	2	—	—	—	2
Taipalsaari	2	—	1	—	3
Terijoki	1	—	—	—	1
Uukuniemi	—	—	2	—	2
Uusikirkko	2	1	5	—	8
Valkeala	3	—	3	1	7
Valkjärvi	1	—	—	1	2
Vehkalahti	—	—	—	1	1
Viipuri	16	11	31	13	71
» maaseurak.	13	6	18	7	44
Vironlahti	1	—	—	—	1
Värtsilä	1	—	—	—	1
Yhteensä	102	47	162	48	359

	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Mikkelin lääni.					
Enonkoski	—	—	—	1	1
Hartola	—	2	2	2	6
Heinola	—	—	—	3	3
Heinävesi	3	2	3	2	10
Hirvensalmi	1	—	—	—	1
Joroinen	—	—	1	2	3
Juva	4	1	10	1	16
Jäppilä	—	—	1	—	1
Kangasniemi	2	1	7	3	13
Kerimäki	2	1	1	4	8
Leivonmäki	1	—	—	—	1
Luhanko	2	3	1	—	6
Mikkeli	2	—	6	—	8
» maaseurak.	1	—	2	2	5
Mäntyharju	1	—	2	1	4
Pieksämäki	2	—	2	—	4
Puumala	1	1	6	3	11
Rantasalmi	1	—	7	4	12
Ristiina	1	—	1	3	5
Savonlinna	2	—	3	5	10
Savonranta	1	—	1	—	2
Sulkava	3	—	2	1	6
Sysmä	1	—	2	1	4
Sääminki	2	3	7	1	13
Virtasalmi	1	—	1	—	2
Yhteensä	34	14	68	39	155
Kuopion lääni.					
Eno	4	1	2	1	8
Hankasalmi	2	—	2	—	4
Iisalmi	8	2	12	7	29
» maaseurak.	3	—	4	—	7
Ilomantsi	7	—	13	—	20
Joensuu	1	—	—	—	1
Juuka	1	1	6	1	9
Kaavi	5	2	5	1	13
Karttula	—	—	1	—	1
Keitele	—	1	2	—	3
Kesälahti	3	—	1	2	6

	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Kiihtelysvaara	3	—	6	1	10
Kitee	1	—	1	2	4
Kiuruvesi	3	2	7	5	17
Kontiolahti	4	2	5	—	11
Kovero	—	—	4	1	5
Kuopio	6	3	25	5	39
» maaseur.	1	—	5	1	7
Kuusjärvi	1	—	—	—	1
Lapinlahti	5	—	6	3	14
Leppävirta	3	—	6	4	13
Liperi	2	—	2	—	4
Maaninka	1	—	—	—	1
Nilsiä	2	1	9	—	12
Nurmes	6	5	10	2	23
Pielavesi	3	1	6	2	12
Pielisjärvi	8	5	5	2	20
Polvijärvi	3	1	8	3	15
Pälkjärvi	—	—	2	—	2
Rautalampi	—	—	2	—	2
Rautavaara	—	—	1	—	1
Rääkkylä	1	—	2	—	3
Suonenjoki	2	1	4	2	9
Tohmajärvi	9	1	2	1	13
Tuusniemi	—	—	2	—	2
Valtimo	1	—	1	—	2
Varkaus	—	—	1	—	1
Varpaisjärvi	3	—	—	—	3
Vesanto	1	—	3	—	4
Yhteensä	103	29	173	46	351

Vaasan lääni.

	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Alahärmä	3	1	1	—	5
Alajärvi	—	—	1	—	1
Alavus	—	—	3	—	3
Evijärvi	1	—	1	—	2
Himanka	1	—	1	—	2
Ilmajoki	3	—	4	—	7
Isokyrö	—	1	1	—	2
Jalasjärvi	—	—	1	—	1
Jurva	1	—	2	—	3
Jyväskylä	4	2	4	—	10
» maaseur.	1	—	3	—	4
Kannus	2	—	6	—	8
Karijoki	—	5	—	2	7
Karstula	5	1	5	—	11
Kauhava	4	2	3	—	9
Keuruu	5	2	6	1	14
Kivijärvi	1	—	6	—	7
Kokkola	2	1	1	—	4
Konginkangas	1	—	1	—	2
Kortesjärvi	1	—	—	—	1
Kristiinankaupunki	1	—	2	2	5
Kuortane	1	—	1	—	2
Kälviä	—	—	1	2	3
Laihia	—	2	1	—	3
Lappajärvi	—	—	—	1	1
Lapua	1	—	7	—	8
Laukaa	9	2	6	—	17
Lestijärvi	—	1	—	1	2
Multia	—	—	1	—	1
Mustasaari	—	1	2	—	3
Nikolainkaupunki	3	4	2	2	11
Petäjävesi	2	1	1	—	4
Pietarsaari	2	3	7	—	12
» maaseurak.	—	—	—	1	1
Pihlajavesi	—	—	—	1	1
Pihtipudas	4	—	—	—	4
Pylkönmäki	—	—	1	—	1
Saarijärvi	4	—	3	1	8
Soini	2	1	—	—	3
Terijärvi	1	—	—	—	1
Toholampi	—	—	3	—	3
Toivakka	—	1	—	—	1
Veteli	—	—	—	1	1
Viitasaari	6	—	8	1	15
Vimpeli	1	1	1	—	3
Virrat	1	—	1	—	2
Ylistaro	1	—	—	—	1
Ylihärmä	—	—	2	1	3

	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Ätsäri	—	—	1	—	1
Äänekoski	—	—	1	2	3
Yhteensä	74	32	102	19	227
Oulun lääni.					
Alatornio	5	1	8	3	17
Alakiiminki	—	1	—	—	1
Alavieska	1	—	—	—	1
Haapajärvi	4	2	9	1	16
Haapavesi	1	—	4	2	7
Haukipudas	2	1	7	2	12
Hyrynsalmi	1	—	—	—	1
Ii	8	2	3	—	13
Kajaani	—	—	2	—	2
» maaseurak.	1	—	3	—	4
Kalajoki	3	1	3	1	8
Karunki	2	—	3	1	6
Kemi	5	4	9	5	23
» maaseurak.	2	—	2	—	4
Kemijärvi	1	—	—	—	1
Kestilä	3	1	4	4	12
Kuhmoniemi	3	—	5	1	9
Kuivaniemi	2	—	1	—	3
Kuolajärvi	1	—	2	1	4
Kuusamo	1	—	2	1	4
Kärsämäki	—	1	—	1	2
Liminka	—	—	—	3	3
Merijärvi	1	1	—	1	3
Muhos	2	2	6	3	13
Nivala	2	1	4	2	9
Oulainen	1	1	5	—	7
Oulu	12	8	22	8	50
» maaseurak.	2	1	1	1	5
Oulunsalo	—	—	—	1	1
Paavola	7	1	7	4	19
Paltamo	1	1	3	—	5
Piippola	—	—	1	1	2
Pudasjärvi	5	—	3	—	8
Pulkkila	1	—	2	—	3
Pyhäjoki	2	—	3	—	5
Pyhäjärvi	2	—	4	—	6
Pyhäntä	1	1	—	—	2
Raahe	2	—	—	—	2
Rantsila	—	—	1	2	3
Reisjärvi	6	3	5	—	14
Revonlahti	—	—	1	—	1
Ristijärvi	—	—	—	2	2
Rovaniemi	16	5	2	4	27
Sievi	—	—	1	—	1
Siikajoki	1	1	5	—	7
Simo	2	1	2	1	6
Sodankylä	6	3	5	1	15
Sotkamo	4	1	5	3	13
Suomussalmi	3	—	4	3	10
Säräisniemi	4	—	3	1	8
Taivalkoski	1	—	2	1	4
Temmes	1	—	2	—	3
Tervola	3	2	1	—	6
Tornio	3	1	4	1	9
Turtola	—	—	1	—	1
Tyrnävä	6	7	3	3	19
Utajärvi	1	1	—	2	4
Vihanti	1	1	—	6	8
Ylikiiminki	1	—	1	1	3
Ylitornio	—	1	2	2	5
Ylivieska	—	—	3	1	4
Yhteensä	146	58	181	81	466
Ulkomaa.					
Italia	1	—	—	—	1
Norja	1	—	—	—	1
Ruotsi	4	—	—	—	4
Tanska	—	—	1	—	1
Venäjä	7	2	7	2	18
Yhteensä	13	2	8	2	25
Summa summarum	642	320	859	359	2,180

Lapsenpäästölaitokset.

Kaikissa valtion sekä ylläpitämissä että osittain avustamissa lapsenpäästölaitoksissa hoidettiin vuonna 1911 7,817 synnyttäjää. Näistä uloskirjoitettiin 7,426 synnyttäneenä ja terveenä, 22 toipuvana, 36 sairaana ja 28 kuolleena; vuoteen 1912 jäi 160 naista. Sitäpaitsi vastaanotettiin 145 naista, mutta osa näistä uloskirjoitettiin heti, koska synnytystä ei voitu läheisessä tulevaisuudessa odottaa, toiset hoidettiin ennen vastaanottamista tapahtuneen keskenmenon eli lapsivuoteessa saatujen tautien takia.

Elävinä syntyneitten lasten lukumäärä oli 7,210, josta 7,030 uloskirjoitettiin terveenä ja 180 kuolleena. 193 sikiötä oli kuollut ennen syntymistä ja 172 kuoli synnytyksen kestäessä tahi heti sen päätyttyä.

Lapsenpäästölaitoksessa Helsingissä hoidettiin 2,885 naista, joista 2,817 — 1,114 ensi- ja 1,703 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuoden kuluessa ja 68 oli vuodelta 1910 jääneitä. Vuoden aikana hoidetuista uloskirjoitettiin 2,833 joista 2,702 terveenä, 10 paranevana, 5 sairaana ja 7 kuolleena, sekä 109 synnyttämättä; seuraavaan vuoteen jäi 52. Syntyneitten lasten luku oli 2,701, näistä uloskirjoitettiin 2,599 terveenä ja 102 kuolleena. Ennen syntymistä kuoli 20 ja synnytyksen kestäessä 82. Keskenmeno sattui 57 kertaa ja kaksoissynnytys 50 kertaa.

Seuraavat obstetriset operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	128	kertaa
Käännös	32	»
Extraktioni tai käsin vetäminen alaosan asemassa	115	»
Craniotomia	7	»
Tamponatio uteri	1	»
Käännös otsatilasta päälaen tilaan	3	»
» » kasvotilaan	1	»
Jalan alasottaminen	1	»
Partus arte præmaturus	5	»
Cervix'in laajentaminen Tarnier'in ecarteur'illä	7	»
» » champetier de Ribes'pallolla	3	»
Sectio cæsarea	6	»
Istukan irroittaminen	5	»
Yhteensä	314	kertaa

Synnytystilaisuuksissa sattui seuraavat komplikationit:

Ahdas lantio	27	kertaa
Eclampsia	17	»
Hydramnion	1	»
Placenta prævia	8	»

Poikkitila	16 kertaa
Otsatila	8 »
Esille pudonnut napavarsi	10 »
» » pieniosa	1 »
Ennen aikoinaan irtautunut istukka	1 »
Ruptura cervicis uteri	4 »
» uteri	1 »
» total. perinei	1 »
Yhteensä	95 kertaa

Äsken syntyneitten kuolemansyinä mainitaan: debilitas congenita 47 kertaa, pneumonia 2 kertaa, hæmorrhagia cerebri 3 kertaa, lues congenita 1 kerran, atelectasis pulmonum 1 kerran ja melaena neonatorum 1 kerran. Muuten ovat seuraavat sairauden kohtaukset äskensyntyneitten kesken huomatut: conjunctivitis 3 kertaa, polydactylia 1 kerran, meningocele 3 kertaa, hydrocephalus 1 kerran, palatum fissum 1 kerran, lues congenita 1 kerran sekä sympodia 1 kerran.

Lapsenpäästölaitoksessa Turussa hoidettiin vuoden kuluessa 767 synnyttäjää, joista 16 olivat jääneitä edelliseltä vuodelta. Hoidetuista uloskirjoitettiin 746 terveenä, 5 sairaana ja 1 kuolleena; seuraavaan vuoteen jäi 15. Sitäpaitsi vastaanotettiin vuoden aikana 35 naista, jotka kuitenkin pian uloskirjoitettiin terveenä, koska synnytyspolttoja lähemmässä tulevaisuudessa ei ollut odotettavissa. Keskenmenon takia hoidettiin 33 naista, jotka kaikki, paitse 1 joka päästettiin hoitamattomana, päästettiin terveenä, erityisten kohtutautien takia 113, joista 83 uloskirjoitettiin terveenä, 7 paremmaksi tulleena, 7 parantumatta, 8 hoitamatta ja 2 kuolleena; 6 jäi seuraavaan vuoteen. — Syntyneitten lasten luku oli 759. Näistä ynnä 15 edelliseltä vuodelta jääneistä kuoli 10 ennen syntymistä, 7 synnytyksen kestäessä sekä 8 sen jälkeen. Jäljelle jääneistä 749 lapsesta uloskirjoitettiin 734 terveenä; seuraavaan vuoteen jäi 15. Synnytyksen jälkeen kuolleitten kuolemansyyt olivat 3 tapauksessa yleinen heikkous, 4:ssä asphyxia prolongata ja 1:ssä hydrocephalus sekä spina bifida. Kaksoissynnytys sattui 8 kertaa.

Tehdyt obstetriset operationit olivat:

Keinotekoinen ennenaikainen synnytys	3 kertaa
Pihtisynnytys	14 »
Käännös	5 »
Episiotomia	3 »
Perforatio	3 »
Jalan alasottaminen	1 »
Man. extract. käännöksen jälkeen	4 »

Man. extract. alaosan asemassa	1	kertaa
Credé	2	»
Jälkeisten irroittaminen	3	»
Yhteensä	39	kertaa

Komplikationeina synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen mainitaan:

Napavarren kiertoutumisia	77	kertaa
Solmu napavarressa	1	»
Esille pudonnut käsivarsi	2	»
Pään kanssa syntynyt käsivarsi	3	»
Ennen aikainen jälkeisten irtaantuminen	2	»
Haematoma lab. maj.	1	»
Placenta prævia	4	»
Eclampsia	5	»
Ankarampi verenvuoto	9	»
Ahdas lantio	5	»
Yhteensä	109	kertaa

Laitoksen omistaa ja sitä hoitaa edelleen tohtori Carl von Heideken, joka tarkoitusta varten nauttii 16,000 markkaa vuotuista valtioapua.

Lapsenpäästölaitoksen Porvoossa ylläpiti edelleen kätilö Alva Forsius, nauttien 5,000 markan suuruista valtioapua. Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 136 synnyttäjää, joista 2 oli edelliseltä vuodelta ja 134 — 56 ensi ja 78 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuonna 1911. Näistä uloskirjoitettiin 131 terveenä ja 5 jäi vuoteen 1912. 136 sikiöstä kuoli 2 ennen syntymistä ja 2 synnytyksen jälkeen. Terveenä uloskirjoitettiin 132.

Lapsenpäästölaitos Tampereella oli lääketieteen lisensiaatti K. A. Hoffströmin ylläpitämä. Laitos nautti 3,000 markan suuruista valtioapua mutta sai sitäpaitsi 10,600 markan suuruisen lisäavun. Siinä hoidettiin 584 synnyttäjää, joista 10 oli edelliseltä vuodelta jääneitä. Sisään kirjoitetuista oli 219 ensi- ja 355 myötäsynnyttäjää. Terveinä uloskirjoitettiin 566, sairaana 1, synnyttämättä 5, kuolleena 2, ja seuraavaan vuoteen jäi 10. Sitäpaitsi on laitoksessa hoidettu 48 naista erityisten kohtutautien takia, joista 31 uloskirjoitettiin terveenä, 14 paremmaksi tulleena, 2 sairaana ja 1 hoitamattomina. Syntyneitten lasten luku oli 527, edelliseltä vuodelta oli 10 jäljellä. Lapsista oli 12 kuollut ennen syntymistä ja 8 kuoli synnytyksen kestäessä ja 15 sen jälkeen. Terveenä päästettiin 502. Kaksoisia syntyi 12 kertaa.

Seuraavat operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	26	kertaa
Käännös	10	»
Jalan alasottaminen	3	»
Partus arte præmaturus	7	»
Craniotomia	2	»
Laparotomia	1	»
Manualiapu aliosa asemassa	18	»
Episiotomia	6	»
Credé	22	»
Punctura labior. vulvæ pro œdemati	1	»
Kalvojen puhkaiseminen	134	»
Accouchement forcé Bossi	3	»
Tanier'in ecarteur'in käyttäminen	2	»
Champetier de Ribes'pallon käyttäminen	2	»
Amputatio labii gangrænosi oris uteri	2	»
Tamponatio uteri	5	»
Jälkeisten irroittaminen kädellä	5	»
Yhteensä	249	kertaa

Synnytystilaisuuksissa sattui seuraavat komplikationit:

Ahdas lantio	11	kertaa
Eclampsia	4	»
Placenta prævia	1	»
Alhaalla olevan istukan osittainen irtautuminen	2	»
Napavarren prolapsi	3	»
Napavarren kiertoutumisia	81	»
Ruptura uteri	2	»
Ruptura completa septi recto-vagin.	1	»
Gangræna labior. oris uteri	2	»
Ankarampi verenvuoto	20	»
Partus præmaturus	18	»
Hydramnion	2	»
Yhteensä	147	kertaa

Lapsenpäästölaitoksen Viipurissa ylläpiti vuonna 1911 edelleen Viipurin kaupunki, nauttien 4,000 markan suuruista valtioapua. Vuoden kuluessa hoidettiin laitoksessa 461 naista, joista 212 oli ensi- ja 249 myötäsynnyttäjää; edel-

liseltä vuodelta oli jääneitä 10. Terveenä uloskirjoitettiin 435 synnyttäjää, sairaana 10, kuolleena 3 ja päästämättömänä 1. Seuraavaan vuoteen jäi 12. Syntyneitten lasten luku oli 461, joista 22 kuoli ennen syntymistä sekä 10 synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen. Muista uloskirjoitettiin terveenä 406 sekä kuolleena 12. Seuraavaan vuoteen jäi 11. Kaksoisia syntyi 11 kertaa.

Tehdyt obstetriset operationit ovat olleet:

Pihtisynnytys	28 kertaa.
Basiotripsia	1 »
Käännös jalalle	9 »
Credé	4 »
Istukan irroittaminen	3 »
Emäsuun laajentaminen	11 »
Yhteensä	56 kertaa.

Synnytyksen kuluessa sattuneet komplikationit, epäsäännölliset asemat poisluettuna, olivat: eclampsia 5 kertaa, placenta prævia 5 kertaa, ahdas lantio 2 kertaa sekä ennenaikojaan irtaantunut istukka 4 kertaa.

Lapsenpäästölaitoksen Käkisalmessa ylläpiti Käkisalmen kaupunki nauttien 3,000 markan valtion kannatusta kuten edellisenäkin vuonna. Vuoden kuluessa vastaanotettiin 43 naista, 13 ensi- ja 30 myötäsynnyttäjää, 1 oli edelliseltä vuodelta jäänyt. Synnyttäjistä uloskirjoitettiin 38 terveenä, 2 toipuvana, 1 sairaana ja 2 synnyttämättä, 1 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneitten lasten luku 41, joista 7 kuoli ennen synnytystä, 1 sen kestäessä ja 1 sen jälkeen; terveenä uloskirjoitettiin 32.

Lapsenpäästölaitos Kuopiossa oli lääketieteen lisensiaatti Eva Piispasen ylläpitämä ja nautti edelleen samansuuruista (4,500 markkaa) valtioapua kuin ennen. Laitoksessa hoidettiin 129 naista, joista 126 — 53 ensi- ja 73 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin tilivuoden kuluessa. Näistä päästettiin laitoksesta 122 terveenä; 4 päästämättä ja 3 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneitten lasten luku oli 128, joista 4 kuoli ennen ja 8 synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen, 116 uloskirjoitettiin terveenä.

Seuraavat operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	5 kertaa.
Partus arte præmaturus	2 »
Käännös	2 »
Sivuleikkaus	1 »
Jälkeiset ulosotetut	2 »
Yhteensä	12 kertaa.

Synnytyksen kestäessä sattuneita komplikationeja mainitaan: eclampsia 1 kerran, placenta prævia 1 kerran, hydramnion 1 kerran, perätila 5 kertaa, yleisesti supist. lantio 1 kerran, heikot poltot 4 kertaa, kuollut sikiö 4 kertaa, sisäinen verenvuoto 1 kerran, nephritis gravid. 2 kertaa ja kaksoset 3 kertaa.

Lapsenpäästölaitos Nikolainkaupungissa oli kuten ennenkin kaupungin oma. Valtioapua 3,000 markkaa vuodessa. Vuonna 1911 hoidettiin laitoksessa 191 synnyttäjää, joista 3 oli jääneitä edelliseltä vuodelta ja 188 — 76 ensi ja 112 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuoden aikana. Terveenä uloskirjoitettiin 184, sairaana 3 ja vuoteen 1912 jäi 4.

Seuraavat operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	4 kertaa
Käännös	1 »
Episiotomi	2 »
Man. extraktioni	1 »
Keinotekoinen ennenaikainen synnytys	1 »
Yhteensä	9 kertaa

Syntyneistä lapsista oli 4 kuollut ennen syntymistä, 8 kuoli synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen, 172 lasta uloskirjoitettiin terveenä.

Lapsenpäästölaitos Oulussa on kaupungin oma ja nauttii 3,500 markan vuotuista valtioapua. Vuonna 1911 hoidettiin laitoksessa 122 synnyttäjää, joista 1 oli edelliseltä vuodelta jäänyt ja 121 — 53 primiparæ ja 68 multiparæ — vastaanotettiin vuoden kuluessa. 118 naista uloskirjoitettiin terveenä ja seuraavaan vuoteen jäi 4. 128 sikiöstä kuoli 6 ennen synnytystä, 3 synnytyksen kestäessä tai heti sen jälkeen. Terveenä uloskirjoitettiin 111 ja kuolleena 4 lasta, seuraavaan vuoteen jäi 4. Kaksoiset syntyi 4 kertaa, kolmoiset 1 kerran.

Seuraavat operationit on tehty:

Pihtisynnytys	5 kertaa
Käännös	3 »
Käsin vetäminen alaosa-asemassa	4 »
Keinotekoinen ennenaikainen synnytys	4 »
Ritgen'in temppu	1 »
Pubeotomia (hebosteotomia)	1 »
Yhteensä	18 kertaa

Jyväskylän lapsenpäästölaitoksen ylläpiti lääketieteen lisensiaatti G. Palander, joka nautti samaa valtioapua, eli 4,500 markkaa, kuin ennen. Hoidettujen synnyttäjien kokonaisluku oli 207, joista 6 oli jäänyt vuodelta 1910 ja 201 —

66 ensi- ja 135 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuoden kuluessa. Synnyttäneistä uloskirjoitettiin 201 terveena, 3 sairaana ja vuoteen 1912 jäi 3. Sikiöistä oli 7 kuollut ennen syntymistä, 1 kuoli synnytyksen kestäessä. Terveenä päästettiin laitoksesta 192 lasta sekä kuolleena 6 lasta. Kaksois-synnytys sattui 2 kertaa ja keskenmeno 3 kertaa. Tilivuoden kuluessa tehtiin pihtisynnytys 7 kertaa, craniotomia 1 kerran, Credé 1 kerran sekä jälkeisten poistaminen käsin 5 kertaa, Bossin dilatatori käytettiin 1 kerran.

Synnytyslaitoksen Sortavalassa ylläpiti lääketieteen lisensiaatti G. J. Vinter nauttien 4,500 markan valtioapua samoilla ehdoilla kuin ennenkin. Vuoden kuluessa vastaanotettiin 100 synnyttäjää — 42 primiparæ ja 58 multiparæ — edelliseltä vuodelta oli 2. Näistä uloskirjoitettiin terveenä 99, sairaana 1, kuolleena 1 ja päästämättömänä 1.

Seuraavat operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	15	kertaa
Extractio perätilasta	2	»
Extractio jalkatilasta	3	»
Käännös	1	»
Basiotripsia	3	»
Partus arte præmaturus	3	»
Credé	17	»
Jälkeisten irroittaminen kädellä	4	»
Yhteensä	48	kertaa

Syntyneistä lapsista oli 9 kuollut ennen syntymistä, synnytyksen kestäessä tai heti sen jälkeen kuoli 4, eloon jääneistä lapsista uloskirjoitettiin terveenä 89. Kaksoiset syntyi 3 kertaa.

Heinolan lapsenpäästölaitoksen ylläpiti kätilö Iida Ammeenmäki, joka sen ylläpitämiseksi sai 3,000 markkaa valtioapua vuodessa. Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 63 synnyttäjää, sisäänkirjoitetuista oli 13 ensi- ja 48 myötäsynnyttäjää. Näistä uloskirjoitettiin 58 terveenä ja 3 päästämättömänä, 2 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 59 terveenä, 2 oli kuollut ennen synnytyksen. Tilivuoden kuluessa tehtiin 2 pihtisynnytystä, perä-jalkatilasta ulosveto jalasta 1 kerran ja sisäinen käännös ja ulosveto jalasta 1 kerran. Suurempi verenvuoto tapahtui 10 kertaa.

Pietarsaaren lapsenpäästölaitos, joka on lääketieteen lisensiaatti Elisabeth Backman'in oma ja nauttii 3,000 markan suuruista valtioapua, työskenteli vuonna 1911 12:lla vuoteella. Laitoksessa hoidettiin 161 synnyttäjää, joista 3 oli edelliseltä vuodelta ja 158 — 60 ensi- ja 98 myötäsynnyttäjää — vastaan-

otettiin vuonna 1911. Näistä uloskirjoitettiin 159 terveenä, 2 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 124 terveenä ja 5 kuolleena, 11 kuoli ennen synnytystä ja 7 synnytyksen kestäessä. Vuoden kuluessa tehtiin 7 pihtisynnytystä, käännös ja extraktioni 4 kertaa, extraktioni alaosan asemassa 5 kertaa, extraktioni poikkitilassa 2 kertaa, perforationi 2 kertaa, Tarnier'in ecarteurillä 2 kertaa, Champetier de Ribes'pallo 9 kertaa, cervix'in laajentaminen laminarialla 2 kertaa, Credé 2 kertaa ja jälkeisten irroittaminen kädellä 3 kertaa. Sitäpaitsi on erityisten kohtutautien takia sairaalassa hoidettu 75 naista, joista 20 uloskirjoitettiin terveenä, 52 parempina ja 1 hoitamattomana, 2 jäi seuraavaan vuoteen.

Kouvolan lapsenpäästölaitoksen omistaa lääketieteen lisensiaatti P. A. Koskenhovi, joka sen ylläpitämiseksi nauttii 3,000 markkaa valtioapua. Hoidettujen luku oli 73 joista 2 oli edelliseltä vuodelta ja71 — 34 ensi- ja 37 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuonna 1911. Synnyttäneistä uloskirjoitettiin 70 terveenä, 1 paranevana 1 sairaana ja 1 kuolleena. Äskensyntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 72 terveenä, 1 kuoli ennen synnytystä ja 2 synnytyksen kestäessä. Pihtisynnytys tehtiin 4 kertaa, craniotomia 1 kerran ja käännös 2 kertaa.

Lahden lapsenpäästölaitoksen omistaa lääketieteen lisensiaatti G. A. v. Zweygberg. Valtioapu on 3,000 markkaa. Laitoksessa hoidettiin 181 synnyttäjää, joista 75 oli ensisynnyttäjää ja 106 myötäsynnyttäjää. Terveenä uloskirjoitettiin 171, ja kuolleena 1, seuraavaan vuoteen jäi 9. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 138 terveenä, 9 oli kuollut ennen synnytystä, 2 kuoli synnytyksen kestäessä. Vuoden kuluessa tehtiin seuraavat operationit: Pihtisynnytyksiä 5 kertaa, repositio uteri retrogravi 1 kerran, extraktioni alaosa-asemassa 2 kertaa, repositio uteri retroversi 1 kerran, expressio placentæ Credé 6 kertaa, versio externa 1 kerran, extractio partis placentæ retentæ c. manu 2 kertaa, episiotomia 2 kertaa, perineorraphia 19 kertaa, abrasio mucosæ uteri pro endometritide hæmorrhagic. 5 kertaa, evacuatio uteri pro abortu 24 kertaa ja parhysterectomia et ovarectomia per laparotomiam pro myom. uteri et kystom. ovarior. amb. 1 kerran.

Lapsenpäästölaitos Loviisassa, jonka omistaa »Fru Franziska Riegers Stiftelse» niminen yhdistys, nauttii 2,000 markan suuruista valtioapua. Laitoksessa hoidettiin 87 naista, joista 6 oli edelliseltä vuodelta ja 81 — 23 ensi- ja 58 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuonna 1911. 82 uloskirjoitettiin terveenä, 1 kuolleena ja 4 jäi seuraavaan vuoteen. 84 sikiöstä kuoli 1 synnytyksen kestäessä ja 2 ennen synnytystä. Terveenä uloskirjoitettiin 81 lasta.

Lapsenpäästölaitos Hangossa. Laitoksen omistaa kätilö Jenny Åberg, joka siitä kantaa 3,000 markkaa valtioapua. Laitoksessa hoidettiin 139 synnyttäjää, joista 1 oli edelliseltä vuodelta ja 138 vastaanotettiin vuonna 1911. Näistä uloskirjoitettiin 133 terveenä, 2 paranevana, 1 kuolleena, 1 päästämättö-

mänä ja 2 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 122 terveenä, 2 kuoli ennen synnytystä ja 2 synnytyksen kestäessä.

Raumassa ylläpiti *lapsenpäästölaitosta* kätilö Mathilda Kokki, joka sitä varten nautti 1,500 markkaa vuotuista valtioapua. Laitoksessa hoidettiin kaikkiaan 94 synnyttäjää, joista 86 uloskirjoitettiin terveenä, 2 kuolleena ja 1 sairaana, 5 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneitten lasten luku oli 96, joista 6 kuoli ennen ja 2 synnytyksen kestäessä.

Lappeenrannan lapsenpäästölaitos oli kätilö Sigrid Vilhelmina Kirs'in oma ja kantaa hän 3,000 markkaa valtioapua vuodessa sen ylläpitämiseksi. Vuoden kuluessa hoidettiin siinä 50 naista, joista 45 uloskirjoitettiin terveenä, 1 kuolleena ja 4 päästämättömänä. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 38 terveenä, 3 kuoli ennen ja 3 synnytyksen kestäessä. Pihtisynnytys tehtiin 3 kertaa, craniotomia 1 kerran, embryotomia 1 kerran, käännös jalkaeteiseksi 2 kertaa, Credé 3 kertaa ja istukan irroittaminen 1 kerta.

Joensuun lapsenpäästölaitoksen omisti sairashuoneenlääkäri G. A. S. Sandström, joka sen ylläpitämistä varten saa 4,500 markkaa valtioapua vuodessa. Vuoden 1911 kuluessa hoidettiin laitoksessa kaikkiaan 146 naista, joista 142 uloskirjoitettiin terveenä, 1 kuolleena, 1 sairaana ja 2 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista oli 11 kuollut ennen syntymistä, 4 kuoli synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen. Terveenä päästettiin 130. Operatiivisia toimenpiteitä sattui 18 kertaa, nimittäin: pihtisynnytys 7 kertaa, craniotomia 2 kertaa, ulosotto alaosatilassa 8 kertaa ja käännös jalalle 1 kerran.

Uudenkaarlebyyn lapsenpäästölaitoksen omisti kaupunginlääkäri G. Ahlström, joka laitosta varten nautti 3,000 markan vuotuista valtioapua. Laitoksessa hoidettiin 51 naista, jotka kaikki uloskirjoitettiin terveenä. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin terveenä 44 ja 1 kuolleena, 2 kuoli synnytyksen kestäessä. Vuoden kuluessa tehtiin pihtisynnytys 5 kertaa, curettage 2 kertaa, istukan irroittaminen 3 kertaa, ulosotto ala-osatilassa 1 kerran ja cervix'in laajentaminen Bossin dilatatorilla 1 kerran.

Haminan lapsenpäästölaitoksen omisti kätilö Anna Saastamoinen, joka sen ylläpitämistä varten nautti 3,000 markkaa valtioapua vuodessa. Laitoksessa hoidettiin 91 synnyttäjää, joista 23 oli ensi- ja 68 myötäsynnyttäjää. Syntyneistä lapsista oli 5 kuollut ennen synnytyksen, 83 uloskirjoitettiin terveenä. Pihtisynnytys tehtiin 1 kerran, käännös 4 kertaa, lapsen pää murskattiin 1 kerran, lapsi paloteltiin 1 kerran ja manuel. extrak. alaosa asemassa 5 kertaa.

Mikkelin lapsenpäästölaitoksen omisti lääket. lic. W. Timgren, joka nauttii 4,500 markan vuotuista valtioapua laitoksen ylläpitämistä varten. Laitoksessa hoidettiin 133 synnyttäjää, joista 130 uloskirjoitettiin terveenä, 1 kuolleena ja 2 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 118 terveenä, ja 3 kuolleena. Ennen synnytyksen kuoli 6 ja 4 synnytyksen kestäessä. Vuoden

kuluessa tehtiin 10 pihtisynnytystä, manualiapu aliosa asemassa 2 kertaa, partus arte præmaturus 4 kertaa, käännös 4 kertaa, craniotomi 1 kerran, Credé 1 kerran ja jälkeisten irroittaminen kädellä 3 kertaa. Synnytystilaisuuksissa sattui seuraavat komplikationit: ahdas lantio 5 kertaa, eclampsia 1 kerran napavarren kiertoutumisia 10 kertaa, partus præmaturus 3 kertaa, mola hydatinosa 1 kerran, 1 hydramnion 1 kerran, ankarampi verenvuoto 3 kertaa sekä alhaalla olevan istukan osittainen irtautuminen 1 kerran.

Terijoen lapsenpäästölaitoksen omisti kätilö A. Pelkonen, joka laitosta varten nauttii 3,000 markan suuruisen valtioavun vuodessa. Laitoksessa hoidettiin 58 synnyttäjää, joista oli 1 jäljellä vuodelta 1910 ja 57 sisäänotettiin. Sisäänotetuista oli 22 ensi- ja 35 myötäsynnyttäjää. 51 uloskirjoitettiin terveenä, 2 kuolleena, 2 päästämättömänä ja 3 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista oli 3 kuollut ennen synnytyksen ja 4 synnytyksen kestäessä tai heti sen jälkeen. 47 lasta päästettiin terveenä laitoksesta. Pihtisynnytys tehtiin 3 kertaa, sikiön pään rikkominen yhden kerran, käännös 4 kertaa, käsin vetäminen 2 kertaa, emän suun laajentaminen 1 kerta ja jälkeisten ulosottaminen 5 kertaa.

Lapsenpäästölaitoksen Imatralla omisti lääketieteen lisensiaatti Henrik Piponius, joka sen ylläpitämiseksi nauttii 4,500 markan suuruista valtioapua. Laitoksessa hoidettiin 82 naista joista 73 oli synnyttäjää. 78 naista uloskirjoitettiin terveenä, 1 kuolleena ja 3 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista oli 1 kuollut jo ennen synnytyksen. Laitoksessa toimitetut operationit tai muut sattuneet komplikatsionit olivat seuraavat: pihtisynnytys 6 kertaa, credé 1 kerran, istukan ulosottaminen käsin 1 kerran, eclampsia 2 kertaa, perforatio 1 kerran, käännös poikkitilassa (ulkonainen) 1 kerran ja emän tyhjentäminen abortissa 6 kertaa.

Lapsenpäästölaitos Kotkassa, ylläpitää Kotkan kaupunki, nauttien 3,000 markan suuruisen valtioavun vuodessa. Laitoksessa hoidettiin vuonna 1911 kaikkiaan 273 synnyttäjää joista 265 uloskirjoitettiin terveenä, 4 sairaana ja 4 jäi seuraavaan vuoteen. Vuoden kuluessa on laitoksessa syntynyt 274 lasta. Näistä kuoli 14 ennen synnytyksen, 1 synnytyksen kestäessä ja 1 heti synnytyksen jälkeen. Kaksoissynnytyksiä tapahtui 4 kertaa. Seuraavat obstetriset operationit tehtiin: pihtisynnytys 14 kertaa, kraniotomia 1 kerran, käännös 1 kerran ja istukan käsin irroittaminen 2 kertaa. Synnytystilaisuuksissa sattui seuraavat komplikationit: keskenmeno 3 kertaa, ennenaikainen synnytys 7 kertaa, ahdas lantio 2 kertaa, placenta prævia 1 kerran ja eclampsia 1 kerran.

Savonlinnan lapsenpäästölaitoksen omisti vuonna 1911 kaupunginlääkäri O. Tavaststjerna joka sen ylläpitämisestä nauttii 3,000 markkaa valtioapua. Laitoksessa on vuoden kuluessa hoidettu kaikkiaan 94 vaimoa joista 93 oli synnyttäjää. Näistä uloskirjoitettiin 87 terveenä, 1 kuolleena, 2 päästämättä ja 4 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista oli 5 kuollut ennen synnytyksen,

4 kuoli synnytyksen kestäessä tai heti sen jälkeen ja 80 uloskirjoitettiin terveenä. Seuraavat obstetriset operationit tehtiin laitoksessa: pihtisynnytys 12 kertaa, käännös 2 kertaa, käsin vetäminen alaosan asemassa 5 kertaa, craniotomia 3 kertaa, decapitatio 1 kerran, jalanulosottaminen 2 kertaa ja istukan irroittaminen 2 kertaa. Synnytystilaisuuksissa sattuivat seuraavat komplikationit: ahdas lantio 1 kerran, poikkitila 1 kerran, jalkatila 1 kerran, kasvotila 1 kerran ja hydramnion 2 kertaa.

Lapsenpäästölaitoksen Kemijärvellä omisti kätilöt Laura Forss ja Mathilda Salminen nauttien 2,000 markan suuruisen valtioavun. Laitoksessa hoidettiin 14 synnyttäjää, joista 12 uloskirjoitettiin terveenä ja 1 synnyttämättä. 1 jäi seuraavaan vuoteen. Kaikki syntyneet lapset uloskirjoitettiin terveenä.

Porin yleisen sairashuoneen lapsenpäästöosastolla sekä muissa yksinomaan valtion ylläpitämissä lapsenpäästölaitoksissa (Hämeenlinna, Nurmes, Kajaani, Tornio ja Rovaniemi) hoidettiin vuonna 1911 yhteensä 408 naista, joista 9 oli jääneitä edelliseltä vuodelta. Näistä uloskirjoitettiin 401; 381 terveenä, 6 toipuvana, 2 kuolleena ja 12 synnyttämättä; seuraavaan vuoteen jäi 7. Vuoden kuluessa vastaanotetuista oli 141 ensi- ja 258 myötäsynnyttäjää. Elävänä syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 378 terveenä ja 2 kuolleena. 10 lasta oli kuollut ennen syntymistä ja 11 kuoli joko synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen. Kaksoisia syntyi 4 kertaa.

Laitoksissa tehdyt operationit olivat:

Pihtisynnytys	14	kertaa
Craniotomia	1	»
Sisällinen käännös jalkaetuiseksi	1	»
Keinotekoinen ennenaikainen synnytys	1	»
Credé	1	»
Accouchement forcé (Bossi)	1	»
Yhteensä	19	kertaa

Mielisairashoitolaitokset.

Koska Turun kuritushuoneen uusi koppi-sivurakennus lähimmässä tulevaisuudessa valmistuisi ja kuritushuoneen sairashuonerakennus mielisairaita vankeja varten, jota toistaiseksi oli käytetty kuritushuonevankien säilyttämiseksi, tämän johdosta olisi vapaa käytettäväksi varsinaiseen tarkoitukseensa, oli Vankeinhoitohallitus teettänyt ja kirjeessä helmikuun 16 päivältä K. Senaattiin lähettänyt ehdotuksen ohjesäännöksi ja vuosirahasäännöksi mainitulle mielisairaalalle. Tämän ohella alisti Vankeinhoitohallitus, huomauttaen siitä haitasta, jonka mielisairaiden vankien olo erinäisissä vankeinhoitolaitoksissa näille tuotti, kuin myöskin mielisairaiden onnettomasta tilasta näissä laitoksissa, Senaatin päätettäväksi eikö sairaala heti, niinpian kuin kuritushuonevangit sieltä olivat poistetut, saisi väliaikaisesti alottaa toimintansa.

Sittemmin jätti Vankeinhoitohallitus huhtikuun 16 päivänä Oikeustoimituskunnalle ehdotuksen erityisten sairaalarakennuksessa toimeenpantavien muutos- lisä- ja korjaustöiden kustannusarvioksi, kuin myöskin arvioehdotuksen sairaalaan hankittavasta kalustosta ja ehdotti vihdoin 3 päivänä toukokuuta erinäisiä muutoksia ja lisäyksiä aikaisempaan ehdotukseensa ohjesäännöksi ja rahasäännöksi mielisairaalaa varten, joka silloin oli valmis vastaanottamaan mielisairaita vankeja.

Tätä asiata K. Senaatille 16 päivänä kesäkuuta esiteltäessä, näki Senaatti hyväksi, samalla kuin se päätti että kysymys mielisairaalan lopullisesta järjestämisestä ja sen vuosirahasäännöstä vasta uudelleen oli esitettävä, sallia että Turun kuritushuoneen sairashuonerakennuksessa niin pian kuin mahdollista on järjestettävä mielisairaiden osasto 40 mielisairasta vankia varten etupäässä sellaisia varten, joittenka säilyttäminen vankiloissa tuottaisi erityistä haittaa sekä sellaisille, jotka mahdollisimman pian olisivat saatettavat järkiperäisen hoidon alaisiksi ja antoi Senaatti tätä mielisairasosastoa varten, johon Vankeinhoitohallituksen aikanaan tuli siirtää yllämainittuihin luokkiin kuuluvia mielisairaita vankeja, seuraavat määräykset:

1) että mielisairasosasto, jonka kuntoonpaneminen kuului Vankeinhoitohallitukselle, on kuritushuone-tirehtöörin valvonnan alainen ja hoidettava kuritushuoneen yhteydessä;

2) että osastolle otettujen mielisairaiden lähintä hoitamista varten toistaiseksi on asetettava hermotautien hoitoon perehtynyt lääkäri, jonka Lääkintöhallitus Vankeinhoitohallituksen esityksestä määrää, ylihoitaja ja tarpeellinen määrä hoitajia;

3) että lääkärille on maksettava 300 markan palkkio kuukaudessa sekä että ylihoitaja ja hoitajat palkkaetuihin nähden ovat yhdenvertaiset, edellinen

kuritushuoneen ensimmäisen vahtimestarin ja hoitajat vanginvartijain kanssa; hoitohenkilökunta ei kuitenkaan saa virkapukua;

4) että Turun kuritushuoneen tulee toistaiseksi asettaa mielisairasosaston käytettäväksi kaikki tarvittavat inventariot, kaluston ja vaatetusesineet, sekä

5) että mielisairasosaston käyttökustannukset ovat suoritettavat kuritushuoneen vuosirahoista.

Lapinlahden keskuslaitos.

Joulukuun 16 päivälle 1910 päivätyssä kirjeessä anoi Lääkintöhallitus että 30,000 markan suuruinen määräraha yleisistä varoista asetettaisiin Yleisten rakennusten Ylihallituksen käytettäväksi uuden kerroksen rakentamista varten laitoksen pesurakennukseen asuinhuoneiden hankkimiseksi laitoksen palveluskunnalle. Tähän esitykseen suostui K. Senaatti 23 päivänä toukokuuta 1911. Lääkintöhallituksen esityksestä myönsi K. Senaatti niinikään 6,500 markkaa kahden huoneen rakentamiseksi laitoksen ullakolle psykologisten kokeiden ja tutkimusten toimittamista varten.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 183 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu lukumäärä oli 47,908. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.60 markkaan.

Niuvanniemen keskuslaitos.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 424 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 121,605. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.27 markkaan.

Pitkäniemen keskuslaitos.

Tammikuun 24 päivänä myönsi K. Senaatti pyynnöstä virkaeron laitoksen apulais-ylilääkärille, lääketieteen ja kirurgian tohtori Karl Gustaf Winqvist'ille.

Heinäkuun 14 päivänä nimitti K. Senaatti laitoksen ensimäisen alilääkärin lääketieteen lisensiaatti Hannu Kustaa Holck'in laitoksen apulaisylilääkäriksi.

Marraskuun 17 päivänä nimitettiin laitoksen toinen alilääkäri Viktor Herman Widbom ensimmäiseksi alilääkäriksi.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 632 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 185,795. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.48 markkaan.

Käkisalmen turvalaitos.

Kesäkuun 16 päivänä myönsi K. Senaatti Yleisten rakennusten Ylihallituksen käytettäväksi 3,000 markkaa kahden likaviemärikaivon korjaamiseksi laitoksella.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 179 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 61,612. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 1.85 markkaan.

Seilin turvalaitos.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 52 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 18,207. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 1.97 markkaan.

Sairasvuoteitten yhteinen luku kaikissa mielisairaslaitoksissa oli vuoden 1911 lopussa 1,390. Vuoden kuluessa hoidettiin kaikkiaan 1,879 henkilöä, nimittäin 1,019 eli 54.2 % miestä ja 860 eli 45.8 % naisia. Näistä oli vuodelta 1910 jääneitä 699 miestä ja 616 naista eli yhteensä 1,315 sairasta, se on 70.0 % kaikista hoidetuista.

Hoidokkaista uloskirjoitettiin 272 miestä ja 211 naista eli yhteensä 483 henkilöä, tehden 25.7 % kaikista hoidetuista. Laitoksiin jäi vuodeksi 1912 745 miestä ja 651 naista, yhteensä 1,396 henkilöä eli 74.3 % kaikista hoidokkaista. Taulu 10. Tässä tulee huomauttaa että taulu 10 osoittaa vastaanotetut ja uloskirjoitetut jokaisessa laitoksessa erikseen, jonka takia ei ole voitu välttää että hoidokas, joka yhdessä laitoksesta on uloskirjoitettu ja vastaanotettu toiseen laitokseen, on merkitty kahdesti, kuin myöskin että henkilö, joka useamman kerran on uloskirjoitettu ja jälleen takaisin otettu, joka kerta on saanut uuden päiväkirjanumeron ja tämän mukaisesti otettu tähän ja seuraaviin tauluihin.

Sisäänotettujen ja hoidettujen suhde toisiinsa eli vaihdon suuruus eri mielisairaslaitoksissa on ollut: Lapinlahden keskuslaitoksessa 28.4 %, Niuvanniemen keskuslaitoksessa 21.7 %. Pitkäniemen keskuslaitoksessa 20.7 %, Käkisalmen turvalaitoksessa 8.4 %, Seilin turvalaitoksessa 2.0 % sekä vastaanottolaitoksissa 50.5 %. Eri vastaanottolaitoksissa on suhde ollut: Turussa 66.7 %, Viipurissa 100.0 %, Mustasaaressa 63.5 %, Oulussa 55.6 % ja Mikkelissä 70.0 %.

Eri sairaudenmuodoista Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin, turvalaitoksiin ja vastaanottolaitoksiin vuoden aikana vastaanotetuissa sattui:

Psychosis ex intoxicatione ..	13,	13	mies-	ja	—	naishenkilöllä	=	2.3 %
Melancholia	24,	11	»	»	13	»	=	4.3 »
Amentia	12,	6	»	»	6	»	=	2.1 »
Mania	163,	75	»	»	88	»	=	28.9 »
Paranoia	19,	12	»	»	7	»	=	3.4 »
Dementia	252,	142	»	»	110	»	=	44.7 »
Lues cerebri	2,	2	»	»	—	»	=	0.3 »
Chorea heredit. progressiva .	1,	1	»	»	—	»	=	0.2 »
Dementia paralytica	31,	25	»	»	6	»	=	5.5 »
Psychosis postapoplectica ..	1,	1	»	»	—	»	=	0.2 »
Insania epileptica	9,	9	»	»	—	»	=	1.6 »
Degeneratio psychopatica ..	6,	5	»	»	1	»	=	1.1 »
Insania hysterica et neurasthenica	18,	5	»	»	13	»	=	3.2 »
Imbecillitas	11,	9	»	»	2	»	=	1.9 »
Debilitas	2,	2	»	»	—	»	=	0.3 »

Yksinkertainen mielisairaus, *Insania simplex*, vaivasi 483 hoidokasta, 259 miestä ja 224 naista, se on 85.6 % kaikista sisäänkirjoitetuista. Taulu 11.

Vuoden kuluessa vastaanotettujen *ikä* käy selville taulusta 12. Tästä näkyy että ikäluokka 21—30 v. omisti suurimman luvun 196, joka tekee 34.7 %. Ikäluokka 31—40 v. seuraa lähinnä 176 potilaalla eli 31.2 %. Ikäluokkaan 41—50 v. kuului 72 henkilöä, eli 12.8 %, ikäluokkaan yli 50 vuotta 62 eli 11.0 % sekä ikäluokkaan alle 21 vuotta 58 eli 10.3 %.

Siitä ajasta, minkä sairaus on kestänyt ennen sisäänkirjoittamista tehdään Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksista sekä Käkisalmen turvalaitoksesta selkoa 284 potilaan suhteen. Näistä oli sairaus 21:lla eli 7.4 % alkanut 3 kuukauden sisään ennen vastaanottoa, 120:llä eli 42.3 % oli se kestänyt 3—12 kuukautta, 65:llä eli 22.9 %, 1—2 vuotta, 12:lla eli 4.2 %, 2—3 vuotta, 8:lla eli 2.8 %, 3—4 vuotta 4:llä eli 1.4 %, 4—5 vuotta sekä 54:llä eli 19.0 % enemmän kuin 5 vuotta.

282:ssä tapauksessa on saatu selville onko mielisairautta ilmestynyt ennen sitä kohtausta, jonka takia sairas on laitokseen otettu. Tulos on että 222:llä eli 78.7 % edelläkäypää kohtausta ei ole ollut, että 38:lla eli 13.5 %, yksi, 6:lla eli 2.1 % kaksi, 5:llä eli 1.8 % kolme sekä 11:lla eli 3.9 % neljä tahi useampi kohtaus on sattunut. Likempi selvitys saadaan seuraavasta yhteenvedosta:

Taulu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1911 vastaanotettujen hoidokkaitten lukumäärän, sairauden kestävyyden ennen vastaanottamista sekä edellä käypien kohtauksien luvun.

Öfversigt öfver i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1911 intagna sjuka jämte uppgift å sjukdomens bestånd före intagningen och antal förutgångna anfall.

Tauti. Sjukdom.	Sairauden kestävyys ennen vastaanottamista. Sjukdomens bestånd före intagningen.																		Edelläkäypien kohtauksien luku. Antalet förutgångna anfall.															
	Under 3 månader.		Alle 3 kuukautta.		3—12 kuukautta. 3—12 månader.		1—2 vuotta. 1—2 år.		2—3 vuotta. 2—3 år.		3—4 vuotta. 3—4 år.		4—5 vuotta. 4—5 år.		Yli 5 vuotta. Öfver 5 år.		Tuntematon. Okänd.		Yhteensä. Summa.		Ei mitään. Inget.		Yksi. Ett.		Kaksi. Två.		Kolme. Tre.		Neljä tai useita. Fyra eller flera.		Tuntematon. Okändt.		Yhteensä. Summa.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	7	10	54	54	33	22	7	3	2	3	3	—	19	14	2	—	127	106	94	78	14	22	2	3	4	1	9	2	4	—	127	106
Chorea heredit. progr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Dementia paralytica .	1	—	8	2	6	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	19	3	19	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	3
Psychos. postapoplec.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Insania epileptica ...	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	3	—	—	—	8	—	7	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
Degener. psychop. ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	4	1	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4	1
Insania hyster. et neurasth.	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	4	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	3
Imbecillitas, Idiotia ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	—	—	7	2	6	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2
Debilitas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Yhteensä— Summa	11	10	63	57	40	25	9	3	5	3	4	—	37	17	4	—	173	115	135	87	16	22	3	3	4	1	9	2	6	—	173	115

Ikä, jolloin mielisairaus ensi kerran kohtasi Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1911 otetuita hoidokkaita, näkyy seuraavasta taulusta:

Taulu osottava ijän, jolloin mielisairaus ensi kerran kohtasi Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1911 vastaanotetuita hoidokkaita.

Öfversigt öfver åldern då sinnessjukdom första gången uppträdde hos de år 1911 i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl intagna.

Tauti. Sjukdom.	Alle 11 vuotta. Under 11 år.		11—15 vuotta. 11—15 år.		16—20 vuotta. 16—20 år.		21—25 vuotta. 21—25 år.		26—30 vuotta. 26—30 år.		31—35 vuotta. 31—35 år.		36—40 vuotta. 36—40 år.		41—45 vuotta. 41—45 år.		46—50 vuotta. 46—50 år.		51—60 vuotta. 51—60 år.		61—70 vuotta. 61—70 år.		Tuntematon. Okänd.		Yhteensä. Summa.		Yhteensä. Summa.
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	
Insania simplex	—	—	3	1	26	13	38	23	22	23	16	17	10	11	2	7	2	4	1	4	5	3	2	—	127	106	233
Chorea heredit. progressiva.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1
Dementia paralytica	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	2	1	4	1	4	—	5	—	1	—	—	—	—	—	19	3	22
Psychosis postapoplectia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Insania epileptica.....	—	—	1	—	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	8	—	8
Degener. psychopathica	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	5
Insania hyster. et neurasth.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	4	3	7
Imbecillitas, Idiotia.....	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	9
Debilitas	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Yhteensä — Summa	13	2	4	1	28	13	41	23	26	26	20	18	15	13	6	7	7	5	2	4	5	3	6	—	173	115	288

Edellisestä taulusta käy selville että 282 tapauksessa, josta tietoja ijän suhteen on saatu, 15 eli 5.3 % oli ikäluokassa alle 11 vuotta, 5 eli 1.7 % oli ikäluokassa 11—15 vuotta, 41 eli 14.6 % ikäluokassa 16—20 v., 64 eli 22.7 % ikäluokassa 21—25 v., 52 eli 18.5 % ikäluokassa 26—30 v., 38 eli 13.5 % ikäluokassa 31—35 v., 28 eli 9.9 % ikäluokassa 36—40 v., 13 eli 4.6 % ikäluokassa 41—45 v., 12 eli 4.3 % ikäluokassa 46—50 v., 6 eli 2.1 % ikäluokassa 51—60 v., sekä 8 eli 2.8 % oli yli 60 vuotta.

Mitä Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen v. 1911 vastaanotettujen siviilisäätyyn tulee, näkyy seuraavasta taulusta että 288:sta vastaanotetusta 111 miestä ja 52 naista eli yhteensä 163 henkilöä, tehden 56.6 % kaikista, oli naimattomia, että 53 miestä ja 58 naista eli yhteensä 111 henkilöä, tehden 38.5 % kaikista, oli naineita, että 6 miestä ja 5 naista, yhteensä 11 henkilöä, tehden 3.8 % kaikista, oli leskiä sekä että 3 miestä, tehden 1.1 % kaikista oli eroitettuja.

Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1911 vastaanotettujen hoidokkaitten siviilisääty.

De i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1911 intagnas civilstånd.

Tauti. Sjukdom.	Naimattomia. Ogifta.		Naineita. Gifta.		Leskiä. Änkor.		Eroitettuja. Frånskilda.		Yhteensä. Summa.		Yhteensä. Summa.
	M.	N	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	
Insania simplex	86	47	35	55	4	4	2	—	127	106	233
Chorea heredit. progressiva	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Dementia paralytica	5	—	12	2	1	1	1	—	19	3	22
Psychosis postapoplectia	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Insania epileptica	7	—	1	—	—	—	—	—	8	—	8
Degener. psychopathica	4	1	—	—	—	—	—	—	4	1	5
Insania hyster. et neurasth.	—	2	3	1	1	—	—	—	4	3	7
Imbecillitas, Idiotia	6	2	1	—	—	—	—	—	7	2	9
Debilitas	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Yhteensä — Summa	111	52	53	58	6	5	3	—	173	115	288

Kuten seuraavasta taulusta käy selville, on Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen, vuonna 1911 vastaanotettujen hoidokkaitten suvussa mielisairautta tavattu 136 tapauksessa tehden 47.2 % kaikista sisäänotetuista.

Taulu osottava mielisairauden esiintymistä Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1911 vastaanotettujen hoidokkaitten suvussa.

Öfversikt öfver förekomsten af sinnessjukdom inom de i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1911 intagnes slägt.

Tauti. — Sjukdom.	Mielisairautta — Sinnessjukdom hos																Yhteensä. Summa.	
	isässä. fader.		äidissä. moder.		sekä isässä että äidissä. såväl hos fader som moder.		isän vanhemmissa, veljissä tai sisarissa. faderns föräldrar eller syskon.		äidin vanhemmissa veljissä tai sisarissa. moderns föräldrar eller syskon.		bäda föräldrarnas föräldrar eller syskon.	sekä isän että äidin vanhemmissa, veljissä tai sisarissa.	syskon.		sisaruksissa.		serkuksissa. kusiner.			
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	15	8	14	9	—	—	8	4	9	10	1	—	10	17	4	5	61	53
Chorea heredit. progressiva.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Dementia paralytica	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—
Insania epileptica	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Degeneratio psychop.	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	1
Insania hyster. et neurasth.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Imbecillitas, Idiotia	3	1	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	2
Debilitas	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Yhteensä — Summa	22	10	16	10	—	—	12	4	11	10	2	—	12	18	4	5	79	57

Otaksuttavat syyt mielisairauteen vuonna 1911 Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vastaanotetuissa hoidokkaissa selviävät seuraavasta yhteensovittelusta.

Taulu osottava otaksuttavat syyt mielisairauteen Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1911 vastaanotetuissa hoidokkaissa.

Öfversigt öfver antagliga orsaker till sinnessjukdomens uppkomst hos de i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1911 intagna.

Otaksuttavat syyt. Antagliga orsaker.	Tauti. — Sjukdom.																Yhteensä. Summa.		
	Insania simplex.		Chorea heredit. progres.		Dementia paralytica.		Psychosis postapoplec.		Insania epileptica.		Degeneratio psychopat.		Insania hyster. et neurasthen.		Imbecillitas. Idiotia.		Debilitas.				
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M	N	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä.
Vastoinkäymiset ja suru — Motgångar och sorg	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Suru — Sorg	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4

Otaksuttavat syyt. Antagliga orsaker.	Tauti. — Sjukdom.																		Yhteensä. Summa.		
	Insania simplex.		Chorea heredit. progres.		Dementia paralytica.		Psychosis postapoplec.		Insania epileptica.		Degeneratio psychopat.		Insania hyster. et neurasthen.		Imbecillitas. Idiotia.		Debilitas.				
	M.	N.	M.	N	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä
Taloudelliset huolet ja suru — Ekonom. bekymmer o. sorg	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Mielenliikutus, pelästyminen — Sinnesrörelse, skrämsel .	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	3
Liikarasitus — Öfveransträngning	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4
Amerikan matkat — Amerika resa	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Lapsivuode ja sen seuraukset Barnsäng och dess följder .	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
Epilepsia	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Kuumetauti — Febersjukdom	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Ruumiillinen sair. — Kroppslig sjukdom	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Pahoinpiteily — Misshandel .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Vankeudenrangaistus — Fängelsestraff	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Synnynnäinen dispositioni — Ärftlig disposition	56	47	1	—	2	—	—	—	4	—	3	1	1	1	4	2	1	—	72	51	123
S:n s:n Lapsivuode — D:o d:o Barnsäng	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
S:n s:n Mielenliikutus — D:o d:o Sinnesrörelse	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
S:n s:n Rakkauden vaivat — D:o d:o Kärleksgrubbel ..	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
S:n s:n Alkoholin väärin käyttäminen — D:o d:o Alkoholmissbruk	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Isä alkoholisti — Fadern alkoholist	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	7	1	8
Isä ja äiti alkoholistit — Fadern o. modern alkoholister	8	8	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	10	9	19
Juoppoutta suvussa — Alkoholism i slägten	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	4
Alkoholin väärin käyttäminen — Alkohol missbruk..	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	—	7
Lues	—	—	—	—	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	2	13
Trauma capitis	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4
Tuntematon — Okänd.....	40	29	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	45	30	75
Yhteensä — Summa	127	106	1	—	19	3	1	—	8	—	4	1	4	3	7	2	2	—	173	115	288

Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1911 vastaanotettujen hoidokkaitten sääty ja ammatti näkyy seuraavasta taulusta:

Taulu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1911 vastaanotettujen hoidokkaitten säädyn ja ammatin.
Öfversigt öfver de i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1911 intagnas stånd och yrke.

Sääty ja ammatti. Stånd eller yrke.	Tauti. — Sjukdom.																		Yhteensä. Summa.		
	Insania simplex.		Chorea hered. progressiv.		Dementia paralytica.		Psychosis postapoplec.		Insania epileptica.		Degeneratio psychop.		Insania hyster. et neurasthen.		Imbecillitas. Idiotia.		Debilitas.				
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M	N.	M.	N.	M.	N.	Yht.
Siviili virkamiehiä ja heidän perh. — Sivila tjänstemän o. deras familjer	5	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	10
Säätyläisiä — Ståndspersoner	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	2	4
Kouluopettajia ja opettajattaria — Skollärare och lärarinnor	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Ylioppilaita ja kouluoppilaita — Studenter och skolelever	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	3
Apteekkareja, kauppiaita, agentejä, kontoristejä, kauppa-apulaisia ja heidän perheitä — Apotekare, köpmän, agenter, kontorister, handelsbiträden och deras familjer ..	5	4	—	—	5	2	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	11	7	18
Soittotaitelioita — Musiker	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Rautatien virkailijoita ja heidän perheitä — Järnvägsbetjänte och deras familjer	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Rautatienvirkamiehiä — Järnvägstjänstemän.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Poliisinvirkamiehiä, poliisikonstapeleja ja heidän perh. — Polistjänstemän, poliskonstaplar och deras familjer	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Postinvirkamiehiä, praktikanteja ja heidän perh. — Posttjänstemän, praktikanter och deras familjer .	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Merikapteeneja, merimieh., lämmittäjiä — Sjökaptener, sjömän, eldare	3	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	6
Kirjaltajia — Typografer	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Käsityöläisiä ja heidän perheitä — Handtverkare och deras familjer	17	7	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	26	7	33

Sääty ja ammatti. Stånd eller yrke.	Tauti. — Sjukdom.																				Yhteensä. Summa.		
	Insania simplex.		Chorea hered. progressiv.		Dementia paralytica.		Psychosis postapoplec.		Insania epileptica.		Degeneratio psychop.		Insania hyster. et neurasthen.		Imbecillitas. Idiotia.		Debilitas.						
	M.	N.	M	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N	M.	N.	Yht.
Työmiehiä kaupungeissa — Arbetare i städer	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	5	7
Työmiehiä maalla — Arbetare på landet	19	17	—	—	1	—	1	—	2	—	1	—	—	1	1	—	—	—	25	18	43
Ajureja — Formän	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Palvelijoita ja heidän perheitä — Tjänare och deras familjer	2	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	16	18
Agronomeja, Talonpoikia, talollisia ja heid. perh. — Agronomer, bönder, rusthållare och deras familjer	28	18	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	33	18	51
Torppareita, vuokraajia, mäkitupalaisia — Torpare, arrendatorer, backstugusittare	14	14	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	15	15	30
Itsellisiä — Inhysingar	22	10	—	—	1	1	—	—	4	—	1	—	—	1	1	—	—	—	29	12	41
Metsänvartijoita — Skogsvakter	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Työnjohtajia — Arbetsledare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Neitejä — Fröknar	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Vaivaishoitolaisia — Fattighjon	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4
Vankeja — Fångar	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	—	3
Yhteensä — Summa	127	106	1	—	19	3	1	—	8	—	4	1	4	3	7	2	2	—	173	115	288

Mitä vuoden aikana kaikissa mielisairaslaitoksissa hoidettujen potilaitten asuntopaikkaan tulee näkyy taulusta XIII että 564 vastaanotetusta 443 eli 78.5 % asui maalaiskunnissa ja 121 eli 21.5 % kaupungeissa.

Vuoden kuluessa hoidetuista uloskirjoitettiin 481, joista 270 miestä = 56.1 % ja 211 naista = 43.9 %. Taulu XIV.

Näistä uloskirjoitettiin:

126, 63 miestä ja 63 naista *terveenä* ..... = 26.2 %
139, 81 » » 58 » *paremmaksi tulleena* ..... = 28.9 »
168, 97 » » 71 » *parantumatta* ..... = 34.9 »
48, 29 » » 19 » *kuolleena* ..... = 10.0 »

Taulu XV osoittaa parantuneitten sairauden muodon, iän ja oloajan laitoksessa. 126 parantuneista oli 21 eli 16.6 % alle 21 vuoden; 37 eli 29.4 % kuuluivat ikäluokkaan 21—30 vuotta; 37 eli 29.4 % ikäluokkaan 31—40 vuotta; 16 eli 12.7 % ikäluokkaan 41—50 vuotta ja 15 eli 11.9 % oli yli 50 vuotta.

36 hoidokasta eli 28.6 % oleskelivat laitoksessa alle 3 kuukautta, 51 eli 40.5 % 3—6 kuukautta, 27 eli 21.4 % 6—12 kuukautta, 8 eli 6.3 % 1—3 vuotta ja 4 eli 3.2 % 3—5 vuotta.

Taudin kulku sen alusta alkaen siksi kun potilas terveenä päästettiin on saatu selville 117 tapauksessa. Annetuista ilmoituksista tässä suhteessa näkyy että tauti 29 tapauksessa = 24.8 % oli kestänyt alle 3 kuukautta, 22 tapauksessa = 18.8 % 3—6 kuukautta, 34 tapauksessa = 29.0 % 6—12 kuukautta, 23 tapauksessa = 19.7 % 1—2 vuotta, 7 tapauksessa = 6.0 % 2—3 vuotta ja 2 tapauksessa = 1.7 % yli 3 vuotta.

Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa kuolleista on saatu seuraava selonteko.

Taulu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissä sekä Käkisalmen turvalaitoksessa vuonna 1911 kuolleet hoidokkaat.

Öfversigt öfver i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1911 aflidna.

Tauti. Sjukdom.	Ikä. — Ålder.												Oloaika hoitolaitoksessa. Vistelsetid inom anstalten.										Taudin kestävyys ennen vastaanottamista. Sjukdomens bestånd före intagningen.															
	21—30 vuotta. 21—30 år.		31—40 vuotta. 31—40 år.		41—50 vuotta. 41—50 år.		Yli 50 vuotta. Öfver 50 år.		Tuntematon. Obekant.		Yhteensä. Summa.		Alle 3 kuukautta. Under 3 månader.		3—12 kuukautta. 3—12 månader.		1—5 vuotta. 1—5 år.		Yli 5 vuotta. Öfver 5 år.		Yhteensä. Summa.		Alle 3 kuukautta. Under 3 månader.		3—12 kuukautta. 3—12 månader.		1—2 vuotta 1—2 år.		2—3 vuotta. 2—3 år.		3—5 vuotta. 3—5 år.		Yli 5 vuotta. Öfver 5 år.		Tuntematon. Obekant.		Yhteensä. Summa.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex.	1	2	3	2	1	6	4	4	1	—	10	14	2	2	2	—	3	3	3	9	10	14	1	1	5	3	—	2	2	6	1	—	—	2	1	—	10	14
Psychosis post-apoplectica ...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Dementia paralytica	1	—	2	—	5	1	2	—	—	—	10	1	1	—	4	—	5	1	—	—	10	1	—	—	4	—	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	10	1
Insania epileptica	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Yht. — S:ma	3	2	6	2	6	7	6	4	1	—	22	15	4	2	6	—	9	4	3	9	22	15	1	1	10	3	5	3	3	6	1	—	1	2	1	—	22	15

Taulu osottava tilapäiset taudinkohtaukset vuonna 1911 Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa hoidetuissa potilaissa.

Öfversigt öfver tillfälliga sjukdomar hos de år 1911 i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl vårdade.

Tauti. Sjukdom.	Lapinlahden keskuslaitos. Lappviks centralanstalt.		Niuvanniemen keskuslaitos. Fagernäs centralanstalt.		Pitkäniemen keskuslaitos. Pitkäniemi centralanstalt.		Käkisalmen keskuslaitos. Kexholms asyl.		Yhteensä. Summa.		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä
Erysipelas	—	—	—	1	2	10	1	1	3	12	15
Influensa, febricula	—	—	4	—	4	2	—	—	8	2	10
Polyarthritis reumatica	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	2
» acuta	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Angina	6	4	1	—	3	8	—	—	10	12	22
Furuncul., carbuncul., abscessus, phlegmone, panaritium	4	5	3	—	7	1	1	2	15	8	23
Bursit. tend. Achill.	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Lymphangitis	—	—	1	—	—	1	—	—	1	1	2
Meningitis suppur.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Herpes tonsurans	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Eczema faciei chron.	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Erythema bulbosum	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Bronchitis, pneumonia katarrh., bronchopneumonia	—	2	3	1	5	3	2	2	10	8	18
Tuberculos pulm.	—	1	2	—	—	—	—	—	2	1	3
Adenoma pharyngis	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Enteritis, gastrit., gastroent.	—	3	10	17	12	12	1	2	23	34	57
Retentio urinae	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Cancer hepatis	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Sarcom. genus sin.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Contusio	2	1	—	—	—	—	—	—	2	1	3
Vuln. contusa, incisa, lacerata reg. var.	1	—	7	3	14	2	2	—	24	5	29
Fract. cruris et femor.	—	—	1	—	1	1	—	—	2	1	3
» radii sin.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Luxatio humeri	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Silmätauteja — Ögonsjukdomar	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	2
Korvatauteja — Öronsjukdomar	—	—	—	—	1	3	—	—	1	3	4
Yhteensä — Summa	16	16	35	25	51	48	7	7	109	96	205

Taulu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa vuonna 1911 kuolleitten hoidokkaitten kuolemansyyt.

Öfversikt öfver dödsorsakerna hos de år 1911 i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms asyl aflidna.

Tauti. Sjukdom.	Kuolemansyy. — Dödsorsak.																															
	Septico—pyaemia.		Pneumonia crouposa.		Tuberc. pulm. et intest.		Paralysis cordis.		Arteriosclerosis.		Carcin. ventric., hepatis.		Colitis chron.		Peritonit. circumscript. pneum. ac. septichaemia (post operationem).		Mening. purul.		Haemorrhagia cerebri.		Meningoenceph. chron.		Combustio.		Hepatitis syfil.		Marasmus senilis.		Yhteensä. Summa.		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Yht.
Insania simplex.....	1	2	—	3	6	2	1	1	—	1	1	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	14	24
Psychosis postapoplectica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Dementia paralytica.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	1	—	—	1	—	—	10	1	11
Insania epileptica	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Yhteensä — Summa	1	2	—	3	6	2	2	1	—	1	1	1	—	1	1	—	—	1	1	—	9	—	1	—	—	1	—	2	22	15	37

Taulu osottava kuinka Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksien sekä Käkisalmen turvalaitoksen hoidokkaat vuonna 1911 jakaantuvat päivämaksuihin nähden.

Lapinlahden keskuslaitos.

Päivämaksu à Smk. 4: —	.....	—	hoitopäivää
» » » 3: 30	.....	1,055	»
» » » 2: 20	.....	7,003	»
» » » 1: 50	.....	730	»
» » » 1: 10	.....	25,298	»
» » » —: 55	.....	1,460	»
Vapaa vuode	.....	12,454	»
	Yhteensä	48,000	hoitopäivää.

Niuvanniemen keskuslaitos.

Päivämaksu à Smk. 3: 50	.....	1,660	hoitopäivää
» » » 2: 20	.....	17,379	»
» » » 1: 10	.....	78,498	»
» » » —: 82.5	.....	365	»
» » » —: 55	.....	4,160	»
» » » —: 50	.....	214	»
Vapaa vuode	.....	19,329	»
	Yhteensä	121,605	hoitopäivää.

Pitkäniemen keskuslaitos.

Päivämaksu à Smk. 3: 30	.....	1,721	hoitopäivää.
» » » 3: 20	.....	17,395	»
» » » 1: 10	.....	143,332	»
» » » —: 55	.....	2,282	»
» » » —: 50	.....	215	»
Vapaa vuode	.....	20,850	»
	Yhteensä	185,795	hoitopäivää.

Käkisalmen turvalaitos.

Päivämaksu à Smk. 2: 20	.....	730	hoitopäivää.
» » » 1: 10	.....	42,524	»
» » » —: 55	.....	1,484	»
» » » —: 30	.....	365	»
Vapaa vuode	.....	16,509	»
	Yhteensä	61,612	hoitopäivää.

Päivämaksun suoritti.

	Lapinlahden keskuslaitos.			Niuvanniemen keskuslaitos.			Pitkäniemen keskuslaitos.			Käkisalmen turvalaitos.			Yhteensä.
	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	
Sairaat itse tahi heidän omaiset ja holhoojat	39	37	76	81	73	154	91	66	157	15	14	29	416
Tololliset, tuttavat tahi sairasrahastot ja yhdistykset	1	1	2	1	2	3	13	25	38	—	—	—	43
Kunnat tai vaivaishoito	29	23	52	134	98	232	219	171	390	48	55	103	777
Tuomiokapitulit	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	2
Rautatien hallitus	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2
Kenraalikuvernöörin kanslia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
Maksutta hoidetut (elinkautisesti vastaanotetut, kriminaalipotilaat, ja vapaa vuodetta nauttivat)	33	19	52	24	10	34	44	7	51	33	13	46	183
Yhteensä	103	80	183	241	183	424	369	269	638	96	83	179	1,424

Vuonna 1911 Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa hoidetut kriminaalipotilaat ovat tehneet seuraavat rikokset.

	Lapinlahden keskuslaitos.			Niuvanniemen keskuslaitos.			Pitkäniemen keskuslaitos.			Käkisalmen turvalaitos.			Yhteensä.
	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	
Murha eli tappo	3	—	3	8	1	9	1	—	1	15	3	18	31
Murhanyritys	—	—	—	1	—	1	1	—	1	1	—	1	3
Lapsenmurha	—	—	—	—	1	1	1	1	2	—	—	—	3
Pahoinpitely	1	—	1	5	—	5	1	—	1	2	—	2	9
» kuolemanseurauksella	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Alistumattomuusrikos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Tilan myöminen	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Varkaus	5	—	5	1	—	1	1	—	1	9	3	12	19
» ja petos	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
» ja murhapoltto	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Murhapoltto	3	—	3	1	—	1	4	—	4	2	2	4	12
Osallisuus murhapolttoon	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Vaillinki ja kirjojen väärentäminen	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Väärän rahan kaupaksi tyrkyttäminen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
Raiskaamisen yritys	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Siveellisyysrikos alaikäisiä kohtaan	4	—	4	—	—	—	1	—	1	—	—	—	5
Sukupuoliyhteyden harjoittaminen isänsä kanssa	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Eläimiinsekottuminen (tidelag)	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Yhteensä	23	2	25	17	2	19	10	1	11	30	9	39	94

Taulu XVI on yhteenveto maassa 31 p:nä joulukuuta 1911 löytyvistä mielisairaista, joka on laadittu niitten luettelojen mukaan, jotka maan papisto 53 § Hänen Keisarillisen Majesteettinsa armollisessa julistuksessa 28 päivältä toukokuuta 1889, koskeva lähempiä määräyksiä mielisairaitten hoidosta, nojalla on velvollinen vuosittain jättämään piirilääkäreille julistukseen liitetyn kaavan mukaan. Lähetetyt luettelot ovat kuitenkin näyttäytyneet puutteellisiksi mielisairaslaitoksiin otettuihin potilaisiin nähden, jonka takia niitä on täytynyt täydentää mielisairaslaitoksista, vastaanottolaitoksista ja turvalaitoksista Lääkintöhallitukselle saapuneitten vuosikertomuksien mukaan.

Vuoden 1911 lopussa löytyi maassa 8,425 mielivikaista henkilöä, joista 2,269 on sairastunut lapsena (tylsämielisiä ja idiootteja) sekä 6,156 vanhempina (mielisairaita rajoitetussa merkityksessä). Kun Suomen väkiluku vuoden 1911 lopussa oli 3,154,825 tuli 10,000 asukasta kohti 26.7 mielisairasta tahi, jos molemmat ryhmät eroitetaan toisistaan, 7.2 tylsämielistä ja idiootteja sekä 19.5 mielisairasta rajoitetussa merkityksessä.

Kuntain sairastuvat. [1])

Alla olevat taulut, joista toiseen on otettu hoidettujen ja sairashoitopäiväin luku sekä keskimäärä potilaita päivää kohti vv. 1908, 1909, 1910 ja 1911 ja toiseen sairastuvissa v. 1911 tehdyt leikkaukset, kuvaavat kuntien sairastupien toimintaa.

Sairastupa.	1908.			1909.			1910.			1911.		
	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.
Ruovesi	155	4,299	11.8	156	3,323	9.1	137	2,851	7.8	106	2,417	6.6
Keuruu	72	1,337	3.7	136	2,178	6.0	144	2,007	5.5	126	2,798	7.7
Joroinen	131	1,848	5.1	94	1,647	4.5	83	1,701	4.7	86	1,366	4.2
Loimaa—Alastaro	139	2,564	7.0	138	2,992	8.2	123	2,446	6.7	130	2,456	6.7
Uusikirkko	244	2,889	7.9	183	3,025	8.3	228	3,948	10.8	194	3,414	9.3
Viitasaari	—	—	—	104	2,529	7.5	94	1,753	4.8	121	4,976	13.6
Lapua	91	1,341	3.7	115	1,741	4.8	127	1,863	5.1	123	1,828	5.0
Virrat	91	1,453	4.0	87	1,367	3.7	88	1,249	3.4	91	1,329	3.6

[1]) Edellisessä vuosikertomuksessa oleva selostus kuntain sairastuvista koskee myöskin jo vuotta 1911.

Sairastupa.	1908.			1909.			1910.			1911.		
	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.
Juva	40	629	1.7	177	2,874	7.9	—	—	—	131	2,496	6.6
Padasjoki—Kuhmoinen	70	1,479	4.1	78	1,442	3.9	89	1,454	4.0	75	1,110	3.0
Vihti: lasaretti osasto	183	2,782	7.6	185	2,412	6.6	118	1,480	4.1	153	1,654	4.5
» synnytys »	82	767	2.1	91	727	2.0	84	608	1.7	88	613	1.7
Tammela	186	3,339	9.1	206	2,922	8.0	209	2,717	13.0	160	2,440	6.7
Pielisjärvi	140	3,096	8.5	157	3,238	8.9	168	3,575	9.8	166	2,974	8.1
Ilomantsi	119	2,863	7.8	115	2,682	7.3	91	2,381	6.5	78	2,315	6.3
Elimäki	160	3,776	10.3	153	3,139	8.6	221	3,754	10.3	208	4,064	11.1
Huittinen	79	1,214	3.3	78	1,216	3.3	80	947	2.6	105	1,338	3.7
Orimattila	312	3,997	11.0	355	4,096	11.2	380	3,644	10.0	327	4,323	11.3
Saarijärvi	85	1,062	2.9	82	1,365	3.7	73	1,128	3.1	104	2,330	6.4
Ikaalinen	122	2,528	6.9	114	2,499	6.8	20	367	1.0	89	1,756	4.8
Pielavesi	78	1,450	4.0	63	1,410	3.9	65	967	2.7	48	731	2,0
Rautalampi	220	4,200	11.5	283	4,270	11.7	202	4,068	9.7	199	4,368	12.0
Kirkkonummi	94	1,103	3.0	91	1,043	2.9	149	2,642	7.2	128	1,648	4.5
Kuolajärvi	40	938	4.5	70	915	2.5	53	598	1.6	68	784	2.2
Porvoon maaseurakunta	203	3,449	9.4	232	4,104	11.2	344	6,832	18.7	300	6,048	16.6
Orivesi	28	583	3.8	70	1,283	3.5	66	1,006	2.8	77	1,365	3.7
Puumala	135	1,658	4.5	122	1,463	4.0	84	950	2.6	107	1,266	3.4
Heinävesi	85	1,064	2.9	91	1,072	2.9	120	1,214	3.3	—	—	—
Ylistaro	65	901	2.5	72	1,083	3.0	93	1,045	2.9	78	813	2.2
Loppi	108	912	2.5	108	1,188	3.3	—	—	—	79	811	2.2
Kuusamo	132	1,465	4.0	78	993	2.7	57	938	2.6	65	700	1.9
Ylivieska	115	1,823	5,5	106	1,920	5.3	54	1,355	3.7	65	1,323	3.7
Närpiö	17	265	7.0	111	1,764	4.8	173	2,498	6.8	151	2,609	7.1
Janakkala	—	—	—	149	2,070	5.7	157	2,917	8.0	155	2,476	6.8
Urjala	—	—	—	98	1,862	5.1	102	2,003	5.5	132	2,522	6.9
Pudasjärvi	—	—	—	62	1,090	3.0	65	1,131	3.1	53	1,267	3,5
Karstula	—	—	—	—	—	—	108	2,180	7.1	75	2,013	5.9
Lohja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145	3,057	8.9
Parainen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74	1,550	4.3
Viipurin maaseurakunta	103	2,198	6.0	115	2,951	8.1	82	2,622	7.2	108	2,104	5.8
Parikkala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	131	1,491	4.1

	Ruovesi.	Keuruu.	Joroinen.	Loimaa—Alastaro.	Uusikirkko.	Viitasaari.	Lapua.	Virrat.	Juva.	Padasjoki—Kuhmoinen.	Vihti.	Tammela.	Pielisjärvi.
Suturatio vulnerum	3	3	2	7	—	1	5	10	—	—	8	—	16
Incisio (sine et cum canalisatione et abrasione)	14	15	4	19	11	5	8	12	15	6	19	27	8
Abrasio fistularum et ulcerum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cauterisatio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Ligatura	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—
Amputatio	—	2	2	2	1	1	5	—	2	—	1	1	—
Exarticulatio	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	3	—	1
Resectio													
Resectio ossium divers.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» costarum	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—
» » et thoracotomia	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Arthrotomia	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Punctio articul. et bursarum sine et cum injectione aut lavatione	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Punctio cavit. aliarum.	1	—	—	—	1	—	2	1	—	—	1	—	5
Repositio luxationum	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Trepanatio, sequestrotomia; evacuatio ossium	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	3	—
» cranii	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» proc. mastoid.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
» et evacuatio ossium divers.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Operatio plastica:													
Operatio plastic. pro lab. leporino et palato fisso	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Transplantatio cutis (Thiersch)	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aliae operat. plasticae	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Exstirpatio tumorum	3	1	—	2	1	3	1	1	3	—	2	7	4
Laparotomia explorativa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» pro vuln. penetr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» » occlusione intest.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
» » amputat. appendicis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » periton. suppur. sive tuberc.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gastroenterostomia	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Herniotomia et operat. radic. herniarum.	1	3	—	—	—	2	—	—	1	—	—	4	—
Operatio pro malad. genital. femin.:													
Abrasio membr. mucos. uteri	—	1	3	3	2	1	—	—	2	2	6	20	—
» et evacuatio resid. post. abortum et partum	2	2	—	15	—	—	6	1	—	—	6	—	—
Exstirpatio uteri totalis	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Amputatio uteri	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Exstirpatio polyp. uteri	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—

tuvissa vuonna 1911.

Ilomantsi.	Elimäki.	Huittinen.	Orimattila.	Saarijärvi.	Ikaalinen	Pielavesi.	Rautalampi.	Kirkkonummi.	Kuolajärvi.	Porvoon maaseurakunta.	Orivesi.	Puumala.	Ylistaro.	Kuusamo.	Ylivieska.	Närpiö.	Janakkala.	Urjala.	Pudasjärvi.	Lohja.	Parainen.	Parikkala.	Karstula.	Loppi.	Yhteensä.
8	6	9	34	—	3	1	6	2	—	10	6	7	4	1	2	—	6	—	1	—	—	—	—	11	172
4	24	16	25	—	8	4	22	13	7	22	18	9	2	4	7	12	8	18	3	12	4	7	5	5	422
1	9	1	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3
1	1	—	3	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
—	1	—	—	1	1	2	2	2	—	7	1	—	1	—	1	3	—	—	1	3	—	1	1	—	45
3	1	—	1	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	22
—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6
—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	2	1	—	—	—	—	8	—	1	—	—	—	—	—	—	18
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	4
—	2	—	—	—	1	—	2	—	—	—	6	} 8	—	} 4	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	17 + 12
1	—	1	12	—	—	—	2	—	—	8	1	}	—	}	3	—	4	—	—	3	—	—	2	1	49 + }
—	—	1	1	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	13
—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	16
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	7	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	15
—	—	1	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
1	3	3	9	—	3	—	5	3	—	—	—	—	—	—	—	4	10	3	1	—	—	—	3	—	76
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	1	—	—	—	1	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	37
—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	2	3	1	1	1	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	6	11	—	—	—	—	—	2	—	49
2	—	4	5	2	1	6	17	2	—	2	2	—	—	—	—	5	5	6	1	—	4	13	11	—	128
—	3	4	1	—	1	1	1	—	—	6	—	1	3	—	4	1	—	4	—	4	—	1	—	1	68
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4

	Ruovesi.	Keuruu.	Joroinen.	Loimaa—Alastaro.	Uusikirkko.	Viitasaari.	Lapua.	Virrat.	Juva.	Padasjoki—Kuhmoinen.	Vihti.	Tammela.	Pielisjärvi.
Ovariotomia; Ovariosalpingotomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Perineorrhaphia	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Kolporrhaphia	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Aliae operationes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Operatio pro malad. apparat. urogenital.:													
Resectio vasis deferentis	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Operatio radic. hydrocele testis seu funiculi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» pro phimosi	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—
Aliae operationes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
Operatio pro malad. appar. visus:													
Enucleatio bulbi	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
Amputatio bulbi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Extractio lentis sine et cum iridectom.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Paracentesis corneae	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Operatio pro entrop.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Aliae operat. (expressiones, cauterisation. etc.)	—	3	2	2	—	—	2	—	1	—	—	—	1
Operationes diversae:													
Tracheotomia	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Extractio polyp. nasi	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—
Abrasio cavit. nasopharyngeal.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tonsillotomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—
Conchotomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tendorrhaphia	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—
Excisiones variae	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paracentesis m. tympani	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Dilatatio violenta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Repositio intestin.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Redressatio violenta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Extractio corp. alieni	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Obligamenta gypsan.	—	4	4	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—
Operatio pro ungv. incarn.	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—
» » haemorrhoid.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Aliae	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	7
Yhteensä	25	43	19	54	17	17	32	29	43	8	54	85	46

Ilomantsi.	Elimäki.	Hultti nen.	Orimattila.	Snarijärvi.	Ikaalinen.	Pielavesi.	Rautalampi.	Kirkkonummi.	Kuolajärvi.	Porvoon maaseurakunta.	Orivesi.	Pitumala.	Ylistaro.	Kuusamo.	Yliviesk a.	Närpiö.	Janakkala.	Urjala.	Pudasjärvi.	Lohja.	Paraisen.	Parikkala.	Karstula.	Loppi.	Yhteensä.
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4
—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	6	—	10	—	1	—	2	—	—	3	—	9	—	1	—	—	3	1	—	—	—	1	1	2	51
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3
—	1	1	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	6
—	1	—	—	—	—	—	2	1	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	2	1	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	5
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	13
21	69	53	124	7	26	17	138	28	9	79	41	36	12	11	17	48	70	38	10	28	9	25	37	20	1,445

Kertomus Takaharjun keuhkotautiparantolan toiminnasta vuonna 1911.

V. 1911 oli parantolaan pyrkivien — näihin ei ole laskettu sellaisia, jotka ovat ylimalkaan tiedustelleet parantolan maksuehtoja, eivätkä sitten sen koommin mitään tietoja itsestään antaneet — *hakijoiden* lukumäärä yhteensä 451 eli 331 Suomesta ja noin 120 Venäjältä. Jos viedään kaikki Venäjältä tulleet hakemukset I maksuluokkaan, jakautuvat hakijat seuraavasti:

I maksuluokkaan		139
II	» tai halvempiin	86
III	» tai vapaapaikalle	107
Vapaapaikalle		119
	Yhteensä	451

Hakijoista oli 51 Uudenmaan läänistä, 45 Turun ja Porin, 27 Hämeen, 33 Vaasan, 38 Oulun, 50 Kuopion, 21 Mikkelin, 66 Viipurin ja 120 Venäjältä. Millä tautiasteilla hakijat ovat olleet, sitä on ollut mahdotonta määrätä monissa tapauksissa, lääkärintodistuksen puuttuessa.

Parantolassa on v. 1911 *hoidettu* kaikkiaan 420 potilasta, 226 miestä ja 194 naista.

Edelliseltä vuodelta oli jäljellä 64 potilasta, 34 m. 30 n.

V. 1911	ensi kerran sisäänkirjoitettuja	287	pot.	148	miestä	ja	139	naista
»	» uudelleen sisäänkirj. ennen olleita	69	»	44	»	»	25	»
»	» uloskirjoitettuja	331	»	178	»	»	153	»
» 1912	jäljelle jääpiä	89	»	48	»	»	41	»

Potilaiden *hoitopäivien* koko lukumäärä v. 1911 oli 33,550 eli siis päivää kohti 91.91 potilasta.

Vapaasijoilla olleiden hoitopäivät tekivät yhteensä 8,056 eli miesten 3,942 ja naisten 4,114.

Vapaasijoilla olleita potilaita oli keskimäärin päivää kohti 22.07 eli miehiä 10.8 ja naisia 11.27.

Hoitopäivien lukumäärä sekä potilaiden keskimääräinen lukumäärä päivää kohti jakautuvat kuukausittain seuraavasti.

Päivät.	K u u k a u s i.	Hoitopäivien lukumäärä.	Keskimäärä potilaita.
31	Tammikuu	2,387	77.0
28	Helmikuu	2,377	84.9
31	Maaliskuu	2,871	92.7
30	Huhtikuu	3,062	102.2
31	Toukokuu	2,874	92.7
30	Kesäkuu	2,615	87.0
31	Heinäkuu	2,878	92.8
31	Elokuu	2,609	84.1
30	Syyskuu	2,780	90.3
31	Lokakuu	2,990	96.5
30	Marraskuu	3,144	104.9
31	Joulukuu	2,963	95.5
365		33,550	91.91

Potilaiden ikä käy selville seuraavasta taulukosta:

	6—10.		11—15.		16—20.		21—25.		26—30.		31—35.		36—40.		41—45.		46—50.		51—60.		61—71.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	
Kaikki potilaat ..	1	—	2	6	25	22	52	55	58	59	38	29	16	13	15	5	9	3	4	4	1	—	417
Ei tuberculoosi ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(1)	(1)	—	(1)	—	—	—	—	—	—	3
																					Yhteensä		420

Potilaat jakautuvat *kotiseutuun* nähden seuraavasti:

Uudenmaan läänistä	51	pot.	27	miestä	24	naista
Turun ja Porin läänistä	54	»	33	»	21	»
Hämeen läänistä	22	»	9	»	13	»
Vaasan »	31	»	21	»	10	»
Oulun »	38	»	24	»	14	»
Kuopion »	37	»	19	»	18	»
Mikkelin »	16	»	10	»	6	»
Viipurin »	69	»	31	»	38	»
Venäjältä	81	»	39	»	42	»
» (suomalaisia)	11	»	4	»	7	»
Ruotsista	1	»	1	»	—	»
Yhteensä	411	pot.	218	miestä	193	naista

Potilaista on ollut 417 keuhkotautista (tuberculosis pulmonum), 1 tub. pulm. suspecta, 1 vitium cordis ja 1 nihil.

Huomattavampia *komplikatiooneja* on ollut seuraavasti:

	M.	N.
	useita	useita
Tuberculosis laryngis	3	4
» intestinor. et peritonei	1	—
» organ. urogenital.	1	—
Meningitis tub.	2	—
Tabes dorsalis. Lues	—	1
Appendicitis chr.	—	1
Struma	—	1
Hysteria	—	1
Vitium cordis	2	—
Scarlatina	—	2
Graviditas		

Mitä tulee scarlatinan ilmaantumiseen, sattuivat molemmat tapaukset lokakuun lopulla. Tartunta lähdettä etsittäissä, huomattiin vihdoin että siinä talossa, josta parantolaan oli tuotu maitoa, oli eräs päivämiehen lapsi sairastunut vähää ennen tähän tautiin, mutta pysyi tietymättömissä muilta saman talon asukkailta. Sittemmin kävi edelleen selville että tulirokko oli tullut mainittuun taloon eräästä etäisemmästä kylästä. — Ikävä kyllä kuolivat molemmat tulirokkopotilaat. — Sittemmin lakkasi tauti kokonaan laitoksella, koska oli ryhdytty tarmokkaisiin eristämis- ja desinfisioimistoimenpiteisiin.

Keuhkotuberkuloosia potevista potilaista

uloskirjoitettiin hoidettuina	274
» korkeintaan 30 päivän hoidon jälkeen	45
samana vuonna 1911 toistamiseen uloskirjoitettiin	9
v:lle 1912 jäljelle jääpiä	89
Yhteensä	417

Potilaat, jotka olivat hoidossa korkeintaan 30 päivää, jakautuvat:

I Stadium	5 miestä,	5 naista
II »	8 »	3 »
III »	14 »	10 »
	27 miestä,	18 naista

Näistä uloskirjoitettiin osa parempina, osa parantumattomina ja 3 kuolleena.

Näiden hoitopäivät tekivät yhteensä 735, siis jokaista potilasta kohti 16.4 hoitopäivää.

Potilaita, jotka olivat v. 1911 *kahdesti uloskirjoitettuja*, mutta seuraavaan taulukkoon vaan yhden kerran otettuja, oli 9, joista uloskirjoitettiin jälkimäisellä kerralla 3 paranevina, 4 parempina, 1 parantumattomana ja 1 kuolleena. Näiden hoitopäivät yhteensä 544.

Ne 274 potilasta, jotka olivat varsinaisesti hoidon alaisia ja sen vuoksi tässä tulevat lähemmin selostettaviksi, jakautuivat seuraavasti taudin kehitysasteeseen nähden:

I	Stadium (Turban)	33	M.	36	N.	yht.	69	=	25.2 %
II	» »	47	»	42	»	»	89	=	32.5 »
III	» »	61	»	55	»	»	116	=	42.3 »

Vuonna 1911 uloskirjoitettujen keuhkotautipotilasten. *hoitotulokset* sekä näiden *hoitopäivien keskimäärät:*

	Tervehtyviä.			Paranevia.			Parempia.			Kostuneita.			Huonontuneita.			Parantumattomia.			Kuolleita.			Yhteensä.			Keskimäärä hoitopäiviä.		
	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
I Stadium ..	18	24	42	4	7	11	5	1	6	1	1	2	3	1	4	1	2	3	1	—	1	33	36	69	64.5	93.3	78.9
II » ..	6	5	11	6	7	13	25	20	45	3	2	5	—	3	3	5	5	10	2	—	2	47	42	89	98.2	93.7	95.9
III » ..	—	1	1	5	2	7	35	25	60	7	5	12	2	11	13	8	11	19	4	—	4	61	55	116	118.1	107.0	112.5
Yhteensä potilaita	24	30	54	15	16	31	65	46	111	11	8	19	5	15	20	14	18	32	7	—	7	141	133	274	—	—	—
% uloskirjoitetuista	—	—	19.7	—	—	11.3	—	—	40.5	—	—	7.0	—	—	7.3	—	—	11.6	—	—	2,6	—	—	—	—	—	—
Keskimäärä hoitopäiviä ..	84.1	79.9	82.0	89.6	116.7	103.1	108.2	119.4	113.8	101.4	122.0	111.7	68.4	78.4	73.4	108.0	84.7	96.3	99.4	—	99.4	—	—	—	93.6	98.0	95.8

Hoidon tulos oli positivinen 78.5 %, negativinen 21.5 % hoidetuista tai jos luetaan »kostuneet» negativisiin, niin saadaan *positivinen tulos* 71.5 % ja negativinen 28.5 %. Kostuneiksi ovat nimittäin merkityt yleensä sellaiset, joitten yleistila on tullut huomattavasti paremmaksi, mutta keuhkojen tila ei sanottavasti paremmaksi.

Uloskirjoitetuista oli 75.79 % ilman kuumetta lähtiessä.

Positivinen tulos oli

I Stad.	tapauksissa	85.5 %
II »	»	77.5 »
III »	»	58.6 »

Keskimääräinen *painonlisäys* (painonvähennykset huomioonottamalla).

I Stad.	4.4 kg
II »	4.82 »
III »	4.33 »

Keskimääräinen painonlisäys kaikille niille, jotka lisääntyivät painossa, teki 4.68 kg.

Suurin painonlisäys oli 21 kg.

Painonvähennystä tapahtui: I Stad. 7 tapauksessa keskimäärin 1.1 kg.; II Stad. 13 tapauksessa keskimäärin 1.4 kg. ja III Stad. 15 tapauksessa keskimäärin 3.3 kg. potilasta kohti.

Ysköksistä tavattiin *basilleja (B. tubercul.)* seuraavasti:

	Sisään-kirj. +	Ulos-kirj +	S. k. +	U. k. −	S. k. −	U. k. −	S. k. −	U. k. +
I stadium...	9.6 %		8.2 %		80.8 %		1.4 %	
II » ...	33.3 »		19.7 »		38.2 »		8.8 »	
III » ...	62.5 »		19.6 »		17,0 »		0.9 »	

Basilleja tavattiin siis tullessa, ei lähtiessä keskimäärin 15.4 %; sekä tavattiin lähtiessä, mutta ei tullessa keskimäärin 3.2 %. Tämä viimemainittu määrä on katsottava verrattain suureksi, mutta johtuu tämä osaksi, ehkäpä suureksikin, siitä että basilleja on saattanut olla sisääntullessa, vaikkei ole löydetty, syystä tai toisesta.

Kuumetta oli sekä tullessa että lähtiessä	20.35	%
» » tullessa, mutta ei lähtiessä	10.08	»
» ei ollut tullessa mutta oli lähtiessä ..	3.86	»
» ei ollut tullessa eikä lähtiessä	65.61	»

Uloskirjoitettujen hoidettujen potilaitten hoitopäivien koko lukumäärä 27,487, siis tulee *hoitopäiviä potilasta kohti keskimäärin 100.3* eli miehille 99.5 ja naisille 101.0. Tähän laskuun ei ole otettu niitä potilaita, jotka olivat hoidossa korkeintaan 30 päivää.

Pisin hoitoaika oli 363 päivää.

Keskimääräinen hoitoaika on katsottava verrattain lyhyeksi; tämä hoitokauden lyhyys johtuu siitä että potilaan on hyvin usein täytynyt keskeyttää hoito vähävaraisuuden takia.

Mitä *hoitotapaan* tulee, on se ollut pääasiassa hygienis-dieteettistä.

Kuitenkin on 8 tapauksessa käytetty specif. hoitoa *tuberkuliinilla* (Alttuberkulin. Kochi) osaksi positivisella, osaksi ei huomattavalla tuloksella.

Sitä paitsi on 6 tapauksessa käytetty *keinotekoista pneumothoraxhoitoa, (Forlanini)*. Nämät tapaukset olivat kaikki III Stadion tapauksia, joista muutamiin tämä hoito vaikutti huomattavan suotuisasti; toisissa tapauksissa ei ollut huomattavissa positivista tulosta. Näistä tapauksista jäi jäljelle v. 1912 kaksi, joita edelleen hoidetaan mainitulla hoitotavalla.

Vuoden lopulla hoidettiin 5 tapausta *Dioradinruiskutuksilla*, käyttäen tähän samannimistä radioaktivista ainetta. 2 näistä keskeytti hoidon poismatkustamisen takia ennen vuoden loppua, jatkaen hoitoa kotona. Muut 3 jäivät v. 1912 jatkaakseen hoitoa tällä aineella edelleen.

Parantolan ylilääkärinä oli Jouluk. 7 päivään lääket. ja kirurg. tohtori Robert Elmgren ja siitä vuoden loppuun lääket. lis. Wäinö Seppänen.

Alilääkärinä oli lääket. lis. Suoma Loimaranta.

Wäinö Seppänen.

Årsberättelse för år 1911 om sjukvården å Nummela sanatorium.

Å Nummela sanatorium hafva under år 1911 vårdats inalles 282 personer, 141 män och 141 kvinnor. Från föregående år kvarlågo 70 patienter, 34 män, och 36 kvinnor, under året intogos 178 nya patienter (90 män och 88 kvinnor) samt 34 patienter (17 män och 17 kvinnor), hvilka under något af de föregående åren varit intagna å sanatoriet och utskrifvits därifrån. Af de från år 1910 kvarliggande patienterna tillhörde 6 (3 män och 3 kvinnor) samma kategori af ånyo intagna patienter.

Af de vårdade utskrefvos under år 1911 inalles 226, nämligen 115 män och 111 kvinnor, medan 56 patienter, 26 män och 30 kvinnor, blefvo kvarliggande till 1912. Af dessa kvarliggande voro 8 (1 man och 7 kvinnor) ånyo intagna patienter.

Kvarliggande från år 1910 ..	34	män och	36	kvinnor,	inalles	70	patienter.
Nyintagna år 1911	90	»	»	88	»	»	178	»
Ånyo intagna år 1911	17	»	»	17	»	»	34	»
Hela antalet år 1911 vårdade personer	141	»	»	141	»	»	282	»
Utskrifna under år 1911 ..	115	»	»	111	»	»	226	»
Kvarliggande till år 1912 ..	26	»	»	30	»	»	56	»

Det sammanlagda antalet sjukvårdsdagar utgjorde år 1911 25,551, hvaraf 15,548 hänföra sig till patienter i stenpaviljongen och 10,003 till patienter i träpaviljongen. Medelantalet patienter per dag utgjorde sålunda 70.

Antalet sjukvårdsdagar samt medelbeläggningen per dag under de olika månaderna af år 1911 framgå af nedanstående tabell:

Dagar.	Månad.	Antal sjukvårdsdagar.	Medelbeläggning.
31	Januari	2,226	71.81
28	Februari	2,079	74.25
31	Mars	2,330	75.16
30	April	2,298	76.60
31	Maj	2,348	75.74
30	Juni	1,912	63.73
31	Juli	1,939	62.55
31	Augusti	1,917	61.83
30	September	1,948	64.93
31	Oktober	2,154	69.48
30	November	2,271	75.70
31	December	2,129	68.68
365	Summa	25,551	70.00

Patienternas ålder.

	6—10 år.		11—15 år.		16—20 år.		21—25 år.		26—30 år.		31—35 år.		36—40 år.		41—45 år.		46—50 år.		51—65 år.		Summa.		
	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	S:a.
Alla patienter	3	2	4	4	29	20	26	41	27	34	17	24	12	8	11	2	6	3	6	3	141	141	282
Icke lungtuberkulos-patienter ...	1	1	1	—	4	4	3	5	—	4	1	3	—	—	—	—	—	—	1	—	11	17	28

Sjukdomens art.

	Män.	Kv.	S:ma.
Tuberculosis pulmonum	130	124	254
Tuberculosis suspecta pulmonum	5	7	12
Tuberculosis glandular. lymphat.	—	1	1
Tuberculosis renum	1	—	1
Enteritis chron. Tuberculosis sanata pulmon.	1	—	1
Asthma bronchiale	—	1	1
Morbus Basedowii. Sclerosis apic. pulmon.	—	1	1
Laryngitis. Bronchitis	—	3	3
Bronchiectasiae	2	1	3
Endocarditis. Pneumonia acuta	1	—	1
Tumor cerebelli (tuberculosus?)	—	1	1
Tumor malignus intrathoracic.	1	—	1
Anaemia. Neurasthenia	—	1	1
Nihil	—	1	1
Summa vårdade	141	141	282

Af patienter med lungtuberkulos voro:

		Män.	Kv.	S:ma.
Kvarliggande från år 1910	nyintagna	30	31	67
	ånyo intagna	3	3	
Nyintagna år 1911		80	74	154
Ånyo intagna år 1911		17	16	33
Summa vårdade		130	124	254
Utskrifna år 1911 efter behandling		70	73	143
» » » inom 30 dagar		15	10	25
» » » af de från 1910 kvarliggande år 1911 ånyo int.		3	2	31
		16	10	
Kvarliggande till 1912	nyintagna	25	22	55
	ånyo intagna	1	7	
Summa vårdade		130	124	254

Bland mera anmärkningsvärda komplikationer hos patienterna med lungtuberkulos förekommo:

	Män.	Kv.
Tuberculosis laryngis, lättare och medelsvår art	10	5
» » svårare art	5	2
Tuberculosis pharyngis	1	—
Tuberculosis linguae	1	—
Tuberculosis nasi	1	1
Tuberculosis glandular. lymphat.	4	1
Osteitis tuberculosa	—	2
Otitis med. chron. (tuberculosa?)	3	—
Meningitis tuberculosa	1	—
Pleuritis sicca	2	5
Pleuritis exsudativa serosa	8	4
» » purulenta	1	—
Pneumothorax, seropneumothorax, pyopneumothorax	3	—
Pneumothorax artefact.	6	9
Pleuritis exsudativa (serosa, seropurulenta) post pneumothoracem artefact.	5	5
Pericarditis post pneumothoracem artefact.	—	1
Laryngitis chron.	3	—
Bronchitis	2	4
Pneumonia acuta	2	—
Pneumonoconiosis	1	—
Peritonitis tuberculosa	1	—
Enteritis chron. Tuberculosis intestinorum	5	3
Periproctitis tuberculosa	4	1
Scrophulosis	—	1
Appendicitis recidivans	1	1
Fistula post. operat. pro appendicit.	1	—
Ulcus ventriculi	2	—
Enteroptosis	—	1
Tumor hepatis	—	1
Vitium organicum cordis	2	1
Arterio-sclerosis	2	—
Degeneratio amyloidea renum	—	1
Diabetes mellitus	2	—
Struma	—	2
Tabes dorsalis. Cystitis	1	—
Paresia nervi facialis	1	—

	Män.	Kv.
Bacteriuria	1	—
Thrombophlebitis venae femoralis	1	—
Graviditas	—	4

Dessutom i flere fall pharyngitis, rhinitis, laryngitis af icke påvisbart tuberkulös natur, samt neurasthenia, nervositas, hysteria, dyspeptiska rubbningar, helminthiasis (Bothryocephalus latus), enteritis, acuta, några fall af angina tonsillaris o. s. v.

Ånyo intagna patienter. Af patienter med lungtuberculos, som under ett föregående år varit intagna å sanatoriet och utskrifvits därifrån, blefvo under år 1911 33 personer eller 17 män och 16 kvinnor ånyo intagna. Dessutom kvarlågo från år 1910 3 manliga och 3 kvinliga ånyo intagna patienter.

Af de nämnda patienterna utskrefvos 19 män och 12 kvinnor.

—		1 kvinna	i Stadium	I afebr.	såsom symptomfri.
1 man	och	3 kvinnor	» »	I afebr.	} såsom förbättrade eller något förbättrade.
3 män	»	2 »	» »	I—II afebr.	
3 »	»	— »	» »	II afebr.	
1 man	»	1 kvinna	» »	II febr.	
3 män	»	— »	» »	II—III afebr.	
2 »	»	— »	» »	III afebr.	
1 man	»	— »	» »	I—II afebr.	} såsom oförbättrade eller försämrade.
1 »	»	2 kvinnor	» »	III afebr.	
1 »	»	3 »	» »	III febr.	
3 män	»	— »	» »	III afebr. och III febr. ss. döda, medan	
1 man	»	7 »	»	blefvo kvarliggande till 1912.	

20 män och 19 kvinnor.

Af de utskrifna hade 5 män och 6 kvinnor aftagit i vikt mellan 0.2 och 12.2 kg., 3 patienter blefvo icke två gånger vägda, de öfriga 17 tilltogo i vikt mellan 0.5 och 12.5 kg., i medeltal 4 3 kg. Medelviktökningen, beräknad för 28 af de utskrifna, utgjorde 1.5 kg.

Kurtiden var för 8 af de utskrifna patienterna mellan 7 och 27 dagar, för 21 mellan 37 och 137 dagar, samt för två 255 och 263 dagar och i medeltal för alla 73.4 dagar. (Summa 2,275 sjukvårdsdagar.)

Patienter med högst 30 dagars kurtid hafva i likhet med de ånyo intagna patienterna, icke upptagits i tabellen öfver behandlingsresultaten sid. 350—351.

De utgjordes af 25 personer, 15 män och 10 kvinnor och utskrefvos:

2	män	och	2	kvinnor	i	stadium	I afebr.	
2	»	»	—	»	»	»	I—II »	
2	»	»	3	»	»	»	II »	såsom symptomfria, förbättrade eller något förbättrade efter 9—30 dagar.
—	»	»	1	»	»	»	II—III »	
1	man	»	—	»	»	»	III »	
—	»	»	1	»	»	»	III febr.	
1	»	»	1	»	»	»	I afebr.	
2	män	»	1	»	»	»	II febr.	såsom oförbättrade eller obehandlade efter 4—22 dagar.
3	»	»	1	»	»	»	III »	
2	»	»	—	»	»	»	III »	såsom döda efter 19 o. 30 dagar.

Af patienterna hade 6 män och 2 kvinnor aftagit i vikt mellan 0.7 och 5 kg., hos en man förblef vikten oförändrad, hos 8 män tilltog vikten mellan 0.7 och 3.8 kg., hos 8 kvinnor mellan 0.3 och 5.0 kg. Beräknad för alla 25 patienter var medelviktökningen 0.63 kg. För dem, som tilltagit i vikt, var tillskottet i medeltal 2.15 kg. för männen och 1.7 kg. för kvinnorna.

Sjukvårdsdagarnas antal var sammanlagdt 467 eller i medeltal 18.7 för hvarje patient.

De återstående 143 under året utskrifna patienterna med lungtuberkulos, hvilka vistats å sanatoriet längre tid än en månad; bilda det egentliga materialet för statistiken. De fördela sig efter sjukdomsstadiet enligt Turban's gamla inledning samt beroende på om de vid intagningen, de tre första dagarna dock frånräknade, haft feber eller icke på följande sätt:

		Män.	Kvinnor.	S:ma.	
Stadium	I afebr.	11	15	26	38 = 26.6 %
»	I subf. et febr.	8	4	12	
»	I—II afebr.	1	7	8	8 = 5.6 %
»	II afebr.	15	13	28	53 = 37.1 %
»	II subf. et febr.	13	12	25	
»	II—III afebr.	3	3	6	6 = 4.2 %
»	III afebr.	4	5	9	38 = 26.5 %
»	III subf. et febr.	15	14	29	
	Summa	70	73	143	

Om de till mellanafdelningarna I—II och II—III räknade fallen till ena hälften hänföras till den lägre och till andra hälften till den högre klassen, så befinnas af patienterna

42	eller	29.4 %	tillhöra	Turbans	stadium	I
60	»	41.9 »	»	»	»	II
41	»	28.7 »	»	»	»	III

Afebrila voro vid intagningen (de tre första dagarna frånräknade) 77 = 53.9 % samt subfebrila eller febrila 66 = 46.1 % af patienterna.

Behandlingsresultatet framgår af följande tabell.

Tabell utvisande behandlingsresultatet samt medelantalet sjukvårdsdagar och

	Utan symptom.					Väsentligt förbättrade.					Förbättrade.					Något förbättrade.					Oför-	
	Stenp.		Träp.		Summa.	Stenp.		Träp.		Summa.	Stenp.		Träp.		Summa.	Stenp.		Träp.		Summa.	Stenp.	
	M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.
Stadium I afebr.	2	4	1	1	8	—	—	—	—	—	7	7	—	—	14	—	2	1	—	3	—	1
» I febr.	2	—	1	—	3	—	1	—	—	1	2	1	1	—	4	—	—	1	—	1	1	2
» I—II afebr.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	6	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—
» II afebr.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	9	7	1	2	19	3	1	—	1	5	1	1
» II febr.	—	—	—	—	—	2	1	1	—	4	2	4	3	2	11	—	—	—	—	—	1	3
» II—III afebr.	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	2	—	—	—	2	1	—	—	—	1	—	—
» III afebr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	4	2	1	1	—	4	—	—
» III febr.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	1	1	1	4	3	10
Summa patienter	4	4	2	1	11	3	3	1	3	10	24	27	6	5	62	7	5	4	2	18	6	17
Procent af de utskrifna	—	—	—	—	7.7	—	—	—	—	7.0	—	—	—	—	43.3	—	—	—	—	12.6	—	—
Medeltal sjukvårdsdagar	—	—	—	—	78.6	—	—	—	—	414.2	—	—	—	—	98.0	—	—	—	—	151.4	—	—
Medelviktsökning i kilogram	7.7	5.3	6.7	6.5	6.5	13.2	11.4	18.8	10.1	12.3	6.9	6.4	10.4	6.9	7.0	3.97	4.0	6.3	4.55	4.3	0.97	1.0

medelviktsökningen hos år 1911 utskrifna patienter med lungtuberkulos.

bättrade.			Försämrade.					Döda.					Summa utskrifna.					Medeltal sjukvårdsdagar.			Medelviktstillökning i kg.		
Träp.		Summa.	Stenp.		Träp.		Summa.	Stenp.		Träp.		Summa.	Stenp.		Träp.		Summa.						
M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	S:ma.	M.	Kv.	S:ma.
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	14	2	1	26	72.5	89.5	82.5	8.1	3.7	5.6
—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4	3	—	12	107.5	111.3	108.8	7.3	5.8	6.8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	1	8	91	242.5	223.5	5.0	7.0	6.7
—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	13	9	2	4	28	110.1	157.1	131.9	6.3	6.9	6.6
2	—	6	—	1	—	—	1	1	—	1	1	3	6	9	7	3	25	167.1	167.0	167.0	7.3	6.9	7.1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	1	—	2	6	138.3	485.3	311.8	4.3	2.2	3.3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3	4	1	1	9	190.8	269.8	234.7	7.8	6.2	6.9
1	1	15	—	—	2	—	2	3	—	2	1	6	9	11	6	3	29	158.3	174.1	166	1.2	—1.4	— 0.1
3	1	27	—	1	3	—	4	4	1	3	3	11	48	58	22	15	143	70	73	143	69	73	142
—	—	18.9	—	—	—	—	2.8	—	—	—	—	7.7	—	—	—	—	100.0	—	—	—	—	—	—
—	—	112.2	—	—	—	—	342.5	—	—	—	—	336.1	118.8	121.2	155.6	383.5	153.0	130.3	175.1	153.2	—	—	—
6.2	—4.1	1.4	—	7.5	0.7	—	2.4	—4.2	—9.9	5	—7.2	—3	5.3	4.5	6.8	3.6	5.0	—	—	—	5,7	4.4	5.0

Behandlingsresultatet var *positivt* hos 101 = 70.6 % samt negativt hos 42 = 29.4 % af patienterna.

Alla med positivt resultat utskrifna patienter voro vid utskrifningen feberfria.

Procenttalen positiva resultat hos fallen inom de särskilda sjukdomsstadierna framgår af nedanstående sammanställning, i hvilken mellan afdelningarna eliminerats (fallet med negativt resultat i Stadium II—III har hänförst till Stadium III):

Stadium	I afebrila 30	42	positivt resultat hos	29 = 96.7 %	38 = 90.5 %
»	I febrila 12		»	»	9 = 75.0 »	
»	II afebrila 35	60	»	»	32 = 91.4 »	47 = 78.3 »
»	II febrila 25		»	»	15 = 60.0 »	
»	III afebrila 12	41	»	»	10 = 83.3 »	16 = 39.0 »
»	III febrila 29		»	»	6 = 20.7 »	
			Positivt resultat hos	101 = 70.6 %	

Öfverhufvud erhölls bland 77 utan feber intagna patienter positivt resultat hos 71 = 92.2 %, samt bland 66 med feber intagna patienter positivt resultat hos 30 = 45.5 %.

Tuberkelbasillhaltiga sputa förefunnos vid intagningen hos 80 eller 55.9 % af de utskrifna patienterna. Af dessa hade 23 (= 28.7 %) vid utskrifningen inga upphostningar eller inga TB-haltiga sputa. Hos 49 patienter (34.3 % af alla utskrifna) påträffades under hela sanatorievistelsen inga tuberkelbasiller. Hos 8 patienter anträffades TB hvarken vid in- eller utskrifningen, men väl under vistelsen å sanatoriet och hos 6 patienter upptäcktes vid utskrifningen, men icke vid inskrifningen tuberkelbasiller i upphostningarna.

Viktsökningen utgjorde i medeltal för 142 af de utskrifna patienterna 5 kg., för männen 5.75 kg. och för kvinnorna 4.36 kg. Vikten tilltog hos 118 patienter, förblef oförändrad hos 2 och aftog hos 22.

För dem som tilltagit i vikt, var tillskottet i medeltal 7.0 kg., för männen 7.21 och för kvinnorna 6.73 kg.

						Män.	Kv.	S:ma.
Vikten minskade med	21.2	och	11.6	kg.	hos	1	1	2
» mellan	9.9		5.1	»	»	2	3	5
» » »	5.0	»	0.1	»	»	5	10	15
» förblef oförändrad					»	—	2	2
» ökade mellan	0.1	»	5.0	»	»	20	22	42
» » »	5.1	»	10.0	»	»	27	24	51

										Män.	Kv.	S:ma.
Vikten ökade mellan			10.1	och	15.0	kg.	hos	.....		12	7	19
»	»	»	15.1	»	20	»	»	.....		2	3	5
»	»	med	21.3				»	.....		—	1	1
								Summa patienter		69	73	142

Det största vikttillskottet var hos manlig patient 18.8 kg., hos kvinlig patient 21.3 kg.

Sjukvårdsdagarnas antal (innalles 21,904) var i medeltal för de under året utskrifna patienterna 153.2, särskildt för männen 130.3 och för kvinnorna 175.1. Af patienterna hade 13 vistats å sanatoriet ett år eller längre tid.

Kurtidens längd framgår närmare af efterföljande tabell, däri äfven upptagits de 25 patienter med lungtuberkulos, hvilka utskrefvos inom en månad.

								Män.	Kv.	S:ma.
Kurtiden var	1—	30	dagar	för	.....			15	10	25
» »	31—	60	»	»	.....			16	22	38
» »	61—	90	»	»	.....			18	12	30
» »	91—	120	»	»	.....			10	12	22
» »	121—	180	»	»	.....			10	8	18
» »	181—	270	»	»	.....			9	8	17
» »	271—	365	»	»	.....			4	1	5
» »	366—	730	»	»	.....			3	6	9
» »	793—1,184		»	»	.....			—	4	4
							Summa patienter	85	83	168

I stenpaviljongen, där dagafgifterna äro högre hade af patienter, som vårdats å sanatoriet längre tid än en månad, inalles 58 = 54.7 % en kurtid mellan 1 och 3 månader samt 48 = 45.3 % en kurtid öfver 3 månader. I träpaviljongen, där dagafgifterna äro lägre och där 6 friplatser underhållits, hade 10 = 27 % en kurtid under 3 månader och 27 = 73 % längre än 3 månaders kurtid.

De längsta kurtiderna voro för patienter i stenpaviljongen 541 och 460 dagar, för patienter i träpaviljongen 1,184 och 945 dagar.

Tuberkulinbehandling med D:r C. Spenglers preparat PTO användes år 1911 hos 13 patienter, af hvilka 7 påbörjat kuren föregående år.

Diagnostiska tuberkulininjektioner utfördes icke under året, däremot i några fall kutanprof med tuberkulin enligt v. Pirquet.

Behandling med *konstgjord pneumothorax* fortsattes hos 4 från föregående år kvarliggande patienter och inleddes under året hos yttermera 10 patienter med svår hufvudsakligen ensidig lungtuberkulos. Dessutom fortsattes hos en

patient en å annan ort påbörjad pneumothorax-behandling, och två förut utskrifna patienter inställde sig regelbundet för erhållandet af fortsatta kväfveinsufflationer. Hos 5 patienter gjordes fruktlösa försök att åstadkomma konstgjord pneumothorax. En sjätte patient, hos hvilken försöken äfven varit fruktlösa, insjuknade senare i pyopneumothorax och afled. Af de 15 med konstgjord pneumothorax behandlade patienterna afledo under år 1911 3 och utskrefvos i hopplöst tillstånd 2, medan 10 delvis höggradigt förbättrade patienter blefvo kvarliggande till 1912. En mycket ofta förekommande oväl kommen komplikation utgjordes af exsudativ pleurit, som konstaterades hos icke mindre än 10 af patienterna. Ett fall komplicerades med perikardit.

I sanatoriets solbadsinrättningar togos under sommarmånaderna *solbad* af ett stort antal patienter.

Förutom 254 under diagnosen tuberculosis pulmonum upptagna fall vårdades å sanatoriet under år 1911 28 personer, af hvilka de flesta, såsom framgår af tabellen sid. 346 införts under diagnosen tuberculosis suspecta pulmonum. I många af dessa fall var sannolikheten för lungtuberculos mycket stor. Af de 28 patienterna, af hvilka 1 man och 2 kvinnor voro kvarliggande från 1910 och 1 kvinna förut varit intagen å sanatoriet, utskrefvos 9 utan sjukdomssymptom, 12 såsom förbättrade eller någon förbättrade, 4 (fallen med tuberculosis renum, asthma bronchiale, morbus Basedowii och misstänkt tumor malignus intrathorac.) såsom oförbättrade, 1 (tumor cerebelli) såsom försämrad och 1 (endocarditis, pneumonia ac.) såsom död, medan 1 kvinna blef kvarliggande till 1912. De utskrifnas sjukvårdsdagar varierar mellan 3 och 145 och utgjorde tillsammans 1,279 eller i medeltal 47.4 för hvarje patient. Vikten aftog hos 4 patienter mellan 0.5 och 2.7 kg., en patient blef icke vägd, de öfriga tilltogo mellan 0.5 och 12.2 kg., i medeltal 4.1 kg. enhvar.

Under år 1911 har inträde å sanatoriet sökts eller plats efterfrågats af 407 personer. Antalet sökande till de olika platserna var:

Friplats	9
Friplats eller event. billigaste betalningsklass	14
Billigaste plats (3 mk)	24
Billigaste eller event. nästbilligaste plats	26
Träpaviljongen utan angifvande af priset	56
Träpaviljongen eller event. först stenpaviljongen	38
Stenpaviljongen	240
Summa	407

Öfverläkare å sanatoriet har varit med. lic. Axel von Bonsdorff. Under dennes tjänstledighet från den 15 januari till den 15 mars samt under oktober

och november månader sköttes öfverläkarebefattningen af med. lic. Karl von Kræmer.

Såsom underläkare hafva varit anställda: med. kand. Henry Snellman från den 1 januari till den 15 mars, med lic. Einar Qvarnström från den 1 september till den 1 december, med lic. Viva Lagerborg från den 15 december till årets slut samt med. lic. Karl von Kraemer under öfriga tider af året.

Axel von Bonsdorff.

Årsberättelse för år 1911 från Hemmet för fallandesjuka i Räckhals.

Under år 1911 har å Hemmet varit intagna inalles 37 interner, 19 af manligt kön och 18 af kvinligt dito. Af dessa kvarstodo från föregående år 26 (1 ifrån 1901, 1 från 1903, 3 från 1904, 5 från 1905, 2 från 1906, 3 från 1907, 3 från 1908, 3 från 1909 och 5 från 1910). Under året utskrefvos 11 interner, kvarstodo till 1912, 26 interner.

Flertalet interner voro fullvuxna, endast 6 voro under 15 år gamla. Den äldsta internen var 56 år, den yngsta 8 år gammal.

Sammanlagda antalet sjukvårdsdagar under året utgjorde 9,674, medeltal per intern 261.4 och medeltal interner per dag 26.5.

Af de under året utgångna utskrefvos såsom

frisk	1
betydl. förbättrad	1
oförändrade	5
Obehandlade och behandl. afbruten	3
Död (hjärntumör)	1

Tor Wœnerberg.

Langettavatautisten hoitoyhdistys Kuopiossa.

Vaajasalon parannus- ja hoitolaitoksella langettavatautisia varten on vuotena 1911 ollut kaikki paikat täytetyt, ja on lisäksi joka aika enemmän pyrkiviä kuin avonaisia paikkoja. Tämä joka vuosi uudistava asia on paras todistus laitoksen tarpeellisuudesta.

Vaajasalolla hoidettujen lukumäärä, uloskirjoitettujen lukumäärä, uloskirjoitettujen ja jäljellejääneitten tervehtyminen niinkuin myös hoitopäivien luku käy parhaiten selville seuraavasta yhteenvetotaulusta:

Vuodelta 1910 jäljellä.	Vuonna 1911 otettuja.	Kaikkiaan hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäljellä vuoteen 1912.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Keskimäärä uloskirjoitettujen hoitopäiviä.
			Terveinä tahi parantumassa olevina.	Parempina.	Parantumattomina.	Kuolleina.	Hoitamattomina.				
51	9	60	5	2	2	—	—	51	18,476	50.619	209.333

J. V. Johansson.

Årsberättelse för år 1911 från Högsands sanatorium för skrofulösa barn.

Under år 1911 hölls föreningens sanatorium Högsand öppet från den 1 juni till den 16 september. Härunder voro 43 barn intagna i anstalten, af hvilka dock två i början af augusti lemnade sanatoriet, de öfriga 41 tillbragte hela eller i det allra närmaste hela sommaren å sanatoriet. Af dessa barn vårdades 10 på friplatser, som äro förbehållna patienter från statens sjukhus, nämligen 6 från kirurgiska sjukhuset och 1 från ögonafdelningen i Helsingfors samt 2 från länesjukhuset i Åbo och 1 från länesjukhuset i Viborg; 6 vårdades på de till fattigvårdens i Helsingfors förfogande stående friplatserna. För de öfriga patienterna erlades i underhållskostnad 1 mark 50 p. eller 1 mark per dag, beroende på om de voro öfver eller under åtta år och betalades dessa dagafgifter för 6 elever från folkskolorna i Helsingfors af Lärare- och Lärarinneföreningen vid Helsingfors folkskolor, för 12 patienter af barnavårdsföreningen, för 3 af den i förening med barnsjukhuset i Helsingfors stående Pippingsköldska fonden, för 2 af Ekenäs och för 1 af Helsingfors fattigvård, för 2 af barnens föräldrar och för en från fonden »Ragna Schildts minne».

Föräldrarnes yrken voro följande:

Arbetare	23
Handtverkare	6
Landtbrukare	7
Torpare	2
Lotslärling	1
Stationskarl	1
Poliskonstapel	1
Kontorist	2
Summa	43

Patienterna voro hemma från följande orter:

Helsingfors	25
Vasa	2
Åbo	1
Ekenäs	2
Viborg	1
Hirvisalmi	1
Karis	2
Karislojo	1
Esbo	1
Loppis	1
Lappträsk	1
Maaninka	1
Nurmijärvi	1
Pemar	1
Sjundeå	1
Vichtis	1
Summa	43

Patienternas medelålder var vid intagningen något öfver 7 år. Den äldsta var 14 år, den yngsta 2 år.

Sjukvårdsdagarnas antal utgjorde	4,411
» » » per patient	102.5
Daglig medelbeläggning	41.22
Högsta antal patienter	43
Lägsta » »	35

Diagnosen var:

Kronisk lymfkörtelsvullnad	31	fall
Kronisk eczem	4	»
Kronisk hudulceration	1	»
Kroniska ögonaffektioner	8	»
» öronaffektioner	5	»
Kronisk rhinit	5	»
» bronchit	5	»
Höftledsinflammation	2	»
Residuer efter höftledsinflammation	2	»
Knäledsinflammation	1	»
Spondylit	6	»
Andra kroniska benprocesser	10	»
Residuer efter testikeltuberkulos	1	»
Abdominalfistlar	2	»
Perinealfistlar	1	»
Lungtuberkulos	1	»
Pleuritis tuberculosa	1	»
Kronisk enterit	1	»
Vulvovaginit	1	»

Dessutom förekommo under sommarens lopp:

Akut bronchit	2	fall
Angina tonsillaris	7	»
Diphteria	2	»
Laryngitis acuta	1	»
Urticaria	1	»

Behandlingen bestod, i enlighet med principerna för sanatorii behandling och i likhet med hvad föregående somrar varit fallet, hufvudsakligen i friluftslif, hvarjämte äfven hafsbad i den mån omständigheterna det medgåfvo användes, dessutom kommo ock medicinsk toniserande behandling jämte lokal therapi vid behof till användning.

Behandlingens resultat var följande:

Utskrefvos såsom betydligt förbättrade	7
» » förbättrade	29
» » obotade	6
» » död	1

Viktförhållandena:

Genomsnitts vikt efter första vägningen ...	20.722 kg
» » » sista vägningen	23.528 »
Totala vikttillskottet	113.950 »
Medelviktstillskottet per patient	2.860 »
Medelviktstillskottet i % af begynnelsevikten	13.14 %

Terveyslähde- ja kylpylaitokset. — Brunns- och badanstalterna.

Badanstalten i Lovisa öppnades den 6 juni och stängdes den 31 augusti samt var besökt af 302 inskrifna kurgäster, ett antal, som något öfverskrider de senaste årens. Såsom öfverläkare fungerade med. lic. Hans Söderling. Anstalten hade till säsongen genomgått en grundlig remont och försetts med nya moderna högtrycksduscher, som visade sig ändamålsenliga och derför flitigt anlitades.

Mariehamns badanstalt hölls öppen från den 10 juni till den 26 augusti. Antalet inskrifna kurgäster utgjorde 144. I följd af den kalla väderleken under försommaren voro badgästernas antal temligen ringa. Såsom öfverläkare fungerade med. lic. Gerhard Renvall och såsom underläkare med. kand. G. Jansson. Inom badhuskomplexen hade en mängd remontarbeten blifvit utförda.

Heinolan kylpylaitos siirtyi vuoden kuluessa entiseltä omistajaltaan, Heinolan kylpylaitos-osakeyhtiöltä, Heinolan kaupungille 24,750 markan kauppahinnasta. Kaupan tehtyä ryhtyi kaupunki perinpohjaisesti laitosta korjaamaan ja uudestaan järjestämään sekä lisäämään että uusimaan kalustoa, uhraten siihen kuusitoista tuhatta seitsemänsataa markkaa. Näistä Uudistustöistä huolimatta voitiin laitos avata valmiina ja täysin tyydyttävässä kunnossa yleisön käytettäväksi 1 p:nä kesäkuuta sekä niin järjestettynä, että sen verrannollisesti pienemmillä maksuilla kuin maamme muut kylpylaitokset voi tyydyttää melkoisia vaatimuksia ja olikin laitosta käyttävä yleisö yleensä, sikäli kun voitiin huomata, tyytyväinen laitoksen nykyiseen toimintaan.

Sisäänkirjoitettuja kylpyvieraita oli 292, ylilääkäri oli lääk. lis. Otto Blåfield.

Olavin kylpylaitos Savonlinnassa alkoi toimintansa kesällä 1911 kuten ennenkin kesäkuun alussa ja jatkui koko kesän aina elokuun loppuun. Hoidokkaita oli entistä enemmän. Kylpyvieraitten luku nousi 471. Tähän lukuun ei ole laskettu n. s. kesävieraitten lukumäärä, joka sekin oli entistä suurempi.

Ylilääkärinä toimi T:ri Osw. Streng. Alilääkäreitä oli kaksi: B. Grönroos, med. kand. ja E. Warén, med. kand. Heistä edellinen avusti potilaitten hoidossa, jälkimäinen sairaskertomusten ottamisessa ja diagnostisten tutkimusten teossa. Varsinkin n. k. Wassermannreaktion teko olisi käynyt mahdottomaksi ellei näin olisi ylilääkärillä ollut riittävästi avustusta. Kun edellisenä vuonna oli hankittu parannuksia varsinaiseen kylpykalustoon, niin tänä vuonna päätettiin panna pääpaino uudistuksiin kylpykasinolla. Siellä toimitettiin useita tärkeitä remontteja.

Käkisalmen kylpylaitoksessa alkoi kylpylkausi 6 p:nä kesäkuuta ja päättyi 26 p:nä elokuuta. Laitoksen lääkärinä on toiminut kaupunginlääkäri E. Luukkonen. Sisäänkirjoitettujen kylpyvieraiden lukumäärä kuluneena kylpykautena oli 168, joista oli 87 varsinaisesti lääkärin hoidossa. Kylpyvieraista oli suurin osa suomalaisia, ainoastaan pienempi prosentti määrä oli venäläisiä.

Iisalmi Runni-lähde. Kuten edellisinäkin vuosina avattiin Runnilähde tänäkin vuonna yleisön käytettäväksi varsinaisesti kesäkuun alussa ja saapuikin lähteelle silloin muutamakymmenkunta juomavierasta. Kuitenkin muuttuivat ilmat, jotka suurimman osan toukokuuta olivat olleet kesäiset ja jo alussa kesäkuuta sangen koleiksi, jonka vuoksi monen Runnille aikoneen täytyi jättää sikseen Runnille tulonsa. Kesäkuun lopulla alkoivat ilmat kuitenkin lämpenemään ja joukkoakin rupesi Runnille saapumaan tulvimalla, jopa niin runsaasti, että juomavierasten lukumäärä kuluneena kesänä nousi 1,041 henkeen, lukuunottamatta pariakymmentä vapaajuojan eli kaikkiaan noin 1,060 henkeen ja siis suuremmaksi kuin edellisenä kesänä. — Minkäänlaisia uutuuksia hoitotavoissa ja parannuskeinoissa ei vuoden kuluessa ole mainittavaa. Hierontaa ja sairasvoimistelua on kenties käytetty suhteellisesti enemmän kuin ennen, niinikään kylpyjä, joista edelleenkin mutakylvyt ovat olleet ensi sijassa ja sitä lähinnä hiilihappo-, mäntyöljy- ja suolakylvyt. Yhtiön lääkärinä oli samoin kuin edelleen tohtori Jalmari Ignatius, Helsingistä.

Finlands gymnastik- och idrottsförbunds allmänna verksamhet år 1911.

Centralstyrelsens för Förbundet sammanträden, till hvilka de särskilda kretsstyrelserna sända sina representanter, äro de högsta instanserna för handläggning af förbundets gemensamma ärenden. Af dessa sammanträden är endast årsmötet till tiden så till vida bestämdt, att detsamma alltid hålles under mars månad. Öfriga centralstyrelsens sammanträden äro extra möten och sammankallas dessa vid behof af verkställande utskottet. Under det förflutna året har centralstyrelsen sammanträdt 3 gånger. Mötesplatsen har varit universitetets gymnastiklokal.

Årsmötet ägde rum den 25—26 mars.

Vid mötet konstaterades den glädjande omständighet, att Förbundet i utlandet redan tilldragit sig en sådan uppmärksamhet, att några utländska idrottsförbund hade föreslagit samarbete med Finlands G.- och I.-förbund. Vid mötet diskuterades nämligen med anledning af en från Sveriges Idrottsförbund anländ skrifvelse frågan om bildande af ett internationellt Idrottsförbund. Ett sådant förbunds startande ansågs i hög grad önskvärdt och beslöt man att vara med om dess grundande, som ursprungligen planerades att ske i London sommaren 1910, men som sedermera uppsköts till tiden för olymp. spelen i Stockholm.

Vid mötet beslöts äfven att ingå öfverenskommelse med Ungerns Idrottsförbund på basen af de förslag, som sagda förbund hade framställt för Finlands G.- och I.-förbund och enligt hvilka brodertäflingar i idrott komme att anordnas emellan Ungern och Finland. För vidare beredning af ärendet och för träffande af öfverenskommelse med Ungerns Idrottsförbund om täflingsprogram utfärdade mötet fullmakt åt medlemmarna i en för ändamålet tillsatt kommitté, herrar V. E. Tiiri, A. Ek, J. Halme och L. Pihkala att vara verkställande utskottet behjälpliga.

Vid mötet behandlades äfven frågan om Förbundets organ, som redan någon tid varit på dagordningen, och för att vidare dryfta saken tillsattes med särskilda direktiv en femmanna kommitté.

Vid Förbundets exakta vårmöte den 28 maj var frågan om tidningsorganet den mest brännande.

Den vid årsmötet tillsatta kommittén för beredning af organfrågan föreslog att prenumerationspriset för tidskriften skulle höjas till 6 mark per år. Dock, med hänsikt till att Suomen Urheilulehti redan existerar och att utgifvandet af tvenne så dyra idrottsblad knappast kunde bära sig och ens vara nyttigt, beslöt utskottet allt framgent föreslå, att Suomen Urheilulehti skulle inlösas.

Utskottet föreslog bildande af ett andelslag. Andelsafgiften skulle fastslås till 5 mk, och andelar borde utbjudes åt Finlands G.- och I.-förbunds distrikt samt åt Förbundet underlydande sällskap. Förbundet borde för sin egen del inlösa andelar till ett så stort antal — högst 300 tänkte man sig, — att dess ord skulle väga tungt vid behandlingen af andelslagets angelägenheter. Andelskapitalet föreslogs till 10,000 mk, och skulle andelslaget anses bildadt, när hälften af detta belopp blifvit tecknadt.

Organet komme föreslagsvis att utgifvas 42—45 gånger i året — under lifaktiga idrottsperioder en gång i veckan, eljes mindre ofta — i 8—12-sidigt nummer och i ett format af 34 × 24 cm. Det skulle innehålla såväl nyheter som uppsatser i principiella frågor.

Vidkommande Förbundets sekreterarefråga beslöt utskottet föreslå, att densamma skulle ordnas så, att redaktören för förbundets organ tillika skulle fungera såsom sekreterare emot ett arvodestillskott från Förbundets sida af 600 mk. per år.

Emellertid erbjöd sig herr J. Halme att jämte några för saken intresserade personer utgifva organet i en storlek af 30 × 25, i 8-sidigt nummer eller större och 30—32 gånger i året. Till innehållet skulle det blifva ett illustreradt notisblad och prenumerationspriset 6 mk per helt och 3: 50 per halft år. Förbundet borde erkänna bladet såsom sitt enda finskspråkiga organ åtminstone ända till juli månad 1916 och finge Förbundet medverka i dess redigering, till ex. genom ett 3-manna utskott. Bladets redaktör, som skulle utses af förslagsställarena, skulle tillika kunna funktionera som Förbundets sekreterare, likväl emot ett 600 mk stort årligt arvode, som Förbundet skulle åt honom erlägga.

Med anledning af ärendet utspann sig vid mötet en längre diskussion, som utvisade hvilken uppmärksamhet frågan fått. Mötets slutliga åsigt blef, att bladet skulle startas i form af ett aktiebolag. En kommitté valdes för att uppgöra stadgar för det blifvande aktiebolaget och att utverka vederbörligt stadfästelse på stadgarna.

Åt det påtänkta aktiebolaget, i hvilket Förbundet ansågs böra blifva representeradt, lämnades afgörandet af det framställda förslaget om inlösandet af Suomen Urheilulehti.

Vid mötet godkändes ännu den af Sektionsstyrelsen för allmän idrott uppgjorda förteckningen öfver uppnådda rekord under år 1910 i de särskilda grenarna af idrott.

Vid Förbundets extra höstmöte den 19 november behandlades frågan om Finlands deltagande i Olympiska spelen i Stockholm, såvidt frågan berörde af Förbundet representerade gymnastik- och idrottsgrenar. Till följd af för oss ytterst ofördelaktiga täflingsbestämmelser beslöt man att icke deltaga uti spelens gruppgymnastiktäflingar, utan skulle man anträda öfverresan endast för att gifva en gymnastikuppvisning. Att verkställa den slutliga sammansättningen af antydda gymnastgrupp tillsattes en kommitté. — Till gymnastigruppens ledare utsågos magister A. Vartia och gymn.-lärar. I. E. Schroeder.

Nedsattes en kommitté att utarbeta gränserna för Förbundets särskilda distrikt. Organfrågan företogs till fortsatt behandling. Densamma utvecklades af den af Förbundet tillsatta kommittén. Kommittén hade sändt listor för teckning af aktier åt olika håll, men denna försöksteckning gaf icke sådant resultat, att man på grund däraf hade kunnat vidtaga vidare åtgärder, utan ansåg kommittén, att företaget borde få förfalla i brist på erforderligt understöd. Mötet enades om detta förslag, i synnerhet som man hade sig bekant att i Helsingfors hade bildats »Urheilijain Kustannus-Osakeyhtiö», hvars ändamål var

att vidtaga mått och steg för utgifvandet af ett nytt idrottsblad. — Härmed förföll äfven frågan om aflönandet af en ordinarie sekreterare för Förbundet, hvilken fråga lämnats åt organkommittén i och för närmare utredning.

Verkställande utskottet är Förbundets högsta instans för handläggning af löpande ärenden. Vid centralstyrelsens sammanträde den 8 maj 1910, där de s. k. sektionsstyrelserna för underlättande af Verkställande utskottets arbete bildades, bestämdes att Verkställande utskottets åligganden skulle bestå i Förbundets representerande utåt samt i ärendens förberedande till centralstyrelsens sammanträden. Dessutom lämnades åt Verkställande utskottet rätt att interimistiskt intill centralstyrelsens sammanträde slita sektionsstyrelserna emellan eventuellt uppkomna tvistigheter och skulle Verkst. utskottet näst centralstyrelsen utgöra den högsta instans, till hvilken kunde vädjas, då missnöje med sektionsstyrelsernas beslut förelåg. Åt Verkst. utskottet lämnades äfven det tidigare påtänkta Ekonomieutskottets åligganden, nämligen att söka befrämja samt öfvervaka förbundets ekonomiska utveckling.

Verkställande utskottet har under årets lopp sammanträdt ett trettiotal gånger med universitetets gymnastiklokal såsom mötesplats.

Vid dessa sammanträden har Verkst. utskottet beviljat medel för anordnande af gymnastikledarekurser åt Idrottsföreningen Kamraterna i Helsingfors 1,000 mk, åt kretsarna i Borgå, St. Michel och Tavastehus 400 mk åt hvarje, åt Norra Karelska kretsen 500 mk för arrangerande af gymnastikledarekurser i Joensuu och för anordnande af föredrag inom kretsen, åt samtliga sektionsstyrelser som disponibla medel 25—30 mk, samt åt Kisa-Veikot i Helsingfors 150 mk såsom bidrag till utbredande af intresset för idrott bland Helsingfors folkskoleelever under sommaren 1911.

Verkställande utskottet har:

Öfvervakat de beviljade medlens ändamålsenliga användning;

Beslutit sända magister Vartia att hålla föredrag den 19 februari i Kymmene älfdal och lektor Wilskman att samma dag fungera såsom prisdomare vid gymnastiktäflingarna i St. Michels krets samt i april lektor Wilskman att hålla föreläsningar vid gymnastikledare-kurserna i Borgå;

Med råd bistått sektionstyrelsen för cykling i utarbetandet af täflingsreglemente för mästerskapet i velocipedåkning äfvensom särskilda organisationer i anordnandet af täflingar och tolkande af täflingsstadgar;

Behandlat amatör-rättsärenden och förklarat den 11 februari medlemmen i föreningen Visa i Idensalmi Tatu Rautiainen, äfvensom den 26 september A. Järvinen, A. Savolainen, N. Tuominen, A. Lumme och J. Paloneva för professionella samt beslutit att efter ett år, räknadt från den 23 april 1911, återgifva Hj. Meriluoto hans amatörskap;

Anskaffat ett vandringspris i skidlöpning mellan Förbundets kretsar;

Utfärdat uppmaning till grundande af nya kretsar och godkändt den 11 april Kajana kretsen att omfatta Kajana härad, den 2 maj Lahtis och »Vakka-Suomis» kretsar, samt från och med år 1912 Nyslotts krets, Kajana-kretsens bestyrelse har sitt säte i Kajana, Lahtis i Lahtis och »Vakka-Suomis» i Nystad; bestyrelsens för Nyslott-kretsen hemort framgår af namnet;

Korresponderat med den engelska idrottsorganisationen »British Olympic Association», Norges Idrottsförbund, Sveriges Idrottsförbund och Amerikas Finska G.-I.-föreningars Förbundsstyrelse;

Ombestyrt öfversättning af gymnastikmagister- och kandidatfordringarna;

Godkänt den af sektionsstyrelsen för allmän idrott uppgjorda rekord-anmälnings blanketten;

Befordrat till tryck nytt täflingsreglemente för allmän idrott, verksamhetsstadgar för sektionsstyrelserna och Förbundets allmänna stadgar;

Förberedt representerandet af Förbundet vid Olymp. spelen i Stockholm och användt för detta ändamål experter samt framställt förslag i nämnda afseende för Förbundets extra sammanträde i november;

Anskaffat gymnastikmagister- och -kandidatmärket och -diplomet samt utsett prisdomare i gymn.-mag. och kand.-täflingarna.

IV. Kätilölaitos.

Saapuneitten ilmoituksien mukaan oli kätilöitten lukumäärä 1911 vuoden lopulla 778 joista 218 asui kaupungissa ja 560 maaseudulla. Piirilääkäripiirien mukaan ryhmitettyinä oli kätilöitä seuraavasti:

Lääni.	Piirilääkärinpiiri.	Kaupunki.	Maalaisk.
Uudenmaan:	Helsinki	39	18
	Loviisa	3	14
	Lohja	—	16
	Tammisaari	6	13
		48	61
Turun ja Porin:	Turku	17	22
	Uusikaupunki	3	13
	Rymättylä	—	5
	Godby	2	12
	Pori	9	16
	Ikaalinen	—	9
	Tyrvää	—	11
	Salo	—	21
	Huittinen	—	13
		31	122
Hämeen:	Hämeenlinna	5	22
	Hollola	5	8
	Tampere	17	9
	Tammela	—	16
	Jämsä	—	12
	Ruovesi	—	7
		27	74

Lääni.	Piirilääkärinpiiri.	Kaupunki.	Maalaisk.
Viipurin:	Viipuri	17	14
	Hamina	11	10
	Lappeenranta	3	14
	Antrea	—	11
	Muola	—	5
	Käkisalmi	3	8
	Kurkijoki	—	4
	Sortavala	4	4
	Salmi	—	5
		38	75
Mikkelin:	Mikkeli	4	7
	Heinola	2	7
	Joroinen	—	5
	Savonlinna	2	8
		8	27
Kuopion:	Kuopio	10	5
	Rautalampi	—	11
	Iisalmi	2	5
	Pielisjärvi	—	6
	Tohmajärvi	—	6
	Joensuu	8	7
		20	40
Vaasan:	Nikolainkaupunki	5	12
	Kristiinankaupunki	5	17
	Uusikaarlepyy	2	12
	Kokkola	6	20
	Kuortane	—	12
	Jyväskylä	4	18
		22	91
Oulun:	Oulu	17	14
	Pudasjärvi	—	3

Lääni.	Piirilääkärinpiiri.	Kaupunki.	Maalaisk.
Oulun:	Raahe	3	9
	Kalajoki	—	8
	Haapajärvi	—	9
	Kajaani	2	7
	Tornio	2	7
	Rovaniemi	—	9
	Kittilä	—	4
		24	70

Luetteloja synnnytyksistä, joissa ovat avustaneet, ovat lähettäneet 740 kätilöä, 180 kaupunki- ja 560 maalaiskunnasta. Näistä käy selville että 29,132 naista, — 6,772 ensi- ja 22,360 myötäsynnyttäjää — ovat saaneet apua synnyttämistilassa. Mitä synnyttäjien kotipaikkaan tulee on 6,153 asunut kaupungissa ja 22,979 maaseudulla tehden resp. 21,2 % ja 78,8 %. Synnyttäjistä oli 1,566 eli 5,4 % naimatonta, 27,435 eli 94,2 % naimisissa olevaa ja 131 eli 0,4 % leskeä.

Syntyneitten lasten lukumäärä oli 29,271, joista 28,378 elävää ja 893 kuollutta. Äskensyntyneistä oli 15,482 mies- ja 13,789 naispuolta. Mitä sikiöitten asemaan tulee sattui 27,953 yliosa asemaa, 923 alaosa asemaa ja 245 poikkiasemaa; 150 tapauksessa ei asemaa ole mainittu.

Asianlaita kaupungeissa ja maaseuduilla käy selville seuraavasta ryhmittelystä:

	Synnyttäneiden kokonaisluku.						Sikiön asema.				Äskensyntyneitten luku.				
											Sukupuoli.				
	Naimattomia.	Naimisissa olevia.	Leskiä.	Yhteensä.	Ensisynnyttäjiä.	Myötäsynnyttäjiä.	Yliosa asema.	Alaosa asema.	Poikkiasema.	Mainitsematon.	Miespuoli.	Naispuoli.	Eläviä.	Kuolleita.	Yhteensä.
Kaupungeissa	278	5,835	40	6,153	1,261	4,892	5,872	176	14	13	3,198	2,877	5,906	169	6,075
Maaseudulla	1,288	21,600	91	22,979	5,511	17,468	22,081	747	231	137	12,284	10,912	22,472	724	23,196
Yhteensä	1,566	27,435	131	29,132	6,772	22,360	27,953	923	245	150	15,482	13,789	28,378	893	29,271

Luetteloihin tehdyistä muistutuksista näkyy että 513 naista — 86 kaupungissa ja 427 maaseudulla — synnytti kaksoiset sekä 1 nainen kaupungissa ja 8 naista maaseudulla kolmoiset. Keskenmeno sattui 492 tapauksessa, 166:ssa tapauksessa kaupungissa ja 326:ssa maaseudulla sekä ennenaikainen synnytys 242:ssä tapauksessa, 67:ssä tapauksessa kaupungissa ja 175:ssä maaseudulla. 959 naista päästettiin taiteen avulla. Näistä päätettiin synnytys 135:ssa tapauksessa, 24 kertaa kaupungissa ja 111 kertaa maaseudulla, sikiön manuaali-

extractionin kautta, 127 tapauksessa, 16 kertaa kaupungissa ja 111 kertaa maaseudulla, käännöksen kautta, 652:ssa tapauksessa, 165 kertaa kaupungissa ja 487 kertaa maaseudulla, pihtien avulla sekä 45:ssä tapauksessa 4 kertaa kaupungissa ja 41 kertaa maaseudulla, käyttämällä teräviä aseita. Päästetyistä naisista kuoli: manuaali extractionin jälkeen 1 kaupungissa, käännöksen jälkeen 1 kaupungissa, pihtisynnytyksen jälkeen 2 kaupungissa ja 3 maaseudulla sekä terävien aseiden käyttämisen jälkeen 1 maaseudulla. Placenta prævia sattui 4 kertaa kaupungissa ja 48 kertaa maaseudulla. Ecclampsia tapausten luku oli 52, joista 7 kaupungissa ja 45 maaseudulla. Pihtisynnytyksen teki kaupungissa lääkäri 117 kertaa ja kätilö 2 kertaa sekä maaseudulla lääkäri 356 ja kätilö 111 kertaa. 66:sta pihtisynnytyksestä. — 46:sta kaupungissa ja 20:sta maaseudulla — puuttuu ilmoitus mainitussa suhteessa. Teräviä aseita käytti lääkäri 34 kertaa, 4 kertaa kaupungissa ja 30 kertaa maaseudulla sekä kätilö 5 kertaa maaseudulla; 6:sta tapauksesta, jossa teräviä aseita käytettiin, puuttuu ilmoitus.

Helsingin lapsenpäästölaitoksessa on 61 oppilasta vuoden kuluessa, oppikurssin päätettyänsä saanut kätilötodistuksen. Vuoden kuluessa on Lääkintöhallitukselle jätetty 181 hakemusta päästä kätilöoppilaaksi.

Kätilöitten palkkaamiseksi myönnettiin vuonna 1911 valtioapua seuraaville kunnille ja seuraavat määrät:

Uudenmaan lääni: Degerby 200, Sammatti 300. Yhteensä Smk. 500.

Turun ja Porin lääni: Askainen 250, Eckerö 300, Finby 150, Föglö 250, Hiittinen 250, Hinnerjoki 200, Honkajoki 200, Honkalahti 150, Houtskari 300, Iniö 400, Karvia 250, Karuna 200, Kauvatsa 200, Karjala 250, Kiikala 250, Kiikka 200, Kiikoinen 125, Kisko 250, Kumlinge 300, Kustavi 300, Kuusjoki 200, Lokalahti 250, Masku 200, Merimasku 150, Mietoinen 200, Muurla 250, Nauvo 200, Oripää 200, Paattinen 100, Parkano 200, Pertteli 100, Prunkkala 200, Pyhämaa 200, Pyhämaa luoto 200, Raisio 200, Rusko 200, Suodenniemi 200, Suomusjärvi 200, Säkylä 200, Taivassalo 200, Vahto 300, Velkua 500, Vestanfjärd 250, Vårdö 300, Yläne 200. Yhteensä Smk. 10,175.

Hämeen lääni: Eräjärvi 200, Kuorevesi 175, Kylmäkoski 275, Renko 200, Somerniemi 300, Kuhmalahti 200, Tottijärvi 200, Ypäjä 200. Yhteensä Smk. 1,750.

Viipurin lääni: Impilahti-Kitelä 100, Korpiselkä 300, Kuolemajärvi 200, Lavansaari 400, Metsäpirtti 200, Rautjärvi 300, Rautu 250, Ruskeala 200, Salmi 200, Soanlahti 200, Suistamo 200, Suomenniemi 175, Suursaari 500, Taipalsaari 200. Yhteensä Smk. 3,425.

Mikkelin lääni: Anttola 150, Enonkoski 200, Haukivuori 200, Jäppilä 150, Kangaslampi 150, Leivonmäki 200, Luhanko 150, Savonranta 250. Yhteensä Smk. 1,450.

Kuopion lääni: Hankasalmi 200, Ilomantsi 400, Kaavi 250, Kesälahti 150, Kuusjärvi 250, Polvijärvi 300, Pälkjärvi 150, Rautavaara 300. Yhteensä Smk. 2,000.

Vaasan lääni: Alajärvi 200, Bergö 350, Evijärvi 200, Halsua 200, Isojoki 200, Jepua 200, Karijoki 150, Kelviä 200, Kivijärvi 250, Konginkangas 250, Lestijärvi 225, Maksamaa 300, Nurmo 200, Perho 250, Pihlajavesi 200, Pihtipudas 200, Raippaluoto 200, Saarijärvi 200, Sideby 150, Soini 300, Sumiainen 200, Töysä 250, Ullava 300, Uurainen 150. Yhteensä Smk. 5,325.

Oulun lääni: Alatornio 250, Alavieska 200, Enontekiäinen 900, Hailuoto 300, Hyrynsalmi 350, Inari 900, Karunki 300, Kestilä 300, Kiiminki 250, Kittilä 200, Kuivaniemi 200, Kuolajärvi 400, Kolari 300, Kuusamo 250, Kärsämäki 300, Lumijoki 150, Merijärvi 150, Muonionniska 1,000, Paltamo 250, Piippola 300, Pudasjärvi 200, Puolanka 400, Pulkkila 300, Pyhäntö 250, Rantsila 150, Rautio 200, Reisjärvi 200, Ristijärvi 250, Salo 200, Saloinen 250, Sievi 150, Siikajoki ja Revonlahti 300, Simo 250, Sodankylä 315, Säräisniemi 275, Taivalkoski 350, Temmes 300, Turtola 300, Tyrnävä 200, Utsjoki 900, Vihanti 300, Ylikiiminki 300, Ylitornio 400, Ylivieska 100. Yhteensä Smk. 14,090.

Yhteensä koko maassa Smk. 38,715.

V. Rättsmedicin.

De under året 1911 verkställda obduktionerna uppgingo till 686; af dessa gällde 585 fullvuxna eller barn och 101 foster.

Dödsorsaken hos fullvuxna och barn.

Län och provincialläkaredistrikt.	Självmord.	Rus.	Mord eller dråp.	Olyckshändelse.	Sjukdom.	Utredd för röta.	Summa.
Nylands.							
Helsingfors [1]	15	—	9	3	2	1	30
Lovisa	1	—	2	—	—	—	3
Ekenäs	1	—	1	—	—	—	2
Lojo [2]	3	—	7	—	—	—	10
Åbo och Björneborgs.							
Åbo	4	2	—	3	2	—	11
Nystad	1	—	1	—	1	—	3
Rimito	—	—	—	—	1	—	1
Godby	—	—	1	—	—	—	1
Salo	1	—	—	3	—	—	4
Björneborg	7	—	4	2	—	—	13
Ikalis	1	1	—	—	—	—	2
Tyrvis	4	—	—	—	—	—	4
Hvittis	1	—	1	1	1	—	4
Tavastehus.							
Tavastehus	4	—	3	2	2	1	12
Hollola	5	1	3	—	1	—	10
Jämsä	2	—	1	—	—	—	3
Tammela	—	1	2	3	—	—	6
Tammerfors	—	—	1	3	—	1	5
Ruovesi	1	—	—	2	1	—	4

[1] Dessutom ett skelett (dödsorsaken outredd).

[2] „ likdelar hvilka förmodats vara af människa, men befunnos vara sådana af medelstort djur.

Län och provinciallläkaredistrikt.	Självmord.	Rus.	Mord eller dråp.	Olyckshändelse.	Sjukdom.	Utredd för röta.	Summa.
Wiborgs.							
Viborg	3	3	7	7	1	—	21
Fredrikshamn	1	—	1	1	—	—	3
Villmanstrand	2	—	4	1	—	—	7
S:t Andreæ	6	—	6	4	—	10	26
Mohla	5	1	5	7	—	—	18
Kexholm	2	—	3	—	—	—	5
Kronoborg	—	1	—	1	1	1	4
Sordavala	1	—	1	2	—	—	4
Salmis	—	—	2	1	—	—	3
S:t Michels.							
S:t Michel	5	1	2	6	—	1	15
Heinola	3	—	—	3	—	—	6
Jorois	2	—	2	4	—	—	8
Nyslott	1	—	—	1	—	2	4
Kuopio.							
Kuopio [1])	—	—	4	—	—	1	5
Rautalampi	2	—	—	1	—	—	3
Idensalmi	—	—	—	—	1	—	1
Pielisjärvi	—	—	—	—	1	—	1
Tohmajärvi	—	1	3	—	—	—	4
Joensuu	1	—	3	1	—	1	6
Wasa.							
Vasa	1	1	2	2	—	—	6
Kristinestad	—	2	4	3	—	1	10
Nykarleby	—	—	1	1	—	—	2
Gamlakarleby	—	—	3	—	1	—	4
Kuortane	—	—	1	2	—	—	3
Jyväskylä	1	—	3	1	—	1	6
Uleåborgs.							
Uleåborg	—	1	1	1	—	—	3
Brahestad	1	—	1	—	—	—	2
Kalajoki	—	—	1	—	—	—	1

[1]) Dessutom rester af brända ben af hvilka inga slutsatser kunde dragas.

Län och provinciallläkaredistrikt.	Självmord.	Rus.	Mord eller dråp.	Olyckshändelse.	Sjukdom.	Outredd förrötta.	Summa.
Haapajärvi	—	—	1	1	—	—	2
Kajana	—	—	—	—	1	—	1
Torneå	—	—	1	—	—	—	1
Pudasjärvi	—	—	—	—	—	—	—
Rovaniemi	1	—	3	1	2	—	7
Kittilä	—	—	—	—	—	—	—
Summa	89	16	101	74	19	21	320
Städer.							
Helsingfors	44	11	15	35	46	—	151
Borgå	—	—	—	—	—	—	—
Lovisa	—	—	—	—	—	—	—
Ekenäs	—	1	1	1	—	—	3
Hangö	3	1	—	1	—	—	5
Åbo	5	2	10	10	2	—	29
Nådendal	—	—	—	—	—	—	—
Mariehamn	—	—	—	—	—	—	—
Nystad	1	—	—	2	—	—	3
Raumo	—	—	—	—	—	—	—
Björneborg	2	—	1	—	1	—	4
Tavastehus	—	1	1	—	—	—	2
Tammerfors	1	—	2	3	—	—	6
Lahtis	—	—	1	—	3	—	4
Viborg	8	—	10	6	6	—	30
Fredrikshamn	—	—	—	1	—	—	1
Kotka	—	—	—	1	—	—	1
Villmanstrand	—	—	—	—	—	—	—
Kexholm	—	—	—	—	1	—	1
Sordavala	—	—	—	1	—	—	1
S:t Michel	—	—	—	—	—	—	—
Heinola	2	—	—	—	—	—	2
Nyslott	—	—	—	1	—	—	1
Kuopio	—	—	—	1	—	—	1
Idensalmi	—	—	—	—	—	—	—
Joensuu	1	—	—	—	—	—	1
Kristinestad	1	1	2	—	—	—	4
Kaskö	—	—	—	1	—	—	1
Nikolaistad	1	—	2	—	—	—	3
Nykarleby	—	—	—	—	—	—	—
Jakobstad	—	—	1	—	—	—	1

Län och provincialläkaredistrikt.	Självmord.	Rus.	Mord eller dråp.	Olyckshändelse.	Sjukdom.	Outredd förröta.	Summa.
Gamlakarleby	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylä	—	—	—	—	1	—	1
Brahestad	—	—	—	—	—	—	—
Uleåborg	1	2	3	1	1	—	8
Kemi	—	—	—	—	—	—	—
Torneå	—	—	—	—	—	—	—
Kajana	—	—	—	—	1	—	1
Summa	70	19	49	65	62	—	265
Summa summarum	**159**	**35**	**150**	**139**	**81**	**21**	**585**

Dödsorsakerna hos nyfödda och foster.

Län och provinciallläkaredistrikt.	Kvävning eller strypning.	Annat våld.	Brist på vård.	Allmän svaghet.	Dödfödt ofullgånget.	Dödfödt fullgånget.	Outredd förröta.	Summa.
Nylands.								
Helsingfors	—	—	1	—	1	—	—	2
Lovisa	—	—	1	—	1	—	2	4
Ekenäs	1	1	—	1	—	—	—	3
Lojo	2	—	—	—	—	1	1	4
Åbo och Björneborgs.								
Åbo	2	—	—	—	—	1	—	3
Nystad	—	—	—	—	1	—	—	1
Rimito	—	—	—	—	—	—	—	—
Godby	—	—	—	—	—	—	—	—
Salo	1	—	—	—	—	1	—	2
Björneborg	1	1	—	—	—	—	—	2
Ikalis	1	—	—	—	—	—	—	1
Tyrvis	—	—	1	—	—	—	—	1
Hvittis	—	—	1	—	—	1	—	2
Tavastehus.								
Tavastehus	—	—	1	—	—	—	2	3
Hollola	1	—	1	—	—	—	—	2
Jämsä	—	—	—	—	1	—	1	2
Tammela	2	—	2	—	1	1	—	6
Tämmerfors	—	—	1	—	—	—	—	1
Ruovesi	1	—	—	—	—	—	—	1
Viborgs.								
Viborg	—	—	2	—	1	—	1	4
Fredrikshamn	—	2	—	—	1	—	—	3
Villmanstrand	—	—	—	—	—	1	—	1
S:t Andreæ	—	—	—	—	1	1	—	2
Mohla	—	—	—	—	1	—	—	1
Kexholm	—	—	—	—	—	—	—	—
Kronoborg	1	—	—	—	—	—	—	1
Sordavala	—	—	—	—	—	—	—	—
Salmis	—	—	—	—	—	—	—	—

Län och provincialläkaredistrikt.	Kvävning eller strypning.	Annat våld.	Brist på vård.	Allmän svaghet.	Dödfödt ofullgånget.	Dödfödt fullgånget.	Outredd förröta.	Summa.
S:t Michels.								
S:t Michel	—	—	—	—	—	—	1	1
Heinola	1	—	—	—	1	—	—	2
Jorois	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyslott	—	—	—	—	1	—	—	1
Kuopio.								
Kuopio	—	—	—	—	—	—	—	—
Rautalampi	—	—	—	—	—	—	—	—
Idensalmi	—	—	—	—	—	—	1	1
Pielisjärvi	3	—	—	—	—	—	—	3
Tohmajärvi	1	1	1	—	—	3	—	6
Joensuu	—	—	—	—	1	1	—	2
Vasa.								
Vasa	2	—	—	—	—	2	—	4
Kristinestad	—	—	—	—	—	—	1	1
Nykarleby	1	—	—	—	—	—	—	1
Gamlakarleby	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuortane	—	—	—	—	1	—	1	2
Jyväskylä	—	—	—	—	1	—	—	1
Uleåborgs.								
Uleåborg	—	—	—	—	2	—	—	2
Brahestad	—	—	1	—	—	—	—	1
Kalajoki	—	—	—	—	—	—	—	—
Haapajärvi	—	—	1	—	1	—	—	2
Kajana	—	—	—	—	—	1	—	1
Torneå	—	—	—	—	—	—	—	—
Pudasjärvi	—	—	—	—	—	—	—	—
Rovaniemi	1	—	—	—	1	—	—	2
Kittilä	1	—	—	—	—	—	—	1
Summa	23	5	14	1	18	14	11	86
Städer.								
Helsingfors	1	3	3	—	—	—	—	7
Borgå	—	—	—	—	—	—	—	—
Lovisa	—	—	—	—	—	—	—	—

Län och provinciallläkaredistrikt.	Kvävning eller strypning.	Annat våld.	Brist på vård.	Allmän svaghet.	Dödfödt ofullgånget.	Dödfödt fullgånget.	Outredd förröta.	Summa.
Ekenäs	—	—	—	—	—	—	—	—
Hangö	—	—	—	—	—	—	—	—
Åbo	1	—	1	—	—	—	1	3
Nådendal	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariehamn	—	—	—	—	—	—	—	—
Nystad	—	—	—	—	—	—	—	—
Raumo	—	—	—	—	—	—	—	—
Björneborg	—	—	—	—	—	—	—	—
Tavastehus	—	—	—	—	—	—	—	—
Tammerfors	—	—	—	—	—	—	—	—
Lahtis	—	—	—	—	—	—	—	—
Viborg	1	—	—	—	—	—	—	1
Fredrikshamn	—	—	—	—	—	—	—	—
Kotka	—	—	—	—	—	—	—	—
Villmanstrand	—	—	—	—	—	—	—	—
Kexholm	—	—	—	—	—	—	—	—
Sordavala	—	—	—	—	—	—	—	—
S:t Michel	—	—	—	—	—	—	—	—
Heinola	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyslott	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuopio	—	—	—	—	—	—	—	—
Idensalmi	—	—	—	—	—	—	—	—
Joensuu	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristinestad	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaskö	—	—	—	—	—	—	—	—
Nikolaistad	—	—	1	—	—	—	—	1
Nykarleby	—	—	—	—	—	—	—	—
Jakobstad	—	—	—	—	—	—	—	—
Gamlakarleby	—	—	—	—	1	—	—	1
Jyväskylä	—	—	—	—	—	—	—	—
Brahestad	1	—	—	—	—	—	—	1
Uleåborg	—	—	—	—	1	—	—	1
Kemi	—	—	—	—	—	—	—	—
Torneå	—	—	—	—	—	—	—	—
Kajana	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	4	3	5	—	2	—	1	15
Summa summarum	27	8	19	1	20	14	12	101

Självmordssättet.

	Män.	Kvinnor.
Hängning eller strypning	59	5 [1])
» och med skjutvapen	1	—
Förgiftning	11	10 [2])
Med skjutvapen	33	1
Dränkning	13	11
Skarpt vapen	8	2
» » och hängning	1	—
Kastat sig ut genom ett fönster i 3:dje våningen	1	—
» » under bantåg	2	1
	129	30 — 159

Såsom gift användes: arsenik 1 m.; chloral 1 m.; kromsyradt kali 2 kv.; cyankalium 1 m. 1 kv.; fosfor 1 kv.; karbolsyra 2 m. 2 kv.; kreosot 1 kv.; lutsten 1 m.; lysol 2 kv.; morfin 3 m.; svafvelsyra 1 m. 1 kv.; veronal 1 m.

Självmördarens stånd och yrke.

	Män.	Kvinnor.
Arbetare och deras familjer	27	3
Bönder » » »	10	4
Torpare » » »	3	2
Inhysingar » » »	5	2
Backstugusittare » » »	3	1
Domare 1, f. d. borgmästare 1, stadsfiskal 1, f. d. stationsinspektor 1, disponent 1, agronom 1, fil. kand. 1, farmaceut 1, student 1, handlanden 6, handelsresanden 2, kontorister 1, maskinagent 1, drogbiträde 1, handelsbiträden 5, industriskoleelev 1, musikant 1, hälsovårdstillsyningsman 1, destillatör 1, arbetsledare 1, postiljon 1, poliser 3, kanoniär 1, villaegare 1, bokbindare 1, slagtare 1, skräddare 3, smeder och smedsöner 4, målare 1, murare 1, garfvare och garfvareson 2, skomakare 3, plåtslagare 1, timmerman 1, f. d. gardist 1, tobaksförsäljare 1, mekaniker 1, magasinskarl 1, forman 1, drängar 5, tryckerielev 1, fattighjon 1, fångar 2, gårdsegareson 1, sytningsson 1, okände och löse män 11	81	—

[1]) 1 kv. hafvande i 8:de mån. — [2]) 1 kv. hafvande i 3:dje mån och 1 kv. hafvande i 7:de mån.

	Män.	Kvinnor.	
Fröken 1, rysk sjuksköterska 1, enka 1, tjenarinnor 6, snickaredotter 1, timmermansdotter 1, okända kvinnor 7	—	18	
	129	30	— 159

Såsom sinnessjuka uppgifvas	16 m.	3 kv.
» berusade vid gerningens begående uppgifvas	16 »	1 »
I feberyrsel	1 »	— »

Självmorden fördelade på månaderna.

Januari	7	Maj	16	September	10
Februari	6	Juni	17	Oktober	16
Mars	17	Juli	18	November	8
April	16	Augusti	21	December	7
					159

Mord eller dråp.

	Män.	Kvinnor.
Föröfvades medels trubbigt tillhygge å	17 [1]	2
» » » » och kväfning å	—	1
» » » » » dränkning »	1 [1]	—
» » skarpt verktyg å	92 [2]	4
» » » och trubbigt verktyg å	3	2
» » skjutvapen å	16 [3][4]	2
» » dränkning å	—	3
» » kväfning eller strypning å	2 [1]	1
» » misshandel (hjärnblödning) å	1	—
» » gift (kromsyra, karbolsyra, lutsten) å	3 [5]	—
	135	15 — 150

Olyckshändelser.

Drunkning	38 [4][6]	10
» under epileptiskt anfall	1	—
Kväfd af modern under sömn	1	1
» i följd af uppkastad föda som inandats i luftvägarna under inträdd medvetslöshet i ett hett bad	—	1 [7]

Under rus: [1]) 1 m. [2]) 7 m. [3]) 3 m. [6]) 10 m. — [4]) 1 m. sinnessjuk. — [5]) 1 m. magkräfta. — [7]) 1 kv. sinnessjuk.

	Män.	Kvinnor.
Hjärtförlamning till följd af ett hett bad	1 [1]	—
Blodförgiftning efter abortus provocatus	—	1
Kolos	3	1
Brännskada	—	2 [2]
Förfrysning	9 [3]	1
» under epileptiskt anfall	1 [4]	—
Ihjälklämd i hiss	1	—
Afslitning af ryggmärgen under brottning	1	—
Fastnat i igångvarande maskinaxel	1	—
Trubbigt verktyg	2 [4]	—
Skarpt »	1	—
Skjutvapen	21 [4]	—
Omkullkörning (slag mot hufvudet)	1	—
Brott af halsen mellan 4:de och 5:te halskotan i följd af ett fall	1	—
Fall från lokomotiv (fract. columnae vertebr. et ruptura medullae dorsal.)	1	—
» i utfallsdike (hjärnskakning)	—	1
» i lastrummet af ett fartyg (fractura cranii)	1	—
Velosipedsammanstötning (fractura cranii)	1	—
Fractura cranii vid skogshygge	1	—
» » » stensprängning	1	—
Ruptura cordis » »	1	—
Öfverkörd af bantåg	10 [5]	—
» » spårvagn	1	1
» » velosiped (hjärnblödning)	1	1
Gift	15 [6]	3
	116	23 — 139

De slag af gift genom hvilka olyckshändelser förorsakades voro: denaturerad sprit 8 m. 1 kv.; denaturerad sprit och polityr 1 m.; cyankalium 1 m.; karbolsyra 2 m. 1 kv.; lysol 1 m.; opium 1 kv.; salpetersyra 1 m.; lysgas, som genom ett sprucket rör i gatuledning genom marken inträngt i bostaden, 1 m.

I sjukdomar afledo.

	Män.	Kvinnor.
Hjärtvalvelfel	—	1
Hjärtförlamning (aneurysma aortae)	1	—
» (status lymphaticus)	—	1

[1]) 1 man sinnessjuk. — [2]) i ett fall under epileptiskt anfall. — Under rus: [3]) 6 män. [4]) 1 man. [5]) 4 män. [6]) 2 män.

	Män.	Kvinnor.
Myocarditis	—	1 [1]
» et pericarditis chron.	2	—
Endocarditis	1	—
Fetthjärta	3	—
Arteriosclerosis	9 [2]	4
» praesertim arter. coronar. cordis	1 [2]	3
Rupturae aneurysmae aortae	1	1
Hjärnblödning	3	—
Emollitio cerebri	—	1
Epileptiskt anfall	4	—
Lunginflammation	10	6
» (post trauman)	1	—
» och lungtuberkulos	1	—
» » tarmkatarr	—	1
Gangränös appendicit	1	—
Kronisk tarmkatarr	1	—
Gastro-enteritis acuta	2	2
Enteritis colica	—	1
Tarmvred (Ileus)	1	—
Cholera nostras	1	—
Ålderdomssvaghet	1	1
Allmän svaghet	1	—
Tuberkulos	5	1
Septicaemia	—	2
Eclampsia parturientium	—	1
Ruptura uteri och barnsängsfeber	—	1
Börjande infektionssjukdom	1	—
Skarlakansfeber	—	1
Erysipelas	—	1
	51	30 — 81

Under rus: [1]) 1 kvinna. [2]) 1 man.

VI. Apteekkilaitos.

Vuoden 1910 lopussa löytyi Suomessa 215 apteekkia, joista 34 reali- ja 181 henkilökohtaisten erioikeuksien perusteella.

Vuoden 1911 kuluessa annettiin erioikeuskirjat seuraaviin uusiin apteekkeihin.

tammik. 24 p:nä Kurikan apteekkiin provisori Almar Henrik Boisman'ille.
huhtik. 11 » Seinäjoen apteekkiin apteekkari Ernst August Grönroos'ille.
toukok. 2 » Salmin apteekkiin provisori Robert Leonard Bäck'ille.
marrask. 10 » Helsingin 12:sta apteekkiin provisori Henrik Heickell'ille.

Edellisen omistajan kuoleman takia julistettiin haettaviksi ja annettiin seuraavat erioikeudet:

elok. 25 p:nä Kangasalan apteekkiin provisori Karl Arvid Sixtus Melart'ille.
jouluk. 8 » Helsingin 11:sta apteekkiin apteekkari Verner Eliel Grenman'ille.

Edellisen omistajan siirron takia julistettiin haettaviksi ja annettiin seuraavat erioikeudet:

marrask. 24 p:nä Kauhajoen apteekkiin apteekkari Jaakko Joukamo'lle.

Oston takia siirrettiin seuraavat erioikeudet:

tammik. 24 p:nä Impilahden apteekkiin provisori Veikko Walldén'ille.
maalisk. 28 » Turun 3:teen apteekkiin apteekkari Emil Silén'ille.
huhtik. 4 » Hankoniemen apteekkiin proviisori Helena Matilda Aejmelæus'elle.
kesäk. 16 » Hämeenlinnan 2:seen apteekkiin proviisori Gösta Sevon'ille.
heinäk. 1 » Tammisaaren apteekkiin proviisori Viktor Edvard Wilhelm Nyfors'ille.
lokak. 13 » Jämsän apteekkiin apteekkari Stefanus Teppo Huttuselle.
lokak. 13 » Ilmajoen apteekkiin proviisori Vilho Siimekselle.
marrask. 24 » Helsingin 4:teen apteekkiin apteekkari Magnus Malcolm Björklund'ille.
jouluk. 1 » Kotkan 1:seen apteekkiin apteekkari Erik Mikael Eklund'ille.

Edellisen omistajan erioikeuksista luopumisen takia siirrettiin seuraavat erioikeude

heinäk. 14 p:nä Suojärven apteekkiin proviisori Yngve Georg Evert Zimmerman'ille.

Apteekkierioikeuksien haltioista kuolivat:

helmik. 22 p:nä Kangasalan apteekin omistaja Emil Vilhelm Helenius.
heinäk. 3 » Maarianhaminan » » Berndt Axel Dammert.
» 22 » Lohjan » » Gustaf Magnus Blom.
marrask. 13 » Kuusamon » » Mathias Arthur Valentin Kronqvist.
jouluk. 16 » Haminan » » Alfons Nymalm.

Sueraava taulukko näyttää Suomen apteekkierioikeudet ja niiden omistajat vuoden 1911 lopussa sekä erioikeuksista suoritettavan vuotuisen veromäärän:

A. Luettelo realierioikeuksilla varustetuista eli kanta-apteekeista vuoden 1911 lopussa.

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Omistaja.
			Uudenmaan lääni.	
1910	Toukok.	24	Helsingin 1:nen	Werner Georg Smedslund
1891	»	12	» 2:nen	Lars Edvard Stigzelius
1755	Syysk.	24	» 3:as	Keisarillinen Aleksanterin Yliopisto
1896	Lokak.	26	Porvoo	Emil Fredrik Mikander
1901	Kesäk.	13	Loviisa	Georg Wilhelm Wahlroos
1911	Heinäk.	1	Tammisaari	Viktor Edvard Wilhelm Nyfors
			Turun ja Porin lääni.	
1907	Jouluk.	18	Turun 1:nen	Arthur Johan Carén
1900	Tammik.	22	» 2:nen	William Westerling
1910	Huhtik.	19	Maarianhamina	Berndt Axel Dammert'in leski
1895	Maalisk.	18	Porin 1:nen	Gustaf Wilhelm Widbom
1907	Helmik.	7	Uusikaupunki	Karl Arrhenius
1901	Marrask.	25	Rauma	Hjalmar Hällfors'in kuolinpesä
			Hämeen lääni.	
1900	Tammik.	22	Hämeenlinnan 1:nen	Alfred Erland Ölander
1904	Huhtik.	18	Tampereen 1:nen	Alfred Johannes Molin

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Omistaja.
			Viipurin lääni.	
1891	Toukok.	12	Viipurin 1:nen	Karl Werner Relander
1898	Heinäk.	28	Sortavala	Sven Holst
1887	Kesäk.	1	Hamina	Alfons Nymalm'in oikeudenomist.
1908	»	13	Käkisalmi	Gustaf Walter Lindroos
1899	Elok.	10	Lappeenranta	Algot Bernhard Schlüter
			Mikkelin lääni.	
1902	Syysk.	2	Heinola	Frans Theodor Åkerman
1902	Huhtik.	28	Mikkelin 1:nen	Anders Adiel Watanen
1895	Heinäk.	11	Savonlinna	Frans Bernhard Knifsund
			Kuopion lääni.	
1908	Syysk.	24	Kuopion 1:nen	Evald Piispanen
1892	Elok.	9	Joensuun	Hugo Ferdinand Olsoni
			Vaasan lääni.	
1895	Elok.	14	Kristiina	Henrik Johannes Sandlund
1895	Maalisk.	11	Pietarsaari	Karl Lennart Candolin
1901	Tammik.	4	Uusikaarlepyy	Gustaf Eliel Roos
1903	Huhtik.	20	Nikolainkaupungin 1:nen	Sigurd Brander
1904	Tammik.	18	Jyväskylä	Eugen Mansnerus
1903	Helmik.	9	Kokkolan 1:nen	Yrjö Severin Roos
			Oulun lääni.	
1896	Syysk.	9	Oulun 1:nen	Hugo Hjalmar Hasselblatt
1909	Toukok.	18	Raahe	Gustaf Hjalmar Jaatinen
1909	»	26	Tornio	Theodor Johannes Borg
1894	Marrask.	27	Kajaani	Fredrik William Stenius

B. Luettelo henkilökohtaisilla erioikeuksilla varustetuista apteekeista vuoden 1911 lopussa.

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Vero.	Omistaja.
			Uudenmaan lääni.		
1902	Tammik.	20	Helsingin 4:jäs	1,200	Gustaf Werner Salingre
1901	Elok.	21	» 5:des	1,200	Paul Fredrik Elmgren
1897	Toukok.	17	» 6:des	1,200	Emil Sandroos
1903	Helmik.	9	» 7:mäs	800	Walter Johannes Karsten
1908	Lokak.	26	» 8:as	800	Walter Eliel Kalixtus Laurén

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Vero.	Omistaja.
1889	Maalisk.	19	Helsingin 9:äs	200	Nikolai Artemjeff'in oikeudenomistajat
1901	Tammik.	28	» 10:nes	600	Karl Allan Aschan
1907	Marrask.	18	» 11:sta	600	Edvard Felix Hellén
1911	Marrask.	10	» 12:sta	400	Henrik Heickell
1895	Tammik.	21	Lohja	200	Gustaf Magnus Blom'in oikeudenomistajat
1903	Maalisk.	23	Pohja	100	Ernst Woldemar Dromberg
1911	Huhtik.	4	Hanko	400	Mathilda Aejmelæus
1907	Toukok.	21	Mäntsälä	100	Thorsten Georg Pettersson
1903	Helmik.	23	Vihti	200	Axel Alfred Alm
1906	Helmik.	12	Inkoo	100	Johan Fredrik Mattsson
1899	Tammik.	30	Nurmijärvi	100	Fredrik Albin Koponen
1900	Elok.	22	Orimattila	200	Johan Gustaf Spolander
1910	Heinäk.	19	Kirkkonummi	100	Frithiof Konstantin Schauman
1901	Lokak.	14	Elimäki	100	Axel Gabriel Bergman
1910	Maalisk.	4	Porvoon 2:nen	600	Johan Artur Hellström
1905	Syysk.	27	Iitti (Kuusankoski)	100	Richard Julius Lind
1905	Lokak.	9	Oulunkylä	100	August Alexander Franck
1907	Heinäk.	31	Hyvinkää	200	Emil Konrad Wäyrynen
1907	Jouluk.	18	Kerava	100	Nestor Gabriel Lindström
			Turun ja Porin lääni.		
1911	Maalisk.	28	Turun 3:as	800	Emil Konstantin Silén
1901	Tammik.	4	» 4:jäs	1,200	Ivar Hjalmar Strandell
1891	Elok.	12	» 5:des	600	Frans Eskil Ditzler
1907	Heinäk.	31	» 6:des	400	Henrik Alfred Fonselius
1908	Toukok.	11	Naantali	400	Axel Fredrik Wikman
1908	Kesäk.	13	Salo	400	Oskar Magnus Kræmer
1883	Lokak.	23	Ikaalinen	100	Sven Evert Strömmer
1888	Syysk.	26	Tyrvää	100	Otfrid Abelard Bäckman
1899	Marrask.	27	Huittinen	200	Oskar Benedikt Broms
1890	Kesäk.	11	Porin 2:nen	800	Karl Johan Juselius
1893	Lokak.	16	» 3:as	800	Johan Bernhard Sundblom
1909	»	13	Merikarvia	100	Arndt August Huhtinen
1904	Kesäk.	11	Kemiö	200	Carl Johan Schröder
1887	Marrask.	22	Eura	100	Hjalmar Tollet
1890	Kesäk.	5	Loimaa	100	Gotfrid Waldemar Norrman
1900	Elok.	15	Marttila	100	Hjalmar August Bruno Aschan
1907	Marrask.	4	Kokemäki	200	Oskar Agabus Nordberg
1905	Huhtik.	10	Kankaanpää	100	Johan Julius Holmström
1908	Helmik.	17	Perniö	100	Pehr Gustaf Torsten Waselius
1903	»	9	Pöytyä	100	Kustaa Heikki Pietilä

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Vero.	Omistaja.
1898	Elok.	24	Hämeenkyrö	100	Viktor Napoleon Törnvall
1910	Huhtik.	19	Reposaari	100	Hugo Hjalmar Agathon Mether
1905	Tammik.	30	Paimio	100	Wolter Brunberg
1907	Heinäk.	31	Parainen	100	Karl August Eklund'in leski
1909	Huhtik.	19	Rauman 2:nen	800	Arpa Artur Sörman
1908	»	30	Mynämäki	100	Arthur Axel Ahlroth
1908	Toukok.	18	Punkalaidun	100	Karl Emil Grönberg
1909	»	26	Normarkku	100	Johannes Almanzor Michelsson
1909	Lokak.	13	Laitila	100	Anton Runman
			Hämeen lääni.		
1904	Heinäk.	20	Hämeenlinnan 2:nen	600	Viktor Alexander Haglund
1905	Lokak.	9	Tampereen 2:nen	800	Uno Johannes Hagberg
1886	Maalisk.	9	» 3:as	600	Amil Adolf Schéele
1892	Syysk.	7	» 4:jäs	600	Karl Volter Aschan
1899	»	2	» 5:des	200	Felix Albin Relander
1898	Kesäk.	8	Jämsä	200	Frans Johan Lorentz Spolander
1902	Syysk.	2	Tammela	800	Johan Edvard Hjelt
1903	Maalisk.	23	Lahti	600	Arvid Hjalmar Fellman
1900	Elok.	15	Ruovesi	200	Uno Fredrik Eklund
1901	Marrask.	5	Sääksmäki	200	Johan Edvard Gustafsson
1908	Huhtik.	14	Riihimäki	300	Volter Nikolai Simberg
1900	Jouluk.	10	Kuhmoinen	100	Theodor Daniel Pettersson
1906	Lokak.	1	Somero	100	Juho Kristian Lumme
1898	Toukok.	23	Orivesi	100	Wilhelm Alexander Sjöström
1892	Syysk.	13	Akaa	100	Gustaf Wilhelm Rothberg
1907	Maalisk.	13	Korpilahti	100	Axel Emil Gulin
1893	Helmik.	27	Urjala	200	Johan August Nylander
1899	Kesäk.	7	Lammi	100	Frans Edvin Bergroth
1911	Elok.	25	Kangasala	100	Karl Arvid Sixtus Melart
1904	Huhtik.	24	Loppi	100	Gustaf Sohlström
1907	Lokak.	8	Pälkäne	100	Hjalmar Wilhelm Björkman
			Viipurin lääni.		
1910	Maalisk.	15	Viipurin 2:nen	1,200	Aaro Holopainen
1901	Marrask.	11	» 3:as	1,200	Yrjö Fredrik Björklund
1901	»	11	» 4:jäs	600	Herman Filip Björklund
1900	Jouluk.	10	» 5:des	800	Johan Hjalmar Ekroos'in leski
1896	Helmik.	24	Pitkäranta	100	Teppo Huttunen
1906	Syysk.	3	Imatra	400	Otto Fritiof Björklund
1909	Lokak.	13	Muola	200	Axel Edvin Gahmberg
1903	Syysk.	18	Terijoki	600	Karl Birger Poppius

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Vero.	Omistaja.
1894	Toukok.	15	Kotkan 1:nen	800	Magnus Malmcolm Björklund
1906	»	28	» 2:nen	600	Carl Rundqvist
1905	Helmik.	27	Koivisto	100	Viktor Reinhold Kolehmainen
1905	»	27	Virolahti	100	Allan Achilles Pippingsköld
1905	Toukok.	15	Parikkala	100	Rurik Olsoni
1908	Kesäk.	30	Kurkijoki	200	Lennart Ossian Löfström
1896	Huhtik.	20	Uusikirkko	100	Walter Karl Gustaf Gadd
1905	Lokak.	16	Antrea	100	Leonard Edgard Forsgård'in leski
1898	Helmik.	14	Kouvola	200	Lars Adolf Winter
1903	Toukok.	4	Säkkijärvi	100	Paavo Armas Hillman
1897	Jouluk.	6	Jaakkima	100	Emil Dahlin
1900	Helmik.	5	Sakkola	100	Emil Ferdinand Studd
1902	Toukok.	20	Jääski	100	Jean Sucksdorff
1910	Helmik.	3	Karhula	100	Robert Georg Jankowsky
1903	Marrask.	9	Raivola	100	Wolldemar Wallman
1906	Helmik.	2	Kirvu	100	Gustaf Reinhold Lindsten
1907	Lokak.	21	Kolikkoinmäki	200	Uno Kalm
1908	Maalisk.	24	Rautjärvi	100	Julius Leonard Lundell
1911	Heinäk.	14	Suojärvi	100	Yngve Georg Ernst Zimmerman
1908	Syysk.	24	Hiitola	100	Pekka Reijonen
1909	Toukok.	18	Luumäki	100	Alexander Edvin Westin
1911	»	2	Salmi	100	Robert Leonard Bäck
			Mikkelin lääni.		
1907	Toukok.	15	Mikkelin 2:nen	600	Allan Menotti Malin
1903	Helmik.	23	Juva	100	Rolf Alexander Krook
1890	Heinäk.	25	Joroinen	100	Karl Amatus Hultman
1903	Toukok.	4	Sysmä	100	Hjalmar Simon Johannes Gyllenberg'in leski
1903	Heinäk.	22	Mäntyharju	100	Ernst Adolf Domander
1889	»	29	Rantasalmi	100	Gustaf Widing
1906	Jouluk.	11	Heinävesi	100	Albin Birger Ericsson
1909	Heinäk.	6	Pieksämäki	300	Otto Fredrik Randén
1901	Kesäk.	19	Savitaipale	100	Ernst Victor Schnur
1909	Maalisk.	30	Hirvensalmi	100	Berndt Kristoffer Lundell
1897	Marrask.	15	Kangasniemi	100	Alfred Ekelund
1907	Jouluk.	18	Puumala	100	Johan Viktor Kjerulf
1909	Maalisk.	3	Kerimäki	100	Oskar David Herman Lewin
1909	Kesäk.	22	Joutsa	100	Karl Edvard Henrik Holmström
			Kuopion lääni.		
1908	Syysk.	24	Kuopion 2:nen	800	Kalervo Killinen
1902	Lokak.	27	» 3:as	600	Edvard Manasse Malmberg

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Vero.	Omistaja.
1903	Lokak.	5	Iisalmi	400	Wäinö Johannes Ignatius
1910	Helmik.	17	Leppävirta	300	Karl Fredrik Cederhvarf'in kuolinp.
1900	Huhtik.	3	Nurmes	300	Matti Ernst Gustaf Calonius
1868	Kesäk.	16	Rautalampi	100	Adolf Wilhelm Jäderholm
1866	Maalisk.	7	Tohmajärvi	200	Karl Johan Nyman
1908	Tammik.	27	Pielavesi	200	Johan Sanfrid Hallman
1900	Syysk.	12	Nilsiä	100	Johan Henrik Lyra
1903	Elok.	19	Pielisjärvi	200	Otto Torsten Saladin Mether
1907	Maalisk.	26	Ilomantsi	100	Johannes Lackström
1905	Heinäk.	19	Juuka	100	Pekka Stenqvist
1907	Toukok.	2	Liperi	100	Filip Kiiskinen
1897	Heinäk.	21	Karttula	100	Johan Adolf Kolehmainen
1905	Toukok.	29	Suonenjoki	200	Emil Edvard Wikman
1909	Tammik.	11	Kaavi	100	Fredrik Viktor Finnberg
1907	Lokak.	8	Lapinlahti	100	William Konstantin Forsberg
1908	Tammik.	20	Varkaus	100	Georg Theodor Sternberg
1910	Heinäk.	9	Kitee	100	Sixtus Herman Knifsund
			Vaasan lääni.		
1907	Toukok.	7	Nikolainkaup. 2:nen	800	Edvard Keto
1908	Tammik.	27	» 3:as	200	Herman William Hjelt
1903	»	20	Kokkolan 2:nen	400	Armo Immanuel Walli
1908	Syysk.	10	Alavus	300	Hugo Arthur Herler
1911	Marrask.	13	Ilmajoki	200	Vilho Siimes
1906	Elok.	15	Keuruu	200	Adolf Castrén
1906	»	15	Lapua.	300	Oskar Ferdinand Löfman
1910	Huhtik.	19	Mustasaari	300	Viktor Ollqvist
1909	Elok.	10	Närpiö	200	John Erland Levón
1909	Toukok.	18	Saarijärvi	200	Pehr Rudolf Tihleman
1888	Syysk.	26	Karstula	100	Walfrid Idman
1892	Jouluk.	5	Viitasaari	100	Hjalmar Drake
1880	Helmik.	10	Vöyri	100	Joel Salin
1909	Maalisk.	30	Kaskinen	200	Alf Engström
1904	Huhtik.	24	Virrat	100	Otto Evert David Bruun
1890	Kesäk.	5	Jalasjärvi	100	Oskar Evert Dahlin
1908	Lokak.	12	Isokyrö	200	Karl Gustaf Bernhard Wåhlberg
1908	Kesäk.	17	Pihtipudas	100	Berndt Emil Forsblom
1910	Helmik.	10	Lappajärvi	100	Gustaf Edvard Sirén
1907	Marrask.	4	Äänekoski	100	Rudolf Wilhelm Emanuel Strandman
1902	Tammik.	27	Kauhajoki	100	Gustaf Alexis Rosendal'in leski
1903	Marrask.	9	Kannus	100	Gunnar Ossian Aspelin'in leski
1903	»	30	Veteli	100	Gustaf Adolf Bökman
1905	Tammik.	30	Kauhava	100	Rudolf Böhme

Erioikeuksien antopäivä.			Paikka.	Vero.	Omistaja.
1905	Huhtik.	17	Ylistaro	200	Edvard Adiel Snellman
1905	Kesäk.	15	Mänttä	100	Axel Ivar Aschan
1909	Tammik.	11	Öfvermark	100	Petter Eliel Löfberg
1909	Elok.	26	Kuortane	100	Uno Karl Anders Gustaf Hobin
1910	Maalisk.	15	Alajärvi	100	Fritz Emil Jung
1911	Tammik.	24	Kurikka	100	Almar Henrik Boisman
1911	Huhtik.	11	Seinäjoki	100	Ernst August Grönroos
			Oulun lääni.		
1905	Kesäk.	8	Oulun 2:nen	800	Ossian Hedman
1897	Huhtik.	12	» 3:as	600	Karl Gustaf Mikael Toppelius
1898	Lokak.	3	Haapavesi	200	Albert Georg Dyhr
1905	Kesäk.	8	Kalajoki	300	Werner Alexander Dahlström
1895	Marrask.	18	Kemi	200	Fredrik Johan Skippari
1908	Maalisk.	10	Rovaniemi	100	Aksel Konstantin Castrén
1906	Elok.	15	Pudasjärvi	100	Oskar Wiikinkoski
1907	Helmik.	11	Muhos	100	Karl Gustaf Chorin'in oikeudenomistajat
1903	Helmik.	23	Nivala	100	Linus Eliud Wangel
1893	Lokak.	16	Oulainen	100	Herman Albin Silander'in leski
1908	Toukok.	26	Kittilä	Vapaa	Anders Richard Lindgren
1907	Helmik.	26	Hyrynsalmi	100	Erik Alvar Mesterton
1910	Heinäk.	22	Turtola	100	Edvin Gråsten
1903	Maalisk.	9	Ylivieska	100	Herman Forsman
1910	»	22	Ii	100	Axel Waldemar Sten
1908	Heinäk.	8	Kemijärvi	100	Agur Henrik Castrén
1908	»	24	Kuusamo	100	Mathias Arthur Walentin Kronqvist

Annettujen apteekkierioikeuksien lukumäärä vuoden 1911 lopussa oli siis 219 ja niistä valtiolle suoritettava vuotuinen veromäärä tekee yhteensä 48,200 markkaa sittenkuin kaikki ovat avatut.

Apteekkarikirja annettiin vuoden kuluessa seuraaville proviisoreille:

Helmik. 14 p:nä Almar Henrik Boisman'ille.
Helmik. 24 » Weikko Wallden'ille.
Huhtik. 4 » Edvin Gråsten'ille.
Heinäk. 14 » Viktor Edvard Nyfors'ille.
Heinäk. 25 » Gösta Sevon'ille.
Elok. 18 » Robert Leonard Bäck'ille.
Lokak. 27 » Karl Arvid Sixtus Melart'ille.

Marrask. 4 p:nä Helena Mathilda Aejmelæus'elle.
Jouluk. 20 » Sixtus Herman Knifsund'ille.

Kesäkuun 21 p:nä myönnettiin apteekkari Mathias Arthur Valentin Kronqvist'ille oikeus laittaa lääkevarasto Posion kylään.

Seuraavat haaraapteekkioikeudet myönnettiin:

Toukok. 5 p:nä apteekkari H. Hj. A. Mether'ille Reposaaressa haara-apteekkia varten Luvialla;
Toukok. 12 p:nä apteekkari O. Wiikinkoskelle Pudasjärvellä haara-apteekkia varten Taivalkoskella;
Elok. 25 p:nä apteekkari A. V. Sten'ille Ii'ssä haara-apteekkia varten Simossa.
Syysk. 9 p:nä apteekkari A. I. Aschan'ille Mäntässä haara-apteekkia varten Filppulassa;
Lokak. 13 p:nä apteekkari K. E. Grönberg'ille Punkalaitumella haara-apteekkia varten Humppilassa;
Marrask. 26 p:nä apteekkari A. H. Boisman'ille Kurikassa haaraapteekkia varten Jurvassa;
Marrask. 28 p:nä apteekkari O. E. Dahlin'ille Jalasjärvellä haara-apteekkia varten Peräseinäjoella;

Seuraavat uudet haaraapteekit avattiin:

Tammik.	17	p:nä	Valkjärvellä	kuuluen Muolan	apteekkiin.
Maalisk.	3	»	Sipoossa	» Keravan	»
Kesäk.	28	»	Taivalkoskella	» Pudasjärven	»
Heinäk.	13	»	Suomussalmella	» Hyrynsalmen	»
Marrask.	14	»	Luvialla	» Reposaaren	»

Kesäk. 4 p:nä suljettiin Kurikan haaraapteekki,
Lokak. 10 » » Suojärven apteekki,

sittenkun K. Senaatti apteekkari J. A. A. Geitelin pyynnöstä oli vapauttanut hänet erioikeuksista. Kurikan haaraapteekin sijaan avattiin sen sulkemispäivänä itsenäinen apteekki.

Vielä avattaiin elok. 10 p:nä Salmin apteekki.

Seuraava taulukko näyttää lääkemääräysten lukumäärän, jotka vuoden kuluessa ovat maan kaikissa apteekeissa ja niihin kuuluvissa haara-apteekeissa valmistetut; siitä käy myös selville, mihinkä apteekkiin kukin haaraapteekki kuuluu.

Paikkakunta.	Receptien lukumäärä.	Paikkakunta	Receptien lukumäärä.
Akaan Toijala	4,100	Ikaalinen	5,494
Alajärvi	2,781	10. Parkano	1,105
Alavus	5,550	Ilmajoki	2,632
1. Ätsäri	2,562	11. Seinäjoki	2,548
Antrea	5,713	Ilomantsi	3,139
Elimäki	4,113	12. Eno	2,015
Eura	6,640	Imatra	5,912
Haapavesi	4,004	13. Ruokolahti	751
2. Haapajärvi	1,369	Impilahti	2,422
3. Pyhäjärvi	802	14. Pitkäranta	1,477
Hamina	8,063	15. Suistamo	1,313
Hanko	9,985	Inkoo	1,631
Heinola	5,330	16. Mustio	1,251
4. Hartola	895	Isokyrö	2,810
Heinävesi	6,264	Jaakkima	4,710
Helsingin 1:nen	35,449	17. Uukuniemi	3,106
» 2:nen	35,753	Jalasjärvi	2,269
» 3:mas	25,471	Joensuu	14,275
» 4:jäs	36,275	Joroinen	4,646
» 5:des	20,509	Joutsa	1,799
» 6:des	31,676	Juuka	2,591
» 7:mäs	19,258	Juva	2,830
» 8:sas	26,995	Jyväskylä	13,709
» 9:säs	7,633	Jämsä	7,012
» 10:nes	17,348	Jääski	4,556
» 11:tas	23,126	Kaavi	1,743
Hiitola	5,107	18. Tuusniemi	839
Hirvensalmi	931	Kajaani	11,589
Huittinen	6,550	19. Sotkamo	974
Hyrynsalmi	1,458	20. Kuhmoniemi	1,020
5. Puolanko	808	Kalajoki	4,235
6. Suomussalmi	130	Kangasala	3,012
Hyvinkää	7,172	Kangasniemi	3,603
Hämeenkyrö	4,587	21. Hankasalmi	981
Hämeenlinnan 1:nen	10,272	Kankaanpää	3,130
» 2:nen	8,738	Kannus	5,441
7. Hauho	777	22. Himanka	946
Ii	5,331	Karhula	9,848
8. Haukipudas	949	Karstula	1,734
Iisalmi	11,562	Karttula	2,955
9. Kiuruvesi	1,321	Kaskinen	1,403

Paikkakunta.	Receptien lukumäärä.	Paikkakunta	Receptien lukumäärä.
23. Teuva	821	Kuopion 3:mas	12,500
Kauhajoki	3,144	Kuortane	1,289
Kauhava	3,555	Kurikka	2,742
Kemi	12,452	Kurkijoki	5,332
24. Tervola	885	Kuusamo	1,392
Kemijärvi	2,395	Kuusankoski, Iitti	4,924
25. Kuolajärvi	674	39. Kausala	2,380
Kemiö	3,465	Käkisalmi	7,208
26. Taalintehdas	1,824	40. Räisälä	1,820
Kerava	5,977	Lahti	18,162
27. Sipoo	2,068	Laitila	3,089
Kerimäki	3,447	Lammi	1,629
28. Enonkosken lääkevarasto	487	41. Asikkala	520
Keuru	2,773	Lapinlahti	4,574
Kirkkonummi	4,427	42. Maaninka	642
29. Espoo	2,476	Lappajärvi	5,273
Kirvu	2,565	Lappeenranta	24,865
Kitee	5,668	Lapua	5,705
30. Rääkkylä	666	Leppävirta	4,010
Kittilä	1,813	Liperi	2,136
31. Sodankylä	1,370	43. Polvijärvi	837
32. Muonio	841	Lohja	9,925
Koivisto	3,256	Loimaa	7,327
33. Uuraa	1,185	Loppi	1,574
Kokemäki	5,407	44. Janakkala	2,695
Kokkolan 1:nen	8,457	Lovisa	9,925
» 2:nen	7,249	Luumäki (Taavetti)	3,871
34. Kronoby	2,094	Maarianhamina	9,972
Kolikkoinmäki	7,133	45. Godby	2,509
Korpilahti	1,148	Marttila	1,315
35. Muurame	243	Mikkelin 1:nen	15,450
Kotkan 1:nen	13,967	» 2:nen	5,658
» 2:nen	13,735	Merikarvia	3,176
Kouvola	13,670	46. Ahlainen	400
36. Voikka	2,296	Muhos	650
Kristiinankaupunki	6,660	Muola	6,238
37. Isojoki	519	47. Perkjärvi	1,681
Kuhmoinen	2,049	48. Valkjärvi	888
38. Padasjoki	803	Mustasaari	1,942
Kuopion 1:nen	14,301	49. Maalahti	1,647
» 2:nen	16,008	50. Laihia	1,051

Paikkakunta.	Receptien lukumäärä.	Paikkakunta.	Receptien lukumäärä.
Mynämäki	4,482	61. Fiskars	3,448
Mäntsälä	3,297	Porin 1:nen	17,910
Mänttä	3,301	» 2:nen	11,106
Mäntyharju	2,373	» 3:mas	9,871
Naantali	4,363	Porvoon 1:nen	17,863
51. Nauvo	781	» 2:nen	5,844
52. Vehmaa	1,039	Pudasjärvi	1,423
Nikolainkaup. 1:nen	17,343	62. Taivalkoski	200
» 2:nen	10,398	Punkalaidun	2,133
» 3:mas	2,926	Puumala	2,455
Nilsiä	1,947	Pälkäne	1,817
53. Juuankoski	2,641	63. Luopioinen	741
Nivala	3,048	Pöytyä	1,363
Normarkku	1,921	Raahe	7,129
Nurmes	8,598	64. Ruukki	1,646
Nurmijärvi	3,087	Raivola	3,680
Närpiö	6,889	65. Kivennapa	2,765
54. Korsnäs	830	Rantasalmi	2,997
Orimattila	4,627	Rauman 1:nen	6,377
Orivesi	4,710	» 2:nen	9,550
Oulainen	3,282	Rautalampi	4,472
55. Pyhäjoki	625	66. Vesanto	1,398
Oulun 1:nen	16,651	Rautjärvi	296
56. Liminka	968	Reposaari	2,837
Oulun 2:nen	17,489	67. Luvia	108
» 3:mas	9,205	Riihimäki	13,815
» kylä	4,795	Rovaniemi	8,113
Paimio	3,639	Ruovesi	2,640
57. Sauvo	1,924	68. Kuru	360
Parainen	3,918	Saarijärvi	2,596
Parikkala	7,014	Sakkola	3,035
Perniö	2,456	69. Rautu	414
58. Bromarf	2,005	Salmi	400
Pieksämäki	6,769	Salo	15,263
Pielavesi	2,365	Savitaipale	2,347
59. Keitele	816	70. Ristiina	908
Pielisjärvi	5,766	Savonlinna	13,063
Pietarsaari	21,174	71. Sulkava	847
Pihtipudas	1,020	Somero	4,058
60. Kivijärvi	489	Sortavala	12,953
Pohja	3,690	Suojärvi	97

Paikkakunta.	Receptien lukumäärä.	Paikkakunta.	Receptien lukumäärä.
Suonenjoki	6,080	Uusikaupunki	16,419
Sysmä	2,317	Uusikirkko	5,081
Säkkijärvi	1,240	79. Kuolemajärvi	1,424
Tammela	11,963	Valkeakoski	4,226
Tammisaari	9,769	Varkaus	4,027
Tampereen 1:nen	21,796	Veteli	1,238
» 2:nen	23,282	Vihti	3,626
» 3:mas	15,155	80. Korkeakoski	3,240
» 4:jäs	8,824	Viipurin 1:nen	19,575
» 5:des	5,842	» 2:nen	15,647
Terijoki	15,883	» 3:mas	35,284
72. Kuokkala	3,778	» 4:jäs	5,015
73. Ollila	1,379	» 5:des	13,847
Tornio	14,796	Viitasaari	3,060
Turun 1:nen	17,391	Virolahti	4,205
» 2:nen	16,495	Virrat	3,550
» 3:mas	12,127	Värtsilä	4,097
» 4:jäs	31,503	81. Tohmajärvi	1,483
» 5:des	22,824	Vöyri	5,183
» 6:des	13,193	82. Oravainen	1,096
Turtola	1,967	Ylistaro	3,458
74. Ylitornio	879	Ylivieska	2,819
Tyrvää	5,117	83. Sievi	468
75. Lavia	694	Äänekoski	1,254
76. Mouhijärvi	545	84. Laukaa	523
77. Karkku	1,245	Öfvermark	1,801
Urjala	5,599	85. Pirttikylä	771
Uusikaarleby	7,846	Yhteensä	1,793,826
78. Alahärmä	1,172		

Yllälueteltujen Lääkintöhallitukselle jätettyjen ilmoitusten mukaan valmistettiin siis kaikissa maan apteekkilaitoksissa vuonna 1911 lääkkeitä yhteensä 1,793,826 receptillä.

Apulaisten lukumäärä taas samojen ilmoitusten perusteella teki joulukuun 31 p:nä 1911 lukuunottamatta apteekkien omistajia tahi hoitajia 419 tutkinnon suorittanutta apulaista ja 223 oppilasta jaettuina seuraavalla tavalla:

	Provisoria		Farmac. opisk.		Oppilaita	
	miesp.	naisp.	miesp.	naisp.	miesp.	naisp.
Apteekeissa	87	13	143	106	111	108
Haara-apteekeissa	47	6	13	4	2	2
Yhteensä	134	19	156	110	113	110

Oppilaita on 76 vuonna 1911 otettua, niistä 40 mies- ja 36 naispuolista. Heistä oli 3 mies- ja 4 naispuolista suorittanut ylioppilastutkinnon, jotenka vuonna 1911 otetuista oppilaista 9 % omasi ylioppilaan tietomäärän.

Julkisen provisoritutkinnon suorittivat vuoden kuluessa seuraavat farmacianopiskelijat:

Tammik.	28	p:nä	Waldemar von Pfaler	arvosanalla approbatur	3/10
»	28	»	Artur Emil Viklund	» »	2/10
»	28	»	Yngve Georg Evert Zimmerman	» »	2/10
»	28	»	Hjalmar Ferdinand Siemssen	» »	2/10
Kesäk.	1	»	Fredrika Fellman	» c. laude approbat.	6/10
»	1	»	Paul Johannes Tarmo	» » »	7/10
Maalisk.	4	»	Väinö Vennonen	» » »	5/10
»	4	»	Aarne Oskar Gulin	» » »	6/10
»	4	»	Jenny Linea Domander	» » »	6/10
Syysk.	25	»	Fanny Fredrika Helin	» » »	5/10
»	25	»	Assar Alexander Elonen	» » »	6/10
Lokak.	26	»	Kalle Siurola	» »	5/10
Marrask.	9	»	Paavo Hämäläinen	» laudatur	8/10
Jouluk.	18	»	Eljas Jalmari Ahtiala	» c. laude approbat.	5/10
»	18	»	Väinö William Korhonen	» » »	5/10

Seuraavat henkilöt suorittivat farmacianopiskelijantutkinnon:

Toukok.	30	p:nä	Arvid Alexander Angervo.
»	»	»	Väinö Gustaf Adolf Durchman.
»	»	»	John Walter Forsman.
»	»	»	Ester Karin Emilia Hasselström.
»	»	»	Hugo Johannes Hirsi.
»	»	»	Isak Ossian Hopea.
»	»	»	Einar Leander Huikuri.
»	»	»	Elsa Irene Johansson.
»	»	»	Toipi Wolter Osvald Järnstedt.

Toukok.	30	p:nä	Aarne Kallionkoski.
»	»	»	Elma Elina Kariluoto.
»	»	»	Lempi Katarina Korpikoski.
»	»	»	Lauri Kukkonen.
»	»	»	Vilho Timoteus Kausela.
»	»	»	Niilo Kasimir Laurin.
»	»	»	Guido Emil Melander.
»	»	»	Walter Oka.
»	»	»	Toini Salome Oksanen.
»	»	»	Katri Sofia Roos.
»	»	»	Evert Aleksander Ruuskanen.
»	»	»	Ingrid Cecilia Schulman.
»	»	»	Pekka Joel Johannes Sormunen.
»	»	»	Edit Dagmar Wilkman.
»	»	»	Albert Magnus Wuokko.
Marrask.	30	»	Alma Viktoria Andersen.
»	»	»	August Alpo Antikainen.
»	»	»	Adolf Theodor Bäckman.
»	»	»	Karl Ivar Enfolk.
»	»	»	Walter Frithiof Hamberg.
»	»	»	Urho Alfred Heimolainen.
»	»	»	Yrjö Johannes Fonselius.
»	»	»	Ilmari Leonard Grahn.
»	»	»	Lyyli Hiekkanen.
»	»	»	Frans Hjalmar Holopainen.
»	»	»	Aina Cecilia Hämäläinen.
»	»	»	Aatu Hämäläinen.
»	»	»	Alexej Iwenius.
»	»	»	Elli Julku.
»	»	»	Kaarle Ilmari Juvelius.
»	»	»	Aarne Daniel Lackström.
»	»	»	Signe Thyra Maria Laine.
»	»	»	Aino Vilhelmina Lahonen.
»	»	»	Assar Albin Lindholm.
»	»	»	Yrki Aarre Nissinen.
»	»	»	Estrid Olsoni.
»	»	»	Berta Toini Maria Nordlund.
»	»	»	Arvid Piironen.
»	»	»	Matti Armas Räty.
»	»	»	Lennart Theodor Skoglund.

Marrask. 30 p:nä Veikko Ilmari Tuderman.
» » » Onni Ilmari Vartiainen.
» » » Elis Johannes Vermolin.
» » » Oskari Henrik Vierto.
» » » Arvi Väyrynen.

Apteekkien tarkastajana on vuonna 1911 toiminut provisori Richard Björkstén, joka toiminnastaan on Lääkintöhallitukselle jättänyt seuraåvan kertomuksen:

Under år 1911 hafva 111 apoteksinrättningar blifvit inspekterade nämligen 83 självständiga, 27 filial- och 1 veterinärapotek. Af dessa voro 36 belägna i stad och 75 på landsbygden.

Personalen var på samtliga apotek behörigen legitimerad och öfverhufvudtaget tillräcklig. Endast på tvänne skötte apotekaren ensam om apoteket utan något biträde; med tillhjälp af en elev på 12 apotek; hvaraf 5 med ganska stor omsättning, samt med biträde af tvänne elever på ett apotek. I två särskilda fall öfversteg elevernas antal de examinerades.

På ett filialapotek utgjordes personalen af en farmaceut jämte en elev.

Biblioteket var i allmänhet på de nu besökta apoteken ganska väl försedt. Förutom gällande farmakopéer, författningar och cirkulär observerades i flere fall en mängd utländska farmakopéer, uppslagsböcker och facklitteratur; sålunda hade ganska många apotek redan anskaffat den från 1 januari 1911 gällande tyska farmakopén. Undantag gåfvos också där biblioteket var så knapphändigt att en del obligatorisk litteratur saknades. Sålunda fanns Ph. Militaris icke på 1 apotek och 3 filialer; veterinärfarmakopén icke på 2 filialer, författningar saknades fullständigt på 6 filialer och voro inkompletta på 1 apotek och en filial. Cirkulär saknades på 1 apotek och 4 filialer.

Provinsialläkaren hade ej under det föregående året visiterat tvänne filialer, och 1 filialapotek hade på många år ej inspekterats af vederbörande provinsialläkare. Visitationsprotokollen förvarades i allmänhet välordnade. På endast ett apotek saknades visitationsprotokollsutdrag och till 9 apotek och 2 filialer hade provinsialläkaren icke tillställt apoteket protokoll öfver förrättningen.

Receptjournal fördes på samtliga apotek och filialer. Mot taxeringen var mindre anmärkningar att göra på 30 apotek och 6 filialer, i de flesta fall beroende på att årets taxaförändringar icke införts i apotekets recepturtaxa, eller lämnats obeaktade. Större anmärkningar gjordes mot 1 apotek och tvänne filialer, där de flesta af de genomgångna recepten befunnos felaktigt taxerade. Vid granskning af de expedierade recepten framgick att på åtta apotek utgifvits giftiga och starkt verkande läkemedel orepeterade, såsom Codein 0.03 d. t. d. N:o 30, phosphor med olja, valerianas atropic. saccharat; och morfinlösning m. m.,

hvarom resp. apoteksföreståndare uppmärksamgjordes. På 3 större apotek framgick att recept utlämnade till sjukhus, järnvägarna, fängelser och andra s. k. fonder icke införts i receptjournalen och upptagits under nummer.

På ett större antal apotek, äfven där biträdena voro flera, hade bestämningen om utsättande af namn af den som verkställt taxeringen eller tillredt läkemedlet icke iakttagits.

Giftboken var i ordning på samtliga apotek och filialer. Verifikaten och kvittenserna likaså. Å ett apotek hade 1 post stryknin utgifvits utan att fullmakt funnits där sådan varit behöflig. Emot gällande författning hade æther utgifvits på annans än läkares rekvisition å ett apotek och anteckning därom gjorts i giftboken.

Laboratoriejournal fördes å samtliga med undantag af ett apotek och framgick därur, att i allmänhet endast de enklaste laboratorier utfördes hemma. Å fem apotek utfördes vidlyftigare laborationer och tillreddes så mycket som möjligt i eget laboratorium.

Apotekslokaliteterna voro på de besökta apoteken särdeles olika, beroende naturligtvis på resp. apoteks större eller mindre omsättning. De stora apoteken voro rymliga och ändamålsenliga; de mindre åter inskränkte sig till det minsta möjliga. I allmänhet voro inredningarna snyggt hållna och lämpliga och ståndskärlen försedda med inbrända namnskyltar och inslipade glasproppar. Fullständigt nya inredningar hade anskaffats till två apotek och 3 filialer, delvis nya till 10 apotek och 4 filialer. Grundligt renoverad och ommålad hade inredningen blifvit på 13 apotek och en filial.

Skildt materialrum fanns på de flesta apotek. På 11 apotek var det gemensamt med laboratoriet och på 1 apotek bestod detsamma af en från expeditionsrummet afplankad del. 3 filialer saknade materialkammare fullständigt och på en filial bestod lokaliteterna af endast expeditionsrum och magasin.

Laboratorium saknades på 3 apotek. Källaren var i många fall mer eller mindre obrukbar, beroende oftast på höggradig fuktighet. På ett apotek befanns t. ex. källargolfvet stå 2 ½ cm. under vatten. I afsaknad af källare voro två apotek och 9 filialer.

Vinden börjar allt mer och mer utmönstras som förvaringsplats för ömtåliga droger och kemiska preparat. För det mesta var den skild från hushållsvinden; gemensam var vinden på 2 apotek och 5 filialer, samt dammande i afsaknad af lämpligt golf i 6 fall.

Mot gifternas författningsenliga förvaring gjordes å ett och annat apotek påminnelser. Till tabell C hörande ämnen voro icke alltid fullständigt afskilda från det öfriga medikamentsförrådet, utan funnos här och hvar midt bland dessa. Skildt signerade utensilier saknades på 1 apotek och två filialer samt giftvåg på 1 apotek. Giftmortel saknades på en filial. Destillationsapparat

saknades på 10 apotek och ändamålsenliga infunderingsapparater på 3 filialer. Siktar saknades fullständigt på 1 apotek. Omnämnas bör, att sterilisationsapparat anskaffats på ett flertal apotek såväl i städer som på landsbygden.

Medikamentsförrådet var i allmänhet af rätt god, på en del apotek af utmärkt beskaffenhet. Af de i farmakopén upptagna kemiska preparaten innehöll Acidum nitricum i 4 fall och Bicarbonas natricus i 7 fall för mycket klorider. Chloretum apomorphicum meddelade vattenlösningen i 3 fall starkt grön färg. I 20 undersökta prof af Lactas forrosus uppfyllde detsamma i ett eller annat afseende icke farmakopéns fordringar i 4 fall. Oxidum hydrargyricum löste sig icke klart i salpetersyra i sammanlagdt 8 fall. Fyra prof af Oxidum zincicum befunnos innehålla en betydande mängd karbonat. Aether aceticus och Acidum succinicum utmönstrades på 1 apotek. Af öfver 100 undersökta prof Pepsin, tagna från olika apotek och filialer och omfattande 7 särskilda handelsformer, hafva samtliga visat sig icke fylla farmakopéns fordran på ägghvitelösande förmåga. Pepsinum concentr. Langebeck visade sig dock, på få undantag när, närmast göra detta, medan Germanicum och Rossicum-formerna egde mycket svag proteolytisk förmåga. För att utröna huruvida det funnes ett pepsin som besatt dessa nödvändiga egenskaper, införskaffade jag ett flertal andra handelspreparat och visade det sig att det Pepsinum concentr. inlamelleis, den kända amerikanska firman Parke, Dawis & C:o, för i handeln, med största lätthet och på kort tid fullständigt upplöste den kvantitet ägghvita som formakopén fordrar. Jag vill därför begagna mig af detta tillfälle att uppmana herrar läkare, att vid utskrifvande af pepsinum begära Parke, Davis & C:os preparat och samtidigt äfven herrar apoteksföreståndare att införskrifva ofvannämnda pepsinpreparat och hålla något däraf i lager. Inköpspriset ställer sig äfven något förmånligare än t. ex. Langebecki.

Af drogerna utmönstrades bl. a.:

Aloe i 2, Axungia surata i 7, Cantharides i 6, Cortex Fructus Aurantii et Citri i 2, Flores Arnicae i 6, Flores Rosae i 5, Flores Sambuci i 5 och Flores Verbasci i 17 fall. Folia Belladonnae i 2, Folia Hyoscyami i 8, Folia Menthae piperitae och Salviae, hvardera i tvänne fall. På flertalet af nu besökta apotek och filialer fanns Folia Digitalis titrata och upplyste resp. apoteksföreståndare mig om att detta enbart användes. Drogen kasserades i 3 fall. Fruct. Juniperi et pulv. kasserades i sammanlagdt 13 fall, Fructus Lauri i 3, Fructus Myrtilli i 1 och Fructus Rubi idaei i 4 fall, Herba Absinthi i 2, Herba Thymi i 2, Manna i 3 och Mel i 3 fall; Olum Cacao i 3 och Oleum Ricini i lika många fall. Rhizoma Filicis utmönstrades i 18 och Rhizoma Rhei i 2 fall. Rhizoma Rhei pulv. har på ett stort antal apotek undersökts på förfalskning med Raponticum och Curcuma men har i intet fall sådant påträffats. Secale cornutum var i 10 och Semina Amygdali i tvänne fall odugligt. I ett prof af Resina Benzoë befanns

detsamma utgöras af Sumatra- och icke Siambenzoë, som farmakopén föreskrifver.

Aquae aromaticae hafva kasserats i 8 särskilda fall, hvaraf 6 beroende därpå, att kloridhaltigt källvatten användts i stället för destilleradt vatten och en gång därpå, att detsamma på olämpligt sätt blifvit filtreradt (genom magnesium karbonat.)

Vid beredning i Solutio Acidi borici hade i tvänne fall kloridhaltigt källvatten användts i stället för destill. vatten. Beaktansvärdt är att af de galeniska preparaten, extrakter med viss uppgifven garanterad alkaloidhalt numera tillverkas af inhemska firmor under fackmannainsikt och funnos dessa på de allra flesta under året besökta apotek. Härigenom har vunnits i likformighet vid sådana recepts expediering, som innehållit nämnda extrakter, hvilket tidigare ej varit fallet, utan omöjliggjort läkemedlets noggranna dosering. Af öfriga galeniska preparat hafva särskilda Emplastra kasserats i 7, Mel despumatum i 4, Mel rosatum i 2 och Mucilago Cummi arabici i 2 fall, Electuarium Sennae, Oleum phosphoratum och Oleum Olivarum camphoratum i 3, Species Madagascar och Species pectoralis likaså i 3 fall. — Syruperna voro numera på flera apotek rationellt förvarade och steriliserade i mindre flaskor. På tvänne apotek måste samtliga syruper utmönstras, samt på 32 kasserades särskilda sådana. I fyra fall innehöll Syrupus Jodeti ferrosi fri jod. Särskilda Unguenta kasserades i sammanlagdt 41 fall. Ungt. Oxidi Zincici var på tvänne apotek beredd med vaselin i stället för axungia curata. Massa pilulae Blaudi fanns färdigberedd på 1 apotek, hvarom anmärktes.

Då det under mina förrättningar på de olika apoteksinrättningarna rätt ofta hände, att en del droger voro för groft eller ojämt inciserade eller bemängda med pulver, eller att en vätska icke var af den halt farmakopén föreskrifver, ansåg jag det effektivare att genast låta rätta dessa felaktigheter, där sådant lät sig göra, medan jag ännu befann mig på resp. apotek, än att anhålla om att M:n ville förständiga apotekets föreståndare därtill, ty det har ofta inträffat att när M:s bref med tillsägelse härom anländt till resp. apotek, det ifrågavarande förrådet redan föryttrats.

Sålunda korrigerades Acidum hydrochloricum i sammanlagdt 16 fall. Halten af klorväte varierade emellan 37 och 18 % mot farmakopéns 25 %. Acidum hydrochloricum dilutum i 7 fall, varierande mellan 18 och 4 % mot föreskrifna 12 ½ %. Acidum nitricum i 32 fall varierande mellan 68 % och 23 % mot föreskrifna 30 %. Aqva Amygdalarum amararum cocentrata och Aqva Laurocerasi rättades på 14 apotek, hvarvid det i 9 fall var för starkt. Det starkaste bittermandelvattnet öfversteg med 80 % och det svagaste understeg med 60 % farmakopéns fordrade halt af cyanvätesyra. Liquor Ammoniaci caustici korrigerades i 18 fall. 12 prof befunnos för straka, varierande mellan

25 och 13 % mot föreskrifna 10 %. Liquor Arsenitis kalici rättades i 14 fall hvarvid en gång halten af arseniktrioxid uppgick till det dubbla af framakopéns föreskrift. I 11 andra fall befanns lösningen vara för stark och i tvänne för svag. Spiritus rectificatissimus, dilutus, Millefolii compositus och Aether spirituosus korrigerades i sammanlagda 71 fall.

Af det senast omnämnda framgår att areometern och byretten icke så flitigt användas som de borde utan föredrager föreståndaren i många fall att taga vätskan för god sådan som den kommit till apoteket eller där förfärdigats. På de apoteksinrättningar, där dessa instrument kommit till flitig användning, har ytterst sällan någon rättelse behöft göras.

Utom tidigare nämnda undersökningar har morfinhalten pröfvats i Tinctura och Extractum Opii i 30 fall. Häraf har 1 prof af Extract. Opii kasserats och 18 af tincturen. De kasserade preparaten innehöllo morfin varierande mellan 0,354 och 0,173 gr. på 40 gr. tinktur. Af 66 undersökta prof på Cortex Chinae uppfyllde samtliga på ett undantag när farmakopéns fordran på minst 3,5 % alkaloider. Af preparat som icke finnas upptagna i farmakopén hafva Subsalicylas bismuthicus och Xeroform blifvit pröfvade på oxidhalt i 12 särskilda fall och visade sig samtliga prof motsvara de modärnare farmakopéernas fordringar härvidlag. Detsamma har äfven varit förhållandet med Tannas Chinicus, som undersökts på alkaloidhalt.

Reagentier och volymetriska lösningar jämte byretter, pipetter och dekanterglas saknades fullständigt på 2 filialapotek, hvilket förhållande icke kan godkännas, då, såsom här var fallet, hvardera filialerna införskrefvo sina medikamentsförråd direkte från droghus, samt utförde samtliga laborationer hemma. Då filialer erhålla hela sitt förråd af droger, galeniska preparat o. dyl. färdigberedda från hufvudapoteket kunna visserligen ofvannämnda reagens, instrument m. m. undvaras, ty hufvudapoteket måste anses pröfvat läkemedlen innan de afsändts till resp. filialer, men där sådant icke är fallet, utan, såsom redan nämnts, föreståndaren för filialapoteket direkte införskrifver sitt förråd, böra sådana filialer ovillkorligen fullkomligt likställas med självständiga apoteksinrättningar, och samma fordringar på lokal, utrustning etc. uppställas för dem som för de sistnämnda.

Volymetrisk arseniklösning saknades å 2 apotek, i 8 fall var den volym. jodlösningen oduglig och den volym. kalilösningen i tvänne fall.

Stativvågarna befunnos okrönta i 6 och handvågarna på sammanlagdt 17 apotek. På ett apotek var giftvågen ojusterad.

Vikterna voro på 13 apotek okrönta och öfveråriga i 14 särskilda fall, Kemisk-analytisk våg fanns icke å 1 apotek.

Areometrar saknades på 2, cylinderglas för upptagande af vätskors specifika vikt på 5 och profrör på 4 filialer.

Det allmänna omdömet om de nu besökta apoteksinrättningarna har i allmänhet öfverhufvudtaget varit godt. Mot bristande renlighet och ordning gjordes anmärkning i 6 fall och mera graverande anmärkningar i ett eller annat afseende på 1 veterinär-, 2 filial- och 6 självständiga apotek.

VII. Veterinärväsendet.

Vid utgången af år 1910 var antalet legitimerade veterinärer i landet 108.

Rättighet att i landet utöfva djurläkarekallet meddelades år 1911 af Medicinalstyrelsen åt följande 17 djurläkare:

13	januari	åt	djurläkaren	Ernst Arthur Schalien,
24	februari	»	»	Lyyli Gröndahl,
4	april	»	»	Adolf Fredrik Svanström,
7	»	»	»	Sven Harry Erik Bask,
5	augusti	»	»	Väinö Marjanen,
5	»	»	»	Sulo Armas Saarenmaa,
5	september	»	»	Vilho Aaretti Louhela,
8	»	»	»	Emil Minni,
10	oktober	»	»	Lauri Väinö Immonen,
4	november	»	»	Matti Kantola,
4	»	»	»	Alfred Peter Edvard Aschan,
4	»	»	»	Matti Albert Laakso,
21	»	»	»	Vilho Tervo,
21	»	»	»	Arvo Waldemar Tuompo,
12	december	»	»	Werner Torsten Heinonen,
30	»	»	»	Aleksander Malkki och
30	»	»	»	Jarl Nikolai Pettersson.

Under året afledo: Distriktsdjurläkaren i Godby Nikolaus Helenius den 6 maj, kommunaldjurläkaren i Janakkala och Rengo Gustaf Edvard Nybondas den 17 september och distriktsdjurläkaren i Sordavala Iikka Edvard Helenius den 24 oktober.

Vid utgången af år 1911 utgjorde således veterinärernes i landet antal 122. Af dessa voro 28 bosatta inom Nylands län, 19 inom Åbo och Björneborgs län, 16 inom Tavastehus län, 19 inom Wiborgs län, 7 inom St. Michels län, 8 inom Kuopio län, 14 inom Wasa län och 11 inom Uleåborgs län.

Under året har afsked beviljats: Veterinären vid Medicinalstyrelsen Knut Robert Ahlstedt den 1 juli och distriktsdjurläkaren i Wiborg Felix Fredrik Fredlander den 8 september.

Den 5 augusti utnämndes kommunaldjurläkaren i Jaakimvaara Karl Harald Otto Fraser till veterinär vid Medicinalstyrelsen och den 28 november kommunaldjurläkaren i Kotka Karl Johan Waldemar Plathin till distriktsdjurläkare i Mariehamns distrikt.

Följande förordnanden till kommunaldjurläkare hafva under året utfärdats:

20	maj	för	djurläkaren	Wäinö Zacharias Rantanen i Urdiala,
11	juli	»	»	Knut Robert Ahlstedt i Jaakimvaara,
9	augusti	»	»	Karl Wilhelm Ekqvist i Pojo, Snappertuna, Tenala och Ekenäs landsf.,
2	september	»	»	Johan Karl Alexander Brüning i Sibbo,
5	»	»	»	Karl Johan Eklund i Lojo,
26	»	»	»	Adolf Fredrik Svanström i Pargas,
31	oktober	»	»	Aage Wilhelm Carlsén i Rantasalmi,
1	december	»	»	Emil Minni i Leppävirta,
23	»	»		Gösta Leander Kronholm i Akkas, Sääksmäki och Kylmäkoski samt
30	»	»	»	Eino Hiilivirta i Raumo.

Stipendierna för i stats- eller kommunaltjänst varande veterinärer fördelades år 1911 sålunda att 1,500 mark tilldelades distriktsdjurläkarene H. G. Jääskeläinen och Hugo Wasz samt 750 mark distriktsdjurläkarene H. von Essen och V. A. Wartiainen.

Stipendiebeloppet för veterinärstuderande fördelades sålunda att 500 mark tilldelades R. R. F. Bärntson, V. Tervo, S. A. Saarenmaa, V. A. Louhela, A. W. Tuompo, M. Kantola, A. P. E. Aschan, V. T. Heinonen, J. N. Pettersson, L. V. Immonen, U. A. Remahl, A. Malkki, L. K. Sarparanta, E. V. Jalkanen, M. Friberg, Å. W. Hällfors, T. A. Nyberg, J. K. Sjölund, A. S. S. Hovilainen, A. W. Eriksson, V. Marjanen, J. S. Talvitie, K. I. Saarni och H. Eskola. Därjämte tilldelade Kejserliga Senaten på framställning af Medicinalstyrelsen åt veterinärstuderandene J. V. Sauramo och A. V. O. Kumlin enhvar ett understöd af 500 mark.

För aflönande af kommunaldjurläkare tilldelades år 1911 årligt statsunderstöd till nedannämnda belopp åt följande kommuner:

Jääskis	1,000	mark	från	den	14	juni	1911	till	den	1	januari	1912,
Nikolaistad	1,200	»	»	»	1	januari	»	»	»	»	»	1914,
Kotka	1,200	»	»	»	22	februari	»	»	»	»	»	1916,

Hiitola	1,200	mark	från	den	1	januari	1911	till	den	1	januari	1916,
Jaakimvaara	1,200	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Jockas	1,200	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Leppävirta	1,200	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Lojo	1,200	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Orimattila	1,200	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Pargas	1,200	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Parikkala	1,200	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Sibbo	1,200	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Urdiala	1,200	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Pojo, Tenala, Snappertuna och Ekenäs lf.	1,200	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

I och för anordnande å Medicinalstyrelsens Veterinärlaboratorium af en öfningskurs för veterinärer ställde Kejserliga Senaten äfven år 1911 till Medicinalstyrelsens förfogande ett anslag om 1,500 mark.

I och för undersökning af importeradt fläsk af amerikanskt ursprung uppehölls med ett anslag om 4,800 mark ur allmänna medel jämväl under tiden från den 1 juni 1911 till den 1 juni 1912 i Hangö stad en undersökningsbyrå, hvilken fortsättningsvis förestods af veterinär Ernst Valfrid Utter.

Den 28 februari 1911 beslöt Kejserliga Senaten att distriktsdjurläkaren i Jämsä en gång hvarannan månad skulle afresa till Korpilaks sockens kyrkoby för meddelande af råd och anvisningar rörande husdjurens skötsel och sjukdomar. Enahanda tjänsteresor skola enligt Kejserliga Senatens beslut af den 23 maj, den 23 september samt den 17 och 24 oktober 1911 göras af distriktsdjurläkaren i Kristinestad till Korsnäs kommuns kyrkoby af distriktsdjurläkaren i Nurmes till Juuga kommuns kyrkoby, af distriktsdjurläkaren i Filppula till Karjula by i Kuru socken, af distriktsdjurläkaren i Pieksämäki till Kangasniemi kommuns kyrkoby och af distriktsdjurläkaren i Haapavesi till Kestilä och Pukkila kommuner.

Den 27 januari 1911 utfärdade Medicinalstyrelsen till samtliga djurläkare i landet cirkulär med nya bestämmelser angående afgifvandet af årsberättelserna.

Enligt af landets veterinärer till Medicinalstyrelsen inlämnade årsberättelser öfver år 1911 iakttagna sjukdomsfall bland husdjuren hafva under året inalles 89,488 sjuka djur, nämligen 49,938 hästar, 29,723 nötkreatur, 410 får, 11 getter, 4,103 svin, 4,983 hundar, 93 kattor och 227 fjäderfän blifvit behandlade af djurläkare. Fördelningen af dessa sjukdomsfall på de skilda länen framgår ur följande tabellariska sammanställning.

Län.	Sjukdomsfall bland								Summa.
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.	
Nylands	6,363	3,415	27	8	418	1,243	18	62	11,554
Åbo och Björneborgs	9,261	6,010	134	1	911	619	12	26	16,974
Tavastehus	6,304	5,283	26	—	617	710	7	5	12,952
Viborgs	11,483	5,277	69	2	1,180	1,116	34	77	19,238
St. Michels	2,868	1,517	5	—	178	75	1	1	4,645
Kuopio	3,538	2,809	26	--	294	345	16	6	7,034
Vasa	5,988	3,602	91	—	373	562	1	50	10,667
Uleåborgs	4,133	1,810	32	—	132	313	4	—	6,424
Summa	49,938	29,723	410	11	4,103	4,983	93	227	89,488

Rörande förekomsten af infektionssjukdomar bland husdjuren inhämtas ur veterinärernas årsberättelser i hufvudsak följande:

Aktinomykos iakttogs hos sammanlagt 472 djur, nämligen inom Nylands län 107, inom Åbo och Björneborgs län 138, inom Tavastehus län 87, inom Viborgs län 54, inom S:t Michels län 13, inom Kuopio län 20, inom Vasa län 43 och inom Uleåborgs län 10.

Blodstallning förekom under detta år mindre talrikt än under det föregående året. Af denna sjukdom anmältes 1,537 fall, hvaraf inom Nylands län 154, inom Åbo och Björneborgs län 99, inom Tavastehus län 181, inom Viborgs län 351, inom S:t Michels län 252, inom Kuopio län 451 och inom Vasa län 49. För lämnande af råd vid denna sjukdom företogos under året 161 tjänsteresor. Under året fortsattes försöken med vaccinbehandling af sjukdomen.

Elakartad katarralfeber observerades hos inalles 95 nötkreatur, nämligen inom Nylands län 7, inom Åbo och Björneborgs län 8, inom Tavastehus län 8, inom Viborgs län 9, inom S:t Michels län 18, inom Kuopio län 10, inom Vasa län 21 och inom Uleåborgs län 14. På grund af denna sjukdom verkställdes 13 tjänsteresor.

Frasbrand iakttogs uti 55 fall, hvaraf inom Åbo och Björneborgs län 6, inom Viborgs län 27, inom S:t Michels län 18, inom Kuopio län 2 och inom Vasa län 2. Denna sjukdom gaf anledning till 16 tjänsteresor.

Influensa hos hästar konstaterades hos 22 djur, nämligen inom Nylands län 7, inom Tavastehus län 5 och inom Viborgs län 10. Sjukdomen föranledde 1 tjänsteresa.

Infektiös kastning hos nötkreatur är fortfarande i vissa delar af landet stadd i tilltagande. Af veterinärerne iakttogos 2,216 fall, nämligen inom Ny-

lands län 271, inom Åbo och Björneborgs län 564, inom Tavastehus län 421, inom Viborgs län 24, inom S:t Michels län 174, inom Kuopio län 159, inom Vasa län 421 och inom Uleåborgs län 182. För bekämpande af sjukdomen företogos 226 tjänsteresor, hvarjämte försöken med vaccinbehandling fortsattes.

Smittosam kalfdiarre observerades uti 458 fall, nämligen inom Nylands län 96, inom Åbo och Björneborgs län 28, inom Tavastehus län 205, inom Viborgs län 72, inom S:t Michels län 13, inom Kuopio län 29, inom Vasa län 10 och inom Uleåborgs län 5. Sjukdomen gaf anledning till 10 tjänsteresor.

Kvarka var äfven detta år allmänt spridd och af ganska elakartad natur. I allt iakttogs 4,884 fall af sjukdomen, nämligen inom Nylands län 450, inom Åbo och Björneborgs län 1,050, inom Tavastehus län 444, inom Viborgs län 854, inom S:t Michels län 987, inom Kuopio län 523, inom Vasa län 475 och inom Uleåborgs län 101. Denna sjukdom föranledde 253 tjänsteresor.

Lungröta förekom epizootisk hos hästarna i Helsingfors och omnejd. Af sjukdomen konstaterades 1,235 fall, hvaraf inom Nylands län 1,201, inom Tavastehus 33 och inom Viborgs län 1.

Mjältbrand yppade sig inom alla län, men uppträdde ej epozootiskt. Inalles anmäldes 202 fall, nämligen inom Nylands län 36, inom Åbo och Björneborgs 56, inom Tavastehus län 25, inom Viborgs län 34, inom S:t Michels län 2, inom Kuopio län 34, inom Vasa län 13 och inom Uleåborgs län 2. För bekämpande af denna sjukdom verkställde djurläkarene 176 tjänsteresor.

Smittosam muninflammation iakttogs hos 29 hästar, nämligen inom Nylands län 6, inom Åbo och Björneborgs län 6, inom Tavastehus län 12, inom Viborgs län 3 och inom Vasa län 2. Denna sjukdom gaf anledning till 5 tjänsteresor.

Rabies uppträdde med sammanlagdt 53 fall, hvaraf de flesta eller 43 inom Viborgs län. 2 fall förekommo inom S:t Michels län och 8 fall inom Kuopio län, hvarjämte särskilda hundar, som blifvit bitna af sjuka hundar, aflifvades före sjukdomens utbrott. I och för bekämpande af rabies verkställdes 49 tjänsteresor.

Rots konstaterades endast inom Viborgs län, hvarest iakttogos, 3 fall, och föranledde 8 tjänsteresor.

Rödsjuka hos svin iakttogs uti 1,158 fall, nämligen inom Nylands län 103, inom Åbo och Björneborgs län 235, inom Tavastehus län 116, inom Viborgs län 513, inom S:t Michels län 51, inom Kuopio län 48, inom Vasa län 82 och inom Uleåborgs län 10. På grund af rödsjuka företogos 73 tjänsteresor.

Svinpest uppträdde med 200 fall inom Nylands län och 45 fall inom Viborgs län. De besmittade svinbesättningarna blefvo nedslaktade och gaf sjukdomen anledning till 46 tjänsteresor.

Svinsjuka konstaterades hos 14 svin, nämligen 4 inom Nylands län, 3 inom Tavastehus län och 7 inom S:t Michels län.

Smittosam slidkatarr hos nötkreatur iakttogs hos 1,487 djur, nämligen inom Nylands län 12, inom Åbo och Björneborgs län 550, inom Tavastehus län 462, inom Viborgs län 43, inom S:t Michels län 3, inom Kuopio län 12 och inom Vasa län 405. Denna sjukdom föranledde 13 tjänsteresor.

Valpsjuka förekom i likhet med tidigare år ganska allmänt, särskildt i städerna. Inalles iakttogos 761 fall af sjukdomen, nämligen inom Nylands län 179, inom Åbo och Björneborgs län 51, inom Tavastehus län 90, inom Viborgs län 209, inom S:t Michels län 13, inom Kuopio län 50, inom Vasa län 101 och inom Uleåborgs län 68. Sjukdomen gaf anledning till 4 tjänsteresor.

I och för *undersökning med tuberkulin* hafva af djurläkarene under året verkställts 1,564 tjänsteresor och för dessa förrättningar har af Medicinalstyrelsen utgifvits 34,570 kubikcentimeter tuberkulin för subkutan insprutning, 11,495 doser tuberkulin för intrakutan insprutning och 635 kubikcentimeter phymatin. Af detta tuberkulin levererades 28,735 kubikcentimeter för subkutan undersökning af Medicinalstyrelsens Veterinärlaboratorium, där tuberkulinberedningen i slutet af år 1910 påbörjades. Inalles blefvo af landets samtliga veterinärer 67,503 nötkreatur undersökta med tuberkulin och af dessa reagerade 2,897 motsvarande 4.29 %.

Konsulenterne för bekämpandet af tuberkulos hos nötkreatur fortsatte år 1911 sin verksamhet i hufvudsak i samma riktning som tidigare.

I tvifvelaktiga fall hafva i allt större utsträckning kontrollundersökningar blifvit utförda medels subkutan insprutning af förhöjd dosis tuberkulin, medels intrakutan insprutning häraf och medels phymatin.

Resultatet af år 1911 verkställda undersökningar med tuberkulin i afseende å tuberkulosens förekomst hos djur af olika ålder framgår ur nedanstående tabellariska sammanställning:

Län.	Djur under 1 år.			1—2 åriga djur.			Djur äldre än 2 år.			Summa.							De undersöktas besättningars antal.	Antal besättningar inom hvilka reaktioner iakttagits.		
	Antal undersökta djur.	Antal reagerande djur.		Antal undersökta djur.	Antal reagerande djur.		Antal undersökta djur.	Antal reagerande djur.		Antal undersökta djur.	Antal reagerande djur.							Säkra.	Osäkra.	Summa.
		Säkert.	Osäkert.		Säkert.	Osäkert.		Säkert.	Osäkert.		Säkert.	%	Osäkert.	%	Summa.	%				
Nylands	1,451	30	44	2,522	73	66	13,380	349	340	17,353	452	2.6	450	2.6	902	5.2	388	132	72	204
Åbo o. Björneborgs	1,377	34	27	1,712	55	29	10,499	579	227	13,588	668	4.9	283	2.1	951	7.0	341	98	41	139
Tavastehus	1,505	12	18	2,099	37	23	9,978	248	182	13,582	297	2.2	213	1.6	510	3.8	430	104	23	127
Viborgs	328	2	—	490	10	2	4,202	91	42	5,020	103	2.1	44	0.9	147	3.0	308	40	9	49
St. Michels	98	—	1	384	2	7	3,631	18	78	4,113	20	0.5	86	2.1	106	2.6	326	15	55	70
Kuopio	270	7	3	395	15	6	2,911	68	68	3,576	90	2.5	77	2.2	167	4.7	183	26	13	39
Vasa	441	11	15	405	13	12	3,106	127	131	3,952	151	3.8	158	4.0	309	7.8	365	44	44	88
Uleåborgs	265	10	4	583	19	4	4,387	166	53	5,235	195	3.7	61	1.2	256	4.9	504	29	12	41
Summa	5,735	106	112	8,590	224	149	52,094	1,646	1,121	66,419	1,976	2.9	1,372	2.1	3,348	5.0	2,845	488	269	757

Angående tuberkulosens förekomst i första gången och ånyo undersökta ladugårdsbesättningar har af konsulenten följande tabellariska sammanställning uppgjorts:

Län.	Första gången undersökta besättningar.				Ånyo undersökta besättningar							
					inom hvilka reaktioner tidigare förekommit.				inom hvilka reaktioner icke tidigare förekommit.			
	Antal undersökta djur.	Antal reagerande djur.		Reaktioner i % S + O.	Antal undersökta djur.	Antal reagerande djur.		Reaktioner i % S + O.	Antal undersökta djur.	Antal reagerande djur.		Reaktioner i % S + O.
		Säkra.	Osäkra.			Säkra.	Osäkra.			Säkra.	Osäkra.	
Nylands	2,070	50	94		8,983	220	225		5,574	56	96	
Åbo och Björneborgs	2,906	163	55		6,587	297	119		3,650	91	84	
Tavastehus	4,033	60	48		4,647	141	95		4,678	53	48	
Viborgs	1,962	57	16		986	22	19		1,998	11	6	
St. Michels	2,409	14	66		403	5	3		1,283	1	17	
Kuopio	2,071	22	13		676	17	11		363	6	—	
Vasa	2,125	45	43		1,212	85	94		542	8	14	
Uleåborgs	3,694	116	26		418	60	26		1,117	16	8	
Summa	21,270	527	361	4.2	23,912	847	592	6.0	19,205	242	273	2.7

Några försök med skyddsympning emot tuberkulos hafva ej gjorts under år 1911.

Under året företogo konsulenterne 38 tjänsteresor, omfattande 38 förrättningar med 127 förrättningsdagar, till olika delar af landet samt afläto 556 utlåtanden och tjänsteskrifvelser rörande tuberkulosens bekämpande. I särskilda fall utarbetades af konsulenterne i samråd med vederbörande distriktsdjurläkare plan för tuberkulosens bekämpande, hvars utförande beträffande desinfektion, ombyggnad af ladugårdsbyggnader och öfriga å egendomen nödiga åtgärder öfvervakades af distriktsdjurläkarene.

Å Medicinalstyrelsens Veterinärlaboratorium fortsattes den år 1910 påbörjade beredningen af tuberkulin med det resultat, att utgifningen af tuberkulin den 9 februari 1911 kunde vidtagas. Under året utgafs 28,735 kubikcentimeter tuberkulin, rekvireradt af Medicinalstyrelsen och 1,065 kubikcentimeter för privata undersökningar eller in summa 29,800 kubikcentimeter tuberkulin. Dessutom bereddes under året å laboratoriet följande sera och vacciner: lungröteserum till behandling af lungröta hos häst, kvarkvaccin och kvarkserum emot kvarka hos häst, rödsjukeserum mot rödsjuka hos svin samt coli-A-serum och paracoliserum mot kalfdiarré.

Till laboratoriet insändes år 1911 i och för undersökning inalles 1,800 prof. Dessa afsågo konstaterandet af följandet sjukdomar:

Aktinomykos 7 prof, hvaraf 6 hos nötkreatur (5 med positivt och 1 med negativt resultat) samt 1 hos svin (positivt resultat).

Mjältbrand i allt 76 prof. Af dessa gåfvo 21 positivt och 55 negativt resultat. Undersökningen gällde i 66 fall (18 positivt och 48 negativt) nötkreatur, i 5 fall (1 positivt och 4 negativt) häst samt i 5 fall (2 positivt och 3 negativt) svin. Profven undersöktes dels enbart mikroskopiskt, dels äfven genom anläggning af kulturer och genom ympning.

Rabies inalles 24 prof. Af dessa gåfvo 9 positivt resultat, nämligen hos 1 häst, 1 svin, 6 hundar och 1 katt, samt 15 negativt resultat. I och för undersökning insändes dels hela djuret, dels endast dess hufvud och hals, dels åter delar af hjärna och ryggmärg inlagda i glycerin. Undersökningen har så vidt möjligt skett mikroskopiskt, för att redan på en dag kunna erhålla resultat, men äfven genom intramuskulär ympning på kaniner.

Smittosam kastning hos nötkreatur inalles 1,485 prof, af hvilka 546 gåfvo positivt och 939 negativt resultat. Undersökningarna verkställdes serologiskt genom *agglutinations- och komplementbindningsförsök.*

Tuberkulos 73 prof, af hvilka 2 hos häst, 8 hos nötkreatur, 1 hos hund och 3 hos fåglar eller in summa 14 positivt resultat. Undersökningen har skett dels enbart mikroskopiskt dels genom diagnotisk ympning på marsvin.

Blodstallning 4 prof, 2 med positivt och 2 med negativt resultat.
Coli- och paracolibacillos 20 prof med positivt resultat.
Frasbrand 4 prof, 1 med positivt och 3 med negativt resultat.
Kvarka 13 prof med positivt resultat.
Lungröta 3 prof med positivt resultat.
Malignt ödem 1 prof med negativt resultat.
Pyogenesinfektion 2 prof med positivt resultat.
Rots 1 prof med negativt resultat.
Rödsjuka (svin) 2 prof med positivt resultat.
Svinpest 6 prof, 4 med positivt och 2 med negativt resultat.
Svinsjuka 4 prof, 3 med positivt och 1 med negativt resultat.

Öfriga prof hafva gällt särskilda icke smittosamma sjukdomar, svulster och parasiter.

Till laboratoriets samlingar hafva under året öfverlämnats särskilda patologisk-anatomiska präparat.

Importen af amerikanskt fläsk var under året betydligt större än under år 1910 i det att 286,938 fläskstycken med en sammanlagd vikt af 1,473,064 kilogram infördes till landet. Uti 284 stycken, vägande sammanlagdt 1,548 kilogram eller 0.11 % af det importerade fläsket anträffades trikiner, på grund hvaraf dessa stycken kasserades såsom otjänliga till föda.

Närmare öfversikt öfver under året iakttagna sjukdomsfall bland husdjuren samt öfver af veterinärerne företagna tjänsteresor och verkställda operationer, besiktningar af djur samt undersökning med tuberkulin äfvensom öfver utförd besiktning af importeradt amerikanskt fläsk lämna efterföljande tabeller:

Sammanställning af veterinärernas uppgifter öfver af dem år 1911 iakttagna sjukdomsfall bland husdjuren.

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Nylands län.								
Abortus infectiosus	—	271	—	—	—	—	—	—
Anthrax	2	33	—	—	1	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	450	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	179	—	—
» » maligna boum	—	7	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	96	—	—	—	—	—	—
Influenza erysipelatosa	7	—	—	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	12	—	—	—	—	—	—
Pestis avium	—	—	—	—	—	—	—	35
» suina	—	—	—	—	200	—	—	—
Piroplasmosis	—	154	—	—	—	—	—	—
Pneumopleuresia contagiosa equorum	1,201	—	—	—	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	103	—	—	—
Scabies	2	5	—	—	—	9	—	—
Septicaemia haemorrhagica suis	—	—	—	—	4	—	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	6	—	—	—	—	—	—	—
Tetanus	13	1	—	—	—	—	—	—
Varicellae	—	190	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	101	5	—	—	—	1	—	—
Pericarditis	1	42	—	—	—	1	—	—
Vitium cordis	4	—	—	—	—	2	—	—
Bronchitis	126	4	—	—	—	8	—	—
Emphysema pulmonum	34	1	—	1	4	23	—	—
Empyema cavitatum capitis	2	3	—	—	—	—	—	—
Gangrena pulmonum	1	—	—	—	—	—	—	—
Laryngitis	147	—	—	—	—	8	—	—
Pneumonia vel pleuritis	42	10	—	1	2	4	3	—
Ascites	—	—	—	—	—	2	—	—
Corpora aliena oesophagi	3	15	—	—	4	3	1	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Distomatosis	—	12	—	—	—	—	—	—
Dyspepsia	63	150	—	—	11	14	—	—
Enteralgia	271	40	—	—	—	4	—	—
Enteritis	15	33	—	—	9	5	—	—
Gastritis traumatica	—	11	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis	49	53	—	1	2	59	2	—
Helminthiasis apparatus digestionis	20	2	—	—	—	59	—	—
Hernia	11	9	—	—	3	12	—	—
Icterus	2	15	—	—	3	—	—	—
Obstipatio	29	73	—	—	7	9	1	1
Peritonitis	1	4	—	—	—	—	—	—
Pharyngitis	32	7	—	—	—	1	—	—
Prolapsus recti	2	6	—	—	—	3	—	—
Stomatitis	8	—	—	—	—	5	—	—
Tympanitis	—	59	—	—	—	—	—	—
Vitia dentium	244	2	—	—	—	4	—	—
Abortus sporadicus	14	26	—	—	—	1	—	—
Balanitis	20	3	—	—	—	25	—	—
Cystitis	19	5	—	—	—	8	—	—
Dystochia	8	60	—	—	1	5	—	—
Funiculitis	17	—	—	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	7	2	—	—	—	—	—	—
Mastitis	11	190	—	—	4	6	—	—
Metritis	3	111	—	—	—	5	—	—
Nephritis	9	6	—	—	—	3	—	—
Orchitis	1	2	—	—	—	1	—	—
Phimosis vel paraphimosis	15	2	—	—	—	—	—	—
Prolapsus uteri	—	23	—	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum	7	126	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	11	579	—	—	—	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	3	32	—	—	3	4	—	—
Epilepsia	3	14	—	—	1	3	—	—
Hydrocephalus chronicus equi	6	—	—	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	12	2	—	—	1	1	—	—
Morbi medullæ spinalis	4	6	—	—	—	2	—	—
Morbi nervorum	10	6	—	1	—	3	—	—
Cataracta	9	5	—	—	—	8	—	—
Conjunctivitis	39	5	—	—	—	49	—	—
Keratitis	47	13	—	—	—	30	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Ulcera vel vulnera oculi	25	11	—	—	—	13	—	—
Alii morbi oculorum	3	—	—	—	—	—	—	—
Othæmatoma	—	—	—	—	—	9	—	—
Otitis externa	1	—	—	—	—	130	1	—
Vulnera auri	3	1	—	—	—	10	—	—
Arthritis	155	6	—	—	—	2	—	—
Arthritis chronica deformans tarsi	151	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	140	12	—	—	—	1	—	—
Distorsio	260	21	—	—	—	4	—	—
Fractura	34	22	—	—	—	23	3	1
Laminitis	45	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	13	1	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	395	16	—	—	—	7	—	—
Panaritium	18	5	—	—	—	—	—	—
Periostitis	82	2	—	—	—	—	—	—
Pododermatitis chronica verrucosa	6	—	—	—	—	—	—	—
» superficialis	6	1	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	45	8	—	—	14	23	—	—
Ruptura musculorum	9	1	—	—	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	298	1	—	—	—	—	—	—
Alii organorum locomotionis morbi	5	10	—	—	—	—	—	—
Dermatitis	36	—	—	—	—	10	—	—
Dermatitis erythematosa et eczematosa	217	—	—	—	—	—	—	—
Eczema	39	11	—	—	—	108	—	—
Furunculosis	13	74	25	—	—	—	—	—
Herpes tonsurans	2	149	—	—	—	53	—	25
Parasiti pellis	10	—	—	—	9	—	—	—
Urticaria	8	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus	88	24	—	—	1	26	—	—
Actinomycosis	—	103	—	—	4	—	—	—
Botryomycosis	22	—	—	—	—	—	—	—
Carcinoma	—	3	—	—	—	—	—	—
Contusio	93	—	—	—	—	30	3	—
Eklampsia puerperalis	—	104	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	24	41	—	—	—	5	—	—
Fistula summi colli	35	1	1	—	—	9	—	—
Fistulae	29	—	—	—	—	2	—	—
Haematoma	45	2	—	—	1	16	—	—
Intoxicatio	3	96	—	—	4	7	1	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Lumbago	79	—	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	3	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	112	9	—	—	1	7	—	—
Pyaemia vel septicaemia	22	7	—	—	—	5	—	—
Rachitis vel osteomalachia	11	21	—	4	21	14	—	—
Struma	11	—	—	—	—	22	1	—
Talpa	24	—	—	—	—	—	—	—
Tumores maligni	7	7	—	—	—	7	—	—
Tumores benigni	36	19	—	—	—	15	—	—
Vulnera	536	83	1	—	—	126	2	—
Summa	6,363	3,415	27	8	418	1,243	18	62
Åbo och Björneborgs län.								
Abortus infectiosus	—	564	—	—	—	—	—	—
Anthrax	4	47	—	—	5	—	—	—
Cholera gallinarum	—	—	—	—	—	—	—	20
Coryza contagiosa equorum	1,050	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	51	—	—
Febris catarrhalis maligna boum	—	8	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	28	—	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	550	—	—	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	99	—	—	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	235	—	—	—
Sarcophysema haemorrhagicum bovis	—	3	—	—	—	—	—	—
Scabies	11	4	—	—	—	11	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	6	—	—	—	—	—	—	—
Tetanus	12	2	—	—	—	—	—	—
Varicellae	—	61	—	—	—	—	—	—
Variolae	1	25	—	—	—	—	—	—
Aneurysma aortae	1	—	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	77	4	—	—	1	—	—	—
Myocarditis	2	—	—	—	—	1	—	—
Pericarditis	7	35	—	—	—	1	—	—
Alii organorum circulationis morbi	3	6	—	—	—	—	—	—
Bronchitis	159	37	—	—	1	7	1	—
Emphysema pulmonum	78	—	—	—	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	4	3	18	—	—	—	—	—
Gangrena pulmonum	11	1	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Laryngitis	228	6	—	—	4	5	—	—
Pneumonia vel pleuritis	32	10	—	—	2	4	—	—
Rhinitis	3	1	—	—	—	1	—	—
Tracheitis	8	—	—	—	—	1	—	—
Corpora aliena oesophagi	6	74	—	—	20	3	2	1
Distomatosis	—	11	64	—	—	—	—	—
Dyspepsia	347	246	—	—	47	15	—	—
Enteralgia	399	14	—	—	—	—	—	—
Enteritis	94	51	1	—	18	9	—	—
Gastroenteritis	191	87	—	—	31	18	—	—
Helminthiasis apparatus digestionis	80	—	—	—	—	23	—	—
Hernia	25	16	—	—	111	1	—	—
Icterus	2	3	—	—	—	1	—	—
Obstipatio	80	118	1	—	67	19	—	—
Peritonitis	9	5	—	—	—	—	—	—
Pharyngitis	95	5	—	—	4	3	—	—
Prolapsus recti	3	4	—	—	32	—	—	—
Stomatitis	2	—	—	—	—	1	—	—
Tympanitis	8	160	19	—	—	—	—	—
Vitia dentium	372	18	—	—	2	10	—	—
Alii organorum digestionis morbi	23	—	—	—	—	1	—	—
Abortus sporadicus	14	41	—	—	2	—	—	—
Balanitis	24	9	—	—	1	7	—	—
Cystitis	22	3	—	—	—	3	—	—
Dystochia	17	147	—	1	21	7	—	—
Funiculitis	38	—	—	—	2	—	—	—
Kryptorchismus	17	—	—	—	—	—	—	—
Mastitis	28	351	—	—	15	1	—	—
Metritis	5	85	—	—	2	—	—	—
Nephritis	13	24	—	—	—	1	—	—
Orchitis	8	1	—	—	—	—	—	—
Phimosis vel paraphimosis	28	8	—	—	1	2	—	—
Prolapsus penis	—	—	—	—	—	1	—	—
Prolapsus uteri	1	37	—	—	9	—	—	—
Prolapsus vaginae	—	3	—	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum	5	219	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	96	406	—	—	—	—	—	—
Torsio uteri	—	2	—	—	—	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	14	368	—	—	6	—	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Epilepsia	5	—	—	—	20	8	—	—
Hydrocephalus chronicus equi	9	—	—	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	14	8	26	—	1	2	—	—
Morbi medullae spinalis	5	6	—	—	—	2	—	—
Morbi nervorum	20	4	—	—	—	8	—	—
Cataracta	20	7	—	—	—	4	—	—
Conjunctivitis	88	52	—	—	—	12	—	—
Keratitis	51	40	—	—	—	4	—	—
Ulcera vel vulnera oculi	47	10	—	—	—	—	—	—
Alii morbi oculorum	3	4	—	—	—	3	—	—
Othæmatoma	4	—	—	—	—	6	—	—
Otitis externa	6	1	—	—	—	40	—	—
Vulnera auri	16	4	—	—	—	22	5	—
Arthritis	264	34	—	—	1	2	—	—
Arthritis chronica deformans tarsi	238	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	204	10	—	—	—	1	—	—
Distorsio	361	44	—	—	7	3	1	—
Fractura	32	24	—	—	1	9	1	2
Laminitis	77	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	13	6	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	424	122	—	—	1	9	—	2
Panaritium	—	17	1	—	—	—	—	—
Periostitis	120	5	—	—	—	—	—	—
Pododermatitis chronica verrucosa	18	—	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	51	5	—	—	—	7	—	—
Ruptura musculorum	24	8	—	—	—	1	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	379	13	—	—	—	2	—	—
Alii organorum locomotionis morbi	28	—	—	—	—	—	—	—
Acariasis	—	—	—	—	—	7	—	—
Alopecia	1	—	—	—	—	—	—	—
Dermatitis	81	53	—	—	2	1	—	—
Dermatitis erythematosa et eczematosa	330	—	—	—	—	—	—	—
Eczema	145	17	1	—	3	26	1	—
Herpes tonsurans	—	162	—	—	—	1	—	—
Parasiti pellis	29	360	—	—	39	14	—	—
Urticaria	35	2	—	—	48	—	—	—
Abscessus	266	59	1	—	1	9	—	1
Actinomycosis	1	137	—	—	—	—	—	—
Botryomycosis	39	—	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Carcinoma	3	—	—	—	—	4	—	—
Contusio	9	—	—	—	—	1	—	—
Eklampsia puerperalis	—	190	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	123	70	—	—	—	1	—	—
Fistula summi colli	50	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae	79	9	—	—	2	1	—	—
Fractura cornum	—	3	—	—	—	—	—	—
Haematoma	95	13	—	—	3	1	—	—
Intoxicatio	1	13	—	—	1	16	1	—
Lumbago	115	1	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	6	—	—	—	—	—	—	—
Odema	3	2	—	—	—	3	—	—
Phlegmone	81	6	—	—	—	2	—	—
Pyaemia vel sépticaemia	13	4	—	—	1	—	—	—
Rachitis vel osteomalachia	48	27	—	—	119	1	—	—
Struma	7	1	—	—	—	2	—	—
Talpa	29	—	—	—	—	—	—	—
Tumores maligni	15	6	—	—	—	—	—	—
Tumores benigni	116	41	—	—	4	1	—	—
Vulnera	643	57	—	—	3	—	—	—
Summa	8,647	5,666	132	1	896	444	12	26
Tavastehus län.								
Abortus infectiosus	—	421	—	—	—	—	—	—
Anthrax	1	20	—	—	4	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	444	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	90	—	—
» catarrhalis maligna boum	—	8	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	205	—	—	—	—	—	—
Influenza erysipelatosa	5	—	—	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	462	—	—	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	181	—	—	—	—	—	—
Pneumopleuresia contagiosa equorum	33	—	—	—	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	116	—	—	—
Scabies	30	429	—	—	—	21	—	—
Septicaemia haemorrhagica suis	12	—	—	—	—	—	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	—	6	3	—	—	—	—	—
Tetanus	—	93	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Varicellae	—	93	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	68	7	—	—	—	3	—	—
Myocarditis	1	—	—	—	—	—	—	—
Pericarditis	3	26	—	—	—	—	—	—
Alii organorum circulationis morbi	2	—	—	—	—	—	—	—
Bronchitis	360	99	—	—	13	22	1	—
Emphysema pulmonum	55	—	—	—	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	4	2	—	—	—	—	—	—
Gangrena pulmonum	5	1	—	—	—	3	—	—
Laryngitis	203	39	—	—	6	13	—	—
Pneumonia vel pleuritis	31	6	—	—	2	10	—	—
Corpora aliena oesophagi	4	50	—	—	6	5	—	—
Distomatosis	—	155	17	—	—	—	—	—
Dyspepsia	161	191	—	—	25	34	—	—
Enteralgia	222	—	—	—	—	5	—	—
Enteritis	47	11	—	—	1	5	—	—
Gastroenteritis	104	33	—	—	9	1	1	—
Helminthiasis apparatus digestionis	71	—	—	—	—	29	—	—
Hernia	35	6	—	—	67	26	—	—
Icterus	1	12	—	—	—	—	—	—
Obstipatio	29	107	—	—	18	20	—	—
Peritonitis	10	3	—	—	—	4	—	—
Pharyngitis	71	1	—	—	2	4	—	—
Prolapsus recti	3	2	—	—	11	1	—	—
Stomatitis	1	—	—	—	—	—	—	—
Tympanitis	12	100	—	—	—	—	—	—
Vitia dentium	340	18	—	—	—	2	—	—
Alii organorum digestionis morbi	10	6	—	—	—	—	—	—
Abortus sporadicus	9	42	—	—	—	1	—	—
Balanitis	53	11	—	—	1	27	—	—
Cystitis	6	2	—	—	—	—	—	—
Dystochia	8	66	1	—	3	3	—	—
Funiculitis	16	—	—	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	10	—	—	—	—	—	—	—
Mastitis	7	150	—	—	2	2	—	—
Metritis	3	75	—	—	—	5	—	—
Nephritis	12	6	—	—	—	—	—	—
Orchitis	6	—	—	—	—	2	—	—
Phimosis vel paraphimosis	14	3	—	—	1	4	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Prolapsus uteri	1	18	—	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum	2	124	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	15	736	—	—	—	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	12	4	—	—	1	—	—	—
Epilepsia	3	—	—	—	—	—	1	—
Hydrocephalus chronicus equi	12	—	—	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	1	2	5	—	—	5	—	—
Morbi medullæ spinalis	2	4	—	—	4	3	—	—
Morbi nervorum	53	15	—	—	3	21	—	—
Vertigo	1	—	—	—	—	—	—	—
Cataracta	20	15	—	—	—	10	—	—
Conjunctivitis	80	37	—	—	—	35	1	—
Keratitis	67	40	—	—	—	5	1	—
Ulcera vel vulnera oculi	41	40	—	—	—	5	—	—
Morbi oculorum	—	1	—	—	—	—	—	—
Othæmatoma	—	—	—	—	—	17	—	—
Otitis externa	5	—	—	—	—	38	—	—
Vulnera auri	1	—	—	—	—	13	—	—
Arthritis	139	23	—	—	—	1	—	—
Arthritis chronica deformans tarsi	211	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	177	3	—	—	—	—	—	—
Distorsio	282	16	—	—	5	5	—	—
Fractura	28	18	—	—	2	6	—	—
Laminitis	56	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	28	3	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	337	124	—	—	2	4	—	—
Panaritium	4	18	—	—	—	—	—	—
Periostitis	110	4	—	—	—	1	—	—
Pododermatitis chronica verrucosa	1	—	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	71	10	—	—	2	16	—	—
Ruptura musculorum	7	1	—	—	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	222	3	—	—	—	—	—	—
Alii organorum locomotionis morbi	24	5	—	—	—	—	—	—
Acariasis	—	—	—	—	—	7	—	—
Dermatitis	41	3	—	—	—	15	—	—
Dermatitis erythematosa et eczematosa	390	—	—	—	—	—	—	—
Dermatocoptes	—	19	—	—	—	—	—	—
Eczema	66	169	—	—	8	40	—	—
Herpes tonsurans	100	189	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Parasiti pellis	5	181	—	—	178	12	1	—
Urticaria	28	2	—	—	10	—	—	—
Abscessus	153	33	—	—	1	7	—	—
Actinomycosis	—	87	—	—	—	—	—	—
Botryomycosis	15	—	—	—	—	—	—	—
Carcinoma	—	—	—	—	—	5	—	—
Contusio	48	—	—	—	—	2	—	—
Eklampsia puerperalis	—	80	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	72	54	—	—	—	1	—	—
Fistula summi colli	22	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae	27	7	—	—	—	2	—	—
Haematoma	44	6	—	—	—	6	—	—
Intoxicatio	3	35	—	—	5	11	1	5
Lumbago	38	6	—	—	—	1	—	—
Morbus maculosus	8	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	182	25	—	—	1	4	—	—
Pyaemia vel septicaemia	6	3	—	—	—	4	—	—
Rachitis vel osteomalachia	13	13	—	—	105	1	—	—
Struma	7	1	—	—	—	10	—	—
Talpa	12	—	—	—	—	—	—	—
Tumores maligni	15	2	—	—	—	8	—	—
Tumores benigni	46	10	—	—	—	3	—	—
Vulnera	428	39	—	—	—	44	—	—
Summa	6,304	5,283	26	—	617	710	7	5
Viborgs län.								
Abortus infectiosus	—	24	—	—	—	—	—	—
Anthrax	8	24	—	—	2	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	854	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	209	—	—
» catarrhalis maligna boum	—	9	—	—	—	—	—	—
Gastroentertiis infectiosa vituli	—	72	—	—	—	—	—	—
Influenza erysipelatosa	10	—	—	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	43	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis epizootica equorum	6	—	—	—	—	—	—	—
Malleus	3	—	—	—	—	—	—	—
Pestis avium	—	—	—	—	—	—	—	60
Pestis suina	—	—	—	—	45	—	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Piroplasmosis	—	351	—	—	—	—	—	—
Pneumopleuresia contagiosa equorum	1	—	—	—	—	—	—	—
Rabies	1	—	—	—	—	40	2	—
Rusiopathia suis	—	—	—	—	513	—	—	—
Sarcophysema haemorrhagicum bovis	—	27	—	—	—	—	—	—
Scabies	39	319	—	—	4	23	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	3	—	—	—	—	—	—	—
Tetanus	11	—	—	—	—	—	—	—
Varicellae	—	67	—	—	—	—	—	—
Variolae	—	3	—	—	—	—	—	—
Endocarditis	1	—	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	226	7	—	—	1	—	—	—
Myocarditis	2	—	—	—	—	—	—	—
Pericarditis	9	55	—	—	—	6	—	—
Alii organorum circulationis morbi	3	1	—	—	—	—	—	—
Bronchitis	183	74	—	—	1	27	1	—
Emphysema pulmonum	76	1	—	—	—	1	1	—
Empyema cavitatum capitis	12	4	—	—	—	—	—	—
Gangrena pulmonum	14	2	—	—	—	—	—	—
Laryngitis	545	20	—	—	2	24	1	—
Pneumonia vel pleuritis	44	22	—	—	5	8	—	—
Rhinitis catarrhalis	8	1	—	—	—	—	—	—
Alii organorum respirationis morbi	5	1	—	—	—	—	—	—
Corpora aliena oesophagi	2	44	—	—	6	7	2	8
Distomatosis	—	64	16	—	—	—	—	—
Dyspepsia	557	440	5	—	51	34	—	3
Enteralgia	500	23	—	—	1	2	—	—
Enteritis	52	85	—	—	11	6	1	—
Gastroenteritis	523	179	—	—	73	38	1	—
Helminthiasis apparatus digestionis	83	1	1	—	—	52	7	—
Hernia	72	13	—	—	43	7	—	—
Icterus	1	4	18	—	1	2	—	—
Obstipatio	72	222	16	—	87	26	—	—
Peritonitis	14	9	—	—	—	—	—	—
Pharyngitis	106	7	—	—	9	1	—	—
Prolapsus recti	3	10	—	—	19	—	—	—
Stomatitis	1	—	—	—	—	—	—	—
Tympanitis	—	128	—	—	—	—	—	—
Vitia dentium	781	11	—	—	6	4	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Alii organorum digestionis morbi	1	—	—	—	—	—	—	—
Abortus sporadicus	11	47	—	—	—	—	—	—
Balanitis	35	14	—	—	—	14	—	—
Cystitis	14	4	—	—	—	2	—	—
Dystochia	17	150	3	—	16	8	1	—
Funiculitis	40	—	—	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	35	—	—	—	8	—	—	—
Mastitis	40	531	1	2	9	5	—	—
Metritis	6	57	—	—	4	2	—	—
Nephritis	21	16	—	—	—	—	—	—
Orchitis	8	3	—	—	—	1	—	—
Phimosis vel paraphimosis	30	15	—	—	—	3	—	—
Prolapsus uteri	2	37	1	—	6	—	—	—
» vaginae	—	2	—	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum	3	190	—	—	—	—	—	—
» urinae	5	1	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	113	417	—	—	2	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	14	3	—	—	3	1	—	—
Epilepsia	2	—	—	—	5	5	—	—
Hydrocephalus chronicus equi	14	—	—	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	19	5	—	—	2	—	—	—
Morbi medullae spinalis	7	15	—	—	2	2	—	—
Morbi nervorum	34	18	—	—	14	13	2	—
Cataracta	16	1	—	—	—	—	—	—
Conjunctivitis	143	35	—	—	—	74	1	—
Keratitis	99	29	1	—	—	27	—	—
Ulcera vel vulnera oculi	80	18	—	—	1	21	3	—
Alii morbi oculorum	1	—	—	—	—	1	—	—
Othaematoma	2	—	—	—	—	15	—	—
Otitis externa	6	—	—	—	—	73	—	—
Vulnera auri	8	2	—	—	1	23	—	—
Arthritis	473	56	—	—	1	7	—	—
Arthritis chronica deformans tarsi	228	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	297	19	—	—	—	3	—	—
Distorsio	368	29	—	—	2	8	—	—
Fractura	34	24	—	—	2	15	—	1
Laminitis	104	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio patellae	28	8	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	547	99	—	—	—	11	2	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Panaritium	—	55	—	—	—	—	—	—
Periostitis	234	1	—	—	—	1	—	—
Pododermatitis chronica verrucosa	9	—	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	65	15	—	—	—	19	—	—
Ruptura musculorum	49	9	—	—	—	4	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	674	14	—	—	—	2	—	—
Alii organorum locomotionis morbi	11	—	—	—	—	—	—	—
Acariasis	—	—	—	—	—	4	—	—
Dermatitis	75	1	—	—	2	5	—	—
Dermatitis erythematosa et eczematosa	371	—	—	—	—	—	—	—
Eczema	253	106	—	—	19	45	1	—
Favus	—	3	—	—	—	—	—	—
Herpes tonsurans	21	144	—	—	—	1	—	—
Parasiti pellis	16	97	—	—	71	34	—	1
Urticaria	35	3	—	—	9	—	—	—
Abscessus	313	25	—	—	2	10	1	—
Actinomycosis	—	54	—	—	—	—	—	—
Botryomycosis	41	—	—	—	—	—	—	—
Carcinoma	8	—	—	—	—	3	—	—
Eklampsia puerperalis	—	240	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	100	76	—	—	—	4	—	—
Fistula summi colli	56	2	—	—	—	4	1	—
Fistulae	80	3	—	—	—	4	—	—
Haematoma	58	15	—	—	1	2	—	—
Intoxicatio	4	30	6	—	1	13	—	4
Lumbago	80	3	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	20	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	211	33	—	—	1	7	—	—
Pyaemia vel septicaemia	42	6	—	—	1	1	—	—
Rachitis vel osteomalachia	66	42	—	—	109	7	—	—
Struma	27	2	—	—	—	12	—	—
Talpa	25	—	—	—	—	—	—	—
Tumores maligni	27	8	—	—	1	2	—	—
Tumores benigni	156	7	—	—	1	6	—	—
Vulnera	820	71	1	—	4	75	6	—
Summa	11,483	5,277	69	2	1,180	1,116	34	77

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
S:t Michels län.								
Abortus infectiosus	—	174	—	—	—	—	—	—
Anthrax	—	2	—	—	—	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	987	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	13	—	—
» catarrhalis maligna boum	—	18	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	13	—	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	3	—	—	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	252	—	—	—	—	—	—
Rabies	—	—	—	—	—	2	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	51	—	—	—
Sarcophysema haemorrhagicum bovis	—	18	—	—	—	—	—	—
Scabies	8	—	—	—	—	2	—	—
Septicaemia haemorrhagica suis	—	—	—	—	7	—	—	—
Tetanus	3	—	—	—	—	—	—	—
Variolae	—	25	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	11	—	—	—	—	—	—	—
Pericarditis	1	1	—	—	—	—	—	—
Alii organorum circulationis morbi	1	—	—	—	—	—	—	—
Bronchitis	38	32	—	—	—	1	1	—
Emphysema pulmonum	8	—	—	—	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	2	—	—	—	—	—	—	—
Gangræna pulmonum	2	—	—	—	—	—	—	—
Laryngitis	52	—	—	—	1	4	—	—
Pneumonia vel pleuritis	9	—	—	—	2	—	—	—
Corpora aliena oesophagi	2	15	—	—	1	2	—	—
Distomatosis	11	5	—	—	—	—	—	—
Dyspepsia	91	96	1	—	22	6	—	—
Enteralgia	71	3	1	—	—	—	—	—
Enteritis	25	18	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis	83	14	—	—	5	1	—	—
Helminthiasis apparatus digestionis	50	—	—	—	—	—	—	—
Hernia	11	6	—	—	2	1	—	—
Icterus	—	8	—	—	—	—	—	—
Obstipatio	26	34	—	—	16	5	—	—
Peritonitis	—	1	—	—	—	—	—	—
Pharyngitis	58	10	—	—	—	3	—	—
Prolapsus recti	—	—	—	—	3	—	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Tympanitis	2	28	—	—	—	—	—	—
Vitia dentium	74	3	—	—	2	—	—	—
Abortus sporadicus	3	3	—	—	—	—	—	—
Balanitis	6	9	—	—	—	—	—	—
Cystitis	1	4	—	—	—	—	—	—
Dystochia	4	37	—	—	1	—	—	1
Funiculitis	4	—	—	—	—	—	—	—
Mastitis	9	90	1	—	5	—	—	—
Metritis	—	7	—	—	—	—	—	—
Necrosis penis	—	1	—	—	—	—	—	—
Nephritis	3	2	—	—	—	—	—	—
Phimosis vel paraphimosis	8	7	—	—	—	—	—	—
Prolapsus uteri	4	7	—	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum	1	43	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	4	8	—	—	—	—	—	—
Torsio uteri	—	1	—	—	—	—	—	—
Eklampsia post partum	—	—	—	—	—	1	—	—
Hydrocephalus chronicus equi	1	—	—	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	1	1	2	—	1	1	—	—
Morbi nervorum	3	—	—	—	—	—	—	—
Cataracta	2	—	—	—	—	—	—	—
Conjunctivitis	43	11	—	—	—	1	—	—
Keratitis	18	7	—	—	—	—	—	—
Ulcera vel vulnera oculi	19	9	—	—	—	—	—	—
Othaematoma	—	—	—	—	—	1	—	—
Otitis externa	—	—	—	—	—	4	—	—
Vulnera auri	—	—	—	—	—	1	—	—
Arthritis	35	7	—	—	—	2	—	—
Arthritis chronica deformans tarsi	51	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	61	15	—	—	—	—	—	—
Distorsio	67	11	—	—	—	—	—	—
Fractura	12	2	—	—	—	—	—	—
Laminitis	12	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio patellae	4	—	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	216	15	—	—	—	—	—	—
Panaritium	—	14	—	—	—	—	—	—
Periostitis	51	5	—	—	—	—	—	—
Pododermatitis chronica verrucosa	1	—	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	4	6	—	—	—	1	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Ruptura musculorum	1	—	—	—	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	99	12	—	—	—	—	—	—
Ascites	1	—	—	—	—	1	—	—
Dermatitis	13	1	—	—	—	—	—	—
Dermatitis erythematosa et eczematosa	87	—	—	—	—	—	—	—
Eczema	37	36	—	—	15	7	—	—
Herpes tonsurans	—	154	—	—	2	—	—	—
Parasiti pellis	6	14	—	—	—	—	—	—
Urticaria	3	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus	81	12	—	—	—	—	—	—
Actinomycosis	1	12	—	—	—	—	—	—
Botryomycosis	1	—	—	—	—	—	—	—
Carcinoma	1	—	—	—	—	—	—	—
Eklampsia puerperalis	—	43	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	33	16	—	—	—	—	—	—
Fistula summi colli	7	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae	7	—	—	—	—	—	—	—
Haematoma	1	2	—	—	—	1	—	—
Intoxicatio	—	10	—	—	7	2	—	—
Lumbago	13	5	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	2	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	25	4	—	—	—	—	—	—
Pyaemia vel septicaemia	4	9	—	—	—	—	—	—
Rachitis vel osteomalachia	4	64	—	—	34	1	—	—
Struma	2	—	—	—	—	2	—	—
Talpa	2	—	—	—	—	—	—	—
Tumores maligni	2	—	—	—	—	—	—	—
Tumores benigni	7	1	—	—	—	2	—	—
Vulnera	154	21	—	—	1	7	—	—
Summa	2,868	1,517	5	—	178	75	1	1
Kuopio län.								
Abortus infectiosus	—	159	—	—	—	—	—	—
Anthrax	3	21	—	—	10	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	523	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis maligna boum	—	10	—	—	—	—	—	—
» catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	50	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	29	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	12	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis epizootica equorum	2	—	—	—	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	451	—	—	—	—	—	—
Rabies	—	—	—	—	4	4	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	48	—	—	—
Sarcophysema haemorrhagicum bovis	—	2	—	—	—	—	—	—
Scabies	6	43	—	—	—	1	—	—
Tetanus	5	—	—	—	—	—	—	—
Varicellae	—	78	—	—	—	—	—	—
Aneurisma	4	1	—	—	—	3	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	28	2	—	—	—	—	—	—
Pericarditis	1	6	—	—	—	—	—	—
Bronchitis	137	2	—	—	2	7	—	—
Emphysema pulmonum	9	—	—	—	—	1	—	—
Empyema cavitatum capitis	4	—	—	—	—	2	—	—
Gangrena pulmonum	—	2	—	—	—	1	—	—
Laryngitis	210	2	2	—	3	5	—	—
Pneumonia vel pleuritis	19	4	—	—	3	8	—	—
Corpora aliena oesophagi	—	31	1	—	6	4	1	—
Distomatosis	2	24	20	—	2	—	—	—
Dyspepsia	358	292	—	—	14	16	—	—
Enteralgia	130	4	—	—	—	—	—	—
Enteritis	37	16	—	—	5	2	—	—
Gastroenteritis	—	—	—	—	2	2	—	—
Helminthiasis apparatus digestionis	—	—	—	—	—	16	—	—
Hernia	—	4	—	—	18	—	—	—
Icterus	—	6	—	—	—	2	—	—
Obstipatio	—	51	—	—	32	11	—	—
Peritonitis	—	4	—	—	1	2	—	—
Pharyngitis	—	2	—	—	3	4	—	—
Prolapsus recti	—	1	—	—	22	3	—	—
Tympanitis	—	57	—	—	—	—	—	—
Vitia dentium	—	1	—	—	—	1	—	—
Alii organorum digestionis morbi	3	1	—	—	—	1	—	—
Abortus sporadicus	11	23	—	—	—	2	—	—
Balanitis	13	4	—	—	—	8	—	—
Cystitis	1	—	—	—	—	3	—	—
Dystochia	11	45	—	—	2	6	—	—
Funiculitis	4	—	—	—	1	—	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Mastitis	7	159	—	—	1	—	—	—
Metritis	2	77	—	—	—	—	—	—
Nephritis	1	—	—	—	1	—	—	—
Orchitis	3	—	—	—	5	—	—	—
Phimosis vel paraphimosis	7	5	—	—	—	—	—	—
Prolapsus uteri	2	11	—	—	2	—	—	—
Retentio secundinarum	—	55	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	26	22	—	—	—	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	5	16	—	—	—	—	—	—
Epilepsia	1	—	—	—	2	3	—	—
Hydrocephalus chronicus equi	1	—	—	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	3	2	—	—	—	1	—	—
Morbi medullae spinalis	—	2	—	—	—	3	—	—
Morbi nervorum	8	2	—	—	—	6	—	—
Alii systematis nervosi morbi	1	—	—	—	—	—	—	—
Cataracta	6	2	—	—	—	5	—	—
Conjunctivitis	16	4	—	—	—	8	—	—
Keratitis	24	5	1	—	—	4	—	—
Ulcera vel vulnera oculi	10	5	—	—	—	8	—	—
Alii morbi oculorum	—	—	—	—	—	2	—	—
Othaematoma	—	—	—	—	—	7	—	—
Otitis externa	—	—	—	—	—	31	—	—
Vulnera auri	4	1	—	—	1	12	—	—
Arthritis	102	3	—	—	—	1	—	—
Arthritis chronica deformans tarsi	130	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	75	11	—	—	—	—	—	—
Distorsio	107	10	—	—	—	2	—	—
Fractura	12	7	—	—	1	4	—	—
Laminitis	28	—	—	—	—	—	—	—
Lumbago	6	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio patellae	6	—	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	282	22	—	—	—	1	—	—
Panaritium	—	20	—	—	—	1	—	—
Periostitis	104	1	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	23	—	—	—	—	—	15	4
Ruptura musculorum	7	2	—	—	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	153	3	—	—	—	—	—	—
Alopecia	2	—	—	—	—	—	—	—
Dermatitis	27	2	—	—	—	3	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Dermatitis erythematosa et eczematosa	175	—	—	—	—	—	—	—
Eczema	63	45	—	—	47	2	—	—
Herpes tonsurans	2	374	—	—	—	—	—	—
Parasiti pellis	12	164	—	—	16	1	—	2
Urticaria	26	—	—	—	25	—	—	—
Abscessus	83	11	—	—	—	9	—	—
Actinomycosis	—	20	—	—	—	—	—	—
Botryomycosis	6	—	—	—	—	—	—	—
Carcinoma	—	—	—	—	—	2	—	—
Eklampsia puerperalis	—	125	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	54	35	2	—	—	1	—	—
Fistula summi colli	12	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae	14	1	—	—	—	2	—	—
Haematoma	12	7	—	—	—	—	—	—
Intoxicatio	3	11	—	—	8	10	—	—
Lumbago	18	—	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	5	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	71	8	—	—	—	—	—	—
Pyaemia vel septicaemia	5	2	—	—	1	1	—	—
Rachitis vel osteomalachia	7	127	—	—	6	1	—	—
Ructatio	1	—	—	—	—	—	—	—
Struma	—	1	—	—	—	6	—	—
Talpa	9	—	—	—	—	—	—	—
Tumores maligni	4	—	—	—	—	6	—	—
Tumores benigni	50	17	—	—	—	17	—	—
Vulnera	191	22	—	—	—	20	—	—
Febris e causa ignota	3	—	—	—	—	—	—	—
Summa	3,538	2,809	26	—	294	345	16	6
Vasa län.								
Abortus infectiosus	—	397	—	—	—	—	—	—
Anthrax	1	12	—	—	—	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	475	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	101	—	—
» catarrhalis maligna boum	—	21	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	10	—	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	405	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Piroplasmosis	—	49	—	—	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	82	—	—	—
Sarcophysema haemorrhagicum bovis	—	2	—	—	—	—	—	—
Scabies	28	5	24	—	—	4	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	2	—	—	—	—	—	—	—
Tetanus	9	—	1	—	—	—	—	—
Varicellae	—	60	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	65	5	—	—	—	1	—	—
Myocarditis	1	—	—	—	—	—	—	—
Pericarditis	1	27	—	—	—	—	—	—
Thrombosis	2	—	—	—	—	—	—	—
Alii organorum circulationis morbi	12	11	1	—	—	—	—	—
Bronchitis	165	17	—	—	1	18	—	—
Emphysema pulmonum	37	—	—	—	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	9	—	—	—	—	—	—	—
Gangrena pulmonum	2	2	—	—	—	—	—	—
Laryngitis	185	16	—	—	—	13	—	—
Pneumonia vel pleuritis	25	15	—	—	—	1	—	—
Rhinitis	8	—	—	—	—	2	—	—
Corpora aliena oesophagi	4	23	—	—	7	3	—	—
Distomatosis	—	16	20	—	—	—	—	—
Dyspepsia	323	346	—	—	26	21	1	—
Enteralgia	302	11	—	—	—	—	—	—
Enteritis	203	45	—	—	19	7	—	—
Gastroenteritis	200	26	—	—	20	9	—	—
Helminthiasis apparatus digestionis	59	—	—	—	—	29	—	—
Hernia	33	13	—	—	8	3	—	—
Icterus	5	6	6	—	—	—	—	—
Obstipatio	59	129	—	—	34	15	—	—
Peritonitis	2	—	—	—	—	—	—	—
Pharyngitis	113	11	—	—	2	2	—	—
Prolapsus recti	3	9	—	—	6	1	—	—
Tympanitis	—	95	—	—	—	—	—	—
Vitia dentium	349	14	—	—	—	8	—	—
Alii organorum digestionis morbi	2	—	—	—	—	—	—	—
Abortus sporadicus	21	33	24	—	—	—	—	—
Balanitis	4	8	—	—	—	14	—	—
Cystitis	17	2	—	—	—	1	—	—
Dystochia	8	115	—	—	6	1	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Funiculitis	8	—	—	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	13	—	—	—	2	—	—	—
Mastitis	19	342	—	—	8	3	—	—
Metritis	9	71	—	—	1	—	—	—
Nephritis	12	6	—	—	—	—	—	—
Orchitis	3	—	—	—	—	—	—	—
Phimosis vel paraphimosis	25	13	—	—	—	2	—	—
Prolapsus uteri	—	29	—	—	—	—	—	—
» vaginae	—	2	—	—	—	—	—	—
» penis	—	—	—	—	—	1	—	—
Retentio secundinarum	6	129	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	40	167	—	—	—	—	—	—
Torsio uteri	—	5	—	—	—	—	—	—
Uraemia	—	—	—	—	—	—	—	17
Alii organorum urogenitalium morbi	6	1	—	—	1	—	—	—
Epilepsia	5	—	—	—	1	2	—	2
Hydrocephalus chronicus equi	6	—	—	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	20	18	—	—	6	1	—	—
Morbi medullae spinalis	6	2	—	—	—	—	—	—
Morbi nervorum	21	7	—	—	1	10	—	—
Cataracta	11	2	—	—	—	6	—	—
Conjunctivitis	77	13	—	—	—	27	—	—
Keratitis	32	9	—	—	—	7	—	—
Ulcera vel vulnera oculi	30	4	—	—	—	6	—	—
Alii morbi oculorum	1	—	—	—	—	—	—	—
Othaematoma	1	—	—	—	—	3	—	—
Otitis externa	—	1	—	—	—	32	—	—
Vulnera auri	2	1	—	—	—	10	—	—
Arthritis	277	26	—	—	1	8	—	—
Arthritis chronica deformans tarsi	190	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	129	11	—	—	—	1	—	—
Distorsio	180	11	—	—	—	8	—	—
Exostosis	2	—	—	—	—	—	—	—
Fractura	20	13	2	—	—	9	—	—
Laminitis	65	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio patellae	9	9	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	283	38	—	—	—	6	—	—
Panaritium	—	5	—	—	—	—	—	—
Periostitis	49	2	—	—	—	6	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Pododermatitis chronica verrucosa	4	—	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	47	3	—	—	5	14	—	—
Ruptura musculorum	10	7	—	—	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	264	13	—	—	—	1	—	—
Alii organorum locomotionis morbi	9	2	—	—	1	—	—	—
Acariasis	—	—	—	—	—	3	—	—
Dermatitis	97	34	13	—	20	10	—	—
Dermatitis erythematosa et eczematosa	231	—	—	—	—	—	—	—
Eczema	104	55	—	—	7	33	—	—
Herpes tonsurans	2	38	—	—	—	—	—	—
Parasiti pellis	26	115	—	—	13	11	—	1
Urticaria	24	9	—	—	9	—	—	—
Abscessus	125	7	—	—	—	11	—	—
Actinomycosis	—	43	—	—	—	—	—	—
Botryomycosis	37	—	—	—	—	—	—	—
Carcinoma	1	—	—	—	—	—	—	—
Eklampsia puerperalis	—	138	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	63	56	—	—	—	1	—	—
Fistula summi colli	11	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae	30	2	—	—	—	6	—	—
Haematoma	23	11	—	—	—	5	—	—
Intoxicatio	5	18	—	—	4	4	—	30
Lumbago	71	—	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	15	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	89	23	—	—	—	2	—	—
Pyaemia vel septicaemia	11	11	—	—	—	1	—	—
Rachitis vel osteomalachia	22	63	—	—	76	4	—	—
Struma	4	1	—	—	—	12	—	—
Talpa	14	—	—	—	—	—	—	—
Tumori maligni	8	—	—	—	—	—	—	—
Tumori benigni	55	17	—	—	1	8	—	—
Vulnera	295	43	—	—	5	34	—	—
Summa	5,988	3,602	91	—	373	562	1	50
Uleåborgs län.								
Abortus infectiosus	—	182	—	—	—	—	—	—
Anthrax	—	2	—	—	—	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	101	—	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	68	—	—
» catarrhalis maligna boum	—	14	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	5	—	—	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	10	—	—	—
Scabies	4	—	—	—	1	1	—	—
Tetanus	6	—	—	—	—	—	—	—
Varicellae	—	19	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	90	3	—	—	—	—	—	—
Pericarditis	1	11	—	—	—	—	—	—
Bronchitis	42	6	—	—	1	5	—	—
Emphysema pulmonum	24	—	—	—	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	1	1	—	—	—	—	—	—
Laryngitis	203	9	—	—	—	3	—	—
Pneumonia vel pleuritis	12	8	—	—	4	4	—	—
Corpora aliena oesophagi	1	11	—	—	—	1	—	—
Distomatosis	—	—	25	—	—	—	—	—
Dyspepsia	220	200	—	—	6	12	—	—
Enteralgia	233	9	—	—	—	—	—	—
Enteritis	64	46	—	—	—	3	—	—
Gastroenteritis	92	70	—	—	7	13	1	—
Helminthiasis apparatus digestionis	22	—	—	—	—	14	—	—
Hernia	8	5	—	—	1	1	—	—
Icterus	1	—	—	—	—	—	—	—
Obstipatio	21	88	1	—	28	14	—	—
Peritonitis	3	1	—	—	—	—	—	—
Pharyngitis	17	—	—	—	1	—	—	—
Prolapsus recti	1	—	—	—	5	—	—	—
Tympanitis	—	56	1	—	—	—	—	—
Vitia dentium	500	4	—	—	—	—	—	—
Abortus sporadicus	2	13	—	—	—	—	—	—
Balanitis	19	1	—	—	—	5	—	—
Cystitis	11	8	—	—	—	1	—	—
Dystochia	6	65	—	—	3	—	—	—
Funiculitis	7	1	—	—	—	—	—	—
Haemoglobinuria	5	—	—	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	4	—	—	—	—	—	—	—
Mastitis	6	209	1	—	2	—	—	—
Metritis	5	44	—	—	—	—	—	—
Nephritis	3	—	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Orchitis	8	1	—	—	—	—	—	—
Phimosis vel paraphimosis	12	5	—	—	—	—	—	—
Prolapsus uteri	—	7	—	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum	1	79	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	12	44	—	—	1	—	—	—
Epilepsia	2	1	—	—	4	5	—	—
Hydrocephalus chronicus equi	3	—	—	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	4	3	1	—	2	—	—	—
Morbi medullae spinalis	2	5	—	—	3	1	—	—
Morbi nervorum	19	5	—	—	1	4	—	—
Conjunctivitis	33	4	—	—	—	10	—	—
Keratitis	24	5	—	—	—	1	—	—
Ulcera vel vulnera oculi	13	—	—	—	—	—	—	—
Othaematoma	—	—	—	—	—	3	—	—
Otitis externa	1	—	—	—	—	18	—	—
Vulnera auri	3	—	—	—	1	8	—	—
Arthritis	176	22	—	—	—	4	—	—
Arthritis chronica deformans tarsi	198	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	97	16	—	—	—	—	—	—
Distorsio	177	15	—	—	1	2	—	—
Fractura	10	7	—	—	—	2	—	—
Laminitis	30	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio patellae	7	—	—	—	—	1	—	—
Morbi ungularum	209	26	—	—	—	6	—	—
Panaritium	—	4	—	—	—	—	—	—
Periostitis	61	7	—	—	—	—	—	—
Pododermatitis chronica verrucosa	1	—	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	56	7	—	—	—	6	—	—
Ruptura musculorum	5	—	—	—	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	221	6	—	—	—	—	—	—
Dermatitis	53	9	—	—	—	3	1	—
Dermatitis erythematosa et eczematosa	208	—	—	—	—	—	—	—
Eczema	84	11	—	—	2	35	—	—
Herpes tonsurans	2	11	—	—	—	—	—	—
Parasiti pellis	18	41	—	—	10	3	—	—
Urticaria	12	1	—	—	24	3	—	—
Abscessus	79	9	—	—	—	5	—	—
Actinomycosis	—	9	—	—	1	—	—	—
Botryomycosis	4	—	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Antal insjuknade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Carcinoma	—	—	—	—	—	1	—	—
Eklampsia puerperalis	—	167	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	41	32	—	—	—	3	—	—
Fistula summi colli	18	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae	29	3	—	—	—	3	—	—
Haematoma	16	3	—	—	—	—	—	—
Intoxicatio	1	11	—	—	5	6	2	—
Lumbago	75	2	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	2	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	55	4	—	—	—	3	—	—
Pyaemia vel septicaemia	1	1	—	—	—	—	—	—
Rachitis vel osteomalachia	12	90	—	—	6	1	—	—
Struma	2	6	—	—	—	1	—	—
Talpa	9	—	—	—	—	—	—	—
Tumores maligni	5	1	—	—	—	—	—	—
Tumores benigni	19	7	—	—	—	2	—	—
Vulnera	268	32	3	—	2	28	—	—
Summa	4,133	1,810	32	—	132	313	4	—

Tabell öfver år 1911 iakttagna fall af infektionssjukdomar bland husdjuren.

Veterinärdistrikt.	Abortus infectiosus.	Anthrax.	Cholera gallinarum.	Coryza contagiosa equorum.	Febris catarrhalis epizootica canis.	Febris catarrhalis maligna boum.	Gastroenteritis infectiosa vituli.	Influenza erysipelatosa.	Kolpitis catarrhalis contagiosa.	Lymphangitis epizootica equorum.	Malleus.	Pestis avium.	Pestis suina.	Piroplasmosis.	Pneumopleuresia contagiosa equorum.	Rabies.	Rhusiopathia suis.	Sarcophysema hæmorrhagicum bovis.	Scabies.	Septicæmia hæmorrhagica suis.	Stomatitis pustulosa.	Tetanus.	Variolæ et varicellæ.
Ekenäs	31	13	—	10	9	—	5	—	—	—	—	—	—	23	—	—	8	—	—	—	—	—	—
Helsingfors	66	9	—	80	151	1	7	—	—	—	—	35	198	59	1,201	—	23	—	11	—	6	12	57
Borgå	88	10	—	98	13	5	42	5	—	—	—	—	—	27	—	—	16	—	—	—	—	—	22
Lovisa	30	2	—	221	6	1	15	—	1	—	—	—	2	30	—	—	35	—	—	4	—	1	—
Vichtis	56	2	—	41	—	—	27	2	11	—	—	—	—	15	—	—	21	—	5	—	—	2	11
Åbo	21	5	20	51	21	—	4	—	—	—	—	—	—	6	—	—	7	—	23	—	—	1	2
Björneborg	227	11	—	242	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	2	51
Letala	—	—	—	86	6	—	24	—	—	—	—	—	—	36	—	—	8	3	—	—	—	2	18
Salo	73	18	—	68	6	2	24	—	47	—	—	—	—	13	—	—	2	2	—	—	6	4	15
Ikalis	—	—	—	116	6	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—	—	85	—	3	—	—	—	—
Hvittis	212	12	—	380	1	5	—	—	503	—	—	—	—	—	—	—	95	1	—	—	—	4	1
Godby	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Loimijoki	31	10	—	106	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—
Tavastehus	106	8	—	74	19	—	11	—	280	—	—	—	—	18	3	—	36	—	42	—	7	—	58
Tammerfors	55	7	—	137	16	—	34	—	141	—	—	—	—	53	30	—	19	—	4	3	—	1	—
Lahtis	—	4	—	119	19	1	—	—	1	—	—	—	—	28	—	—	14	—	2	—	—	—	—
Jämsä	—	1	—	16	5	—	67	—	—	—	—	—	—	41	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Tammela	260	2	—	98	28	7	93	5	40	—	—	—	—	41	—	—	40	—	428	—	5	7	35
Filppula	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	4	—	—	—	—
Wiborg	4	8	—	261	105	2	7	9	—	—	3	60	45	74	—	12	318	—	76	—	—	2	33
Fredrikshamn	3	—	—	134	54	4	8	—	1	6	—	—	—	35	1	—	58	—	31	—	—	2	10
Nykyrka	17	16	—	34	7	1	2	—	38	—	—	—	—	22	—	9	2	1	65	—	—	1	5
Kexholm	—	1	—	50	—	—	—	—	4	—	—	—	—	20	—	—	10	—	2	—	—	2	1
Kronoborg	—	4	—	153	9	—	55	—	—	—	—	—	—	47	—	—	76	—	1	—	3	4	2
Sordavala	—	3	—	33	2	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	—	16	8	10	—	—	—	9
Willmanstrand	—	1	—	89	24	2	—	—	—	—	—	—	—	28	—	—	23	—	—	—	—	—	4
Pitkäranta	—	1	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	97	—	22	10	18	—	—	—	—	3
Suojärvi	—	—	—	96	8	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	200	—	—	—	3
St. Michel	35	—	—	170	1	17	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	27	—	—	—	—	—	—
Gustaf Adolfs	16	1	—	84	6	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	1	2	—	7	—	1	—
Nyslott	—	—	—	635	6	1	8	—	3	—	—	—	—	73	—	—	11	16	10	—	—	2	25
Pieksämäki	123	1	—	98	—	—	5	—	—	—	—	—	—	143	—	2	12	—	—	—	—	—	—
Kuopio	88	12	—	81	32	4	11	—	—	—	—	—	—	55	—	—	13	—	—	—	—	—	—
Joensuu	—	10	—	80	8	—	—	—	—	—	—	—	—	88	—	8	6	2	3	—	—	1	23
Idensalmi	64	5	—	16	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	7	—	—	—	—	—	—

Veterinärdistrikt.	Abortus infectiosus.	Anthrax.	Cholera gallinarum.	Coryza contagiosa equorum.	Febris catarrhalis epizootica canis.	Febris catarrhalis maligna boum.	Gastroenteritis infectiosa vituli.	Influenza erysipelatosa.	Kolpitis catarrhalis contagiosa.	Lymphangitis epizootica equorum.	Malleus.	Pestis avium.	Pestis suina.	Piroplasmosis.	Pneumopleuresia contagiosa equorum.	Rabies.	Rhusiopathia suis.	Sarcophysema hæmorrhagicum bovis.	Scabies.	Septicæmia hæmorrhagica suis.	Stomatitis pustulosa.	Tetanus.	Variolæ et varicellæ.
Nurmes	—	—	—	72	—	6	—	—	—	—	—	—	—	36	—	—	—	—	47	—	—	—	18
Suonenjoki	6	2	—	131	—	—	—	—	12	1	—	—	—	100	—	—	10	—	—	—	—	—	2
Tohmajärvi	1	5	—	143	8	—	18	—	—	1	—	—	—	169	—	—	12	—	—	—	—	4	35
Nikolaistad	—	5	—	44	24	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	17	—	—	—	—	1	—
Kristinestad.....	—	—	—	156	17	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	25	—	2	3	—
Seinäjoki	—	—	—	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—
Gamlakarleby	221	8	—	161	38	10	3	—	330	—	—	—	—	14	—	—	20	2	30	—	—	2	13
Jyväskylä.....	—	—	—	3	14	2	6	—	—	—	—	—	—	22	—	—	16	—	5	—	—	3	24
Saarijärvi	—	—	—	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	23
Alavo.....	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vetil	200	—	—	58	3	5	1	—	75	—	—	—	—	—	—	—	7	—	1	—	—	—	—
Haapavesi.....	—	—	—	6	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ylivieska	125	—	—	58	9	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	5	—	—	2	2
Uleåborg	42	2	—	9	47	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	3	—
Kajana	—	—	—	11	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Kemi	15	—	—	8	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Rovaniemi	—	—	—	6	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pudasjärvi	—	—	—	1	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kittilä	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Summa	2,216	202	20	4,884	761	95	458	22	1,487	8	3	95	245	1,537	1,235	53	1,158	55	1,034	14	29	73	622

Tabell öfver af distrikts- och kommunalveterinärerne år 1911 verkställda operationer.

Operation.	Antal opererade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Nylands län.								
Tandoperationer	222	2	—	—	—	5	—	—
Trepanationer	2	1	—	—	—	1	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	8	—	—
Luftsäckssnitt	2	—	—	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	1	1	—	—	—	—	—	—
Matstrupssnitt	—	—	—	—	—	3	1	—
Nackfisteloperation	18	—	—	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	18	—	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	2	—	—	—	—	—	—	—
Vomstick	—	15	—	—	—	—	—	—
Laparatomi	—	1	—	—	—	—	—	—
Bråckoperationer	33	2	—	6	35	—	—	—
Kastration af handjur	119	—	—	33	93	13	—	—
Kastration af klapphingstar	8	—	—	—	—	—	—	—
Kastration af hondjur	—	15	1	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	3	37	—	—	—	—	—	—
Bogsvulstoperation	27	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	24	3	—	—	1	—	—	—
Tenotomier	2	—	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	9	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	7	—	—	—	—	129	—	—
Hof- och klöfoperationer	246	31	—	—	—	7	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	52	—	—	—	—	—	—	—
Åderlåtning	6	69	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	187	93	—	—	—	16	—	—
Suturering af sår	241	24	—	—	—	81	—	—
Operation af fistlar	36	11	—	—	—	9	—	—
Exstirpation af svulster	41	26	—	—	—	19	—	—
Embryotomier	1	14	—	—	—	—	—	—
Ögonoperationer	2	4	—	—	—	1	—	—
Operationer å spenarna	—	11	—	—	—	—	—	—
Summa	1,309	360	1	39	129	292	1	—
Åbo och Björneborgs län.								
Tandoperationer	285	6	—	—	—	9	—	—
Trepanationer	2	—	—	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	1	—	—	—	—	5	—	—

Operation.	Antal opererade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Luftsäckssnitt	1	—	—	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	7	—	—	—	—	—	—	—
Matstrupssnitt	—	1	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	26	—	—	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	43	—	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	2	—	—	—	—	—	—	—
Vomstick	—	50	6	—	—	—	—	—
Bråckoperationer	9	1	—	—	88	1	—	—
Kastration af handjur	281	14	54	1	389	14	9	—
Kastration af klapphingstar	12	—	—	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	14	80	—	—	—	—	—	—
Bogsvulstoperation	49	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	15	2	—	—	—	—	—	—
Tenotomier	2	—	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	14	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	—	2	—	—	—	12	—	—
Hof- och klöfoperationer	225	90	—	—	—	4	—	2
Bränningar för spatt, å senor m. m.	104	—	—	—	—	—	—	—
Åderlåtning	7	4	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	400	85	1	—	—	11	—	—
Suturering af sår	258	21	—	—	—	19	—	—
Operation af fistlar	56	1	—	—	1	—	—	—
Exstirpation af svulster	95	57	—	—	5	1	—	—
Embryotomier	5	53	—	—	1	1	—	—
Summa	1,913	467	61	1	484	77	9	2
Tavastehus län.								
Tandoperationer	82	—	—	—	2	—	—	—
Trepanationer	2	1	—	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	3	—	—
Luftsäckssnitt	12	—	—	—	—	—	—	—
Luftrörsnitt	2	—	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	18	—	—	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	21	—	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	4	—	—	—	—	—	—	—
Vomstick	5	32	—	—	—	—	—	—
Bråckoperationer	21	—	—	—	59	5	—	—
Kastration af handjur	200	12	95	—	354	29	2	—
Kastration af klapphingstar	3	—	—	—	—	—	—	—
Kastration af hondjur	3	—	—	—	1	—	—	—

Operation.	Antal opererade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Katter.	Fjäderfä.
Jufveroperationer	4	35	—	—	—	1	—	—
Bogsvulstoperation	15	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	45	—	—	—	—	—	—	—
Tenotomier	4	—	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	6	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	9	5	—	—	—	35	—	—
Hof- och klöfoperationer	135	20	—	—	—	—	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	126	1	—	—	—	—	—	—
Åderlåtning	6	58	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	324	51	—	—	1	26	—	—
Suturering af sår	225	6	—	—	—	37	—	—
Operation af fistlar	23	—	—	—	—	—	—	—
Exstirpation af svulster	63	28	—	—	—	17	—	—
Embryotomier	2	37	—	—	4	—	—	—
Summa	1,360	286	95	—	421	153	2	—
Wiborgs län.								
Tandoperationer	390	5	—	—	—	3	—	—
Trepanationer	4	—	—	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	9	—	—
Luftsäckssnitt	5	—	—	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	7	—	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	33	—	—	—	—	—	—	—
Punktion af bröstkorgen	4	2	—	—	—	1	—	—
Mankfistelöperation	48	—	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	17	—	—	—	—	—	—	—
Vomstick	12	69	—	—	—	—	—	—
Bråckoperationer	24	—	—	—	37	—	—	—
Kastration af handjur	456	5	34	1	352	9	2	2
Kastration af klapphingstar	46	—	—	—	25	—	—	—
Jufveroperationer	6	43	—	—	—	2	—	—
Bogsvulstoperation	34	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	39	5	—	—	—	1	—	—
Tenotomier	3	—	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	2	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	1	—	—	—	—	30	—	—
Hof- och klöfoperationer	207	58	—	—	—	2	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	123	4	—	—	—	—	—	—
Åderlåtning	15	—	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	252	40	—	—	—	17	—	—

Operation.	Antal opererade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Suturering af sår	274	17	—	—	6	35	—	—
Operation af fistlar	95	5	1	—	—	5	—	—
Exstirpation af svulster	83	39	—	—	—	3	—	—
Embryotomier	2	42	1	—	—	1	—	—
Ändtarmsoperation	1	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2,183	334	36	1	420	118	2	2
S:t Michels län.								
Tandoperationer	33	2	—	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	2	—	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	3	—	—	—	—	—	—	—
Punktion af bröstkorgen	1	—	—	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	7	—	—	—	—	—	—	—
Vomstick	—	16	—	—	—	—	—	—
Bråckoperationer	3	—	—	—	5	—	—	—
Kastration af handjur	151	8	6	—	164	1	1	—
Jufveroperationer	3	5	—	—	—	—	—	—
Bogsvulstoperation	3	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	2	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	4	—	—	—	—	—	—	—
Hof- och klöfoperationer	30	1	—	—	—	—	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	13	—	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	72	8	—	—	—	—	—	—
Suturering af sår	45	6	—	—	—	2	—	—
Operation af fistlar	4	—	—	—	—	—	—	—
Exstirpation af svulster	20	2	—	—	—	2	—	—
Embryotomier	1	10	—	—	—	—	—	—
Summa	397	58	6	—	169	5	1	—
Kuopio län.								
Tandoperationer	108	—	—	—	—	3	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	3	—	—
Luftsäckssnitt	4	—	—	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	1	—	—	—	—	—	—	—
Matstrupssnitt	—	2	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	9	—	—	—	—	—	—	—
Punktion af bröstkorgen	2	1	—	—	—	3	—	—
Mankfisteloperation	11	—	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	1	—	—	—	—	1	—	—
Vomstick	—	43	—	—	—	—	—	—

Operation.	Antal opererade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Bråckoperationer	4	—	—	—	11	1	—	—
Kastration af handjur	169	3	34	—	209	3	6	—
Jufveroperationer	5	12	—	—	1	1	—	—
Bogsvulstoperation	16	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	11	—	—	—	—	—	—	—
Tenotomier	2	—	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	2	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	1	—	—	—	—	19	—	—
Hof- och klöfoperationer	76	18	—	—	—	—	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	44	—	—	—	—	—	—	—
Åderlåtning	5	4	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	89	19	—	—	—	13	—	—
Suturering af sår	84	2	—	—	—	8	—	—
Operation af fistlar	33	6	—	—	—	1	—	—
Exstirpation af svulster	73	24	—	—	—	2	—	—
Embryotomier	5	29	—	—	—	—	—	—
Summa	755	163	34	—	221	58	6	—
Vasa län.								
Tandoperationer	177	4	—	—	—	2	—	—
Trepanationer	2	—	—	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	3	—	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	10	—	—	—	—	—	—	—
Punktion af bröstkorgen	1	—	—	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	10	—	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	8	—	—	—	—	—	—	—
Vomstick	—	41	—	—	—	—	—	—
Laparatomi	1	—	—	—	—	—	—	—
Bråckoperationer	17	1	—	—	5	1	—	—
Punktion af bukhålan	—	2	—	—	—	—	—	—
Kastration af handjur	430	4	15	—	164	8	2	—
Kastration af klapphingstar	7	—	—	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	4	30	—	—	—	—	—	—
Bogsvulstoperation	16	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	23	—	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	1	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	1	—	—	—	—	19	—	—
Hof- och klöfoperationer	98	20	—	—	—	—	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	44	—	—	—	—	—	—	—
Åderlåtning	2	—	—	—	—	—	—	—

Operation.	Antal opererade djur.							
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Getter.	Svin.	Hundar.	Kattor.	Fjäderfä.
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor.	146	22	—	—	—	8	—	—
Suturering af sår	118	13	—	—	—	5	—	—
Operation af fistlar	30	—	—	—	—	1	—	—
Exstirpation af svulster	37	14	—	—	—	5	—	—
Embryotomier	—	22	—	—	—	—	—	—
Summa	1,186	173	15	—	169	49	2	—
Uleåborgs län.								
Tandoperationer	85	2	—	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	3	—	—
Luftrörssnitt	1	—	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	7	—	—	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	16	—	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	3	1	—	—	—	—	—	—
Vomstick	5	15	—	—	—	—	—	—
Bråckoperationer	2	—	—	—	—	—	—	—
Kastration af handjur	341	2	7	—	160	2	1	—
Kastration af klapphingstar	3	—	—	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	—	4	11	—	1	—	—	—
Bogsvulstoperation	12	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	12	—	—	—	—	—	—	—
Tenotomier	5	—	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	2	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	—	—	—	—	—	8	—	—
Hof- och klöfoperationer	107	9	—	—	—	—	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	43	—	—	—	—	—	—	—
Åderlåtning	17	—	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor.	114	9	—	—	—	4	—	—
Suturering af sår	67	5	—	—	—	11	—	—
Operation af fistlar	18	1	—	—	—	1	—	—
Exstirpation af svulster	34	16	—	—	—	2	—	—
Embryotomier	—	9	—	—	1	—	—	—
Summa	894	73	18	—	162	31	1	—
Summa summarum:	9,997	1,914	266	41	2,175	783	24	4

Tabell öfver af distrikts- och kommunalveterinärerne år 1911 verkställda besiktningar af djur.

	Hästar.	Nöt-kreatur.	Hundar.	Öfriga djur.
Nylands län.				
I och för Köp	202	4	10	—
» Export	40	9	—	—
» Import	—	1	—	—
» Försäkring	1,128	480	—	—
» Djurskydd	160	2	106	35
» Utställning	206	1	2	—
» Drägtighet	32	587	32	—
» Rabies	—	—	23	—
» Järnvägstransport	47	—	—	—
Summa	1,815	1,084	173	35
Åbo och Björneborgs län.				
I och för Köp	313	59	6	3
» Export	1	9	13	—
» Import	12	9	—	2
» Försäkring	509	41	—	—
» Djurskydd	129	4	—	—
» Utställning	571	18	—	—
» Intyg	6	2	—	—
» Drägtighet	11	34	—	—
» Hyrkusk- och formansyrket	83	—	—	—
Summa	1,635	176	19	5
Tavastehus län.				
I och för Köp	198	33	3	—
» Export	19	45	—	—
» Import	—	1	—	—
» Försäkring	188	12	—	—
» Djurskydd	35	—	—	—
» Utställning	2,054	569	—	—
» Hyrkuskyrket	83	—	—	—
Summa	2,577	660	3	—
Viborgs län.				
I och för Köp	367	117	18	6
» Export	64	212	5	—
» Import	—	13	—	—
» Försäkring	433	107	—	—

	Hästar.	Nöt-kreatur.	Hundar.	Öfriga djur.
I och för Djurskydd	606	—	—	—
» Utställning	905	21	11	—
» Intyg	24	5	2	1
» Drägtighet	19	75	—	—
Summa	2,418	550	36	7
St. Michels län.				
I och för Köp	52	3	—	—
» Export	2	—	—	—
» Försäkring	96	42	—	—
» Djurskydd	425	60	—	—
» Utställning och traftäfling	589	—	—	—
» Afgivandet af särskilda utlåtanden	11	—	1	—
Summa	1,175	105	1	—
Kuopio län.				
I och för Köp	426	75	7	—
» Försäkring	300	126	—	—
» Djurskydd	172	—	—	—
» Utställning	1,555	—	—	—
» Traftäfling	19	—	—	—
Summa	2,472	201	7	—
Vasa län.				
I och för Köp	161	7	1	5
» Export	81	1,174	2	—
» Försäkring	167	45	—	—
» Djurskydd	84	10	3	4
» Utställning	2,718	1	—	—
» Traftäfling	178	—	—	—
Summa	3,389	1,237	6	9
Uleåborgs län.				
I och för Köp	106	24	16	—
» Försäkring	437	83	—	—
» Djurskydd	94	3	7	—
» Utställning	612	—	—	—
» Ersättning	18	6	—	—
» Rättegång	2	—	—	—
Summa	1,269	116	23	—
Summa summarum	16,750	4,129	268	56

Tabell öfver af distrikts- och kommunalveterinärerna år 1911 verkställda tjänsteresor.

Veterinärdistrikt.	Tjänsteresor för																									Summa resor.
	Abortus infectiosus.	Actinomycosis.	Anthrax.	Coryza contagiosa equorum.	Febris catarrhalis epizootica canis.	Febris catarrhalis maligna bovum.	Gastroenteritis infectiosa vituli.	Herpes tonsurans.	Influenza erysipelatosa.	Intoxicatio.	Kolpitis catarrhalis contagiosa.	Lymphangitis epizootica equorum.	Malleus.	Morbus maculosus.	Pestis suina.	Piroplasmosis.	Rabies.	Rhusiopathia suis.	Sarcophysema hæmorrhagic. bovis.	Scabies.	Stomatitis pustulosa contagiosa.	Tetanus.	Tuberculosis.	Variolæ et Varicellæ.	Särskilda misstänkta sjukdomar.	Besiktningar.	Skyddsympningar.	
Ekenäs	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	—	—	—	—	47
Helsingfors	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	6	—	—	—	—	—	—	71	—	—	4	—	104
Borgå	—	—	11	—	—	—	—	1	—	—	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	82	—	9	1	66	180
Lovisa	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	67	—	2	14	—	87
Vichtis	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	—	—	—	—	32
Åbo	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	—	—	—	—	38
Björneborg	19	—	17	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	—	2	—	—	118
Letala	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	—	—	—	—	—	—	27	—	2	26	12	96
Salo	21	—	10	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	60	—	7	1	—	104
Ikalis	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68	—	—	—	—	73
Hvittis	59	—	9	11	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	7	1	—	—	—	63	—	6	—	3	164
Godby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	11
Loimijoki	3	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	37	—	—	—	—	47
Tavastehus	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	51
Tammerfors	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	—	—	12	4	60
Lahtis	5	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	—	—	2	1	77
Jämsä	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	—	6	—	2	70
Tammela	4	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	—	1	1	—	76
Filppula	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	2	—	—	53
Viborg	2	—	2	4	2	—	—	—	—	1	—	8	—	20	6	11	27	—	11	—	—	—	8	—	5	2	—	109
Fredrikshamn	4	5	8	9	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	10	9	6	—	—	—	—	—	13	—	10	4	—	80
Nykyrka	5	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	17	1	2	1	—	—	—	25	—	7	4	4	86
Kexholm	—	—	1	7	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	9	4	—	24
Kronoborg	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74	—	4	3	—	83
Sordavala	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	3	1	—	—	—	6	1	7	3	—	30
Villmanstrand	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	6	—	8	—	—	16
Pitkäranta	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	7	1	2	—	—	—	—	4	1	6	10	1	40
Suojärvi	—	—	—	28	1	—	5	—	—	2	—	—	—	—	4	—	—	—	27	5	—	—	1	1	32	18	—	124
S:t Michel	11	—	—	8	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	31	—	16	10	1	85
Gustaf Adolfs.	2	—	1	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	14	—	3	—	6	36
Nyslott	—	—	—	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	1	5	10	—	—	—	12	3	6	4	—	117
Pieksämäki	35	—	3	9	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	12	3	3	—	—	—	—	—	46	—	6	6	8	132

Veterinärdistrikt.	Tjänsteresor för																											Summa resor.
	Abortus infectiosus.		Actinomycosis.		Anthrax.		Coryza contagiosa equorum.		Febris catarrhalis epizootica canis.		Febris catarrhalis maligna bovum.		Gastroenteritis infectiosa vituli.		Herpes tonsurans.		Influenza erysipelatosa.		Intoxicatio.		Kolpitis catarrhalis contagiosa.		Lymphangitis epizootica equorum.		Malleus.		Morbus maculosus.		Pestis suina.		Piroplasmosis.		Rabies.		Rhusiopathia suis.		Sarcophysema hæmorrhagic. bovis.		Scabies.		Stomatitis pustulosa contagiosa.		Tetanus.		Tuberculosis.		Variolæ et Varicellæ.		Särskilda misstänkta sjukdomar.		Besiktningar.		Skyddsympningar.	
Kuopio	4	—	9	15	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	1	17	18	5	85
Joensuu	—	—	9	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	2	3	1	—	—	—	—	—	—	34	—	13	5	2	97
Idensalmi	16	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	9	4	1	43
Nurmes	—	—	—	18	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	8	—	—	—	—	—	19	—	11	19	—	86
Suonenjoki	2	—	3	10	—	—	—	3	—	—	1	1	—	—	2	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	5	—	4	41
Tohmajärvi	1	—	8	20	—	—	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	14	—	2	—	—	—	—	1	8	—	26	9	—	94
Nikolaistad	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	3	6	—	18
Kristinestad	—	—	—	5	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	40	—	5	2	—	62
Seinäjoki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	4	4	—	88
Gamlakarleby	6	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	38	—	6	19	—	90
Jyväskylä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	3	—	—	—	—	—	7	—	2	2	—	31
Saarijärvi	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	5	1	3	—	—	16
Alavo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	4
Vetil	23	1	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	48	—	1	1	—	80
Haapavesi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	2	2	—	20
Ylivieska	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	30	—	4	1	—	41
Uleåborg	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	—	1	3	1	41
Kajana	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	2	—	6
Kemi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Rovaniemi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Pudasjärvi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kittilä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	4
Summa	226	7	176	253	4	13	10	11	1	3	13	9	8	2	46	161	49	73	16	60	5	4	1,615	8	273	234	121	3,401

Tabell öfver år 1911 verkställda undersökningar med tuberkulin.

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Nylands län.											
Anjala	1	2	3	27	—	32	1	85	2	144	3
Artsjö	4	—	4	5	—	6	—	43	—	54	—
Askola	—	3	3	18	—	8	—	129	4	155	4
Borgnäs	—	2	2	18	—	26	—	164	3	208	3
Borgå	5	8	13	167	9	320	15	1,389	53	1,876	77
Degerby kap.	3	—	3	—	—	—	—	78	—	78	—
Ekenäs landsf.	1	—	1	4	—	2	—	30	—	36	—
Elimäki	21	8	29	162	6	199	13	1,069	35	1,430	54
Esbo	20	8	28	128	7	235	1	941	17	1,304	25
Helsinge	9	1	10	11	1	33	—	330	16	374	17
Helsingfors	1	—	1	—	—	—	—	8	—	8	—
Iittis	2	3	5	36	1	68	—	248	4	352	5
Ingå	4	1	5	7	—	78	—	400	2	485	2
Jaala	1	—	1	—	—	—	—	2	—	2	—
Karis	5	2	7	8	—	32	—	243	4	283	4
Kyrkslätt	15	13	28	84	—	82	—	819	34	985	34
Lappträsk	2	1	3	31	—	26	—	173	2	230	2
Liljendal	1	—	1	6	—	18	—	74	—	98	—
Lojo	1	11	12	102	1	71	1	809	55	982	57
Mäntsälä	2	8	10	33	6	69	10	461	52	563	68
Mörskom	2	2	4	15	—	16	—	112	6	143	6
Nummis	18	34	52	93	2	167	9	1,371	94	1,631	105
Nurmijärvi	4	15	19	80	5	126	9	1,137	38	1,343	52
Orimattila	20	3	23	51	—	59	—	406	3	516	3
Pernå	1	—	1	10	—	12	—	67	—	89	—
Pojo	6	6	12	18	—	89	1	683	18	790	19
Pusula	5	7	12	21	—	25	7	147	17	193	24
Sibbo	15	14	29	28	—	64	—	464	22	556	22
Sjundeå	6	5	11	18	—	123	3	550	15	691	18
Snappertuna	1	—	1	—	—	—	—	75	—	75	—
Tenala	7	1	8	22	—	69	—	211	1	302	1
Thusby	4	8	12	29	—	63	3	431	12	523	15
Vichtis	7	11	18	121	8	203	3	929	38	1,253	49
Summa	194	177	371	1,353	46	2,321	76	14,078	547	17,752	669

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Åbo och Björneborgs län.											
Angelniemi	—	1	1	10	3	6	1	47	34	63	38
S:t Bertils	2	9	11	59	4	45	5	482	153	586	162
Bjerno	2	10	12	60	9	82	13	489	120	631	142
Björneborgs landsf.	4	2	6	68	—	38	—	200	15	306	15
Eura	13	4	17	22	—	68	3	329	23	419	26
Euraåminne	6	2	8	100	—	154	—	744	2	998	2
Finnby	3	3	6	22	—	24	1	178	11	224	12
Finström	2	1	3	3	2	4	1	73	1	80	4
Gustafs	2	1	3	7	—	12	—	63	1	82	1
Halikko	4	5	9	53	—	114	3	529	37	696	40
Hammarland	1	1	2	—	—	3	1	11	—	14	1
Harjavalta	5	—	5	9	—	7	—	80	—	96	—
Hvittis	13	7	20	55	1	65	—	481	13	601	14
Ikalis	2	—	2	—	—	5	—	60	—	65	—
Jomala	14	3	17	25	1	12	—	141	2	178	3
Kankaanpää	2	—	2	1	—	2	—	27	—	30	—
S:t Karins	1	5	6	29	21	23	7	175	59	227	87
Karkku	1	1	2	3	—	4	—	25	1	32	1
Kauvatsa	3	1	4	8	—	6	1	41	—	55	1
Kiikala	2	1	3	5	—	11	4	82	42	98	46
Kiikka	2	2	4	30	1	33	—	169	3	232	4
Kimito	2	6	8	47	8	43	5	337	42	427	55
Kisko	3	2	5	54	1	10	—	98	2	162	3
Kjulo	4	—	4	55	—	15	—	249	—	319	—
Kumo	2	1	3	16	1	15	—	90	2	121	3
Lappi	3	—	3	2	—	2	—	41	—	45	—
Letala	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
Loimijoki	8	—	8	48	—	37	—	159	—	244	—
Luvia	1	—	1	1	—	1	—	11	—	13	—
S:t Marie	2	2	4	17	—	13	—	140	3	170	3
Masku	1	4	5	29	—	62	3	201	3	292	6
Mietois	—	2	2	28	—	55	1	285	6	368	7
Mouhijärvi	1	—	1	2	—	—	—	13	—	15	—
Muurla kap.	1	—	1	8	—	13	—	46	—	67	—
S:t Mårtens	1	—	1	32	—	15	—	101	—	148	—
Nagu	—	2	2	15	—	15	3	112	8	142	11
Nakkila	3	2	5	22	—	67	—	618	5	707	5
Nousis	—	1	1	4	—	3	—	23	9	30	9

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Pargas	4	2	6	41	3	33	10	180	65	254	78
Pemar	1	2	3	6	—	—	—	163	9	169	9
Piikkis	1	1	2	20	—	18	—	135	2	173	2
Punkalaitio	2	2	4	14	—	19	—	132	5	165	5
Påmark	2	—	2	4	—	4	—	27	—	35	—
Pöytis	3	—	3	21	—	19	—	75	—	115	—
Raumo landsf.	1	—	1	3	—	2	—	12	—	17	—
Reso	1	1	2	—	—	—	—	51	1	51	1
Rusko	—	1	1	5	—	4	—	20	6	29	6
Sagu	—	1	1	4	1	7	5	44	26	55	32
Suoniemi	1	—	1	5	—	—	—	69	—	74	—
Säkylä	17	—	17	55	—	16	—	149	—	220	—
Tavastkyrö	52	12	64	9	—	106	—	709	14	824	14
Tyrvis	5	2	7	24	—	24	—	176	2	224	2
Ulfsby	5	4	9	113	—	184	—	817	7	1,114	7
Uskela	1	4	5	21	—	9	—	165	27	195	27
Vampula	—	1	1	14	—	23	3	86	1	123	4
Vehmo	6	2	8	11	—	21	—	248	2	280	2
Villnäs	—	2	2	24	—	45	1	83	3	152	4
Virmo	1	—	1	4	—	10	—	46	—	60	—
Yläne	—	2	2	20	—	31	1	210	1	261	2
Åbo	1	—	1	—	—	—	—	3	—	3	—
Summa	221	120	341	1,367	56	1,659	72	10,551	768	13,577	896
Tavastehus län.											
Akkas	3	1	4	31	—	18	—	170	3	219	3
Birkkala	8	2	10	12	—	51	—	293	6	356	6
Hattula	5	2	7	50	—	78	—	422	15	550	15
Hauho	1	1	2	13	—	40	—	131	8	184	8
Hausjärvi	10	14	24	128	2	158	1	660	52	946	55
Hollola	2	1	3	63	—	105	—	289	3	457	3
Humppila	1	2	3	18	1	139	2	287	4	444	7
Janakkala	4	5	9	35	—	63	—	714	9	812	9
Jokkis	1	4	5	6	—	100	1	557	16	663	17
Jämsä	32	17	49	152	3	146	8	586	19	884	30
Kalvola	—	1	1	31	—	46	—	173	4	250	4
Kangasala	13	—	13	19	—	27	—	221	—	267	—
Koskis	—	3	3	16	—	24	—	164	5	204	5
Kuorevesi	16	—	16	49	—	44	—	130	—	223	—

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Kuru	15	1	16	38	—	26	—	165	1	229	1
Kärkölä	7	7	14	37	—	30	—	195	8	262	8
Lampis	1	1	2	11	—	30	—	103	4	144	4
Lembois	1	—	1	4	—	3	—	17	—	24	—
Loppis	1	—	1	13	—	15	—	96	—	124	—
Längelmäki	1	2	3	14	2	6	4	27	12	47	18
Messuby	4	2	6	34	—	83	3	336	16	453	19
Nastola	5	1	6	70	—	57	—	352	—	479	—
Orivesi	—	1	1	4	—	12	1	28	7	44	8
Padasjoki	2	—	2	—	—	5	—	29	—	34	—
Pälkäne	1	—	1	1	—	2	—	23	—	26	—
Rengo	1	—	1	1	—	1	—	13	—	15	—
Ruovesi	102	—	102	250	—	119	—	753	—	1,122	—
Sahalaks	5	4	9	45	—	35	—	269	6	349	6
Somero	14	8	22	92	3	162	20	731	93	985	116
Sääksmäki	15	10	25	44	—	53	4	404	20	501	24
Tammela	6	16	22	100	5	112	2	968	35	1,180	42
Tavastehus landsf.	1	1	2	—	—	—	—	28	1	28	1
Urdiala	10	7	17	56	—	95	2	469	42	620	44
Vånå	2	—	2	—	—	26	—	96	—	122	—
Ylöjärvi	9	4	13	43	—	14	1	172	28	229	29
Ypäjä	7	3	10	21	—	50	2	473	15	544	17
Summa	306	121	427	1,501	16	1,975	51	10,544	432	14,020	499
Viborgs län.											
Hiitola	32	—	32	13	—	17	—	235	—	265	—
Impilaks	1	—	1	1	—	1	—	5	—	7	—
Jaakimvaara	24	4	28	26	—	25	—	305	7	356	7
S:t Johannes	—	1	1	—	—	—	—	50	—	50	—
Jääskis	154	1	155	5	—	37	—	112	1	154	1
Kaukola	5	—	5	5	—	5	—	18	—	28	—
Kexholm	2	—	2	—	—	—	—	2	—	2	—
Kexholms landsf.	1	—	1	—	—	—	—	17	—	17	—
Kivinebb	6	1	7	14	—	13	—	38	1	65	1
Korpiselkä	1	—	1	—	—	5	—	12	—	17	—
Kronoborg	4	2	6	2	—	39	2	289	10	330	12
Kymmene	7	1	8	15	—	—	—	279	5	294	5
Lappvesi	2	—	2	13	—	6	—	110	—	129	—
Metsäpirtti	2	—	2	1	—	6	—	18	—	25	—

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Miehikkälä	5	—	5	11	—	6	—	56	—	73	—
Mohla	6	—	6	—	—	—	—	35	—	35	—
Parikkala	17	—	17	4	—	29	—	205	—	238	—
Pyhäjärvi	1	—	1	—	—	1	—	39	—	40	—
Pyttis	9	1	10	23	2	28	—	219	1	270	3
Rautus	7	6	13	4	—	9	5	48	14	61	19
Ruokolaks	1	1	2	15	—	4	—	81	1	100	1
Räisälä	3	1	4	33	—	43	—	213	6	289	6
Sakkola	18	1	19	8	—	12	—	107	3	127	3
Salmis	1	—	1	—	—	—	—	8	—	8	—
Savitaipale	1	—	1	3	—	2	—	13	—	18	—
Sippola	13	—	13	97	—	24	—	6	—	127	—
Sordavala s:n	3	2	5	23	1	17	—	123	4	163	5
Uuguniemi	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
Uusikirkko	1	3	4	5	1	6	3	70	31	81	35
Walkeala	4	—	4	5	—	6	—	82	—	93	—
Valkjärvi	1	—	1	—	—	—	—	3	—	3	—
Vederlaks	16	1	17	53	—	33	—	363	3	449	3
Vekkelaks	8	—	8	15	—	21	—	126	—	162	—
Wiborgs s:n	5	3	8	27	—	14	—	500	—	541	—
Willmanstrand	—	1	1	2	—	4	—	27	2	33	2
Summa	362	30	392	423	4	413	10	3,815	89	4,651	103
S:t Michels län.											
Anttola	1	—	1	—	—	4	—	12	—	16	—
Haukivuori	2	—	2	—	—	1	—	55	—	56	—
Heinola	1	—	1	4	—	13	—	191	—	208	—
Heinävesi	8	—	8	—	—	—	—	54	—	54	—
Jokkas	30	1	31	39	—	42	—	375	1	456	1
Jorois	9	3	12	13	—	22	—	185	5	220	5
Joutsa	2	—	2	—	—	—	—	4	—	4	—
Kerimäki	6	1	7	—	—	7	—	170	1	177	1
Leivonmäki	2	3	5	—	—	2	—	50	1	52	1
S:t Michel	—	3	3	4	—	39	2	82	8	125	10
Pieksämäki	12	1	13	16	—	19	—	212	1	247	1
Puumala	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
Rantasalmi	143	38	181	—	—	—	—	2,313	57	2,313	57
Sysmä	5	2	7	3	—	35	—	522	4	560	4
Sääminge	3	1	4	—	—	2	—	124	1	126	1
Summa	225	53	278	79	—	186	2	4,350	79	4,615	81

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Kuopio län.											
Bräkylä	4	1	5	6	—	14	—	52	1	72	1
Eno	5	—	5	13	—	6	—	67	—	86	—
Idensalmi s:n	—	1	1	3	—	5	—	11	1	19	1
Juga	10	1	11	22	—	28	1	224	1	274	2
Karttula	1	—	1	—	—	4	—	10	—	14	—
Keitele	6	15	21	33	8	31	9	251	56	315	73
Kides	1	—	1	—	—	5	—	49	—	54	—
Kiihtelysvaara	2	1	3	4	—	8	—	65	1	77	1
Kiuruvesi	1	—	1	1	—	3	—	8	—	12	—
Kontiolaks	10	—	10	11	—	16	—	117	—	144	—
Kuopio s:n	6	1	7	7	—	13	—	349	2	369	2
Kuusjärvi	4	—	4	9	—	21	—	74	—	104	—
Lapinlaks	9	1	10	5	—	23	4	137	14	165	18
Leppävirta	2	—	2	—	—	21	—	59	—	80	—
Libelits	9	—	9	18	—	23	—	136	—	177	—
Maaninga	15	1	16	17	—	15	1	361	5	393	6
Nilsiä	2	—	2	—	—	15	—	75	—	90	—
Nurmes	1	1	2	5	—	6	1	24	—	35	1
Pielavesi	1	—	1	3	—	—	—	19	—	22	—
Pielisjärvi	4	1	5	15	—	8	—	61	2	84	2
Polvijärvi	9	—	9	6	—	15	—	123	—	144	—
Rautalampi	10	1	11	13	—	21	—	328	5	362	5
Suonenjoki	1	2	3	—	—	12	1	64	14	76	15
Tohmajärvi	1	2	3	14	—	12	—	56	7	82	7
Valtimo	—	1	1	8	—	—	—	35	1	43	1
Vesanto	23	2	25	16	—	28	—	200	3	244	3
Summa	137	32	169	229	8	353	17	2,955	113	3,537	138
Vasa län.											
Bötom	2	—	2	—	—	—	—	10	—	10	—
Gamlakarleby s:n	7	4	11	6	—	8	—	78	6	92	6
Halso	2	1	3	—	—	—	—	38	1	38	1
Ilmola	8	15	23	77	5	68	16	265	83	410	104
Jurva	23	3	26	7	3	14	1	172	10	193	14
Jyväskylä s:n	2	1	3	31	—	26	—	161	4	218	4
Kannus	—	1	1	1	—	—	—	3	1	4	1
Kauhajoki	8	1	9	2	1	4	—	65	3	71	4
Kaustby	28	1	29	—	—	—	—	213	3	213	3

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Kivijärvi	15	1	16	—	—	4	—	38	1	42	1
Korsnäs	6	—	6	—	—	—	—	26	—	26	—
Kortesjärvi	14	1	15	—	—	—	—	114	1	114	1
Kronoby	1	3	4	5	—	5	—	36	8	46	8
Kälviå	1	—	1	5	—	15	—	10	—	30	—
Lappfjärd	8	—	8	3	—	3	—	37	—	43	—
Lappo	12	25	37	113	7	104	15	427	60	644	82
Laukas	3	1	4	2	—	5	—	147	1	154	1
Munsala	8	—	8	3	—	4	—	38	—	45	—
Mustasaari	26	2	28	11	—	17	—	168	2	196	2
Nedervetil	—	1	1	—	—	1	—	5	2	6	2
Nurmo	2	—	2	3	—	5	—	16	—	24	—
Nykarleby landsf.	22	3	25	9	1	10	—	178	3	197	4
Närpes	2	—	2	2	—	1	—	16	—	19	—
Pedersöre	2	—	2	2	—	2	—	18	—	22	—
Saarijärvi	2	2	4	5	—	15	—	128	11	148	11
Seinäjoki	23	9	32	88	2	58	2	272	20	418	24
Sideby	6	—	6	1	—	3	—	37	—	41	—
Storkyro	35	—	35	50	—	48	—	247	—	345	—
Storå	5	—	5	1	—	—	—	40	—	41	—
Teerijärvi	7	1	8	—	—	—	—	47	1	47	1
Wasa	1	—	1	—	—	—	—	2	—	2	—
Vetil	2	—	2	—	—	—	—	13	—	13	—
Vindala	15	5	20	—	—	—	—	117	6	117	6
Vörå	2	—	2	—	—	2	—	7	—	9	—
Ylistaro	3	1	4	10	—	4	—	46	4	60	4
Östermark	3	—	3	—	—	—	—	14	—	14	—
Summa	306	82	388	437	19	426	34	3,249	231	4,112	284
Uleåborgs län.											
Haapajärvi	1	—	1	4	—	6	—	26	—	36	—
Haapavesi	6	—	6	3	—	7	—	71	—	81	—
Haukipudas	9	—	9	—	—	1	—	97	—	98	—
Ii	1	—	1	—	—	4	—	10	—	14	—
Kalajoki	8	—	8	—	—	15	—	65	—	80	—
Karlö	81	—	81	18	—	87	—	590	—	695	—
Kemi	6	—	6	—	—	—	—	6	—	6	—
Kiiminge	5	—	5	—	—	1	—	44	—	45	—
Kuusamo	1	—	1	—	—	4	—	18	—	22	—

Staden eller socken, där undersökningen skett.	Antal besättningar			Djur under 1 år.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år.		Tjurar och kor öfver 2½ år.		Summa.	
	inom hvilka reaktioner ej förekommit.	inom hvilka reaktioner förekommit.	Summa.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.	Antal undersökta.	Antal reaktioner.
Kärsämäki	1	—	1	4	—	6	—	20	—	30	—
Limingo	16	16	32	24	2	57	13	336	54	417	69
Lumijoki	46	4	50	25	—	92	—	331	4	448	4
Merijärvi	4	—	4	8	—	5	—	32	—	45	—
Nivala	4	1	5	8	—	10	—	98	1	116	1
Oulais	13	—	13	20	—	31	—	136	—	187	—
Paavola	13	—	13	17	—	13	—	134	—	164	—
Paldamo	2	1	3	9	—	8	—	73	1	90	1
Piippola	6	—	6	13	—	18	—	88	—	119	—
Pudasjärvi	1	—	1	8	—	15	—	51	—	74	—
Pulkkila	3	1	4	7	—	11	—	61	1	79	1
Pyhäjoki	25	—	25	9	—	43	—	195	—	247	—
Pyhäjärvi	3	2	5	1	—	15	—	61	2	77	2
Pyhäntä	1	—	1	5	—	6	—	15	—	26	—
Rantsila	8	3	11	27	10	21	13	205	104	253	127
Revolahti	10	—	10	10	—	22	—	124	—	156	—
Rovaniemi	4	—	4	2	—	4	—	36	—	42	—
Salo kap.	4	—	4	1	—	1	—	21	—	23	—
Sievi	5	1	6	21	1	13		52	—	86	1
Siikajoki	6	—	6	11	—	9	—	66	—	86	—
Suomussalmi	1	—	1	3	—	2	—	12	—	17	—
Temmes	77	1	78	41	—	102	—	510	3	653	3
Uleåborg	137	8	145	28	—	37	—	461	10	526	10
» landsf.	13	3	16	10	—	24	1	157	7	191	8
Ylivieska	1	—	1	—	—	—	—	10	—	10	—
Summa	522	41	563	337	13	690	27	4,212	187	5,239	227
Summa summarum	2,273	656	2,929	5,726	162	8,023	289	53,754	2,446	67,503	2,897

Tabell öfver år 1911 verkställd undersökning af importeradt amerikanskt fläsk.

Importorten.	Mängden importeradt fläsk.		Mängden trikinbemängdt fläsk.		
	Antal stycken.	Vikt i kilogram.	Antal stycken.	Vikt i kilogram.	%
Björneborg	3,719	22,476	2	12	0.05
Brahestad	5,678	30,422	2	10	0.03
Gamlakarleby	10,171	42,863	3	15	0.03
Hangö	118,120	596,186	162	891	0.15
Helsingfors	4,677	23,216	5	23	0.10
Kemi	6,392	34,708	3	20	0.06
St. Michel	2,214	11,784	3	17	0.14
Raumo	1,100	5,733	—	—	—
Tammerfors	4,023	23,291	8	51	0.22
Uleåborg	60,087	306,403	34	191	0.06
Vasa	36,662	219,208	52	270	0.12
Viborg	27,787	122,410	5	19	0.02
Åbo	6,308	34,364	5	29	0.08
Summa	286,938	1,473,064	284	1,548	0.11

TAULU-LIITTEITÄ.
TABELL-BILAGOR.

Taulu I.

Suojelusrokottaminen Suomessa vuonna 1911.
Skyddskoppympningen i Finland år 1911.

Läänit ja piirilääkärin piirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Rokottamattomain luku papiston luettelojen mukaan. Antal vaccinationspliktige enligt presterskapets förteckningar.				Rokotettujen luku. Antal vaccinerade.				Rokotuksen seuraus. Ympningens resultat.							Tarkastuksesta poissaolleitten lukumäärä. Antal frånvarande från granskningen.	Rokotettuja 3 vuonna perättäin ilman seurausta. Vaccinerade 3 år å rad utan påföljd.
									Alle 2 vuoden. Under 2 år.		2—10 v. 2—10 år.		Yli 10 vuotta. Öfver 10 år.				
	Alle 2 vuoden. Under 2 år.	2—10 vuotta. 2—10 år.	Yli 20 vuoden. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa	Alle 2 vuoden. Under 2 år.	2—10 vuotta. 2—10 år.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa	Täydellisesti. Fullständigt.	Vaillinaisesti. Ofullständigt.	Täydellisesti. Fullständigt.	Vaillinaisesti. Ofullständigt.	Täydellisesti. Fullständigt.	Vaillinaisesti. Ofullständigt.			
Nylands län.																	
Helsingfors	2,198	860	—	3,058	1,316	474	—	1,790	1,287	4	462	1	—	—		36	—
Lovisa	1,838	135	1	1,974	1,312	100	1	1,413	1,274	18	96	1	1	—		23	—
Ekenäs	1,433	264	3	1,700	1,042	115	—	1,157	1,042	—	114	1	—	—		—	1
Lojo	1,395	307	7	1,709	1,026	165	3	1,194	1,019	—	163	1	3	—		8	—
Summa	6,864	1,566	11	8,441	4,696	854	4	5,554	4,622	22	835	4	4	—		67	1
Åbo och Björneborgs län.																	
Åbo	2,090	223	28	2,341	1,545	306	—	1,851	1,521	2	304	1	—	—		23	—
Nystad	1,288	176	9	1,473	912	121	1	1,034	901	11	120	1	1	—		—	—
Rimito	346	63	—	409	248	39	—	287	237	7	39	—	—	—		4	—
Godby	523	67	14	604	420	43	1	464	419	1	42	—	1	—		1	1
Sålo	1,468	191	5	1,664	1,241	113	3	1,357	1,233	5	113	—	3	—		3	—
Björneborg	2,604	1,370	17	3,991	1,409	752	12	2,173	1,402	1	741	1	12	—		16	—
Ikalis	1,584	241	9	1,834	1,099	124	2	1,225	1,071	10	116	2	2	—		24	2
Tyrvis	1,070	128	—	1,198	741	38	—	779	721	10	40	2	—	—		6	—
Hvittis	1,653	365	6	2,024	1,126	131	2	1,259	1,074	33	121	6	2	—		23	—
Summa	12,626	2,824	88	15,538	8,741	1,667	21	10,429	8,579	80	1,636	13	21	—		100	3
Tavastehus län.																	
Ruovesi	1,294	199	5	1,498	822	60	—	882	802	5	52	1	—	—		22	—
Tammerfors	1,768	434	2	2,204	975	205	—	1,180	974	1	205	—	—	—		—	—
Tammela	1,738	217	—	1,955	1,331	132	—	1,463	1,275	25	125	5	—	—		33	—
Tavastehus	1,317	148	—	1,465	1,157	117	—	1,274	1,138	13	106	8	—	—		9	—
Jämsä	1,607	335	3	1,945	1,149	160	1	1,310	1,134	10	159	—	1	—		6	—
Hollola	1,700	123	8	1,831	1,159	36	1	1,196	1,138	19	36	—	1	—		2	—
Summa	9,424	1,456	18	10,898	6,593	710	2	7,305	6,461	73	683	14	2	—		72	—
Viborgs län.																	
Viborg	4,489	899	11	5,399	2,662	475	14	3,151	2,470	144	457	5	13	1		61	—
Fredrikshamn	2,334	669	39	3,042	1,293	184	1	1,478	1,267	15	180	2	1	—		13	2
Willmanstrand	2,314	589	33	2,936	1,466	191	4	1,661	1,388	15	180	1	3	1		73	1
S:t Andreae	1,759	626	23	2,408	971	142	2	1,115	928	30	137	2	2	—		16	—
Mohla	2,042	415	82	2,539	1,481	207	12	1,700	1,401	53	193	9	12	—		32	1
Kexholm	1,247	166	6	1,419	929	132	6	1,067	898	11	126	2	6	—		24	—
Kronoborg	1,480	302	18	1,800	798	133	2	933	780	18	133	—	2	—		—	—
Sordavala	1,497	273	—	1,770	805	70	—	875	702	79	64	4	—	—		26	1
Salmis	1,160	86	—	1,246	940	64	—	1,004	700	219	44	16	—	—		25	—
Summa	18,322	4,025	212	22,559	11,345	1,598	41	12,984	10,534	584	1,514	41	39	2		270	5

Läänit ja piirilääkärin piirit. Län och provincialläkaredistrikt.	Rokottamattomain luku papiston luettelojen mukaan. Antal vaccinationspliktige enligt presterskapets förteckningar.				Rokotettujen luku. Antal vaccinerade.				Rokotuksen seuraus. Ympningens resultat.						Tarkastuksesta poissaolleitten lukumäärä. Antal frånvarande från granskningen.	Rokotettuja 3 vuonna peräkkäin ilman seurausta. Vaccinerade 3 år å rad utan resultat.
									Alle 2 vuoden. Under 2 år.		2—10 v. 2—10 år.		Yli 10 vuotta. Öfver 10 år.			
	Alle 2 vuoden. Under 2 år.	2—10 vuotta. 2—10 år.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa.	Alle 2 vuoden. Under 2 år.	2—10 vuotta. 2—10 år.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa.	Täydellisesti. Fullständigt.	Vaillinaisesti. Ofullständigt.	Täydellisesti. Fullständigt.	Vaillinaisesti. Ofullständigt.	Täydellisesti. Fullständigt.	Vaillinaisesti. Ofullständigt.		
S:t Michels län.																
S:t Michel	1,333	67	—	1,400	892	18	—	910	785	6	13	—	—	—	106	—
Heinola	1,553	205	9	1,767	937	81	—	1,018	908	17	76	—	—	—	17	—
Jorois	1,294	217	1	1,512	1,049	81	1	1,131	1,017	29	78	3	1	—	3	—
Nyslott	2,037	467	23	2,527	968	68	—	1,036	945	1	65	—	—	—	25	—
Summa	6,217	956	33	7,206	3,846	248	1	4,095	3,655	53	232	3	1	—	151	—
Kuopio län.																
Kuopio	2,179	270	2	2,451	1,379	158	1	1,538	1,341	39	144	13	1	—	—	4
Rautalampi	1,273	82	—	1,355	1,036	30	—	1,066	973	51	30	1	—	—	11	—
Idensalmi	2,380	71	—	2,451	1,832	68	—	1,900	1,812	20	67	1	—	—	—	1
Pielisjärvi	1,431	385	—	1,816	970	203	—	1,173	932	23	193	2	—	—	23	—
Tohmajärvi	1,771	134	12	1,917	1,258	85	—	1,343	1,167	4	—	65	—	—	107	—
Joensuu	1,705	251	72	2,028	1,526	185	1	1,712	1,398	54	169	3	—	—	88	—
Summa	10,739	1,193	86	12,018	8,001	729	2	8,732	7,623	191	603	85	1	—	229	5
Vasa län.																
Vasa	2,461	554	19	3,034	1,280	165	2	1,447	1,267	13	156	9	2	—	—	1
Kristinestad	3,028	648	38	3,714	1,883	237	5	2,125	1,867	3	236	1	5	—	13	1
Nykarleby	1,792	418	16	2,226	1,174	165	3	1,342	1,174	—	165	—	3	—	—	—
Gamlakarleby	2,255	477	31	2,763	1,331	230	2	1,563	1,294	20	222	1	2	—	24	—
Kuortane	2,700	323	17	3,040	2,184	177	5	2,366	2,135	49	173	4	5	—	—	—
Jyväskylä	2,729	628	13	3,370	1,709	266	1	1,976	1,678	31	258	8	1	—	—	—
Summa	14,965	3,048	134	18,147	9,561	1,240	18	10,819	9,415	116	1,210	23	18	—	37	—
Uleåborgs län.																
Uleåborg	2,761	640	61	3,462	1,138	375	37	1,550	1,120	10	368	5	37	—	10	—
Brahestad	1,046	401	7	1,454	365	91	—	456	360	2	90	1	—	—	3	—
Kalajoki	1,310	549	46	1,905	705	330	13	1,048	691	5	322	3	13	—	14	—
Haapajärvi	1,651	371	25	2,047	1,068	190	12	1,270	1,062	3	188	2	12	—	3	—
Kajana	1,990	365	10	2,365	1,276	130	4	1,410	1,193	42	125	1	4	—	45	—
Pudasjärvi	1,079	151	4	1,234	769	95	3	867	748	21	95	—	3	—	—	—
Torneå	1,315	800	12	2,127	492	351	1	844	474	15	340	5	1	—	9	—
Rovaniemi	874	184	9	1,067	455	155	8	618	434	21	151	4	7	1	—	—
Kittilä	607	140	1	748	342	94	1	437	307	30	84	7	1	—	8	—
Summa	12,633	3,601	175	16,409	6,610	1,811	79	8,500	6,389	149	1,763	28	78	1	92	—
Vaccindep. i H:fors	—	—	—	—	666	576	1	1,243	642	15	565	8	1	—	12	—
Summa för hela landet	**91,790**	**18,669**	**757**	**111,216**	**60,059**	**9,433**	**169**	**69,661**	**57,920**	**1,283**	**9,041**	**219**	**165**	**3**	**1,030**	**14**

Taulu II.

Suomen sairashoitolaitoksissa vuonna 1911 hoidetut sairaat.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1910 jääneitä.	Vuonna 1911 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1912 jääneitä.	Sairashoito-päivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päiviä kohti.
					Terveeni.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena	Hoitamatta.				
Helsinki:													
Yleisen sairashuoneen kirurginen osasto	154	172	1,491	1,663	1,024	113	46	149	157	174	64,919	44.7	177.9
S:n s:n sisätautien osasto	90	86	744	830	160	304	166	125	23	52	29,234	35.2	80.1
S:n s:n pathol. anat. »	14	12	37	49	—	24	9	2	4	10	2,492	50.9	6.8
S:n s:n syfiliittinen »	150	107	962	1,069	934	—	9	9	5	112	39,123	36.6	107.2
S:n s:n silmätautien »	41	32	409	441	154	189	38	—	25	35	11,394	25.8	31.2
S:n s:n korvatautien »	20	17	368	385	238	104	8	8	10	17	5,468	14.2	15.0
S:n s:n lapsi »	35	30	346	376	173	51	35	65	18	34	11,571	30.8	31.7
S:n s:n lapsenpäästö »	50	68	2,817	2,885	2,702	10	5	7	109	52	17,862	6.2	48.9
S:n s:n naistautien »	25	18	647	665	336	166	10	16	114	23	7,137	10.7	19.6
S:n s:n » » lapsenpäästölaitoksella	—	4	130	134	107	12	7	3	3	2	1,969	14.7	5.4
Ylimääräinen veneerinen sairashuone Gumtäcktissa	105	88	957	1,045	943	—	9	—	—	93	34,489	33.0	94.5
Keskuslaiten mielisairaita varten (Lapinlahti)	130	131	52	183	14	13	17	5	—	134	48,000	262.3	131.5
Läänin vankilan sairashuone	—	10	115	125	49	36	23	2	6	9	3,551	28.4	9.7
Kuritus » »	10	13	106	119	69	26	9	4	—	11	4,113	34.6	11.3
Rautatien lasaretti	14	7	148	155	89	32	12	2	17	3	2,850	18.4	7.8
Marian sairaalan sisätautien osasto	214	180	1,458	1,638	477	575	162	240	34	150	59,610	36.4	163.3
S:n s:n kirurginen osasto	60	67	1,083	1,150	875	65	17	75	50	68	23,127	20.1	63.4
S:n s:n kulkutautien »	50												
Ylimääräiset kulkutauti sairaalat	183	265	1,709	1,974	[1])1,672	—	22	81	—	199	69,682	35.3	190.9
Kolerasairaala	—	—	3	3	3	—	—	—	—	—	10	3.3	—
Humaliston sairaala keuhkotautisia varten	50	52	215	267	2	127	16	63	3	56	17,995	67.4	49.3
Tilapäinen sairaala keuhkotautisia varten, Puutarhak. 4 [2])	40	—	74	74	—	17	2	10	—	45	3,641	49.2	34.7
Työ- ja vaivaistalon sairashuone	98	89	137	226	21	38	27	45	—	95	34,637	153.3	94.9

[1]) Sitäpaitsi oli 778 henkilöä sisäänotettuna desinfisioimismajaan ja 4 äitiä myötäseurasi sairastuneita lapsiaan.

[2]) Avattiin syyskuussa.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1910 jäänyttä.	Vuonna 1911 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1912 jääneitä.	Sairashoitopäivien luku	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena	Hoitamatta.				
Helsinki:													
Kunnallinen hoitolaitos mielisairaita varten	305	275	198	473	31	47	77	35	—	283	102,573	216.9	281.0
Prof. Laitisen »Lepokoti Tilkka»	48	14	213	227	18	146	31	3	12	17	8,716	38.4	23.9
» Engström'in gynäkol. klinik	28	11	545	556	397	99	27	13	5	15	7,419	13.3	20.3
Tohtorien K. Eskelin'in ja G. A. Wetterstrand'in yksityinen sairaala	21	5	298	303	148	105	12	8	16	14	4,931	16.9	13.5
Eira	58	18	802	[1]) 820	600	127	38	23	14	18	12,678	15.5	34.7
Mehiläinen	33	8	515	523	359	111	17	12	14	10	6,516	12.5	17,9
Diakonissalaitos	167	134	1,555	1,689	799	473	110	60	142	105	49,385	29.2	135.3
Tohtorien O. A. Boijen ja Walter Parviaisen synnytyslaitos	31	18	759	777	742	4	—	1	11	19	7,333	9.4	20,1
Rouva A. B. Sweins'in yksityinen synnytyslaitos Hermanninkaupungissa	6	2	81	83	82	—	—	—	—	1	414	5.0	1.1
Neiti Maria Rytkösen yksityinen sairashuone	21	—	227	227	215	7	—	2	—	3	3,445	15.2	9.4
Tallbackan sairaskoti	15	12	114	126	19	77	15	2	—	13	4,491	35.6	12.3
Kammion sairaskoti hermo- ja mielisairaita varten	70	66	186	252	38	88	48	12	6	60	25,341	100.6	69.4
Parantumattomien sairashuone	40	47	12	59	—	—	1	12	—	46	16,214	274.8	44.4
Helsingin pitäjän kuumetautisairaala	27	2	94	96	84	—	2	2	—	8	2,632	27.4	7.2
Porvoo: Sairaskoti	30	11	267	278	206	28	6	22	5	11	6,016	21.6	16.5
Yksityinen lapsenpäästölaitos	12	2	134	136	131	—	—	—	—	5	1,350	9.9	3.7
Maalaiskunnan sairastupa	13	12	288	300	241	25	4	17	2	11	6,048	20.2	16.6
Loviisa: Yleinen sairashuone	20	15	186	201	118	43	18	9	3	10	4,368	21.7	12.0
Vastaanottolaitos	4	3	8	11	3	1	5	—	—	2	770	70.0	2.2
Lapsenpäästölaitos	6	6	81	87	82	—	—	1	—	4	895	10.3	2.5
Räckhals: Yhdistyksen kaatuvaistautisten hoitoa varten sairaskoti	30	26	11	37	1	1	5	1	3	26	9, 674	261.5	26.5
Hanko: Kunnallis sairashuone	32	9	188	197	116	36	10	24	2	9	3,781	19.2	10.4
Lapsenpäästölaitos	9	1	138	139	133	2	—	1	1	2	1,190	8.6	3.3
Högsand sanatorio nystyrätautisia lapsia varten	32	—	43	43	—	36	6	1	—	--	4,411	102.5	41.2

[3]) Sitäpaitse 65 henkilöä hoitajattarina ja seurana sairaille.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1910 jääneitä.	Vuonna 1911 vastaan otettuja	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1912 jääneitä.	Sairashoito-päivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärät sairaita päivää kohti
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Tammisaari: Sairaskoti	20	13	116	129	69	26	4	11	1	18	4,667	36.2	12.8
Vihti: Sairastupa, lasaretti osasto	13	1	152	153	117	14	10	9	—	3	1,654	10.8	4.5
S:n s:n lapsenpäästölaitos	3	3	85	88	88	—	—	—	—	—	613	7.0	1.7
Fiskars'in tehtaan sairashuone	12	1	27	28	19	5	1	2	—	1	970	34.6	2.7
Orimattila: Sairastupa	16	13	314	327	223	41	35	13	4	11	4,323	13.2	11.8
Elimäki: »	12	13	195	208	165	20	5	7	2	9	4,064	19.5	11.1
Kirkkonummi: »	10	7	121	128	78	18	15	12	—	5	1,648	12.9	4.5
Lohja: » [1]	11	—	145	145	86	30	8	9	3	9	3,057	21.1	8.9
Nummelan keuhkotauti parantola	60	70	212	282	21	135	53	17	—	56	25,551	90.6	70.0
Turku:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	80	89	1,182	1,271	957	35	37	106	58	78	31,917	25.1	87.4
S:n s:n syfiliittinen osasto	60	17	309	326	269	3	5	—	3	46	7,508	23.0	20.6
Vastaanottolaitos mielisairaita varten	47	45	90	135	35	30	19	3	1	47	16,706	123.7	45.8
Läänin vankilan sairashuone	—	—	45	45	19	14	8	1	—	3	1,598	35.5	4.4
Kuritus » »	20	7	183	190	142	23	1	14	—	10	3,735	29.7	10.2
Kunnallis sairashuoneen osasto ei tarttuvia tautia varten	78	83	529	612	274	147	50	78	12	51	24,361	39.8	66.7
S:n s n kulkutautia »	71	29	929	958	591	6	—	68	164	129	25,123	26.2	68.8
S:n s:n mielisairaita »	28	21	46	67	13	14	6	1	2	31	9,860	147.0	27.0
T:ri C. v. Heideken'in lapsenpäästölaitos	19	24	916	940	893	7	12	3	9	16	8,121	8.6	22.2
Lääkärien sairaskoti	23	8	259	267	163	70	8	9	10	7	3,680	13.4	10.1
Pori: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	25	18	324	342	244	40	10	21	4	23	8,783	25.7	24.1
S:n s:n syfiliittinen osasto	25	15	125	140	125	3	1	—	—	11	4,197	30.0	10.2
Lapsenpäästölaitos	4	3	140	143	136	—	—	2	1	4	821	5.7	2.2
Kunnallis sairashuone	45	24	292	316	185	34	12	38	12	35	9,028	28.6	24.7
Yksityinen sairashuone	20	21	415	436	319	77	6	16	8	10	5,889	13.5	16.3
Uus kaupunki: Kunnallis sairash.	10	6	46	52	35	16	—	1	—	—	1,110	21.3	3.0
Rauma: Yksityinen sairashuone	17	9	155	164	114	22	15	8	—	5	2,206	13.5	6.0
Lapsenpäästölaitos	3	2	92	94	86	—	1	2	—	5	850	9.0	2.3
Kulkutautisairaala	—	—	24	24	20	—	—	2	—	2	702	29.3	1.9
Ahvenanmaa Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	4	—	30	30	17	4	4	—	2	3	883	29.4	2.4
S:n s:n syfiliittinen osasto	8	—	2	2	1	1	—	—	—	—	73	36.5	0.2
Marianhamina: Yksityinen sairashuone	8	5	125	130	88	23	8	5	2	4	1,910	14.7	5.2

[1]) Avattiin $^{22}/_{1}$.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1910 jääneitä.	Vuonna 1911 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1912 jääneitä.	Sairashoitopäivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Marianhamina:													
Kulkutautisairaala	10	—	7	7	7	—	—	—	—	—	268	38.3	0.7
Seili: Turvalaitos mielisairaita varten	53	65	1	66	—	—	—	2	—	64	23,317	353.3	63.9
Loimaa—Alastaro: Sairastupa	17	4	126	130	91	26	2	5	1	5	2,456	18.9	6.7
Huittinen: Sairastupa	10	2	103	105	85	8	3	5	4	—	1,338	12.7	3.7
Harjavalta: Piirimielisairaala	32	69	28	97	7	13	—	18	2	57	23,825	245.6	65.3
Ikaalinen: Sairastupa	10	—	89	89	63	14	1	10	—	1	1,756	19.7	4.8
Parainen: »	8	7	67	74	31	31	2	5	3	2	1,550	20.9	4.2
Taalintehdas: »	6	—	34	34	23	1	2	1	—	7	511	15.0	1.4
Hämeenlinna:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	50	41	504	545	388	51	21	31	25	29	14,359	26.3	39.3
S:n s:n syfiliittinen osasto	36	14	180	194	169	—	1	1	4	19	5,625	29.0	15.4
Lapsenpäästölaitos	2	1	61	62	61	—	—	—	—	1	527	8.5	1.4
Läänin vankilan sairashuone / Kuritus- ja työvankilan »	17	3	96	99	78	11	1	2	—	7	2,313	23.4	6.3
Kunnallis sairashuone	19	6	100	106	68	16	5	8	—	9	3,339	31.5	9.1
Tampere: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	45	31	603	634	476	38	11	37	18	54	16,647	26.3	45.6
S:n s:n syfiliittinen osasto	30	—	176	176	129	17	3	—	6	21	5,025	28.6	13.8
Lapsenpäästölaitos	18	10	622	632	598	14	7	2	1	10	4,570	7.2	12.5
Kunnallis sairashuoneen lasaretti osasto	40	27	335	362	173	88	25	51	—	25	11,378	31.4	31.2
S:n s:n mielisairaitten osasto	75	93	45	138	10	31	1	8	—	88	33,339	242.3	91.3
S:n kulkutautisairaala	50	57	694	751	615	19	7	52	—	58	20,321	27.1	55.7
Finlayson & K:nin sairashuone	18	5	65	70	44	16	3	4	—	3	1,707	24.4	4.7
Neiti F. Carlson'in yksityinen sairashuone	18	9	271	280	204	28	11	12	19	6	3,744	13.4	10.3
T:ri Paul Wirzenius'en yksityinen silmäsairaala	8	3	42	45	30	9	1	1	—	4	1,655	36.8	4.5
Lahti: Kunnallis sairashuoneen lasaretti osasto	30	21	239	260	202	14	1	20	2	21	6,577	25.3	18.0
S:n s:n kulkutauti osasto	17	13	61	74	69	—	—	3	1	1	1,620	21.9	4.4
Lapsenpäästölaitos	16	3	194	197	186	—	1	1	—	9	1,697	8.6	4.6
Pitkäniemen keskuslaitos mielisairaita varten	525	501	131	632	21	24	48	14	—	525	185,795	294.0	509.0
Tammela: Sairastupa	10	5	155	160	123	22	2	9	—	4	2,440	15.3	6.7
Vaivaistalon mielisairaala	10	25	4	29	3	1	—	1	—	24	8,468	292.0	23.2
Forssa: Osakeyhtiön sairashuone	12	7	156	163	135	12	1	6	2	7	3,031	18.6	8.3

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1910 jäänneitä.	Vuonna 1911 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1912 jäänneitä.	Sairashoitopäivien lukua.	Sairashoitopäivien keskimäärä	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä	Paremmuksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena	Hoitamatta.				
Orihvesi: Lepra sairaala	45	32	2	34	—	—	2	6	—	26	10,590	311.5	29.0
Sairastupa	12	—	77	77	59	5	4	4	4	1	1,365	17.7	3.7
Ruovesi: Sairastupa	16	8	98	106	66	22	3	4	1	10	2,417	22.8	6.6
Keuhkotautisten parantola	12	8	42	50	5	31	6	—	—	8	3,769	75.3	10.3
Kuhmoinen—Padasjoki: Sairastupa	10	1	74	75	35	14	18	3	3	2	1,110	14.8	3.0
Korpilahti: Kunnan mielisairaala	14	6	4	10	2	—	—	—	—	8	2,822	282.2	7.7
Jämsä: » »	16	7	8	15	1	2	1	2	1	8	3,395	226.3	9.3
Loppi: Sairastupa	10	—	79	79	46	14	9	3	4	3	811	10.3	2.2
Janakkala Sairastupa	14	4	151	155	123	22	2	4	—	4	2,476	16.0	6.8
Urjala: »	11	6	126	132	84	26	15	2	—	5	2,522	19.1	6.9
Viipuri:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	146	99	2,259	2,358	1,476	414	98	148	115	107	40,153	17.0	110.0
S:n s:n syfiliittinen osasto	60	59	685	744	641	—	18	31	—	54	16,491	22.2	45.2
Vastaanottolaitos mielisairaita varten [1]	47	—	57	57	6	6	2	3	—	40	3,566	62.6	30.2
Ylimääräinen veneerinen sairashuone N:o I	20	16	222	238	201	—	3	—	—	34	6,036	25.4	16.5
S:n s:n N:o II [2]	20	15	70	85	85	—	—	—	—	—	2,760	32.5	15.2
Lapsenpäästölaitos	18	10	451	461	435	—	10	3	1	12	4,176	9.1	11.4
Läänin vankilan sairashuone	—	1	70	71	65	—	1	3	—	2	1,420	20.6	3.9
Kunnallis sairaalan osasto ei tarttuvia tautia varten	32	23	378	401	213	83	33	48	—	24	8,656	21.6	23.7
S:n s:n kulkutautia varten	20	7	219	226	195	—	1	20	—	10	4,617	20.4	12.6
S:n S:n mielisairaita varten	40	44	7	51	2	4	1	1	—	43	16,099	315.7	44.1
Diakonissalaitos	30	28	550	578	347	139	30	31	—	31	10,340	17.9	28.3
Prof. Strömborgin yksityinen silmäklinikka	25	12	403	415	263	91	31	—	14	16	7,011	16.9	19.2
Sortavala: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	50	42	609	651	498	46	21	31	10	45	19,055	29.3	52.2
Ylimääräinen veneerinen sairashuone N:o I	40	38	305	343	253	20	15	15	10	30	12,430	36.2	34.1
S:n s:n N:o II	20	28	135	163	128	10	2	1	1	21	5,717	35.1	15.7
Lapsenpäästölaitos	6	2	100	102	99	—	1	1	1	—	917	9.0	2.5
Diakonissalaitos	65	69	516	585	238	102	124	34	22	65	25,372	43.4	69.5
Diakonaatti mielisairaita varten	40	45	31	76	6	4	32	1	—	33	18,917	248.9	51.8
Kuumersairaala	8	4	64	68	65	—	—	2	—	1	1,247	18.3	3.4

[1]) Avattu $^4/_9$. [2]) Suljettiin $^1/_7$.

	Sairasvuoteitten luku.	Voudelta 1910 jäänеitä.	Vuonna 1911 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1912 jäänеitä.	Sairashoitopäivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena	Parantumatta	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Käkisalmi: Turvalaitos mielisairaita varten	152	164	15	179	—	1	1	7	—	170	61,612	344.2	168.8
Kunnallis sairashuone	10	7	287	294	138	120	12	11	1	12	3,524	12.0	9.7
Lapsenpäästölaitos	3	1	43	44	38	2	1	—	2	1	333	7.6	0.9
Lappeenranta: Työvankilan sairashuone	9	9	78	87	45	28	4	1	—	9	3,030	34.3	8.3
Kaupungin sairaala	24	18	418	436	329	45	2	30	9	21	7,838	18.0	21.5
Lapsenpäästölaitos	4	—	50	50	45	—	—	1	4	—	428	8.6	1.2
Hamina: Kunnallis sairashuone	19	6	109	115	71	16	6	13	5	4	2,620	22.8	7.2
Lapsenpäästölaitos	6	—	91	91	90	1	—	—	—	—	1,180	13.0	3.2
Kotka: Kunnallis sairashuoneen kirurginen osasto	12	8	207	215	147	41	7	10	1	9	4,108	19.1	11.3
S:n s:n sisätautien osasto [1]	13	6	227	233	111	61	20	30	—	11	4,222	18.1	11.6
S:n s:n kulkutautien osasto	9	—	43	43	40	—	—	3	—	—	364	8.5	1.0
Lapsenpäästölaitos	7	1	272	273	265	—	4	—	—	4	1,875	6.9	5.1
Vaivaistalon vastaanottolaitos	18	14	9	23	3	—	—	2	—	18	5,880	255.7	16.1
Viipurin pitäjän kulkutautisairaala	17	4	104	108	91	1	—	9	4	3	2,104	19.5	5.8
Uusikirkko: Sairastupa	13	6	188	194	85	75	5	8	14	7	3,414	17.6	9.3
Kouvola: T:ri Koskenhovin yksityinen lapsenpäästölaitos	6	2	71	73	70	1	1	1	—	—	607	8.3	1.7
Terijoki: Lapsenpäästölaitos		1	57	58	51	—	—	2	2	3	530	9.1	1.5
Parikkala: Sairastupa	4	—	131	131	81	36	7	3	4	—	1,491	11.4	4.1
Imatra: Lapsenpäästölaitos		1	81	82	78	—	—	1	—	3	714	8.7	2.0
Mikkeli:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	38	37	503	540	363	88	22	27	4	36	13,059	24.2	35.8
S:n s:n syfiliittinen osasto	40	10	78	88	65	—	1	4	—	18	2,984	33.9	8.1
Vastaanottolaitos	12	12	28	40	9	17	1	2	—	11	3,631	90.8	9.9
Lapsenpäästölaitos	9	5	154	159	151	1	—	1	4	2	1,286	8.1	3.5
Läänin vankilan sairashuone	4	—	16	16	9	4	1	2	—	—	224	14.0	0.6
Kuumetauti sairaala	8	1	38	39	23	1	4	4	3	4	462	11.8	1.3
Savonlinna: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	20	24	337	361	251	36	20	22	11	21	8,261	22.9	22.6
S:n s:n syfiliititnen osasto	20	16	132	148	124	—	3	—	—	21	4,830	32.6	13.2
Ylimääräinen veneerinen sairashuone [1]	10	7	38	45	31	—	4	1	—	9	1,489	33.1	5.8
T:ri O. Tavaststjernan lapsenpäästölaitos	6	—	94	94	86	1	—	1	2	4	732	7.8	2.0

[1] Suljettuna 109 päivää.

	Sairasvuotteiden luku.	Vuodelta 1910 jääneitä.	Vuonna 1911 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1912 jääneitä.	Sairashoitopäivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Heinola: Kunnallis sairashuone.	25	3	194	197	102	59	9	15	2	10	2,624	13.3	7.2
Lapsenpäästölaitos	2	2	61	63	60	—	—	—	1	2	589	9.3	1.6
Joroinen Sairastupa	11	4	82	86	43	24	11	5	2	1	1,366	15.9	3.7
Juva: »	11	7	124	131	81	32	5	4	2	7	2,496	19.1	6.8
Puumala: Sairastupa	12	3	104	107	80	21	4	2	—	—	1,266	11.8	3.4
Takaharju Keuhkotautisten parantola	96	64	356	420	54	183	83	11	—	89	33,550	79.9	91.9
Sysmä: Ainolan keuhkotautisten parantola	13	6	25	31	3	18	4	—	—	6	1,963	63.3	5.4
Kuopio:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	106	54	1,215	1,269	938	107	50	44	51	79	23,769	18.7	65.1
S:n s:n syfiliittinen osasto	66	40	300	340	304	—	6	1	—	29	11,379	33.5	31.2
Lapsenpäästölaitos	9	3	152	155	144	4	—	—	4	3	1,490	9.6	4.1
Läänin vankilan sairashuone	3	—	5	5	4	—	1	—	—	—	49	9.8	0.1
Kaupungin sairaala	36	20	217	237	184	9	4	25	—	15	5,771	24.4	15.8
Harjulan vaivaistalon osasto mielisairaita varten	40	40	32	72	7	5	15	5	—	40	12,962	180.0	35.5
Niuvanniemen keskuslaitos mielisairaita varten	330	334	90	424	15	20	38	11	—	340	121,605	286.8	333.2
Vaajasalon hoitola kaatuvaistautisia varten	50	51	9	60	5	2	2	—	—	51	18,476	307.9	50.6
Joensuu: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	20	16	219	235	158	30	6	20	1	20	7,051	30.0	19.3
S:n s:n syfiliittinen osasto	20	15	114	129	101	7	—	3	1	17	5,325	41.3	14.6
Lapsenpäästölaitos	2	6	140	146	142	—	1	1	—	2	1,450	10.1	4.0
Kaupungin sairaala	12	1	91	92	53	9	5	14	—	11	2,399	26.0	6.6
Tohmajärvi: Ylimääräinen veneerinen sairashuone	20	14	85	99	86	—	—	—	—	13	3,115	31.5	8.5
Nurmes: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	12	11	158	169	94	47	7	10	—	11	3,591	21.2	9.8
S:n s:n syfiliittinen osasto	13	6	37	43	24	14	—	—	—	5	1,463	34.0	4.0
Lapsenpäästölaitos	3	1	59	60	50	5	—	—	4	1	573	9.6	1.6
Iisalmi: Kuumesairaala	10	1	14	15	10	—	—	2	2	1	303	21.2	0.8
Pielisjärvi: Sairastupa	10	6	160	166	111	33	9	7	2	4	2,974	17.9	8.1
Pielavesi: »	17	3	45	48	31	7	3	6	—	1	731	15.2	2.0
Ilomantsi »	10	3	75	78	53	8	4	6	—	7	2,315	29.7	6.3
Rautalampi »	15	10	189	199	152	19	8	9	1	10	4,368	21.9	11.9
S:n Väliaikainen kuumetautisairaala[1]	—	—	119	119	100	6	1	12	—	—	3,020	25.4	10.1

[1]) Avoinna $^{25}/_{2}$—$^{20}/_{12}$.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1910 jäänеitä.	Vuonna 1911 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1912 jäänеitä.	Sairashoitopäivien luku	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitumatta.				
Vaasa:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	40	33	558	591	319	139	21	37	28	47	16,225	27.5	44.4
S:n s:n syfiliittinen osasto	80	25	185	210	170	—	4	1	—	35	7,480	35.6	20.5
Vastaanottolaitos mielisairaita varten	47	43	75	118	18	18	36	1	—	45	17,033	144.3	46.7
Lapsenpäästölaitos	8	3	188	191	184	—	3	—	—	4	1,681	8.8	4.6
Kunnallissairashuoneen sisätautien osasto	40	33	392	425	195	111	57	30	8	24	11,346	26.7	31.1
S:n s:n kulkutautien osasto	26	6	184	190	129	10	6	10	6	29	6,361	33.5	17.4
Pumpulitehtaan sairaala	6	5	64	69	36	25	3	1	—	4	1,577	22.9	4.3
Tohtori Hartman'in yksityinen sairashuone silmätautia varten [1]	3	1	51	52	44	4	3	—	—	1	222	4.3	0.7
Uusikaarlepyy: Kunnan sairaala	—	—	47	47	29	10	2	5	1	—	899	19.1	2.5
Lapsenpäästölaitos	10	2	49	51	51	—	—	—	—	—	496	9.7	1.4
Kristiinankaupunki: Vaivaistalon sairastupa	8	4	122	126	99	13	7	7	—	—	1,448	11.5	4.0
Närpiö: Sairastupa	10	6	145	151	56	66	5	13	3	8	2,609	17.3	7.1
Kokkola: Libeck'in sairashuoneen lasaretti osasto	15	12	75	87	44	16	5	12	2	8	2,973	34.2	8.1
S:n s:n kulkutauti osasto	13	7	38	45	37	—	—	—	8	—	945	21.0	2.6
Pietarsaari:													
Malm'in sairashuoneen lasaretti ja keuhkotauti osasto	55	56	586	642	337	140	58	51	19	37	17,353	27.0	47.5
S:n s:n kulkutauti osasto	10	6	105	111	91	—	—	5	2	13	3,071	27.7	8.4
Lapsenpäästölaitos	12	3	233	236	178	52	—	—	1	5	2,845	12.1	7.8
Jyväskylä:													
Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	25	37	498	535	400	54	23	24	6	28	14,249	26.6	39.0
S:n s:n syfiliittinen osasto	45	26	89	115	100	1	—	2	—	12	4,595	40.0	12.6
Lapsenpäästölaitos	8	6	201	207	201	—	3	—	—	3	2,319	11.2	6.4
Kuumetautisairaala	15	1	59	60	49	1	1	2	—	7	1,340	22.3	3.7
Keuruu: Sairastupa	13	9	117	126	71	32	7	6	—	10	2,798	22.2	7.7
Virrat: »	10	2	91	93	50	30	4	5	—	4	1,329	14.3	3.6
Viitasaari »	15	2	119	121	70	20	13	9	—	9	4,976	41.1	13.6
Saarijärvi	12	4	100	104	65	28	2	7	—	2	2,330	22.4	6.4
Ylistaro: »	12	5	73	78	51	10	13	1	1	2	813	10.4	2.2

[1] Suljettuna lähes 4 kuukautta.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1910 jääneitä.	Vuonna 1911 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1912 jääneitä.	Sairashoito-päivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Parempaan tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Lappo: Sairastupa	10	4	119	123	71	33	8	3	—	8	1,828	14.9	5,0
Karstula »	14	5	70	75	37	21	4	4	2	7	2,013	26.8	5.5
Kronoby: Keuhkotautisten parantola	10	7	61	68	13	38	8	—	—	9	3,193	47.0	8 8
Kurikka: Keuhkotautisten parantola	20	11	49	60	3	20	15	2	—	20	3 163	52.7	8.7
Oulu:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	50	44	707	751	552	70	20	25	32	52	18,712	24.9	51.3
S:n s:n syfiliittinen osasto	25	26	302	328	266	30	—	—	4	28	9,522	29.0	26.1
Vastaanottolaitos mielisairaita varten	20	20	25	45	10	9	5	1	—	20	7,106	157.9	19.5
Ylimääräinen veneerinen sairashuone	35	24	304	328	260	11	1	3	23	30	9,212	28.1	25.2
Lapsenpäästölaitos	5		129	130	121	—	—	—	5	4	1,314	10.1	3.6
Läänin vankilan sairashuone	—	—	19	19	13	2	2	—	—	2	419	22.1	0.1
Diakonissalaitos	35	18	549	567	334	116	42	27	6	42	15,448	27.2	42.3
Kunnallis sairaalan osasto ei tarttuvia tautia varten	24	23	222	245	128	50	33	9	2	23	8,564	35.0	23.5
S:n s:n tarttuvia tautia varten	36	2	66	68	55	—	—	5	6	2	1,989	29.1	5.4
Sairaskoti	36	36	102	138	24	25	10	49	—	30	13,096	94.9	35.9
Vaivaista on osasto mielisairaita varten	16	26	10	36	1	3	2	1	—	29	10,595	294.3	29.0
Raahe: Gellman'in sairashuone.	17	2	57	59	36	10	4	5	—	4	1,147	19.4	3.1
Kajaani: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	26	14	363	377	283	28	12	20	4	30	10,218	27.1	28.0
S:n s:n syfiliittinen osasto	5	—	36	36	34	—	—	—	1	1	962	26.7	2.6
Lapsenpäästölaitos	2	1	48	49	47	—	—	—	1	1	389	7.9	1.1
Kulkutautisairaala	—	21	57	78	60	—	—	6	10	2	1,275	16.3	3.5
Tornio: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	20	7	178	185	107	47	6	11	2	12	3,580	19.4	9.8
S:n s:n syfiliittinen osasto	20	21	238	259	209	27	3	—	3	17	5,796	22.4	15.9
Ylimääräinen veneerinen sairashuone	10	10	108	118	94	11	3	—	1	9	3,376	28.6	9.2
Lapsenpäästölaitos	2	2	57	59	59	—	—	—	—	—	488	8.3	1.3
Kemi: Kulkutautisairaala	6	—	12	12	8	2	—	1	1	—	174	14.5	0.5
Karihaaran sairashuone	21	19	195	214	173	14	6	7	1	13	4,091	19.1	11.2
Rovaniemi: Yleinen sairashuone	20	11	148	159	118	11	3	17	1	9	3,983	25.1	10.9
Lapsenpäästölaitos	2	1	34	35	29	—	—	—	6	—	294	8.4	0.8
Kuolajärvi: Sairastupa	10	4	64	68	49	8	6	3	2	—	782	11.5	2.1

	Sairasvuoteitten luku	Vuodelta 1910 jääneitä	Vuonna 1911 vastaan otettuja	Hoidettujen kokonais luku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1912 jääneitä.	Sairashoito-päivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Kuusamo: Sairastupa	10	2	63	65	36	10	11	4	—	4	700	10.8	1.9
Ylivieska: »	10	4	61	65	32	16	4	10	—	3	1,323	20.4	3.6
Pudasjärvi »	10	1	52	53	39	4	2	6	—	2	1,267	23.9	3.5
Kemijärvi Lapsenpäästölaitos..	2	—	14	14	12	—	—	—	1	1	139	9.9	0.4
Summa	—	6,116	58,890	65,006	42,389	8,416	2,946	3,197	1,729	6,329	2,320,864	35.7	6,358.5

Taulu III.

Yleisten sairashuoneitten, ylimääräisten veneristen sairashuoneitten,

		Sairasvuoteitten lukumäärä.	Hoidettujen luku.	Hoitopäivät.	Palkkaus ja palkansaajain ruoka.			Ruuanpito sairaille.			Lääkkeet ja sideaineet.			Polttopuut ja valaistus.		
					Kokonaismenot.		Päiviä kohti.	Kokonaismenot.		Päiviä kohti.	Kokonaismenot.		Päiviä kohti.	Kokonaismenot.		Päiviä kohti.
					Smk.	p:ää	p:ää	Smk.	p:ää	p:ää	Smk.	p:ää	p:ää	Smk.	p:ää	p:ää
1	Helsinki: Yleinen sairashuone (vanha ja uusi klinikka) [1]	320	3,054	89,380	106,488	—	119.0	106,922	60	119.6	64,504	06	72.1	54,732	46	61.2
2	» Kirurginen sairashuone [2]	154	1,663	64,919	77,404	95	119.2	81,905	99	126.1	63,803	99	98.2	46,499	85	71.6
3	» Lapsenpäästölaitos [3]	50	3,019	22,850	57,490	37	251.5	25,611	71	112.0	9,000	—	39.3	17,000	—	74.4
4	» Lapsisairashuone	35	376	11,947	28,061	50	234.0	16,000	—	134.0	7,800	—	65.0	14,800	—	124.0
5	» Otiatrinen sairashuone	20	385	5,468	12,595	50	230.3	6,593	25	120.5	6,468	45	118.2	3,689	36	67.4
	Yhteensä	579	8,497	194,564	282,040	32	144.9	237,033	55	121.6	151,576	50	77.8	136,721	67	70.2
	Yleiset läänin sairashuoneet:															
6	Turussa	187	1,732	56,131	50,982	11	90.8	49,497	68	88.2	13,699	57	24.4	23,151	16	41.2
7	Hämeenlinnassa	86	739	19,984	23,629	40	118.2	18,187	68	91.0	7,984	19	39.9	6,304	24	31.5
8	Viipurissa	162	3,159	60,210	68,533	45	113.8	67,667	74	112.4	30,384	17	50.5	47,258	77	78.4
9	Mikkelissä	90	668	19,651	25,686	97	130.7	20,249	50	103.1	5,255	09	26.7	6,705	60	34.1
10	Kuopiossa	172	1,587	36,585	43,940	—	120.3	44,915	88	122.7	21,297	77	58.2	19,868	91	54.3
11	Vaasassa	167	919	39,286	45,175	38	115.0	40,712	19	103.6	11,999	92	30.6	15,002	06	38.2
12	Oulussa	95	1,124	35,340	30,617	17	86.6	36,904	48	104.4	6,491	09	18.3	14,400	64	40.7
	Yhteensä	959	9,928	267,187	288,564	48	108	278,135	15	104	97,111	80	36.3	132,691	38	49.6
	Yleiset sairashuoneet:															
13	Loviisassa	24	212	5,138	5,909	—	115.0	6,290	55	122.4	2,252	95	43.8	1,868	60	36.3
14	Porissa	54	625	13,515	12,271	03	90.8	14,444	84	106.9	4,595	09	33.1	3,069	37	22.7
15	Godbyyssä	12	32	913	3,419	—	374.5	1,130	68	123.8	508	85	55.7	576	20	63.1
16	Tampereella [4]	75	810	21,711	33,275	21	153.2	28,427	69	130.9	10,534	23	48.5	23,933	10	110.2
17	Sortavalassa [5]	50	651	19,055	23,105	—	121.3	16,499	95	102.3	12,180	58	63.3	13,948	14	73.2
18	Savonlinnassa	40	509	13,091	12,943	70	98.8	13,489	98	103.0	3,499	21	26.7	5,282	46	40.3
19	Joensuussa	40	364	12,376	12,225	—	98.8	11,907	96	96.2	3,559	24	28.8	4,566	38	36.9
20	Nurmeksessa	25	212	5,079	5,515	40	108.5	4,707	24	92.5	1,933	75	38.0	2,086	02	41.0
21	Jyväskylässä	70	650	18,844	14,447	42	76.7	18,354	25	97.4	4,722	22	25.1	4,192	66	22.6
22	Kajaanissa	31	413	11,180	12,847	25	114.9	10,741	74	96.0	3,384	85	30.2	3,963	39	35.4
23	Rovaniemellä	20	159	3,983	6,336	25	159.0	4,787	96	120.0	2,499	72	62.7	2,498	74	62.7
24	Torniossa	30	444	9,376	8,945	—	95.4	9,158	36	97.7	3,484	70	37.0	3,378	66	36.0
	Yhteensä	471	5,081	134,261	151,239	26	112.6	142,941	20	106.4	53,155	99	39.5	69,363	72	51.6

[1]) Paitsi vuoden vakinaisia menoja on Smk. 9,403: — käytetty uuden kaluston hankkimiseen.
[2]) » hoitopäiviä on 15,021 henkilöä saanut hoitoa poliklinikalla.
[3]) Jos internaati ja hoito-oppilaitten ruoka Smk. 19,460: 37 joka on merkitty palkkauksiin vedetään pois, on palkkaus päivää kohti Smk. 166: 05, ja jos Smk. 6,668 (internaatimaksu) vedetään koko menosta pois, on kokonaismenot päivää kohti 5: 39.
[4]) Paitsi vuoden vakinaisia menoja on Smk. 75,571: 15 käytetty sairaalan kuntoon panemiseen.
[5]) » » » » » » 6,250: — » uuden kaluston hankkimiseen.

eprasairaalan ja mielisairaalan menot ja tulot vuonna 1911.

Tarvekalujen kunnossapito.			Sekalaisia menoja.			Huoneuston vuokra.			Yhteensä menot.				Vuosimäärärahu.		Ylöskanto tulot.						Prosentissa menojen kokonaissummasta.	Maistutuksia.		
Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.				Sairasvuodemaksuja.		Muita sairashuoneelle lankeavia tuloja.		Yhteensä.			Jos vuokra vedetään pois ovat kokonaismenot päivää kohti.		
Smk.	pää	pää	Smk.	pää	pää	Smk.	pää	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	Smk.	pää	%	Smk.	pää	
25,599	32	28.6	37,191	25	41.6	15,189	80	17.0	410,627	49	4	59.0	408,649	—	51,799	70	6,191	40	57,991	10	14.1	4	42.0	1
12,457	47	19.1	19,913	23	30.6	—	—	—	301,985	48	4	65.1	318,605	—	62,348	80	—	—	62,348	80	20.6	—	—	2
7,060	—	30.8	13,700	—	59.9	—	—	—	129,862	08	5	68.3	125,790	—	16,163	—	6,668	—	22,831	—	17.5	—	—	3
4,000	—	33.8	8,600	—	71.9	—	—	—	79,261	50	6	62.0	74,061	50	3,866	85	—	—	3,866	85	4.8	—	—	4
2,000	—	36.5	5,115	10	93.5	8,000	—	146.3	44,461	66	8	13.0	48,740	—	5,808	80	—	—	5,808	80	13.0	6	66.7	5
51,116	79	26.2	84,519	58	43.4	23,189	80	11 .8	966,198	21	4	95.4	975,845	50	139,987	15	12,859	40	152,846	55	15.8	4	83.7	
10,954	17	19.5	12,699	87	22.6	—	—	—	160,984	56	2	87.0	151,129	—	47,753	65	110	16	47,863	81	29.7	—	—	6
4,498	01	22.5	2,981	02	14.9	—	—	—	63,584	54	3	18.1	65,460	—	13,709	80	—	—	13,709	80	21.6	—	—	7
14,325	03	23.8	18,537	57	30.7	2,460	—	4.2	249,166	73	4	13.8	272,890	75	46,848	55	32	—	46,880	55	18.8	4	09.6	8
1,394	95	7.1	2,972	28	15.1	—	—	—	62,264	39	3	17.0	63,514	—	12,097	60	—	—	12,097	60	19.4	—	—	9
8,727	20	23.9	6,546	78	17.9	—	—	—	145,296	54	3	97.1	169,415	—	23,637	80	—	—	23,637	80	17.2	—	—	10
7,992	81	20.3	5,375	88	13.7	—	—	—	126,258	24	3	21.4	128,290	—	35,622	50	—	—	35,622	50	28.2	—	—	11
5,127	99	14.5	4,496	76	12.7	—	—	—	98,038	13	2	77.4	99,860	—	26,067	10	870	60	26,937	70	27.4	—	—	12
53,020	16	19.8	53,610	16	20.6	2,460	—	0.8	905,593	13	3	38.8	950,558	75	205,737	—	1,012	76	206,749	76	22.8	3	34.6	
1,047	15	20.3	675	15	13.0	—	—	—	18,043	40	3	51.0	17,806	—	4,365	05	7	01	4,372	06	24.2	—	—	13
1,993	74	14.0	2,433	35	18.0	—	—	—	38,807	42	2	85.0	38,132	—	9,080	70	—	—	9,080	70	23.5	—	—	14
334	35	36.6	457	40	50.1	—	—	—	6,426	48	7	03.8	8,230	—	488	35	—	—	488	35	7.6	—	—	15
12,398	32	57.1	12,499	05	57.5	—	—	—	121,067	60	5	57.6	136,598	50	19,191	15	4	85	19,196	—	15.1	—	—	16
3,499	85	18.4	4,986	65	46.2	—	—	—	77,220	17	4	02.0	64,105	—	14,207	25	—	—	14,207	25	18.1	—	—	17
1,780	47	13.6	2,872	24	21.9	—	—	—	39,868	66	3	04.5	38,340	—	7,773	90	61	88	7,835	78	19.6	—	—	18
2,217	78	17.9	2,442	58	19.8	—	—	—	36,918	94	2	98.0	37,848	—	10,309	90	183	91	10,493	81	28.4	—	—	19
879	04	17.3	820	61	16.1	—	—	—	15,942	06	3	13.8	15,320	—	4,395	65	—	—	4,395	65	27.5	—	—	20
2,339	10	12.4	1,742	15	9.2	13,920	—	73.8	59,717	80	3	17.0	63,400	—	12,128	10	92	36	12,220	46	20.5	2	43.0	21
1,998	60	17.8	1,978	60	17.7	—	—	—	34,914	43	3	12.2	36,440	—	7,966	40	34	18	8,000	58	20.0	—	—	22
1,119	25	28.0	969	96	24.3	—	—	—	18,211	88	4	57.0	19,680	—	3,218	25	—	—	3,218	25	17.7	—	—	23
999	05	10.6	1,684	63	17.9	—	—	—	27,650	40	2	94.0	27,860	—	2,643	25	28	81	2,672	06	9.7	—	—	24
10,606	70	22.1	33,562	37	24.9	13,920	—	10.3	494,789	24	3	68.5	503,819	50	95,767	95	413	—	96,180	95	19.4	3	58.2	

		Sairasvuoteitten lukumäärä.	Hoidettujen luku.	Hoitopäivät.	Palkkaus ja palkansaajain ruoka.			Ruuanpito sairaille.			Lääkkeet ja sideaineet.			Polttopuut ja valaistus.		
					Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.
					Smk.	pnnk.	pnnk.	Smk.	pnnk.	pnnk.	Smk.	pnnk.	pnnk.	Smk.	pnnk.	pnnk.
	Mielisairaalat:															
25	Lapinlahden keskuslaitos	130	183	47,908	61,868	08	129.0	51,260	90	106.0	4,415	—	9.0	26,597	77	56.0
26	Niuvanniemen »	330	424	121,605	86,419	61	71.0	112,704	56	92.7	4,996	42	4.1	31,086	62	25.6
27	Pitkäniemen [6]) »	520	632	185,795	142,554	15	76.7	169,157	60	91.0	8,152	45	4.4	72,498	37	39.0
28	Seilin turvalaitos	52	52	18,207	10,703	67	58.8	15,701	21	86.2	121	15	0.6	4,794	—	26.3
29	Käkisalmen turvalaitos	180	179	61,612	42,570	81	69.1	41,900	70	68.0	826	65	1.4	12,336	03	20.1
30	Elätteelle annetut mielisairaat	—	14	5,110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Yhteensä	1,212	1,484	440,337	344,116	32	78.1	390,724	97	88.7	18,511	67	4.2	147,312	79	33.4
	Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet:															
31	Helsingissä	105	1,043	34,489	27,584	17	79.9	31,979	07	92.7	9,115	95	26.4	8,021	52	23.2
32	Viipurissa I	40	238	6,036	5,969	82	98.9	4,635	30	76.8	1,152	64	19.1	1,122	16	18.6
33	» II	20	85	2,760	2,569	—	93.1	2,457	47	89.0	482	40	17.5	650	10	23.6
34	Sortavalassa I	40	343	12,430	7,980	50	64.2	12,996	91	104.6	2,999	91	24.1	2,199	69	17.7
35	» II	20	163	5,717	6,189	—	108.2	6,312	—	110.4	1,499	68	26.2	1,239	99	21.7
36	Savonlinnassa	10	45	1,489	2,000	20	134.3	1,835	10	123.2	175	60	11.8	337	29	22.6
37	Kuopiossa	30	22	870	666	—	76.5	539	94	62.0	126	80	14.5	70	60	8.1
38	Tohmajärvellä	30	99	3,115	3,390	—	108.8	2,465	65	79.1	791	05	25.2	264	73	8.4
39	Oulussa	35	328	9,212	4,245	50	46.0	6,738	54	73.1	1,435	95	15.5	1,705	85	18.5
40	Torniossa	10	118	3,379	3,477	—	102.9	3,041	10	90.0	591	75	17.5	421	41	12.4
	Yhteensä	340	2,484	79,497	64,071	19	80.6	73,001	08	91.8	18,341	73	23.0	16,033	34	20.1
41	Leprasairaala Orihvedellä ...	45	33	10,590	49,692	86	91.5	10,771	05	101.7	4,201	39	39.7	2,474	08	23.4
	Koko maassa	**3,606**	**27,507**	**1,126,436**	**1,139,724**	**43**	**101.1**	**1,132,333**	—	**100.5**	**342,899**	**08**	**30.4**	**504,596**	**98**	**44.8**

[6]) Paitsi vuoden vakinaisia menoja on Smk. 27,571: 38 käytetty uuden kaluston hankkimiseen uuteen osastoon.

Huom. Kokonaismenojen lisääntyminen päivää kohti riippuu lääkärien ja hoitohenkilökunnan palkankorotuksista.

Tarvekalujen kunnossapito.			Sekalaisia menoja.			Huoneuston vuokra.			Yhteensä menot.			Vuosimääräraha.		Ylöskanto tulot.						Prosentissa menojen kokonaissummasta.	Muistutuksia.		
Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.	Kokonaismenot.		Päivää kohti.			Sairasvuodemaksuja.		Muita sairashuoneelle lankeavia tuloja.		Yhteensä.			Jos vuokra vedetään pois ovat kokonaismenot päivää kohti.		
Smk.	*p:ää*	*p:ää*	*Smk.*	*p:ää*	*p:ää*	*Smk.*	*p:ää*	*p:ää*	*Smk.*	*p:ää*	*p:ää*	*Smk.*	*p:ää*	*Smk.*	*p:ää*	*Smk.*	*p:ää*	*Smk.*	*p:ää*	%	*Smk.*	*p:ää*	
17,682	93	37.0	10,499	55	22.0	—	—	—	172,324	23	3 60.0	180,750	—	47,664	05	—	—	47,664	05	27.6	—	—	25
31,882	89	26.2	9,407	84	7.8	—	—	—	276,497	94	2 27.4	298,341	—	129,445	43	—	—	129,445	43	46.8	—	—	26
40,749	02	21.9	24,312	26	13.1	1,313	32	0.7	458,737	17	2 47.7	468,928	—	199,893	70	—	—	199,893	70	43.5	2	47.0	27
3,136	09	17.2	1,371	97	7.5	—	—	—	35,828	09	1 97.0	41,806	—	16,414	20	501	37	16,915	57	47.2	—	—	28
11,999	56	19.5	4,496	78	7.3	—	—	—	114,130	53	1 85.3	122,555	50	47,265	50	448	46	47,713	96	41.8	—	—	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,010	—	1 37.2	15,000	—	4,818	—	1,000	—	5,818	—	83.0	—	—	30
105,450	49	23.9	50,088	40	11.3	1,313	32	0.2	1,064,527	96	2 41.7	1,127,380	50	445,500	88	1,949	83	447,450	71	42.0	2	41.0	
5,768	53	16.7	5,741	94	16.5	7,570	—	22.0	95,781	18	2 78.0	102,868	08	—	—	—	—	—	—	—	4	56.0	31
1,327	52	22.0	2,368	21	39.2	2,200	—	36.4	18,775	65	3 11.1	21,736	—	437	60	—	—	437	60	2.3	2	74.7	32
1,193	02	43.2	1,613	78	58.4	1,800	—	65.2	10,765	77	3 90.1	19,670	—	191	70	—	—	191	70	1.8	3	24.9	33
1,499	84	12.1	1,559	89	12.5	6,000	—	48.3	35,236	74	2 83.0	34,687	50	1,358	75	—	—	1,358	75	3.8	2	34.7	34
1,249	89	21.9	959	96	15.0	2,880	—	52.2	20,330	52	3 56.0	19,661	—	139	10	—	—	139	10	0.7	3	3.8	35
26	45	1.0	422	74	28.3	960	—	64.5	5,757	38	3 87.0	10,280	—	187	20	—	—	187	20	3.2	3	22.5	36
60	70	7.0	379	66	43.6	—	—	—	1,876	70	2 15.7	16,000	—	334	15	—	—	334	15	17.0	—	—	37
383	15	12.2	413	73	13.2	1,000	—	32.1	8,511	31	2 73.2	13,700	—	278	85	—	—	278	85	3.2	2	41.1	38
494	25	5.3	1,760	98	19.1	3,000	—	41.2	20,181	07	2 19.0	22,576	50	570	05	63	95	634	—	3.1	1	77.8	39
403	60	11.9	342	65	10.1	1,000	—	29.6	9,277	51	2 74.5	8,072	—	42	90	—	—	42	90	0.5	2	44.9	40
12,406	95	15.7	15,703	54	19.5	27,210	—	34.2	226,493	83	2 84.9	269,242	08	3,540	30	63	95	3,604	25	1.5	2	50.7	
1,690	87	16.0	1,994	76	18.8	—	—	—	30,825	01	2 91.0	37,340	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
254,291	**96**	**22.5**	**239,478**	**81**	**21.2**	**68,093**	**12**	**6.0**	**3,688,427**	**38**	**3 27.4**	**3,864,186**	**33**	**890,533**	**28**	**16,298**	**94**	**906,832**	**22**	**24.5**	**3**	**21.4**	

Taulu IV.

Taulu osoittava erinäisten ruoka-aineiden kulu-

IV:llä neljänneksellä.	Sairasvuodepäiviä korkeammassa maksuluokassa.	Sairasvuodepäiviä halvimmassa maksuluokassa.	Hoitohenkilö- ja palvelijakunnan päiviä.	Summa ravintopäiviä.	Lihaa. Kg.	Lihaa. Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Lihaa. Hinta.	Läskiä. Kg.	Läskiä. Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Läskiä. Hinta.	Kalaa. Kg.	Kalaa. Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Kalaa. Hinta.
Helsinki:													
Yleinen sairashuone:													
Uusi klinikka	439	7,271	2,610	10,320	2,026	195	0.70—1.25	628	60	1.40—1.50	541	52	0.70—1.25
Vanha »	1,123	14,925	3,960	20,008	3,367	168	0.70—1.25	132	6	1.40—1.50	395	19	0.40—1.00
Kirurginen sairashuone	1,025	14,990	5,580	21,595	3,160	146	0.70—1.25	42	2	1.40	906	42	0.70—1.25
Lasten sairashuone	—	2,990	2,440	5,430	597	110	0.75—1.40	55	10	1.40	111	20	0.80—1.50
Lapsenpäästölaitos	306	4,697	4,664	9,667	2,890	298	0.75—1.80	304	31	1.00—1.60	599	62	0.60—1.00
Otiatrinen sairashuone	165	1,280	720	2,165	268	123	0.90—1.50	20	—	—	—	—	0.70—1.25
Lääninsairaalat:													
Turussa	887	12,740	4,770	18,397	3,375	183	0.63—1.00	1,058	57	1.00—1.20	373	20	0.80
Hämeenlinnassa	79	5,261	1,890	7,230	953	131	0.80—1.20	374	51	1.15—1.20	263	36	0.70
Viipurissa	1,024	13,824	5,400	20,255	4,459	220	0.75—1.25	587	29	1.50	203	10	0.50—1.00
Mikkelissä	110	5,260	2,250	7,620	2,515	330	0.60	—	—	—	288	38	0.55
Kuopiossa	549	8,573	4,500	13,622	2,095	153	0.53	—	—	—	333	20	0.55
Vaasassa	316	9,594	4,680	14,590	2,985	204	0.75—1.30	—	—	—	396	20	0.50—1.10
Oulussa	245	9,214	2,520	11,979	3,399	283	0.70	46	—	—	204	17	0.50
Yleiset sairaalat:													
Loviisassa	—	1,545	630	2,175	169	77	1.00	—	—	—	198	99	1.00
Porissa	138	3,504	1,170	4,812	529	110	0.60—1.20	113	23	1.20	114	23	0.60—1.00
Sortavalassa	552	4,310	2,340	7,262	1,580	217	0.72	—	—	—	274	37	0.40—1.50
Savonlinnassa	170	3,223	1,350	4,743	1,041	220	0.70—1.00	—	—	—	122	25	0.60—1.25
Joensuussa	123	3,139	1,170	4,432	600	135	0.70	—	—	—	140	30	0.70—1.10
Nurmeksessa	—	1,675	540	2,215	557	250	0.90	—	—	—	23	18	0.60
Jyväskylässä	93	5,211	1,620	6,924	1,883	272	0.80	397	57	0.80—1.25	151	18	0.25—0.60
Torniossa	27	2,508	900	3,432	642	187	0.65	—	—	—	45	10	—
Rovaniemellä	29	1,134	630	1,793	202	112	0.80—1.20	—	—	—	—	—	—
Mielisairaalat:													
Lapinlahden keskuslaitos	2,032	9,817	4,410	16,259	2,782	171	0.80—1.10	253	15	1.25—1.40	242	14	0.35—0.80
Pitkäniemen »	4,618	40,579	12,500	57,697	15,130	262	0.75—1.25	—	—	—	742	12	0.45—0.60
Niuvanniemen »	4,467	25,359	9,476	39,300	15,672	398	0.57—0.65	—	—	—	792	20	0.55—0.65
Käkisalmen turvalaitos	180	14,701	4,500	19,381	1,986	2	0.70	59	3	1.25	129	6	0.45—0.75
Seilin »	—	5,850	1,170	7,020	715	100	0.70	—	—	—	126	17	0.80

tuksen yleisissä sairashuoneissa vuonna 1911.

Voita.			Kasvisvoita.			Kermaa.			Kokomaitoa.			Kuorittua maitoa.			Munia.		
Kg.	Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.	Kg.	Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.	Litr.	Päiviä ja henkilöä kohti. M.litr.	Hinta.	Litr.	Päiviä ja henkilöä kohti. M.litr.	Hinta.	Litr.	Päiviä ja henkilöä kohti. M.litr.	Hinta.	Kpl.	Päiviä ja henkilöä kohti. Kpl.	Hinta.
737	71	2.75	—	—	—	559	54	0.65	10,200	988	18	9,115	885	8	11,202	1.080	8—10
958	47	2.75	38	—	—	656	32	0.65	6,480	323	18	21,565	1,070	8	12,216	0.610	8—10
1,505	69	2.60—3.25	160	7	—	1,133	52	0.65	12,790	592	18	11,273	522	8	20,420	0.945	8—10
246	45	2.60—2.90	14	—	—	319	58	0.65	5,735	1,050	18	2,629	480	8	3,260	0.600	10
620	64	2.40—3.20	20	—	—	452	46	0.65	3,890	400	18	11,256	1,160	8	4,000	0.410	10
154	71	2.40—3.00	—	—	—	94	43	0.65	1,270	586	18	1,324	610	8	640	0.300	10
661	35	2.60	—	—	—	430	23	0.90	17,963	970	16	10,242	556	7	3,900	0.200	8
269	36	2.60	20	—	—	163	22	1.00	5,776	790	17	3,955	540	8.5	1,125	0.150	7
1,095	54	2.50—2.80	—	—	—	766	37	0.90	8,930	448	20	14,864	733	10	12,622	0.630	8
198	26	2.50	—	—	—	—	—	—	5,435	713	18	4,716	618	5	748	0.090	8
1,037	76	2.40	—	—	—	—	—	—	17,778	1,300	19	1,323	97	10	3,300	0.230	10
263	17	2.50	—	—	—	—	—	—	8,690	595	20	15,880	80	10	950	0.060	10
411	34	2.40	20	—	—	—	—	—	18,302	1,520	18	—	—	—	1,128	0.010	10
112	51	2.30—2.60	—	—	—	—	—	—	1,816	835	17	1,796	830	7	1,120	0.500	10
218	45	2.30	—	—	—	—	—	—	8,340	1,730	14	236	40	6	600	0.100	10
258	35	2.40	—	—	—	—	—	—	10,800	1,480	17.5	—	—	—	810	0.100	10
206	43	2.40	—	—	—	—	—	—	2,815	590	18	2,790	590	10	410	0.090	10
296	60	2.40	—	—	—	—	—	—	6,135	1,390	16	—	—	—	216	0.045	10
157	70	1.70—2.10	—	—	—	—	—	—	2,465	1,110	17	—	—	—	12	0.005	—
204	28	2.50	—	—	—	—	—	—	6,330	914	18	1,974	284	7.5	1,409	0.200	9—10
188	54	2.40	17	—	—	—	—	—	2,450	714	17	2,375	680	10	270	0.080	10
129	72	2.50	—	—	—	—	—	—	2,665	1,490	20	—	—	—	205	0.115	12
1,061	62	2.60—2.85	120	—	—	793	48	0.80	6,300	387	20	18,410	1,130	10	7,960	0.490	8
2,815	48	2.65	—	—	—	—	—	—	79,440	1,376	17.5	—	—	—	5,930	0.100	10
2,152	54	2.30	—	—	—	—	—	—	33,055	841	16—18	27,000	687	6	2,700	0.068	8
574	30	2.25—2.75	—	—	—	180	9	1.00	7,450	384	17	12,600	650	8	110	—	8
84	11	2,50	—	—	—	94	13	1.00	2.437	349	18	2,297	327	10	—	—	—

	Sairasvuodepäiviä korkeammassa maksuluokassa.	Sairasvuodepäiviä halvimmassa maksuluokassa.	Hoitohenkilö- ja palveluskunnan päiviä.	Summa ravintopäiviä.	Lihaa.			Läskiä.			Kalaa.		
					Kg.	Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.	Kg.	Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.	Kg.	Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.
II:sella neljänneksellä.													
Yleinen sairashuone:													
Uusi klinikka	333	7,264	2,640	10,237	1,815	177	0.70—1.50	496	48	1.50	625	61	0.60—1.50
Vanha »	829	13,544	4,000	18,373	3,267	177	0.70—1.50	73	4	1.50	870	47	0.75
Kirurginen sairashuone	711	15,123	5,630	21,464	4,354	202	0.70—1.50	132	6	1.50	1,408	65	0.75
Lasten sairashuone	—	2,882	2,475	5,357	688	128	0.80—1.60	42	7	1.50	92	15	0.50—1.25
Lapsenpäästölaitos	329	4,674	4,664	9,667	3,152	325	0.80—1.60	317	32	1.50	783	80	0.70—1.25
Otiatrinen sairashuone	121	1,335	728	2,184	615	280	0.90—1.60	24	—	—	—	—	—
Läänin sairaalat:													
Turussa	1,029	12,641	4,823	18,493	3,822	205	0.63—1.00	1,260	60	1.20	1,323	71	0.75
Hämeenlinnassa	104	4,642	1,911	6,657	986	148	0.80—1.30	189	28	1.10	382	57	0.70
Viipurissa	1,364	12,094	5,460	18,918	4,008	211	0.75	783	41	1.50	646	34	0.50—1.00
Mikkelissä	166	4,765	2,275	7,056	2,445	346	0.60	—	—	—	196	27	0.55
Kuopiossa	499	8,600	6,040	15,139	1,752	115	0.55—0.60	—	—	—	1,136	75	0.50—1.40
Vaasassa	523	8,701	4,732	13,956	2,950	210	0.75—1.20	—	—	—	610	43	0.50—1.10
Oulussa	531	8,427	3,060	12,018	2,997	249	0.75—1.25	—	—	—	454	37	0.50—0.75
Yleiset sairaalat:													
Loviisassa	—	1,220	637	1,857	186	100	0.80—1.00	—	—	—	114	60	1.00
Porissa	163	2,907	1,183	4,253	423	100	0.80—1.00	74	15	1.50	219	50	0.50—1.40
Sortavalassa	369	4,413	2,366	7,148	1,592	222	0.70—0.90	—	—	—	363	50	0.50—0.80
Savonlinnassa	214	2,711	1,365	4,290	887	200	0.70—1.00	—	—	—	289	60	0.60—1.40
Joensuussa	94	3,264	1,183	4,541	606	133	0.70	—	—	—	158	34	0.45—1.25
Nurmeksessa	—	996	546	1,542	330	210	0.90	—	—	—	50	30	0.40—0.80
Jyväskylässä	70	4,419	1,638	6,196	1,575	254	0.80	433	69	1.32	140	22	0.60—0.75
Torniossa	32	2,271	910	3,213	748	232	0.75	—	—	—	55	15	—
Rovaniemellä	11	1,213	367	1,861	188	100	1.00—1.20	—	—	—	35	15	0.90
Mielisairaalat:													
Lapin ahden keskuslaitos	2,022	10,086	4,459	16,569	3,018	188	0.80—1.00	313	19	1.50	585	35	0.35—0.80
Pitkäniemen »	4,792	41,012	12,500	58,304	14,118	242	0.75—1.30	—	—	—	650	10	0.40—1.50
Niuvanniemen »	4,822	25,471	9,476	39,769	14,957	376	0.55—0.65	—	—	—	2,633	66	0.30—0.90
Käkisalmen turvalaitos	182	15,200	4,550	19,932	2,160	108	0.69	79	—	1.25	310	15	0.60
Seilin »	—	5,788	1,181	6,969	366	52	0.70	—	—	—	203	29	0.80

Voita.			Kasvisvoita.			Kermaa.			Kokomaitoa.			Kuorittua maitoa.			Munia.		
Kg.	Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.	Kg.	Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.	Litr.	Päiviä ja henkilöä kohti. M.litr.	Hinta.	Litr.	Päiviä ja henkilöä kohti. M.litr.	Hinta.	Litr.	Päiviä ja henkilöä kohti. M.litr.	Hinta.	Kpl.	Päiviä ja henkilöä kohti. Kpl.	Hinta.
684	66	2.75	—	—	—	526	51	0.65	10,850	1,060	18	7,700	753	8	12,780	1.280	8—10
1,000	54	2.75	35	—	—	646	35	0.65	6,670	363	18	19,465	1,058	8	14,100	0.750	8—10
1,387	64	2.90	150	8	—	1,147	53	0.65	15,465	720	18	13,799	642	8	35,880	1.670	9—15
294	54	2.90	13	—	—	327	61	0.65	6,090	1,130	18	2,269	423	8	3,160	0.590	8—10
690	71	2.50—3.00	23	—	—	455	47	0.65	3,668	380	18	11,540	1,190	8	4,480	0.460	8—10
152	70	2.80—3.00	—	—	—	98	44	1.65	1,374	620	18	1,286	590	8	1,280	0.590	8—10
645	34	2.50—2.60	—	—	—	468	25	0.90	18,275	987	18	11,112	600	8	3,940	0.200	9—10
225	34	2.50—2.80	—	—	—	177	26	1.00	5,750	849	17	3,355	500	8	670	0.100	7
1,148	60	2.50	—	—	—	804	42	0.90	8,834	466	20	14,798	780	10	16,463	0.880	8
393	55	1.80—2.00	—	—	—	—	—	—	5,460	773	18	4,715	668	5	654	0.090	10
1,007	66	2.00	—	—	—	—	—	—	18,600	1,220	19	2,258	149	10	8,045	0.530	10
480	34	2.50	100	—	—	—	—	—	9,030	647	20	15,440	1,100	10	1,745	0.120	10
535	44	2.40	20	—	—	—	—	—	17,247	1,435	18	—	—	—	1,363	0.010	10
101	54	2.10—2.50	—	—	—	—	—	—	1,684	890	17	2,178	1,150	7	1,200	0.600	10
220	50	2.10	—	—	—	—	—	—	7,990	1,870	14	—	—	—	790	0.180	10
195	20	1.80—2.00	—	—	—	—	—	—	10,920	1,520	17.5	—	—	—	1,820	0.020	10
230	53	2.40	—	—	—	—	—	—	2,875	670	18	2,730	630	10	1,370	0.300	10
406	89	1.80—2.10	—	—	—	15	—	—	5,818	1,280	16	—	—	—	570	0.100	10
31	20	2.40	—	—	—	—	—	—	2,010	1,300	17	—	—	—	382	0.200	10
303	48	2.40	—	—	—	—	—	—	6,400	1,030	18	1,530	246	7.5	2,079	0.330	10
207	66	2.40	—	—	—	—	—	—	2,735	848	17	1,825	564	10	377	0.100	10
103	55	2.40	—	—	—	—	—	—	2,675	1,435	20	—	—	—	410	0.200	12
754	45	2.30—2.80	115	—	—	793	48	0.80	6,175	572	20	18,065	1,080	10	8,720	0.520	—
2,935	50	2.63	—	—	—	—	—	—	81,175	1,390	17	—	—	—	6,920	0.100	8
1,577	39	2.50—2.85	—	—	—	—	—	—	35,034	880	16—18	27,300	686	6	4,200	0.100	9
799	40	2.25	—	—	—	185	9	1.00	8,195	422	17	12,760	640	8	540	—	7
53	8	2.40	—	—	—	100	17	1.00	2,412	340	18	2,320	333	10	—	—	—

	Sairasvuodepäiviä korkeammassa maksuluokassa.	Sairasvuodepäiviä halvimmassa maksuluokassa.	Hoitohenkilö- ja palvelushenkilökunnan päiviä.	Summa ravintopäiviä.	Lihaa.			Läskiä.			Kalaa.		
					Kg.	Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.	Kg.	Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.	Kg.	Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.
III:lla neljänneksellä.													
Helsinki:													
Yleinen sairashuone:													
Uusi klinikka	248	6,243	2,610	9,101	1,403	154	0.70—1.50	371	40	1.40	440	48	0.60—1.50
Vanha »	505	12,375	3,960	16,840	2,871	170	0.70—1.50	50	—	1.40	843	50	0.60—1.50
Kirurginen sairashuone	629	15,624	5,580	21,833	4,259	190	0,70—1,50	170	8	1.40	1,475	67	0.60—1.50
Lasten sairashuone	—	3,309	2,440	5,749	529	92	0.80—1.50	29	4	1.40	206	36	0.60—1.25
Lapsenpäästölaitos	353	5,827	4,664	10,844	3,185	294	0,80—1,60	242	22	1.40	820	75	0.70—1.25
Otiatrinen sairashuone	112	968	720	1,700	199	110	—	30	—	—	—	—	—
Lääninsairaalat:													
Turussa	1,132	13,030	4,770	18,932	3,832	202	0.50—1.00	950	51	1.10	818	43	0.70
Hämeenlinnassa	128	4,177	1,890	6,195	696	112	0.75—1.20	138	22	—	262	42	0.40—0.70
Viipurissa	957	12,409	5,400	18,766	4,089	212	0.75—1.80	536	28	1.50	410	21	0.80—1.00
Mikkelissä	67	4,180	2,250	6,497	2,270	350	0.55	—	—	—	240	37	0.55
Kuopiossa	352	7,960	4,500	12,812	1,906	149	0.53—0.60	—	—	—	1,659	137	0.35—0.70
Vaasassa	466	8,580	4,680	13,726	3,140	229	0.75—1.20	—	—	—	595	37	0.40—1.00
Oulussa	411	9,848	2,520	12,779	2,932	229	0.85—1.40	—	—	—	342	26	0.60—1.25
Yleiset sairaalat:													
Loviisassa	19	1,144	630	1,793	161	89	0.80	—	—	—	84	45	1.00
Porissa	159	3,520	1,170	4,849	427	88	0.80	34	—	—	189	39	0.50—1.00
Sortavalassa	355	4,220	2,340	6,915	1,218	175	0.70—0.90	—	—	—	184	26	0.30—1.00
Savonlinnassa	149	2,898	1,350	4,397	728	165	0.75—1.00	—	—	—	221	50	0.70—1.50
Joensuussa	131	2,586	1,170	3,887	528	136	0.70—1.50	—	—	—	117	30	0.60—1.00
Nurmeksessa	9	1,179	540	1,728	403	233	0.70	—	—	—	97	55	0.60—0.90
Jyväsky ässä	—	4,484	1,620	6,104	1,586	258	0.80	403	66	1:30	99	16	0.60—1.00
Torniossa	119	2,228	900	3,247	663	204	0.70—0.80	—	—	—	22	6	—
Rovaniemellä	5	674	603	1,309	100	76	1.00—1.20	—	—	—	7	—	—
Mielisairaalat:													
Lapinlahden keskuslaitos	2,175	9,556	4,410	16,141	2,671	165	0.70—0.90	253	15	1.15—1.20	854	52	0.25—1.25
Pitkäniemen »	4,819	42,210	12,500	59,259	14,560	244	0.75—1.30	—	—	—	530	9	0.50—1.40
Niuvanniemen »	4,874	25,715	9,476	40,065	13,489	336	0.55—0.60	—	—	—	2,104	52	0.30—0.90
Käkisalmen turvalaitos	184	15,506	4,500	20,190	1,584	78	0.69	—	—	—	231	11	0.60
Seilin »	—	5,796	1,170	6,966	1,495	216	0.75	—	—	—	332	47	0.60—0.85

Voita.			Kasvisvoita.			Kermaa.			Kokomaitoa.			Kuorittua maitoa.			Munia.		
Kg.	Päivää ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.	Kg.	Päivää ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.	Litr.	Päivää ja henkilöä kohti. M.litr	Hinta.	Litr.	Päivää ja henkilöä kohti. M.litr.	Hinta.	Litr.	Päivää ja henkilöä kohti. M.litr.	Hinta.	Kpl.	Päivää ja henkilöä kohti. Kpl.	Hinta.
667	73	2.80	—	—	—	399	43	0.65	9,350	1,020	18	6,330	695	8	10,440	1.140	9
1,141	66	2.80	55	—	1.60	646	36	0.65	6,840	406	18	19,330	1,146	8	14,380	0.854	9
1,484	67	2.50—3.30	130	—	—	1,145	52	0.65	15,155	694	18	14,269	653	8	24,440	1.120	8—15
295	51	2.80—3.40	9	—	—	293	51	0.65	5,015	872	18	1,666	290	8	2,800	0.480	9
708	65	2.70—3.50	40	—	—	360	33	0.65	3,699	341	18	12,365	1,143	8	4,940	0.450	9
147	85	—	—	—	—	99	52	—	1,177	674	—	1,089	640	—	880	0.510	9
644	34	2.90	—	—	—	455	21	0.90	18,286	960	18	12,474	658	8	3,600	0.190	10
280	44	2.50—2.80	—	—	—	186	30	1.00	5,689	918	17	2,770	447	8	905	0.140	8
1,135	60	2.45—2.60	—	—	—	809	43	0.90	8,757	466	20	16,320	871	10	15,928	0.848	8
349	53	2.80	—	—	—	—	—	—	7,640	1,175	18	1,530	235	5	1,000	0.150	8
1,600	125	2.55—2.70	—	—	—	—	—	—	18,710	1,460	19—20	2,405	190	8	6,450	0.500	8
446	33	2.60	110	—	—	—	—	—	9,200	670	20	15,430	1,131	10	1,860	0.135	9
537	42	2.30	—	—	—	—	—	—	16,669	1,300	18	—	—	—	1,363	0.100	10
83	45	2.60	—	—	—	—	—	—	1,346	750	17	2,373	1,323	7	1,190	0.600	9
223	46	2.85	—	—	—	—	—	—	8,380	1,720	14	336	70	—	630	0.130	10
251	36	2.50—2.80	—	—	—	—	—	—	11,040	1,600	17	—	—	—	1,260	0.180	10
321	73	2.40	—	—	—	—	—	—	3,095	701	18	2,760	628	10	540	0.120	9
283	72	2.25—2.60	—	—	—	5	—	—	5,707	1,470	16	—	—	—	1,050	0.280	8
68	39	2.45	—	—	—	—	—	—	2,160	1,255	17	—	—	—	182	0.105	9
278	45	1.90—2.60	—	—	—	—	—	—	6,440	1,054	18	1,462	230	7	1,214	0.180	9—10
184	56	2.50	—	—	—	—	—	—	2,492	767	17	2,024	622	10	220	0.060	10
89	68	2.50—2.80	—	—	—	—	—	—	1,899	1,450	20	—	—	—	104	0.070	10—15
933	57	2.40—2.80	150	9	—	920	57	0.80	8,140	504	20	18,390	1,135	10	7,580	0.460	9
3,190	52	2.63	—	—	—	—	—	—	83,970	1,415	17	—	—	—	8,230	0.135	9
2,016	50	2.30—2.80	—	—	—	—	—	—	25,400	633	16—18	27,550	687	6	5,880	0.146	9
484	24	1.80—2.40	—	—	—	187	9	1.00	10,640	527	17	12,950	1,360	8	680	0.033	7
80	—	2.70	—	—	—	93	13	1.00	2,084	299	18	2,149	308	10	—	—	—

	Sairasvuodepäiviä korkeammassa maksuluokassa.	Sairasvuodepäiviä halvimmassa maksuluokassa.	Hoitohenkilö- ja palveluskunnan päiviä.	Summma ravintopäiviä.	Lihaa. Kg.	Lihaa. Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Lihaa. Hinta.	Läskiä. Kg.	Läskiä. Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Läskiä. Hinta.	Kalaa. Kg.	Kalaa. Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Kalaa. Hinta.
IV:llä neljänneksellä.													
Helsinki:													
Yleinen sairashuone:													
Uusi klinikka	133	7,303	2,640	10,076	1,676	166	0.67—1.50	442	43	1.40	547	54	0.70—1.25
Vanha »	556	16,289	4,000	20,845	4,084	195	0.67—1.20	578	28	1.10—1.20	532	25	0.30—1.00
Kirurginen sairashuone	774	16,043	5,580	22,397	4,169	186	0.67—1.25	762	34	1.40	1,433	64	0.50—1.20
Lasten sairashuone	—	3,390	2,475	5,865	845	144	0.75—1.50	98	17	1.60	176	30	0.60—1.35
Lapsenpäästölaitos	256	4,388	4,664	9,308	3,501	376	0.73—1.50	603	64	1.60	820	88	0.75—1.50
Otiatrinen sairashuone	154	1,333	728	2,215	540	243	0.67—1.25	22	10	1.60	—	—	—
Lääninsairaalat:													
Turussa	1,257	13,284	4,823	19,364	3,875	200	0.47—0.60	437	22	1.10	704	36	0.70
Hämeenlinnassa	144	5,449	1,911	7,504	993	132	0.60—1.00	219	29	1.00—1.10	206	27	0.60—1.30
Viipurissa	1,140	17,333	5,460	23,933	5,175	215	0,75	759	31	1.50	311	13	0.50—1.00
Mikkelissä	20	5,079	2,275	7,374	2,552	345	0,55	—	—	—	43	6	—
Kuopiossa	552	9,301	6,040	15,893	4,861	309	0.53—0.95	—	—	—	1,791	113	0.70—1.00
Vaasassa	234	10,872	4,732	15,838	2,800	176	0.75—1.20	—	—	—	625	39	0.40—1.00
Oulussa	470	8,407	3,060	12,957	3,296	254	0.50—1.00	—	—	—	231	18	0.50—1.00
Yleiset sairaalat:													
Loviisassa	90	1,125	637	1,852	257	138	1,00	31	15	—	60	32	1.00
Porissa	226	2,900	1,183	4,309	478	110	0.50—0.75	150	34	1.20	80	18	0.60—1.00
Sortavalassa	287	4,489	2,366	7,142	2,067	289	0.70—0.80	—	—	—	166	21	0.30—1.00
Savonlinnassa	121	3,675	1,365	5,161	871	168	0.45—1.00	—	—	—	182	35	0.60—0.90
Joensuussa	74	2,965	1,183	4,222	631	149	0,50—0.80	—	—	—	223	53	0.60—1.00
Nurmeksessa	—	1,220	546	1,766	441	250	0.95	—	—	—	266	50	0.50
Jyväskylässä	53	450	1,638	6,202	1,625	262	0.80	482	77	1.20	76	12	0.60—1.00
Torniossa	144	2,050	910	3,104	765	247	0.65	58	18	1.40	60	—	—
Rovaniemellä	—	917	637	1,554	153	100	0.70—0.85	—	—	—	—	—	—
Mielisairaalat:													
Lapinlahden keskuslaitos	2,155	10,115	4,459	16,729	2,908	173	0.80—1.00	470	22	1.15	107	6	0.30—1.25
Pitkäniemen »	4,884	42,878	12,500	60,262	15,446	256	0.75—1.30	—	—	—	867	14	0.45—1.20
Niuvanniemen »	4,876	25,930	9,476	40,288	18,758	465	0.57—0.60	—	—	—	1,384	34	0.60—1.25
Käkisalmen turvalaitos	184	15,442	4,550	20,176	2,626	130	0.69	—	—	—	147	7	0.60
Seilin »	—	5,883	1,811	7,064	3,110	440	0.75	—	—	—	293	41	0.60—0.85

Voita.			Kasvisvoita.			Kermaa.			Kokomaitoa.			Kuorittua maitoa.			Munia.		
Kg.	Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.	Kg.	Päiviä ja henkilöä kohti. Gr.	Hinta.	Litr.	Päiviä ja henkilöä kohti. M.litr.	Hinta.	Litr.	Päiviä ja henkilöä kohti. M.litr.	Hinta.	Litr.	Päiviä ja henkilöä kohti. M.litr.	Hinta.	Kpl.	Päiviä ja henkilöä kohti. Kpl.	Hinta.
1,002	100	2.80—3.40	—	—	—	452	44	0.65	10,120	1,000	18	7,105	710	8	12,020	1.194	9—10
1,212	58	2.70—2.80	30	—	1.80	673	32	0.65	6,490	311	18	24,305	1,118	8	15,580	0.747	9—10
1,504	67	2.90—3.25	155	—	2.00	1,175	52	0.65	16,120	720	18	13,932	622	8	25,580	1.140	9—20
337	57	3.00—3.40	20	—	—	324	55	0.65	6,405	1,090	18—20	3,069	520	8	4,800	0.815	9—10
713	76	2.80—3.40	60	—	—	476	51	0.65	3,690	396	18	11,690	1,257	8	5,020	0.540	10—11
173	78	2.80	—	—	—	99	40	0.65	1,370	618	18	1,254	566	8	960	0.433	10
712	37	2.90—3.00	—	—	—	533	27	0.90	18,488	954	18	13,800	712	8	2,440	0.125	10
311	41	3.00—3.20	—	—	—	189	25	1.00	5,947	790	17	4,120	548	8	550	0.073	10
1,330	55	2.65—2.80	15	—	2.10	882	37	0.90	10,399	435	20	22,372	935	10	18,927	0.790	10—20
281	36	2.60	—	—	—	—	—	—	7,825	1,061	18	1,640	236	5	890	0.121	10—12
778	49	2.60—3.05	—	—	—	—	—	—	18,900	1,189	19	550	35	—	3,200	0.201	8
388	24	2.60—3.15	200	—	—	—	—	—	9,310	588	20	17,080	1,078	10	2,080	0.131	10
821	63	2.65—2.80	27	—	—	—	—	—	17,953	1,385	18	—	—	—	955	0.074	10
103	55	2.60—3.20	16	—	—	—	—	—	1,503	811	17	2,031	1,096	7	670	0.360	10
220	51	2.50—2.85	10	—	—	—	—	—	7,940	1,825	14	390	88	—	316	0.080	10
174	24	3.00	11	—	—	—	—	—	11,040	1,545	18	—	—	—	1,010	0.140	10
161	31	2.50	65	—	—	—	—	—	3,060	590	18	2,760	540	10	380	0.070	10
288	68	2.70—2.95	34	—	—	—	—	—	5,606	1,320	16	28	—	7	190	0.035	10
48	27	2.60	—	—	—	—	—	—	2,107	1,192	17	—	—	—	68	0.040	10
236	38	2.40—3.00	—	—	—	—	—	—	6,496	1,047	18	1,677	270	7	1,050	0.169	9—10
199	64	2.60—2.75	—	—	—	—	—	—	2,790	900	17	1,570	500	10	160	0.050	10
88	56	2.70—2.80	—	—	—	—	—	—	2,097	1,349	20	—	—	—	50	0.030	10—15
888	53	2.90—3.40	320	19	2.00	924	55	0.80	6,455	386	20	19,070	1,145	10	8,320	0.400	10
2,848	47	2.63	70	—	2.00	—	—	—	81,110	1,345	17	—	—	—	7,580	0.125	8
2,884	70	2.80—3.05	40	—	—	—	—	—	28,508	702	16—19	27,560	689	6	3,600	0.090	9
830	41	2.50	—	—	—	186	9	1.00	7,655	380	17	12,921	644	8	230	0.010	10
70	10	2.70	—	—	—	99	14	—	1,948	275	18	1,641	232	10	—	—	—

Taulu V.

Sairashuoneitten lasarettiosastoilla vuonna 1911 hoidetut taudit.

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.																													
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.				
I. Muodostumisvikoja ja synnynnäisiä tauteja.																															
Cephalocele	4	2	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—					
Meningocele	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—					
Hydrocephalus	2	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Microcephalia	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Myelocele	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—					
Spina bifida	10	4	1	1	2	2	—	4	—	—	3	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—					
» » occulta	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Labium leporinum	18	17	—	—	—	—	1	4	1	—	3	—	5	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1					
Palatoschisis	24	19	3	—	2	—	—	7	3	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—	2					
Vitium congen. laryngis	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Torticollis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—					
Cryptorchismus	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Phimosis	8	8	—	—	—	—	—	1	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—					
Hypospadia	2	1	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Epispadia	2	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Ectopia vesicae urinariae	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» testis	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Retentio testis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Atresia vaginae	2	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Uterus rudimentarius	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—					
Atresia auricul.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» hymenis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—					
» ani	9	6	2	—	—	1	—	1	2	—	2	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Strictura ani	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—					
Megacolon congen.	3	1	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Luxatio femoris congen.	7	3	1	—	1	—	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Pes varus vel eqvino-varus	34	17	9	—	1	—	7	8	8	1	2	3	2	—	4	—	—	—	3	—	1	—	—	1	—	1	—				
Deformatio extremitatum	7	7	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
» digitorum	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—					

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.																													
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Fistula congen. colli	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» umbilicalis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Syndactylia	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hydronephros congen.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debilitas e causa partus praemat.	5	1	1	—	—	3	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. Konstitutsionellisia ja vanhuuden tauteja.																											
Rachitis	11	2	7	—	—	1	1	9	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Osteomalacia	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scrophulosis	20	16	1	—	—	1	2	—	1	3	1	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Anaemia	68	29	21	3	6	3	6	10	4	3	20	6	4	—	—	5	2	2	—	2	1	1	1	—	—	3	4
» perniciosa	41	13	16	3	—	9	—	6	—	—	13	2	2	1	—	1	1	—	—	—	1	1	1	10	1	—	1
» » botriocephalus	1	1		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» ac. post extraction. dentis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chlorosis	9	5	3	—	—	—	1	6	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Leuchaemia	5	—	1	1	—	2	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Pseudoleuchaemia	4	1	—	1	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Morbus maculosus Werlhofii: Purpura	3	2	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haemophilia	2	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Diabetes mellitus	35	—	20	4	1	5	5	23	—	1	5	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Marasmus senilis	6	—	1	4	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Gangraena senilis et spontanea	35	23	3	1	2	4	2	9	7	—	2	2	—	6	—	—	1	—	3	—	—	—	—	2	2	1	—
Pedatrophia	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Dystrophia adiposo-genitalis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Adipositas dolorosa	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Myxoedema	2	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
III. Akuuttisia infektioni tauteja.																											
Rheumatismus articulorum acut.	108	70	31	1	—	—	6	36	3	5	22	8	—	4	—	—	1	—	2	—	3	1	2	7	4	6	4

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.																													
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Rheumatismus musculorum acut.	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arthritis gonorrhoica	4	1	3	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Variola	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbilli	13	10	—	—	3	—	—	9	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scarlatina	29	17	—	1	6	3	2	21	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Diphtheria	25	14	1	—	6	3	1	23	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laryngitis crouposa	23	15	—	—	2	3	3	14	—	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Febris intermittens	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
» » tropica	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» remittens	7	7	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1
» gastrica	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Febricula	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbus Weilii	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Typhus abdominalis	75	56	2	—	—	11	6	21	3	2	27	3	—	—	—	1	4	—	2	—	7	2	—	—	—	1	2
Dysenteria	7	4	—	—	—	3	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—
Parotitis epidemica	3	2	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Influenza	38	33	2	—	—	—	3	10	—	6	—	3	3	—	—	8	1	—	—	—	5	—	—	—	1	—	1
Pertussis	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erysipelas	91	67	3	4	1	12	4	14	4	6	27	7	7	6	1	2	3	—	—	—	5	—	1	5	—	3	—
Septicaemia, pyaemia	36	3	1	2	—	26	4	5	5	5	7	—	2	1	—	1	—	—	—	—	3	—	—	1	4	2	—
Septicopyaemia puerperalis	37	15	—	—	1	19	2	12	1	5	6	2	1	—	1	1	1	1	1	—	—	1	—	—	1	3	—
Infectio e causa ignota	8	3	5	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meningitis cerebrospinalis epidemic.	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Tetanus	9	4	—	—	—	4	1	4	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Anthrax	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erythema nodosum	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
IV. Kroonillisia infektsioni tauteja.																											
Tuberculosis pulmonum	178	—	67	57	9	37	8	93	5	4	20	7	7	2	1	12	9	—	1	—	5	5	1	2	3	—	1
» mucosae nasi	2	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» laryngis	26	2	11	9	1	3	—	16	1	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» pleurae serosa	12	6	5	—	—	1	—	—	—	2	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—
» » purulent.	6	—	2	1	1	2	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																		
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Gadby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
		Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																				
Tuberculosis cerebri et meningum	25	—	1	5	—	19	—	13	2	1	5	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» lingvae	2	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» veli palati	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» ossium et articulationum	473	224	104	28	16	11	90	89	72	18	41	3	4	45	50	2	5	—	15	44	13	9	7	25	3	26	2
» cutis	10	9	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	1
» glandular. lymphaticar.	255	210	22	2	6	3	12	45	49	2	26	6	12	12	22	1	2	—	12	21	11	6	2	6	4	12	4
» peritonei	49	6	24	7	3	5	4	6	4	2	11	—	2	8	6	—	—	—	—	1	3	—	—	3	—	1	2
» intestinorum	27	3	7	2	3	10	2	11	1	2	—	3	1	1	2	—	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	1
» renis & vesicae urinar.	45	14	10	7	8	1	5	18	3	—	10	—	—	5	—	—	—	—	4	—	1	—	—	2	—	1	1
» apparatus genitalis	23	15	2	1	3	—	2	7	4	—	4	—	2	2	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—
» miliaris acuta, universal.	5	—	—	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
» regionum variarum	21	6	6	5	2	2	—	1	—	1	6	—	—	3	—	—	—	—	2	1	1	—	3	2	1	—	—
Spondylitis	19	—	16	1	1	—	1	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lupus vulgaris	34	15	11	—	3	—	5	4	8	2	1	—	5	1	5	—	4	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—
Lepra	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Actinomycosis	17	12	1	2	—	2	—	5	6	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
V. Venerisiä tauteja.																											
Urethritis gonorrhoica	7	4	—	—	3	—	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Syphilis hereditaria	9	5	2	—	—	1	1	3	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
» acqvisita recens	10	3	3	1	3	—	—	2	—	—	—	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
» » recidiva	3	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
» tertiaria	5	4	—	—		—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—
Impressio nasi luetica	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulcera luetica pharyngis	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lues invet. (pro injectione intravenos salvarsani)	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
Lues III. orbitae, tumor simulans	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bubo ingvin.	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäänöitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.				
		Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																									
VI. Myrkytyksiä.																															
Alcoholismus acutus	6	5	—	—	—	1	—	—	3	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» chronicus	4	1	3	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morphinismus	3	—	1	—	—	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Intoxicatio e acidis et alkaliis	7	2	1	—	—	4	—	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» e oxid. carbon.	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» e veronal.	1	1		—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hydrargyrosis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morsus serpentis	9	8	—	—	1	—	—	4	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII. Mielitauteja.																															
Insania simplex	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idiotia	3	—	—	—	2	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Imbecillitas	2	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Psychosis	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amentia seu psychosis e infectione	3	—	—	—	3	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Insania manico-depressiva	12	3	2	6	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Melancholia agitata	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Dementia paralytica	2	—	—	1	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII. Erityisten elinten tauteja.																															
1. Hermoston tauteja.																															
a) Aivo-, selkäydin- ja niiden kalvojen tauteja.																															
Haemorrhagia cerebri et meningum. Hemiplegia	46	4	13	7	1	17	4	19	3	2	6	2	1	1	—	3	1	—	1	2	—	1	—	—	2	—	2			
Abscessus cerebri	11	2	1	1	1	5	1	2	4	2	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Encephalitis	3	—	—	—	—	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Encephalopathia	2	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thrombosis sinus laterial.	4	2	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus epiduralis	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meningitis cerebralis	30	3	—	1	—	24	2	3	2	—	10	4	5	1	—	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.																													
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänettä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.				
Lues cerebralis	17	2	7	6	2	—	—	15	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Hydrocephalus acqvisitus	4	—	—	3	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tumor cerebri	16	—	—	5	4	6	1	13	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» cerebelli	4	1	—	—	—	3	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Emollitio cerebri	2	—	—	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Arteriosclerosis cerebri	3	—	1	1	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Residua post abscess. cerebri	1	—	1	—		—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Glioma cerebri	4	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—				
Epilepsia traumatica	2	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Sclerosis amyotroph. lateral.	2	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—				
Myelitis et meningitis spinalis	16	1	4	5	1	2	3	9	1	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—				
Apoplexia spinalis	2	—		—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Sclerosis multiplex	9	—	—	4	—	1	4	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—				
Tabes dorsalis	24	—	8	13	1	—	2	15	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	—				
Atrophia musculor. progressiv.	2	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Paralysis musc. rhomboid.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Poliomyelitis anterior acuta	25	3	14	1	—	3	4	23	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Paresia post poliomyelit.	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Paralysia extremitat. inf. post poliomyelit. ac.	6	—	6	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Syringomyelia	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Lues medullae spinalis	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—				
Tumor » »	2	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Paralysis spinalis spastica	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Hemiplegia spastic. infant.	4	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Paraplegia spastica	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Paresia recti et vesic. urinar.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Aphasia	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Angioma racemos. cerebri	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
Aneurysma art. foss. Sylvii	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
Degeneratio spastica hereditaria	5	—	—	4	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
b) Perifeeristen hermojentauteja.																															
Neuritis	9	6	3	—	—	—	—	2	1	—	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—				
Polyneuritis	14	4	6	—	1	—	3	12	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Neuralgia trigemini	4	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—				

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																					
		Uloskirjoitettuja.																											
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Torneo.	Kajaani.	Rovaniemi.
Neuralgia ischiadica	34	15	15	1	1	—	2	2	1	4	6	1	5	1	—	—	1	—	—	6	—	—	—	2	2	3	—
» variae	14	7	6	1	—	—	—	2	—	—	6	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—
Cephalalgia	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Paralysis facialis	2	1	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» radialis	2	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» extremit. sup.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
» n. laryng. inf.	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » oculomotorii	2	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» post diphterit.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dystrophia muscul.	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malum perforans pedis	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
c) Tauteja ilman määrättyä lokalisatsionia.																											
Hemicrania	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epilepsia	90	9	46	29	3	1	2	20	—	1	—	2	2	—	2	1	1	—	1	56	1	—	—	1	1	1	—
Eclampsia	4	1	—	1	—	2	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorea	30	17	8	1	—	—	4	11	3	2	6	—	1	—	—	—	1	—	3	—	—	1	—	1	—	1	—
Hysteria	49	14	26	7	2	—	—	20	3	3	1	4	6	—	—	—	2	—	—	1	1	—	3	—	—	2	3
Neurasthenia	224	64	107	15	26	—	12	62	6	11	70	19	10	9	1	6	2	1	2	1	2	4	3	7	—	6	2
Psychosthenia	4	—	2	1	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hypochondria	6	2	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
Neurosis traumatica	5	—	4	—	—	—	1	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Paralysis agitans	2	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tetanus neonatorum	2	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d) Vasomotoris-trofisia neuroseja.																								1			
Morbus Basedowii	25	14	9	2	—	—	—	7	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	14	1	—	—	—	—	—	—
» Addisonii	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acromegalia	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Verenkiertoelinten tauteja.																											
Pericarditis	3	—	1	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Endocarditis	35	6	16	1	1	10	1	29	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—
Myocarditis	45	1	25	4	—	15	—	20	—	2	2	3	—	—	—	6	3	1	1	—	1	2	3	1	—	—	—

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																						
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.			
		Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																								
Hypertrophia idiopathica cordis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—			
Vitium organicum cordis	139	3	84	10	3	29	10	38	6	4	49	3	7	6	2	—	1	—	3	—	1	6	—	3	3	5	2			
» cordis congenit.	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Paralysia cordis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Tachycardia	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—			
Arteriosclerosis	49	—	31	7	1	2	8	18	—	1	10	13	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—			
Endarteritis obliterans	12	9	—	1	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	1	—			
Aneurysma aortae	5	—	2	1	—	1	1	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» aliarum arteriar.	2	1	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» arterio-venosum	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Varices	17	17	—	—	—	—	—	2	6	—	1	—	3	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	1			
Venectasiae haemorrhoidales	69	55	6	1	3	1	3	6	12	2	18	—	8	5	6	—	1	—	1	3	2	—	—	1	1	3	—			
Thrombosis, Embolia	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Phlebitis	6	3	2	—	—	—	1	2	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—			
3. Lymfatiehyeiden tauteja.																														
Lymphangitis	28	22	3	1	1	1	—	2	1	—	6	—	2	1	3	—	1	—	—	8	—	—	1	1	—	1	1			
Lymphadenitis	31	27	1	—	—	—	3	2	4	—	11	—	1	—	6	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	1	1			
Lymphomata maligna	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Angina Ludovici	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
4. Hengityselinten tauteja.																														
Epistaxis	10	10	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Morbi cavitatis nasalis	15	10	2	—	1	—	2	—	—	—	5	1	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	2	—	2	—			
Spina septi nasi	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Deviatio septi nasi	18	18	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Cysta conch. mediae	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Hypertrophia conch. inf.	10	10	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Empyema cavitatum accessor. nasi	127	119	1	1	1	—	5	118	2	—	1	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—			
Atresia narium	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Vegetationes adenoideae	7	7	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	3	1	—	—			
Laryngotracheitis	5	3	2	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—			
Stenosis laryngis	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Perichondritis laryngea	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Stenosis tracheae	4	1	1	—	—	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.																													
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Fistula tracheae post tracheotomiam	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Residuae post tracheotom.	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pleuritis serosa	116	69	38	1	1	1	6	34	7	1	27	4	6	1	8	1	1	1	3	2	4	—	3	4	3	3	3
» sicca	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Peripleuritis	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Empyema	138	77	15	6	3	26	11	35	24	4	23	3	2	6	6	—	4	—	3	6	8	1	—	4	4	4	1
Pneumothorax	5	—	3	2	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bronchit. acuta	20	15	1	—	1	—	3	5	4	1	3	1	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
» chronica	18	3	11	1	1	—	2	—	—	—	5	—	3	—	—	5	—	1	—	—	1	3	—	—	—	—	—
» capillaris	4	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Emphysema pulmonum	15	1	7	4	—	2	1	13	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bronchiectasiae	9	—	4	2	2	1	—	8	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pneumonia crouposa	226	143	28	1	4	38	12	108	7	11	47	4	4	1	2	5	3	—	1	—	7	2	9	2	1	8	4
» chronica	9	3	3	1	—	1	1	5	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
» splenica	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» tuberculosa	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» hypostatica	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bronchopneumonia	32	19	3	—	1	4	5	15	2	2	6	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	3
Gangraena pulmonum	2	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Lues »	4	—	1	—	2	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Asthma bronchiale	3	1	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Haemoptoe	3	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Ruuansulatuselinten tauteja.																											
Stomatitis	2	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Parotitis purulenta	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Submaxillitis chr.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glossitis acuta. Abscessus linguae	3	2	1	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hypertrophia tonsillarum	9	9	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—
Angina tonsillaris	16	14	1	—	—	—	1	8	2	3	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» phlegmonosa	17	15	—	—	—	—	2	6	1	—	6	—	—	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Strictura oesophagi	19	3	7	1	—	—	8	6	2	2	3	—	2	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—
» cardiae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gastritis acuta	15	15	—	—	—	—	—	1	2	6	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» chronica	39	7	28	1	2	—	1	1	3	1	1	15	2	—	4	4	1	—	—	—	3	—	3	1	—	—	

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																								
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.					
		Terveitä ja toipuvia.	Parantumattomia.	Parannuksi tulleita.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänеitä.																									
Achylia gastrica	31	2	21	1	6	—	1	8	—	1	22	—	—																			
Hypersecretio acida	33	2	24	—	7	—	—	5	1	—	24	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dysphagia hysterica	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—																				
Dyspepsia nervosa	46	3	33	2	6	—	2	11	2	3	20	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Ptosis ventriculi	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—																				
Dilatatio ventriculi	16	3	9	1	3	—	—	—	—	—	1	—	11	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulcus »	105	49	30	9	5	8	4	35	16	5	20	1	4	8	—	1	4	—	5	—	2	—	—	1	—	2	1					
» » perforat.	19	11	—	—	—	6	2	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» duodeni	2	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Perforatio ulceris septic. post gastroenterostotomiam.	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strictura pylori	15	6	1	3	2	2	1	3	1	—	5	—	1	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Pylorospasmus	2	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—																				
Gastritis, enteritis acuta	106	71	10	—	3	17	5	58	1	8	13	3	5	—	—	5	2	—	—	—	1	—	4	1	1	2	2					
» » chronica	50	26	11	3	1	4	5	39	—	—	3	—	3	1	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Colitis acuta	26	20	2	—	4	—	—	16	—	—	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» chronica	4	1	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Enteritis »	24	13	5	1	—	—	5	17	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	1	—					
Enteroptosis	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Obstipatio, Coprostasis	26	20	5	1	—	—	—	1	—	1	3	1	2	2	—	1	1	—	3	1	2	1	4	1	—	—	2					
Appendicitis acuta	734	604	10	4	8	62	46	158	87	49	98	15	32	36	48	13	13	1	77	30	20	8	—	28	11	7	3					
» » recidivans	4	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4																				
» chronica	386	363	3	—	5	1	14	62	24	7	38	—	120	26	34	—	—	—	38	18	3	1	—	1	10	2	2					
» perforans	54	48	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	54																			
Perityphilitis levis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus periappendicul.	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» praeperiton.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» subphrenicus	4	2	—	—	—	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Synechia intestinorum	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stenosis intestini	10	4	—	—	4	1	1	6	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—					
Occlusio intestinum. Volvulus. Invaginatio etc.	106	41	—	3	—	57	5	13	13	1	21	6	9	7	3	1	1	1	3	5	6	3	—	4	1	8	—					
Gangraena spontanea intestin.	2	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Fistula stercoralis. Anus praetern.	9	8	—	—	—	1	—	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1					
Helminthiasis	156	149	4	1	—	—	2	3	2	1	90	—	2	—	—	2	3	1	2	—	7	12	22	7	2	—	—					
Hernia ingvinalis	1,046	987	1	—	21	2	35	129	83	33	137	13	184	77	53	—	24	—	78	92	26	25	—	27	8	48	9					

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.																													
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänetiä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.					
Hernia ingvinalis incarcer.	73	63	—	—	—	5	5	7	10	3	10	4	7	3	3	1	—	—	5	1	4	4	2	2	—	5	2				
» cruralis	39	38	1	—	—	—	—	5	6	2	4	1	—	4	4	—	2	—	5	1	2	—	—	—	1	2	—				
» » incarcerata	39	28	—	—	—	9	2	10	6	3	4	—	2	3	5	—	—	—	1	—	1	—	—	2	2	—	—				
» umbilicalis	47	44	—	—	1	2	—	7	3	—	6	3	6	1	8	—	1	—	2	2	2	1	—	1	—	4	—				
» » incarcerata	7	6	—	—	—	1	—	2	1	—	2	—	1	—	1																
» lineae albae	31	28	—	—	2	—	1	1	3	1	2	—	11	2	3	—	1	—	1	5	—	—	—	—	1	—	—				
» ventralis	37	29	—	—	3	2	3	11	3	—	—	—	2	1	1	—	—	—	10	4	—	—	—	—	1	3	1				
» » incarc.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» vaginalis	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Peritonitis	88	38	4	2	2	40	2	12	1	10	19	3	11	—	2	1	3	—	4	4	1	1	1	5	2	3	5				
» diffusa post								—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» perforat. append.	3	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Strictura recti	2	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Corrosio »	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Fistula ani	21	18	3	—	—	—	—	2	4	1	4	—	3	2	1	1	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—				
Fissura »	21	19	—	—	1	—	1	4	4	—	7	—	3	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Prolapsus recti vel ani	21	12	5	—	—	1	3	2	5	—	5	—	1	1	2	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—				
» omenti	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
Periproctitis	14	11	2	—	—	—	1	—	4	—	3	—	—	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—	1	2	—	—				
Ascites	8	1	3	4	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—				
Icterus catarrhalis	16	10	2	1	1	—	2	6	—	—	3	2	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
Cholelithiasis	21	14	3	—	2	1	1	11	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—				
Cholecystitis	16	12	2	—	1	1	—	2	1	2	4	—	—	3	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—				
Fistula post cholecystectom.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Prolapsus hepatis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Cirrhosis hepatis	12	—	2	4	—	5	1	1	2	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—				
Lues »	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Abscessus »	5	—	1	2	—	2	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—				
» » intraabdom.	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» abdominalis	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—				
Dolores abdomin. causa ignota	2	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Cholangitis septica	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
Fistula pancreatis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Pancreatitis haemorrhagica	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Hyperchlorhydria	7	1	5	—	1	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Convalescentia post laparotomiam	21	17	4	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.				
		Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																									
6. Virtsaelinten ja miesten siitinelinten tauteja.																															
Nephritis acuta	75	38	20	3	2	7	5	17	1	2	15	4	5	3	2	2	3	—	2	—	4	2	1	5	—	1	6				
» chronic. et degener. amyloid.	110	1	54	24	1	20	10	29	5	6	22	—	15	4	1	—	5	1	—	—	—	5	—	6	8	1	2				
» gravidarum	4	2	—	1	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—				
Fistula post nephrectomiam	1	1	—	—	—	—	—	1																							
» » nephrolithotom.	1	—	1	—	—	—	—	1																							
Pyelitis. Pyelonephritis	26	6	6	4	5	2	3	21	—	1	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Pyonephrosis	6	2	1	—	—	2	1	2	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—				
Lithiasis renalis	17	9	3	—	4	1	—	9	2	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Ren mobilis	17	7	1	—	7	1	1	5	1	—	—	—	2	1	1	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	1	—				
Hydronephrosis	6	4	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—				
Albuminuria	2	—	1	—	—	—	1	2																							
Abscessus pararenalis	10	7	—	—	3	—	—	6	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—				
Cystitis acuta	46	36	6	—	—	—	4	5	3	1	10	6	3	1	4	—	3	1	—	—	—	2	1	2	—	4	—				
» chronica	57	15	37	—	4	—	1	10	1	1	21	1	5	1	8	—	1	—	1	3	1	3	—	—	—	—	—				
Lithiasis vesicalis	4	4	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Fistula vesicae post prostatectomiam	2	1	—	1	—	—	—	2																							
Diverticulum vesicae urin.	1	—	1	—	—	—	—	1																							
Incontinentia urin.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
Retentio urinae	2	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Bacteriuria	7	4	—	2	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—				
Enuresis	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» nocturna	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Hypertrophia prostatae	94	23	52	7	2	5	5	22	7	7	17	5	4	3	4	—	2	—	3	1	8	3	2	—	2	3	1				
Lithiasis »	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Prostatitis ac. vel abscessus prostatae	11	5	6	—	—	—	—	8	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—				
» chronica	11	1	7	3	—	—	—	5	—	—	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Epididymitis	6	5	1	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Orchitis luetica																															
Gangraena testis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Hydrocele	90	87	—	—	1	—	2	18	8	—	13	3	6	7	6	—	2	—	—	7	5	3	—	5	1	3	3				
Varicocele	21	17	1	—	—	—	3	9	1	—	4	—	1	2	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—				
Spermatocele	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																					
		Uloskirjoitettuja.																											
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Strictura urethrae	25	15	7	—	3	—	—	10	—	2	4	2	—	1	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—
Fistula »	4	2	—	1	—	—	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus periurethralis	3	3	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Paraphimosis	4	3	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Phimosis aqvisita	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Haematuria e causa ignota	4	2	1	—	1	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pollakiuria	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Naisten siitinelinten tauteja.																											
Bartholinitis	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaginitis	5	2	3	—	—	—	—	2	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ruptur. vaginae	2	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» fornicis vagin.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fistula vesicae vaginalis	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Atresia uteri cicatricialis	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amenorrhoea	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dysmenorrhoea	6	3	2	1	—	—	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Menorrhagia	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Endometritis. Metritis	362	278	69	—	6	1	8	113	3	7	69	15	36	8	28	3	7	1	3	15	7	10	1	16	2	11	7
Parametritis. Perimetritis	105	73	23	—	2	1	6	25	2	1	33	2	8	1	6	—	3	—	5	7	4	3	1	4	—	—	—
Haematocele retrouterina	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Flexio et versio uteri	14	12	1	—	1	—	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—
Retroflexio uteri gravid. incarc.	5	3	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Descensus uteri	17	14	—	—	3	—	—	11	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—
» uteri et vaginae	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polypus cervicis uteri	2	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» , fibroma »	4	1	—	—	2	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stenosis oris »	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prolapsus »	59	45	3	—	8	1	2	14	—	—	9	—	7	3	5	—	—	—	1	9	3	1	—	3	4	—	—
» urethrae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» totalis uteri	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» vaginae	22	21	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Subinvolutio uteri	6	6	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Salpingitis. Oophoritis. Oophorosalpingitis	103	43	51	—	5	—	4	76	2	—	8	—	3	—	—	—	—	—	6	3	1	—	—	2	—	2	
Hydrosalpinx	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pyosalpinx	9	9	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																						
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.			
		Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																								
Pyovarium	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cellulitis pelvica	18	6	12	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus pelvis	3	—	1	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pelveoperitonitis	7	1	3	—	3	—	—	4	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mola hydatidosa	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abortus	285	268	4	1	4	3	5	152	—	2	65	20	—	6	14	2	6	1	1	—	2	5	1	6	2	—	—		
Reciduae post abortum	106	105	—	—	—	—	1	51	—	1	5	—	—	—	19	—	—	—	7	7	1	7	—	—	5	3	—		
Graviditas	39	29	6	—	3	—	1	17	—	2	5	1	7	—	1	—	—	—	2	1	—	—	1	1	1	—	—		
» extrauterina	97	63	3	—	22	3	6	59	2	—	9	1	5	4	6	—	3	—	5	1	—	2	—	—	—	—	—		
Hyperemesis gravid.	11	8	3	—	—	—	—	8	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
Placenta praevia	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Retentio placentae	6	5	1	—	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—		
Ruptura perinei	9	9	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	2	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—		
Fistula urogenitalis	8	5	—	1	1	—	1	3	—	—	—	—	1	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Fistula recto-vaginalis	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Climacterium incip.	2	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Mastitis	20	17	3	—	—	—	—	2	—	2	—	—	1	1	1	1	1	—	3	1	3	—	—	4	—	—	—		
Mastitis chr. cystica	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Partus praematurus	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Haematoma vulvae	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hymen inperforat.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—		
Hydramnion acut.	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Phlegmasia	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Cysta parovar.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
8. Luiden ja lihasten tauteja.																													
Rheumatismus musculorum chronic.	6	2	3	—	1	—	—	—	2	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Lumbago	4	4	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Tendovaginitis	74	61	4	—	—	4	5	7	16	5	15	6	5	1	1	1	—	—	8	—	—	—	1	2	3	1	2		
Myositis chr.	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bursitis. Hygroma	31	27	—	—	1	—	3	3	—	—	8	1	—	2	4	—	1	—	1	2	—	—	1	4	2	1	1		
Synovitis. Arthritis	103	62	18	7	2	1	13	7	11	—	38	5	9	—	1	—	2	—	—	18	2	2	2	3	—	2	1		
Haemarthron	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Mus articularis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Reumatismus articulorum chronic.	41	21	12	5	—	—	3	6	3	—	3	—	14	4	—	4	—	—	—	—	2	—	—	2	1	—	2		

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.																													
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänеitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.				
Arthritis deformans	13	2	6	1	1	—	3	4	2	1	2	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—			
Arthropathia neuropathica	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Anchylosis	5	3	—	1	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Contractura	19	12	4	—	—	1	2	3	3	—	2	—	3	1	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	1	1			
Pseudoarthrosis	16	7	3	1	—	—	5	7	2	3	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Osteomyelitis, Ostitis, Periostitis ac.	303	194	31	8	2	13	55	23	49	14	51	26	35	2	20	1	6	—	14	21	6	3	—	21	5	5	1			
Necrosis	86	53	9	—	2	1	21	28	2	4	4	—	14	21	—	—	1	—	—	—	9	—	—	—	—	3	—			
Scoliosis	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Kyphosis	3	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—			
Coxa vara	3	—	1	—	2	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Crus recurvatum	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Genu-valgum	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—			
» varum	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Pes eqvino-varus aqvisit.	6	3	—	1	—	—	2	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» valgus	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Hallux valgus	5	4	—	—	1	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—			
Defectus tendinis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Defectus post operat.	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Abscessus ostealis	7	5	—	—	—	—	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Torticollis spastica	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Elephantiasis femonis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
9. Iho- ja ihon alaisen sidekudoksen tauteja.																														
Eczema	76	61	10	—	—	1	4	5	16	3	5	2	2	5	4	3	7	—	1	—	5	—	5	6	—	3	4			
Dermatitis acuta	6	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
» hypertroph.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Aerodermatitis chr. atroficans.	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Erythema exsudativum multiform.	2	1	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» nodosum	3	1	2	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Urticaria	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Psoriasis	6	5	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—			
Sclerodermia	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Sclerema	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Sycosis	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.																					
Scabies	13	9	—	—	—	1	3	—	1	—	—	1	—	1	—	—	7	—	—	—	—	1	2	—	—	—
Herpes zoster	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus. Phlegmone	402	341	19	1	3	10	28	35	60	40	42	24	35	15	45	8	8	1	19	11	6	4	6	22	3	11	7
Furunculus	8	8	—	—	—	—	—	—	3	—	2	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Carbunculus	11	9	1	—	—	1	—	2	—	—	2	3	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Ulcus	74	55	10	—	1	—	8	6	14	2	5	3	2	8	7	3	2	—	2	3	—	—	2	7	—	8	—
Fistula regionum variarum	30	23	2	—	3	—	2	8	—	—	6	—	1	—	1	—	—	1	9	—	—	1	—	—	3	—	—
Naevus	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Elephantiasis	4	1	1	—	2	—	—	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cicatrix vitiosa	10	7	2	—	1	—	—	—	—	—	2	—	3	2	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
» » p. lupus etc.	5	3	1	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Defectus cutis	6	4	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
Ungvis incarnat.	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Hydroa aestival. faciei	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Silmätauteja.																											
Deformitates palpebrarum congenitales et aqvisitae	26	20	4	—	—	—	2	—	—	—	—	4	8	—	2	—	3	—	—	1	—	—	1	4	—	3	—
Haemangioma palpebrarum	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chalazion & hordeolum	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Pterygion	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Conjunctivitis catarrhalis	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
» phlyctaenulosa	67	48	13	—	—	—	6	8	5	1	1	—	12	2	18	1	4	—	1	—	—	—	8	3	—	3
» trachomatosa	133	42	78	4	2	—	7	46	3	3	—	3	9	1	17	—	5	—	1	—	5	1	8	9	16	6	—
» blenorrhagica	11	5	3	—	1	—	2	7	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» diphterica	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Symblepharon	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Keratitis superficialis	17	10	5	—	1	—	1	4	—	—	—	4	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	—	—	1	1
» phlyctaenulosa	51	31	16	—	—	—	4	34	—	1	—	—	2	1	2	—	—	—	2	—	1	—	2	2	—	3	1
» parenchymatosa	31	5	14	7	1	—	4	27	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Ulcus corneae	90	66	15	3	1	—	5	21	3	6	1	—	47	—	1	—	4	—	—	—	—	4	—	—	—	3	—
» serpens	74	49	12	5	—	—	8	23	—	1	—	16	7	—	4	—	—	—	5	—	2	—	3	8	—	4	1
» rodens	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leucoma seu macula	29	4	15	4	4	—	2	21	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	—
Staphyloma corneae	10	7	1	—	1	—	1	8	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Vulnera perforant. corneae	28	15	7	3	1	—	2	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Iritis et iridocyclitis	40	21	11	4	—	—	4	30	—	2	—	2	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—

| | Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä. | | | | | | | Hoidettujen lukumäärä. | | | | | | |

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																					
		Uloskirjoitettuja.																											
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäämeitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Otitis media suppurativa ac. Absc. extradural.....	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Otitis media suppurativa ac. Mastoiditis	39	36	—	—	—	1	2	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Otitis media suppurativa ac. Meningitis	2	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Otitis media suppurativa ac. Absc. cerebri	5	1	—	—	1	2	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Otitis media suppurativa ac. Thrombophlebitis	6	3	1	—	—	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Otitis media catarrh.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» » » chronica.	2	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » c. ostit. process. mastoid.....	134	115	7	1	3	2	6	14	23	4	28	—	15	12	18	—	3	—	4	—	3	—	—	6	2	2	—	—	—
» interna	2	—	1	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» externa	9	7	2	—	—	—	—	4	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Cholesteatoma	29	26	—	—	—	1	2	25	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sclerosis membr. tympani ..	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IX. Kasvannaisia.																													
Carcinoma faciei vel ulcus rodens	33	20	6	1	2	—	4	11	1	3	2	3	4	—	—	—	—	—	1	5	—	—	—	3	—	—	—	—	—
» labiorum	145	129	1	1	5	2	7	23	13	7	24	5	19	4	10	1	4	—	4	14	3	4	—	7	1	2	—	—	—
» lingvae	10	4	—	2	3	1	—	4	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» parotidis	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» auriculae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» maxill. superioris.	2	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » inferioris ..	6	2	—	4	—	—	—	1	1	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» humeri	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» secundar. glandul. lymph.	19	11	2	2	3	—	1	7	2	—	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
» recidiva thoracis..	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» mammae	53	46	2	2	2	—	1	11	15	—	7	1	6	2	3	—	1	—	4	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—
» » c. metastas.	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» laryngis	11	1	4	—	5	—	1	8	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																								
		Uloskirjoitettuja.																														
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmos.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Carcinoma oesophagi et cardiae	39	—	12	10	9	5	3	16	5	—	8	—	7	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
» ventriculi	224	19	29	84	41	35	16	85	28	2	32	10	14	15	8	2	6	—	5	1	4	2	—	5	2	3	—
» intestini	12	2	4	3	3	—	—	1	—	—	—	—	10	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» coeci et coli	9	2	—	1	2	2	2	4	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—
» recti et ani	34	8	2	8	6	6	4	12	3	—	10	—	3	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1
» omenti	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» periton. secundar.	18	—	3	10	4	1	—	2	3	1	2	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4	1	—	—
» vesicae felleae	2	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» hepatis	10	—	—	6	2	2	—	3	—	—	1	—	1	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
» pancreat.	5	—	—	3	—	1	1	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» renis	5	1	—	1	1	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—
» uteri	86	10	17	24	24	8	3	41	3	—	13	1	4	1	7	1	5	—	2	1	2	1	—	3	—	1	—
» ovarii	19	3	3	3	4	2	4	6	2	—	1	—	4	1	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
» vaginae & vulvae	9	5	1	1	2	—	—	5	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
» vesicae urin.	7	1	1	1	2	2	—	3	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» prostatae	6	—	1	—	4	1	—	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» penis	8	7	—	—	—	1	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—
» cutan. region. variar.	21	16	1	2	1	—	1	3	4	—	3	—	5	1	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	1	—
Sarcoma oss. cranii	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» metastat. cerebri	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» orbitae	3	1	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» maxill. superioris	6	2	—	2	2	—	—	3	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» » inferioris	2	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» parotidis	2	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
» gland. thyroid.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» colli	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
» scapulae	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» sterni et costarum	3	—	—	—	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» mammae	2	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» cutis region. variarum	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» gland. lymphatic. var.	5	3	—	1	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
» musculor. varior.	2	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» columnae vertebral.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—

	Sairashuoneittèn lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																						
		Uloskirjoitettuja.																												
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Parempaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänеitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Sarcoma ossium extremitatum	27	12	—	3	9	1	2	13	—	1	1	—	6	1	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
» pedis	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» pleurae et pulmonum	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» peritonei	2	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
» hepatis	2	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» renis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» testis	4	4	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» ovarii	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» uteri	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
» pelvis	3	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Chorioepithelioma	3	2	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epulis	7	7	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—
Adenoma & adenofibroma	9	9	—	—	—	—	—	1	5	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fibroma, Fibroma molluse.	15	14	—	—	—	—	1	1	—	1	3	—	5	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
» cavitat. nasopharyngeae	3	2	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Myoma & fibromyoma	96	54	5	—	29	2	6	45	2	1	15	—	4	5	8	—	—	—	5	3	3	1	1	2	—	—	1
Osteoma	6	6	—	—	—	—	—	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Enchondroma	3	3	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Lipoma	25	24	—	—	—	—	1	2	4	—	—	1	5	1	1	—	—	—	—	3	1	—	1	3	2	—	1
Angioma	17	12	3	—	—	1	1	5	5	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Lymphangioma	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lymphomata non tub.	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Glioma	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Neuroma	4	3	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Atheroma	32	32	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2	13	1	2	1	—	—	—	1	1	—	—	6	1	—	—
Kystoma ovarii	88	68	—	2	15	2	1	35	4	2	5	—	10	4	6	—	—	—	5	6	1	3	—	1	2	2	2
» dermoides	10	9	1	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	1	—
Cysta vaginae	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» regionum variarum	36	29	1	—	2	1	3	1	5	—	16	—	10	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1
Papilloma	11	10	1	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
» ovarii	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» vesicae urinariae	6	4	—	—	—	2	—	4	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polypi narium	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—
» meatus auditor	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

| | Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä. | | | | | | | Hoidettujen lukumäärä. | | | | | | |

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																					
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäänetä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.		
		Terveiksi ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																							
Vulnera incisa	223	196	7	1	1	7	11	26	29	5	51	19	8	14	10	2	8	2	9	11	3	3	3	9	3	6	2		
» » medul. spinal.	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» contusa	100	87	6	—	2	—	5	9	10	5	20	9	5	1	14	7	5	2	2	3	4	—	—	3	—	—	1		
» lacerata	74	63	1	—	—	3	7	7	12	4	9	3	5	1	6	1	4	—	7	2	1	—	1	5	2	2	2		
» sclopetaria	103	82	3	1	—	9	8	13	12	3	20	7	10	5	3	1	6	—	6	5	3	2	1	—	2	3	1		
» » capitis penetr.	2	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» » thoracis penetr.	8	8	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» » abdominis penetr.	7	6	—	—	—	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» morsa	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—		
» corneae & sclerae	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—		
» penetr. oculi	15	11	2	—	—	—	2	—	4	—	—	—	1	2	—	—	—	—	3	—	1	1	2	—	—	—	1		
» » cavit. cran.	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» » cordis	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» » laryngis	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
» » tracheae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—		
» » thoracis	80	65	—	1	—	6	8	25	14	6	21	1	—	1	1	1	5	—	—	1	—	—	1	—	2	1	—		
» » abdominis	44	32	—	—	—	10	2	9	5	3	11	—	—	1	2	—	1	—	6	3	1	—	—	—	1	—	1		
» » articulationis	32	26	1	—	—	—	5	3	—	7	4	—	—	1	—	—	2	—	3	—	1	—	1	6	1	2	1		
» » gen.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
Distorsiones	9	5	1	1	1	—	1	1	—	—	1	1	3	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
Luxatio claviculae	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» cubiti	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
» ulnae & radii	4	3	—	—	—	—	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» humeri	5	4	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—		
» patellae	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» femoris	12	10	—	—	—	1	1	2	2	—	4	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» tibiae	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» coxae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
Fractura simplex cranii	9	7	—	—	—	2	—	3	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—		
» » basis cranii	39	27	2	—	—	9	1	14	3	1	7	1	1	1	3	—	2	—	—	—	1	1	—	3	—	1	—		
» » max. infer.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» » vertebrae	12	4	1	—	1	4	2	4	1	—	1	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—		
» » costae	29	27	1	—	—	—	1	4	3	—	9	2	1	1	1	1	—	1	—	1	3	1	—	—	—	1	—		
» » claviculae	14	14	—	—	—	—	—	2	2	1	1	2	1	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—		

	Sairashuoneitten lasarettiosastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäänеitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.				
		Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																									
Fractura simplex humeri	54	49	—	1	—	1	3	19	6	—	12	2	1	1	5	2	—	—	—	3	—	1	1	1	—	—	—				
» » radii	11	9	1	—	—	—	1	1	1	1	3	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—				
» » ulnae	5	5	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » radii et ulnæ	12	11	—	—	—	—	1	4	—	—	1	1	—	—	3	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—				
» » oss. manus	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » pelvis	11	10	1	—	—	—	—	4	3	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—				
» » femoris .:.	169	145	2	1	1	3	17	33	21	6	22	5	12	8	10	2	7	1	7	8	4	7	4	10	1	1	—				
» » patellae ...	10	10	—	—	—	—	—	—	5	1	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » tibiae	33	31	1	—	—	—	1	1	9	2	7	4	4	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—				
» » fibulae	12	11	—	—	—	—	1	—	—	—	4	1	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	3	—	1	—	—				
» » tibiae et fibulae ...	66	59	2	—	1	—	4	9	10	—	12	8	2	3	8	1	—	—	2	—	1	1	—	3	2	4	—				
» » malleoli externi ...	7	6	1	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—				
» » oss. pedis..	5	4	1	—	—	—	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» compl. cranii	34	23	2	1	—	8	—	6	4	3	7	—	1	1	1	—	—	—	4	1	—	—	—	1	1	4	—				
» » maxill. superioris	5	3	2	—	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
» » maxill. inferioris	8	8	—	—	—	—	—	2	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1				
» » humeri	12	8	1	—	1	—	2	5	1	—	2	—	1	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » radii	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » » et ulnae	10	8	—	—	—	—	2	2	—	—	1	—	1	—	2	1	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—				
» » oss. manus .	31	12	—	—	—	—	1	1	1	—	6	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2					
» » » sacri ...	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » femoris	10	5	1	1	—	1	2	4	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—				
» » patellae	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » tibiae	18	15	—	1	—	—	2	—	2	3	—	3	3	—	—	—	3	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—				
» » » et fibulae	34	24	4	—	—	—	6	5	4	1	11	—	2	1	1	—	—	—	2	—	—	2	—	4	—	—	1				
» » ossium pedis	8	7	—	—	—	—	1	3	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—				
» » vertebrae ..	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» deform. consolid. ..	6	4	2	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
» scapul.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» pelvis cum rupt. recti et vesic. urin. ...	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—				
Amputatio traumatica	18	16	—	—	—	1	1	—	—	1	3	—	1	1	1	—	—	—	2	3	—	—	—	3	2	1	—				
Combustio	76	46	1	—	3	17	9	13	16	4	5	3	4	—	4	3	3	—	4	1	3	2	—	7	—	1	3				

	Sairashuoneitten lasaretti-osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																								
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäänеitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.					
		Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																										
Congelatio	13	12	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	1	2				
Gangraena post traumam.	10	6	2	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—				
Rupt. nervi post vuln.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» oculi	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» intestinorum	12	4	—	—	—	8	—	5	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—				
» hepatis	5	2	—	—	—	3	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» cystae felleae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
» lienis	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» renis	8	8	—	—	—	—	—	3	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
» vesicae urinariae	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» urethrae	8	6	1	—	—	—	1	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	1	—				
» tendinis	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » man.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Corpus alienum orbitae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » bulbi	27	15	5	4	1	—	2	22	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—				
» » oesophagi	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » man.	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » region. variar.	20	19	—	—	—	—	1	6	—	—	5	2	1	—	1	—	—	—	—	2	1	—	—	2	—	—	—				
XI. Varia.																																
Collapsus	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Phthiriasis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—				
Panaritium dig. I. m.	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Absc. maxill. super.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—				
Tentamen suicidii	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Convalescentia	8	5	—	—	1	—	2	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—				
Simulatio	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—				
Nihil et diagnosis incert.	80	11	—	—	66	1	2	1	14	16	8	3	—	3	6	3	—	2	7	1	4	—	3	3	1	4	1				

Taulu VI.

Yhteenveto veneeristen osastojen ja ylimääräisten

		Hoidettujen potilaitten luku.			Syfilis.	
		Edellisiltä vuodelta jääneitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.	Yhteensä.	Edellisiltä vuodelta jääneitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.
1	Helsinki: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto..	107	962	1,069	37	313
2	Gumtäckt: Ylimääräinen veneerinen sairashuone	88	957	1,045	13	77
3	Turku: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	17	309	326	7	68
4	Pori: » » » »	15	125	140	9	78
5	Godby: » » » »	—	2	2	—	1
6	Hämeenlinna: » » » »	14	180	194	5	55
7	Tampere: » » » »	—	176	176	—	46
8	Viipuri: » » » »	59	685	744	19	145
9	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone № I..	16	222	238	10	86
10	» » » » № II..	15	70	85	12	31
11	Sortavala: » » » № 1..	38	305	343	11	41
12	» » » » № II..	28	135	163	16	46
13	Mikkeli: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	10	78	88	9	41
14	Savonlinna: » » » »	16	132	148	12	74
15	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone....	7	38	45	4	21
16	Kuopio: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto ..	40	300	340	22	119
17	Joensuu: » » » » ..	15	114	129	5	25
18	Tohmajärvi: Ylimääräinen veneerinen sairashuone....	14	85	99	8	52
19	Nurmes: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto..	6	37	43	3	28
20	Mustasaari: » » » » ..	25	185	210	17	101
21	Jyväskylä: » » » » ..	26	89	115	19	41
22	Oulu: » » » » ..	26	302	328	21	216
23	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone.....	24	304	328	14	156
24	Kajaani: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto ..	—	36	36	—	23
25	Tornio: » » » » ..	21	238	259	10	197
26	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone.....	10	108	118	10	99
	Yhteensä	637	6,174	6,811	293	2,180

veneeristen sairashuoneitten sairaskirjoista vuonna 1911.

Ulous molle.		Urethritis gonorrhoica.		Ihotautia y. m.		Hoidon seuraus.					Sairashoitopäivien yhteinen lukumäärä.	
Edellisiltä vuodelta jäänneitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.	Edellisiltä vuodelta jäänneitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.	Edellisiltä vuodelta jäänneitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.	Terveeksi ja paremmaksi tulleet.	Parantumattomat ja hoitamattomat.	Kuolleet.	Seuraavaan vuoteen jäänneitä.	Yhteensä.		
6	28	20	274	44	347	934	14	9	112	1,069	39,123	1
1	11	72	866	2	3	943	9	—	93	1,045	34,489	2
—	7	9	201	1	33	274	6	—	46	326	7,508	3
1	—	4	34	1	13	128	1	—	11	140	4,197	4
—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	2	73	5
3	16	6	101	—	8	173	1	1	19	194	5,625	6
—	9	—	96	—	25	146	9	—	21	176	5,025	7
3	27	14	122	23	391	641	18	31	54	744	16,491	8
1	13	4	103	1	20	201	3	—	34	238	6,036	9
1	1	2	33	—	5	85	—	—	—	85	2,760	10
—	14	8	71	19	179	283	15	15	30	343	12,430	11
4	15	8	53	—	21	139	2	1	21	163	5,717	12
—	2	1	10	—	25	65	1	4	18	88	2,984	13
—	—	3	49	1	9	124	3	—	21	148	4,830	14
—	—	2	5	1	12	31	4	1	9	45	1,489	15
—	9	8	117	10	55	304	6	1	29	340	11,379	16
—	—	1	10	9	79	109	—	3	17	129	5,325	17
1	1	5	20	—	12	86	—	—	13	99	3,115	18
—	—	3	8	—	1	38	—	—	5	43	1,463	19
—	8	7	64	1	12	170	4	1	35	210	7,480	20
1	3	6	39	—	6	101	—	2	12	115	4,595	21
—	3	4	63	1	20	300	—	—	28	328	9,522	22
1	2	8	70	1	76	294	1	3	30	328	9,212	23
—	—	—	8	—	5	35	—	—	1	36	962	24
—	3	10	27	1	11	239	3	—	17	259	5,796	25
—	—	—	9	—	—	109	—	—	9	118	3,376	26
23	172	205	2,454	116	1,368	5,954	100	72	685	6,811	211,002	

Taulu VII.

Valtion sairashuoneissa vuonna 1911

		Edelliseltä vuodelta jääneet. Oireet.					Vuo-						
										10—15 vuotta.		15—20 vuotta.	
		Syphilis recens.	Syphilis secund. recidiv.	Syphilis tertiaria.	Syphilis hereditaria.	Yhteensä.	Alle ½ vuotta.	½—2 vuotta.	2—10 vuotta.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.
1	Helsinki: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	18	11	6	2	37	3	6	7	—	4	22	16
2	Gumtäckt: Ylimääräinen veneer. sairash.	5	2	6	—	13	—	—	—	—	—	—	14
3	Turku: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	3	2	2	—	7	—	1	2	—	—	8	6
4	Pori: » » » »	6	1	2	—	9	—	1	—	—	—	5	5
5	Godby: » » » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Hämeenlinna: » » » »	3	1	1	—	5	1	—	2	—	1	6	6
7	Tampere: » » » »	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	1
8	Viipuri: » » » »	6	11	1	1	19	2	1	5	1	1	2	21
9	» Ylimäär. veneer. sairash. № I..	5	5	—	—	10	—	—	—	—	—	6	—
10	» » » » № II..	8	3	1	—	12	—	—	—	—	—	2	—
11	Sortavala: » » » № I..	4	4	3	—	11	1	—	4	1	—	1	3
12	» » » » № II..	5	7	4	—	16	—	—	—	—	—	1	—
13	Mikkeli: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	2	7	—	—	9	2	—	2	—	—	4	3
14	Savonlinna: » » » »	3	9	—	—	12	1	—	—	—	—	5	—
15	» Ylimäär. veneer. sairashuone	1	3	—	—	4	1	2	2	—	—	—	1
16	Kuopio: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	2	11	9	—	22	3	—	—	—	2	3	5
17	Joensuu: » » » »	5	—	—	—	5	1	—	—	—	—	2	2
18	Tohmajärvi: Ylimäär. veneer. sairashuone	4	—	4	—	8	—	—	—	—	—	4	—
19	Nurmes: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	2	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
20	Mustasaari » » » »	7	10	—	—	17	—	9	—	—	—	3	1
21	Jyväskylä: » » » »	14	4	1	—	19	—	1	—	—	—	—	7
22	Oulu: » » » »	7	12	2	—	21	—	—	1	—	—	11	—
23	» Ylimäär. veneerinen sairashuone ...	6	6	1	1	14	2	1	2	—	—	3	12
24	Kajaani: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2
25	Tornio: » » » »	1	5	2	2	10	—	—	—	—	—	3	6
26	» Ylimäär. veneerinen sairashuone..	9	1	—	—	10	—	—	—	—	—	3	—
	Yhteensä	126	116	45	6	293	18	23	30	3	8	94	111

hoidetut syfiliittiset potilaat.

den kuluessa vastaan otetut.

20—30 vuotta.		30—50 vuotta.		Yli 50 vuotta.		Yhteensä.				Yhteensä hoidettuja.	Alkuoireet saatu.				Jälkioireet.		Syphilis hereditaria.	
Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Lapsia alle 10 vuotta.	Miehiä.	Naisia.	Vastaanotettujen yhteisluku.		Parittelemisen kautta.	Imettämisen kautta.	Muun kosketteluun kautta.	Yhteensä.	Syphilis secund. recidiv.	Syphilis tertiaria.		
103	42	74	28	6	2	16	205	92	313	350	159	—	5	164	67	65	17	1
—	50	—	13	—	—	—	—	77	77	90	41	—	—	41	33	3	—	2
18	11	11	7	2	2	3	39	26	68	75	39	—	3	42	19	7	—	3
20	15	16	10	6	—	1	47	30	78	87	35	—	4	39	25	14	—	4
1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	—	1	—	—	—	5
13	10	12	3	—	1	3	31	21	55	60	24	—	3	27	23	4	1	6
11	7	11	5	2	5	4	24	18	46	46	25	1	3	29	7	9	1	7
35	35	17	19	4	2	8	59	78	145	164	72	—	—	72	46	23	4	8
46	—	31	—	3	—	—	86	—	86	96	38	—	—	38	35	13	—	9
18	—	11	—	—	—	—	31	—	31	43	3	—	—	3	23	5	—	10
8	10	6	5	—	2	5	16	20	41	52	10	—	2	12	15	13	1	11
28	—	16	—	1	—	—	46	—	46	62	18	—	—	18	24	4	—	12
18	5	1	5	—	1	4	23	14	41	50	4	—	—	4	29	5	3	13
40	—	22	2	4	—	1	71	2	74	86	23	1	—	24	48	2	—	14
—	7	—	5	—	3	5	—	16	21	25	2	—	1	3	14	3	1	15
43	19	29	7	2	6	3	77	39	119	141	19	2	—	21	63	31	4	16
10	3	4	1	2	—	1	18	6	25	30	17	—	—	17	3	4	1	17
20	—	21	3	3	1	—	48	4	52	60	21	—	—	21	7	24	—	18
9	3	5	5	4	2	—	18	10	28	31	15	—	5	20	6	2	—	19
35	16	19	13	3	2	9	60	32	101	118	39	7	—	46	46	9	—	20
17	3	10	2	1	—	1	28	12	41	60	16	—	1	17	21	3	—	21
129	—	69	—	6	—	1	215	—	216	237	85	—	—	85	104	27	—	22
27	48	28	23	3	7	5	61	90	156	170	48	—	8	56	73	24	3	23
8	4	2	3	1	1	1	12	10	23	23	12	—	1	13	7	3	—	24
107	21	45	12	1	2	—	156	41	197	207	102	—	—	102	59	35	1	25
51	—	43	—	2	—	—	99	—	99	109	47	—	—	47	40	12	—	26
815	309	503	171	56	39	71	1,471	638	2,180	2,473	915	11	36	962	837	344	37	

Taulu VIII.

Hoidon tulos sekä syfiliittisten potilaitten keskimäärä valtion sairashuoneissa vuonna 1911.

		Vuoden kuluessa hoidettujen luku.	Uloskirjoitetut.				Seuraavaan vuoteen jääneitä.	Hoitopäivien lukumäärä potilaitten vastaanottamisesta niitten uloskirjoittamiseen saakka.					
			Terveenä ja paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Yhteensä.		Uloskirjoitettujen potilaitten koko hoitopäivämäärä.	Keskimäärä.	Hoidettujen keskimäärä oireella:			
										Syphilis recens.	Syphilis secund. recidiv.	Syphilis tertiari.	Syphilis hereditaria.
1	Helsinki: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	350	297	—	2	299	51	10,252	39.2	37.4	38.9	43.1	41.4
2	Gumtäckt: Ylimäär. veneerinen sairashuone	90	84	—	—	84	6	4,532	54.0	67.7	45.8	19.6	—
3	Turku: Yleisen sairash. syfiliit. osasto	75	66	—	—	66	9	1,576	23.9	23.1	16.2	45.2	—
4	Pori: » » » »	87	78	1	—	79	8	3,341	42.3	45.5	22.1	70.9	—
5	Godby: » » » »	1	1	—	—	1	—	39	39.0	39.0	—	—	—
6	Hämeenlinna: » » » »	60	44	1	—	45	15	2,207	49.0	51.4	45.5	60.3	53.0
7	Tampere: » » » »	46	36	1	—	37	9	1,219	32.9	33.7	33.2	27.2	41.0
8	Viipuri: » » » »	164	128	1	4	133	31	5,586	42.0	53.9	35.2	33.8	14.0
9	» Ylimäär. veneer. sairash. № I..	96	79	1	—	80	16	3,198	39.9	45.3	34.2	41.2	—
10	» » » » № II..	43	43	—	—	43	—	2,008	46.7	52.9	44.1	46.5	—
11	Sortavala: » » » № I..	52	38	5	3	46	6	2,235	48.6	47.3	45.7	56.2	7.0
12	» » » » № II..	62	50	1	—	51	11	2,721	53.4	55.0	44.1	78.7	—
13	Mikkeli: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	50	39	—	3	42	8	2,082	49.6	48.8	55.0	31.2	22.6
14	Savonlinna: » » » »	86	69	2	—	71	15	2,721	38.3	44.7	35.7	37.0	—
15	» Ylimäär veneer. sairashuone..	25	18	1	—	19	6	706	37.2	33.0	40.0	20.0	—
16	Kuopio: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	141	124	2	—	126	15	5,871	46.6	47.8	38.1	57.5	130.5
17	Joensuu: » » » »	30	27	—	—	27	3	1,181	43.7	44.6	19.6	71.6	15.0
18	Tohmajärvi: Ylimäär. veneer. sairashuone	60	50	—	—	50	10	2,074	40.1	40.7	33.3	43.3	—
19	Nurmes: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	31	26	—	—	26	5	1,044	40.2	41.3	40.8	15.0	—
20	Mustasaari: » » » »	118	99	2	1	102	16	4,758	46.6	55.2	42.7	23.4	—
21	Jyväskylä: » » » »	60	54	—	1	55	5	3,164	57.5	69.7	46.0	36.7	—
22	Oulu: » » » »	237	216	—	—	216	21	8,159	37.8	40.3	36.4	35.1	—
23	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone	170	147	1	2	150	20	5,657	37.8	41.7	36.9	27.5	44.2
24	Kajaani: Yleisen sairash. syfiliittin. osasto	23	22	—	—	22	1	654	29.7	31.6	22.9	38.3	—
25	Tornio: » » » »	207	190	2	—	192	15	4,858	25.0	28.2	22.3	19.0	65.0
26	» Ylimäär. veneerinen sairashuone..	109	101	—	—	101	8	3,138	31.0	37.8	20.9	32.3	—
	Yhteensä	2,473	2,126	21	16	2,163	310	84,981	39.3	—	—	—	—

Taulu IX.

Yhteenveto yleisten synnytyslaitosten päiväkirjoista vuonna 1911.

		Äitejä.													Lapsia.				
		Hoidettuja.				Uloskirjoitettuja.											Uloskirjoitettuja.		
			Sisäänkirjoitettuja vuonna 1911.			Synnyttäneitä.													
		Jäljelle jääneitä edelliseltä vuodelta.	Ensisynnyttäjiä.	Myöhäisynnyttäjiä.	Yhteensä.	Terveitä.	Paranevia.	Sairaita.	Yhteensä.	Päästämättömiä.	Kuolleita.	Yhteensä.	Jäljelle jääneitä seuraavaan vuoteen.	Hoitopäivien luku.	Hoitopäivien keskimäärä.	Kuolleita ennen synnytystä.	Kuolleita synnytyksen kestäessä tai heti sen jälkeen.	Terveitä.	Kuolleita.	Yhteensä.
Lapsenpäästölaitos	Helsingissä	68	1,114	1,703	2,885	2,702	10	5	2,717	109	7	2,833	52	17,862	6.2	20	82	2,599	102	2,701
»	Porvoossa	2	56	78	136	131	—	—	131	—	—	131	5	1,350	9.9	2	—	132	2	134
»	Hankoossa	1	41	97	139	133	2	—	135	1	1	137	2	1,190	8.6	2	2	122	4	126
»	Loviisassa	6	23	58	87	82	—	—	82	—	1	83	4	895	10.3	2	1	81	—	81
»	Turussa	16	260	491	767	746	—	5	751	—	1	752	15	6,026	7.9	10	7	734	8	742
Lapsenpäästöosasto	Porin yleis. sairaalassa	3	48	92	143	136	—	—	136	1	2	139	4	849	5.9	3	2	141	—	141
Lapsenpäästölaitos	Raumassa	2	29	63	94	86	—	1	87	—	2	89	5	850	9.0	6	2	88	—	88
»	Hämeenlinnassa	1	23	38	62	61	—	—	61	—	—	61	1	527	8.5	—	2	61	—	61
»	Tampereella	10	219	355	584	566	—	1	567	5	2	574	10	4,238	7.3	12	8	502	15	517
»	Lahdessa	2	75	104	181	171	—	—	171	—	1	172	9	1,642	9.1	9	—	138	2	140
»	Wiipurissa	10	206	245	461	435	—	10	445	1	3	449	12	4,176	9.1	22	10	406	12	418
»	Sortavalassa	2	42	58	102	99	—	1	100	1	1	102	—	917	9.0	7	4	89	—	89
»	Käkisalmessa	1	13	30	44	38	2	1	41	2	—	43	1	333	7.6	7	1	32	1	33
»	Kouvolassa	2	34	37	73	70	1	1	72	—	1	73	—	607	8.3	1	2	72	—	72
»	Lappeenrannassa	—	20	30	50	45	—	—	45	4	1	50	—	428	8.6	3	3	38	—	38
»	Haminassa	—	23	68	91	89	1	—	90	—	—	90	1	1,180	13.0	5	—	83	—	83
»	Terijoella	1	22	35	58	51	—	—	51	2	2	55	3	530	9.1	3	4	47	—	47
»	Kotkassa	1	93	179	273	265	—	4	269	—	—	269	4	1,875	6.9	14	2	258	—	258
»	Imatralla	1	25	47	73	70	—	—	70	—	—	70	3	714	9.8	—	1	69	—	69
»	Mikkelissä	4	51	78	133	130	—	—	130	—	1	131	2	1,226	9.2	6	4	118	3	121
»	Heinolassa	2	13	48	63	60	—	—	60	1	—	61	2	589	9.3	2	—	59	—	59
»	Savonlinnassa	—	36	58	94	87	—	—	87	2	1	90	4	732	7.8	5	4	80	—	80
»	Kuopiossa	3	53	73	129	122	—	—	122	4	—	126	3	1,331	10.3	4	8	116	—	116
»	Joensuussa	6	38	102	146	142	—	1	143	—	1	144	2	1,450	9.9	11	4	130	6	136
»	Nurmeksessa	1	16	43	60	50	5	—	55	4	—	59	1	573	9.6	1	4	51	—	51
»	Nikolainkaupungissa	3	76	112	191	184	—	3	187	—	—	187	4	1,681	8.8	4	1	176	7	183
»	Jyväskylässä	6	66	135	207	201	—	3	204	—	—	204	3	2,319	11.2	7	1	192	6	198
»	Pietarsaaressa	3	60	98	161	159	—	—	159	—	—	159	2	1,606	10.0	11	7	124	5	129
»	Uuudessakaarlepyyssä	2	23	26	51	51	—	—	51	—	—	51	—	496	9.7	2	—	44	1	45
»	Oulussa	1	53	68	122	118	—	—	118	—	—	118	4	1,288	10.6	6	3	111	4	115
»	Kajaanissa	1	18	30	49	46	1	—	47	1	—	48	1	389	7.9	2	2	44	—	44
»	Torniossa	2	25	32	59	59	—	—	59	—	—	59	—	488	8.3	3	1	54	—	54
»	Rovaniemellä	1	11	23	35	29	—	—	29	6	—	35	—	294	8.4	1	—	27	2	29
»	Kemijärvellä	—	6	8	14	12	—	—	12	1	—	13	1	139	9.9	—	—	12	—	12
	Yhteensä	164	2,911	4,742	7,817	7,426	22	36	7,484	145	28	7,657	160	60,790	7.8	193	172	7,030	180	7,210

Taulu X.

Taulu osottava kaikkien vuonna 1911 mielisai-
Öfversigt öfver antalet vårdade å samtliga

Hoitolaitos. Anstalt.	Sairasvuoteitten luku. Antal sjukplatser.	Vuodelta 1910 jääneitä. Kvarliggande från år 1910.		
		M.	N.	Yht.
Lapinlahden keskuslaitos — Lappviks centralanstalt....	130	71	60	131
Niuvanniemen keskuslaitos — Fagernäs centralanstalt	330	191	143	334
Pitkäniemen keskuslaitos — Pitkäniemi centralanstalt	525	277	224	501
Seilin turvalaitos — Sjäblö asyl	52	9	56	[1]) 65
Käkisalmen turvalaitos — Kexholms asyl	180	93	71	164
Vastaanottolaitos Turussa — Upptagningsanstalten i Åbo	47	21	24	45
Vastaanottolaitos Viipurissa — Upptagningsanstalten i Viborg	47	—	—	—
Vastaanottolaitos Mikkelissä — Upptagningsanstalten i S:t Michel.....	12	6	6	12
Vastaanottolaitos Mustasaaressa — Upptagningsanstalten i Mustasaari.....	47	21	22	43
Vastaanottolaitos Oulussa — Upptagningsanstalten i Uleåborg	20	10	10	20
Yhteensä — Summa	1,390	699	616	1,315

[1]) Däraf 14 utackorderade hos enskilda personer.

raslaitoksissa hoidettujen potilaitten lukumäärä.
anstalter för sinnessjukas behandling år 1911.

Vuonna 1911 vastaan otetuita. Intagna år 1911.			Hoidettujen kokonaisluku vuonna 1911. Summa vårdade år 1911.			Vuonna 1911 uloskirjoitettuja. Utskrifna år 1911.			Vuoteen 1912 jääneitä. Kvarliggande till år 1912.		
M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
32	20	52	103	80	183	30	19	49	73	61	134
50	40	90	241	183	424	46	38	84	195	145	340
90	41	131	367	265	632	69	38	107	298	227	525
—	1	1	9	57	[1]) 66	—	2	2	9	55	[1]) 64
1	14	15	96	83	179	3	6	9	91	79	170
48	42	90	69	66	135	48	40	88	21	26	47
32	25	57	32	25	57	12	5	17	20	20	40
14	14	28	20	20	40	15	14	29	5	6	11
37	38	75	58	60	118	35	38	73	23	22	45
14	11	25	24	21	45	14	11	25	10	10	20
318	246	564	1,019	860	1,879	272	211	483	745	651	1,396

Taulu XI.

Taulu osottava vuonna 1911 mielisairaslaitoksiin hoidet-
Öfversikt öfver sjukdomsformerna hvilka förekommit bland de

Hoitolaitos. Anstalt.	Insania simplex.																		Lues cerebri.		
	Psychosis ex intoxicatio.			Melancholia.			Amentia.			Mania.			Paranoia.			Dementia.					
	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
Lapinlahden keskuslaitos — Lappviks centralanstalt	1	—	1	—	1	1	—	—	—	8	14	22	—	—	—	7	3	10	—	—	—
Niuvanniemen keskuslaitos — Fagernäs centralanstalt	1	—	1	—	—	—	—	—	—	12	16	28	1	1	2	30	21	51	—	—	—
Pitkäniemen keskuslaitos — Pitkäniemi centralanstalt	—	—	—	1	—	1	—	—	—	17	10	27	1	—	1	47	26	73	—	—	—
Seilin turvalaitos — Sjählö asyl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
Käkisalmen turvalaitos — Kexholms asyl ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	14	15	—	—	—
Vastaanottolaitos Turussa — Upptagningsanstalten i Åbo	3	—	3	1	—	1	1	2	3	24	18	42	—	—	—	16	17	33	—	—	—
Vastaanottolaitos Viipurissa — Upptagningsanst. i Viborg..	4	—	4	—	—	—	—	—	—	9	13	22	—	—	—	12	7	19	2	—	2
Vastaanottolaitos Mikkelissä — Upptagningsanst. i S:t Michel	—	—	—	6	8	14	1	1	2	4	3	7	—	—	—	3	2	5	—	—	—
Vastaanottolaitos Mustasaaressa — Upptagningsanstalten i Mustasaari	4	—	4	—	—	—	—	—	—	1	14	15	9	5	14	20	16	36	—	—	—
Vastaanottol. Oulussa — Upptagningsanst. i Uleåborg.....	—	—	—	3	4	7	4	3	7	—	—	—	1	1	2	6	3	9	—	—	—
Yhteensä — Summa	13	—	13	11	13	24	6	6	12	75	88	163	12	7	19	142	110	252	2	—	2

taviksi vastaanotettujen potilaitten sairauden muodot.
år 1911 i anstalterna för sinnessjukas behandling intagna.

Chorea heredit. progressiva.			Dementia paralytica.			Psychosis post-apoplectica.			Insania epileptica.			Degeneratio psychopathica.			Insania hyster. et neurasthenic.			Imbecillitas.			Debilitas.			Yhteensä. Summa.		
M.	N.	Yht.	M.	N	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
1	—	1	5	—	5	—	—	—	2	—	2	3	1	4	1	—	1	3	1	4	1	—	1	32	20	52
—	—	—	2	2	4	—	—	—	2	—	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	50	40	90
—	—	—	12	1	13	1	—	1	4	—	4	1	—	1	2	3	5	4	1	5	—	—	—	90	41	131
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	14	15
—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	1	—	1	—	—	—	48	42	90
—	—	—	2	2	4	—	—	—	1	—	1	1	—	1	1	3	4	—	—	—	—	—	—	32	25	57
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14	28
—	—	—	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	—	1	—	—	—	37	38	75
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	11	25
1	—	1	25	6	31	1	—	1	9	—	9	5	1	6	5	13	18	9	2	11	2	—	2	318	246	564

Taulu XII.

Taulu osottava kaikkiin mielisairaslaitoksiin vuonna 1911 vastaanotettujen hoidokkaitten lukumäärän ja ijän.
Öfversikt öfver de i samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år 1911 intagna jämte uppgift å deras ålder.

Tauti. — Sjukdom.	Hoitolaitos. — Anstalt.																				Vastaanotettujen kokonaisluku. Summa intagna.			Ikä vastaanotettaessa. Ålder vid intagningen.											
	Lapinlahti. Lappviken.		Nuvanniemi. Fagernäs.		Pitkäniemi.		Seili. Sjöbo.		Kakisalmi. Kexholm.		Turku. Åbo.		Viipuri. Viborg.		Mikkeli. S:t Michel.		Mustasaari.		Oulu. Uleåborg.					Under 21 v.	Alle 21 v.	21—30 v.	21—30 år.	31—40 v.	31—40 år.	41—50 v.	41—50 år.	Yli 50 v.	Öfver 50 år.		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Yht.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.		
Insania simplex	16	18	44	38	66	36	—	1	1	14	45	37	25	20	14	14	34	35	14	11	259	224	483	30	21	100	77	77	63	25	33	27	30		
Lues cerebri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—		
Chorea heredit. progressiva	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
Dementia paralytica	5	—	2	2	12	1	—	—	—	—	2	—	2	2	—	—	2	1	—	—	25	6	31	1	—	2	1	13	3	7	1	2	1		
Psychosis postapoplectia	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
Insania epileptica	2	—	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	9	—	9	1	—	3	—	4	—	1	—	—	—		
Degeneratio psychopathica	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	1	6	—	—	2	1	2	—	1	—	—	—		
» hyster. et neurasth.	1	—	1	—	2	3	—	—	—	—	5	1	3	—	—	—	2	—	—	—	5	13	18	1	2	2	2	1	8	—	—	1	1		
Imbecillitas	3	1	—	—	4	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	9	2	11	2	—	2	2	2	—	3	—	—	—		
Debilitas	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—		
Yhteensä — Summa	32	20	50	40	90	41	—	1	1	14	48	42	32	25	14	14	37	38	14	11	318	246	564	35	23	113	83	102	74	38	34	30	32		

Taulu XIII.

Taulu osottava kaikkiin mielisairaslaitoksiin v. 1911 vastaanotettujen hoidokkaitten kotipaikan.
Öfversigt öfver i samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år 1911 intagnas boningsort.

Tauti. Sjukdom.	Yhteensä. Summa.			Kotipaikka. — Boningsort.																											
				Lääni. — Län.																				Ulkomaa. Utlandet.		Maalaiskunta. Landsort.		Kaupunki. Stad.	
				Uudenmaan. Nylands.		Turun. Åbo.		Hämeen. Tavastehus.		Viipurin. Viborgs.		Mikkelin. S:t Michels.		Kuopion. Kuopio.		Vaasan. Vasa.		Oulun. Uleåborgs.											
	M.	N.	Yht.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	259	224	483	26	28	56	46	22	15	38	32	20	18	17	21	51	45	29	19	—	—	220	167	39	57
Lues cerebri	2	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Chorea heredit. progressiva	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Dementia paralytica	25	6	31	7	1	2	—	4	—	6	2	2	1	2	—	2	1	—	1	—	—	16	6	9	—
Psychosis post apoplexiam	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Insania epileptica	9	—	9	3	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	8	—	1	—
Degeneratio psychopathica	5	1	6	—	1	1	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	1
» hyster. et neurasth.	5	13	18	—	1	—	6	1	1	1	3	—	—	2	—	—	2	—	—	1	—	3	9	2	4
Imbecillitas et Idiotia	9	2	11	3	—	2	—	1	2	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	5	1	4	1
Debilitas	2	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Yhteensä — Summa	318	246	564	39	31	62	52	30	18	53	37	23	19	23	21	57	48	29	20	2	—	260	183	58	63

Taulu XIV.

Taulu osottava kaikista mielisairaslaitoksista vuonna 1911 uloskirjoitetut hoidokkaat.
Öfversigt öfver behandlingen af de från samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år 1911 utskrifna patienterna.

Tauti. Sjukdom.	Terveet. Friska.		Paremmaksi tulleet. Förbättrade.		Parantumattomat. Obotade.		Kuolleet. Döda.		Yhteensä. Summa.		Yhteensä. Summa.
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	
Insania simplex	59	62	70	51	75	63	16	18	220	194	414
Dementia paralytica	—	—	4	—	5	2	11	1	20	3	23
Psychosis post apoplexiam	—	—	—	—	2	1	1	—	3	1	4
Dementia post apoplexiam	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Insania epileptica	1	—	4	—	5	—	1	—	11	—	11
» hyster. et neurasth.	1	1	2	7	2	1	—	—	5	9	14
Imbecillitas, Idiotia, Deg. psych.	1	—	1	—	7	4	—	—	9	4	13
Debilitas	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Yhteensä — Summa	[1])63	63	81	58	97	71	29	19	270	211	481

[1]) Lapinlahden keskuslaitoksesta on sitäpaitsi poistettu 2 m. vastaanotetut tutkittaviksi.

Taulu XV.

Taulu osottava kaikissa mielisairaslaitoksissa v. 1911 parantuneet hoidokkaat.
Öfversigt öfver i samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år 1911 tillfrisknade.

Tauti. Sjukdom.	Hoitolaitos. Sjukhus.								Parantuneitten kokonaisluku. Summa tillfrisknade.			Ikä. Ålder.										Oloaika hoitolaitoksessa. Vistelsetid inom anstalten.										Taudin kestävyys alusta alkaen. Sjukdomens bestånd från dess uppkomst.															
	Lapvikens. Lapinlahti.		Fagernäs. Nurvanniemi.		Pitkäniemi.		Uppfagnings-anstalterna. Vastaanotto-laitokset.					Alle 21 v. Under 21 år.		21—30 v. 21—30 år.		31—40 v. 31—40 år.		41—50 v. 41—50 år.		Yli 50 v. Öfver 50 år.		Alle 3 kuukautta. Under 3 månader.		3—6 kuukautta. 3—6 månader.		6—12 kuukautta. 6—12 månader.		1—3 v. 1—3 år.		3—5 v. 3—5 år.		Alle 3 kuukautta. Under 3 månader.		3—6 kuukautta. 3—6 månader.		6—12 kuukautta. 6—12 månader.		1—2 v. 1—2 år.		2—3 v. 2—3 år.		Yli 3 v. Öfver 3 år.		Tuntematon. Okänd.			
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Yht.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Melancholia	—	—	—	—	—	—	3	5	3	5	8	—	—	2	3	—	2	—	—	1	—	—	2	1	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	1	—	—	—	1	2
Amentia	—	—	—	—	—	—	5	3	5	3	8	—	—	4	1	—	1	1	1	—	—	2	1	2	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	—	—	3	—	—	—	—	—
Mania	4	8	5	8	11	4	18	31	38	51	89	9	8	6	14	9	17	9	4	5	8	12	8	16	24	7	16	1	1	2	2	13	7	3	13	8	17	8	8	4	—	—	2	2	4
Dementia	—	—	1	1	5	1	2	1	8	3	11	3	—	3	1	2	2	—	—	—	—	2	—	1	2	1	1	4	—	—	—	—	—	1	2	—	2	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Psychosis ex intoxic.	—	—	—	—	—	—	5	—	5	—	5	—	—	1	—	3	—	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dementia post apoplexiam	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Insania hyster. et neurasth	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Degener. psychop.	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Insania epilept.	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä—Summa	4	8	6	9	16	5	37	41	[1]63	63	126	12	9	18	19	15	22	11	5	7	8	24	12	21	30	9	18	7	1	2	2	21	8	6	16	12	22	14	9	7	—	—	2	3	6

[1]) Sitäpaitsi 2 m. Lapinlahden keskuslaitoksesta, vastaanotetut tutkittaviksi.

Taulu XVI.

Taulu osottava maassa 31 päivä Joulu-
Summarisk uppgift öfver sinnessjuka

Lääni. Län.	Mielisairaitten lukumäärä. Antal sinnessjuka.			Siviilisääty. — Civilstånd.																
				Naineita. Gifta.			Naimattomia. Ogifta.			Leskiä. Enklingar eller enkor.			Erotettuja. Frånskilda.			Tuntematon. Ei uppgifvet.		
	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.
Uudenmaan — Nylands	508	504	1,012	81	89	170	411	360	771	16	55	71	—	—	—	—	—	—
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	734	634	1,368	90	102	192	616	469	1,085	28	63	91	—	—	—	—	—	—
Hämeen — Tavastehus	433	378	811	61	73	134	354	269	623	18	36	54	—	—	—	—	—	—
Viipurin — Wiborgs....	610	480	1,090	99	103	202	484	315	799	16	51	67	11	11	22	—	—	—
Mikkelin — S:t Michels	303	280	583	37	43	80	258	218	476	8	19	27	—	—	—	—	—	—
Kuopion — Kuopio	460	420	880	75	82	157	363	311	674	22	27	49	—	—	—	—	—	—
Vaasan — Vasa	907	807	1,714	171	111	282	679	605	1,284	57	91	148	—	—	—	—	—	—
Oulun — Uleåborgs	544	423	967	75	77	152	452	307	759	17	39	56	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	4,499	3,926	8,425	689	680	1,369	3,617	2,854	6,471	182	381	563	11	11	22	—	—	—

kuuta 1911 löytyvät mielisairaat.
i landet den 31 December 1911.

Sairastuneita Insjuknade såsom						Hoidetaan — Vårdas inom											
Lapsena. Barn.			Vanhempana. Äldre.			Yleisissä mielisairaslaitoksissa. Allmänna sinnessjukhus.			Yksityisissä mielisairaslaitoksissa. Enskilda sinnessjukhus.			Vaivaistaloissa. Fattiggård.			Yksityisissä kodeissa. Enskilda hem.		
M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.	M.	N. K.	Yht. S:a.
95	68	163	413	436	849	226	240	466	—	—	—	88	91	179	194	173	367
257	209	466	477	425	902	116	85	201	4	—	4	157	99	256	457	450	907
127	96	223	306	282	588	62	61	123	—	—	—	87	69	156	284	248	532
182	137	319	428	343	771	61	57	118	32	29	61	91	82	173	426	312	738
74	68	142	229	212	441	32	35	67	1	—	1	70	66	136	200	179	379
150	141	291	310	279	589	59	52	111	10	9	19	143	127	270	248	232	480
200	191	391	707	616	1,323	119	71	190	3	2	5	94	126	220	691	608	1,299
144	130	274	400	293	693	70	50	120	6	4	10	67	49	116	401	320	721
1,229	1,040	2,269	3,270	2,886	6,156	745	651	1,396	56	44	100	797	709	1,506	2,901	2,522	5,423

Taulu XVII.

Lepra 1911.

Kotipaikka, lääni, kaupunki ja pitäjä. Hemort, län, stad och socken.		Tilkomma nya fall. Uusia tapauksia vuoden kuluessa.		Kuolleita. Aflidna. i hemmen.		kodeissa.		Orivedellä. å Orivesi.		Vuoden lopussa kaikkialla. Vid årets slut befindtliga. i hemmen.		kodeissa.		Orivedellä. å Orivesi.	
		M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.
Nylands län:	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	4	4	1	3				
	Lovisa	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—				
	Ekenäs landsförsamling	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—				
	Thusby	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1				
	Mäntsälä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2				
	Tenala	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1				
Åbo län:	Åbo stad	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—				
	Nystads landsförsamling	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—				
	Raumo stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1				
	Björneborgs stad	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—				
	S:t Marie	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—				
	Masku	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—				
	Rimito	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Hvittis	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1				
	Vampula	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—				
	Oripää	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—				
	Punkalaitio	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Tyrvis	1	—	—	—	—	—	1	2	1	—				
	Kjikka	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Tavastkyrö	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—				
	Kankaanpää	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Honkajoki	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Karvia	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Merikarvia (Sastmola)	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—				
	Kjulo	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
	Honkilahti	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
Tavastehus län:	Tammerfors	—	—	—	—	1	—	3	—	3	2				
	Tammela	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
	Akkas	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
	Janakkala	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—				
	Sääksmäki	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—				
	Kärkölä	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5				
	Hollola	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—				
	Hauho	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—				

Kotipaikka, lääni, kaupunki ja pitäjä. Hemort, län, stad och socken.		Tilkomna nya fall.		Uusia tapauksia vuoden kuluessa. Nya fall under året.		Kuolleita. Aflidna.				Vuoden lopussa kaikkialla. Vid årets slut befindtliga.			
						i hemmen.		kotoisissa.		i hemmen.		kotoisissa.	
								å Orivesi.				å Orivesi.	
		M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.
Tavastehus län:	Orivesi	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
	Kuhmalahti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Lahtis stad	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Viborgs län:	Kymmene	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Kuopio län:	Kuopio stad	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Vasa län:	Storå	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
	Pihtipudas	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Uleåborgs län:	Kuusamo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
	Yhteensä	1	1	2	3	3	2			26	18	11	17
		2		10						72			

KARTTA

Kurkkumädästä
ja
kuristustaudista.
Öfver
Halsröta och strypsjuka.
1911.

Kulkutauti suurella kohtausmäärällä.
Epidemi med stort antal fall.

Kulkutauti pienemmällä kohtausmäärällä.
Epidemi med mindre antal fall.

Yksinäisiä kohtauksia.
Enstaka fall.

8° 7° 6° 5° 4° 3° 2° 1° 0° 1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10°

69° 68° 67° 66° 65° 64° 63° 62° 61° 60°

Utsjoki
Inari
Enontekiönen
KITTILÄ
Muonionniska
Kittilä
Kolari
Sodankylä
Kuolajärvi
Kemijärvi
ROVANIEMI
Turtola
Rovaniemi
Ylitornio
TORNIO
Karunki
Tervola
Torneå
Tornio
Kemi
Kemi
Simo
Kuivaniemi
Kuusamo
PUDASJÄRVI
Taivalkoski
Pudasjärvi
Haukipudas
Kiiminki
Hailuoto
Uleåborg
Oulu
Ylikiiminki
Oulunsalo
Kempele
ULEÅBORG
Liminka
Muhos
Tyrnävä
Utajärvi
Sotkamo
Suomussalmi
Puolanka
Ilgynsalmi
Brahestad
Raahe
Revonlahti
Pattijoki
Temmes
BRAHESTAD
Pyhäjoki
Vihanti
Rantsila
Säräisniemi
KAJANA
Ristijärvi
Kestilä
Paltamo
Kalajoki
Merijärvi
Oulainen
KALAJOKI
Ylivieska
Pyhäjoki
Raudio
Haapavesi
Kajaani
Kajana
Sotkamo
Kuhmoniemi
Hirnanen
Lahtaja
Kärsämäki
HAAPAJÄRVI
Nivala
Gamlakarleby
Karleby
Kokkola
Jakobstad
Pietarsaari
Pedersöre
Nykarleby
Uusikaarlepyy
GAMLAKARLEBY
Haapajärvi
Pyhäjärvi
Kiuruvesi
Iisalmi
Idensalmi
IISALMI
Nurmes
Rautavaara
PIELISJÄRVI
Pielisjärvi
Nykarleby
NYKARLEBY
Nikolainkaupunki
Nikolaistad
Vasa
Wasa
WASA
Lapinlahti
Pielavesi
Nilsiä
Maaninka
Juuka
Keitele
Kuopio
KUOPIO
Vesanto
Karttula
Maaninka
Kaavi
Polvijärvi
Kuhmo
Kuhmolahti
Enonkoski
Joensuu
Joensuu
JOENSUU
Tohmajärvi
TOHMAJÄRVI
Liperi
Kaihelysvaara
Homantsi
Soini
Kuortane
Kurikka
Seinäjoki
Ilmajoki
Jyväskylä
Jyväskylä
Saarijärvi
Konginkangas
Laukaa
Toivakka
Joroinen
Kangasniemi
Rautalampi
Savonranta
Kitee
Leppävirta
Heinävesi
(JOROIS)
Joroinen
Virtasalmi
JOROIS
Rantasalmi
Enonkoski
Kaskö
Kaskinen
Kristinestad
Kristiina
KRISTINESTAD
Kauhajoki
Karijoki
Teuva
Jalasjärvi
Alavus
Ylistaro
Kauhava
Lapua
Virrat
Keuruu
Pihtipudas
Multia
Petäjävesi
Äänekoski
Saarijärvi
Karstula
Kyyjärvi
Viitasaari
Perho
Kannus
Sievi
Nivala
Haapajärvi
Pyhäjärvi
Reisjärvi
Kalajoki
Ylivieska
Raahe
Brahestad
Salo k.
Revonlahti
Pattijoki
Temmes
Pyhäjoki
Vihanti
Rantsila
Merijärvi
Oulainen
Hailuoto
Oulunsalo
Kempele
Siikajoki
Liminka
Muhos
Tyrnävä
Utajärvi
Ilgynsalmi
Suomussalmi
Puolanka
Sotkamo
Kuhmoniemi
Ristijärvi
Säräisniemi
Paltamo
Kestilä
Kajaani
Kajana
Kuolajärvi
Kemijärvi
ROVANIEMI
Turtola
Rovaniemi
Ylitornio
TORNIO
Karunki
Tervola
Kuusamo
Torneå
Tornio
Kemi
Kemi
Simo
Kuivaniemi
PUDASJÄRVI
Taivalkoski
Pudasjärvi
Haukipudas
Kiiminki
Hailuoto
Uleåborg
Oulu
Ylikiiminki
Oulunsalo
Kempele
ULEÅBORG
Liminka
Muhos
Tyrnävä
Utajärvi
Suomussalmi
Puolanka
Ilgynsalmi
Brahestad
Raahe
Revonlahti
Pattijoki
Temmes
BRAHESTAD
Pyhäjoki
Vihanti
Rantsila
Säräisniemi
KAJANA
Ristijärvi
Kestilä
Paltamo
Kalajoki
Merijärvi
Oulainen
KALAJOKI
Ylivieska
Raahe
Salo
Pattijoki

KARTTA

Tuhkarokosta.

Öfver

Messling.

1911.

Kulkutauti suurella kohtausmäärällä.
Epidemi med sort antal fall.

Kulkutauti pienemmällä kostausmäärällä.
Epidemi med mindre antal fall.

Yksinäisiä kohtauksia.
Enstaka fall.

8° 7° 6° 5° 4° 3° 2° 1° 0° 1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10°

69° 68° 67° 66° 65° 64° 63° 62° 61° 60°

Utsjoki
Inari
Enontekiönen
KITTILÄ
Muonionniska
Kittilä
Kolari
Sodankylä
Kuolajärvi
Tornio
Tervola
Kemijärvi
ROVANIEMI
Rovaniemi
Ylitornio
TORNIO
Kemi
Torneå
Kemiö
Kuusamo
PUDASJÄRVI
Taivalkoski
Pudasjärvi
Kuivaniemi
Haukipudas
Kiiminki
Hailuoto
Oulu
Uleåborg
ULEÅBORG
Ylikiiminki
Puolanka
Saunussalmi
Brahestad
Raahe
Sala k.
BRAHESTAD
Pyhäjoki
Vihanti
Rantsila
Ilgynsalmi
KAJANA
Säräisniemi
Kestilä
Merijärvi
Kalajoki
KALAJOKI
Ylivieska
Pattijoki
Paltamo
Kajaani
Kajana
Sotkamo
Kainuunniemi
Hämeenkyrö
Lahtelja
Kärsämäki
HAAPAJÄRVI
Nivala
Haapajärvi
Gamlakarleby
Karleby
Kokkola
Jakobstad
Pietarsaari
Pedersöre
Nykarleby
Uusikaarlepyy
GAMLAKARLEBY
Tohkampi
Reisjärvi
Pyhäjärvi
Kiuruvesi
Iisalmi
Oldensalmi
IISALMI
Nurmes
PIELISJÄRVI
Rautavaara
Pielisjärvi
Lestijärvi
Pihtipudas
Lapinlahti
Pielavesi
Nilsiä
Maaninka
Jyväskylä
Perho
NYKARLEBY
Vörå
Nikolainkaupunki
Nikolaistad
Vasa
Wasa
Kauhava
Lappajärvi
Vimpeli
Kauhajärvi
Alajärvi
Lapua
Ylistaro
Seinäjoki
Ilmajoki
Kuortane
Soini
Karstula
Keitele
Kuopio
KUOPIO
Vesanto
Kartuka
Kuopio
Rautavaara
Kaavi
Polvijärvi
Kuopio
JYVÄSKYLÄ
Konginkangas
Saarijärvi
Laukaa
Pylkönmäki
Saarijoki
Rautalampi
RAUTALAMPI
KUORTANE
Töysä
Alavus
Ylihärmä
Kuortane
Kaskö
Kaskinen
Kristinestad
Kristiina
KRISTINESTAD
Kauhajoki
Jalasjärvi
Karijoki
Multia
Uurainen
Pihlajavesi
Virrat
Keuru
Petäjävesi
Jyväskylä
Toivakka
Joroinen
Savonranta
JOROIS
Hankasalmi
Pieksämäki
Heinävesi
(JOROIS)
Kangasniemi
Joensuu
JOENSUU
Tohmajärvi
TOHMAJÄRVI
Liperi
Kontiolahti
Eno
Outokumpu
Polvijärvi
Juuka
Nurmes
Lappfjärd
Ylihärmä
Isojoki
Sideby
Parkano
Ikaalinen
IKAALINEN
Ikalis
Ruovesi
RUOVESI
Virrat
Jämsä
JÄMSÄ
Längelmäki
Kuhmoinen
Orivesi
Teisko
Tampere
Tammerfors
TAMMERFORS
Sysmä
Hartola
Heinola
HEINOLA
Mänttä
Padasjoki
Asikkala
Hollola
Lahti
Lahtis
Mäkkeli
St. Michel
Anttola
Pieksämäki
Mikkeli
Savonlinna
Nyslott
NYSLOTT
Kerimäki
Juva
Sulkava
Puumala
Parikkala
Ruokolahti
Ilmee
Rautjärvi
Hiitola
Lappeenranta
Taipalsaari
Savitaipale
Joutseno
SVANDRAE
Kaukola
Käkisalmi
Kexholm
KEXHOLM
Pyhäjärvi
Salkola
Valkjärvi
Raisala
Muola
MOHLA
Rautu
Wiipuri
Viborg
WILBORG
Willmanstrand
WILLMANSTRAND
Taipalsaari
Jäala
Virojoki
Elimäki
Anjala
Kotka
Fredrikshamn
Hamina
FREDRIKSHAMN
LOVISA
Lovisa
Pernaja
Borgå
Porvoo
Loppi
Tavastehus
TAVASTEHUS
Hollola
Lahtis
Orimattila
Artjärvi
Mäntsälä
Pukkila
Lappträsk
Nurmijärvi
Tuusula
Sibbo
HELSINGFORS
HELSINKI
Helsingfors
Esbo
Grankulla
Ekenäs
Tammisaari
Hangö
Hanko
Pojo
Lojo
SALO
Salo
Kimito
Pargas
Nagu
Korpo
Åbo
Turku
ÅBO
Nådendal
Kaarina
Piikkiö
Sagu
Parainen
Houtskär
Iniö
Brändö
Hammarland
Föglö
Sottunga
Lumparland
Kumlinge
Vårdö
Sund
Saltvik
Geta
Finström
Mariehamn
Maarianhamina
GODBY
RIMITO
Björneborg
Pori
BJÖRNEBORG
TYRVÄÄ
Kiukainen
Merikarvia
Luvia
Rauma
Raumo
HVITTIS
Nakkila
Harjavalta
Tyrvää
Kankaanpää
Karkku
Sastamala
Vammala
Nystad
Uusikaupunki
NYSTAD
Taivassalo
Velkua
Rymättylä
Houtskär
Iniö
Nagu
Korpo
Åbo
Turku
Kimito
Pargas
Lemland
Lumparland
Sottunga
Föglö
Kumlinge
Brändö
Hammarland
Saltvik
Sund
Vårdö
Geta
Finström
Mariehamn
Maarianhamina
GODBY
RIMITO
Ekenäs
Tammisaari
Hangö
Hanko
Pojo
Lojo
SALO
Salo
Kimito
Pargas
Nagu
Korpo
Åbo
Turku
ÅBO
Nådendal
Kaarina
Piikkiö
Sagu
Parainen
Houtskär
Iniö
Brändö
Hammarland
Föglö
Sottunga
Lumparland
Kumlinge
Vårdö
Sund
Saltvik

KARTTA

Kurkkumädästä
ja
kuristustaudista.
Öfver
Halsröta och strypsjuka.
1911.

Kulkutauti suurella kohtausmäärällä.
Epidemi med stort antal fall.

Kulkutauti pienemmällä kohtausmäärällä.
Epidemi med mindre antal fall.

Yksinäisiä kohtauksia.
Enstaka fall.

KITTILÄ
ROVANIEMI
TORNIO
PUDASJÄRVI
KUOPIO
JYVÄSKYLÄ
KUORTANE
KRISTINESTAD
ULEÅBORG
BRAHESTAD
KALAJOKI
HAAPAJÄRVI
GAMLAKARLEBY
NYKARLEBY
WASA
KAJANA
IISALMI
PIELISJÄRVI
JOENSUU
TOHMAJÄRVI
RAUTALAMPI
JOROIS
ST MICHEL
NYSLOTT
SORDAVALA
KRONOBORG
SALMIS
KEXHOLM
WILLMANSTRAND
LOVISA
FREDRIKSHAMN
WIBORG
MOHLA
HELSINGFORS
HELSINKI
EKENÄS
TAMMISAARI
HANGÖ
HEINOLA
TAVASTEHUS
TAMMERFORS
ÅBO
RIMITO
GODBY
LOJO
SALO
TYRVÄÄ
BJÖRNEBORG
NYSTAD
HVITTIS
IKAALINEN
RUOVESI
JÄMSÄ
HOLLOLA
SYDANDRAE
LAPPEENRANTA
ST PETERSBURG
PIETARI

BOTTNISKA VIKEN
FINSKA VIKEN
LADOGA LAATOKKA

Helsinki. G. Arvidsson. Helsingfors.